Incipiũt ſermones poſtillares eplaꝝ de ſanctis reuerendi patris ⁊ dñi: dñi Bertrandi de cura epi Tuſculani. ⁊ ſacroſancte Romane eccleſie cardinalis.

Introductio.

OMnia in figura contingebant illis. ſcpta ſũt aũt ad correctionẽ noſtrã ꝑma ad Corinth. x. A Apl's in hoc verbo duo nobis innuit euidẽter. ſcilʒ Tempus vmbre ꝑfiguratiuuʒ. Tempus gratie ↄſummatiuũ. Primum fuit ſub lege moſayca Secũdũ eſt ſub lege euangelica. Primũ fuit figuraꝝ Secũdũ ẽ gratiarũ. In primo fuit ſolũ ſignificatio ac ꝑ hoc ĩꝑfectio. qꝛ nihil ad ꝑfcm̃ adduxit lex. Hebre. vij. In hoc ſecũdo eſt veritatꝭ exhibitio. ac ꝑ hoc ꝑfectio. vñ vocatur ab ap'lo plenitudo tꝑis Gal'. iiij. Pro primo dicit hic apl'us. Omnia in figura ↄtingebant illis In figura dicit ꝑſignante illa que tꝑe gratie ſunt impleta. Et bñ dꝛ in figura. Sicut eñi videmus ꝙ figura ceſaris vel hercul' ⁊ ſi ſit ĩ ſe res aliq̃: ꝑncipaliter tñ ſignũ eſt: ceſarẽ vel herculem repſentans ſic ⁊ oĩa que fuerũt facta in veteri teſtamẽto fuerũt ĩ ſe res aliq̃. ſicut ꝑadiſus. arca noe. diluuiũ. arcus iridis. nubes. tabernaculũ. templũ. Et hec ꝑncipaliter tñ ſigna erãt: nõ q̃dem rei preſentis. ſicut ſunt ſacramẽta noue legis. q̃ ſignificant grãm iam ꝑſentẽ. ſed fuerũt ſigna gratie ⁊ veritatis exhibite in nouo teſtamẽto. Joh. j. Lex ꝑ moyſen data eſt ⁊c. Uñ poſſum⁹ dicere de his q̃ tꝑe gratie ſũt exhibita illõ quod ſcribit Sap. xiiij. Figura eoruʒ e lõginquo allata eſt. Iteʒ ſic illõ quod per ſuã figurã cognoſcitur imꝑfecte cognoſcit. nõ eñi cog̃ſcitur intuitiue. qꝛ nõ vidꝛ in ſe: ſʒ q̃ſi abſtractiue. qꝛ ↄgnoſcitur in alio. puta in ſua imagine. ſic ⁊ filij iſrl' qui ſolũ figuras ⁊ lr̃e carũ dẽ attendebant ea q̃ ſunt impleta tꝑe gratie. ⁊ ſi aliq̃ mõ cognoſcebant: obſcuriſſime tñ ⁊ valde imꝑfecte. In ſignũ cui⁹ cũ moyſes de mõte deſcẽderet cornuta ⁊ ſplendida facie: nõ potuerũt hebrei claritatẽ ſui vultus reſpicere. et ſi aliq̃s radios cernebant. vultus tñ ſui pulcritudinẽ nullaten⁹ attingebãt. Exodi. xxxiiij. Sic ⁊ iudei ſolũ videbant figurã ⁊ attendebant habere corticẽ: medullas tñ ſpũalis ſenſus neq̃ q̃ʒ attingebant. ⁊ vſqʒ in hodiernũ diem velamẽ ſuꝑ cor iudeoꝝ poſitũ eſt. vt nõ poſſint cognoſcere veritatẽ. Sʒ nos xp̃iani reuelata facie gl'iam dñi ſpeculãur

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

ſic dicit apl's. ij. co. iij. vñ doctor
catholic⁹ figurat̃ p̱ moyſen. Eſt
enim aſſumptus de aquis baptiſ-
malib⁹. de quo dr̃ Numeri. xij. q̃
nõ p̱ figuras ꝛ enigmata: ſ; palã
deũ videt. Quod quidem verũ
eſt: nõ tñ ſimpl'r. Quia videm⁹
nũc p̱ ſpeculũ in enigmate. tunc
autem facie ad faciem. p̱ma Co-
rinth. xiij. B Pro ſcdo ad-
ditur. ſcp̃ta ſunt aũt ad correctio-
nẽ nrãm. Primũ enim tp̱s fuit
quodãmodo tẽp⁹ peccata dimit-
tendi. Scdm autem eſt tp̱s pec-
cata corrigẽdi. Lex enim p̱hibebat
ꝯcupiſcentiã. ꝛ ſic dando ipſius
noticiã: ipſa; euitabat. Et quo-
niã ſacramenta veteris legis nõ
ꝯferebãt adiutricem grãm: ideo
p̱ quandã occaſionẽ nõ quidem
datã (cũ lex eſſet ſctã ꝛ iuſta) ſ; ac-
ceptã a iudeis carnalibus: quaſi
eos impellebat ad peccandũ. vñ
ꝛ lex dei dicebat̃ lex pcti ꝛ mort;.
ſicut hic dic̃ apl's Ro. vij. ꝛ. viij.
Temp⁹ ãt ſcdm eſt peccata cor-
rigendi. tñ q2 pena iudeorũ red-
dit xp̃ianos cautiores. eo q̃ ſa-
cramenta noue legis grãm cõfe-
runt. ꝛ ſcp̃ta euãgelica expreſſiue
pctã cõdemnãt. vnde ꝛ ſi omnis
ſcriptura diuinit⁹ inſpirata vti-
lis eſt ad docendũ. ad arguẽdũ.
ad corripiendum. ad erudiẽdu;
in iuſticia. vt ſit homo dei perfe-
ctus ad omne opus bonũ inſtru-
ctus: p̃ncipaliter verũ eſt de ſcri-
ptura euangelica ꝛ apoſtolica.
Hec enim docet fidei veritatẽ. ar-
guit mũdi vanitatẽ. corripit pec-
cati vilitatẽ. erudit p̃cepti eq̃tatẽ
Circa p̱mũ ſciendũ q̃ i vete-
ri teſtamẽto ſub figurarũ iuolu-
cris p̃ſignata ſunt q̃tuor q̃ ſunt
xp̃anis tp̱e grẽ reuelata. videlic;
Credẽdorũ ꝯtinẽtia. Cauẽdorũ
immũdicia. Inimicoꝝ fraus ꝛ
malicia. Remedioꝝ vt⁹ ꝛ effica-
cia ꝛc̃. Quantũ ad p̱mũ notan-
dũ q̃ credendoꝝ ꝯtinẽtia quaſi
ſera q̃buſdã ſigillis (q̃ nũc ſoluta
ſunt) velabat̃. Articulus enim
trinitatis ꝛ vnitatis. de q̃ dixe-
rat moyſes ſm̃ v̱itatẽ hebraica;
habet̃ Geñ. j. In p̃ncipio creauit
heloym. qd̃ eſt p'rale h⁹ nois hel.
qd̃ eſt idem qd̃ dij. heloym dixit
ꝓpt̃ p̱ſonaꝝ p'ralitatẽ. Et creauit
ꝓpt̃ eẽntie vnitatẽ. de q̃ etiã refert
idẽ eodẽ. q̃ volẽs formare hoiẽ;
dixit. Faciam⁹ hoĩe; ad ymagiẽ;
ꝛ ſiliẽtudinem nrãm. Faciamus
dictũ ẽ ꝓpter p̱ſonaꝝ pluralitatẽ.
Et nrãm ꝓpt̃ ſube vnitatẽ. de q̃ p̱
pſalmiſtã dicit. Bñdicat nos ds̃
de⁹ nr̃ ꝛc̃. Hoc dicit non ꝓpt̃ tres
deos. ſ; ꝓpt̃ tres diuĩas p̱ſonas.
Cõcludit ãt i ſingl'ari metuãt eũ
ꝛc̃. ꝓpt̃ nat̃e ydẽptitatẽ. de q̃ dicit
ꝓpha yſa. vj. Seraphim clama-
bant alt̃ ad alteꝝ. Sctũs. ſctũs.
ſctũs dñs de⁹. Ter dic̃ ſcũſ. q2
tres ſũt diuĩe p̱ſone. dñs de⁹ ad-
dit. q2 ẽ in trib⁹ deitas vna. De h̃
articlo q̃ ẽ p̱mũ credibile hẽs ex-
p̃ſſa; figurã i fctõ abrac. de q̃ ſic
dr̃ Geñ. xviij. q̃ tres vidit ꝛ vnũ
adorauit. d. dñe. q2 ẽ vna diuitas

q̃ eſt p̃ciſa rõ adorãdi tres diui-
nas pſonas. C articul⁹ aũt
dñice incarnatõis. de q̃ dixit eſa
yas. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ⁊ pariet fi
liũ ⁊c̃. Eſayas. vij. ⁊ Jer̃. Nouũ
faciet dñs ſup terrã. feia circũda
bit virũ. Jere. xxxj. Habes figu
ras multiples in veteri teſtamẽ
to. Hãc em̃ figurauit padiſ⁹ vo
luptatis ⁊ arc⁹ diuine caritatis.
Quid p padiſum niſi ꝟginez in
cui⁹ medio. i. vtero fuit lignuz vi
te. i. dei fili⁹ ⁊ in q̃ deus ſola ſua
virtute nullo creature ꝯcurrente
ope. poſuit hoĩem. i. xp̃m Gen̄. ij.
Quid p arcũ variũ niſi ihm ĩtel
ligo. quẽ de⁹ poſuit in nubibꝫ. i.
in marie viſceribꝫ: radijs diuine
gratie penetratis. q̇ fuit ⁊ ẽ q̃ztũ
ad hoĩes ſignũ dĩne recõciliatio
nis Gen̄. ix. Hãc p̃figurabãt ru
bus viſiõis. ⁊ vell⁹ gedeõis. Ig
nis fuit ĩ rubo. qꝛ dĩnitas fuit iũ
cta hũanitati. ſz nõ ꝯburebat̃ ru-
bus. qꝛ ꝓpter iſtã vnionẽ nõ fuit
ꝯſumpta hũanitas. nec ĩ dĩnita-
tẽ ꝯuerſa nutritio. Itẽ ros fuit ĩ
vellere. i. dĩna grã in marie virgi
nitate. ⁊ ipam dei filio fecũdans
terra fuit circũq̃qꝫ ſicca. qꝛ caro
marie nõ fuit aliq̃ hũano ſemine
p olluta. Judic̃. vj. Hãc p̃figura
uerũt arce teſtamẽti ꝯditio. ſolis
deſcẽſio. ⁊ porte clauſio. Quid p
arcã niſi mariã. Quid p vrnã au
ream intra archã incluſam niſi
hũãitatẽ xp̃i. q̇d p mãna qꝺ erat
ĩtra vrnã niſi dĩtatẽ ei⁹ ĩtelligo. q̃
ſi di. nihil aliꝺ. ꝺ iſta arca hẽs Ex
odi. xxv. De ꝯtẽtis aũt in arca ex
plicat apl̃s Heb. ix. Sol deſcen
dẽs p decẽ g̃dus ĩ horologio A-
chaz ſ̃cat ꝙ ſol iuſticie deſcẽdit p
decẽ ordines creaturarũ. ⁊ de de
cimo aſſũpſit hũiliorẽ naturã de
corpe gl̃ioſe ꝟgĩs marie. De h̃ ꝺ
ſcẽſu hẽm⁹. 4. Re. xx. Porta fuit
clauſa ⁊ tñ ſol⁹ rex ĩgredit̃ p caz.
qꝛ ꝟgo mãſit ꝟgo ppetuo. ⁊ tam̃
rex gl̃ie ⁊ rex gr̃e ſol⁹ fuit ĩgreſſ⁹ ĩ
eã p carnis aſſũptõez. ⁊ egreſſ⁹ p
eã p ſtupẽdã editiõez. De q̃ ezech
xliiij. D Articul⁹ ãt natitatꝭ
xp̃i. de q̃ p̃dixit nob eſa. ꝓpha. ix.
cũ dic̃. Paruul⁹ nat⁹ ẽ no. ⁊c̃. fu
it figurat⁹ ĩ ntĩtate yſaac. de qua
Gen̄. xxj. ĩ ntĩtate ſamſonis. de q̃
Judi. xiij. in ntĩtate ſamuel̃. ꝺ q̃
j. Re. j. Hi em̃ q̃zuis nõ fuerunt
nati de ꝟgibꝫ ⁊ ſup nat̃e curſũ. fu
it ãt expſſi⁹ figurata ĩ aſcẽſu flo-
ris. De q̃ eſa. xj. Flos de ra. ieſſe
aſcẽ. In egreſſu fontꝭ Johe. iij. c.
Fons egre. de do. dñi ⁊c̃. In ortu
ſol̃. ꝺ q̃ eccs. j. Orit̃ ſol ⁊c̃. In ab
ſciſiõe lapidis Dan̄. ij. dic̃ ꝙ ab-
ſciſ⁹ ẽ lapis ꝺ mõte ſine mãibꝫ q̃
ſtatuã ꝯfregit. Mõs ſ̃cat ꝟginẽ
lapis xp̃m. abſciſio lapidis natĩ-
tatẽ ei⁹. q̃ fuit ꝺ ꝟgĩe ſine mãib⁹
. i. ſine ope c⁹cũqꝫ creat̃e. Hic la
pis ꝯfregit ſtatuã. i. mũdi vanita
tẽ vita xp̃i ⁊ ꝯuerſatio. De q̃ dici
tur baruth. iij. P⁹ hec ĩ terris vi
ſus ẽ. ⁊ cũ hoĩbꝫ ꝯuerſat⁹ ẽ. Fu-
it figurata per columnam q̃ fili
os iſrahel p̃cedebat. que de no-
cte erat ignis illuminans. et de

die nubes refrigerãs. Uita eniꝫ
xp̄i illuminauit mundū ꝯtra no
ctē ignorãtie ꝛ renes refrigerauit
cōtra eſtū ꝯcupiſcētie. Nec vacat
a myſterio ꝙ iſta nubes fuit ce-
lata egyptijs. ꝛ luminoſa hebre-
is. qꝛ in vita xp̄i fuerunt reprobi
cecati. ꝛ electi illuſtrati. De hac
columna habes Exodi. xiij. Do-
ctrina aūt xp̄i ꝛ p̄dicatio fuit fi-
gurata in legis latiōe que fuit fa
cta moyſi Exodi. xx. Et in legis
ſecūda ſcriptiōe Exo. xxxiiij. ꝛ in
legis repetitōe q̄ fuit facta i Deu
terono. q̄ſi per totū. Propter qđ
dicit Hieronym⁹ in ep̄la ad pau
lã. Deuteronomiū ſc̄da lex fuit fi
gurata in locutiōe angeloꝝ q̇ ex
pſona dei alloq̄bant̄ ſanctis pa-
tribꝫ ꝛ p̄cipue in locutiōe illi⁹ q̇
loquebat̄ moyſi ꝛ filijs iſrl'. Ali-
q̄n in mōte. aliq̄n in deſerto. ali-
quãdo ad oſtiū tabernaculi. ali-
q̄n inter cherubin qui ꝓpiciatori
um obumbrabãt. Uide ſcriptu-
ras. ¶ Articul⁹ de paſſione
xp̄i. morte ꝛ ſepultura. De q̄ Da
niel' vij. ꝓpheta p̄dixerat dicēs. oc
cidet̄ xp̄s. fuit multipliciter figu
rat⁹. Fuit eni xp̄s vendit⁹ in Jo
ſeph Gen̄. xxxvij. Nudus in noe
Gen̄. ix. Ligat⁹ in ſamſone Judi
cū. xvj. Irriſus in helyſeo. cui di
cebãt pueri. aſcēde calue. iiij. Re
gū. ij. Conſput⁹ in Job. xxx. Ce
ſus ꝛ lacerat⁹ in Eſaya qui dice
bat. Corpus meū dedi ꝑcutien-
tib⁹. ꝛ genas meas vellentibus.
Eſaya. l. Suſpenſus in botro q̇
portabat̄ in vecte ꝛ in ſerp̄ēte eneo
De p̄mo Nume. xiij. De ſecūdo
Numeri. xxj. Clauis affixus in
Iſaac. q̇ portauit ligna. ꝛ quem
poſt colligauit abraã ſuꝑ ſtruem
lignoꝝ. Gen̄. xxij. Chriſtus baiu
lauit crucē ꝛ ſuꝑ eã fuit colliga-
tus. qꝛ in ea fuit clauis affixus.
Tranſlanceat⁹ fuit in adam. aꝑ
tum fuit eni latus ade. ꝛ inde fu-
it femina formata Gen̄. ij. ꝛ aꝑ-
tum fuit latus xp̄i dormientis ī
cruce. ꝛ inde fuit formata eccl'ia
qꝛ d̄ xp̄i laterali vulnere fluxerūt
eccl'ie ſacramēta. Occiſus ī abel
Gen̄. iiij. Sepultus in iona. Fu
it iõas ī vētre ceti. iij. dieb⁹ ꝛ tribꝫ
noctibus. ſic et ſaluator fuit tot
dieb⁹ in corde terre. ſicut ip̄e dic̄
in euãgelio. Figurã habes Jone
ij. Sed ſepultura fuit figurata ī
quiete dei. que fuit. vij. die. Gen̄
ij. c. Articul⁹ de deſcenſu aīe
xp̄i ad inferos fuit figurat⁹ in de
ſcenſu dei qui deſcēdit in egyptū
vt liberaret ꝓpl'um iſrl' de manu
egyptioꝝ. Exodi. iij. ꝛ aīa chri
ſti deſcendit ad infernū. q̇ ꝑ egy-
ptū tenebroſum figurat̄ vt educe
ret vinctos ſuos de lacu in q̄ nō
erat aqua. ſicut dicit vaticinium
zach. ix. Chriſtus etiã eſt per fi-
gurã Abacuc qui tulit prandiū
ꝯſolatiōis Danieli viro deſideri
orū. i. patribꝫ liberari deſideran
tibꝫ. qui erant in lacu leonū. Da
nielis vlti. Articul⁹ de reſurre
ctione. de quo in pſ. ex pſona xp̄i
Exurrexi quia dn̄s ſuſcepit me:

⁊ alibi. exurgā diluculo. fuit fi-
guratꝰ in iacob. de q̄ dr̄ Geñ. xx
viij. ꝙ ſurgēs mãe iacob tulit la
pidē quē ſuppoſuerat capiti ſuo.
et erexit in titulum. Jacob xp̄us
qui ſurrexit mane. ſup. a mortuiſ
Mãe dico cū adhuc eſſent tene-
bre. ⁊ tulit lapidē. i. hūãitatē ſuã
quã ſuppoſuerat capiti ſuo. i. i di
uino ſuppoſito ſuſtētauerat. Ca-
put em̄ xp̄i deus. dicit apl's ⁊ ere
xit in titulū. i. a fidelibꝰ ꝯtemplã
dū. p̄dicandū. ⁊ adorandū. Fuit
p̄figuratꝰ a ſamſone. de q̄ dr̄ Ju.
xvj. c. ꝙ dormiuit vſq3 ad noctis
mediū. ⁊ ꝯſurgēs tulit ambas fo
res. Sãſon xp̄s. q̄ dormiuit ſō-
no mortis vſq3 ad mediū noctis. et
ꝯſurgēs tulit ambas fores. i. ani
mã ſuã ⁊ corpꝰ ſuū. Ex his dua-
bus figuris ortū habuerunt ille
due opiones. Aug. ⁊ Gre. Dicit
em̄ Aug. ꝙ xp̄s ſurrexit mane. i.
in diluculo diei paſce. habēſ pro
ſe factū iacob. Grego. aūt dicit ꝙ
ſurrexit nocte media. hñs factū
ſamſonis p ſe. Qui poſſūt ꝯcor-
dari p hoc ꝙ xp̄us ſurrexit diei
tertie in p̄ncipio. ⁊ ſic poſt medi-
am noctē. Statim em̄ poſt medi
am noctē dies natural' incipit et
pōt dici mane. ⁊ h̄ per Aug. Ul'
dicendū ꝙ ſurrexit dñs ſm veri
tatē mane. ſup. diei artificial'. h̄
em̄ reputat̄ p̄babilꝰ. nō tñ erat
clara dies. imo adhuc erãt tene-
bre. vñ q̄ſi de nocte ſurrexit. et ſic
ſaluat̄ vel ſoluit̄ opinio vtriuſq3.
Articulꝰ aūt de aſcēſione. de q̄
in pſ̄. Aſcendiſti in altū ⁊c̄. ⁊ ali
bi. aſcendit deus in iubilo. fuit fi
guratꝰ in trãſlatōe enoch Geñ. v
In aſcēſu helye. iiij. Reg. ij. In
regreſſu iacob q̄ dixit Geñ. xxxij.
In baculo meo trãſiui iordanē
iſtū. ⁊ nūc cū duabꝰ turmis r̄gre
dior. ⁊ xp̄s in baculo crucis trãſ
iuit iordanē mortis. ⁊ cū duabꝰ
turmis. ſ. angelo⁊ ⁊ hoīm regreſ
ſus eſt in celū. Fuit etiã figuratꝰ
in aduētu filij hoīs vſq3 ad anti
quū dierū. de q̄ Dañ. vij. Ecce.
dr̄ ibi. cū nubibꝰ celi q̄ſi filiꝰ ho-
minis veniebat. et vſq3 ad anti-
quū dierū p̄uenit ⁊ dedit ei pote
ſtatē honorē ⁊ regnū ⁊c̄. B
Articulꝰ de aduētu xp̄i ad iu-
diciū. de q̄ exp̄ſſe p̄phauit Johel
ij. ibi em̄ dicit ex pſona dei. Cō-
gregabo omnes gētes. ⁊ deducã
illas in vallē ioſaphat. ⁊ ibi diſce
ptabo cū eis Fuit exp̄ſſe preterea
figuratꝰ Cañ. vij. vbi dr̄ ꝙ thro
ni poſiti ſūt ⁊ antiquꝰ dierū ſe-
dit. thronꝰ eius flãme ignis. ⁊ in
fra Judiciū ſedit. ⁊ libri apti ſūt
ibiq3 dr̄ ꝙ fluuiꝰ igneꝰ rapiduſq3
egrediebat̄ a facie ſedētis. qui cō
ſumpſit beſtiã cū vndecim corni
bus ſuis. Quo facto ſancti acce
perūt regnū. Throni figurabãt
ſedes apl'o⁊. Antiquꝰ ſedēs xp̄m
iudicantē. q̄ eſt antiquiſſimꝰ ſm
deitatē. Antiquꝰ egrediēs figu-
rabat xp̄i ſentētiã acutiorē q̄3 ſit
ignis. que ꝯſumet demonē cum
reprobis ſuis cūctis. iudicabun
tur em̄ ex his que apparebunt in

libris ꝯſcientiarū q̇ tunc aꝑientꝛ.
Quo facto ſancti dei regnū dei
ꝑpetuo poſſidebūt Articulus
aūt de carnis reſurrectōe fuit fi-
guratꝰ Ezech. xxxvij. vbi dꝛ ꝙ oſ
ſa que ꝑus fuerūt arida. ſiccaqꝫ
vehemēter acceſſerīt ad oſſa. vnū
qꝺqꝫ ad iuncturā ſuā. ⁊ ſuper ea
neruī ⁊ carnes aſcēderēt ⁊ īgreſſꝰ ē ī
ea ſpūs ⁊ vixerūt. que oīa expo-
nit ibidē ꝓpheta de reſurrectione
mortuoꝝ. vñ ibi dꝛ. Hec dic do
minꝰ. Ecce ego aꝑiam tumulos
veſtros ⁊c̄. de q̄ q̇dē articl'o iob
ꝓphetauerat dicēs. Scio ꝙ redē
ptor meus viuit. ⁊ in nouiſſimo
die ⁊c̄. Job. xix. Articulꝰ autē
ꝺ vita eterna quā electi poſt mor
tē aſſequenꝛ fuit figuratꝰ ex ſca-
la iacob. de quo dꝛ Gen̄. xxviij. ꝙ
vidit ſcalā tangentē celū. ⁊ ange
los dei aſcēdentes ⁊ deſcēdentes
⁊ dn̄m innixū ſcale. Scala ſigni
ficat vitā ſctām q̄ habet multos
gradus. qm̄ multi ſūt gradꝰ ſan-
ctitatis. Per hāc deſcēdūt ange-
li dei vt informent hoīes. ⁊ aſcē
dunt veri angeli vt videant do-
minū ipi ſcale innixū. cuiꝰ q̇dem
viſio q̄ eſt vita eterna fuit figura
ta in terra ꝓmiſſiōis. quā filij iſrl'
poſt trāſitū deſerti. poſt multos
labores multaqꝫ ꝑ̄lia adepti fue
rūt. Sic ⁊ ſancti poſt tranſitum
deſerti pn̄is: ſeq̄ntes ducatū co-
lumne nubee ⁊ ignee. i. vite ſal-
uatoris: poſt multos labores bo
noꝝ operū: poſt multas victori-
as vicioꝝ ⁊ hoſtiū ſpūaliū: vitā
btificā: q̄ erit eterna: finaliter aſ-
ſequenꝛ. Sub iſto articl'o ꝯtinetꝛ
fides de morte eterna reprob̄ de
bita. q̄ fuit figurata Nume. xvj.
vbi dꝛ ꝙ chore dathan ⁊ abyron
⁊ multi alij ꝓpter pctā ſua viui ꝺ
ſcēderūt in ꝓfundū. Sic ⁊ repbi
viui vita naturali. ꝑuati tñ vita
grē ⁊ gl'ie deſcēdent in infernuꝫ.
⁊ tūc erit verū qꝺ dꝛ Mat. xxv. c
ꝙ ibūt reprobi in ſupplicium etnū
iuſti āt ī vitā eternā. Electi figu-
ranꝛ ꝑ pincernā pharaonis. cui
dixit ioſeph. Memēto mei cum
bn̄ tibi fuerit ⁊c̄. Reprobi autem
per piſtorem q̇ amputato capite
ſuſpēſus ē in cruce Gen̄. xl.

Articulꝰ aūt de vnitate eccl'ie
fuit figuratꝰ in archa noe. in tab
naculo federis. in templo Salo-
monis. ⁊ in ierl'm terreſtri Jn ar
ca fuerūt ꝯgregata aīalia de om
ni ſexu ⁊ genere. ⁊ ī eccl'ia catho
lica ſūt collecti iudeꝰ ⁊ gētil'. ma
ſculus ⁊ feīa. liber ⁊ ſeruus. ho-
mo irrōnabilis ⁊ vtens rōne. Ar
ca ferebaꝛ ſuꝑ aquas ⁊ eccl'ia fere
fluctuat ſuꝑ tribulatōes hꝰ mꝺi
Ad arcā colūba rediēs portauit
ramū oliue. ⁊ xp̄s ad eccl'iam re-
uertēs ſpūaliter denūciat pacem
Jn mꝺo inquit ꝑ̄ſſuraꝫ habebitꝭ
in me aūt pacē. Joh. xvj. Extra
illā arcaꝫ nullus ſaluari potuit.
ſic ⁊ extra eccl'iam nō poteſt eē ſa
lus. De his omnibꝰ habemꝰ Ge
neſis. vj. vij. viij. Jn tabernacl'o ⁊
templo colebaꝛ ⁊ adorabaꝛ deꝰ
fiebāt ibi ſacrificia per q̄ remitte

bantur pctā. ⁊ pctōꝛes reconcilia
banť deo. ſic in eccl'ia eſt diuinuſ
cult⁹. offerūť gratuita ſacrificia.
recōciliant pctōꝛes. ⁊ dimittunť
pctā. vñ bene dicit eccl'ia. credo
vnā ſctā eccl'iam catholicā. ſcō
rū cōmunionē. remiſſionē pctō-
rū. Jerl'm etiā erat ciuitas ſacer
dotalis ⁊ regia. ⁊ excellētius ſan
cta eccl'ia. Sūt eñ oēs xpiani re-
ges ⁊ ſacerdotes facti in ſanguīe
ieſu xpi. Apoc. v. Sic igiť habes
totā fidei ɔtinentiā in ſcripťa ve
teri multiformiter figuratā.

Quantū ad ſcōm ꝙ pctā q̄ oī
nino cauere debem⁹ fuerūt mul-
tipl'r figurata. ſ. in lepꝛa legis. d
qua Leui. xiij. Jn lepꝛa naaman.
de q̄. iiij. Regū. v. Jn lepꝛa Ma-
rie de q̄ Nume. xij. Jn lepꝛa ozie
de q̄. iiij. Regū. xvj. Jn moꝛtici-
nijs ⁊ imundicijs q̄ fuerūt i mľ-
tis locis ꝓhibita in lege. peccatū
eñ aiam facit lepꝛoſam. ⁊ ipā
eijcit a ɔſoꝛtio angeloꝛū. facit p̄-
terea aiam imūdā ⁊ fetidā pluſ-
q̄ʒ eſſet legalis imūdicia. vel ali-
quod moꝛticiniū feteret. Septē
aūt pctā moꝛtalia fuerūt figura-
ta p ſeptē funes quibus ligat⁹ fu
it ſamſon Judic. xvi. Sūt eñ pec
cata q̄dam vincula ⁊ q̄dā funes
quib⁹ ligať pctōꝛ ne libere poſſit
incedere vel opari. Decem autē
tranſgreſſiones ɔ decem p̄cepta
decalogi ſunt figurata per decē
coꝛnua beſtie. Dan. vij. de q̄ꝛum
medio egrediť vndecimū. loq̄ns
contra deum blaſphemias. per
quod dſperatio ⁊ finalis impnīa
figuranť. Sic ergo habes ꝙ pec
catū in generali ⁊ peccatoꝝ nūe-
rus fuit in ſcriptura veteri figu-
rata. Quantū vero ad tertiū
notandū ꝙ inimici ſpūales qui
nos p pctā feriūt ⁊ grā dei ⁊ vtu
tib⁹ ſpoliant: figuranť in ſcptura
veťi in ſerpente q̄ decepit Euam
Gen. iij. ⁊ in ſerpētib⁹ q̄ pcuſſerť
filios iſrľ Nume. xxj. Et in vrſo
⁊ leone quos interfecit dauid. ſi
cut dr. j. Re. xvij. Et in duob⁹ vr
ſis qui deuoꝛauerūt q̄draginta
duos pueros. q̄ dixerunt heliſeo
Aſcende cal. iiij. Re. ij. Et i duo
bus p̄ncipib⁹ latronū q̄ interfe-
cerūt yſboſeth filiū ſaul. ij. Re. 4
⁊ duob⁹ dracōib⁹. de q̄bus He
ſter. x. Demones eñ q̄ p ſpētes.
leonē. vrſos. dracones. ⁊ latrōes
figuranť. aliq̄ñ perſequunť eccle
ſiam manifeſte ſicut leo. aliquan
do occulte ſicut draco. Serpens
et latro figurant illos pꝛopꝛie q̄
perſequebantur filios iſrahel in
deſerto. contra quos pugnaue-
runt ⁊ Moyſes ⁊ Joſue. Et nō
vacat a myſterio ꝙ nunquā po-
tuerunt ſuperare iebuzeos. p q̄s
intelliguntur carnis vicia. que
nunquam perfecte in hac vita de
lege communi ſuperantur. Fi-
gurantur per Golyath. Saulem
et Abſalonem qui fuerunt perſe
cutoꝛes ipius Dauid regis. Jtē
figurantur etiam per egyptios.
chaldeos. medos. pſas. grecos.
rōanos hebꝛaici ppľi pſecutoꝛes.

Introductio

R Quantū aūt ad q̄rtū notā
dū ꝙ arma ⁊ remedia q̄bꝫ ſanāꝛ
pctā ⁊ vincūꝛ ſpūales aduerſarij
ſunt ſeptē ſacramēta. ſeptē virtu
tes. ſeptē dona. ⁊ ſeptē alia bona
opa ſpūalia. Septē ſacramen
ta ſūt figurata multiformiter. ſic
baptiſmꝰ in diluuio. Gen̄. vij. ⁊ ī
mari rubro. Exod̄. xiiij. In dilu
uio em̄ ⁊ in mari rubro fuerunt
ꝯſumpti oēs pctōres. ⁊ ī baptiſ-
mo xp̄i ſanguīe rubricato om̄ia
pctā delenꝛ. Cōfirmatio ī vncti-
one regū ⁊ pugilū. hoc em̄ ſacra
mēto xp̄iani roborāꝛ in fide. ⁊ ſi
cut reges ad bella ſpūalia prepa
ranꝛ. vide de vnctōne ſaul. j. Re.
x. ⁊ de vnctōe dauid. ij. Regū. v.
Sacramētū eucharīſtie in obla-
tione melchiſedech q̄ntū ad ſpēs
offerebat enim panē ⁊ vinū Gen̄
xiiij. In agno paſcali q̄ntum ad
ꝯtentū in ſacͦ. qd̄ eſt vera caro
xp̄i. Exo. xij. ⁊ in mānate q̄ꝫtū ad
ſaporē ſpūalem. Exo. xvj. Habe
bat em̄ māna om̄e delectamētuꝫ
⁊ omnis ſaporis ſuauitatē Sa-
pien. xvj. ⁊ multofortiꝰ hec ſunt
in ſacramento altaris. Figuratū
p̄terea fuit p oīa ſacrificia antiq̄
legis. Sacramentū em̄ pnīe q̄n
tum ad ꝯtritōeꝫ ī gemitu. dauid.
de quo in pſ̄. ⁊ in fletu ezechie. d̄
quo. iiij. Regū. xx. Quatum pre
terea ad cōfeſſionem in leproſis.
quibꝫ p̄ceptū eſt ꝙ ſe oſtenderet
ſacerdoti. Leuit. xiij. ⁊ in ꝯfeſſio
ne dauid. q̄ dixit poſtq̄ꝫ peccata
cōmiſerat. Peccaui dñe. ij. Re.
xij. Quantū aūt ad ſatiſfactōꝫ in
facto regis niniue. vide Jone. ij.
quō p humilitatē ⁊ ieiunia dño
ſatiſfecit. Quātū aūt ad vniuer-
ſa figuraꝛ hoc ſacͣm p ſeptē loti-
ones quibꝫ ſe lauit Naaman in
iordane ⁊ mūdata fuit eiꝰ lepra
iiij. Regū. v. Jordanis interp̄ta
tur iudiciū. ⁊ ſīgt pnīam. p quā
pctōres ſe iudicant ne iudicenꝛ a
dño. Et in hoc iordane debēt ſe
lauare ſepties ꝯtra ſeptem vicia
mortalia. vt ſic mundeꝛ ſpūal' le
pra. Figuranꝛ p̄terea p. xj. ſaga
cilicina quibꝫ tegebaꝛ tabernacu
lū. Exo. xxvj. Cōtra em̄ decē pre
cepta decalogi ſūt decē trāſgreſſi
ones que figuranꝛ p decem pla-
gas egypti. vide in exodo. ⁊ p de
cē cornua beſtie Dan̄. vij. de q̄rū
medio egrediꝛ vndecimū. i. d̄ſpe
ratio ⁊ finalis impnīa. q̄ fuit fi-
gurata p vndecimū cornu beſtie
ſicut dc̄m eſt ſupra. Et figuranꝛ
hec vndecim mala nō ſolū p vn-
decim cornua. veꝝ etiā p vndecī
ꝑplōs. de quibꝫ in pſ̄. Moab et
agareni gebal ⁊c̄. vide glo. ⁊ īter-
p̄tationes. Cōtra q̄ vndecim ma
la debet ſe pctōr pungere vndecī
ſagis cilicinis pnīe. vt ſic vlcus
peccati apiaꝛ. ⁊ virꝰ egrediatur.

L Sacramētū ordinis fuit
figuratū in inſtitutōe leuitaꝝ et
miniſtroꝝ tabernaculi. De q̄bꝫ
in libro numeroꝝ. ⁊ in ordinati-
one ſacerdotū. de quibꝫ Exo. xx-
viij. Precipue aūt fuit figuratū
ſacerdotiū eccl'ie in ſacͦ melchi

ſedech. de q̄ Gen̄. xiiij. Sacerdoſ
em̄ eccl'iaſticꝰ nō eſt ſacerdos ſ3
ordinē leui. ſ3 ſm ordinē melchi
ſedech in pſ. Sacramētū autez
matrimonij qđ fuit inter adam
ꝛ euā. vn̄ ip̄e dixit. Propter h̄ re
linquet hō p̄rem ꝛ matrē ꝛc̄. Ge
neſis. ij. Adā em̄ nō legit̄ habuiſ-
ſe niſi vxorē vnicaz. vn̄ ip̄e dixit:
adherebit vxori ſue. nō vxoribꝰ.
Figuratū p̄terea fuit ꝑ m̄rimo-
niū qđ fuit inter yſaac ꝛ rebeccā.
de quo Gen̄. xxiiij. Ip̄e etiā yſa-
ac fuit intimus vnice. ꝓpter h̄ fu
it īmunis ab illa maledictōe q̄m
incurrit lamech. q̄ p̄mꝰ induxit
bigamiā Gen̄. iiij. Et tale debe-
ret eſſe matrimoniū eccl'ie. de ta-
li em̄ dicit apl's Ephe. v. Sacra
mentū hoc magnū eſt. Ego autē
dico in xp̄o ꝛ eccl'ia. Nō tn̄ dico
q̄n bigamia vel octogamia ſit ve
rū matrimoniū: ſ3 tn̄ multū defi
cit a rōne ſacramēti. Sacramen-
tū autē extreme vnctionis fuit fi
guratū in multiplici vnctiōe ve-
teris teſtamēti. tūc em̄ vngebant̄
reges. ſacerdotes. templa. ꝛ alta
re. Et certe cū xp̄ianꝰ eſt ꝓpiquꝰ
morti. tunc ꝓpinquꝰ eſt vt ſic̄ rex
adipiſcat̄ regnū gl'ie. vt ſic̄ ſacer-
dos offerat deo ſacrificiū laudis
ꝑpetue. vt etiā in eiꝰ aīa tanq̄ʒ ī
tēplo ꝛ altari ſūmꝰ pōtifex deus
colat̄. laudet̄ ꝛ honoret̄. ꝛ ꝓpter h̄
vngit̄ xp̄ianꝰ cū eſt ꝓpinquꝰ mor
ti. Ungebant̄ antiq̄tꝰ pugiles. ꝛ
xp̄ianꝰ in morte aggredit̄ belluz
fortiſſimū. tūc em̄ hoſtis ip̄m i-
petit vehementiꝰ. ꝓpter q̄d opor-
tet ip̄m tanq̄ʒ ſtrennuū pugilem
ſtrēnue dimicare. Ungebant̄ eti-
am antiq̄tꝰ ſpōſe cū viris trade-
bant̄. vn̄ ꝛ vxor ab vngēto d̄r. eo
ꝙ vngeret̄. Et certe aīa xp̄iani
cū debet exire de corꝑe: debet tra
di celeſti ſpōſo. ꝛ traduci in taber
naculū eiꝰ. vt eius caſtis ample-
xibꝰ ꝑpetuo d̄lectet̄ M Se
ptē aūt dona de quibꝰ dicit Eſa.
xj. figurata ſūt ꝑ ſeptē crines ca-
pitis ſamſon. quibꝰ raſis abſceſ-
ſit ab eo fortitudo. Judi. xvi. Et
vere excluſis a capite hoīs. i. ab
aīa ſeptē donis ſpūſſancti: rece-
dit ab hoīe fortitudo. Figurant̄
etiā ſm expoſitōem bt̄i Grego. ꝑ
ſeptē filios Job. Job. j. Per do-
na em̄ ſpūſſancti adoptat̄ hō ī fi-
lium dei ꝑfectiſſime. vt ſit dignꝰ
hereditate ſuꝑna. Septē aūt v̄tu-
tes figurant̄ ꝑ ſeptē dies in qui-
bus deꝰ cūcta fecerat oꝑa. ꝛ pꝰ ea
q̄euit. Per ſeptē em̄ v̄tutes illu-
ſtrat̄ aīa. ꝛ in ip̄a dieſcit. cūctaq̄ʒ
bona oꝑa fiūt ꝑ q̄ venit̄ ad req̄e3
tpalem in p̄n̄ti. ꝛ eternā ī futuro
Figurāt̄ etiā ꝑ ſeptē dies feſtiui
tatū legaliū. Per ip̄as em̄ aīa ſo-
lēnizat. deū colit. ꝛ a vicijs ceſſat
Figurāt̄ p̄terea ꝑ illas ſeptē mu
lieres. de q̄bꝰ Eſa. iiij. Apprehen-
dēt. vij. ml'ieres virū vnū ꝛc̄ Nēo
em̄ eſt niſi vnꝰ quē ip̄e ſeptē dn̄e
apprehendūt. N Sunt etiā
alia ſeptem bona ſpūalia q̄ mul-
tum valent ad hoſtium ſuꝑatio-
nem. et ad purgationem viciorꝝ.

Introductio

Primū eſt virtus crucis xp̄i
⁊ paſſionis eius. q̄ fuit figurata
in baculo dauid. ⁊ q̇nq; lapidib⁹
quos accepit in torrente. cū q̇b⁹
concuſſit Philiſteū. j. Reg. xvij.
Bacul⁹ crucem figurabat. Qui-
q; lapides quinq; plagas iheſu
xp̄i. quas chriſtian⁹ cum funda
ſue ꝯſiderationis debet cōtra de
mones proijcere. ⁊ ſic debellabi
tur hoſtis. Secundū eſt virt⁹
⁊ oratio matris xp̄i. que fuit fi-
gurata ꝑ iudith q̄ holofernē oc-
cidit. Judith. xiij. ⁊ Heſter. que
aman ⁊ hoſtes ꝓplī iſrael occidi
ꝓcurauit. vide in libro Heſter. ⁊
iahel. que ſyſaram ꝑcuſſit Judi-
dicū. iiij. ⁊ berſabee matrem ſalo
monis. de qua. iij. Reg. ij. Ipſa
enim et ſi fuit ſponſa dei patris
ſicut Heſter aſſueri. fuit tn̄ vera
mater veri ſalomonis. cui dicit
filius ſuus illud verbū qđ dixit
ſalomon matri ſue. Pete mater
mea qđ vis. neq; em̄ fas eſt vt a-
uertam faciē tuā. Om̄ia p̄terea
q̄ ſalomon dixit in laudē ſponſe
in libro cāticoꝝ. de glorioſa ma-
tre dn̄i ſpūal'r exponunt̄. Ter
tiū eſt virtus ⁊ ptās ſeu autori-
tas eccl'e. cui⁹ oratio ſumme pla
cet deo. Eſt em̄ vnica ſpōſa xp̄i.
cui dicit ſpōſus Cantic. ij. Oſtē
de mihi faciē tuā. ſonet vox tua ī
aurib⁹ meis. Vox em̄ tua dulcis
⁊ facies tua decora. i. corp⁹ ⁊ elo
quiū. Quartū eſt orō ſancto-
rū noui teſtamēti q̄ iam cū xp̄o
regnāt. ſ. ap̄ſtoꝝ. q̄ fuerūt figura-
ti ī ſanctis Machabeis. q̄ inter
p̄tant̄ victorioſi. fuerūt em̄ vir-
tuoſi. re ⁊ noīe victorioſi. San-
ctoꝝ ꝯfeſſoꝝ q̄ fuerūt figurati ī
filijs ꝓpharum. de q̇b⁹ in p̄mo ⁊
in q̄rto Regū. Sanctoꝝ ⁊ ſan-
ctaꝝ ꝟginū q̄ fuerūt figurati in
abel q̄ fuit p̄mus ꝟgo. de q̄ Geñ
iiij. ⁊ in filia iepte. Judic. xj. ⁊ in
abyſac. q̄ fouit regē dauid. ꝺ qua
iij. Re. j. Quintū eſt ſanctitas
⁊ ſecuritas bonoꝝ paſtoꝝ eccl'e.
q̄ fuerūt figurati ꝑ Moyſen io-
ſue ⁊ dauid. illi enim orando q̄q;
maxime: nihilomin⁹ ⁊ oꝑando
ꝓſtrauerūt hoſtes. vide quomo-
do Moyſes orando proſtrauit
Amalech. Exo. xvij. Sic ⁊ boni
paſtores eccl'e orando. operādo.
docendo. ⁊ lucis exempla mon-
ſtrando: hoſtes eccl'e ſuꝑant. ⁊ ꝑ
ip̄os ſubditi ad ſanctitatis oꝑa
ꝓuocāt̄. Sextū eſt diuīa inſpi
ratio. q̄ indulcat omnē h⁹ mūdi
amaritudinē. ⁊ illuſtrat animaꝫ
ꝯ̄ errorū caliginem. Quantū ad
primum figurat̄ ꝑ illud lignum
qđ oſtēdit dn̄s moyſi. quod cū ī
aquas miſiſſet: in dulcedinē ꝟſe
ſūt Exo. xv. Quantū ad ſcđm fi
gurat̄ ꝑ fauū mellis quē guſtauit
Jonathas. ⁊ illumiati ſūt oculi
eius. j. Reg. xiiij. Que etiā figu
rat̄ ꝑ angelū dn̄i q̄ deſcēdit ī for-
nacem ⁊c̄. Dañ. iij. q̄m refrigerat
ꝯcupiaꝫ. Septimum eſt q̄ hō
debet ſepe ꝯſiderare ⁊ ad memo
riā reducere ſeptem xp̄i bn̄ficia.
ſeptem effuſiones ſanguinis xp̄i

ihesu. ſepteʒ ordines qui ſunt in
patria. ſeptē offenſas quibꝫ offen
dunt deū hoīes ꝑ ſeptem pecca⸗
ta mortalia. ſeptē plagas nouiſſi
mas. de quibꝫ Joħ. Apoc. xvj. ꝑ
quas intelliguntᷣ ſeptem inferni
ſupplicia. ſeptē dotes glīe quas
merentᷣ electi ꝑ ſeptē opa miſcdie
¶ Septem ſanctoꝝ ordines
figurantᷣ ꝑ ſeptē boues pulchras
⁊ craſſas. ⁊ ſeptem dotes glorie
ꝑ ſeptē plenas ⁊ formoſas. Om
neſqꝫ reprobi ꝑ ſeptem boues fe
das ⁊ ꝯfectas macie. ⁊ ꝑ ſeptem
ſpicas vacuas ⁊ ꝑcuſſas vredīe.
de quibꝫ oīḃꝫ habes Ben. xlj.
ꝑ quas quidem ſeptē ꝯſideratio
nes ruit. Mundi vanitas. Pec
cati vilitas. Carnis ꝯcupiſcētia
Et demonuʒ fraudulentia. De⸗
niqꝫ figurantᷣ iſte ſeptem ꝯſide⸗
rationes ꝑ illos ſeptem circuī⸗
tus quos fecerunt filij iſrl̄ circa
vrbē iericho: ipos archa dn̄i pre
cedente. Joſue. vj. ſic ⁊ ſi xp̄s eſt
archa dn̄i xp̄ianū p̄cedet in p̄ſen
ti exilio. ſitqꝫ ſemꝑ ante mentis
ſue oculos. ⁊ ſi ſeptē circuitꝰ. id
eſt p̄dictas ꝯſideratōes faciat. q̄ꝫ
tū ad ipm mundi vanitas d̄ſtru
etur. Apparet igitᷣ ex p̄dictis ꝙ
ſm̄ ꝙ dicit apl̄s Hebreꝫ. ix. c. fa
cta in veteri teſtamēto fuerūt pa
rabola inſtantis tꝑis. Eſtqꝫ vi⸗
ſum matri eccl̄ie vt figuras ſer⸗
monū veterum exponēdo ⁊ pre⸗
dicando: in veritatem cōuertat.
Unde figuratᷣ eccl̄ia per illā mu
lierē thecuytem que dixit. ij. Re,

xiiij. ꝙ preceptum erat ei vt figu
ram verteret ſermōis. Hec enī
per figurā eſt eccl̄ia. q̄ ꝯſiderans
illud ꝟbum apl̄i. ⁊ illud quod ſu
pra eodē dixit. hec in figura fcā
ſunt noſtri vmbras ⁊ figuras ſer⸗
monū veteꝝ ī lucē ꝯuertit. Hec
de p̄mo. ¶ Circa ſcdm̄ p̄n⸗
cipale ſciendū ꝙ tp̄s gratie vt di
ctū eſt. tempꝰ eſt pctā corrigēdi
⁊ cauendi. ad que multuʒ valent
pctā veterū que punita fuerunt
tripliciter. in q̄ꝝ q̇dem punitio⸗
nibꝫ figurabatᷣ xp̄ianoꝝ ſi com⸗
mittant punitio ſempiterna.

Ad correctōem eni ſupbie ⁊ in
obedientie multū valet mortali⸗
tas adam figurata in tunicis pel⸗
liceis eiuſqꝫ eiectio de paradiſo.
quā ipē ⁊ vxor ſua meruerūt pro
ſe ⁊ cunctis ſuis poſteris. pro eo
ꝙ ꝯſentiētes ſuggeſtiōibꝫ diabo⸗
li. ſupbi et inobediētes fuerunt.
Ad hoc etiā multuʒ valet expul⸗
ſio ſaulis de regno. q̇ ꝓpter ſup⸗
biam ⁊ inobedientiā regnū iſra⸗
el amiſit. ſicͭ d̄ hoc hr̄. j. Re. xv. ⁊
xvj. Ad hoc etiam multū valꝫ ſu
ſpenſio abſalonis qui propter ſu
perbiam ⁊ ambitionem regnan⸗
di ſuſpenſus in quercu: fuit a io
ab interfectus. ij. Regū. xviij. c.
Ad hoc etiam multum valꝫ pla
ga que d̄ſeuit in ppl̄m iſrael pro
pter vanitatem ⁊ iactantiā regis
dd̄. ij. Reg. vlti. ⁊ ꝑ plagā q̄ fuit
cōminata ezechie. ꝓpter h̄ ꝙ ex
quadā oſtentatione oſtendit ba⸗
byloniis oīes theſauros ſuos.

⁊ dom⁹ ſue.iiij. Reg. xx. ⁊ mors
illorũ principũ q̄nquagenarioꝝ
qui ſupbe loquẽtes helye merue
rũt extingui ab igne. Ad corre-
ctiõem inuidie multũ valet ma-
ledictio cayn. qui ꝑ inuidiã abel
ĩterfecit. Geñ. iiij. Reprobatur
eſau qui fratri ſuo iacob inuidẽs
⁊ odio habens. ſic͂ d͛ Geñ. xxvij.
fuit tꝑaliter reprobat⁹ ⁊ tribula-
tus. poſt quẽ paſſi fuerũt filij ia-
cob q̄ inuidẽtes ioſeph ipſumq;
odio habentes. ſicut d͛ Geneſis
xxxvij. Oderant eum. nec pote-
rant ei quicq̃ pacifice loqui. ſu-
ſtinuerũt ꝓpt͛ h̄ tribulatõꝫ multi
plicẽ in egipto ſub eodeꝫ ioſeph
fratre ſuo. Uexat⁹ etiã ſaul q̄ in-
uidens dauid. nec rectis oculis
ipm̄ aſpicere valẽs. eo ꝙ dixerãt
mulieres. ꝑcuſſit ſaul mille ⁊ da
uid decem milia: fuit inuaſus a
ſpũ maligno. j. Reg. xviij. Ad h̄
etiã multũ valet lepra marie ⁊ le
uitaꝝ plage. qui inuidẽtes mur-
murauerũt ꝯ moyſen. De maria
habes Numeri. xij. de leuitꝭ. xvj.
Ad h̄ etiã valet interfectio ado-
nie q̄ inuidens ſalomoni regnuꝫ
iſrael. ꝓpter h̄ fuit interfectus.
Q Ad correctõeꝫ aũt iracũdie
valet maledictio Cayn. cui dixit
dñs vbi ſupra. Quare iratus es
⁊ cur ꝯcidit facies tua. ⁊c̃. Ma-
ledictio p̄terea ſymeon ⁊ leui. qui
irati ꝓpter ſtuprũ dine interfece-
runt ſychimitas. Geñ. xxxiiij. de
q̄b⁊ dixit iacob eos maledicens
Geñ. xlix. In furore ſuo occide-
rũt virum. Maledict⁹ furor eo-
rũ q᷑ ꝑtinax ⁊c̃. Submerſio i-
ſuꝑ pharaonis ⁊ egyptioꝝ. q̄ tur
bati ⁊ iracũdi ꝓpter exitũ filiorũ
iſrl͛: inſecuti fuerũt eos. ⁊ tñ ſub-
merſi in mari rubro. mors etiaꝫ
nabal. de quo dicitur. j. Regum
xxv. ꝙ erat vir durus ⁊ peſſim⁹
⁊ malicioſus. propter quod ĩfra
dicitur ꝙ factum eſt cor ei⁹ emor
tuum. ⁊ infra. ꝑcuſſit dominus
nabal ⁊ mortu⁹ eſt. Ad corre-
ctionem etiaꝫ peccati auaricie oc
currit achor vel achan. q̄ regulã
aureã abſtulit ꝓpter ſuã auariciã.
⁊ argentũ ⁊ palliũ. ꝓpter qd̄ fuit
lapidat⁹. ⁊ cũcta q̄ illi⁹ erãt igne
ꝯſumpta. Joſ. vij. Occurrit eti-
am achab q̄ ꝯcupiuit iniuſte vi-
neam naboth. ꝓpter quã ⁊ ipſum
fecit interfici. Cui dixit helyas.
In loco h̄ in quo linxerũt canes
ſanguinẽ naboth: lambẽt q̄ꝫ ſan-
guinẽ tuũ ⁊c̃. iij. Re. xxj. Occur-
rit inſuꝑ giezi. q̄ ꝓpter cupidita-
tem ſuam ⁊ auariciam accepit a
Naaman duo talenta argenti. ⁊
veſtes mutatorias duplices. pro
pter quod lepra Naaman adhe-
ſit ei. iiij. Regum q̄nto. quia vo-
luit vendere gratiam ſanitatum
Occurrit inſuper Helyodorus.
qui volens capere pecunias que
erant in erario: fuit verberatus
egregie. et poſitus in geſtatoria
ſella. ij. Machabeorum tertio.
R Ad correctõem aũt accidie
occurũt dina. q̄ ꝑuagãs regionẽ
egreſſa vt videret mulieres illi⁹

terre fuit a ſichem oppreſſa. Geñ
xxxiiij. Filij iſrael q̇ vacātes ocio
expectātes moyſen fecerūt vitu-
lum. Exodi. xxxij. ꝓpter quem vi-
tulū quē adorauerūt: ſunt pluri-
mi interfecti. Dauid qui ocians
in ſolario domus ſue cōcupiuit
berſabee. cū qua ⁊ ꝯcubuit. et po
ſtea virū ſuū Uriam interfici iuſ
ſit. ⁊ fecit. ij. Regū. xj. Sodoma
cuiꝰ pcti occaſioneꝫ dicit ꝓpheta
fuiſſe abundantiā diuitiaꝝ. oci-
um. ⁊ ſaturitatē panis. Ezechie.
xvj. Ad correctōnem aūt gule
occurrit eua. eſau: ionathaſ. loth
holofernes. filij iſrael. ⁊ ſacerdo-
tes belis. Propter gulā eīm̄ eua
maledictōem īccurrit. Geñ. iij. c
Eſau ꝑmogenita vendidit Geñ.
xxvj. Loth ꝓpter ebrietatē inceſtū
cōmiſit Geñ. xix. Jonathas pa-
trē offendit. ⁊ aliq̄liter ꝓpl'm tur-
bauit. j. Regū. xiiij. Holofernes
a Judith fuit interfectꝰ. Judith
xiij. Filij iſrael fuerūt in deſerto
ꝓſtrati. Nume. xj. Et ſacerdotes
belis qui deuorabāt q̄ offereban
tur: a nabuchodonoſor trucidati
ſunt. Dañ. xiiij. Ad correctōeꝫ
aūt luxurie ꝯcurrūt aque diluuij
⁊ inundatio. Geñ. vij. Conſum-
ptio q̇nq̧ ciuitatū. Geñ. xix. In-
terfectio ſychimitaꝝ ꝓpter dynā.
Geñ. xxxiiij. Proſtratio filioꝝ iſ
rael in deſerto q̇ fuerūt fornicati
cum madyanitis. ⁊ iō fuerūt ꝑ-
cuſſi. Nume. xxv. Deſtructio tri
bus benyamin q̇ ꝓpter vxorē leui
te quā abutendo interfecerūt q̄ſi
omnino ꝯſumpti fuerūt. Judic̄
xix. ⁊ xx. Infortuniū dauid. cui
ꝓpter vxorē vrie hoc ꝯtigit ꝙ ab-
ſolon filius ſuus ingreſſus ē ad
ꝯcubinas ſuas. ij. Regū. xvj. ſic̄
ꝓpheta ei p̄dixerat. ij. Re. xij. In
terfectio amon ꝓpter thamar ſo-
rorem ſuā. ij. Regū. xiij. Infatua
tio ſamſonis. Judicū xiij. Apo-
ſtaſia ſalomonis. cuiꝰ cor depra
uatū fuit ꝑ mulieres. iij. Reg. xj
Interfectio p̄ſbyteroꝝ q̇ ꝯcupie-
runt ſuſannā Dañ. xiij. S
Ad correctioneꝫ ydolatrie oc-
currūt id qđ apl's narrat ī epl'a. j
ad Corinth. x. de filijs iſrl'. ⁊ ſcri
bit̄ Exodi. xxxij. viđ ibi. Occur-
rit ad hoc idē ꝙ q̄ſi omnia flagel
la ⁊ tēpeſtateſ ꝓpl'i iſraelitici fuer̄t
ꝓpter ydolatrie ſcelus. Hoc quā-
tum ad ꝑmū p̄ceptum Ad cor
rectionē blaſphemie q̄ eſt ꝯ ſecū-
dū. habes lapidatōeꝫ blaſphemi
Leui. xxiiij. Ad correctionem
violantiū ſabbatū habes puniti
onē illius q̇ ligna in ſabbato col
ligebat. Uide nume. xv. Hoc q̄ꝫ
tum ad tertiū p̄ceptū. Ad cor-
rectionē temeritatis vſurpantiū
officia miniſtroruꝫ eccl'ie: habes
ꝑcuſſionē Ozie qui archam te-
tigit. ſecundi Regum ſexto cap̄.
lepram Ozie qui thura incende
bat. ij. Paral'. xxvj Ad correcti
onē aūt ī honorantiū ꝑntes hēs
maledictōeꝫ cham q̇ irriſit patri
ſuo. Geñ. ix. Maledictōem Ru
ben qui fedauit cubile patris ſui
cui dixit pater. nō creſcas Geneſ

xlix. Maledictõem abſalonis q̄ expulit patrē ſuū de ie. lm. ⁊ pol luit cõcubinas ei⁹. vbi ſupra.

Ad correctõem homicidij habes interfectionē illoꝝ qui yſboſeth occiderūt. ij. Regū. iiij. ⁊ interfectionē ioab. qui abner ⁊ Amaſam interfecerat. de qua vid̄ iij. Regū. ij. Ad correctionē mechie habes multa q̄ ſtatim ſuperius dicta ſunt. Ad correctionē furti habes lapidationē Achor. de quo ſupra. Ad correctõnē falſi teſtimonij habes lapidationē p̄ſbyteroꝝ. Dan̄. xiij. ca. Duo vltima p̄cepta nõ habēt penā determinatā in lege. ⁊ idcirco q̄uis trāſgreſſio ipoꝝ ſit peccatū mortale ⁊ ſic mort̄ eterne meritū. ipius tamē punitio nõ fuit alicubi in ſcriptura veteri figurata. Ad correctõem aūt maloꝝ principū occurrit tibi Pharao. ꝓpter quē egypt⁹ interijt. Exodi. xiiij. roboā ꝓpter quē regnū iſrael fiſſum fuit. iij. Re. xij. Sēnacherib ꝓpter cui⁹ ſupbiā ⁊ maliciā pcuſſit angel⁹ dn̄i centū octoginta q̄nq ʒ milia aſſyrioꝝ. iiij. Regū. xix. Nabuchodonoſor q̄ ꝓpter ſuā maliciā fuit q̄ſi ꝯuerſ⁹ in beſtiā. Dan̄. iiij. Antyoch⁹ de quo dr̄. ij. Mach. ix. q̄ de ipſius corpe v̄mes ſcaturiebāt. ⁊ īfra dicit̄. q̄ homicida ⁊ blaſphem⁹ miſerabili obitu vita funct⁹ ē. Occurrit etiā trāſlatio regnoruʒ de gente in gentē. q̄ q̄ʒ maxime attribuit̄ ⁊ aſcribit̄ malicie p̄ncipuʒ.

Ecci. x. ¶ Ad correctioneʒ aūt maloꝝ p̄latoꝝ occurrit hely q̄ fuit negligēs in correctõe filioꝝ: de ſella corruēs mortuus fuit. m̄ltaq ʒ mala ꝑ ſo accide rūt. j. Regū. iiij. Ad correctionē autē maloꝝ ſacerdotū occurr̄t filij heli ofni ⁊ phinees q̄ neſciētes ſacerdotis officiū. j. Regū. ij. corruerūt in p̄lio. j. Regū. iiij. c. Occurrūt etiā nadab ⁊ abiud q̄ obtulerūt ignē alienū. ⁊ iõ fuerunt a dn̄o pcuſſi. deuorauitq ʒ eos ignis. Leui. x. Ignē alienū offerūt ſacerdotes luxurioſi ⁊ auari. q̄s gehēne incēdiū deuorabit. Ad correctionē oīm p̄dictoꝝ occurrit ꝯſiderare v̄tutes ſctõꝝ veter̄ teſtamēti. vicʒ iuſticiaʒ noe. de q̄ Gen̄. v. fidē ⁊ obediētiā abrā Geneſis. xv. de obedientia eius. habes Gen̄. xxij. Itē de m̄lta ei⁹ poce quā voluit habere cū loth. habes Gen̄. xiij. Simplicitatē Jacob. Gen̄. xxv. Caſtitatē ioſeph. Gen̄. xxxix. Hūilitatē dauid. habes in multis locis. j. ⁊. ij. Reg. Jeiuniū helye. de quo in. iij. Re. Abſtinētiā iudith. vide in illo libro. ⁊ Daniel' ⁊ ſocioꝝ eius. Daniel'. j. Zelū phinees q̄ interfecit fornicatorē. Nu. xxv. Et mathatie q̄ trucidauit ſacrificātes ſup arā. j. mach. ij. Sedulitatē laborādi Ruth. Patiam iob ⁊ Thobie. vide in libris eoꝝ. Adhuc ʒ celū ſamuel' q̄ īterfecit agag. j. Regū. xv. Securitatē machabeorū ⁊ morticiniū eleaʒari. ⁊ illoꝝ ſe-

ptē fratrū. ij. macha. vj. ⁊. vij. ca.
Sic igiť ptz ꝙ bn̄ dixit aplˀus ꝙ
facta veteris teſtamēti ſcp̄ta ſunt
ad nr̄am correctionē. Dicit eniꝫ
aplˀus. j. Cor. xj. dū iudicamur
.i. a nobiſmetipis ꝑ pniam a do
mino. i. a dn̄i ſcriptura corripi-
mur. vt nō cū h mōo. i. cū mūdi
amatorib⁹ dānemur. Sꝫ multū
ē terribile q̄d ſcriptura dic̄ Eccs
vij. c. ꝙ difficile eſt corrigere quē
de⁹ deſpexit. Vere ſignū ē diuie
deſpectiōis cū hō a malˀs uis nō
corrigiť. q totiēs ⁊ tot locis cor-
ripiť ꝑ ſcripturas. Nō ſic de no-
bis chariſſimi. ſꝫ ſicut corripiur
ita nos corrigam⁹. vt tandē cor-
recti tanq̄ꝫ veri filij quos pi⁹ pa-
ter flagellat ⁊ corripit. Hebreo.
xij. hereditatē paternā adire me-
reamur. Quod nobis. ⁊c̄.

De ſctō Andrea Ser. p̄m⁹

Benedictio dn̄i ſup caput iuſti ⁊c̄.
Ecci. xliij. Ad
euidentiā iſti⁹ opis in
quo exponunť epl̄e q̄ leguntˀ ī ſā
ctoꝝ feſtiuitatib⁹ aliq̄ ſūt p̄mit-
tenda. Primū eſt ꝙ eccl̄ia d̄ ſan-
ctis ſolēnizat ſpēalˀr ꝓpter tria. vi
delꝫ ꝓpter ſanctoꝝ auxilium ad
noſtrā ꝓtectōem. ꝓpter ſanctoruꝫ
exemplū ad nr̄am eruditionē. ꝓ-
pter nr̄m vituperiū ad nr̄am cō-
fuſionē. De p̄mo dic̄ aug. i ſmo.
q̄dam de martirib⁹ ſic. Quotiēſ
cunq̄ꝫ ſctōꝝ martyrū ſolēnia ce
lebram⁹: ita ipis intercedētibus
ſpam⁹ a dn̄o ꝯſeq̄ tp̄alia bn̄ficia
vt accipe mereamur eterna. De
ſcd̄o dic̄ in eodē ſmōe ſic. Ab eis
in veritate ſctōꝝ martirum feſti
ua gaudia celebrāť q̄ ipoꝝ mar-
tirū exēpla ſequūť. Per ſolēnita
tes em̄ martirum exhortatiōes
martirioꝝ ſūt. vt imitari nō pi-
geat q̄s celebrare debeāt. De ter-
tio dicit idem in eodē ſmōe ſic.
Qui eni ſctōs martyres vel ſan-
ctos inq̄ꝫtū poterit noluerit imi
tari: ad eoꝝ btitudinē non pote
rit ꝑuenire. Colētib⁹ ḡ feſta mar
tirū ſeu ſctōꝝ q̄ꝝcunq̄ꝫ magnū
eſt vituperiū mag̃q̄ꝫ ꝯfuſio cum
geſta mirabiliū ipoꝝ recitant. q̄
tñ imitari ꝯtemnunt. magnūq̄ꝫ
eis damnū ſequiť ꝙ inutiliter ce
lebrāt. eo ꝙ nō poterūt ad eoruꝫ
gl̄am ꝑuenire. Iſta aūt q̄ dcā ſūt
de martirib⁹ intelligēda ſunt eti
am de q̄buſdā alijs ſanctis. Se
cundū ē ꝙ idcirco tales dies di-
cunť vigilie. q2 olim tot⁹ ꝓpl̄s ꝑ
totā noctē īmediate feſtū p̄cedēs
vigilare ꝯſueuit ꝓpť honorē feſti.
ſic̄ adhuc fit ī feſto ioh. bap. ⁊ ī fe
ſtis ſcōꝝ ī q̄ꝝ honore eccl̄ie ſūt
fabricate ⁊ ꝯſecrate. Verū q2 ta
les vigilie erāt mag̃ nocive q̄ꝫ ꝓ
ficue. eo ꝙ vigilātes vacabāt in
die comeſſatiōib⁹. vinolētijs ⁊ lu
xurijs: īſtitutū fuit vt loco illarū
vigiliarū die īmediate p̄cedente
ad honorē feſti īterdū celebrarēť
ieiūnia ⁊ aliq̄ ī officio miſſe ēt reci
tarꝫ. Nā feſtū ānūciatōis olī cele
brabaťvſq̄ꝫ ad tp̄a Iuſtiniāi. ⁊ rō

eſt quia cōiter cadit in. xl. in q̄ q̄-
libet dies habet officiū ꝓprium ⁊
ieiuniū. Nec feſtū natiuitatꝭ btē
virginis: donec fuit cuidaꝫ viro
ſancto reuelatū ꝙ fieret etiā. mo-
do ſic ꝓpter reuerentiā feſti aſſū-
ptionis inter feſta beate virginiſ
habet vigiliā. Tertiū eſt ꝙ ſunt
quedā vigilie q̄ hn̄t officiū ⁊ ieiu-
nium. ſicut natale ⁊ aliqua alia.
Quedam aūt officiū ⁊ non ieiu-
niū. ſicut epiphania ⁊ aſcēſio. q̄a
cadunt infra tp̄s gaudij. ſ. nati-
uitatis ⁊ reſurrectōis ⁊ ī vigilia
aſcenſiōis ieiunat̄. q̄ꝛ tertia dies
eſt rogationū. in qua eſt ieiuniū
inſtitutū. Quedā nec habēt offi-
ciū nec ieiuniū. ſicut iohis euan-
geliſte. philippi ⁊ iacobi. ⁊ Bar-
nabe. Oēs alie vigilie apl'orū
ieiunent̄. ſm decretū. de obſuati-
one ieiunioꝝ. c. ij. Tn̄ eccl'ia gal-
licana nō celebrat ieiuniuꝫ. niſi
tantū in q̄tuor vigilijs apl'oruꝫ
ſcꝫ Andree. petri ⁊ pauli. Mat-
thei. ſymonis ⁊ iude. ⁊ dicunt ꝙ
ſolum iſte habent ieiuniuꝫ inſti-
tutiōis. x Cōuenienter ḡ ſi-
cut eccl'ia inchoat officiū dn̄ica-
le a p̄ma dn̄ica aduentus. ita of-
ficiū ſanctoꝝ a vigilia ſācti An-
dree. q̄ꝛ eſt p̄mū feſtū ſolenne qd̄
occurrit iuxta illā dn̄icā. ⁊ eſt pri-
mus inter oēs apl'os a xp̄o vo-
catus. vt legit̄ Iohā. j. vn̄ per ip-
ſum petr⁹ venit ad xp̄m. In ipi-
us igit̄ vigilia. q̄ eſt p̄ma legitur
epl'a Benedictio dn̄i. ⁊c̄. fuit ad
lrām ſcripta per eccl'iaſticū. id ē,
per ieſum filiū ſydrach illius li-
bri autorem de iacob moyſe ⁊ a-
aron. Prima tn̄ pars fuit ad lit-
teram dicta de iacob. ſub iſtis v̄-
bis que ſcribunt̄ Eccī. xliiij. Co-
gnouit eū in benedictionib⁹ ſu-
is. ⁊c̄. vſqꝫ ad finē capl'i. Secun-
da fuit dicta ad lrām de moyſe. ⁊
ſcribit̄ Eccī. xlv. ⁊ magnificauit
eum ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Excelſum fecit
aaron. Prima q̄ ſcribit̄ in codeꝫ
cap̄. fuit dicta ad lrām de aaron
ſummo ſacerdote. ſub iſtis v̄bis
Excelſum fecit aaron fratrē ſuuꝫ
exceptis paucꝭ v̄bis. vſqꝫ ibi. co-
ronā glorie. Et ꝯgrue iſte ſctūs
apl's ⁊ quilibet alius ꝑ iſtos treſ
figurat̄. Per iacob eni ꝓpter vite
ſanctitatē. Per moyſen ꝓpter di-
uine doctrine veritatē. ⁊ ꝑ aaron
ꝓpter cure ſublimitatē ⁊ neceſſi-
tatē. Diuidit̄ igit̄ p̄ſens epiſto-
la in tres ꝑtes. In p̄ma enim de-
ſcribit̄ hic apl's ⁊ quilibet ali⁹ ſb
typo iacob q̄ꝫtum ad ſanctitateꝫ
meriti. cum dicit̄ benedictio dn̄i
Secūda ſub typo moyſi q̄ꝫtum
ad veritatē eloquij. ibi. magnifi-
cauit eum ⁊c̄. Tertia ſub typo a-
aron q̄ꝫtum ad ſublimitatē offi-
cij. ibi. ⁊ excelſum fecit illū. y
Sciendū autē ꝙ iſte liber de
quo ſumit̄ hec epl'a. ſm Hieron̄
in ꝓlogo Prouerbioꝝ. apud he-
breos dr̄ parabole. apud grecos
aūt panaretos. quaſi totus v̄tuo-
ſus. A pan quod eſt totū. ⁊ ares
id eſt virtus. quaſi totus agēs d̄
virtutibus. Apud latinos autē

dicit̃ eccleſiaſtic⁹: qđ dicit̃ ꝯgre-
gatoꝛ. qꝛ omẽs virtutes inſimul̃
ꝯgregat. ſicut grana in hoꝛrea cõ
gregant̃. Itẽ ſciendũ qñ eccle-
ſia ſumit aliquam ep̃l'am de hoc
libꝛo nõ dicit. lectio libꝛi eccl'ia-
ſtici. ſicut nõ dicit. lectio libꝛi ſa
lomonis. nec ꝓuerbioꝝ. Rõ hu-
ius eſt. qꝛ qñ nõ ꝯſtat de aucto-
re libꝛi vel de ſctitate ei⁹: licꝫ cõ-
ſtet de veritate ꝯtentoꝝ in libꝛo
nõ intitulat̃ ep̃la de noĩe alicui⁹
homĩs. Nũc aũt de auctoꝛe iſti-
us libꝛi nõ conſtat nec de ſctitate
ei⁹. Utrũ enĩ iſte ieſus filius ſy
drach fuit auctoꝛ iſti⁹ libꝛi. ſiue
ſolũ cõpilatoꝛ vel interp̃tatoꝛ ſi-
ue tranſlatoꝛ. ſi ſcũs fuerit vl̃ nõ:
neſcit̃. id̃o nõ đꝛ lectio libꝛi eccle-
ſiaſtici. ſed ſapie. qꝛ oĩs veritas
eſt a ſap̃ia increata. Cõſtat autẽ
ꝙ omĩa in hoc libꝛo ꝯtenta ſunt
veritate plena. Adhuc tertio
notanduꝫ ꝙ qñ eccl'ia ſumit ali-
quã ep̃l'am de hoc libꝛo: non ſu-
mit eã eodeꝫ modo quo in libꝛo
eſt ſcripta: ſed aliq̃ cõmutat ꝛ a-
liqua ſupaddit. ꝛ q̃ ibi dicta ſũt
in laudẽ pluriũ ſctoꝝ veteris te
ſtamẽti: ꝯgregat in laudẽ vnius
ſancti noui teſtamẽti. ſicut appa
ret de iſta. ꝛ de illa. Dilect⁹ deo
ꝛ homĩb⁹. ꝛ iſta etiã. Ecce ſacer-
dos magn⁹. ¶ Quarto ſci-
endũ ꝙ ad l'ram Jacob patriar-
cha. ꝛ ſm allegoꝛiã ille andreas
ap'ls. ꝛ q̃libet ali⁹ in pte p̃ma cõ-
mendat̃ a tribus. ſcꝫ a diuina ap
plicatione, a collata paſſione. ibi.
[Ideo dedit illi hereditatẽ]. ab
humana ꝯdeſcenſiõe. ibi: [ꝛ inue
nit grãm. Dicit ergo p̃mo text⁹.
[ꝙ agnouit eũ in benedictõib⁹
ſuis]. i. approbauit eũ ꝛ reputa-
uit eũ dignũ b̃ndictõibus ſuis.
Ex hoc loco ſumit̃ illud qđ eccle
ſia dicit in laudeꝫ cuiuſlibet ap'li
in p̃ncipio hui⁹ epiſtole. Benedi
ctio dñi ſup caput iuſti. qđ exp̃ſ-
ſius ponit̃ Prouer. x. Si enim
de⁹ approbauit illũ iacob. ꝛ repu
tauit eũ dignum b̃ndictione ſua
ſcꝫ gratie in p̃nti. ꝛ gl'e in futuro
vt bene poſſit dici de eo. [Bene-
dictio dñi ſup caput]. i. ſup mẽ-
tem iuſti: multo ꝯgruenti⁹ pt di-
ci de ſctõ andrea quẽ ꝓplus voca
bat iuſtũ. dicebant enĩ illi egee p̃-
ſidi. Concede nobis hoĩem iu-
ſtum ꝛc. Ergo bene đꝛ de ſctõ an
drea: ꝛ q̃libet ap'lo ſctõ [Benedi
ctio dñi]. i. approbatio dñi ac re
putatio ꝙ eẽt vtraqꝫ b̃ndictione
dign⁹. [ſup caput]. i. ſup mẽteꝫ
iuſti. Deinde cõmendat̃ ad lit
terã iacob patriarcha. ꝛ ſanctus
andreas allegoꝛice a collata paſ-
ſione. Unde ſic đꝛ q̃ntum ad ia-
cob. ideo ſup. deus. qꝛ reputauit
eũ dignũ ſuis benedictõib⁹. [de-
dit illi hereditatẽ]. i. terrã ꝓmiſ-
ſionis. [dedit] dico. [illi] in filijs
ſuis. qꝛ ip̃e iuxta ap'lm ad Heb.
xj. ꝛ Act. vij. nõ poſſedit ĩ ea etiã
paſſuꝫ pedis: ſed filij ſui poſſede-
runt eam quaſi iure hereditario.
Deutero. iij. Dñs deus veſter da-
bit vobis terrã hanc in heredita-

tem. Sequit̃. [Et diuiſit illi par
tem in tribubus. xij.] .i. diuiſim
dedit illi in filijs ſuis terrã illaꝫ.
aſſignãdo cuilibꝫ. xij. tribuũ ab
eodẽ deſcẽdentiũ ꝑtẽ. ſicut habet̃
Joſue. xxj. ⁊ in cantico moyſi dꝛ
ꝙ diuiſit eis terrã in funiculo di
ſtributõis. Deutero. xxxij. Et ſi
obijciat̃ ꝙ iacob non habuit niſi
xij. filios. ⁊ ꝙ tribꝰ leui nõ habu-
it partẽ in terra ꝓmiſſiõis. Dicẽ-
dũ ꝙ ioſeph habuit duos filios
ſcꝫ effraim ⁊ manaſſe. Et ꝗlibet
fecit tribũ. ⁊ habuit ſoꝛtẽ ſpecia-
lẽ in terra. A Quantum ad
ſctm̃ andreã ⁊ quẽlibet aliũ apo
ſtolũ dꝛ ſic. iõ ſup̃. qꝛ deꝰ reputa-
uit eũ vtraqꝫ bñdictõe dignum.
[dedit illi] etiaꝫ in ꝑſona ꝓꝓria.
[hereditatẽ] .i. ſctãꝫ eccl'iaꝫ regẽ
dã ⁊ diſponẽdaꝫ. q̃ eſt hereditas
xp̃i. cuiꝰ fecit apl'os coheredes.
Et qꝛ nec totaꝫ eccl'iam cõmiſit
xp̃s ſctõ andree ſeu cuilibet alij
apl'o excepto petro. ſed vocauit
quẽlibꝫ in ꝑtẽ ſollicitudĩs. iõ ad
dit̃ [Et diuiſit illi ꝑtẽ ĩ tribubꝰ
xij.] .i. diuiſim aſſignauit ei [ꝑ-
tem] .i. ſoꝛtẽ ad p̃dicanduꝫ inter
apl'os. xij. ꝑ pr̃iarchas. xij. figura
tos. ſicut andree aſſignauit ĩ ſoꝛ
tẽ achaiã. Thome indiã. bartho
lomeo lycaoniaꝫ. ⁊ ſic de alijs.
Ul' ſic [dedit illi hereditatẽ] ſcꝫ
gl'ie. [⁊ diuiſit illi ꝑtẽ ĩ tribubus
xij] .i. inter. xij. apl'os dedit illi ĩ
pr̃ia p̃miũ ſpẽale. in domo ei pa
tris celeſt' mãſiões multe ſunt.
Jo. xiiij. i. diuerſa pmia ſm di
uerſitatẽ meritoꝝ. Ul' ſic [dedit
illi here.] .i. ꝑtãtẽ iudiciariaꝫ re-
ſpectu totiꝰ ſcl'i. [⁊ diuiſit illi ꝑtẽ
ĩ tri. xij] .i. inter. xij. apl'os. ipe q̃i
vnꝰ de illis ꝑticularibꝰ mõm iu
dicabit. ſedebit enĩ cũ alijs ĩ die
iudicij ſup thꝛonũ ſuũ iudicans
cũ xp̃o. xij. tribꝰ iſrl'. ⁊ nõ ſolũ tri
bꝰ iſrl': ſꝫ etiã totũ aliũ mõm Unũ
dixit ſaluatoꝛ apl'is Math. xix.
Uos q̇ reliq̃ſtis oĩa ⁊ ſecuti eſtĩ
me: in regeneratõe cũ ſederit filiꝰ
hoĩs in ſede ma. ſ. ſede. ⁊ v. iudi.
xij. tri. iſrl'. ẽ [diuiſit illi] .i. diui
ſim dabit illi [ꝑtẽ] .ſ. poſtremi iu
dicij [ĩ tribubꝰ. xij.] .i. ſup tribꝰ
xij. B Sed nũq̇d paulꝰ ſede
bit ad iudicãdũ q̇ fuit. iꝫ. Dicen
dũ ꝙ ñ ſolũ apl'i tñ iudicabũt cũ
xp̃o: vꝫ etiã oẽs paupes euãgeli
ci: ⁊ oẽs viri apl'ici q̇ oẽs intelli-
gunt̃ ꝑ duodenariũ myſtica rõe.
ſcꝫ ꝓpter obſuantiam decalogi ⁊
duplicis p̃cepti charitat'. Et nõ
ſolũ iudicabunt̃. xij. tribꝰ iſrl'. ſed
etiaꝫ oẽs pctõꝛes q̇ nõ obſuant
decalogũ. nec duo p̃cepta chari-
tatis. Et ſequit̃. [⁊ inuẽit gra
tiã ĩ ꝯſpectu oĩs carnis] Hic cõ
mendat̃ vterqꝫ. ſ. iacob ⁊ andre-
as. vl' ꝗlibet apl's ab hũana cõde
ſcenſiõe ſeu ab hũane gr̃e inuen-
tione. Jacob enĩ [inuenit gratiã
in ꝯſpectu oĩs carnis] .i. oĩs ho-
minis carnalis. vt ly oĩs diſtri-
buat nõ ꝓ ſingulis generũ: ſed ꝓ
generibꝰ ſingulorꝝ: inuenit enim
gratiã in ꝯſpectu multoꝝ de om
nibꝰ hominibꝰ. ſicut in ꝯſpectu la-

ban auunculi ſui. Geneſis vice-
ſimonono. in cõſpectu eſau fra-
tris ſui. Geneſis.xxxiij.⁊ in ꝯſpe
ctu pharaonis ⁊ egyptioꝝ Gen.
xlj. Sciẽdũ aũt ꝙ text⁹ hꝫ qn
tum ad iacob.[Et ꝯfu auit il li]
ſup.de⁹ [hoies miſcdie].i. mul-
tos deſcẽdentes ab ipõ ⁊ ex filijs
ſuis q̃ fuerũt viri miſericordes.
⁊ q̃b⁹ de⁹ fuit miſericors.ſic da-
uid.ſicut etiã thobiã ⁊ filiũ eius
[⁊ inueniẽtes grã3 ĩ ꝯſpectu oĩs
carnis] Multi eni deſcẽdentes
ex iacob inuenerũt grã3 magnã
in ꝯſpectu alienigenaꝝ.ſic tho-
bias in ꝯſpectu ſalmanaſar To
bie.j.⁊ neemias in ꝯſpectu arta
xerxis Neemie.ij.⁊ hieremias ĩ
ꝯſpectu nabuchodonoſor. Hie-
re.xxxij. Heſter ⁊ Mardoche⁹
in ꝯſpectu aſſueri.ſicut dr in He
ſter. Quantũ ãt ad andream
ſciendũ ⁊ alios apl'os q̃ inuene-
runt magnã grãm ĩ ꝯſpectu om
niũ hoĩm q̃s pdicando cõuerte-
runt ad fidẽ.⁊ q̃ miniſtrabãt eis
de facultatib⁹ ſuis. Beat⁹ autẽ
andreas ſpecialr in ꝯſpectu oĩs
ppli.qui clamabat poſt eũ cũ du
cereť ad crucẽ. Innocẽs ſanguis
ei⁹ ſine cauſa dãnať.⁊ q̃ inſtabãt
apud egeã pcõſulẽ vt faceret eum
de cruce deponi. Sic igiť ſub ty
po iacob.q̃ fuit vir ſimplex.ſicut
dr Gen.xxv.⁊ q̃ interpťať ſupplã
tator.deſcribiť beat⁹ andreas q̃n
tũ ad vite ſctitatẽ. ¶ Dein-
de ſcdo deſcribiť ſub typo moyſi
q̃tũ ad doctrine veritatẽ.cũ ad
diť:[⁊ magnificauit eũ in timo-
re inimicoꝝ] Ubi ſciẽdũ ꝙ moy
ſes legiſlator:id eſt andreas ſeu
quilibet apl's euangelij pdicator
cõmendať hic in q̃ttuor.ſcilicet ĩ
Mira potentia in victoria. Cla
ra refulgentia in prodigijs. Fir-
ma pmanẽtia in meritis. Plena
ſapiẽtia in eloquijs. Ab iſto loco
[Et magnificauit eu3] vſq3 ibi.
[excelſum].patet legẽti libru3 ec
cleſiaſticũ.xlv.quia hec verba ad
litteram dicta fuerunt de moyſe.
Un caplm ſic incipit. Dilect⁹ do
⁊ hominib⁹ ⁊c.que hic obmittit
eccleſia. Sequitur.[Et magni-
ficauit eum in timore inimico-
rum]vbi commẽdatur moyſes
a mira potẽtia ĩ victorijs.[Ma
gnificauit enim eum deus ⁊c.]
in prelijs timores incutiens ini-
micis.ſicut apparet de Amalech.
quem proſtrauit Exodi.xvij. et
de ſeon rege amorreorum.et de
og rege baſan.quos deuicit Nu
meri.xxj.ca. Iſtis ⁊ alijs inimi-
cis ſuis timorem incuſſit. ſicut
pharaoni ⁊ egyptijs quos in ma
ri ſubmerſit Exodi. xiiij. Sicut
chore dathan ⁊ abiron abſorpti
a terra: Numeri.xvj. Ideo etia3
Andreas ⁊ alij apoſtoli magni-
ficati fuerunt coram inimicis ſu
is.quibus timorem incuſſerunt
Sicut patet de Andrea quem
Egeas proconſul (timẽs ſediti-
onẽ ppli) voluit deponere de cru-
ce. Sequiť.[⁊ in pdis ſuis mon
ſtra placauit. Glorificauit eũ in

ꝯſpectu regũ].vbi cõmendat̄ qli-
bet iſtorũ a mira refulgẽtia in ꝓ-
digijs. Uere deꝰ per verba moy-
ſi monſtra placauit: id eſt ſerpen
tes magorum quos eius virga
deuorauit. Exo.vij.⁊ mõſtruo-
ſas plagas egypti q̃s ſuis ꝑcibꝰ
ceſſare fecit.ſicut habet̄ in Exo.
ab.viij.ca.vſqꝫ ad.xiij. Et ſerpen
tes igneos quoꝝ̃ morſus ꝑ ſer-
pentẽ eneuꝫ ſanauit. Nume.xxj.
Et ſic [glorificauit eũ deꝰ].i.glo
rioſuꝫ fecit eũ [in ꝯſpectu regũ]
ſcꝫ pharaonis ⁊ alioꝝ qui audie
runt eiꝰ potentiã. Beatꝰ etiã an
dreas ſpecialiter verbis ſue ꝑdi
cationis de incarnatiõe verbi.de
myſterio crucis.de ſacramẽto al
taris placauit in cordibꝫ infide-
liũ monſtruoſam infidelitateꝫ.⁊
glorificatꝰ fuit in ꝯſpectu reguꝫ.
id eſt chriſtianoꝝ q̇ in ſanguine
chriſti facti ſunt reges ⁊ ſacerdo
tes. Idem dico de alijs apl'is.
D Sequit̄ [Et oſtẽdit illi glo
riam eius. In fide ⁊ lenitate ſan
ctum fecit illuꝫ] Ubi cõmendat̄
vterqꝫ iſtorũ a firma ꝑmanentia
in meritis. Moyſi enĩ ad litterã
oſtendit deꝰ gloriã ſuã in monte
ſynai in Exo.xxiiij. Cũ aſcendiſ
ſet moyſes operuit nubes montẽ
⁊ habitauit gl'a dñi ſup ſynai.te
gens illũ nube ſex diebꝫ. Uñ iſta
nubes lucida: in qua dñs loq̃ba
tur moyſi dicit̄ hic gl'ia. Ul' [glo
ria] dicit̄ manifeſtatio familiaris
ꝑſentie dei.qui loq̃bat̄ moyſi fa-
cie ad facieꝫ.ſicut homo ſolet loq̇
ad amicũ ſuum Exo.xxxiij. Uel
oſtenſio gl'ie dicit̄ hic ꝓmiſſio vi-
ſionis gl'ioſe diuinitatis Et tũc
ſic oſtẽdit illi ⁊ ꝓmiſit ſibi.q̄ de
hoc fidem certã ⁊ ſpem firmã ha
buit in gloriã ſuã.i.viſionẽ gl'io-
ſe diuinitatis ſue. Exodi.xxxiij.
Moyſes dixit dño. Oſtende mi
hi gloriã tuã.⁊ deꝰ rñdit ſibi di-
cens. Oſtendã tibi om̄e bonũ.ſ.
diuinitatẽ meã. Et certe iſta oſtẽ
ſio gl'ie quocũqꝫ modo exponat̄
ꝯfirmauit moyſen in ſctitate vi
te.ꝓpter q̇d addit̄. [In fide ⁊ leni
tate ſcm̄ fecit illũ [In fide] dicit
ſup̄.quo ad deũ.ad Heb.xj. Fi-
de moyſes grandis effectꝰ nega
uit ſe eſſe filium filie pharaonis.
Ul' [in fide].i.in fidelitate. Nu
me.xij. Seruus meꝰ moyſes ĩ do
mo mea fideliſſimꝰ eſt. [⁊ lenita
te] ſup̄.quo ad mititatẽ. Nu.xij
Erat moyſes vir mitiſſimꝰ ſup
omẽs homĩes qui morabant̄ in
terra. [ſctm̄].i. firmũ ⁊ ꝑſeue-
rantẽ. [fecit illũ] Quantũ au
tẽ ad andreã ⁊ quẽlibet apl'm di
citur ſic. [Oſtendit illi] ſub eni-
gmate fidei. [gl'iam ſuã].i. diui
nitatẽ ſuã.cuiꝰ quidẽ clarã viſio
nẽ que erit eterna ꝓmiſit ei. Uel
[gloriã ſuã] ſcꝫ ſue reſurrectõis
Apparuit enim eis xp̄s ſepe poſt
ſuã reſurrectionẽ. Uel [ſuã glo-
riã] q̃ntũ ad andreã.i.myſteriũ
⁊ virtutẽ ſctẽ crucis.in q̃ veri ſan-
cti gloriant̄. ad Gal'.vj. dicebat
Apl's. Mihi abſit gloriari niſi ĩ
cruce dñi nr̄i ieſu xp̄i. Et andre-

as dicebat. Ego ſi ſupplíciũ cru
cis expaueſcerẽ: gl'az crucis nõ p̃
dicarẽ. Et alibi. Ego ꝟtutez ſctẽ
cruc̃ agnoui. Vel [gl'az ſuã] ſ̃q̃n-
tũ ad btm̃ thomã .i. carnẽ ſuam
glorificatã. Oſtendit enĩ illi ma
nus ꝛ lat⁹ poſt reſurrectõez ſuaz.
vt nõ eſſ; incredul⁹ ſ; fidel' Joh.
xx. Vel [gl'az ſuã] q̃z tũ ad Jaco
bũ frẽm Joh. .i. corp⁹ ſuũ q̃ſi glo
rioſe trãſfiguratũ Matth. xvij.
Aſſũpſit ihs Jacobũ ꝛ Johan-
nẽ ꝛc̃. Et certe iſta oſtenſio gl'ie.
q̃cũq; mõ ſumat̃: ↄfirmauit apo
ſtolos in ſctĩtate vite. Vñ ſubdit̃
quantũ ad quẽlibet. [in fide ꝛ le
nitate] .i. pietate [ſanctũ] .i. pſe-
uerantẽ firmũq; fecit illũ. E

Sequit̃: [Et elegit eũ ex omni
carne. ꝛ dedit illi cor ad p̃cepta.
ꝛ legẽ vite ꝛ diſcipline] vbi ↄmẽ-
dat̃ vterq; illoꝝ a ſ̃ba ſapĩa in elo
quijs. Vere [elegit] dñs moy-
ſen [ex om̃i carne] .i. ex omnibuſ
hoib;. vt ſup. eſſet mediator ĩter
ip̃m ꝛ pp̃l'm. maxĩe in his q̃ perti
nebãt ad deũ. Exo. xviij. dictum
fuit Moyſi. Tu eris pp̃l'o in his
que ad deum ptinent. Vel [ele-
git eum] vt eſſet legiſlator ꝛ do-
ctor. vñ ſeq̃t̃ [ꝛ dedit ei cor] .i. in
telligentiã ꝛ bonã volũtatẽ. [ad
p̃cepta] ſup. intelligẽda ꝛ retinẽ
da. publicãda ꝛ exeq̃nda. [ꝛ le-
gẽ vite] ſup. intelligendã ꝛ ꝓpo-
nendã. [ꝛ diſcipline] Dicit̃ autẽ
lex vite. q: faciens eã acq̃rit vitã
eternã. Vñ Ecci. xxiiij. Hec oĩa
liber vite ꝛc̃. Dicit̃ etiã diſciplĩe

q: ligat ꝛ frenat mot⁹ ſenſuales:
vñ ꝛ vno mõ lex d̃r a ligãdo. Po
teſt etiaz dici ꝙ p p̃cepta intelli-
gunt̃ etiã h̃ cerimonialia. ꝛ p le-
gẽ vite moralia. p legẽ diſcipline
iudicialia. De q̃b; om̃ib; d̃r Ba
ruch. iiij. Hic eſt liber mãdatoꝝ
dei. ꝛ lex q̃ in eternũ ſtat. omnes
q̇ tenent eã ꝑuenient ad vitam. q̇
ãt dereliq̃rint eã in mortẽ. Qua
tum aũt ad btm̃ andreã ꝛ alios
apl'os poſſum⁹ vere dicere ꝙ ele
git eos ex om̃i carne. ſ. vt eſſent le
gis euãgelice p̃dicatores ꝛ obſ-
uatores. ꝛ ſuo ſanguine planta-
tores. Vñ ſaluator ait illis Jo.
xv. Ego vos elegi de mundo vt
eatis. Et Math. vltio. Euntes
docete oẽs gentes ꝛc̃. Et bene d̃r
de quolibet ꝙ dedit illi dñs cor
ad p̃cepta. expone ſic p̃us. Pre-
cepta dico nõ tm̃ decalogi. ſ; eti-
am euangelij: qđ ꝑfecti⁹ eſt lex vi
te ꝛ diſcipline. vñ xp̃us dixit eis
Jo. vj. Verba que ego loquor vo
bis: ſp̃us ꝛ vita ſunt. .i. ſp̃ũalia ꝛ
vitalia. Hanc legem apl'i docue
runt. Vñ de btõ andrea cantat
eccl'a. Doctor bon⁹ ꝛ amic⁹ dei ꝛc̃.
Sic ergo patet ꝙ btũs andreas
deſcribitur ſub typo moyſi quã-
tum ad doctrine veritatem. fuit
enĩ doctor legis euãgelice. ſicut
ꝛ iſte antique. Et ſicut ille fuit
aſſumptus de aquis Exo. ij. ſic
ꝛ iſte fuit a deo vocatus cũ piſca
ret̃ in mari. Sequit̃. ꝛ excelſum
fecit illum ꝛc̃. Vbi tertio p̃nci-
paliter deſcribit̃ ſctũs andreas:

ſeu quilibet alius apl'ſ ſub typo Aaron ſūmi ſacerdotis. q̄ʒtū ad officiū dignitatē. Fuit em̄ Aaron ſūm⁹ ſacerdos in pplo hebreoꝝ. ⁊ apli ſummi ſacerdotes in pplo xp̄ianoꝝ. Et ſciendū ꝙ de ſacerdotio tam leuitico q̄ʒ apl'ico hec tria ſunt.

De ſancto Andrea.
Sermo. ij.

Corde creditur ad iuſticiam: ore autē confeſſio fit ad ſalutē. ad Roma. x. F In hac epl'a ait apoſtolus de virtute fidei. ⁊ ſex actibꝫ aliq̄ mō ad fidē ptinentibꝫ. q̄ ſunt credere corde. ꝯfiteri ore. inuocare vtroqʒ. audire duplici aure. mitti a ſuperiori ptāte. ⁊ p̄dicare ſmōe. Quoꝝ p̄m⁹ a veritate fidei īmediate elicit̄. Scd̄s aūt ⁊ terti⁹ q̄ʒtū ad ea q̄ dicunt ꝑter actū credendi: ab ipſa virtute fidei īpant̄. vel mediante actu ſuo p̄mo eliciuntur. Quart⁹ aūt ⁊ quint⁹ ad inductionem fidei ſaltim acquiſite ⁊ ad exercitiū oīs act⁹ fidei tam infuſe q̄ʒ acq̄ſite requirūt̄. Et q̄niam btiſſim⁹ andreas fidem xp̄i corde credidit. ore ꝯfeſſus fuit. vtroqʒ modo inuocauit. i. fide ⁊ voce deū vocauit. audiuit aure duplici ſmones xp̄i. a xp̄o miſſus fuit ⁊ p̄dicauit efficu citer. ī cordibuſ audientiū ⁊ obedientiū verā fidē induxit. ⁊ ad credendū ⁊ cōfitendū eos excitauit ſic dicūt preſbiteri achaie. vt apparet ī legenda ſua. Poſt ꝯfeſſionē em̄ fidei: ſicut dicūt. hāc fidē didicim⁹ a ſcō andrea apl'o ⁊c. Et ſciendū ꝙ apl's paulus ī iſta epl'a breuiter duo facit. Primo em̄ deſcribit credētiū vtilitatē. ⁊ dicit Corde credit̄ ⁊c. Scd̄o nō credētiū inexcuſabilitatē ibi. Quō ḡ inuocabūt Circa p̄mū tria facit. Primo eī ꝓponit q̄d intēdit. d. Corde credit̄. Scd̄o probat q̄d ꝓpoſuit ibi Dicit eī ſcp̄tura. Tertio ꝓbatōez exponit ibi. Nō em̄ eſt diſtinctio Primo ergo ꝓponit q̄d intendit ſcʒ credentiū vtilitatē. q̄ ē in p̄ñti vita iuſtificatio: ⁊ ī futura ſaluatio. Et circa fidē verā tāgit tria. factū debitū. q̄d eſt credere ⁊ ꝯfiteri. p̄ñs comodū. q̄d eſt iuſticia ⁊ ſequēs p̄miū: q̄d erit ꝟa ſalus. Bona eſt ḡ fides xp̄i q̄ cor illuminat ⁊ rectificat in p̄ñti. ſaluificat ⁊ ī futuro. Dicit ergo apl'us. [Corde credit̄ ad iuſticiā] .i. habendā iuſtificatiōez. ꝑ miſcd̄iam em̄ ⁊ fidem purgantur peccata. Prouerb. xv. [Ore āt ꝯfeſſio fit ad ſalutē] .i. ad ſalutꝭ ꝑfectōem.

G Sʒ q̄re dicit Corde credit̄. Meli⁹ em̄ vt videt̄ diceret Fide credit̄. Act⁹ em̄ credēdi īmediate elicit̄ a fide. Dd̄m ꝙ iō ſic loq̄tur. nō ꝙ a corde eliciat̄ act⁹ credēdi ſimpl'r: ſʒ ꝙ ad ip̄m req̄rit̄ ꝯſenſus cordis. Vñ aug⁹. ſuper Job. Cetera pōt bona nolēs. cre

dere aũt nõ p̃t niſi volẽs. Sed
q̃re dicit: ad iuſticiã. qꝛ ꝑ actum
credẽdi. vt videt̃ nõ iuſtificat̃ hõ
Demones em̃ credũt: vt dꝛ Jac.
ij. ⁊ hoĩes q̇ ſunt in pctõ mortali
ſepe credunt. ⁊ tñ nec illi nec iſti
iuſticiã habent. Dicendũ ꝙ loq̇⸗
tur de actu credendi qui elicit̃ a
fide viua. a fide formata carita⸗
te et opante ꝑ dilectiõem: q̇ qui⸗
dem actu non ſolum credit̃ deo
vel creditur deꝰ. ſed etiã creditur
in ip̃m. i. ꝑ dilectiõem tenditur ĩ
eum. Sed q̃re dicit. Ore autẽ
ꝯfeſſio ⁊c̃. cũ multi ꝯfiteant̃ ea q̄
ſunt de chriſto. q̇ tñ non ſaluant̃

Preterea multi ſaluant̃. qui
nõ ꝯfitent̃ ore: ſic̃ pueri ⁊ muti.

Dicendũ ad p̃mum ſicut di⸗
cit glo. ꝙ ꝯfeſſio oris valet ad ſa
lutẽ poſt fidem. vel poſt credere
ip̃iꝰ cordis. Cõfeſſio em̃ oris ꝓp̃e
ſũpta p̃ſuppõit fidẽ cordis: tũc
ei eſt ꝓprie cõfeſſio. Siãt ſcḋm glo
ſã aliud ore ⁊ aliȯ ſit corde. eſt lo
qui ⁊ nõ cõfiteri. ſed ſꝑ loquitur
apl's de fide opante ꝑ dilectõem.

Ad ſcḋm dicendũ ꝙ verbum
iſtud. cõfeſſio fit ad ſalutẽ: debet
intelligi quando adeſt poſſibili⸗
tas. quã nõ habẽt pueri neq̃ mu
ti. et neceſſitas. vt videlicet. ſi fi
des eſſet in ꝑiculo. vel ſi aliquis
de fide inquireret. tũc enĩ nõ ſuf⸗
ficit corde credere: niſi ⁊ ꝯfiteret̃
ore ꝓprio. Ipſe enim dicit Luce
xij. Qui me confeſſus fuerit. ⁊c̃.

Notandũ ãt ꝙ q̇ttuor ſũt ge⸗
nera hoĩm diuerſimode ſe habẽ⸗
tium. Quidã em̃ nõ credũt cor⸗
de nec ꝯfitent̃ ore. ⁊ iſti ſũt peni⸗
tus infideles. de quibꝫ dicit xp̃s
Joh. iij. Qui aũt nõ credit: iam
iudicatus eſt. Et in ps̃. Non cre
diderũt in deum. Quidã ãt cre⸗
dũt corde: ſꝫ nõ ꝯfitent̃ ore. et ta
les ſunt puſillanimes. ſic̃ nicode
mus. de q̇ Joh. iij. Et ſic̃ Petrꝰ
Math. xxvj. Et augꝰ. in gloſa.
Nihil ꝓdeſt hoc eſſe in corde q̇d
verũ eſt: ſi hoc dꝛ ore: q̇d falſũ eſt
Nõ ergo incaſſum additum eſt:
ore aũt confeſſio fit ad ſalutem.
Nam pene oĩes qui xp̃m corã
ꝑſecutoribus negauerunt. q̇d de
iſto credebant corde tenuerunt:
et timore non confitendo perie⸗
runt. niſi illi qui per penitentiã
reuixerunt. ſicut Petrus qui in
negatione veritatem intus tene
bat: et exterius mendacium pro
ferebat. Iſti ergo ſunt puſillani⸗
mes ⁊ infirmi: qui quidem cre⸗
dunt corde: timore autem negãt
aut tacent. Quidam autem con
fitentur ore: ſed non credunt cor
de. Et iſti ſunt falſi chriſtiani et
mali. Sic ſunt aliqui heretici de
quibus dicitur ad Titũ. j. Con⸗
fitentur ſe noſſe deum. factis au
tem negant. Quidam autẽ ſunt
qui credunt corde: et confiten⸗
tur ore. et iſti ſunt veri et boni
chriſtiani. Tres primi pereunt
niſi peniteant. quarti ſaluan⸗
tur. D Sequitur. [Dicit
em̃ ſcriptura.] vbi probat quod
propoſuit. vnde ſic ſe continuat.

Corde dicit: creditur ad iuſticiam Probatio [dicit ei ſcriptura] ſup. ſacra: q̄ anthonomaſice dr̄ ſcriptura Iſa. xxviij. ſm aliā lrāz [Ois ſiue iudeꝰ ſiue gentil'.] [q̄ credit in eū] nō ſolū ei vel eū: ſʒ ī eū .i. fide formata caritate tēdit ī eū: [non ↄfundet] ſup. ī extremo iudicio. licet in pn̄ti videat coram tyrānis ↄfundi Minꝰ dicit: ⁊ plus ſcat. qꝛ nō ſolū q̄ crediderit ī xp̄m: ī futuro iudicio nō ↄfūdet: vez etiaʒ multū honorabit: qꝛ vitam eternā ↄſequet. j. Jo. v. Qui credit ī filiū dei: hʒ teſtimoniuʒ dei in ſe. Seq̄r. Et h̄ eſt teſtimoniuʒ. qm̄ vitā eternā dedit nob deꝰ. ⁊ hec vita eſt in filio eiꝰ. Vn̄ ⁊ ip̄e filiꝰ dicit Jo. xj. Qui credit ī me: etiam ſi mortuꝰ fuerit viuet ⁊c̄. Ergo dicit ſcriptura vitaꝫ: qꝛ oīs generaliter q̄ credit ī eū fideliter et veraciter nō ↄfundet eternaliter Fides q̄ hʒ certū teſtimoniū. q̄a dicit ſcriptura. generale ſubiectuʒ. qꝛ oīs. difficilē actū: qꝛ credere. q̄ credit. inq̄t. amabile obiectū. q̄a in eū. ſ. deū. deſiderabile p̄miuʒ. qꝛ nō ↄfundet. j. Pe. ij. Vob igitur honor credētib ⁊c̄. [Nō enī eſt diſtinctio] vbi ꝓbatōʒ iſtā exponit. ſic ſe ↄtinuās. oīs q̄ credit in eū ⁊c̄. Probatio ꝙ oīs [nō enī eſt diſtinctio] ſup. q̄ʒtū ad ſalutē [iudei ⁊ greci.] Cōtra ſupra. j. c. dictum eſt Judeo p̄mū ⁊ greco. Rn̄deo ꝙ nō eſt diſtinctio. q̄ʒtū ad bona gr̄e. Actuū. x. dicit Petrus. Jn veritate ↄperi qꝛ nō eſt

ꝑſonaꝝ acceptor deꝰ. ſed in om̄i gente q̄ timet deū et oꝑat iuſticiam acceptꝰ eſt illi. et ſic loquitur h̄ apl's Vn̄ aūt fuit diſtinctio iudei et greci: q̄ʒtū ad p̄rogatiuam ſcie. qꝛ iudei erāt ꝑ legē meliꝰ inſtructi. et ſic p̄us. Q, aūt q̄ʒtum ad ſalutē adoptōeʒ nō ſit diſtinctio iudei et greci ↄſeq̄nter probat [Nam idē dn̄s oim] ſup. iudeoꝝ et gentiliū. ad Ephef. iiij. Vnus dn̄s: vna fides [diues in oēs] .i. ſufficiēs ditare oēs bonis gr̄e ex gl'e [q̄ inuocāt illū] .i. fide ſcʒ interiꝰ: et ore exteriꝰ vocant illū. Alijs aūt: vt dicit gloſa. q̄ ipſum ſic nō inuocāt. ſ. fide ⁊ amore (h̄ enī ſonat inuocatio) cū adeſt dico poſſibilitas ⁊ neceſſitas: nō eſt ipſe diues. qꝛ tales nō ſūt ꝑticipes bonoꝝ eiꝰ Iſtū āt dn̄m ↄmēdant tria. ſ. potentia: qꝛ ideʒ dn̄s oim. clementia: qꝛ diues in oēs Prouer. viij. Mecū ſunt diuitie et gl'a. ſapīa: qꝛ ī illos q̄ inuocāt eum. q̄ potētia excellit: clemētia diſtribuit: ſapīa diſcernit. Excellentiā aūt potētie ↄmēdāt tria. ſ. dn̄antꝭ vnitas. qꝛ ideʒ. ſine diuiſione. dn̄andi ptās: qꝛ dn̄s. ſine ſuili ↄditōe. generatiōis generalitas. qꝛ oim. ſine alicꝰ exceptione. Q, āt iſta ſit vera. ſcʒ ꝙ deꝰ diues eſt in oēs q̄ inuocāt illū ꝓbat ↄſeq̄nter ꝑ auctoritatem q̄ ſm gloſam ſcripta ē in yſaia. q̄d verū eſt nō ſm verba: ſʒ ſm vboꝝ ſenſum. Dicit ei ſic Iſa. xliij. Omnē q̄ inuocat nomē meū. in

gliaz meã ego creaui eũ. Expſſe
ãt ponit̃ ſm ṽba Jobel'.ij. [Nõ
eni] ſiue iudeꝰ ſiue grecꝰ nullo ex
cepto [quicũq; inuocauerit] non
ſolũ verbotenꝰ: ſ; corde intimo
vocauerit. H̃ eni ẽ eſt magis ꝺ rõne
inuocationis. ſ. cordis vocatio ⁊
orõ. de q̃ dicit glo. ꝙ eſt ad ſalutẽ
neceſſaria. vbi eſt poſſibilitas vl'
neceſſitas. [nomẽ dñi]. i. filiũ pa
tris in q̃ ſic in noĩe eſt notificatõ
patris [ſaluꝰ erit] ſc; a ſupplicio
eterno. Prouer. xviij. Turris for
tiſſima nomen dñi. ad ip̃m cur
rit iuſtꝰ ⁊ exaltabit̃. J Seq̃t̃
[Quõ g̃ inuocabũt] vbi incipit
ſcða ps p̃ncipal' ep'le in q̃ poſtq̃
ap'ls oſtendit credentiũ vtilitatẽ
hic oñdit nõ credentiũ inexcu
ſabilitatẽ. Et facit q̃ttuor. Prĩo
enĩ oñdit auditum p̃dicatõis ad
credendũ ẽẽ neceſſariũ. Secũdo
oñdit ꝙ ñ eſt defectꝰ ꝙ aliq̇ ſint
q̇ nõ credãt ex p̃te p̃dicantiũ. ibi.
[ſicut ſcp̃tũ ẽ.] Tertio oñdit ꝙ ẽ
defectꝰ ex p̃te audientiũ. ibi [S;
nõ oẽs obediũt euãgelio] Quar
to oñdit ex his ĩexcuſabile ẽẽ pec
catũ nõ credentiũ. ibi. [S; dico
nũq̇d nõ audierũt] Adhuc ĩ pri
ma p̃te tãgit q̃ttuor q̃ ſũt ad ꝯfi
tendũ ſeu inuocandũ neceſſaria
Primũ eſt fides. ſcðm auditus
tertiũ ẽ p̃dicatio. q̃rtũ eſt miſſio.
Prima duo requirũt̃ in auditõe
ſc; fides. q̃ ad ꝯſenſũ. ⁊ auditus
q̃ ad intellectũ. Eſt enĩ credẽ cu;
aſſenſu intelligere. Alia duo ĩ p̃
dicatore. ſ. actꝰ ⁊ officiũ. Actꝰ no
tat̃ in p̃dicatõe. officiũ vero ĩ miſ
ſione. Dicit̃ igit̃ [Quõ g̃ ⁊c̃] Et
ꝯtinuat̃ hec dupl'r. Uno mõ ſm
ꝙ eſt ibi ergo. ſic ĩuocatio ſaluat
vt dictũ eſt. g̃ oportet ĩuocare q̇
vult ſalutẽ cõſeq̇. ſ; inuocatio nõ
eſt ſine credulitate. g̃ oportet cre
dere. [Quõ ergo ĩuocabunt ⁊c̃]
Alio mõ ſm ꝙ eſt ibi aũt. ſic [oĩs
q̇cũq; inuocauerit nomẽ dñi ſal
uus erit. Quõ ãt inuocabũt eũ ĩ
quẽ nõ crediderũt] q̃ſi dicat. nul
lo mõ. ergo oportet ꝙ inuocãtes
credãt. Uñ dicit Grego. in ome
lia de illo regulo. Nõ enim ab eo
peteret ſalutẽ quẽ nõ crederet ſal
uatorẽ. Inuocatio enĩ d; fieri in
fide. vel poſſet ẽẽ vocatio: ſ; nõ in
uocatio. i. interna vocatio. q̇ fit
p̱ fidem. Jacobi. j. Poſtulet ĩ fi
de nihil heſitãs. Cõfeſſio etiã d;
fieri ĩ fide. dic̃ eĩ glo. ꝙ ꝺ radice
cordis ſurgit ꝯfeſſio. Confiteri
enĩ eſt dicere q̃d eſt in corde. q̃d
quidem fit p̱ fidẽ. aut eſt fari vel
loq̇: ſed non ꝯfiteri. hoc em̃ ſonat
cõfiteri ſimul corde ⁊ ore fateri.
K [Aut quõ credent ei quem
nõ audierũt] Contra. multi cre
diderũt in xp̃m q̇ tñ eiꝰ p̃dicatõ;
p̱ aliquẽ nõ audierũt. Dicendu;
ꝙ eſt triplex auditꝰ. ſc; p̃mꝰ exte
rior p̱ p̃dicatõem. ⁊ iſte de cõmu
ni lege attractiuꝰ eſt ad exercitiũ
actꝰ credendi. Et dico de cõmu
ni lege. q̃r deꝰ aliter facere poſſet.
⁊ in multis fecit. Duplex aũt in
terior. ſc; vnꝰ p̱ diuinã inſpiratio
nem. alius p̱ humanã obediẽtiã.

Et iſti duo ſunt ſimplr̃ neceſſa-
rij ad credendū. vicȝ ꝙ de⁹ inte-
rius inſpirando coꝛ moueat. ⁊ ꝙ
hō diuine inſpirationi ꝯſentiat:
⁊ obediat. Cuȝ ergo dicit aplꝰs
[Quomodo credent ei quē non
audierunt] dicit ꝙ non poſſunt
credere niſi ꝑ internam inſpira-
tionem cum humana obeditiōe.
Eſt enī obedire audire coꝛde cuȝ
effectu. vel ꝑ exterioꝛem p̄dicatio
nem. q̄ tn̄ non ſufficit ſine diuīa
inſpiratōne et humana ꝯfeſſione
iuxta illud Bernhardi. Putas
ne credit ī filiū dei quiſquis nec
ei⁹ ꝓmiſſis allicit̃. nec terret̃ cō-
minatōibꝫ: nec p̄ceptis obedire
parat. nec cōſilijs acquieſcit. q̄ſi
dicat. nō. Ecōtrario aūt duo au-
ditus interni bene ſufficiunt ad
credenduȝ ſine auditu p̄dicatio-
nis q̄ȝuis ille audit⁹ multū iuuet
ad credendū. hoc aūt dȝ intelligi
de actu fidei: nō de habitu. quia
q̄ȝuis ꝑ auditū p̄dicatōnis poſ-
ſit acquiri habit⁹ fidei cū interio
ri ꝯſenſu. nō tn̄ eſt neceſſariū. ſic̄
apparet in paruulis q̇ habent ha
bitū in ꝯſenſu fidei. q̇ tn̄ p̄dicati-
onem nō intelligūt. nec ꝯſentire
poſſunt. [Quō aūt audient ſine
p̄dicante]. i. niſi p̄dicantē audiāt
Predicatoꝛ em̄ os dei eſt. Jere.
xv. Si ſeꝑaueris p̄cioſum a vili
quaſi os meum eris. Uel [Quō
audiēt ſine p̄dicante]. i. ſi p̄dicā-
ti reſiſtūt. q. d. nullo mō. qꝛ q̇ p̄-
dicanti reſiſtit: actoꝛē ei⁹ nō reci-
pit. dicit gloſa. Hec ſcḋa expoſi
tio nullā habet inſtantiā. pꝛima
vero haberet inſtantiā vbi ſoluȝ
intelligeretur de auditu exterio-
ri. qm̄ auditu interioꝛi multi au
dierūt ſine p̄dicante. [Quō vero
p̄dicabunt niſi mittantur] ſup.
a deo. vel habente auctoꝛitatē di.
quaſi dicat. nullo modo debent.
Unde filius dei p̄dicare noluit
niſi miſſus. Jſa. lxj. Spūs dn̄i
ſuꝑ me: eo ꝙ vnxerit me. ad an-
nunciandū māſuetis miſit me.
Dicit em̄ gloſa ꝙ iſtud nō reci-
pit queſtōem. qꝛ nō veri apoſtoli
niſi miſſi. Felices ergo nūcij rō-
ne dn̄i. qꝛ mittunt̃ a deo. rōne of-
ficij. q̄d eſt p̄dicare ꝓplo. et rōne
comodi. q̄d eſt in deū credere. ⁊
rōne p̄mij. q̄d eſt ſalus. Ergo nō
eſt ſalus ſine inuocatōne. nec in-
uocatio ſine fide. nec fides ſine
auditione. nec auditio ſine pꝛedi
catōe. nec p̄dicatio ſine miſſione
L Sequit̃. [ſicut ſcp̄tum eſt]
vbi oſtendit ꝙ nō eſt ex parte p̄di
cantiū ꝙ ſunt hoīes aliqui q̇ nō
credunt. quia p̄dicatoꝛes iā miſ
ſi ſunt. iam vbiqȝ fidem xp̄i p̄di-
cauerunt. Cōmendant̃ autē h
p̄dicatoꝛes a tribꝫ. ſcȝ A pꝛenū-
ciatione ꝓphete. Ab honeſtate vi
te. Ab vtilitate doctrine. Quan-
tū ad p̄mū dicit ſic ſe ꝯtinuans
nō debent p̄dicare niſi mittātur
Sed iam miſſi ſunt. ſicut ſcp̄tuȝ
ē Jſa. lij. vbi habet̃ ſic. Quaȝ pul
cri ſuꝑ mōtes pedes annūciātis
⁊ p̄dicantis pacem. annunciātis
bonū: p̄dicantis ſalutē. Scp̄tuȝ

eſt enī hoc quod aplꝰs ħ ſubiū-
git. ⁊ ſi nō ſm verba: tñ ſm ſenſū
verboꝝ. Ex quo apparet ꝙ pdi-
catores fuerūt a ꝓpheta pnūcia-
ti. Sequitur verbum apli ſum-
ptum de yſaia vbi predicatores
iam miſſi cōmendantur ab hone
ſtate vite. [Quã ſpecioſi] inqt
id eſt. qꝫ bene formati [pedes] id
eſt. aduentus apoſtoloꝝ. Ezech.
j. Pedes eorum pedes recti. Se
quitur vtilitas doctrine ipſoꝝ
⁊ in pſenti ⁊ in futuro. Utilitas
autem preſens tangitur cum di-
cit. [euangelizantium pacem.]
id eſt reconciliationem hominis
ad deum. ⁊ hoīs ad ꝓximū ſuū.
Luce. x. dictū fuit eis. In quan-
cūqꝫ domū intraueritiſ: pmū di-
cite. Pax huic domui. Utilitas
ãt futura tangit cū ſubdit [euã-
gelizãtiū]. i. annūciantiū [bona]
ſup. eterna Et bñ dicit bona plr.
qꝛ ibi erūt bona q̃ ĩfinita. Tho-
bie. 4. Habebis mlta bona ſi ti-
mueris deū. Et in pſ. Replebi-
mur in bonis domꝰ tue. Imitã-
di ergo ⁊ ſequendi ſunt pdicato-
res chriſti q̇ ſunt a ꝓpha pnūcia-
ti. ⁊ in vita pcioſi. ⁊ in doctrina
fructuoſi. Patet igit ꝙ nō eſt de
fectus ex pte pdicantium ꝙ non
omnes homines credant in chri
ſtum. quia apoſtoli miſſi a chri-
ſto iam venerunt: honeſte vixe-
runt: ⁊ nō niſi bonū annunciaue
runt. M Sequit. [Sꝫ non
oīes obediunt euangelio] Ubi
oſtendit ꝙ eſt defectus ex parte
audientium. Et facit tria. Pri-
mo dicit ꝙ nō oīes credūt euã-
gelio. Scḋo hoc ꝓbat yſaie teſti
monio. Tertio ex auctoritate cō
cludit. ꝙ ad fidem eſt neceſſaria
euangeliĳ predicatio. Quantuꝫ
ad primum dicit ſic ſe cōtinuãs.
Omnes quidem audierunt pre
dicatores iam miſſos ⁊ annun-
ciantes iam bona. [Sed nō om
nes obediunt euãgelio] ſicut pa
tet in parabola de ſemine. Luce
viĳ. vbi dicitur ꝙ ſolum quarta
pars ſeminis cecidit in terrã bo
nam ⁊ fructus fecit. Gentiles et
iudei nō obediunt euangelio: ſꝫ
ſolum boni chriſtiani. Et certe
ſine iſta obediētia in adultis ho
minibus nō poteſt eſſe fides. iḋo
ſine conſenſu interiori q̃ntumcū
qꝫ preco clamet exterius: ⁊ deus
interius inſpiret: apertum eſt vt
dicit gloſa Ambro. ꝙ non credi
tur illi cui obedientia negatur.
Qꝫ autem ita ſit. ſcꝫ ꝙ non om-
nes obediunt euangelio probat
auctoritate prophete cum addit
[Iſaias enim dicit]. liĳ. c. [Dñe
quis credidit auditui noſtro]. i.
illis verbis que audiuit a nobis
vel que a te audiuimus noſipſi.
quaſi diceret aliqui crediderūt:
ſed pauci. quia pauci reſpectu
multitudinis obedire noſtre p-
dicationi: et tue inſpirationi cō
ſentire volunt. Igitur defectus
eſt ex parte audientium. quia
pauci conſentire voluerunt. No
tandum autem eſt ꝙ iſtud quis

aliqñ ſonat interrogatõez ꝟitatꝭ
ſic̄ Jo.ix. Dñe q̇s eſt vt credā in
eū. Aliqñ i admiratõez nouitatꝭ.
ſic̄ yſaias.lxiij. Quis eſt iſte qui
venit de edom: ꝛ in ps Quis de
us magn⁹ ſicut deus nr̄: Aliqñ
in cõmēdatione ꝟtutis ſic̄ puer.
xxxj. Mulierē fortem quis inue
niet. Aliqñ ĩ vituperatõez ſuppo
ſitiõis Jo. viij. dicebāt iudei xp̄o
Tu q̇s es. Aliqñ in imitatiõem
ſctitatꝭ Eccī.xxxj. Quis eſt hic ꝛ
laudabim⁹ eū. Aliqñ in difficul
tatē cognitionis. ſicut Eccs.iij.
Quis nouit ſi ſpūs filioꝝ adaꝫ
aſcendat ſurſum. Et aliqñ in ſin
gularitatem ptātꝭ. ſic̄ Job. xiiij.
Quis põt facere mundū de im-
mūdo. Hic aūt cum dr̄. Dñe q̇s
ere. ꝛc̄. quis ſonat in caritatē cre
dentiū ꝛ obedientiū. Quantum
āt ad tertiū dicit [Ergo fides ex
auditu: audit⁹ āt p ꝟbū xp̄i] Et
repetit tres act⁹. ſ. credere. audi-
re: ꝛ p̄dicare. ꝛ arguēdo de p̄mo
ad vltimū facit ꝯnexionem extre
moꝝ dicēs. Quis credidit audi
tui nr̄o. Expone ſic̄ p̄us. [Ergo
fides ex auditu] qm̄ ꝛ ſi de⁹ cor
intus moueat: p̄co tñ̄ exteri⁹ nun
ciat. ꝛ virtute ꝟbi dei cor ad cre-
dendū excitat [Audit⁹ āt p ver-
bū xp̄i] ſup. loq̄ntis apl'is ꝛ p̄di
catoribus alijs Luc̄.x. Qui vos
audit: me audit. ¶ Notan-
dū āt ꝙ q̄ꝛ videt̄ apl's tm̄ loq̇ de
auditu exteriori. ſ. predicatiõis:
poſſum⁹ loq̇ vel de hītu. Si d̄ ha
bitu. cū ſit duplex. ſ. q̇dā acq̇ſit⁹.
ꝛ q̇dā a deo infuſus Si loq̄mur
de acq̇ſito: veꝝ ē qd̄ dic̄ apl'us ꝙ
fides ē ex auditu. ſup. p̄dicatiõis
Si de infuſo: q̄ꝛuis iſte auditus
exterior multū iuuet in adultis
hōib⁹ excitādo ꝛ diſponēdo: non
tñ̄ eſt neceſſari⁹ ſimpl'r nec ĩ par-
uulis. q̄d clarū eſt: nec etiā ĩ ad-
ultis. Si loq̇t̄ de actu fidei q̇ eſt
credere. de cõi lege nõ poteſt elici
niſi ad hītū fidei ſaltim infuſe p̄
dicatõis: nõ tñ̄ ē ſimpl'r nec̄cariū.
q̄ꝛ p̄t de⁹ aliter facere: ſupplendo
vicē agētꝭ creati. ꝛ in q̇buſdā ali
ter fecit. Sequit̄ [Sꝫ dico ꝛc̄.]
Ubi vltīo oñdit eē inexcuſabile
pctm̄ nõ credentiū. Et duo fac̄.
Primo em̄ oſtendit vtrum illi q̇
nõ audiunt fidem poſſint ſe per
ignorantiam excuſare. vtpote di
centes ꝙ nõ audierūt predicato
rum verba Secundo reſpondet
ꝙ nullatenus ſe poſſunt excuſa-
re. Quantum ad p̄mum ſic ſe cõ
tinuans dicit. [Non om̄es obe-
diunt euangelio. Sed dico nun
quid nõ audierunt] ſupple predi
catorū verba illi ſcꝫ qui nõ obe-
diunt euāgelio. vt de hoc ꝙ non
credunt poſſint ſe per ignoran-
tiaꝫ excuſare. q. d. non. quia om
nes audierunt. [Et quidem] id
eſt. certe. vel [equidem] .i. vtiq̄ꝫ.
[In omnē terram] q̄ꝛtum ad ter
ras medias [exiuit] .i. exibit. po
nit em̄ p̄teritū p futuro ꝓpter cer
titudinem. nondū eni erat iple-
tū totaliter [ſon⁹ eoꝝ] ſcꝫ apl'oꝝ
Sonuꝫ dico qui quadruplex eſt

Predicationis verboꝝ. Choru
ſcationis ſignoꝝ. Edificationis
meritoꝝ. Et triūphatōis tormē
toꝝ. Vel [ſonꝰ] .i. fama. [Et in
fines orbis terre] q̄ntū ad terraſ
extremas ſup̄. exiuerūt [v̄ba eo-
rū] .i. p̄dicationis ſiue auditus
p̄dicationis eoꝝ. Poteſt autē
dici ꝙ ſonꝰ dicit̄ hic ꝓpter nō cre
dentes ⁊ nō intelligentes. Ver-
ba enī imponunt̄ ad ſignifican-
dum. Ap̄li enī fuerūt illi equiva
rij ⁊ fortes q̄ diſcurrerunt ꝑ vni
uerſam terrā. de quibꝫ dr̄ Zach.
p̄mo. ⁊ vj. Felices ergo fuerunt
quoꝝ fama fuit egreſſa ad exem
plū ſc̄itatis. ⁊ doctrīa diffuſa ad
documentū veritatis. Fama di-
co egreſſa generaliter. q̄ in om-
nem terrā. ⁊ euidenter. q̄ exiuit
ſonꝰ eoꝝ. Doctrina etiā fuit dif
fuſa generaliter. q̄ in fines orbiſ
terre. ⁊ euidēter. q̄ verba eorum
Mar. vlti. Illi aūt pfecti p̄dica-
uerunt vbiqꝫ ⁊c̄. Patet igit̄ ex p̄
dictis ꝙ iſta ep̄la ꝯueniēter ē ap
tata feſto beati andree. ſibi enī p̄
fecte ꝯueniūt q̄cūqꝫ in ea ſunt de
ſcripta. Ipſe enī corde credidit.
ore confeſſus fuit. vtroqꝫ inuoca
uit. corde ſcꝫ ⁊ ore. a xp̄o miſſus
fuit. euāgeliū p̄dicauit. ⁊ euange
lizando multos ad fidē ꝯuertit
Fuit enī vnꝰ de duodecim quo-
rū ſonus exiuit in omnē terraꝫ.
quorūqꝫ verba in fines orbis ter
re. ⁊ idcirco iuſtꝰ fuit in p̄ſenti.
etiā ſic ap̄ls vocatꝰ fuit. ⁊ nūc in
patria ſalute ꝑfruit̄ eterna. quaꝫ
nob̄ ſuis meritis xp̄s ip̄e ꝯcede-
re dignet̄. Et ſacro cōcordat hec
ep̄la euāgelio qd̄ in hoc feſto le-
git̄. qd̄ ſcribit̄ Math. iiij. ⁊ inci-
pit. Ambulans ieſus iuxta ma-
re. Ep̄la nāqꝫ multū legit̄ de p̄-
dicatoribꝰ p̄mis q̄s euāgelium
vocat piſcatores hoim̄. Venite
(dixit ieſus petro ⁊ andree iaco-
bo ⁊ iob̄i) poſt me. faciā vos fie-
ri piſ. hoim̄. Ipſi enī tanq̄ȝ bo-
ni piſcatores piſcati ſunt cū rhe
ti ſcripturaꝝ infideles hoīes de
mari ꝑfidie ⁊ gentilitat̄. ⁊ collo
cauerūt eos in littore ſolido ſc̄tē
eccl'ie ſeu chriſtianitatis.

¶ De ſancto andrea Sermo. iij.

QVidecre
c ditur ad iuſticiā ⁊c̄.
vbi ſupra. O
Martyr grece teſt̄
dr̄ latine. ⁊ martiria grece dicunt̄
teſtimonia latine. martires enī ꝑ
hibent teſtimoniū xp̄o. In ip̄m
corde credēdo. Eiuſqꝫ v̄tute mi
rabil'r choruſcādo. Ac ꝑ eius a-
more mortē ſuſtinendo. Et q̄niā
beati ap̄li fuerūt p̄mi martyres.
eo ꝙ fuerūt p̄mi xp̄i teſtes. eis eī
dixit xp̄s Actuū j. Sitis mihi
teſtes ī hierl'm ⁊c̄. Seq̄tur. ⁊ vſ-
qꝫ ad vltimū terre. Dixit etiā pe-
trꝰ ⁊c̄. Actu. j. Oportet accipere
vnū ex his viris teſtē reſurrecti
onis xp̄i. Et btiſſimꝰ andreas fu
it p̄mꝰ vocatꝰ a xp̄o ad ꝑhibēdū
iſtud teſtīoniū. ſic hētur Joh. j.
Idcirco v̄bū iſtud qd̄ general'r

p̄t exponi de q̄libꝫ martyre: ſpeci
aliter appropriat̄ ſibi. Jn q̄ q̇dē
ṽbo tāgit̄ duplex teſtioniū qđ re
q̄rit̄ in q̄libꝫ martyre. ⁊ q̄ꝗ q̄dli-
bet ꝑfectiſſime ꝓhibuit iſte btūs
andreas. Primū ē teſtioniū cō-
ſcīe corā deo. ſcđm eſt teſtimoniū
euidētie corā mđo. Primū ꝑtiet
ad ꝑfectionē ſctitatꝭ. ⁊ hoc notat̄
in p̄ma clauſula. cum đr. Corde
credit̄. Scđm ꝑtinet ad ꝑfectio
nē ṽitatꝭ. ⁊ hoc notat̄ ī ſcđa clau-
ſula. cū addit̄. Ore āt cōfeſſio fit
ad ſalutē. Jn vtroqꝫ āt teſtionio
tangit tria. ſ. Agens diſpoſituꝫ.
cor. ſ. in p̄ma clauſula. ⁊ os ī ſcđa
Actū exercitū. ſ. credere ī prima
clauſula. ⁊ ꝯfiteri ī ſcđa. Finē de-
bitū. ſ. iuſticiā in p̄ñti. ī pria clau
ſula. ⁊ ſalutē ī futuro. ī ſcđa. Pri
mū igit̄ teſtioniū qđ eſt ī q̄libet
ſctō martyre. ⁊ fuit ꝑfectiſſime ī
iſto ſctō aplo: eſt teſtioniū ꝯſcīe
corā deo. qđ ꝑtinet ad ꝑfectionē
ſctitatꝭ. ⁊ hoc notat̄ in p̄ma clau
ſula. cū đr. Corde credit̄ ad iuſti
ciā. Jn hac clauſula tāgit ipſum
agens. qđ ē cordis ſctitudo. cor-
de inq̇t. ip̄m actū. q̄ eſt fidei certi
tudo. ore. ⁊ credit̄ addit ip̄m finē
q̄ eſt iuſticie rectitudo. ad iuſtici
am ſubdit. Cor igit̄ ē ip̄m agēs
a q̄ ꝓcedit ꝑfectio ſctitatꝭ. ſꝫ nō q̄
libꝫ mō ſe hñs. q2 non cor mđm
ſeu ꝑfcm̄ aliq̄ ṽtute nat̄ali: ſꝫ cor
ꝑfcm̄ ṽtute ſupnat̄ali. ⁊ nō ſolū
fide informi: ſꝫ fide formata cari
tate ⁊ opante ꝑ verā dilcōeꝫ. a ta
li corde ꝓcedit ſcitatꝭ ꝑfectio.
P Et ꝓ̄e tale cor fuit ī btō an-
drea. vñ ip̄e potuit dicere cū pſ.
Probaſti dñe cor m. ⁊ viſ. no. ⁊c̄
Habuit ei h aplꝰs cor ꝓbatū tēta
tiōe. Probaſti inq̇t dñe cor meū
Uere ꝓbauit eū đs vt approbaret.
Et bñ ꝓbauit mltiplici tētatiōe
illata ab hoſte. vtpote ꝓmiſſis.
minis ⁊ tādē ſupplicio crucꝭ.
Habuit ēt cor viſitatū ꝯſolatōe.
Et viſitaſti nocte. dic̄. viſitauit
ei eū đs mltiplici ꝯſolatōe ī no-
cte aduerſitatꝭ. Hūit ēt cor exa-
minatū paſſiōe. Jgne inq̇t me ex
amīaſti. i. igne tribulatōis ⁊ paſ
ſiōis Hūit nihilomiꝰ cor corona
tū approbatōe. ⁊ ñ ē inq̇t īuēta ī me
iniq̇tas. Minꝰ dic̄ ⁊ plꝰ ſignifi-
cat. Nō ſolū ñ fuit ī eo īuēta iniq̇
tas: ſꝫ ēt īuēta ꝑfctā ſcitas. A tali
corde ꝓcedit ꝑfectio ſcitatꝭ. de q̄
dcm̄ fuit. ſ̄. ī ſer. ſcđo de vigilia.
Dedit illi cor ad p̄cepta. eccī. xlv
Ad p̄cepta dico itelligēda: ꝓpo-
nēda ⁊ adīplēda. Actꝰ aūt ṽtuo-
ſus q̄ mediāte ꝓcedit ī hoīe ꝑfe-
ctio ſcitatꝭ ē actꝰ fidei. q̇ đr crede-
re. de q̄ h đr. corde. q2 actꝰ credē-
di nō ſolū ꝓcedit a fide: ſꝫ ēt a cor
de. de tali dico q̄le ſcp̄tū ē ſupra.
A corde q̇dē ꝓcedit actꝰ credēdi
ad quē teq̇rit̄ ꝯſenſꝰ volūtatꝭ Cū
ei cet̄a poſſit nolēs hō. credere ñ
p̄t niſi volēs. dic̄ Augꝰ. ſup Joh.
A corde ēt tli. ſ. ꝑfecto caritate ꝓ-
cedit iſte actꝰ. q2 alꝰs hō ē minꝰ vt
ad verā iuſticiā ordiatꝰ. De iſto
actu loq̇t̄ aplꝰs ī hac eplꝰa d. Dicit
ei ſcp̄t̄a. Qui credit ī eū ñ ꝯfūdet̄
vbi oñdit aplꝰs. ꝙ ṽa fides hꝫ cer
tū teſtioniū. ſ. ſcp̄t̄e. dic̄. inq̇t ſcp̄-

tura.ſ.ſacra q̄ anthonomaſice dr
ſcptura. Joh.enī vltio dicit ſal-
uatoꝛ. Hec āt ſcpta ſūt vt creda-
tis. Generale ſubiectū qꝛ oīs.ſcȝ
cuiuſcūqȝ natōis.conditōis.vel
ſex⁹.qꝛ vt dic̄ h aplꝰs.nō ē diſtin-
ctio iudei ꝛ greci.ſup.q̄ȝtum ad
credēdū.oēs ei debēt crede.nam
idē dn̄s oīm:diues ī oēs.i.ditās
oēs donis grē ꝛ glꝛe q̄ īuocāt ipȝ
Difficilē actū q̄ ē crede:credit̄ in
q̇t. Crede enī eſt act⁹ difficil' qꝛ ē
ſupꝛa facultatē nat̄e. Eſt ei act⁹
ſupnatural'.p̄cipue iſte ꝯ q̄ dice-
bat illa xp̄o Joh.xj. Ego credidi
qꝛ tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Nō enī
pōt iſte act⁹ ab hūano cozde p̄ce-
dere niſi ſit foꝛmat⁹ ſupnat̄ali ṽ-
tute. Amabile obiectū. cū dicit ī
eū.i.ī deū.de q̄ dic̄ xp̄s mat.xxij.
Diliges dn̄m deū tu.ꝛc̄.h enī eſt
p̄mū di p̄ceptū. Et ſignāter dic̄
ī eū.qꝛ n̄ ſufficit ad iuſticiā crede
ei vel crede eū.demōes ei credūt
ꝛ ꝯtremiſcūt. Sȝ ad iuſticiā ve-
rā reqrit̄ crede ī deū vl' ī eū.i.fide
opante p caritatē tendere in ip̄m
Et certe h act⁹ multū ē difficilis
qꝛ nō ſolū reqrit fidē:vez etiaȝ ꝛ
caritatē. De iſto actu dr Joh.iij.
ꝙ q̇ credit in filiū dei hȝ vitā eter
nā.quā q̇dē hīe non eſt ſimpl'r in
p̄tāte nr̄a. Deſiderabile p̄miū.qꝛ
nō ꝯfūdet̄.ſup.ī futo iudicio (q̄ȝ-
uis ī p̄nti videat̄ a tyrānis ꝯfun
di) ymo ml'tū honoꝛabit̄.qꝛ vt di
cit xp̄s Jo.xj. Qui viuit ꝛ credit
ī me etiā ſi ꝛc̄. Propt̄ qd̄ dȝ qli-
bet hō dicere cū p̄s. Fiat dn̄e coꝛ
meū īmaculatū.i.ſine macl'a er-
roꝛ ꝛ īfidelitat ut n̄ ꝯfūdar. Ta
lē actū credēdi exercuit fides btī
andree q̇ nō ſolū ṽe credidit:ṽm
ꝛ alios crede fecit.ſic̄ dr ī legēda
Hāc fidē dicit p̄ſbiter achaie.di
dicim⁹ a ſcō andrea apl'o ꝛc̄.finē
ītra quē ꝯcludit pfectio ſctitatis
Finis dico ītra quē ē ṽa iuſticia
vn̄ ſubdit̄ ad iuſticiā. Uere p fi-
dē illā ql' ē dſcpta:eſt ī hoīe viua
ꝛ ṽa iuſticia.etiā an̄ circūciſiōeȝ
ꝛ an̄ baptiſmū.ptȝ d abꝛaham q̄
fuit iuſt⁹ an̄q̄ȝ circūciſ⁹.vn̄ dicit̄
Gen̄.xv. Credidit abꝛaā dō:ꝛ re
putatū ē ei ad iuſticiā.ꝛ tn̄ nōdū
erat circūciſus. Ptȝ etiā d coꝛne
lio q̇ fuit iuſt⁹ an̄q̄ȝ baptizat⁹.ſic̄
dr act̄.x.ꝛ abacuc.ij.dr ꝙ iuſt⁹ ex
fide viuit. Per fidē g̊ viuā ꝛ ve-
rā eſt ī hoīe iuſticia.ſine q̄ nunq̄ȝ
fuit. Un̄ dicit aplꝰs ad Ro.iij. ꝙ
ex opib⁹ leg nō iuſtificat̄ oīs ca-
ro.ſeq̇t̄. Juſticia āt dei p fidē ie-
ſu xp̄i in oēs ꝛ ſup oēs q̄ credūt ī
eū. Q. Sed quō dr ꝙ cozde
credit̄ ad iuſticiā.q̄ī puulis bap-
tizatis ſit iuſticia alias deceden-
tes damnarēt̄.ꝛ tn̄ nō credūt.qꝛ
ꝯſentire nō p̄nt Dic ꝙ credāt ha
bitu:q̄ȝuis nō actu.hn̄t enī hītū
fidei etiā foꝛmatū caritate. Uel
dic ꝙ loquit̄ apl'us ſolū de adul
tis in quibus eſt poſſibilitas ad
credendū. De iſto aūtē fine ſan-
ctitatis qui eſt vera iuſticia (que
eſt ꝯſumatio ſctitat ī vita p̄nti)
dicit ſaluatoꝛ Mat.vj. Primū
querite regnum dei ꝛ iuſticiam

eius. ⁊ hec om̄ia adijcient̃ vobis
Ubi finis vltimꝰ ſimpl'r quē at-
tingit p̄ſens iuſticia. ſi tñ ſit vera
Oſtendit̃ intencōe pͥmꝰ. vnde di
cit. pͥmū querite. Dignitate ſū-
mus. vnde dicit. regnum dei. q̄
nihil eſt dignꝰ. nihilq̃ꝫ nobiliꝰ
poteſt eſſe. Equitate rectus . vñ
ſubdit. ⁊ iuſticia eius. i. ꝑ quam
acquiritur regnuꝫ dei q̄ eſt iuſti-
cia vera: ꝑ quā homo infert ſibi
violentiam ꝯtra paſſiones Mat
thei. xj. Regnū celoꝝ vim patit̃
⁊ violenti rapiūt illud. Utilita-
te plenꝰ: q2 ꝯcludit. ⁊ hec omnia
ſcꝫ vite p̄ñtis neceſſaria adijcien-
tur vobis. Talem aūt finē ſup̄.
ad vitā p̄ſentē p̄ſtituit ſibi beatꝰ
andreas. vñ vere iuſtꝰ fuit. Sic
em̄ ⁊ ppl's vocabat eū cū dicebat
egee ꝓconſuli. Concede nob̄ ho-
minē ſanctū. redde nobis homi-
nem iuſtū. deo carū. manſuetum
⁊ piū. Hic aūt btūs martir ⁊ p̄ci
puus xp̄i teſtis. habuit pͥmū te-
ſtimoniū quod ꝑtinet ad ꝑfectio
nē ſanctitatis. ſ. teſtimoniū ꝯſci
entie corā deo. Sequit̃ ſcd̄a clau
ſula in qua oſtendit̃ ꝙ habuit ⁊
ꝓtulit ſcd̄m teſtimoniū. ſ. euidē-
tie corā mūdo. quod notat̃ cum
d2. Ore auteꝫ ꝯfeſſio ⁊c̄. In quo
quidem teſtimonio agens eſt ꝯ-
fitentis vtilitas. q̄ notat̃ cum di
citur. ore. Actus eſt confeſſionis
veritas. q̄ notat̃ cum d2. ad ſalu-
teꝫ. ꝯfitentis virilitas notatur ī
ore. homo em̄ virilis qualis fuit
btūs andreas (qui virilis inter-
pretat̃.) non ſolū ap̄it os cordis
ad credēdū. iuxta illud ps̄. Os
iuſti meditabit̃ ſapiam. verum
etiā aperit os corꝑis ad ꝯfitēdū.
vt dicat̃ de ipſo illud Malach.
ij. Lex veritatis fuit in ore ipſius
Uere xp̄i veritas fuit in ore bea-
ti andree. ſicut apparet in legēda
ſua. vñ poterat dici illud ps̄. Lo
quebar de teſtimonijs tuis. ⁊c̄.
Confeſſionis aūt veritas notat̃
cū d2. ꝯfeſſio. q̄ includit duplicē
actū. ſ. cordis ⁊ oris. qui em̄ pro
fert exterius quod hꝫ interius in
corde: loqui poteſt: ſed nullo mō
ꝯfiteri.. quod eſt idē qd̄ ſimul fa
teri. Iſta āt ꝯfeſſio veritatis (⁊ ſi
ſit actus multū arduus: p̄cipue
vbi eſt ꝯminatio mortis) eſt actꝰ
meriti ſūmi. Uñ ſaluator Luc.
xij. dicit. Ois quicūqꝫ confeſſus
fuerit me corā hoīb9: ⁊ filiꝰ hoīs
ꝯfitebitur eū corā angelis dei. q̄
autē negauerit me corā homini-
bus: denegabit̃ corā angelis dei.
Certe btūs Andreas fuit preci-
puus ꝯfeſſor xp̄i: nō timens etiā
ſupplicium crucis ſicut apparet in
legenda. Finis aūt huiꝰ ꝯfeſſiōis
eſt fruitōis felicitas. que notatur
cum dicit̃. ad ſalutē. Sed cōtra.
paruuli baptizati nō ꝯfitent̃ ore
⁊ tñ diſcedentes ꝯſequentur ſa-
lutem. Dic ꝙ parentes eorū cō-
fitentur ꝓ ipſis. vel loquitur tm̄
apl'us de adultis. in quib9 ē poſ
ſibilitas cōfitendi. Hec ſalꝰ que
eſt vita eterna eſt finis iſtius cō-
feſſionis. que ſupponit verā fidē.

Unde dr̄. j. Petri. j. Cuſtodimī
ꝑ fidem in ſalutē. Et ibidē dicit.
Finem fidei veſtre ſalutem aīa-
rum vr̄aꝝ credentes exultabitis
ſup. eternaliter in noīe xp̄i Joh.
vltimo. vt credentes vitā habea-
tis in noīe ei⁹. Et certe beat⁹ an-
dreas q̇ fuit corde credens ⁊ ore
ꝯfitens. aſſecut⁹ eſt hanc ſalutē
quia vt dr̄ Joel. ij. Omnis qui-
cunqꝫ inuocauerit nomen dn̄i. i.
filium dei patris. corde credēdo
⁊ ore ꝯfitendo vocauerit: ſaluus
erit. Quā quib ſalutē. ⁊c̄.

De virginib⁹. Sermo. j.

Deſpōdi uoſ vni viro. virginem ca-
ſtam exhibere chriſto.
ij. ad Corinth. xj. R Queli
bet fidelis anima integre ꝯfitēs
fidem catholicam virgo dicitur
⁊ ſpōſa chriſti. annulo fidei ſub-
arrata. dicit em̄ h glosa ꝙ virgi-
nitas cordis eſt fides īcorrupta.
Xp̄s etiā dicitur ſponſus decem
virginum. ⁊ tn̄ quinqꝫ ſūt fatue.
id eſt. cum fide catholica nō ha-
bent oꝑa vera. Matth. xxv. Si
āt fides ip̄a ſit formata caritate ⁊
ꝑ dilectiōem oꝑans. tūc ē anima
⁊ v͛go xp̄i ꝑ integritatem fidei ⁊
ſponſa xp̄i cara ⁊ dilecta: in do-
mū celeſtis patrie traducenda.
chriſti amplexibus aſtringenda.
Si em̄ ꝑſona in ſexu fragili ⁊ fe
mineo cū iſtis q̄ dicta ſūt ſit inte
gra carne ⁊ mēte: ⁊ firmo ꝓpoſito
excludēdo a ſe ſꝑ oēm actū vene-
reū: tūc eſt ⁊ virgo ⁊ ſponſa cara
ſpēali dyademate coronāda. vn̄
⁊ ſi apl's ꝓponat verbū iſtud in ꝑ
ſona ſpūſſancti cūctis ſanctis vir
ginib⁹ de q̄b⁹ eccl'a ſolēnizat. ⁊ in
ꝑſona cuiuſlibet ꝯſecrantis ep̄i
ſanctimonialibus ꝯſecratis ſub
iſto ſenſu. [Deſpōdi vos. i. quā-
libet veſtꝝ [vni] nō m'ltis [viro]
ſup. legitimo. nō adultero. qui ē
dei fili⁹. [virginē caſtā]. i. carne
⁊ mente incorruptam. [exhibere
xp̄o]. i. ad exhibendū vos in die
iudicij ſponſo venienti: vt parate
⁊ ornate intretis cū eo ad nupti-
as paradiſi. Et videte ꝙ in iſto
verbo ſpūſſanctus vel ep̄s deſpō
ſans breuiter q̄ttuor tangit. ſcilꝫ
Deſponſantis auctoritatem. De
ſpōſate integritatē. Deſponſati
nobilitatē. Deſpōſatōis vtilitatē
Primū notat̄ cū dr̄ Deſpondi.
Auctoritatis em̄ ſūme ē ſpiritus
ſanctus virgines ſacras ꝑ grām
chriſto dedicās. q2 de⁹ eſt Jo. iiij.
Spūs eſt de⁹. Eſt enim magne
auctoritatis ep̄s ſanctimoniales
ꝯſecrans. q2 xp̄i vicarius eſt. Et
notandū ꝙ tota trinitas deſpon
ſat ſibi ſicut ⁊ xp̄s ſanctas virgi-
nes: appropriate tn̄ ſpūſſanctus.
xp̄s aūt homo eaſdem ſibi deſpō
ſat. Tota trinitas deſponſat per
caritatem quā infundit. iuxta il-
lud Hiere. ij. Recordat⁹ ſum tui
(dicit trinitas ſacre virgini) miſe
rans adoleſcentiā tuā: ⁊ caritatē
deſponſationis tue. Xp̄s aūt hō
deſpōſat eas ſibi ꝑ nāe ꝯformi-

tatem quã aſſumpſit. vnde ⁊ ip̃e
ſp̃ealiter ſponſus virginuꝫ dicit̃
Math. xxv. Ip̃e etiã dicit cuili-
bet ſacre virgini Ozee. ij. Spon
ſabo te mihi in ſempiternũ in iu-
ſticia ⁊ iudicio ⁊ in miſericordia
⁊ miſeratiõibꝫ. ⁊ ſponſabo te mi-
hi in fide. ❡ Ubi ſciendum
ꝙ iſta deſponſatio iniciat̃ per g̃-
tiam. ratificat̃ per ꝯſtantiã. pub
licat̃ per facti euidẽtiã. vtpote ꝑ
ꝯſecrationem. per voti ſolennis
emiſſionẽ. ⁊ per omnis mortalis
vicij reſpuitionẽ. ꝯſumabit̃ autẽ
per glĩam. Iſta dico deſponſatõ
nõ ſolũ reqrit v̾ginitatẽ carnis ⁊
mentis: ſed etiã requiret iſta que
hic dicunt̃. ſ. iuſticiã quo ad deũ
id eſt diuine legis impletionem
⁊ iudiciũ ſup. quo ad ſeip̃m. id ẽ.
culpe ꝓprie punitionẽ ⁊ emenda
tionẽ. ⁊ miſericordiã ac miſera-
tiones quo ad ꝓximuꝫ. Miſeri-
cordiã quidẽ. i. fraternã ſubleua-
tionẽ. ⁊ miſeratiões. id eſt eiuſdẽ
multiplicẽ cõpaſſionẽ. Iteꝝ eti-
am requirit fidẽ. i. fidei catholi-
ce ꝓfeſſionẽ. ⁊ nuptialis thori il-
libationẽ. Uere talis ſp̃õſa xp̃i ẽ.
⁊ ab ip̃o dilecta ⁊ ab ip̃o erit ſp̃ea
liter coronata. vñ ſibi dicet ĩ fine
illud Canc. iiij. Ueni de libano
ſponſa mea. veni de libano. ſ. cã-
dide virginitatis. veni coronabe
ris. ſup. aureola. q̃ erit in glĩa ſpe
cialis felicitatis. Dicit aũt ſignã
ter ſponſabo te mihi imꝑpetuũ.
quia hec deſp̃õſatio ex ꝑte xp̃i eſt
ꝑpetua. ⁊ certe ex ꝑte v̾ginis per

petuitatẽ reqrit. ❡ Sꝫ qd eſt Je-
remie. ij. c. innuit ꝙ interdũ v̾go
obliuiſcit̃ ornamẽti ſui. ⁊ ſponſa
faſcie pectoralis ſue. Interdum
eñ v̾gines xp̃o deſp̃õſate obliui
ſcũt̃ ornamenti ſui. ſ. ſp̃ũalis. qḋ
ex virtutibꝫ p̃dictis ꝯſtituitur. ⁊
ſp̃õſa interdũ obliuiſcit̃ faſcie pe
ctoralis ſue. i. fidelitatis quaꝫ ꝓ-
miſit ſp̃õſo admittens virũ alie-
num. Unḋ de talibꝫ p̃dixit ille ꝓ
pheta Ozee. iiij. Filie veſtre for-
nicabunt̃. ⁊ ſp̃õſe veſtre adultere
erũt. Sꝫ tñ nõ talis fuit v̾go iſta
ſancta Lucia. vel ſancta Cecilia.
ſeu Catherina. aut quecũqꝫ alia.
Ip̃a eñi nunq̃ꝫ fuit oblita orna-
mẽti ſui ſp̃ealis nec ſue faſcie pe-
ctoralis. i. fidelitatis quã xp̃o ꝓ
miſit. Et iõ ip̃e qui eſt dñs om-
niũ dilexit eam. Uñ de ip̃a Sap̃
viij. dr̃. Hanc amaui ⁊ exquiſiui
eaꝫ a iuuẽtute mea. ⁊ queſiui ſp̃õ
ſam mihi eã aſſumere. ⁊ amator
factus ſuꝫ forme illius. Et ſigñ
ter dicit. a iuuentute mea. qꝛ ſta-
tim cũ fuit ꝯceptus ſm carnem
in maria virgine: ſtatim cogita-
uit eam aſſumere ſibi in ſp̃õſam
Scḋm aũt notat̃ cũ addit̃. Uos
virginẽ caſtam. i. quãlibet veſtrũ
tanq̃ꝫ v̾ginem caſtã. Ille eñ qui
ſemꝑ virgo eſt ⁊ filius matris ſꝑ
virginis ⁊ amator ac corona ſcã
rũ virginũ nõ deſp̃õſat ſibi ſic n̄
decet ſponſam aliquã niſi etiam
ip̃a ſit virgo caſta. Sed q̄re addi
tur caſtam. nunqḋ nõ ſufficiebat
dicere v̾ginẽ. Dõm ꝙ nõ vacat a

miſterio ꝙ iſta duo verba iūgūť
ſcʒ virginē caſtā. vñ ſenſus eſt. i.
mēte ⁊ corꝑe incorruptā. ſiue ſpi
ritu ⁊ mente ſanctā. Scḋm eniʒ
Jeronymū in libro ꝯtra Helui
diū. Hec eſt diffinitio virginis
ſctām eſſe ſpū ⁊ corꝑe. q2 nihil ꝓ
deſt carnē habere virginē ſi men
te etiā quis nō ſit. Uel ſic. Uirgi
nē caſtā. i. ſenſibꝫ clauſam ⁊ obſe
ratam. vt ſit virgo ꝑ carnis mū
diciā. ſed ſint q̇nqʒ virgines per
q̇nqʒ ſenſuū clauſurā ⁊ cuſtodiā
Uirginitas enī ſm̄ Jeronymuʒ
in ep̄la ad Furiā. ſiue pudicicia
ſine ſuis comitibꝫ. ſ. parcitate vi
ctus ⁊ ꝯtinentia q̇nqʒpartita ab
actibꝫ illicitis: fidem ſui facere ñ
pōt. Uñ apl's timēs de virgib⁹
ꝙ ꝑ ſenſus nō cuſtoditos ꝑdant
veram ꝯtinentiā. dicit infra ſcḋa
ad Corinth. xj. Timeo ne ſic̄ ſer
pens. i. diabol⁹ in ſpē ſerpētꝭ ſe
duxit euā. que tñ erat virgo ī pa
radiſo. ita ſenſus veſtri. male ſup
ple ꝑ vos cuſtoditi excidant. id ē
vos excidere faciant a ſimplicita
te que eſt in ieſu xp̄o. i. a ſimplici
⁊ vnico amore ieſu xp̄i. Uel ſic.
virginē caſtā. i. de virginitate ſpi
ritualiter letā. Nō em̄ eſt ꝓprie ꝟ
go caſta niſi que eſt de ſua virgi
nitate ſpūaliter leta ⁊ integrita
te ⁊ a deo oleo leticie intrinſecus
vncta. Talis reuera ſm̄ Auguſt.
habet oleū ſecū. i. ſpūalē leticiam
in corde. Multe em̄ ſunt que nō
gaudent de ſua integritate corꝑa
li: ſed potius triſtanť ſimiles illi
filie iepte que flebat in montibꝫ
virginitatē ſuam. Et certe iſta ē
magna fatuitas vri carne ⁊ fri
gi in ſartagine regis babylonis.
et nullum de hoc meritū reporta
re. Uel ſic. virginē caſtā. i. ſanctiſ
oꝑibꝫ ſollicite intentā. Dicit em̄
Aug. in libro de ſancta virgini
tate. ꝙ caritas eſt cuſtos virgini
tatis. Charitas dico ꝙ eſt amor
dei. qui ſm̄ Gre. nunq̄ʒ eſt ocio
ſus. oꝑať enī magna ſi eſt. ſi autē
oꝑari renuit: iam amor non eſt.
Reuera ſine tali cuſtode. ſ. ſñ ca
ritate magna faciēte: virginitas ī
aliquo diu manere ñ poteſt. Ec
ce igiť qualē decet eſſe ſponſā xp̄i
quia virginem caſtā. i. mēte ⁊ car
ne incorruptā. ſenſibꝫ clauſaʒ in
ſua integritate ſpūaliť letā. Hec
eſt illa virgo de qua dicit apoſto
lus. j. ad Corint. vij. ꝙ virgo co
gitat q̄ ſunt dñi. vt ſit ſancta ſpi
ritu ⁊ corꝑe. Talis vtiqʒ fuit q̄
libet iſtarum virginū. ꝓpter qḋ
dictum fuit. Jocunduʒ deo ī tua
virginitate habitaculum ꝑ̄para
ſti. Dictumqʒ fuit Cecilie. Iſtas
coronas īmaculato corde ⁊ mū
do corpore cuſtodite. quia de pa
radiſo dei eas attuli ad vos. Et
ip̄a dicebat ſoli deo ꝯcātans. Fiat
dñe cor meū ⁊ corp⁹ meū īmacu
latū vt ñ ꝯfūdar. ⁊ biduānis ⁊ tri
duanis ieiunijs orās cōmēdabat
dño qḋ timebat. Agnes ēt dixit
ḋ xp̄o ſpōſo ſuo quē cū amauero
caſta ſū. cū tetigero mūda ſū. cū ac
cepo ꝟgo ſum. Btā catheriā ꝓpť

iſtam virginitatē miſit lac mana
re ꝑ ſanguine cum decollaretur.
meruit nō in valle: ſed in monte
ꝛ manibus angelicis tumulari.
Tumulationi etiā agathe virgi
nis angelꝰ domini aſtitit. ſꝫa ſcḿ
Hieronymum. Semꝑ angelis
cognata eſt virginitas. Sic etiā
poſſumus dicere de quibuſlibet
alijs virginibus. ꝙ fuerunt vir⸗
gines caſte. ac ꝑ hoc pulchre. iu⸗
xta illud Sap. iiij. O q̄ꝫ pulcra
eſt caſta generatio cum caritate.
V Sed prochdolor mlt̄e ſūt
que emiſerūt votum virginitatꝭ
ꝛ fuerunt ſolenniter conſecrate ꝛ
violauerunt thoꝝ virginalem. ꝛ
mentite ſunt fidem. alique q̄dem
q̄ꝫtum ad carnis integritatem.
ꝛ multe q̄ꝫtum ad mētis integri
tatem perdiderunt virginitatem
De quibꝰ ꝓpheta merens ꝛ lacri
mans dicit Hiere. ix. ꝛ. xiiij. De⸗
ducant oculi mei lacrimas ꝑ diē
ꝛ noctem: ꝛ non taceant. qꝛ con⸗
tritione magna contrita eſt ꝟgo
filia populi mei. ꝛ. xviij. dicit ita
Quis audiuit talia horribilia:
que fecit nimis virgo iſrahel. q̄ſi
di. multum eſt horribile talia au
dire. propter qđ ꝛ quelibet talis
multum plangere debet. Unde
cuilibet tali dicitur Iohelis ꝑmo
Plāge quaſi virgo accincta ſac⸗
co. ſuper virum pubertatis tue.
Plange dꝛ quaſi virgo tū carne
tum mente. Plange dico accin⸗
cta ſacco. in ſignū penitentie. Et
bene ſacco. qꝛ amiſiſti annulum

fidelitatis. cinctoriuꝫ caſtitatis.
amictū caritatis. coronā digni⸗
tatis. ꝛ plange ſic accincta ſuper
viruꝫ pubertatis tue. i. ſuꝑ xp̄m
ſponſum ac ducem virginitatis
tue. quem dereliquiſti adherēdo
alij qui dedit tibi libellum repu
dij tanq̄ꝫ meretrici. Tertiū nota
tur cū dicitur vni viro. i. xp̄o qui
eſt ille vir de quo dꝛ Iere. xxxj. c.
Nouū creauit dn̄s ſuꝑ terram.
femina circūdabit virū. i. virgo
mater vtero ſuo circūdedit xp̄m.
qui ſic fuit vir ꝑfectus in matris
vtero (q̄ꝫtum ad aniam) ſic nunc
eſt in celo. Hic eſt ille vnꝰ vir de
quo dꝛ Eſaye. iiij. Apprehendent
ſeptem mulieres. i. cuncte ſa⸗
cre virgines virum vnū. i. xp̄m.
et ſponſum ſuū qui ſpūaliter fe⸗
cundat ipas. Hic eſt iſte vnꝰ pre
ter quē nemo eſt a crimine mun⸗
dus. de q̄ dicit ꝓpheta in pſ. Nō
eſt qui faciat bonum: nō eſt vſqꝫ
ad vnū. ſcꝫ xp̄m. qui pro tāto vir
vnus dicit̄. ꝙ in omni ꝑuilegio
ſingularitatē habet. Habet eniꝫ
ſingularē exiſtentiā. qꝛ deꝰ ꝛ ho⸗
mo. ſingularē eminentiā. q̄a rex
regum. ſingularē ſufficientiā. q̄a
dn̄s vniuerſoꝝ. et ſingularē effi⸗
caciam. quia viuens ꝛ moriens
mortuus ꝛ īmortalꝭ exiſtēs. fuit
et eſt ſumme efficax ꝛ virtuoſus
Iſti viro eſt ornata non ſolū ſpō
ſa principalis. que eſt eccleſia. ſꝫ
etiam quelibet ſancta virgo chri
ſti ſponſa. De quarum qualibet
dicit Iohānes Apocalipſis. xxj.

Uidi ciuitatem ſanctã hieruſa-
lẽ ꝛc. Eſt enĩ quelibet ſancta vir-
go ciuitas ad xp̃i habitatõez. ſã-
cta per mentis ꝛ carnis incorru
ptionẽ. ieruſalẽ per paſſionũ qui
etationẽ. noua per ſexus fragilis
virtuoſam congreſſionẽ. qḋ fuit
vnũ de miraculis potentie dei.
deſcendentẽ de celo. per celeſtem
ↄuerſatõem. paratã per meritoꝝ
aggregationẽ. ornatã viro ſuo p̱
eternã ſpẽalem aſſociatõnẽ. Hu
ic viro debent adherere iſeꝑabili
ter ↄſecrate. ꝛ que fecerunt virgi
nitatis votũ ſuo viro. ſic iſte ſã-
cte virgines. de quibꝫ iam dictũ
eſt. Inſeꝑabiliter adheſerũt. Si
aũt ↄtingeret (qḋ deus auertat)
ꝙ aliq̃ per aliq̃d mortale pecca-
tũ ab iſto viro diſcederet: debet
dicere illud verbũ qḋ ſcribit̃ O-
ſee. ij. Reuertar ad virũ meũ p̄
orem. quia bene mihi erat tunc:
magis q̃ꝫ nunc. Reuertar debet
dicere per penitentiã. q̃m ꝛ ſi vir
ginitas carnis ſit irreꝑabilis et
aureola irrecuꝑabilis: pnĩa tñ ẽ
poſſibilis. pnĩa ꝛ acceptabil' apḋ
deum. Quartũ ꝛ vltimũ notat̃.
cuꝫ dicit̃. exhibere xp̃o. id eſt ad
exhibitionẽ cuiuſlibet veſtꝝ xp̃o
veſtro ſponſo in die iudicij. imo
etiã et hora mortis veſtre. Hec eĩ
eſt vtilitas huius deſponſatõis
ſcꝫ ꝙ quelibet exhibebit̃ xp̃o ſpõ
ſo ſpẽali gloria coronanda.

¶ Sciẽdũ aũt ꝙ ad hoc ꝙ
aliqua virgo ſit exhibẽda xp̃o in
die iudicij requirit̃ ꝙ in vita ſua
ſe exhibeat ad quattuor. videlicꝫ
ad ſeruiendũ humiliter. ad dili-
gendũ fideliter. ad confligendũ
viriliter. ꝛ ad moriendũ finalit̃.

Primo dico oportet ꝙ ſe ex-
hibeat xp̃o ad ſeruiendũ humili
ter. Sponſe eñ xp̃i virgines ſũt
ſpẽales ſeruitrices ꝛ ancille. vñ ꝛ
virgo virginũ mater xp̃i voca-
uit ſe humilẽ eiꝰ ancillã dñi. Luce
ij. Reſpexit dñs humilitatez an
cille ſue. Et verꝫ ad virginitatẽ
cuſtodiã humilitas requirit̃. q̇a
ſm̃ Augu. in libro de ſancta vir-
ginitate. caritas eſt cuſtos virgi
nitatis. ꝛ humilitas eſt locꝰ cari
tatis. Sine caritate ergo non p̄t
diu cuſtodiri virginitas. qꝛ cari
tas eſt cuſtos eius. qꝛ ſine humi
litate nõ poteſt eſſe caritas. qꝛ hu
militas eſt eius locꝰ. ergo ſñ hu
militate non poteſt diu manere
virginitas. virginalis etiã conti
nentia cum eſt perpetua: ſũma ẽ
victoria. Soli autẽ virgines. ſꝫ
btm̃ auguſtinũ. ď omnibꝰ hoſti
bus victores exiſtũt. Oportꝫ er
go ꝙ virgo ſe exhibeat ad ſeruiẽ
dum xp̃o humiliter. Plus eniꝫ
placet deo. ſm Auguſti vbi ſup̄.
coniugata humilis q̃ꝫ virgo ſu-
perba. ꝓpter quod ꝛ iſte vir virgi
nalis paulus dicebat fidelibꝰ et
ſpecialiter virgibꝫ. ſcḋa ad Co-
rinth. vj. In omnibꝫ exhibeamꝰ
noſmetip̃os ſicut dei miniſtros.
id eſt ſicut humiles ſeruitores. ꝛ
ad Romanos ſexto dicit. Exhi-
bete membra veſtra. ſuꝑple tam

corpoꝛiſ q̃z anime ſeruire iuſticie
in ſanctificationem. Jlle aūt ex-
hibet ſe ad ſeruiendum iuſticie
qui membra ſua exhibet ad ſui
endum chriſto. Secundo di
co ꝙ debet ſe exhibere chriſto ad
diligendum fideliter. Maioꝛ di
lectio que fit inter homines eſt ī
ter ſponſum carnalem ⁊ ſponſaꝫ
Et certe maioꝛ debet eſſe inť ſpō
ſum celeſtem ⁊ ſponſam ꝟgineꝫ
quia foꝛtius eſt vinculum ſpūa
le q̃z carnale. Jn figura autem il
li parentes ſare ſponſe Thobie
iunioꝛis monuerunt eam hono-
rare ſoceros. diligere maritum.
regere filios ⁊ familiam. guber
nare domum. ⁊ ſeip̄am irrepre-
henſibilem exhibere. Maritus
iſte quem debet ſponſa virgo di
ligere eſt ieſus chriſtus. quē cuꝫ
magis amat: magis eſt caſta. cū
ſtrictius tangit: magis eſt mun
da. cum inſolubilius accipit: ma
gis eſt virgo. Jſti autem ſoceri
quos debet honoꝛare: ſunt deus
pater. qui maritum eius genuit
ſm diuinitatem. ⁊ virgo mater.
que virtute ſpiritusſancti ipſum
genuit ſm humanitatem. Filij
autem iſti ⁊ familia quos debet
regere: ſunt actus intellectuales
geſtus affectuales. motus ſpūa-
les. ⁊ geſtus coꝛpales. Primi fi
lij bene reguntur cum eis cauc-
tur ab erronea opinione. Secū-
di autem bene reguntur cum eiſ
cauetur ab inoꝛdinata affectiōe.
Tertij autem bene reguntur cuꝫ
eis cauetur ab omni coꝛpoꝛali e-
uagatione. Quarti autem bene
reguntur cuꝫ eis cauetur ab om
ni diſſolutione. Domus autem
iſta quam debet ſponſa intrare ē
ip̄a ſua conſcientia. in qua q̇deꝫ
domo chriſtus intrans cenat cū
virgine ſponſa. ſicut ip̄e dic̄ A-
pocalipſis. iij. Reuera ſic ſe habꝫ
virgo ſponſa chriſti: tunc irrepre
henſibilem ſe exhibet coꝛam eo.
y Tertio debet ſe exhibere
chriſto. ad confligendum ꝓ chri
ſto viriliter. Et confligendū di-
co cum carne per abſtinentiam.
clauſuram ſenſuum. ⁊ caſtitatē.
cum mundo per contemptū ter-
renoꝛum ⁊ liberalitatē. cum dia
bolo per veram humilitatem. cū
malis hominibus per patienti-
am ⁊ ſtabilitatem. Opoꝛtet enī
in ſexu fragili foꝛtitudinem ma
nere vt ſit foꝛtitudo ⁊ decoꝛ in-
dumentum eius. Prouerbioꝛū
vltimo caplo. Unde ſm Jero-
nymum ad principiam virginē.
Gentilis erroꝛ deas virgines di
xit eſſe armatas. quia virginitas
ſemper habet gladium pudici-
cie: quo truncat carnis opera. et
ſuperat voluptates. ſm illō pſal
miſte. Accingere gladio tuo ſup
femur tuuꝫ potentiſſime. ⁊c̄. Et
ſm eundem in epiſtola ad Furi
am. Grandis virtutis eſt ⁊ ſolu
citate diligentie (loquitur cū vir
gine) ſuperare ꝙ nata ſis. in car
ne non carnaliter viuere. tecum
pugnare quottidie. ⁊ hoſtem in

cluſā in diuino ſpiritu ſubiuga-
re. Debet ergo ſe exhibere ad cō
fligendum ꝛc̄. Unde dicit eis a
poſtolus ad Romanos ſexto. c.
Nō exhibeatis membra veſtra
arma iniquitatis peccato: ſed ex
hibete vos deo. id eſt ad honorē
dei. tanquam ex mortuis viuen-
tes. id eſt in carne mortali ꝛ ex ſe
xu fragili viriliter. ꝛ membra ve
ſtra arma iuſticie deo. Quar-
to dꝫ ſe exhibere chriſto ad mori
endum pro chriſto finaliter. De-
bet enim non ſolum chriſto de-
dicare animam: ſed etiam cor-
pus chriſto offerre in hoſtiam: nō
ſolum per maceratōnem: ſed eti
am per martyriꝗ tollerationē. iux
ta illud quod dicit idem apoſto
lus ad Romanos duodecīo ca
pitulo. Obſecro vos per miſeri
cordiam dei vt exhibeatis corpo
ra veſtra hoſtiam viuentem. ſan
ctam. deo placentem. Corpꝰ enī
virginale quamuis pro chriſto
mortuum dicitur hoſtia viuens
per anime caritatem. ſancta id ē
firma per anime ſtabilitatē. deo
placens per intentionis ſinceri-
tatem. Talis enim virgo ſemꝑ
cogitat que dei ſūt quomō place
at deo. ſic dic̄ idem apoſtolus pri
ma ad Corinthios ſeptimo ca-
pitulo. Reuera ſic ſe exhibuerūt
iſte ſancte virgines. ſcilicꝫ ad ſer
uiendum chriſto humiliter. Un
de de Lucia legit' ꝙ apparuit ei
beata Agatha ꝛ cōſolabatur an-
cillam chriſti. Ad diligendū cri
ſtum fideliter. Unde de Cecilia
legitur vel dicitur. ꝙ ſolum de-
um diligebat. ꝛ ꝙ ſoli deo canta
bat. Ad confligendum pro chri-
ſto viriliter. Unde quelibet po-
terat dicere verbum Agathe di-
centis chriſto. Feciſti me a iuuē
tute viriliter agere. Et ad moriē
dum pro chriſto finaliter. ſicut
apparet de qualibet iſtarum. pro
pter quod chriſtus in die iudiciꝫ
quando exhibebit ſibi glorioſaꝫ
eccleſiam. non habentem macu-
lam neqꝫ rugam. ſicut dicit apo
ſtolus ad Epheſios quīto capl'o
exhibebit ſibi quamlibet iſtaruꝫ
clariſſime videntem. dulciſſime
fruentem. letiſſime canentem. et
firmiſſime omne bonum tenen-
tem. Cuius quidem exhibitio-
nis nos participes ꝛc̄.

¶ De virginibus Sermo ſcd's.

Uirgo cogitat que ſunt do-
mini: vt ſit ſancta
corpore et ſpiritu.
j. Cor. vij. Dic̄ Aug. in li
bro de ſctā ꝟgitate. ꝙ gaudia eēt
ꝟginū in pſ̄ia xp̄i. in xp̄o. pꝰ xp̄ꝫ
per chriſtū. ꝛ ꝓpter xp̄m. ꝓpter qꝺ
ꝛ ꝟgines dn̄t in hac vita ſpēal'r
xp̄m laudare ꝛ de xp̄o cogitare.
Un̄ Aug. dicit in eodē li. de ſcīs
ꝟginibꝫ. Et innupte ꝛ celibes lau

date dn̄m dulcius quem cogita
tis vberius. ſpate in eo felicius
cuius ſeruicia impletis inſtanti
us. amate ardentius cui placerꝫ
attentius. Que oīa fecit perfe
ctiſſime virgo iſta ſanctiſſima lu
cia. vel Cecilia. ſeu Catherina.
aut quelibet aliarum. cuius. vel
quaꝝ celebrat̄ feſtiuitas. de qua
rum qualibet poterat dici dum
vixerat verbum illud. virgo co-
gitat que ſunt dn̄i ꝛc̄. In quo q̄
dem verbo aplꝰs breuiter tria fa
cit. tangit. ſ. Statum honorabi
lem. actum cōmendabilē. ꝛ fru-
ctum peroptabilem. Primū no
tat̄ in virginis nominatōe. cum
dicit virgo. Scdm in virginis
meditatione. cum addit. cogitat
que ſunt dn̄i. Tertium in virgi-
nis intentiōe. cum ſubdit. vt ſit
ſancta corpe ꝛ ſpū. Dicit ergo p̄
mo virgo. vbi tangit ſtatū hono
rabilē. Reuera virgo carne ꝛ mē
te ac firmo ꝓpoſito ꝯtinēdi pro-
pter ſponſi celeſtis amorem: ē in
ſtatu ſumme honorabili. qui ſm
Auguſtinū in gloſa. ꝯditionem
humane nature ſupgredit̄. Eſt
enī virginitas ſeu ꝯgregatio ſā-
ctarū virginū ſm Auguſtinum
illuſtrior portio gregiſ xp̄i. ſicut
refert Auguſtinꝰ. iiij. libro de do
ctria xp̄iana. Et h̄ parere poteſt
ſi ꝯſideremus p̄ncipium. connu
bium. ꝯſortium. preconium. cō-
cinium. Uirgines enī matrē dei
exemplariter imitāt̄. filio dī ma
trimonialiter copulantur. agnū
dei inſepabiliter comitantur. ſu
pra carnem virtualiter eleuātur
ante ſedem dei intriſtabiliter et
gloriant̄ gratulantur. A Di
co p̄mo ꝙ iſte ſancte virgines d
quaꝝ numero fuerunt p̄cipue il
le de quibꝫ die illa ſolennizat ec
cleſia: matrem dei exemplariter
imitant̄. Ipſa enī virgo mater ē
virginū primiceria. que p̄ma in
ter omnes. ſm Bern̄. virginita-
tem deuouit. Poſt ipam vadūt
omnes imitantes veſtigia. Ipſa
p̄ma intrauit ad regem celi. poſt
quā ipam imitando ꝛ alie ītrāt.
Unde dicit̄ in pſ̄. Adducentur
regi. id eſt. ſponſo celeſti virgi-
nes pꝰ eam id eſt poſt mariā vir-
ginem. celi dn̄am. ꝛ virginuꝫ re
ginā. De qua in eodē pſ̄. dr̄ d cri-
ſto. Aſtitit regina a dextris tuis
ꝛc̄. Ergo ipſa virginitas nobi-
le ac ſublime habet p̄ncipiuꝫ. ip
ſeqꝫ virgines nobile ac ſublime
habent exemplar ꝛ ſpeculuꝫ. ad
quod aſpicientes virginitatē ſer
uent. id eſt chriſtum virginē ſpō
ſum virginuꝫ ꝛ virginū virginē
matrē. Dico ſecundo ꝙ iſte v̄-
gines dei filio matrimonialr̄ co
pulant̄. Uidemus in humanis
ꝙ ſponſe carnales ex nobilitate
ſui ſponſi ſtatum nobilem ſorti
unt̄. Reuera ſancte virgines q̄ ꝛ
ſponſum habent incorruptibilē
ſcilicet regem celorum ꝛ domi-
num: excellentiſſimum habent
ſtatum. cuilibet enim illoruꝫ di
cit apoſtolus ſcd̄a ad Corinthi-

os vndecimo ca. Deſpondi vos
id eſt quamlibet veſtrum. vni vi
ro virginem caſtam exhibe chri
ſto: 𝔷 ipē ſponſus celeſtis. ſcilicet
chriſtus dicit cuilibet ſancte vir
gini illud Jeremie. iij. Voca me
pater meus. dux virginitatꝭ mee
tu es. Reuera chriſtus 𝔷 pater ꝟ
ginum eſt 𝔷 dux virginitatis ea
rum. quia 𝔷 ipſius heredes erunt
et ipſo duce venient ad eundem
Felix autem eſt iſte ſponſus quē
cum ſponſe magis diligunt: ma
gis ſunt caſte 𝔷 munde. et cuȝ ei
iunguntur intimius: magis ſūt
virgines fecūde. quia vt dixit il
la virgo Agnes. Non deſunt pꝰ
nuptias filij. vbi partus ſine do
lore ſuccedit 𝔷 quottidiana fecū
ditas cumulantur. Fecunditas
dico non corꝑalis: ſed ſpūalis.
que ſcilicet eſt reſpectu meritori
orum actuum 𝔷 operum ꝑfecto-
rum. B Dico tertio ꝙ ſan-
cte virgines agnū dei inſeꝑabi-
liter imitantur. Quamuis enim
omnes ſancti 𝔷 ſancte ſint agni
dei ſocij 𝔷 ſocie: ſpecialiter tamē
virgines. quia ipſe virgo eſt 𝔷 ꝟ
ginis filius. rex ꝟginū. 𝔷 virgi-
nitatis amator. propter quod in
ter ipōs eſt grata ſocietas 𝔷 io-
cundus aſpectus. Unde dicit
iſte agnus de virginibus ange-
lo eccleſie ſardis Apocalip. iij. c.
Habes pauca nomina in ſardꝭ
qui non inquinauerunt veſtimē
ta ſua. ambulabunt mecum ī al-
bis. quia digni ſunt. Sardis eī
interpretatur principiuȝ pulcri
tudinis. 𝔷 ſignat ſtatum virgi-
num. qui inter omnes eſt pulcri
tudinis principium. in quo qui
dem ſtatu ſunt pauca nomina.
id eſt pauci nomīati. quia ad lit
teram 𝔷 pauci ſunt virgines. et
adhuc inter illos paucos pauci
ſunt quorum nomina ſunt ſcri-
pta in celis. De iſtis tamen pau
cis dicit hic agnus ꝙ non inqui
nauerunt veſtimenta ſua. id eſt.
animas 𝔷 corpora. 𝔷 ꝙ ambula-
bunt mecum in albis. i. anima-
bus 𝔷 corporibus candidis. Ul
in albis. id eſt in ſpēalis glīe do
tibus. quia digni ſunt. ergo vir-
gines habitant cum chriſto. qͦ
expreſſius dicitur Apocal. xiiij.
virgines ſunt 𝔷 ſequūtur agnuȝ
quocunqȝ ierit. Dico quarto:
ꝙ iſte ſancte virgines ante dei ſe
dem: incontriſtabiliter iocundā
tur. virgines enim deum laudāt
dulcius. 𝔷 coram ipō cantant io
cundius. Unde dicit Auguſti. ī
libro de ſācta virginitate. ꝙ gau
dia virginum xp̄i n̄ ſunt eadē cū
gaudijs non virginum. quāuis
chriſti. Alijs enim ſanctis 𝔷 alijs
ſunt alia gaudia. nullis tamē ta
lia. Eccleſia etiam ſic ait de xp̄o
Quocunqȝ pergis virgines ſe-
quuntur atqȝ laudibus. 𝔷c. Un̄
de iſtis virginibus dicit̄ Apoca
lipſis. xiiij. caplo. ꝙ cantabāt cā
ticum nouum ante ſedem. et ne-
mo poterat dicere canticum ni-
ſi illi qui empti ſunt de terra. Ue

re nouum canticum cantāt vir-
gines. eo ꝙ habent nouū gaudi-
um. cuius nulli alij ſunt partici-
pes. ſunt enim ſine macula ante
thronum dei. Dico ſecundo.
ꝙ ſancte virgines ſupra carneʒ
virtualiter eleuantur. viuūt eniʒ
in carne preter carnem. vt dic̄ Je-
ronymus. ⁊ ideo vita eorum nō
eſt terrena: ſed celeſtis. Propter
quod quia tante arduitatis ē vir-
ginitas: non fuit in precepto: ſʒ
ſolum in cōſilio. Virginitas enī
ſm Auguſtinum res voti eſt: n̄
precepti. ſuadari poteſt: ſed im-
perari non debet. Unde apoſto-
lus vbi ſupra. De virginibꝰ. ſup-
ple vt ſemper contineant vel ali-
quando nubant: preceptum do-
mini non habeo. conſilium autē
do. Et bene dicit apoſtolus. pre-
ceptum domini non habeo. con-
ſilium autem do. quia ſm Jero-
nymum in epiſtola contra Hel-
uidium. quāq̄ʒ de virginitate ꝑ-
ceptum domini non habeat. q̇a
vltra homines eſt. ⁊ quodāmo-
do impudentis erat aduerſꝰ na-
turam cogere. alioq̄ʒ modo dice-
re. volo vos eſſe quod angeli ſūt
Gratus eſt ergo ſtatus virginū
ſummi honoris eſt. ⁊ ſumme di-
gnitatis. ¶ Sciendum ta-
men ꝙ iſtum ſtatum de ſe hono-
rabilem ſolum honorant pru-
dentes virgines. de quo dicitur
Mathei. xxv. caplo. ꝙ eſt virgo
et quinq̄ʒ virgines. ſm Auguſt.
per quinq̄ʒ ſenſuum diligentem
cuſtodiam. quia continenduſ eſt
ſm eum in ſermone. appetitus a
voluptate aurium. a voluptate
olfaciendi. guſtandi. tangendi. ⁊
videndi ſed virgo prudens per
celeſtem ſapientiam. Multum
enim oportet eſſe virginem pru-
dentem. id eſt procul videntem
quaſi argi centum oculi. ſicut fa-
bule narrant. vt dicit Jeronimꝰ
in epiſtola ad Furiam. Sed eſt
virgo oleum in vaſe habens ꝓ-
pter ſpecialem leticiam. gaudet
enim de ſua continentia. non qꝛ
eſt in laudibus hominum: ſʒ q̇a
deo intrinſecus placet. Sed vir-
go portans lampadem in mani-
bus. id eſt operum efficaciam et
exemplarem refulgentiaʒ. Dicit
enim Auguſtinus loquens vir-
ginibus vbi ſupra. Non impro-
bus vultus. non vagi oculi. non
infecta lingua. non petulans ri-
ſus. non ſcurrilis iocus. non in-
decens habitus. non tumidꝰ in-
ceſſus in vobis debet eſſe. Hec
enim addita virginitate angeli-
cam vitā hominibus. et celi mo-
res exhibent terris. Certe talis
⁊ Catherina virgo ſumme hono-
rans virginalem ſtatum fuit. lu-
cia talis. ⁊ cecilia. talis ⁊ catheri-
na. De Lucia enim legimuſ ꝙ
ſcripture ſacre ſtudia elegit. mľ-
tum enim fuit docta in ſcriptu-
ris. ſicut patet. ⁊ ꝙ cuncta bona
ſua diſtraxit ⁊ pauperibꝫ eroga-
uit. ꝙ ſponſum carnalem reſpu-
it. ꝙ iudicem infidelem cōfuta-

uit.ꝛ tandem pro christo marty rium tollerauit. Fuit ergo virgo prudens. quia plus accepit a do mino ꝙ alie multe. vnde fuit fi gurata per illam Rebeccam. de qua dicitur Genesis. xxiiij. capi tulo. ꝙ erat puella decora nimis virgoq; pulcherrima. Interpre tatur autem erbecca que multū accepit. Et certe iſta multuȝ ac cepit. ꝛ fuit puella decora quan tum ad animam. ꝛ virgo pulch errima. quantum ad deū. De cecilia autem legimus carnꝭ ma cerationem. quia cilicio Cecilia membra domabat. Mentis ex ultationem. quia ſoli deo decan tabat. Orationis continuationē quia a diuinis colloquijs et ora tione nunquā vacabat. Egeno rum ſuſtentationem. quia ꝺ pau peribus vt legitur ſemp ei cura fuit. Infirmoꝝ confortationeȝ. Tiburcium ꝛ Ualerianum ad martyrium (vt legitur) armauit eis dicens. Eya milites chriſti abijcite opera tenebraruȝ. ꝛ idui mini arma lucis. Et cū appari tores ꝓ ipa flerent: dixit ad eos. Hoc bōi iuuenes nō ē iu. ꝛc. Di u ini cu'tus dilatatōnem. q2 do mum ſuam ecclīam conſecrauit Et tandem grauis ſupplicij tol lerationeȝ. Fuit ergo virgo pru dens. que fuit per deuotam ora tionem patrie celeſtis incenſuȝ ꝛ per martyrij tollerationem ho locauſtum. Unꝺ fuit figurata ꝑ illam virginem abyſac ſunami tem. que ſedule Dauid regi mi niſtrauit: ſicut dicitur. iij. Regū primo caplo. Interpretatur au tem abyſac patris mei incenſuȝ vel patris mei holocauſtum.

D De ſancta Catherina le gim⁹ ꝙ ſcripturas ſacras ama uit. vnde fuit doctrix diſcipline dei. ꝙ honorem mundanum cō tempſit. Erat enim regina. tam̄ regnum ſpreuit. ꝙ imperatoreȝ terrenum. ſcȝ Maxentiuȝ deſpe xit ꝛ in riſum habuit. ꝙ quiqua ginta philoſophos. reginam. et Porphirium ad chriſti fideȝ cō uertit. ꝛ ad palmam martyrij ar mauit. ꝛ ꝙ tandem pro chriſto graue ſupplicium tolerauit. Er go fuit virgo figurata per illam de qua dicitur dyabolo vel mun do. vel Maxentio illud Eſaye xxxv . capo Deſpexit te ꝛ ſub ſannauit te virgo filia ſyon. Iſte igitur prudentes virgines fua uerunt honorem virginali ſtatui debitum. immo augmentauerūt Sed ſicut virgines prudentes honorant iſtum ſtatum: ita vir gines fatue ipſum dehonorant. quamuis enim ſint integro cor pore. et idcirco virgines. quam uis etiā ſint cuſtodes quiqȝ ſen ſuum. nec inclinentur ad corrup tionem carnis. et idcirco quinqȝ virgines. quamuis etiam vide antur habere opera bona. et exte rius homines edificent. et idcir co portant lampades. non ta men ha bent oleuȝ in vaſis ſuis

id eſt ꝯſcientijs ſuis. Oleum di
co caritateꝫ. qꝛ nõ ſunt in amoꝛe
ſponſi celeſtis. vel oleum id ē hu
militatē. ſupbiunt eñ intrinſe-
cus de integritate ſue carnis. vł
oleum id eſt virginitatē mentis
ſine qua nihil ꝓdeſt virginitas.
Vel oleum id eſt leticiā ſpūalem
quia nõ gaudent niſi in laudibꝫ
hūanis. ꝛ idcirco ſunt virgīes fa
tue ſimiles ꝑme mulieri. que cuꝫ
eſſꝫ virgo: fuit ſupba. ꝯtemptrix
diuini pꝛecepti. ꝛ obtēperatrix
diſcipline diaboli. Geñ. iij. Si-
miles etiā illi virgini iepte. de q̄
dicitͬ Judi. xj. ꝙ flebat in mõtibꝫ
virginitatē ſuam. Prime igitͬ vir
gines ſunt marie ſimiles. Sed
alie ſunt multū ei diſſimiles ꝛ ꝑ
me mulieri ꝯformes. Et iõ qꝛ ñ
inueniuntͬ cum accenſis lampa
dibus. quarū facta aliena laude
fulciuntͬ. ea ſubtracta deficiunt:
receptis ad nuptias pꝛudentibꝫ:
ipſe tanq̄ꝫ fatue repellentͬ. E

De tertio vt ſit ſancta coꝛpoꝛe
et ſpiritu. vbi tangitͬ fructus ad
optabilis. qui eſt ſanctitas men-
tis ꝛ coꝛpis. quam debet intēde
re ꝛ deſiderare q̄libet ſponſa xp̄i
ſicut fecerunt iſte de quibꝫ eccle
ſia ſolenniſat. Sed quare expꝛi
mit iſta duo. ſcilicet ſpiritu ꝛ coꝛ
poꝛe. videtur enim ꝙ ſufficerꝫ ex
pꝛimere vnum. quia ſi ſpiritꝰ ſā
ctus eſt. et coꝛpus eſt neceſſario
ſanctum. quia vt dicit hic gloſa
Impoſſibile eſt coꝛpus non eſſe
ſanctum vbi ſpiritus eſt ſanctꝰ

Dicendum ꝙ iſta vera ſūt loq̄n
do de ſauctitate communi nup-
tis cum innuptis. Non enim di
cit gloſa. vult apoſtolus in ſtatu
matrimonij coꝛpoꝛa in ſanctita
te eſſe excluſa. ſed loquitur h̄ apo
ſtolus de ſanctitate virginū ſpõ
ſarum ieſu xp̄i. que maioꝛ eſt et
amplioꝛ q̄ꝫ nuptarum. vnde vo
cat hic ſanctitatem coꝛpoꝛis in-
tegritatem carnis. que bene po
teſt ſtare cum coꝛruptione men-
tis. et communis ſanctitas mē-
tis poteſt ſimul ſtare cum coꝛru
ptione carnis. Sanctitatem au
teꝫ ſpiritus vocat hic coꝛdis mū
diciam. ſpiritualem leticiam. et
firmum pꝛopoſitum continen-
di. ſine quibus nihil pꝛodet in-
tegritas carnis. Et ſciendum
ꝙ loquendo generaliter iſtā ſan
ctitatem ſpiritus ꝛ coꝛpoꝛis de
bemus omnes peroptare pꝛoptͬ
quinq̄ꝫ. ſcilicet. Primo pꝛopter
diuinam pꝛedeſtinationeꝫ. Pꝛi
mus enim effectus pꝛedeſtinati
onis eſt ſanctitas vite. ꝛ ſecun-
dus eſt felicitas gloꝛie. Eſt eniꝫ
ſm̄ Auguſtinum pꝛedeſtinatio
pꝛeparatio gratie ꝛ gloꝛie. Dicit
enim apoſtolus ad Epheſios. j
ꝙ elegit nos ante mundi conſti
tutionem: vt eſſemus ſancti ꝛ im
maculati in conſpectu eius in ca
ritate. Ut igitur habeamꝰ certi
tudinē q̄ hr̄i pt̄ i hac vita ꝙ ſimꝰ
a deo elc̄i ꝛ ꝑdeſtīati: ſint opa nr̄a
bõa. ſit ꝛ vita nr̄a ſancta. ſcptū ē
eñ. ij. Petri. j. Frēs ſatagite vt

per bona opera veſtra certā faci
atis vocationē ⁊ electionē vr̄am
Scđo ꝓpter diuinā habitationē
Deus em̄ nō habitat niſi in cor-
dibꝫ ſanctis. Vn̄ Sap̄. vij. dicit
ꝙ ſapiētia dei. q̄ xp̄s eſt. in an̄ias
ſanctas ſe transfert. amicos dei ⁊
ꝓphetas ꝯſtituit. ⁊ apl̄s. p̄ria ad
Corinth. iij. dicit. Neſcitis ꝙ tē
plum dei eſtis. ⁊ ſpūſſctūs habi
tat in vobis. Si q̄s aūt tēplum
dei violauerit. diſꝑdet illū deus
Templū em̄ dei ſctm̄ eſt. qđ eſtis
vos. Tertio ꝓpter diuinā mini-
ſtratōꝫ. Nō em̄ digne miniſtrat
aut ſeruit deo niſi ꝑ ſcōs ꝗ. vn̄ ip
ſe dicit Leui. xix. mīſtris ſcꝫ ſuis
Sancti eſtote. q2 ego ſanctꝰ ſum.
Non eni ei placent obſequia niſi
ſanctoꝝ. ꝓpter qđ dicebat ille Lu
ce p̄mo. Seruiamꝰ illi in sancti
tate ⁊ iuſticia corā ip̄o omnibus
diebꝫ noſtris. Quarto ꝓpter diui
nā ꝯſeruatōem. Deus em̄ conſer
uat ſanctos. ſaltem a malo culpe
⁊ pene eterne. Deut. xxxiij Om̄s
ſancti in manu illius ſunt. ⁊ i pſ̄
dic̄ ꝓpheta. Nō derelinquet ſan-
ctos ſuos: in eternū ꝯſeruabūtur
Quinto ⁊ vltimo ꝓpter diuinaꝫ
gl̄ificatōem. Deus eni ſolū ſan-
ctos ſuos in an̄ia et corꝑe glorifi
cabit. dicetqꝫ ill' in fine illđ math
xxv. Venite benedicti p̄ris mei.
⁊c̄. quia gloria hec ē omnibꝫ ſan-
ctis eius. in pſ̄. Simꝰ ꝰ ſcti ſpū
et corꝑe vt ſimus certi de diuina
p̄deſtinatōe diuina habitatōe et
de diuina miniſtratōe. vt ſimus

etiā digni de diuina ꝯſeruatōe. ⁊
de diuia gl̄ificatōne. Sꝫ ꝓch do
lor dicit ꝓpheta in pſ̄. Saluum
me fac dn̄e quoniam defecit ſan-
ctus. Vere in hoc mūdo defecit
quaſi totaliter ſctūs. quia tā pau
ci ſūt ꝙ reſpectu multitudis ma
loꝝ vix apparet vnꝰ ſanctus. Sꝫ
quelibet iſtarū ſanctarum virgi
num fuit ſancta ⁊ pudorata. qđ
propter raritatem (a ſapiēte) gra
tia ſuꝑ gr̄am reputat̄. Vn̄ dicit
Eccl̄i. xxvj. Gratia ſuꝑ gr̄aꝫ mu-
lier ſancta ⁊ pudorata. Jdeo con
uertamꝰ nos per deuotā oratōnē
ad qualibet iſtarū. ⁊ dicamꝰ cui
libꝫ verbū dictū illi Judith. viij
Ora ꝓ nobis quoniā mlier ſan-
cta es. Placeat ergo eis vt ſic ꝓ
nobis intercedāt ad dn̄ꝫ: vt ipſa
rū interceſſiōibꝫ veniamꝰ tandē
ad illā ſuꝑnā eccl̄iaꝫ de qua dici-
tur in pſ̄. Laus dei in eccleſia ſā
ctorum. Amen.

Introductio.

Tanquam aurū in fornace ꝓba-
uit electos dn̄s Sap̄.
3. F De auro em̄ ſi̅t precioſi
theſauri. p̄cioſa veſtimēta. p̄cio-
ſa arma. ⁊ precioſa inſtrumenta.
Et certe ſancti viri ⁊ ſancte ꝑſo-
ne ſūt ip̄ius militātis eccl̄ie the-
ſaurus aliquis ad ditandū. Deſi
gnat̄ em̄ eccl̄ia per terraꝫ euilath
que vno modo interp̄tatur a p̄n
cipio. habuit em̄ fundamentūꝫ ⁊
initium in Abel. De iſta āt terra

que eſt eccleſia dei d̓r Geneſ. ij.
ꝙ ibi naſcitur aurũ. ⁊ aurũ terre
illiꝰ optimũ eſt. In eccl'a enĩ na-
ti ſunt ꝑ fidem omnes ſancti ho
mines. qui ſunt aurũ optimum.
faciunt theſauruꝫ. Sunt etiam
ſancti ipſiꝰ eccleſie veſtitꝰ ad or-
nandũ. Eſt enĩ eccl'ia illa regina
de qua d̓r xp̃o in pſ̃. Aſtitit regi
na a dextris tuis. ⁊c̃. Sũt etiam
ipſiꝰ eccl'e arma ad pugnandum
Xp̃s enim ſpõſus eccl'e talibꝫ ar-
mis que dicunt̃ auree aliquãdo
ſe veſtit. Dicit̃ enĩ. ij. Mach. iij.
ꝙ iſte terribilis ſeſſor equi q̇ pri-
mo ꝑcuſſit heliodoꝝ videbatur
hr̃e arma aurea. Sũt etiã ſancti
iſtiꝰ eccl'e inſtrumenta ad ſeruiẽ-
dum ⁊ miniſtrandũ ſupͣmo do-
mino. Oĩa enĩ inſtrumenta ⁊
vaſa quibꝫ ſeruiebat̃ ⁊ miſtraba-
tur deo ĩ tabernaculo erãt vt plu
rimũ de auro puriſſimo. vel erãt
aurea vel auro cooꝑta. vid̓ Exo.
xxv. ⁊ deinceps. Sancti auteꝫ ⁊
ſctẽ dei ſunt vaſa q̃dam ⁊ inſtru
menta aurea. cũ quibꝫ eccl'a ſer-
uit deo ⁊ miniſtrat.

De conuerſione ſancti pauli.
Sermo primus

PAulus ad
huc ſpirãs minaꝝ ⁊c̃.
Act. ix. B Circa
ꝯuerſionem glorioſiſſimi apl'i ⁊
veritatis ꝑdicatoris eximij do-
ctoriſqꝫ gentium. ſ. pauli. quã ec
cleſia ſolenniter recolit. viij. kal'.
februarij. tria ſunt cõſideranda.

Primũ eſt q̃re ꝯuerſio iſtius
apl'i potiꝰ celebrat̃ q̃ꝫ alioꝝ ſcõꝝ
vtpote potiꝰ q̃ꝫ Math. vel etiaꝫ
magdalene. Rñdet̃ ad h̃ ꝙ tri-
plici rõne eius ꝯuerſio celebrat̃.
Prima quidẽ ꝓpter exemplum.
vt nullꝰ q̃ꝫtũcũqꝫ ſit pc̃tor d̓ſpe-
ret de venia: qñ tantũ ĩ culpa ta
lem poſtmodũ cõſpicit fuiſſe in
gratia. Magna enĩ ꝯſolatio eſt
peccatoribꝫ qñ cogitant ꝙ vnus
magnꝰ peccator fuit inter ꝓphe-
tas eximiꝰ. ſicut dauid. ⁊ aliꝰ in-
ter euangeliſtas ponit̃ ꝑmus. ſ.
inter apl'os Matheꝰ. ⁊ aliꝰ inter
apl'os d̓r ꝑcipuꝰ Paulus. ⁊ aliꝰ
inter doctores nominat̃ ſummꝰ
Auguſtinꝰ. ⁊ q̃dam peccatrix in
ter ſanctas femĩas vocat̃ prima
ſcilꝫ magdalena. Sc̓da eſt ꝓpter
gaudiũ. ſicut enĩ eccl'a magnam
triſticiã habuit ĩ ſauli ꝑſecutiõe:
ita magnã leticiã hũit ĩeiꝰ cõuer-
ſione. Tertia ꝓpter miraculum.
quod ſcilꝫ deꝰ in eo fecit dum de
ſeuiſſimo ꝑſecutore fecit fideliſſi
mũ predicatorem. Eius enĩ cõ-
uerſio fuit multipliciter miracu
loſa. ſicut in expoſitione epiſtole
clarius apparebit. Secũdum
eſt quando facta fuit conuerſio
iſtius apoſtoli pauli. Cõmuni-
ter dicitur ꝙ facta fuit eodẽ an-
no quo chriſtus fuit paſſus: et
ſtephanus lapidatus. Anno dñi

co nõ vſuali: ſed emergenti. Dicitur enim annꝰ vſualis ſeu naturalis a kal'. ianu. vſq; ad kalend' eiuſdem menſis. Annus autem dicitur emergens a quolibet die anni vſq; ad eandem. vtpote ab vno paſca vſq; ad aliud paſcha. Xp̃s autem fuit paſſus. viij. Kl' aprilis. Stephanus autẽ fuit lapidatus eodem anno. tertia die auguſti. Paulus aũt fuit conuerſus eodẽ anno. viij. kl'. februarij. Et ita patet ꝙ eodẽ anno emergenti quo xp̃s fuit paſſus: paulꝰ fuit cõuerſus. Scd̃o aũt ãno naturali. quia ſcʒ poſt aliũ ianuarium. Tertiũ eſt ꝙ liber q̃ vocatur actus apl'oꝝ agit p̃mo de actib' apl'oꝝ general'r. ſcd̃o de actibus Petri ſpẽal'r. tertio d̾ actib' pauli p̃ncipal'r. Pria ps cõtinet tria p̃ma capl'a. ſcd̃a ꝯtinet quinq; ſeq̃ntia. tertia ꝯtinet totũ reſiduũ libri. ſcʒ a nono capl'o. De q̃ lectio p̃ſens ſumit'. vſq; ad libri finẽ. Dico aũt ſpẽal'r. q2 ꝛ in ſecũda pte ꝛ in tertia aliq̃ de al'ijs apoſtolis inferunt'. Iſtis viſis deſcendendũ eſt ad lectõem preſentẽ q̃ legit' in hoc feſto. q̃ in duas partes diuidit' p̃ncipales. In prima eñ parte agit beatus Lucas de pauli magiſtri ſui ꝯuerſiõe. ſecũdo de eius ꝯuerſatõe. ꝛ illa incipit infra circa finẽ. Et continuo ingreſſus in ſynagogas ꝛc̃. Et illa durat vſq; ad finem libri.

¶ Circa primam partem ĩ qua agitur de Pauli conuerſiõe Sciendum ꝙ in iſta conuerſione fuerunt tria. ſcilicet terminus a quo Paulus receſſit. Medium per quod inceſſit. Et terminus ad quem acceſſit. Primo ergo agitur de termino a quo. qui fuit inſania Pauli chriſtum perſequentis. Secundo de medio. qđ fuit chriſti miſericordia paulum reuocantis infra. Et cũ iter faceret contigit vt appropinquaret damaſco ꝛc̃. Tertio de termino ad quem. qui fuit gratia dei vocatum iuſtificantis. infra. Erat autem quidam diſcipulꝰ damaſci ꝛc̃. Circa inſaniã Pauli perſecutoris tanguntur tria a qui us omnino fuit recedenduʒ ſcilicet mala affectio. peior operatio. peſſima intentio. Propter primum ergo dicit: ſic ſe continuans ad illud quod dictum fuerat ſupra octauo capitu[Saulus deuaſtabat eccleſiam (Saulus adhuc ſpirans] ad moduʒ ignis non ab alijs accenſus: ſed alios accendens [minaruʒ] ſupple in verbis [et cedis] ſupple in factis. Unde glo. Minis terrens abſentes. et cede affligens preſentes [in diſcipulos domini] Sic enim vocabantur tunc omnes chriſtiani. Dubitatur autem quomodo ſanctus Paulus cedebat diſcipulos domini. vtrum cedendo vel occidendo. vel vtruʒ cedebat eos vtroq; modo. Credo ſaluo meliori iudicio ꝙ et ſi ipſe Paulus conſentiret:

tunc in mortē chriſtianorū: ſicut
conſenſit in necem Stephani ꝙ
gratia dei preſeruauit euꝫ ne ma
nus ſuas pollueret ſanguine ſcō
rum. Sic em̄ preſeruauit euꝫ ne
Stephanū cum alijs lapidaret.
ſupra. vij. ⁊. viij. capl'iſ. Propter
ſcōm addit [Acceſſit ad ꝑ̇ncipeꝫ
ſacerdotū] ſup. nō vocatus: ſed
ſponte zelo malo ipm̄ concitāte.
[Et petijt ab ea epl'as] ſup. non
expectās vt ei iniungeret: ſꝫ im-
pudēter ſe ingeſſit [in damaſcū]
ciuitatē metropolim ſyrie. ciuita
tem etiā remotā a hierl'm. qꝛ ī lo
cis ꝓpinquis iā exercuerat ꝑſecu
tionē [ad ſynagogas] vbi. ſ. ꝑtra
ctabant̄ om̄ia mala ꝯſilia cōtra
xp̄m ⁊ cultores ſuos. Propt̄ ter
tium ſubdit [vt ſi quos inueni
ret] quia tūc pauci erant xp̄iani
[viros ac mulieres ꝑduceret ī ie
ruſalē]. Notandū aūt ꝙ de noīe
Pauli tres ſunt opīones. Vult
em̄ Origenes ꝙ Paulꝰ ſꝑ fuit
binomius: vocatus. ſ. Paulꝰ et
Saulus. iuxta illud. paulus q̇ ⁊
ſaulus. Rabanꝰ aūt dicit ꝙ an-
te ꝯuerſionē fuit dictus Saulꝰ.
a ſaule rege ſuꝑbo iſrl' ꝑſecutore
Dauid. qui fuit de tribu benya-
min ſic̄ ⁊ paulꝰ (Solent ei ꝑoſte
ri a ſuis maioribꝫ noīari) poſt cō
uerſionē fuit dictꝰ Paulꝰ a pau
lulo. quaſi ꝑuulꝰ. i. habens mo-
dicū ſpiritū ⁊ humiliatū. Vnd̄ ⁊
ipe ſequens interp̄tationē ſui no
minis dicebat. Ego ſum miniꝰ
apl'orū. Beda vero dicit ꝙ fuit
vocatus paulus a primo ſpolio
quod contulit. ſ. a ſergio paulo ꝓ
conſule quē ad fidem ꝯuertit. ſic̄
legit̄ Actuū. xiij. vnde vſqꝫ tunc
ſm̄ eum ſemꝑ vocatꝰ fuit ſaulus
⁊c̄. Sequit̄ [Et cuꝫ iter facerꝫ]
vbi tangit̄ mediū ꝑ quod paulꝰ
inceſſit. quod fuit xp̄i miſericor-
dia paulū reuocans. Ubi ꝑ ordi
nem quinqꝫ tangunt̄. ſ. Perſeq̄n
tis ꝓſtratio. Proſtrati increpa-
tio. Increpati humiliatio. Hu-
miliati inſtructio. Et inſtructi o
beditio.] Quantū ad ꝑ̇mū
dicit ſic [Et cū iter faceret] ſup
ple paulꝰ [ꝯtigit vt appropinq̄-
ret damaſco] In via eni fuit pau
lus ad xp̄m ꝯuerſus. ⁊ ꝓpe ciuita
tē. quia ꝑ mundū dēbat diſcurre
re tanq̄ꝫ xp̄i nunciꝰ vt electos in
duceret in ſuꝑnā ciuitatem [Et
ſubito circūfulſit eum] id eſt cir
cūquaqꝫ fulſit circa eū [lux d̄ ce
lo] Et bene ſubito vt innueret̄ ei
ſubita īmutatio. quia vt dic̄ gre-
gorius. neſcit tarda molimīa ſpi
rituſſancti gratia Et fuit iſta ma
gna gratia facta paulo. ꝙ ſic̄ xp̄o
nato in terra claritas dei paſto-
res circūfulſit. Luce. ij. ita paulo
nato vel in primo naſcituro in g̃
tia: lux de celo circūfulſit euꝫ. Et
ſicut alij apl'i ſpm̄ſctm̄ receꝑant
Actuū. ij. ita ⁊ paulus ſub clari-
tate lucis celeſtis ſpm̄ſctm̄ rece-
pit. eadem forſan fuerat qn̄ appa
ruit ieſus celis aꝑtis Stephano
cum actu lapidaret̄. de qua habet̄
Actuū. vij. tunc eni (vt cantat ec

cleſia)diuina claritas infulſit. ⁊
forſan tal' claritas de celo reſplē
duit quādo baptizato Jeſu: celi
fuerunt aperti. De quo Math.
iij. ⁊ Luce. iij. Fuit eñ paul⁹ qua
ſi alter moyſes. ⁊ ſic facies moy
ſi apparuit ſplendida ex cōſortio
dei. Exodi. xxxiiij. ita ſuo mō fa
cies pauli apparuit ſplendida ex
ꝯſortio chriſti. Querit autem
cum tunc eſſet dies media. ſic̄ dr
infra. xxij. c. quid fuit iſta lux ce-
leſtis. Et pōt pmo dici ꝙ fuit lux
ſolis multo maior q̄z vnq̄z forte
fuiſſet in media die. potuit enim
de⁹ augere claritatē ſolis. ſicut
augebit poſt iudiciū. qñ erit lux
ſolis ſeptēplicit. Et fuit iſta illu
minatio miraculoſa ⁊ ſup̄ virtu
tē nature. ꝫ inuit infra. xxvj. Ut
poteſt dici ꝙ fuit lux ꝟtute diuīa
nouit creata. ſicut illa claritas q̄
apparuit paſtoribꝫ in natiuitate
chriſti. ⁊ fuit ſicut quedā maxia
choruſcatio. ⁊ forſā lux ignis ita
magna fuit ꝙ oculi pauli nō po
tuerūt eam ſuſtinere. vñ fulgore
maximo ad tpus viſum amiſit.
Uel poteſt dici ꝙ ipa lux fuit ip
ſemet xp̄s apparens paulo in cla
ritate ſui glorioſi corpis. quam
oculi eius ſuſtinere nequerunt.
infra eñ eodē dr ꝙ dixit ei ille a-
nanias. dñs ieſus q̄ apparuit ti-
bi in via. Uel pōt dici ꝙ iſta lux
fuit angelus loq̄ns paulo in per
ſona chriſti. et apparens ei ī aſ-
ſumpto corpore claritate mira-
bili choruſcāte. Magna gratia
pauli. ſicut enī facies xp̄i tranſfi-
gurati reſplēduit. ſicut habetur
Mat. xvij. ita ⁊ in ꝯuerſiōe pau
li mirabilis claritas circa eū ful
ſit [Et cadens in terrā] ſcꝫ pre
terrore ⁊ magno fulgore luminiſ
vel volens adorare [audiuit vo
cem de celo dicentē ſibi] p⁹ enī
terret viſu. terret deinde auditu.
K Quantū autem ad ſecū
dum addit id quod fuit dictum
paulo increpatiue [Saule ſau-
le] nomen eius dicit. vt ſciat ſe
deo nō eſſe ignotum [Quid me
perſequeris] ſupple in membris
meis. in quibꝫ ⁊ ipē adhuc patit
et beneficia recipit. Unde Mat
thei. xxv. dicit. Qd vni ex mini-
mis meis feciſtis: mihi feciſtis.
Notandū aūt ꝙ xp̄s interrogat
dicendo. quid me perſeq̄ris: non
ignorādo: ſed increpando [qui]
ſcilꝫ paulus [dixit. Quis es do
mine] ſup. angelus an de⁹ [Et
ille. Ego ſum ieſus nazarenus]
deus de celis loquens. quem iu
daico ſēſu mortuū putabas. Nō
dicit autē ſe deum vl' dei filium.
ſed nomē humilitatis ponit. q̄ſi
exemplo ſui inuitans eum ad ſu
perbiam deponendā [quē tu p
ſequeris] tanq̄z hominē īfirmū
[Durum eſt tibi ꝯtra ſtimulum
recalcitrare]id eſt ꝯtra mea ver
ba efficacia. ⁊ ꝯtra meā ſummā
potentiā repugnare. Ecce ꝙ cri
ſtus ſeipm vocat nazarenū ⁊ ſti-
mulū. in Jeſu notatur manſue-
tudo clementie. que ſaluat. ī na-

zareno.i.floꝛido.pulchꝛitudo ſā
ctimonie que flagrat.ſed ī ſtimu
lo foꝛtitudo potētie.que domat.
Propter primū eſt diligendus
pꝛopter ſecundum eſt imitādus
ſed pꝛopter tertiuꝫ eſt foꝛmidā-
dus. Quantum auteꝫ ad ter
tium ſubditur [Et tremens].ſ.
pꝛe fulgoꝛe [ac ſtupens] quia ſe
ſuꝫ viuere nō putabat [dixit. Do
mine quid me vis facere] Qua
ſi diceret indica mihi tuam vo-
luntatem.⁊ paratus ſum obedi
re. Stimulus vꝛgebat.⁊ apoſto
lus qui aduerſus fuerat:iā erat
penitus ꝯuerſus.⁊ qui lupus:iā
agnus.⁊ qui ꝯtra chꝛiſtum diu
calcitrauerat:iam ei obedire vo-
lebat. vnde in paulo fuit mirabi
lis virtus gratie chꝛiſti Et no
tandum ꝙ in iſtis quinqꝫ ꝟbis
pauli implicantꝰ quinqꝫ conditi
ones bone obedientie. Pꝛīa eſt
humilitas.cum dicit.domine. ī
pſalmo. Seruite domino in tīo
re. Secunda eſt vtilitas. vt ho-
mo obediat in licitis ⁊ meritoꝛi
js.cum dicit.quid. Jſta eniꝫ ſūt
quid.⁊ oppoſita in quibus non
eſt ſeruāda obediētia ſunt nihil.
Math.xix.dixit ille. Magiſter
bone quid boni faciam ⁊c̄. Ter-
tia eſt inexcuſabilitas. cuꝫ dicit
me.contra illos qui ſe excuſant
ab obediendo ⁊ alios accuſant.
Non ſic ille qui dicebat Eſa.vj.
Ecce ego.mitte me. Quarta eſt
ſinceritas ⁊ ſimplicitas. vt ſcili
cet homo nihil habeat de ſuo :ſꝫ

totum dimittat diuine volunta
ti.⁊ hoc notatur cum dicit.vis.
Sic dicebat chꝛiſtus Luce.xxij
Pater ſi vis trāſfer calicem iſtū
a me ⁊c̄. Multi enim ſunt ꝗ̇ nō
obediunt niſi in his que placēt
eis.qui non dicunt chꝛiſto. Do-
mine quid me vis facere:ſed po
tius chꝛiſtus dicit eis ſicut dixit
illi ceco Luce.xviij. Quid vis vt
faciam tibi. Quinta eſt operoſi-
tas.cum dicit.facere.nō tm̄ ſup-
loqui. non enim eſt ſolūmō obe
diendū loquendo:ſed etiā magꝭ
in faciendo. Joh.ij.quodcunqꝫ
dixerit vobis facite ⁊ Quā
tum autem ad quartū ſubiungi
tur [Et dominus ad eum] vbi
pꝛimo ponuntꝰ verba chꝛiſti pau
lo pꝛolata. Secundo ſtupoꝛ illo
rum qui audierunt verba. Ibi.
[Uiri autem illi] Dicit igitꝰ [et
dominus] ſup.inſtruēs [ad eū]
ſcilicet ad ſaulum iaꝫ pꝛoſtratū
iam increpatū.⁊ iam humiliatū
[Surge ⁊ ingredere ciuitatem]
Jngreſſurus ciuitatē terretꝰ.et h̄
ne ſanctis ibi moꝛantibꝫ triſtici
am inferat.dehinc domatuꝫ iu-
bet ingredi.vt fidem diſcat quaꝫ
impugnabat. vnde ſequitꝰ [et di
cetꝰ tibi quid te opoꝛteat facere.]
per qꝺ̇ figuratꝰ ꝙꝗ̇libet hō debet
a pctīs ſurgere.⁊ ꝑ baptiſmū in
gredi ciuitatē eccl̄e.q̄ꝛ ibi dꝛ om
ni homini quid opoꝛteat eū face
re ꝓ ſalute. Adhuc ſꝫm gloſam.
Sed hic datꝰ exemplū diſcendi.
et ſupbia increpatꝰ.vt nullus ali

uum indignū exiſtimet a quo do-
ceat̃ quod ignorat. Sequit̃ [Ui
ri autē illi q̄ comitabāt̃ cū eo ſta-
bant ſtupefacti] tum pre clarita
te lucis quam videbant. tuꝫ pro
pter nouitatē vocis quā audie-
bant. vnde ſubditur [Audiētes
q̄dem vocem: neminē auteꝫ vidē
tes] Sed contra hoc dicit̃ infra
xxij. caplo. Dixit paulus. Et qui
mecum erant lumen quidem vi-
derunt: vocem aūt nō audierūt
eius qui loquebat̃ mecū. Rn̄
deo. qd̓ dicitur hic audientes q̄-
dem vocē. ſic debet exponi. vocē
ſcilicet pauli. nō xp̄i. Et vtiqꝫ vox
pauli ⁊ verba ſua fuerunt inſoli
ta. Nunq̄ꝫ enim ſic eum audiue
runt loquentem. nec ſic alicui re
ſpondentē. ⁊ id̓o territi ⁊ ſtupefa
cti ſteterunt. Item ꝯtra h̓ qd̓
dicitur. Neminē autē videntes.
Nunquid videbant pauluꝫ. aut
nunquid videbant ſeip̄os. Di
cendū ꝙ nō videbant faciē illius
cui reſpōdebat ſaulus. Uel dicē
dum ꝙ q̄ꝫdiu durauit iſte ſplen
dor: ſe mutuo nō viderūt. Hic
poſſet queri quare cū illi q̄ erant
cum ſaulo viderunt illā lucem ſi
cut ⁊ ſaulus: non ceciderūt ī ter
rā ſic ⁊ ſaulꝰ. Rn̄deo ꝙ ſi illa
lux fuit aliqua claritas ignis no
uiter in aere creata ſicut q̄dā ma
gna chorüſcatio que paruꝫ dura
uit ⁊ cito tranſiuit. quod ſatis vi
detur etiā verum. illi viri nō ceci
derūt. quia iſta lux nō directe p-
cuſſit ocl'os eoꝝ ſicut ocl'os ſau

li. Iteꝝ dico ꝙ ſi illa lux fuit cri
ſtus apparens in claritate corpo
ris glorioſi vel etiā angelus ap-
parens illo modo quo dictū eſt
ſupra. ſic potuerunt ꝑpare clari-
tatem illā q̄ꝫtum ad oculos eoꝝ
ꝙ ſic nō fuerunt percuſſi ſicͭ ocu
li pauli. Et preterea ſolius pauli
conuerſio querebat̃. ⁊ idcirco ve
ritas diuina talia fecit exteriꝰ ſo
luꝫ circa pſonā pauli per que ex
citaretur interius ad ꝯuerſionē.

Notandū aūt ꝙ ex iſta clari-
tate credi poteſt ꝙ facies Pauli.
fuit ad tempus ſplēdida. Et tūc
dicendū ꝙ aliter fuit ſplendida
facies moyſi. aliter facies matris
virginis. aliter facies chriſti. ali
ter ſauli. Facies enim moyſi fuit
ſplendida ex conſortio ſermonis
dei. Exodi. xxxiiij. Facies auteꝫ
virginis ex conſortio chriſti quē
habebat in ventre. ſicut innuit̃ ī
gloſa Matthei. j. caplo. Ioſeph
non cognouit eam. Sed facies
chriſti fuit ſplendida ex conſor-
tio diuinitatis. Sed facies pau
li fuit ex conſortio chriſti. et ex
claritate aeris circumfulſi. Po-
teſt etiam dici ꝙ idcirco ſolꝰ ſau
lus cecidit. quia non ſoluꝫ vidit
lucem e directo ſuos oculos ver
berantē: ſed etiam vidit faciē cri-
ſti vel angeli: quam tamen alij nō
viderunt. M Quantū aūt
ad quintū ſubdit̃ [Surrexit āt
ſaulꝰ de terra] Ecce obidiētia [a
pertiſqꝫ oculis nihil videbat] .ſ.
(vt ipſe dicit īfra. xxij) pre clarita

te luminis illius. vnde trib9 die
bus etiā manſit cecus Dicit em̄
Rabanus. ꝙ oſtenſum fuit ſau-
lo in corpe quod prius patiebaᷓ
in mente. ſine fide ieſu chriſti. nõ
poſſet ſaulus bene videre niſi p̄-
us cecatus ſapientia qua turba-
baᷓ excluſa: fidei ſe committeret
Sequitur [Ad manus autem]
.i. ad manus illius manib9 pro
prijs tenentes. ⁊ ſic [illum trah ē
tes introduxerūt damaſcū. Et
erat ibi trib9 diebus nō videns.
⁊ nō mādūcauit neq3 bibit] glo
ſa. idcirco trib9 dieb9 nō vidit. q2
nō crediderat xp̄m tertia die re-
ſurgendo morte vicisse. Creditur
autē cōmuniter ꝙ in iſto triduo
quo manſit cecus didicit euan-
geliū qđ ſe gloriaᷓ didiciſſe. Ad
Galathas. j. nō ab homine: ſed
per reuelatōem ieſu chriſti. Se
quitur [Erat autē quidam diſci
pulus] Ubi poſtq3 egit lucas de
inſania pauli chriſtum ꝑſequē-
tis. ⁊ d miſericordia chriſti pau
lū reuocātis. Et qm̄ miſterio ana
nie paulus ſuſcepit fidei ſacram̄
tum. ideo hic p̄mo poniᷓ reuela
tio facta ananie de querendo et
baptizando paulo. Scđo Ana
nie excuſatio ſuper ſibi reuelati-
one. infra [Reſpondit autē ana
nias. Domine audiui] Tertio
excuſantis ſe informatio. ibi. [Di
xit autem ad illum dn̄s. vade]
Quarto inſtructi obedientia et
operatio. ibi [Et abijt ananias]
Quīto effectus ꝯſecut9 in pau-
lo. ibi [Et confeſtim ceciderūt]
Adhuc ī p̄ma ꝑteprio pōiᷓ exhor
tatio ananie. ſcđo iniunctio; ſibi
facta querendo paulum ibi ꝑpe.
[Et dominus ad eum] tertiō lo
ci ⁊ ꝑſone pauli ⁊ ſtatus deſcri-
ptio ad inueniendū paulum. ibi
[Et quere] Dicit ergo [Erat āt
quidam diſcipulus] ſcil3 xp̄i. i.
xp̄ianus [damaſci nomine ana
nias] Interpretaᷓ aūt ananias
gratia domini. merito autē. dic̄
gloſa. appellaᷓ gratia. cui data ē
illuminatio pauli [Et dixit ad
illum in viſu dn̄s] in viſu dico.
id eſt ī imaginaria viſione. vl' dū
ip̄e dormiebat. ſicut facta fuit ta
lis viſio ſalomoni. iij. Regu3. iij
vel forte dum vigilabat. ſicut fa
cte fuerunt tales viſiones ꝓphe-
tis in veteri teſtamēto. in quib9
videbaᷓ eis ꝑſonas aliquas vi-
dere et aliqua verba audire [A-
nania. at ille ait. Ecce ego domi
ne. Et dn̄s ad eum. Surge ⁊ va
de in vicum qui vocatur rect9]
Notandū ꝙ vicus diciᷓ ager q̄ ē
intra ciuitatē vel ꝓpe. ſicut villu
la ſine muris. Et diciᷓ ananias
a vico ciuitatis. ⁊ in tali vico ha
bitabant tūc iudei q̄ a iudea mi
grauerāt. In quo quidē vico ha
bitabat iudas in cuius domo ī-
uentus fuit ſaulus. Et forſan ex
hoc dicebatur vic9 rectus. quia
ibi iudei qui inter omnes ſe ſolū
rectos dicebant: habitabant [et
quere in domo iude] Nomen ꝓ
prium forſan illius hoſpitis in

erat audacia. quod notatur qa acceſſit ad principes etc. Secundum ſuperbia. qd notatur. quia erat ſpirans minarum etc. Tertium erat carnalis intelligentia. quam ſcilicet habebat in lege Unde gloſa ſuper illud. Ego ſum ieſus etc. Ego deus de celis loquor quem mortuum putabas iudaico ſenſu. Iſta igitur lux diuina fuit ſubita. vt audacem terreret. immenſa. i. copioſa. vt habetur Actuum. xxij. vt ſublimem et ſuperbum in ima humilitatis proſterneret. Sed fuit celica. vt carnalem eius intelligentiam in celeſtem mutaret. Vel pot dici quod iſtud medium diſpoſitiuum fuit in tribus. ſ. in luce fulgente. in virtute potente. et in voce acclamante. Lux illuſtrauit intelligentiam. virtus proſtrauit ſuperbiam. vox terruit audaciam.

Tertio dico quod fuit mirabilis ratione termini conſecutiui. In hac enim conuerſione fuerunt tria miraculoſe facta exterius. atque fuerunt alia tria magis mirabilia in anima pauli interius conſecuta. Fuit enim paulus. ſicut apparuit in epiſtola. primo cecatus. ſecundo proſtratus. tertio triduano ieiunio maceratus. Fuit autem cecatus exterius. vt interius illuſtraretur quantum ad tenebroſum intellectum. Unde creditur quod in iſto triduo quo manſit cecus didicit euangelium. et forſan fuit raptus. Dicit enim ſic Aug. Paulum dico verum athletam xpi. doctum ab illo. vnctum de illo. crucifixum cum illo. et glorioſum in illo. Fuit autem proſtratus exterius vt interius erigeretur quantum ad depreſſum affectum. Unde Aug. Proſtratus eſt paulus vt cecaretur. cecatus eſt vt mutaretur. mutatus eſt vt mitteretur. miſſus eſt vt pro veritate pateretur. Item Aug. Eliſus eſt ſeuiens. et factus eſt credens. Eliſus eſt lupus et factus eſt agnus. Eliſus eſt perſecutor. et factus eſt predicator. Eliſus eſt filius perditionis et factus eſt vas electionis. Fuit etiam maceratus exterius in carne vt interius reficeretur in mente. et ad omne opus arduum diſponeretur. et deinceps ſciuit paulus eſurire et abundare. et omnia quecunque grauia libenter ſufferebat. Unde Criſoſtomus dicit. Tyrannos ac furentes populos quaſi culices eſtiabat. mortem cruciatus et mille ſupplicia quaſi ludum puerorum. magis ſe reputabat decorari cathena ligatus quam dyademate coronatus ac libentius recipiebat vulnera quam alij munera. Vel pot dici quod iſta tria fuerunt in paulo. contra tria que fuerunt in prothoplaſto In primo enim parente fuerunt tria. ſ. oculorum apertio et in paulo excecatio. contra deum erectio. et in paulo ad terram proſtratio. cibi vetiti manducatio. et in paulo cibi liciti reſpuitio. propter quod ille fuit a deo auerſus. et iſte fuit ad deum conuerſus. ¶ Quantum autem ad iuſtificationem cuiuſlibet peccatoris tria ſunt ex predictis attendenda. primo conuerſionem eius precedentia. ſecundo concomitantia. tertio conſequentia. Precedentia vero ſunt tria mala que fuerunt in ſaulo antequam conuerteretur. ſ. mala affectio. peior

operatio. ⁊ peſſima intẽrio. v te-
nebroſus intellectꝰ. depreſſus af-
fectꝰ. peruerſꝰ effectꝰ. Cõcomitã-
tia vero iſtã ꝯuerſionẽ ſũt q̃ttu-
oꝛ ex pte ipiꝰ rei. ⁊ duo ex parte
eccl'ie p̄lati. Prima q̃ttuoꝛ ſũt i-
terioꝛ illuminatio. q̃ notaꝛ cum
dicitꝛ. Subito circũfulſit eũ lux
de celo. Idem dr̃ de petro incar-
cerato cũ debuit liberari ꝙ lumẽ
refulſit in habitacl'o carceris. A-
ctuuꝫ. xij. Interioꝛ recollectio. q̃
notaꝛ in excecatione. cũ dr̃ ꝙ ap-
tis ocl'is nihil videbat. ſup. con-
trariũ xp̄o. vel exterius. iuxta il-
lud ps̄. Auerte oculos meos ne
videant vanitatẽ. Ad interioreꝫ
eñ illuſtratõem ſequitꝛ p̄dicta ex-
cecatio: cuiꝰ figura p̄ceſſit ĩ tho-
bia Thobie. iij. Interioꝛ humi-
liatio. q̃ notaꝛ ĩ hoc qđ dr̃ ꝙ ſau-
lus cecidit in terram. ⁊c. Caſus
enĩ exterioꝛ ſignũ eſt humiliatio
nis interioꝛis. Exemplũ in ma-
gdalena que ſtabat retro ſecꝰ pe-
des dñi. Luce. vij. Interioꝛ exce-
catio vel inclamatio. ꝙ notatur
in hoc ꝙ ſaulꝰ audiuit vocẽ Pec-
catoꝛ enĩ inclamaꝛ inſtar ſauli.
p̄mo quidem vt pctm̄ relinquat
dicente xp̄o. Cur me pſeq̃ris. ſe-
cũdo vt de venia nõ diffidat. di-
cente xp̄o. Ego ſum ieſus naza-
renus. tertio vt penã pctĩ timeat
dicẽte xp̄o. Durꝫ eſt tibi ⁊c. q̃rto
vt ꝯtra pctĩ moꝛbũ medelã req̇-
rat. dicẽte xp̄o. Surge ⁊ ingrede-
re ciuitatẽ. ⁊c. Ad iſta eñ q̃ttuoꝛ
fuit inflãmatus paulꝰ. ⁊ etiã p-
thoplaſtus. cui dictũ fuit Ge. iij.
Adam vbi es ⁊c. R Alia q̃t-
tuoꝛ ex pte ipſius pctõꝛis ſunt o-
bedientie pmiſſio. que notaꝛ in
hoc qđ dicit paulꝰ. Dñe q̇d me
vis facere. q. d. Indica mihi tuã
voluntatẽ. ⁊ paratus ſum exeq̇
eam. Obedientie executio q̃ no-
taꝛ cũ dicitꝛ. ꝙ ſurrexit ſaulus de
terra ⁊c. Et qm̄ peccatoꝛ ſtatim
ꝯuerſꝰ eſt ⁊ debilis viribꝫ: velle
debet ſic p̄limũ vt per fideles a-
lios adiuueꝛ. ſicut de paulo dici-
tur ꝙ ad manꝰ illũ trahẽtes ⁊c.
Carnis maceratio que notaꝛ cũ
dicitꝛ. ꝙ paulus per triduũ non
manducauit neqꝫ bibit. Mẽtis
eleuatio que notaꝛ. cum dicitur.
Ecce enĩ oꝛat. Eſt eñ oꝛatio qui-
dam aſcenſus mentis in deum.
Duo vero que ꝯcurrunt ex parte
prelati eccleſie de cõmuni lege et
tanq̃ꝫ expedientia ſunt verbalis
conſolatio. ⁊ ſacramentalis ad-
miniſtratio. Primũ notaꝛ ĩ hoc
ꝙ ananias qui prelati gerit tipũ
ꝯſolatus eſt ſauluꝫ dicẽs. Sau-
le frater dñs ieſus ⁊c. ſcđm nota-
tur cum dicitur. ⁊ imponens ei
manus ⁊c. Conſeq̃ntia vero
ipſam ſũt q̃nqꝫ. Primũ eſt ꝟa co-
gnitio. que notaꝛ cum dicitꝛ. ⁊ ce-
ciderunt ſquame ab oculis eius
Uera enĩ penitẽtia oculos inte-
rioꝛes purgat ⁊ foꝛtificat ad vi-
dendũ. Secundũ eſt plena mũ-
datio. ſup. a peccatis. que notaꝛ.
cum dicitur. Et ſurgens bapti-
ſatus eſt. id eſt non ſolum exteri

us:ſed etiam interius mundat⁹
eſt. Tertium eſt virtuoſa refe
ctio. ſcilicet ſpũalis ⁊ ſacramẽta
lis. que notatur. cuꝫ dicitur. Et
cum accepiſſet cibum conforta-
t⁹ ẽ. Cibum dico ſpũalem verbi
dei. ⁊ ſacramentalem corporis
chriſti veri. Quartum eſt reli
gioſa conuerſatõ. que notatᷣ cuꝫ
dicitur ꝙ paulus erat cum diſci
pulis qui erãt damaſci. Homo
enim iuxta prophetam. cum ſan
ctis ſanctus eſt ⁊ cum electis ele
ctus eſt. Quintum eſt aperta
confeſſio ⁊ animoſa profeſſio cũ
dicitur ꝙ ſaulus cõtinuo ingreſ
ſus ſynagogas p̃dicabat ieſum.
Sic facit penitẽs verus nec frã
gitur ad primũ ictum. vel ad pri
mum verbum. ſicut dicitᷣ d̃ pau
lo ꝙ auditis verbis iudeorum
multo magis conualeſcebat et
ↄfundebat eos.

De ↄuerſiõe ſcti pauli Ser. ij.

Subito cir
cũfulſit eum lux de ce
lo. ⁊ cadens in terram
audiuit vocẽ de ce. S Scien
dum aũt ꝙ idcirco lux in ↄuerſi
one pauli apparuit. q᷑ debebat d̃
clarare veritatẽ. Exemplare ſan
ctitatem. inflãmare caritateꝫ. in
crepare prauitatem. Paulus di
co fuit illuſtratus interius ⁊ ex-
terius. q᷑ debebat declarare ve-
ritatem. Ipe eñ dicit ad Ephe.
v. ꝙ omne quod manifeſtatᷣ lu-
men eſt. id eſt quicquid manife-
ſtatur per lumen aliquod it ma
nifeſtum. paulus autẽ poſt chri-
ſtum lucem veram fuit declara-
tor precipuus veritatis. vt non
ſolum diceretᷣ lux mundi quecũ
qꝫ cum ſanctis alijs quibꝫ dictũ
fuit Mathei. v. c. Vos eſtis lux
mundi: ſed etiã lux magna mun
di. iuxta illud Eſaye. ix. Popu-
lus qui ambulabat in tenebris.
ſupple ſupſticioſe gentilitatis et
iudaice cecitatis. vidit lucẽ ma-
gnam. id eſt paulum declarato-
rem precipuũ catholice veritatꝭ
vnde omnes illi quos ipe paul⁹
per euangeliũ in chriſto genuit
potuerunt dici filij lucis. iuxta
illud quod ipe dicit. ij. ad Theſ
ſaloniceñ. v. ca. Vos eſtis filij lu
cis. id eſt dei. fructus enĩ lucis ẽ
ſm eum ad Epheſios. v. cap̃. in
omni bonitate. id eſt miſericor-
dia vel dulcore miſationis. et iu
ſticia ſcꝫ bone opationis. ⁊ ſan-
ctitate. ſcꝫ honeſte ↄuerſationis.
⁊ ꝟitate. ſ. catholice pfeſſiõis. Et
certe iſta p̃dicãdo d̃clarauit pau
l⁹ q̃ſi lux mag̃. Paul⁹ ẽt fuit illu
ſtrat⁹. q᷑ d̃bat exẽplare ſctitatẽ.
De ſctis eñ d̃r. puer. iiij. q᷑ iuſto
rũ ſemita q̃ſi lux ſplẽdẽs pcedit ⁊
creſcit vſꝫ ad pfectã diẽ. Reuera
paul⁹ q̃ ſuo mõ fuit cãdor lucꝭ et
ne ⁊ ſpeclm ſine macla pfectiſſĩe
ſctitatis p totuꝫ orbẽ ſplenduit.
ciuſqꝫ ſemita id ẽ vita quaſi lux
ſplendens proceſſit creuitqꝫ con

tinue vſqꝫ ad ꝑfectam ſanctita-
tem. vnde dixerat ei deus illud
Eſaye. xlix. Dedi te ī lucem gen
tium. vt ſis ſalus mea. id eſt exē-
plar vite que ducit ad ſalutē: vſ
qꝫ ad extremū terre. ¶ Fu-
it illuſtratus. qꝛ debeba ꝫ inflam
mare caritate. Sicut enī lux cor
poralis eſt vehiculū coloris cor
poralis. ſic lux ſpūalis ſuo mo-
do vehiculū eſt coloris ſpūalis.
qui eſt caritas. id eſt dei ꝛ ꝓximi
verus amor. Paulus aūt per vi
tam ſuam ac doctrinā fuit q̄daꝫ
lux ſpūalis. non ſolum mentes
hominum ad noticiam veritatꝭ
illuminans: verum etiam ad a-
morem diuine bonitatis inflam
mans. fuit enim tanquam alter
helyas. de quo dicitur Eccleſia-
ſtici. xlviij. ꝙ ſurrexit quaſi ignꝭ
ꝛ verbum eius quaſi facula ar-
debat. De paulo enim poteſt di
ci quod dicit ſaluator de precur-
ſore Johannis. v. Ille erat lucer
na ardens ꝛ lucens. ardens inq̇t
non ſolum formaliter: ſed etiaꝫ
effectiue. id eſt alios faciens ar-
dere. In tempore enim illo in q̄
venit paulus non erat in cordi
bus gentilium lux veritatis: ac
per hoc non feruor caritatis: ſꝫ
gelu perfidie ꝛ frigus maligni-
tatis. Juxta illud Zacharie. xiiij
In tempore veſperi quod ſup. i
cepit ab aduentu domini n̄ erat
lux: ſed gelu ꝛ frigus. ſed Pau-
lus qui fuit vocatus in illa mū-
di veſpera venit ſicut lux meri-
diana. tenebroſos illuminans ꝛ
frigidos in dei amore inflām̄ās
vnde de vita ipſius ac doctrina
exponi poteſt illud Eſaye. xviij.
Sicut lux meridiana clara eſt.
Fuit etiam illuſtratus. quia
debebat omnem prauitatē incre
pare. Ipe enim dicit ad Ephe. v
ꝙ omnia que arguuntur a lumi
ne manifeſtanẗ. Et ſaluator di-
cit Johan. iij. cap̄. ꝙ qui male a-
git non venit ad lucem vt nō ar
guantur opera eius. Paulꝰ igi-
tur lux fuit omnes errores cōfu
tans ꝛ arguens. omnes malos
mores increpans. ꝛ omnes pctō
res confundēs abiectis tenebra
rum operibꝫ fuit indutus armiſ
lucis. ſicut ipe docet ad Roma-
nos. xiij. Et bene armis. qꝛ ver
ba ſua fuerūt ſagitte acutiſſime
ꝛ ſplēdidiſſime. ꝛ ſua predicatio
fuit tanquā fulgurās haſta. ad
quem quidem ſplendorem ꝛ ful
gorem ambulauerunt homineſ
per viam ſalutis. iuxta illud A-
bacuc. iij. Ibunt in luce ſagitta-
rum tuarum in ſplendore fulgu
rantis haſte tue. fuit ergo pau-
lus lux. Sed prochdolor iuxta
verbum ſaluatoris Johānis. iij
lux iſta ſcilicet Paulus venit in
mundum. Ueritatis declarati-
ua. Sanctictatis exemplatiua.
Caritatis inflāmatiua. Et pra
uitatis arguitiua. ꝛ dilexerūt ho
mines ſupple mali magis tene-
bras. ſup. errorꝝ ꝛ viciorū. Erāt
enim ꝛ ſunt adhuc mala eorum

cuius domo tunc erat ſaul⁹. Ut
[in domo iude] id eſt inter iude
os qui ſimul in vno vico mora-
bantur [Saulum nomine thar
ſenſem] nõ ꝙ ĩ tharſo fuerit na-
tus: ſ; quia ibi fuit nutrit⁹. Ubi
eſt notandũ ꝙ beatus paul⁹ fu-
it natus de tribu benyamin ĩ ter
ra iudee. ⁊ in quodam caſtro di-
cto gniſtal i. quod quidẽ caſtru;
cum cepiſſent romani: migrauit
paulus cum parentib; ſuis. ⁊ ve
nit tharſum metropolim cilicie
que eſt quedã prouincia aſye mi
noris. Et quoniã ibi fuit paulus
nutritus vocatur hic tharſenſis
Et ipẽ aliquãdo vocat ſe ꝺ thar
ſo. ſicut ĩfra. xxij. caplõ. Nec ob
ſtat illud quod ipẽ dicit. xxij. c. q꜡
ipſe natus fuit ciuis romanus.
Sciendũ enim q̃ꝫtu; ad h̃ ꝙ ip
ſe dicit ſe natum ciuem romanũ
propter hoc. quia non emit pe-
cunia ciuilitatem romanã: ſed ip
ſam habuit a natalib; ſuis. id eſt
a parentib; ſuis ex quib⁹ fuit na
tus. Pater enim ſuus cum eſſet
forſan honorabilior ĩ caſtro gni
ſtali fecit cum romanis ſocieta-
tẽ. qui fecerũt eum ciuem roma-
num. Sequit̃ [Ecce enim orat]
q. d. mitẽ cum feci. nõ eſt timẽd⁹
ſicut pſecutor: ſed amplectẽdus
tanq̃ꝫ frater. q꜡ mala que ſanctiſ
intulit parat⁹ eſt ſuſtinere cũ ſan
ctis [Et vidit] ſup. paul⁹ ĩ ora
tione [virũ nomine ananiã ĩtro
euntẽ ⁊ imponentẽ ſibi manus
vt viſum recipiat] ſcilicet corpo
ralem. Paulus enĩ iam cecus fa
ctus pre fulgore luminis. oranſ
q;. mente ſuſpenſus ⁊ abſtract⁹
a ſenſibilib; [vidit] ſup. viſione
imaginaria: ipõ deo vel angleo ĩ
primente ſpecies virtuti ſue fan-
taſtice [ananiã introeuntẽ ⁊ im
ponentẽ ſibi man⁹] Sicut vidit
petrus vas de celo deſcendẽs a
nimalib; plenũ. infra. x. c. N
Notandũ ẽ ſm Ambroſ. ꝙ pau
lus fuit bis rapt⁹. ſemel vſq; ad
tertiũ celũ. ⁊ ſemel ĩ paradiſũ. ſi
cut ipẽ dicit. ij. ad Cor. xij. Et ĩ
vtroq; raptu vidit ieſum chriſtũ
imo ⁊ ipãm deitatem: eo modo
quo ipãm angeli vident. Credit̃
eñ a quibuſdã ꝙ primus pauli
raptus fuit in aliqua parte iſti⁹
tridui quo manſit cecus: forſan
quãdo orabat. Secundus autẽ
raptus fuit in ieruſalẽ quando
orans in templo: fuit in extaſi fa
ctus. ꝺ quo raptu dicit̃ ĩfra. xxij.
Ipſe autẽ paulus dicit. vbi ſup.
ꝙ pmo fuit raptus vſq; ad terti
um celum. id eſt paradiſum. ĩtel
ligẽdo diuerſa ſm diuerſos ter-
minos ſui raptus: pncipalit̃ ad
contemplatõem intellectus. In
ſecundo autẽ pncipaliter fuit ra-
ptus ad delectationẽ affect⁹. Igi
tur paul⁹ vidit ananiã ⁊c. vnde
gloſa. In viſu taliter oſtenditur
taliter ⁊ illi indicat̃. vt ſic prius
ſibi inuicem noti ſic ſe videant
corporaliter. ſup. Sequit̃ [Rñ-
ſpondit aute; ananias] Ubi de
ſcripta reuelatõne facta ananie:

ponit ipſius ananie excuſatio ac dicentis chriſto [Dñe audiui a multis de viro hoc] ſcilꝫ paulo. [quanta mala fecit ſanctis tuis in hieruſalē. Et hic habet poteſtatem a pncipib ſacerdotum alligandi omnes qui inuocat nomen tuum] quaſi diceret quomodo vadam ad eum. ꝛ imponaꝫ ei manus. forſan ei capietꝛ ligabit me. ꝛ vinctum perducet ad mortem. Unde gloſa. Timet lupum ſed neſcit ꝙ factus ſit agnꝰ. Sequitur [Dixit autem ad eum dñs] ſup. in viſione imaginaria. videbatur eñ ſibi ꝙ videret perſonas. ꝛ audiret verba. vtebatur eñ ſpeciebus pro reb. [Uade ꝛc.] Ubi tertio chriſtus ananiā ſe excuſantem inſtruit commendando Paulum de trib. ſcilicet de bonitate de vtilitate. ac de ſtabilitate. De bonitate quidem. cum vocat eū vas electum. Non enim a deo eligitur niſi quod eſt bonū [Uade] inquit. ſup. audacter ꝛ ſecure. [quoniā vas electionis eſt mihi iſte] ſup. ſaulus De vtilitate autēꝫ cum dicit ad quid elegit ipꝫ [vt portet] [inquit [nomē meuꝫ coram gentib] id eſt coram grecis [et regib] id eſt romanis imperatorib. qui erant latini. ꝛ mūduꝫ tunc regebāt [ꝛ filijs iſrl'] id eſt coram hebreis. Uale ergo vas fuit paulꝰ. quia portauit nomē xpi. ſ. in corde per fidem. in ore p doctrinā. in corpe per mortificationē. ꝛ in manu per bonam operationem. ac populi edificationē et portauit coram toto mundo ꝛ coram hominib triū pncipalium idiomatū mundi. ſ. corā grecis. latinis. ꝛ hebreis. De ſtabilitate autem cōmendat eū. cuꝫ ſubdit [Ego autē oſtendam illi: quanta oporteat eum pro nomine meo pati] quaſi diceret. ſꝫ gloſam. Tu non docebis eum: ſꝫ baptiſabis. Ecce ꝙ Paulus fuit vas honorabile. quia electū. vas vtile. quia chriſto plenū. vas ſtabile. quia igne tribulationis probandū. Eccl. xxvij. Uaſa figuli probat fornax Sequitur [Et abijt ananias] vbi tangitur ananie obedientia ꝛ operatio. Et in iſta parte certificatur ſaulus de miſſione Ananie. tripl'r. ſ. ſigno. qꝛ iṁpoſuit ei manꝰ. verbo qꝛ dixit ei Saule frater. dñs ꝛc. ꝛ facto. q̄a vt videas. Dicitur ergo [Et abijt ananias ꝛ intrauit in domū ꝛ imponens ei manꝰ] ſup. ſicut ſolet fieri in cathecuminis [dixit. ſaule frater. dñs ieſus miſit me q̄ apparuit tibi in via qua veniebas] bis apparuit ei ieſus. ſ. ſemel i celo et in aere. de quo hic. ꝛ ſel' in tēplo. de quo infra. xxij. ita dic̄ gloſa ſuper iſto ṽbo. j. ad Cor. xv. Nouiſſimo omnium viſus eſtꝛ mihi. Sequitur [vt videas] ſcꝫ corporaliter [ꝛ implearis ſpiritu ſancto] ꝛ vera videas ſpūaliter. Notandū autem ꝙ nō ſolum poſt iſtam impoſitionē manuum habuit paulus ſpiritū ſanctum

ctum: ſed etiam ante. quia credo
ꝙ ante fuit conuerſus. ⁊ forſitan
raptus. In ipa impoſitōe et ba-
ptiſmo fuit ei augmētata ſpūſſā
cti gratia. Et forſan ſub aliquo
ſigno viſibili recepit ſpiritūſan-
ctum. Ecce habemus manifeſte
ꝙ chriſtus apparuit paulo. Idē
habetur infra. xxij. Qꝫ autem di-
cunt aliqui ꝙ illa lux que paulū
circūfulſit fuit ipē xps vel ange
lus. abſqꝫ tamē aliqua u ce alia
corporali. non eſt verum. quia ⁊
ſi chriſtus apparuit vel angelus
nihilominus tñ fuit ibi aliq̄ alia
lux. ſicut ſupra dictum eſt. quaꝫ
quidem lucem viderunt etiā illi
homines qui erant cum paulo.

Notandum etiā ꝙ quando a
nanias erat cum ſaulo: verifica-
ta fuit ꝓphetia. que dicit Eſay. c.
xj. D Habitabit lupus
pus cum agno. id eſt ſaulus cuꝫ
a nania. Sequit̃ [Et confeſtī ce
ciderunt] Ubi deſcribit̃ effectꝰ
quadruplex ad predicta ꝯſecutꝰ
in paulo. quoꝝ. Primus fuit il
luſtratio ſenſualis. Scōs illūi-
natio internalis. Tertius refe-
ctio corpalis ſimul et ſpiritualiſ
Quartus cohabitatō ſocialiſ. ſ.
cum chriſtianis. Propter pri
mum dicit̃ [Et ꝯfeſtim cecide-
rūt ſquame ab oculis eius] cor-
poreis. Renouatꝰ fuit. Serpēs
eñi habet ſquamas. quas cuꝫ ſe
neſcit: deponit per artū foramē
ingrediens. Iudei vero dicūtur
genimina viperarū Luce. iij. Et
paulus natus ex iudeiſ. viuēs ſe-
ſu iudaico ſquamas primitꝰ ha
buit. id eſt velamen lrē legis ſup
cor tuū poſitū tñ depoſuit cum
iſta grauia que dicta ſunt ipē ſu
ſtinuit. ⁊ penitens ac deo obedi-
ens conuerſus fuit. ⁊ ſic nouum
viſum recepit: cuiuis ſignum fu
it exterius demonſtratū. Uñ ad
ditur q̄ꝫtum ad ſecūdū [Et ſur
gens baptiſatus eſt] ſup baptiſ
mo chriſti qui nō ſolum mūdat
exterius. quia datur in aqua: ſꝫ
etiam illuminat interius. qꝛ da
tur in ſpirituſancto Io. iij. Quā
tum autem ad tertiū ſubdit̃ [Et
cum accepiſſet cibum] ſup. cor-
poralem ⁊ ſpūalem [confortatꝰ
eſt] Quantū autem ad quartū
ſubiungit̃ [Fuit autem] ſupplē
paulus [cum diſcipulis q̇ erant
damaſci per dies aliquot] cōuer
ſus eñi paulꝰ ſtatim habitauit
cum xpianis relictis iudeis [Et
continuo ingreſſus ⁊c̄] vbi poſt
q̄ꝫ lucas deſcripſit pauli conuer
ſionē: ſtatim deſcribit eiuſdē con
uerſatōeꝫ. ⁊ qm̄ ꝯuerſatio pauli
ṗncipal'r fuit ī p̄dicatōe ꝟbi dei.
qd̄ p̄dicauit ñ ſolū ꝟbo: ſꝫ ēt fcō
⁊ exēplo. idcirco btūs lucaſ prīo
agit d̄ ſue p̄dicatōis īchoatōe. ſe
cūdo d̄ īchoare ꝯtīuatōe. īfra. ỷꝫ.
Cū āt ve. ⁊c̄. Circa ṗncipiū ꝟo p̄
dicatōis pauli tāgūt̃ tria. ſ. p̄di-
catio dīneꝟitatis a paulo. rep̄-
hēſio p̄dicatōiſ a ꝓplo iudaico. ⁊
r̄phēdētiū ꝯfutatio efficacioꝛi ꝟ-
bo. ꝓpt̃ ṗmū d̄ꝛ [Et ꝯtinuo īgre
ſus ī ſynagogas p̄dicabat dñm

íeſum]d.ſup.[quoniã hic eſt fili
us dei]. Propter ſecũduz ſubdiť
[Stupebant autem om̃es q̇ eũ
audiebant ⁊ dicebant. Nonne h̄
eſt qui expugnabat omnes q̇ in⸗
uocabant nomen iſtud. Et huc
ad hoc venit vt vinctos illos p⸗
duceret ad pꝛĩcipes ſacerdotũ]
Sed q̃tum ad tertium ſubdiť.
[Saulus autez mľto magis cõ
ualeſcebat ⁊ ꝯfundebat iudeos
qui habitabant damaſci: affir⸗
mans quoniã hic eſt xp̃s] Ecce
quale exoꝛdium habuit pꝛedica
tio pauli. ⁊ qualem baſim habu
it vas electionis. Nõ enĩ fuit fra
ctum iſtud vas ad pꝛimũ ictum
ſed integrum ſtetit. vn̄ dicitur
ꝙ [multo magis conualeſcebat
⁊c̃] Sequitur [Affirmans quo
niam hic]ſupple homo qui dici
tur ieſus [eſt chꝛiſtus] Sup q̄
dicit gloſa rabani Exemplũ dat
non erubeſcendi (vbi patet veri
tas) mutare ſententias ſuas.

Ex p̄dictis poſſumus duo ſꝫ
intellectum iſtius littere elicere.
quoꝛum pꝛimũ pertinet ad ele⸗
ctionẽ huius eximij p̄dicatoꝛis.
ſcd̄m pertinet ad iuſtificationez
cuiuſlibet peccatoꝛis. Quan⸗
tum autem ad p̄mum ſcienduꝫ.
ꝙ conuerſio pauli fuit mirabilis
quod patet tum ratione p̄ncipij
tuꝫ rõne medij. tũ etiã rõe finis.
Fuit p̄mo dico mirabilis ratiõe
p̄ncipij effectiui. id eſt xp̃i q̇ eius
conuerſionẽ fecit. Xp̃s em̃ in mi
ra ꝯuerſione oſtendit ſuaz mira
bilem potentiã. in hoc ꝙ ip̃m tã
ſubito immutauit. dicẽdo ei. q̇d
me p̱ſequeris ⁊ durum eſt tibi ꝯ
ſtimulũ recalcitrare. vñ cõtinuo
ĩmutatus dixit: dñe. Quid me
vis facere. Super quo dicit Au
guſtinus. Occiſus agnus a lu⸗
pis fecit agnos de lupis. Jaꝫ pa
rat ſe ad obediendũ qui p̀uſ ſeui
ebat ad p̱ſequendũ. Oſtendit e⸗
tiã ſuam mirabilẽ ſapiãz in hoc
ꝙ ſic ip̃m a tumoꝛe ſup̱bie deie⸗
cit. ſ. offerendo infima humilita
tis. nõ ſublimia maieſtatis. ego
inquit ſum ieſus nazarenus. ⁊c̃.
Super quo dicit glo. Nõ deuꝫ
vel dei filiũ: ſed hominẽ ſe vocat.
ac ſi diceret. Infima mee humili
tatis ſuſcipe. ⁊ ſup̱bie tue ſqua⸗
mas depone. Oſtendit etiã ſuaꝫ
mirabilem clementiã. in h̄ ꝙ ip
ſum exiſtentẽ in actu ⁊ volunta⸗
te p̱ſequendi ꝯuertit. Habebat
enim paulꝰ defoꝛmẽ affectuꝫ. q̇a
ſpirans minaꝝ. ⁊c̃. peruerſuꝫ co
gitatũ. q2 acceſſit ad p̄ncipes ⁊c̃.
ſup. ſe ingerẽdo. pernicioſum a⸗
ctum. ac per hoc iter eiꝰ erat peſſi
mũ. quia ibat vt vinctos p̱duce
ret in ieruſalem. ip̃m tñ in tali ex
iſtentẽ diſpoſitõe diu̇a miſericoꝛ
dia ꝯuertit. P Scd̄o dico ꝙ
fuit mirabilis ratõne medij di⸗
ſpoſiti. de quo poteſt dici p̄mo.
ꝙ fuit lux illa de qua diciť ꝙ ſu
bito circumfulſit eũ lux de celo
Iſta enim lux ad lrãm fuit ſubi
ta. immenſa ⁊ celica. Paulꝰ enĩ
tria vicia in ſe habebat. Pꝛimũ

opera. Omnis em̄ qui male agit: odit lucem. Multi procul dubio fuerunt ⁊ ſunt adhuc rebelles huic lumini. ſicut dicit̃ Job xxiiij. quibꝫ omnibꝫ deus permiſit abſcondi iſtam lucē. iuxta illud ſcriptuꝫ Job. xxxvj. Jmmanibꝫ .i. hominibꝫ crudelibꝫ ⁊ magnis peccatoribꝫ abſcondit lucē ne ſup. ab ea illuſtrent̃ informentur inflamment̃ increpentur ac per hoc corrigant̃ ⁊ ꝯuertant̃.

¶ De ꝯuerſione ſancti Pauli Sermo terciꝰ.

Vas electionis eſt mihi iſte. vt portet nom̄ meū. vbi ſupra. ¶ Circa tertiuꝫ p̄ncipale dimiſſo ſecundo ſciendū ꝙ apoſtolus paulꝰ fuit continuus portitor ⁊ fideliſſimus noīs xp̄i. Dicit̃ em̄ ab his qui bene cō putauerunt ꝙ ſuis ep̄lis vel Jeſum vel chriſtū vel vtrūqꝫ nōgētis vicibꝫ nominauit. Nec mirū ſi viuens portauit in corde et in ore ⁊ et in corpe nomē iſtud ieſuſ quia etiam caput eius cum fuit amotum a corpe nominauit. vt dicit̃. lingua patria nomen iſtud Eſt autem ſciendū ꝙ iſte glorioſus apoſtolus portauit nom̄ chriſti. Primo ī corde p̄ aſſiduam meditationē ⁊ feruidam dilectionē. Secundo in ore per ſollicitam exhortationē et apertaꝫ p̄dicationē. Tertio in humeris et brachijs per fraternā ſupportationē ⁊ benignā ſubuectōnē. Quarto in toto corpe p̄ ſeuerā caſtigationē ⁊ viciorum crucifixionem Quinto in manibꝫ per virtuoſam opationē ⁊ exemplarem cōuerſationē. Primo dico portauit ip̄m in corde: iugiter meditādo ac feruide diligēdo. et ſic cōtinue in ſuis intimis ꝯſeruādo: ꝓpter quod nō ſolū venter virginis q̄ ip̄m cōcepit ⁊ portauit: veruꝫ etiā ⁊ cor pauli fuit btm̄. qd tanqꝫ aliꝰ vēter ip̄m ꝯcepit. V̄bū eius audiendo. ac portauit verbum eius cuſtodiendo. ſic̄ ſaluator ip̄e innuit Luce. xj. vbi poſtq̄ꝫ mulier illa ei dixerat. Beatuſ venter qui te portauit. ſubiunxit chriſtus. Quinīmo. Beati q̄ audiunt v̄bum dei ⁊ cuſtodiunt illud. Prima eni conceptio ⁊ portatio fuit corpalis. Scd̄a v̄o ſpiritualis. Sp̄ualia v̄o corporalibus p̄ferunt̃. Vn̄ dicit Aug. ſup iſto verbo. ꝙ virgo mater felicíꝰ xp̄m mente q̄ꝫ carne geſtauit.

Secundo portauit ip̄m ī ore aperte p̄dicādo. ⁊ ſollicite exhortando. Unde per figurā fuit iſte de quo dixit dauid. ij. Reg. xviij Uir bonus eſt ⁊ bonū nuncium portās. Reuera paulꝰ fuit bonꝰ vir bonitate morali. ⁊ bonū nūciū portauit. ſcilicet euangelium chriſti. dicit enim ipſe ad Rom. p̄mo. ſe fuiſſe ſegregatum in euāgeliū chriſti. Jpſe ergo iuxta verbum chriſti Luce. vj. tanquā bo-

nus homo de bono theſauro cor
dis ſui protulit bona x Ter
tio portauit ipſum in humeris ꝛ
in brachijs fideles ſupportando
Dicebat enī ipſe .ij. ad Corinth. xj
Quis infirmatur ꝛ ego nō īfirmor
quis ſcandalizatur ꝛ ego nō vror.
Sciebat enī ꝙ hoc eſt adimple-
re legē. ſ. ſupportare onera proxi-
morum. ideo enī dicit ipſe ad Gal.
vj. alter alterius onera portate ꝛc.

Quartto portauit ipm in cor
pore. ipm ſeuere caſtigando ꝛ in
ipſo cuncta vicia mortificando.
Vn̄ dicebat ad Galathas. vj. c.
Ego ſtigmata dn̄i ieſu in corpo
re meo porto Stigmata dicebat
id eſt ſigna paſſiōis xpi. que ap-
parebant in ſuo corpore per car-
nis mortificationem. ꝛ reuera h
eſt glorificare xpm. i. crucis glo
riam. chriſtiqꝫ improperiū i ſuo
corpe portare. Vn̄ ipſe dicit pri-
ma ad Corinth. vj. Empti eſtis
precio magno. glificate ꝛc: ꝛ ali-
bi dicit. Exeamus ad eum extra
caſtra improperiū eius portātes
ad Hebreos. xiij. Quito ꝛ vl-
timo ipſum portauit in manibus
per bonā opatiōnē ꝛ exemplarem
edificationē. Unde fuit vnus de
angelis de quibus dr̄ cuilibet fide
li per pphetā in pſalmo. Angeliſ
ſuis deus mādauit de te ꝛc. In
manibus portabunt te: ne forte of
fendas ad lapidem pedē tuum.
Juſti enī viri bene viuendo ꝛ be
ne operando ꝛ bona opera ꝛ ex-
empla oſtendendo portant ho-
mines in manibus: ne offendāt
pedes interiorum affectuum ad la
pidē ſcādali ꝛ pctī. l. ad lapidē. i.
xpm. Unde paulus fuit per fi-
guram iſte vir de quo dicitur Za-
charie. vj. Ecce vir oriens nomē
eius. Ipſe edificauit templū do-
mino. ꝛ ipſe portauit glam id eſt
chriſtum glorioſum in membris
ſuis. Prochdolor iam verifica-
tum eſt verbum ſcriptum Nee-
mie. iiij. Debilitata eſt fortitudo
portantis. Illi enim qui debent
portare chriſtū: debiles facti ſūt
ad portandum eum. Fortes ta-
men ſunt ad portandum loculos
pecunie. ſicut portabat iudas. de
quibus habetur Johann. xij. fortes
etiam ad committendum pecca
tum. quod ponderat ſicut plum
bum. ꝛ demergit in infernum. vn
de dicitur Zacharie. v. Ecce ta-
lentum plūbi portabatur. portāt
enim imaginem terreſtris. Sed
nos chariſſimi ſicut portauimus
imaginem terreni: portemus et
imaginem celeſtis. ſicut ipſe mo-
net. j. ad Corinth. xv. vt cum mo
riemur cum Lazaro ab angelis
in ſinum abrae deportemur. Lu
ce. xvj. Amen.

De vno martyre.

Beatus uir
qui in ſapiētia morabi-
tur ꝛc. Eccl. xiiij. y

Preſentem epiſtolam legit ſan

cta mater eccleſia in illis diebuſ
in quibus feſtiue recolit memo-
riam cuiuſlibet vnius martyris
⁊ valde conuenienter. ſicut in ex-
poſitiõe eiuſdem epiſtole. ⁊ ĩ ſer-
monibꝫ qui de ipa fient in ſctõ-
rali maiori euidẽtius apparebit.
Specia'iter autez legi poteſt in
feſtis ſanctorum martyrum. ſci-
licet Ignacij antyocheni epiſco-
pi. cuius feſtuz celebratur. ⁊ Bla-
ſij ſebaſteñ. epiſcopi in capado-
cia. cuius feſtum celebratur ter-
tio nonas februarij. ⁊ Ualentini
martyris. cuius feſtum agiť de-
cimoſexto Kľ. marcij. De iſtꝫ enĩ
tribus exponetur ſpecialius. li-
cet proprie de omnibus marty-
ribus exponi poſſit. Et ſciendũ
ꝙ quia martir quilibet in ſancti
tate vixit ⁊ pro ſanctitate mortẽ
ſuſtinuit: idcirco preſens epiſto-
la que ꝺ ſanctitate totaliter agit
ad honorem cuiuſlibet martyrꝫ
exponitur. In iſta eniz epiſto
la ſapiẽs ſpecialʳ deſcribit duo.
Primo quidem ſanctitatem in
ducẽtia ⁊ promouentia. ſcdo ſã-
ctitatem conſequẽtia ⁊ dignifi-
cantia. infra [cibabit illum ⁊c.]
Circa primũ ſapiẽs tãgit treſ
actus ſanctitatis inductiuos. q̃
rum pmus eſt iugiter cõmorari
in ſapiẽtia ad delectandũ animũ
ſecundus eſt iugiter meditari in
iuſticia. Ad accumulandũ meri
tum. tertius eſt iugiter cogitare
de diuina intelligentia ad decli
nandum vicium. Primus actꝰ

non ſolũ pertinet ad intellectum
vez etiam ad affectũ. quia ſapiẽ
tia non ſolum dicit eternorũ co-
gnitionem: ſed etiam ſapidã de-
guſtationẽ. Eſt enĩ ſapientia ſm
nomen ſuũ ſapida ſcientia. Se-
cundus autẽ pertinet ad intelle
ctum practicum. Cũ enim iuſti
cia ſit habitus opatiuus ſeu pra
cticus. ſequitur ꝙ ipam medita
tionem extendit in opus. Terti
us autem pertinet ad intellectũ
ſpeculatiuum. qui cogitat deuz
vt omnia ſpeculantem. Dic̃ igi
tur q̃tum ad primum [Beatuſ
vir qui in ſapientia] Et hoc vel
increata. que chriſtus eſt. xp̃s eĩ
virtus dei ⁊ ſapientia eſt. ſm a-
poſt. j. ad Corinth. x. de iſta ſapi
entia dicitur Sapie. viij. ꝙ atti-
git a fine vſqꝫ ad finem fortiter.
⁊ diſponit om̃ia ſuauiter. vľ cre
ata que ſimilʳ a xp̃o eſt. Eccĩ. j. c.
Omnis ſapientia a dño deo eſt
Iſta autem ſapiẽtia eſt deſurſuz
et non deorſum. ſcilicet mundi:
que eſt terrena. aut carnis. que ẽ
animalis. aut demonis. que ẽ di
abolica. ſed eſt pudica pacifica.
⁊c̃. ſicut diciť Jacobi. iij. [mora
bitur] ſcilicet iugiter ſtudendo
⁊ iugiter guſtando. Ecce primꝰ
actꝰ ĩductiuꝰ ⁊ pmotiuꝰ ſctitatꝫ
. ſ. aſſiduari ĩ ꝟa ſapĩa ad delectã
dũ aĩz. Seqť [⁊ q̇] ſup. vir [ĩ iu
ſticia meditabitur. i. freq̃nť co-
gitabit ad opandũ. loq̃ndo ſup.
de iuſticia creata. q̃ ꝟtus ẽ opati
ua. vľ ad reuerendum et] formi-

dandū loquēdo de increata. De
qua dicit ꝓpheta in pš. Juſtus
dn̄s ⁊ iuſticias dilexit ⁊c̄. Ecce
ſecundus actus inductiuꝰ ⁊ pro
motiuus ſanctitatis. ſcꝫ medita
ri in iuſticia. ad oꝑanduꝫ bonuꝫ
⁊ cumulandū meritū. Eſt em̄ iu
ſticia. ſm̄ Anſelmū. volūtas ani
mi vnicuiqꝫ tribuens ꝓpriam di
gnitatē. ſ. ſupiori reuerentiā. pa
ri ꝯcordiā. minori diſciplinam.
deo obedientiā. inimicis patien
tiā. miſeris ꝯpaſſionē operoſam
⁊ ſibiipſi ſanctimoniaꝫ. Sequit̄
[et q̄ in ſenſu]. ſ. mētis. i. itellc̄u
[cogitabit circūſpectōem dei]. i.
ꝙ deus omnia ꝯſpicit. Dr̄ eniꝫ
infra Ecc̄i. xxiij. ꝙ oculi dn̄i mlt̄
to lucidiores ſunt ſuꝑ ſolem. cir
cūſpiciētes omnes vias hoīm. ⁊
eccleſia cātat. Speculator aſtat
deſuꝑ qui nos dieb; omnib; a/
ctuſqꝫ noſtros ꝓſpicit a luce pri
ma in veſꝑuꝫ. Omnia em̄ nuda
⁊ aperta ſunt oculis eius. ad he
breos. iiij. Reuera qui hec iugit̄
cogitat neceſſario a pc̄tō retrahi
tur. ⁊ animat̄ ad bonū. vn̄ ait bo
etius in fine libri de ꝯſola. Ma/
gna eſt nobis indita ꝓbitatꝭ ne/
ceſſitas. cū agamꝰ oīa an̄ oculos
iudicis cuncta cernētꝭ. Ecce ter
nus actus inductiuꝰ ⁊ ꝓmotiuꝰ
ſanctitatis. ſ. iugiter cogitare de
diuina intelligētia. que om̄ia p̄/
ſentia preterita ⁊ futura manife
ſta ⁊ occulta preſentialiter ⁊ lu/
cide intuetur. Reuera qui ſe ex/
ercet in his trib; actibus. vt per
primum delectet animū. per ſe/
cundū cumulet meritū. per terti
um declinet omnia peccata. taliſ
vtiqꝫ eſt vir virtuoſus ⁊ glorio
ſuſ. ac per hoc laude dignus. iux
ta illud infra. xliiij. Laudemꝰ vi
ros glorioſos. Talis etiam eſt
beatus in p̄ſenti: beatitudīe que
conuenit viatori. Talis etiaꝫ nō
ſolum nunc eſt beatus in ſpe: ve
rum etiam in re. que eſt in dei p̄
guſtatione. De numero talium
virorū fuerunt ſpēaliter iſti treſ
beati martyres. ſcꝫ Jgnatiꝰ Bla
ſius ⁊ Ualentinus. ſicut in ſ̄mo
nib; apparebit ⁊ Sequitur
ſecunda pars p̄ncipalis epiſto/
le. cum ſubdit [Cibabit illū ⁊c̄]
Jn qua ſapiens deſcribit ſancti
tatem conſeq̄ntia ⁊ dignificātia
Conſequentia dico. non ſup. or
dine temporis: ſed ordine natu
re. Et ſunt ſex actus ipiꝰ dei. vi
delicet ꝙ ipſe dominus deus ta
lem virū qui ſupra deſcriptus ē
cibat ⁊ potat. firmat ⁊ ſeruat. le/
uat ac ditat. Cibat dico ſpeciali
alimonia. potat ſalutari influē/
tia. firmat virtuali patientia. ſer
uat corꝑali pudicicia. ſeu gene/
rali colligantia. leuat paſtorali
p̄ſidentia. ditat immortali gl̄ia.
Et in his ſex tria continent̄ i ſū/
ma. ſcilicet vera refectio. firma
protectio. ⁊ plena promotio. Et
ſciendum ꝙ epiſtola iſta a princi
cipio vſqꝫ huc ſcribitur Eccleſia
ſtici. xiiij. circa mediuꝫ. Sed ab
iſta parte circa principium dicit

q̄ʒtum ad p̄ma duo in quibꝫ con
ſiſtit vera mentis refectio: ꝙ cri-
ſtus dn̄s cibauit illū. ſcilicet vi-
rum commorantē i ſapiā. medi
tantē in iuſticia. ꝛ cogitantē in ꝑ
ſpicaci intelligentia. Cibat dico
pane vite. id eſt pane eucharistie
qui eſt corpꝰ eius verū. de q̄ ipſe
dicit Johan. vj. Ego ſum panis
viuꝰ qui de celo deſcendi. Et ibi
dem. Panis quē ego dabo: caro
mea eſt pro mūdi vita. Iſte eniʒ
panis qui dicit̄ panis vite ē ho-
mini neceſſarius ꝓpter labores ꝛ
fatigatiōes vite p̄ſentis. ꝛ preci
pue laboranti in morte. In forti
tudine eni cibi iſtiꝰ ambulat ho
mo vſqꝫ ad montē dei oreb. ſicut
dicit̄ ꝑ figurā. iij. Regū. xix: ca.
Qualiter aūt debeat comedi pa
nis iſte docet nos Job cū dic̄. iij
cap̄. Anteq̄ꝫ comedam ſuſpiro.
Et intelligit de iſto cibo doctri-
ne lucifere veritatis. qui q̄deʒ ci
bus panis dicit̄. iuxta verbū xp̄i
dicentis Matthei. iiij. Non in
ſolo pane viuit homo. ꝛc̄. Sʒ dꝛ
pāis intellectus. quia intellectū
reficit ꝛ ſatiat. tenet ꝛ ſeruat ne
cadat in errorem. iuxta illud pſ̄
Declaratio ſermonū tuoꝝ illūi-
nat: ꝛ intellectum dat paruulis
[Et aqua ſapientie ſalutaris po
tabit illum] id eſt gratia ſpiri-
tuſſancti que dicitur aqua. quia
inſtar aque materialis purificat
ſordida ꝛ refrigerat feruida mol
lificat arida. et fecundat ſterilia.
ſupple corda. Hec eſt iſta aqua
de qua dicit deus Ezech. xxxvj:
Effundā ſuꝑ vos aquā mundā
et de hac etiā aqua loquit̄ ſalua-
tor Johan. iiij. caplo. aquam q̄m
ego dedero qui biberit ex ea non
ſitiet iteꝝ: ſed fiet in eo fons aq̄
ſalientis. i. ſalire faciētis in vi-
tam eternā. ſed dicit̄ aqua ſapi-
entie. quia intellectuʒ illuſtrat ꝑ
cognitionē. ꝛ affectū dulcorat ꝑ
dilectōem. Sed dicit̄ aqua ſapi
entie ſalutaris. q2 ad ſalutē ꝑdu
cit eternaʒ. Ad Roma. vj. Gra-
tia dei vita eterna. Ecce igit̄ pri
mū quod ſequit̄ ſanctitatē. qd̄ ē
vera mentis refectio: que cōſiſtit
in pane duplici ꝛ aqua ſalutari.
ita ꝙ panis vite eſt reſpectu ꝯcu
piſcibilis ne labant̄ in mortē. pa
nis intellectꝰ reſpectu rōnalis
ne cadat in errorē. ſed aqua ſapi
entie reſpectu iraſcibilis ne are-
ſcat per deſolationē ſeu deſpera
tionē. Qꝫ autem iſti beati mar-
tyres fuerūt cibati hoc pane du
plici. ꝛ potati iſta aqua ſalutari.
patet ex legēdis eoꝝ. Euidentiꝰ
aūt hoc apparet de ſancto Igna-
tio. qui fuit diſcipulus iohānis
euāgeliſte. qui fluenta euangelij
de ip̄o ſacro dn̄ici pectoris fon-
te potauit. imo fuit etiā diſcipu
lus virginis xp̄ifere. id eſt beate
marie. quā ip̄e vocabat xp̄iferā
que ip̄m ſuis lr̄is dulciſſima in
formauit ꝛ ſacrauit. A Se-
quitur [ꝛ firmabit̄ in illo ꝛ non
flectet̄. ꝛ continebit illū ꝛ non cō
fundetur] Ubi tangit duo. qd̄

ſequitur vite ſanctitatē. qđ eſt fir
ma protectio. Chriſtus enī vi⁊
talē ſic cōmorantē in ſapiā ⁊c̄. fir
miter protegit per duo que ſibi
miniſtrat. Primuꝫ eſt patientia
in aduerſis. Scđm eſt ꝯtinētia ī
illicitꝭ pro tempore ꝓſpitatꝭ. Di
cit ergo q̄ꝫtum ad primū ⌊ Et fir
mabiꝛ in illo ⌋ id eſt ī xp̄o qui eſt
panis de quo in pſ̄. Panis cor
hominis ꝯfirmet ⌊ firmabiꝛ ⌋ di
co per virtualem patientiā ⌊ ⁊ nō
flectetur ⌋ id eſt nō cedet violen⁊
tie ⁊ perſecutioni nec ab illicita
ſuggeſtione. Ad Hebreos. xj. c.
Conualueꝛt de infirmitate. for
tes facti ſunt in bello ⌊ Et conti
nebit illum ⌋ id eſt ꝯtinentē faci
et illum etiā ab illicitis q̄buſcū⁊
qꝫ. quod nō poteſt eſſe niſi a deo.
Sap̄. viij. Non poſſum eſſe ꝯti⁊
nens niſi deus det. Uel ⌊ ꝯtine⁊
bit illum ⌋ id eſt ſincerum et pu
dicum. integrum ⁊ incorruptuꝫ
ſeruabit illum. Uel ⌊ continebit
illum ⌋ id eſt in vnitate eccl'ie cū
alijs fidelibꝰ in pacis vincl'o te⁊
nebit illum ⌊ Et nō confundeꝛ ⌋
ſupple confuſiōe finali. de q̄ diciꝛ
Jeremie. xvij. Confundanꝛ qui
me perſequuntur ⁊c̄. Uel ⌊ non
confundeꝛ ⌋ id eſt non fruſtrabiꝛ
a ſpe ſua. quia ſpes non ꝯfundit
ad Romanos. v. capl'o. Nullus
enim ſperauit in domino: ⁊ con
fuſus eſt. ſicut diciꝛ ſupra. ij. ca.
Ecce igitur ſecundum quod ſe⁊
quitur vite ſanctitatem. quod ē
firma protectio. quia dominꝰ fir
mat ſanctos q̄ꝫtum ad animas
patientia. et ſeruat q̄ꝫtuꝫ ad cor⁊
pora carnis pudicia. vl' ſeruat q̄ꝫ
tum ad vtrunqꝫ. ſcilꝫ corpus et
animam generali colligantia. ſ.
intra domum eccleſie ⁊ corporis
myſtici vnitatem. Q, auteꝫ iſti
beati martyres ſic fuerint a deo
protecti. firmati ⁊ nō flexi. ſerua⁊
ti ⁊ non confuſi: patet ex legēdis
eorum. ⁊ in ſermone apparebit.

Sequiꝛ. ⌊ Et exaltabit illum
apud proximos ſuos. ⁊ nomine
eterno hereditabit illum ⌋ Ubi
ſapiens tangit tertium qđ ſequi
tur ⁊ multum appetibilem facit
vite ſanctitatē. ⁊ hoc eſt plena vl'
perfecta ⁊ alta ꝓmotio. que con
ſiſtit in duobꝰ. ſcꝫ in paſtorali p̄
ſidentia. ſeu populari fama in p̄
ſenti. ⁊ in immortali gl'ia in fu⁊
turo. Quantum ad primū dicit
⌊ Et exaltabit illū ⌋ ſcꝫ deus altū
faciet illum. ſcꝫ paſtorali cura. ſi
cut exaltauit ignacium ⁊ Blaſi
um ⌊ apud proximos ſuos ⌋ id ē
apud homīes quibꝰ p̄tulit illos
Unde de quolibet iſtoꝝ dic̄ de⁊
us verbum iſtud pſalmiſte. Ex⁊
altaui electum de plebe mea. in⁊
ueni dauid ſeruū meū ⁊c̄. ſequiꝛ
Et in noīe meo exaltabiꝛ cornu
eius. Uel ⌊ Exaltabit illuꝫ apđ
proximos ſuos ⌋ id eſt apud ho
mines ⁊ angelos per merita ⁊ mi
racula famoſum faciet illū. iux⁊
ta illud pſalmiſte. Exaltent euꝫ
in eccl'ia plebis: ⁊ in cathedra ſe⁊
nioꝝ laudent eum. Quantū ad

tem ad tertium ſubdit [Et noīe
eterno hereditabit illum](cōclu
dit eccl'ia) [dn̄s deus noſter] id
eſt heredem faciet illū noīs eter-
ni. quod eſt vera ſalus ⁊ immor
talitatis gloria. Hoc em̄ nomē
eternum quo quilibet ſanctꝰ ſꝑ
nominabit̄ ⁊ dicet̄ ſaluatꝰ ſeu be
atus. quod nomen fuit ab eter-
no ſcriptum in libro vite. id eſt
in eterna p̄deſtinatōne. et nun
q̄ȝ delebit: ſed ſemꝑ manebit. ſic̄
dicit xp̄s Apocalip. iij. de illo q̄
ꝓpter ipſum vicit vicia ⁊ pecca-
ta. non delebo (inquit) nomē eiꝰ
de libro vite. Iſto nomīe quod
ſemꝑ eſt plenum heredē fecit cri
ſtus quelibet ſanctoꝝ martyruȝ
de qua hereditate dicit quilibet
illud pſ̄. Hereditas mea p̄cla
ra eſt mihi. Ergo fuerunt iſti le-
uati ⁊ alti effecti paſtorali p̄ſidē
tia. ⁊ vera ꝓpl'i fama. ⁊ ditati ſūt
ꝑhenni gl'ia.

De purificatōe btē Ma
rie ꝟginis Sermo p̄mꝰ.

STatim ue
niet ad tēplū ſctm̄ ſuū
dn̄ator quē vos queri
tis. ⁊ angelꝰ teſtamē-
ti quē vos vultis. Malach. iij. c

B Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄s
hodie venit ad materiale tēpluȝ
cū illis q̄tuor p̄uilegijs in q̄bus
iſte ſctūs ſymeon in ſuo breui cā
tico cōmēdauit ip̄m dicēs. Nūc
dimittis ſeruū tuū dn̄e ⁊c̄. Uo-
cat em̄ cum pacē diſiūctos fede-
rantē. Salutē captiuos liberan
tē. lucē obſcura reſerantē. ⁊ errā-
tes dirigentē. ⁊ gl'iam deiectam
reparantē. ⁊ ꝑſeuerantes p̄mian
tē. ꝓpter quod ⁊ ipi venerunt ob
uiaȝ ſibi. Et nos qui hodie pro
ceſſionē facimus debemꝰ ita ſibi
obuiare. ſcȝ Cū trāquillitate cō
ſcientie. Cū humilitate reueren-
tie. Cum ſerenitate intelligētie.
Cum firmitate ꝑſeuerantie. Et
ꝯtinuitate opationis bone Uēit
ergo hodie tanq̄ȝ federās diſiun
ctos. ſ. deum ⁊ hominē. homineȝ
et angelū. iudeū ⁊ gētilē. i ſignū
cuius dixerant angeli paulo an̄.
Gl'ia in altiſſimis deo. ⁊ in ter. p.
ho. bo. vo. ⁊c̄. Luce. ij. Bene ḡ di
xit iſte ſymeon ī ſuo cātico. Nūc
dimittis dn̄e ſeruū tuum in pa-
cē. ſupple ex quo video xp̄m tuuȝ.
de quo poſtea dixit apl'us ad E-
pheſios. ij. Ueniēs euāgelizauit
pacē vobis qui longe fuiſtis. id
eſt gētilibꝫ quibꝫ loq̄bat̄. ⁊ paceȝ
his q̄ ꝓpe. i. iudeis. q̄m per ip̄ȝ. ſ.
xp̄m habemꝰ acceſſū ambo. i. iu-
dei ⁊ gētiles in vno ſpū ad p̄rem.
ꝓpt̄ qđ ⁊ nos debēꝰ ei venire ob-
uiā ſic̄ iſti fecerūt cuȝ trāq̄llitate
ꝯſciē. vt ſup. nō ſit in nob̄ paſſio
nū ip̄etꝰ. nō īuidia aut emulatio
nō rācor aut odiū ꝯ fratres nr̄os
Sȝ ſit ī nob̄ pax ⁊ ſctimōia ſine
q̄ nemo videbit deū. ſic̄ dic̄ apl's
ad Hebreos duodeci. capi. Illi
enim qui vera pax eſt placere

non poteſt niſi pacificus ⁊ ama-
tor pacis. Sollicite ergo ſerua-
te vnitatem ſpūs in vinculo pa-
cis. Sed ꝓh dolor multi veni-
unt obuiā chriſto qui pacē ſimu
lant. veniendo ad eccl'iam. audi
endo ſermonē dei. ⁊ interdū ꝑci
piendo corpus xp̄i. qui tñ pacē
odiūt ⁊ ſūt inimici xp̄i. Iſti ſe ſi
miles iude proditori qui ſigno
pacis. id eſt oſculo ꝓdidit ip̄m.
cui dixit xp̄s. Amice ad quid ve
niſti. Math. xxvj. Non ergo di
gne obuiant vere paci tales q̄ ſūt
inimici pacis: nec pacē habēt cū
chriſto nec in ſe nec in membris
ſuis. Secundo dico ꝙ venit
hodie xp̄s tanquā ſalus liberās
captiuos. In ſignum cuꝰ paulo
ante dixerat angelus ipi ioſeph
de maria ſponſa ſua. Pariet ti-
bi filiū ⁊ vocabis nomē eius ie-
ſum. id eſt ſaluatorē. Ipſe enī ſal-
uum faciet ꝑp̄lm ſuum a peccatꝭ
eoꝝ. Bene ergo dixit ſymeon in
ſuo cantico. Quia viderūt oculi
mei ſalutare tuū. Qđ paraſti ⁊c̄.
Iſte em̄ chriſtus dixit de ſeipſo.
Uenit filius hominis querere ⁊
ſaluū facere quod perierat Luce
xix. Debemꝰ ergo venire obuiā
chriſto ſicut iſti fecerūt cū humi
litate reuerentie tanꝗ̄ ſaluatori
noſtro. captiui em̄ eramus ⁊ li-
berauit nos. ꝑditi ⁊ ſaluauit noſ
ꝓpter quod humiles ⁊ reuerten-
tes. curui ⁊ demiſſo capite debe
mus recipe chriſtum vt verifice
tur de nobis illud Eſaye. lx. ca.
Uenient ad te curui ⁊ adorabūt
veſtigia pedum tuorum. Sꝫ
proch dolor multi ſunt de quo-
rum quolibet dicit̄ Job. xv. cap.
Tetendit aduerſus deum ma-
num ſuam. ſup. per opera mala.
⁊ contra omnipotentē roboratꝰ
eſt. ſup. apparenter. cucurrit ad-
uerſus deum erecto collo. et pin
gui ceruice armatus eſt. ſcꝫ per
elationē ⁊ ſupbiā. Reuera ꝓceſ
ſio talium nō placet ſaluatori. q̄
tm̄ humiliauit ſe vt nos ſalua-
ret ⁊ hodie voluit pro ſalute no-
ſtra purgari ⁊ preſentari. redimi
⁊ offerri. Fugiamus ergo ſuper
biā ⁊ habeamus humilitatē. qa
vt dicit̄ Jacobi. iiij. Superbꝭ re-
ſiſtit deus. humilibꝰ autem dat
gratiā. quia a ſolis humilibꝰ ho
minibus honorat̄. Eccl. iij. ¶
Tertio dico ꝙ venit hodie cri-
ſtus tanꝗ̄ obſcura reſerans ⁊ di
rigens errātes. In ſignum cuiꝰ
pauloante claritas dei paſtores
circūfulſit. Luce. ij. Et ſtella no
ue claritatis apparuerat magis.
Math. ij. Bene ergo dixit ei ſy
meon in ſuo cantico ꝙ ip̄m pa-
rauit deus pater lumen ad reue
lationē gentium. Igitur cum ip
ſe erat lumen. ſicut dicit đ ſeipſo
Johan. iij. Lux venit in mundū
⁊c̄. Et Johan. xij. Ego lux ī mū
dum veni vt omnis qui credit ī
me: in tenebris non maneat. pro
pter quod debemꝰ ei venire ob-
uiam. ſicut ⁊ iſti fecerunt cum ſe
renitate intelligentie. id eſt cum

vera fide et ſalutari ſapientia. et
cum claritate vite. id eſt ꝯuerſa-
tionis honeſte. No enim qui ob
ſcurus et tenebroſus eſt per infi
delitatē et perfidiam aut etiā per
vite maliciam placere poteſt illi
qui eſt lux vera. que eni cōuentō
eſt lucis ad tenebras. dicit apl's
certe nulla. ergo vt dr cuilibʒ no
ſtrum Eſaye. lx. ſurgamus ⁊ illu
minemur. quia venit lumē nr̄m
Surge. dicit. ⁊ illuminare ieru-
ſalem. quia venit lumen tuū. ſur
ge ſup. ab erroribꝫ ⁊ peccatoꝝ te
nebris. ⁊ illuminare ſup. interi⁹
per fidem ⁊ ſalutarē ſcientiam. ⁊
oſtende exteri⁹ lumen honeſtatꝭ
et conuerſationis ſancte. Et cer-
te ſi vis ſurgere ⁊ xp̄m accedere:
illuminabit te ip̄e. ad Epheſi. v
dixit apoſtolus. ſurge q̇ dormis
⁊ exurge a mortuis. ⁊ illumina-
bit te chriſtus Et videte ꝙ cri
ſtus lux noſtra venit hodie ad tē
plum. idcirco ꝓceſſionē facimuſ
cū candelis accenſis. Et ſicut di
ctum fuit ſupi⁹ in rep̄ſentatione
facti. ſup. ꝙ hodie beata ꝟgo por
tauit cereū accenſum ad templū
quem cū vidit ſymeon clamauit
⁊ dixit. Lumen ad reuelationem
gentium. In ꝓteſtatiōem fidei.
portādo em̄ candelā ꝓteſtamur
nos habere verā fidem. que ē ip̄i
us anime verū lumen. hoc enim
lumine illuminat lux vera oēm
hominem fidelē. Johan. j. In de
teſtationem vicij. cum eni vide-
mur portare cādelam: videmur
deteſtare omne viciū. ⁊ oē opus
meritoriū amplecti. quia qui fa
cit veritatem venit ad lucem vt
manifeſtenᷣ opera eius. quia in
deo ſunt facta. iohan. iij. In pre-
figurationem etiā extremi iudi-
cij. portando eni candelā in ma-
nibꝫ p̄figuram⁹ ꝙ nos veniem⁹
obuiam chriſto venienti ad iudi
cium. ſcilicet cum nomine fidei.
et opeꝝ iuſticie claritate. iuxta il
lud quod dixit chriſtus de pru-
dentibꝫ virginibꝫ Math. xxv. c.
ꝙ cuʒ ornatis lampadibꝫ exibūt
obuiam ſponſo ⁊ ſponſe. Sint
ergo lumbi veſtri p̄cicti ⁊c̄. ſicut
dicit chriſtus Luce. xij. Sed
prochdolor multi ſunt q̇ portāt
hodie cereos non vere: ſed falſe.
quia nō portant xp̄m. nec habēt
fidei habitum. nec deteſtanᷣ vi-
cium. nec amplectunᷣ opus me
ritorium. nec cogitant de aduē-
tu chriſti ad iudicium. Iſti eniʒ
ſunt illi qui magis diligunt te-
nebras q̄ʒ lucem. Quarto di-
co ꝙ venit hodie chriſtus tanq̄ʒ
gloria deiectos reparans. et pre
mians electos. In ſignum cui⁹
dixit hodie iſte Symeon. de cri-
ſto ꝙ poſitus erat ī ruinam ſup
ple malorum. ⁊ reſurrectionem
bonorum. Luce. ij. capl'o. Bene
igitur dixit ꝙ ip̄m parauit deus
pater gloriam plebis ſue iſrahel
De ip̄o enim dicitur Eſaye. lx. c.
Gloria libani. id eſt matris vir-
ginis ad te veniet hieruſale . ad
ornādum locum ſanctificatiōis

ꝓpter quod debemus ei venire
obuiam. ſicut iſti venerunt cum
firmitate ꝑſeuerantie ⁊ continui
tate operationis bone. quia vt ip
ſe dicit Matthei decimo. ⁊ vice
ſimoquarto capitulis. Qui per
ſeuerauerit in finem hic ſaluus
erit. id eſt gloriam perpetuo poſ
ſidebit. Quā nobis ꝯcedat q̇ ſi-
ne fine viuit. ⁊c̄.

De purificatione
beate ⁊ glorioſiſſi
me virginis Ma
rie. Sermo ſecū-
dus.

PVrgabit
filios leui. ⁊ erunt do
mino offerētes ſacrifi
cia in iuſticia. vt ſup̄.
videlicet Malachie. iij. capitulo
D Tertio dico ꝙ tangit ꝓ-
pheta ſanctitatis probaticū. qđ
eſt ſacrificiorum oblatio digna.
cum ſubdit. Et erunt domino
offerentes ſacrificia in iuſticia.
Ubi tangit quattuor circūſtan
tias que oblationem faciunt vir
tuoſam. ſcilicȝ qui. ſupple digne
offerunt. Cui debet oblatio fieri
Quid ſupple debet offerri. Et q̄
modo eſt offerendū. Offerre eni
debent ſoli chriſtiāi per filios le
ui intellecti. ⁊ hoc cum fuerint a
peccatis mundati. Et hoc innuit

cum dicit. Et erunt domino of-
ferentes. ſupple filij leui. id ē cri-
ſtiani cum fuerit a peccatis pur-
gati. Nullius enim hominis ac
ceptat deus ſacrificium niſi cri-
ſtiani a peccatis mundi. Unde
propheta in pſalmo primo petit
mundationem a peccatis. dicēs
Amplius laua me domīe a pec-
catis ⁊c̄. Et cor mundum crea ī
me deus ⁊c̄. Et. Libera me de ſā
guinibꝰ. Et poſtea infert. Tunc
acceptabꝭ ſacrificiuȝ iuſticie. tūc
ſupple cum fuero lotus. cum fue
ro mundus. ⁊ a peccatis omnibꝰ
liberatus. Soli autem deo. q̇
eſt ſimpliciter dominus: debȝ fi
eri oblatio. non alicui homini re
gi vel principi. nec alicui ſancto
etiam ſpiritui bono. ⁊ hoc innu-
it cum dicit. domino. Sibi eniȝ
ſoli in recognitioneȝ dominij ob
lationes fieri debent. Juxta illđ
pſalmi. Afferte domino filij dei.
⁊c̄. Sequitꝛ. Afferte domino glo
riam ⁊ honorem. Quid auteȝ
debeat offerri innuit. Cum dic̄.
ſacrificia. Dicit autem plurali-
ter. ſacrificia. quia plura ſunt q̄
fieri debent. Debemus enim đo
facere ſacrificium. Primo đ cor
de per amaram compunctioneȝ
De quo Hieremie. vj. capitulo.
Luctum vnigeniti fac tibi plan
ctum amaruȝ. Et Eſaye. xxxviij.
caplo. Recogitabo tibi omnes
annos meos in amaritudine a-
nime mee. Secundo de ore ꝑ
deuotam orationeȝ ⁊ dei lauda-

tionem. de quo dicit propheta i
pſalmo. Immola deo ſacrificiũ
laudis. Et alibi dicit deus ꝑ eũ
dem prophetaȝ. Sacrificiũ lau/
dis honorificabit me. Tertio
de carne per membrorum mor/
tificationem. Ad quod offerẽdũ
hortatur nos apoſtolus Paulꝰ
ad Romanos. xij. dicens. Obſe
cro vos per miſericordiam divt
exhibeatis corpora vrã hoſtiaȝ
viuentem. ſanctam. deo placen/
tem. Quarto de omni noſtro
opere tam interiori q̃ȝ exteriori ꝑ
virtuoſam exercitationem. Ad
quod offerendum hortatur nos
idem apoſtolus ad Romañ. vj
capitulo. Exhibete membra ve/
ſtra ſeruire iuſticie in ſanctifica/
tionem. Membra dico tam in/
teriora q̃ȝ exteriora. vt vicȝ ap/
plicetur intellectus ſancte conſi
derationi. volũtas ſctẽ dilectiõi
mẽoria ſancte recordationi. ocłi
lacrymationi. corpꝰ maceratõi
aures auditõi. pedes ſcẽ peregri
natõi. ⁊ in his procul dubio con
ſiſtit ſalutare ſacrificium. Unđ
Eccłiaſtici. xxxv. Sacrificiuȝ ſa
lutare eſt attendere mandatꝭ dei
⁊ diſcedere ab omni iniquitate.

Quinto de exteriori facultate
per pauperum et egentium ſub/
leuationem. Quod enĩ pauperi
bus datur: domino offertur. Ele
moſyna enim purgat peccata. vt
dicitur Thobie. xij. caplo. ⁊ Da
nielis. iiij. caplo. dictum fuit na
buchodonoſor. Pctã tua elemo
ſynis redime. ⁊ iniquitates tuaſ
miſericordijs pauperum. Dicit
etiam Eccleſiaſtici. xxxv. caplo.
ꝙ qui facit miſericordiam offert
ſacrificium. Quo contra multi
ſunt qui offerunt deo ſacrificiuȝ
non largiendo pauperibꝫ: ſed ra
piendo ab eis. cum tamen dica/
tur Eccłiaſti. xxxiiij. Qui offert
ſacrificium de ſubſtantia paupe
ris quaſi qui victimat filium ĩ
conſpectu patris. Sexto ⁊ vl/
timo debemus offerre deo ſacri
ficium de noſtro capite. ſcilicȝ ie
ſu chriſto per ſui corporis ĩmo/
lationem ⁊ miſſarum celebratio
nem. quam debemus celebrare
etiam per nos ſi ſimus ſacerdo
tes. vel per alios. vel ſaltem ipiſ
deuote intereſſe. De iſto ſacrifi/
cio loquitur apoſtolus ad He/
breos decimo capitulo. Sancti
ficati ſumus per oblationeȝ cor
poris chriſti. Iſtam etiam ob/
lationem predixit ꝓpheta Ma/
lachias dicens primo capitulo.
ex perſona dei. In omni loco. id
eſt in omni eccleſia materiali cri
ſtianitatis ſacrificatur. id eſt ſa/
crificabitur et offertur noĩ meo
ſuper altare meum oblatio mun
da. id eſt corpuſ meum. quod ſo
lum inter omnia humana corpo
ra ſimpliciter erit mundum.

Vel poteſt etiam a/
liter dici. ſic ſcȝ. ꝙ dicit plurali
ter ſacrificia. quia debemus plu
ra offerre deo. ſcilicet illa que ſũt
figurata per ea que in hac die

fuerunt pro chriſto oblata. ſcilꝫ par turturum ⁊ duos pullos columbarum. Dicit enim quedaꝫ gloſa ꝙ et pulli et turtures fuerũt oblati. In turturibꝫ eniꝫ poſſumus intelligere duo. ſcilꝫ gemitum penitentie. ⁊ ſtudium continentie. Eſt enim turtur auis gemebunda. pro cantu eñ gemitum reddit. Eſt etiã auis ſolitaria. cum enim amiſerit parẽ ſuũ tunc alium non admittit. In columbis aũt alia duo poſſumus intelligere. que debemꝰ etiaꝫ offerre. videlicet ſimplicitatem bone operatiõis. Eſt eñ columba auis ſimplex ⁊ fecunda. Nõ vacat aũt a myſterio ꝙ iſte aues fuerunt oblate in binario. qui caritatem deſignat ⁊ ſinceritateꝫ dilectionis. quoniam nulla oblatio quecunqꝫ ſit iſta offerenti pficiẽ ad ſalutẽ niſi facta fuerit ĩ caritate. Prochdolor multi ſũt qui non offerunt iſtas aues. hoc eſt dictu. non offerunt ea que deſignantur per ipãs: ſed offerunt aues viuentes de rapina. vel aues viuentes de immundicia. vtpote coruum vel miluũ. ſicut guloſi ⁊ luxurioſi. Talibꝫ dicitur Malachie pmo Offertis ſuper altare meum panem pollutum. vel auem viuentẽ ĩ ſuperbia. vtpote ſtrutionẽ. ſicut faciunt ſupbi ⁊ accidioſi. Iſti autẽ omeſ nõ ſeruant iſtum modum ſm queꝫ debet fieri oblatio. quod innuit cum dicit. in iuſticia. Non eniꝫ oblatio eſt accepta niſi offerens fuerit iuſtus. Dicitur enim Eccleſiaſtici. xxxiiij. capitulo Dona iniquoruꝫ non probat altiſſimꝰ nec reſpicit in oblationes iniqꝝ nec in multitudine ſacrificioruꝫ eoruꝫ propiciabitur peccatis. ſꝫ dicitur. xxxv. capitulo. ꝙ ſacrificium iuſti acceptum eſt. ⁊ munera eius non obliuiſcetur dominus. Placeat deo ꝙ ſeruiamus ei in ſanctitate ⁊ iuſticia. ſic ꝙ acceptet noſtra ſacrificia ad obtinendam ſalutem eternam. Amẽ

De cathedra ſancti petri
Sermo.

PEtrus apoſtolus Ieſu chriſti. pma Petri pmo capitulo. ¶ In quo quidem verbo de ſeipõ breuiter tria tangit. ſcilicet firmitatem indefectibilem. dignitatem incomparabilem. ⁊ ſanctitatem inobfuſcabilem. Primum autẽ notat de ſeipõ. cum dicit. Petrꝰ Petri ei fides ĩqꝫtuꝫ fuit baſis et fundamentum eccleſie rogante pro ipõ chriſto nunqꝫ deficere potuit. nec vnqꝫ poterit: ſed ſemper manebat ⁊ manebit firma et chriſtianos confirmans. vñ dixit ei chriſtus. ſicut legitur Luce xxij. capi. Ego pro te rogaui petre vt non deficiat fides tua. ⁊ tu

aliquando cōuerſus ꝯfirma fra-
tres tuos. Ipſe enim eſt ille cui ꝓ
pter firmitatem ſuam dixit chri
ſtus Matthei. xvj. capitu. Tu
es petrus. ⁊ ſuper hanc petram
que ſuppl e tu es. edificabo eccle
ſiam meam. Super quo dicit Au
guſtinus in ſermone. Petrū ita
qꝫ fundamentum eccleſie chriſtꝰ
nominauit. ⁊ idcirco hoc funda
mentum digne colit eccleſia ſu-
per quod eccleſiaſtici edificij al
titudo conſurgit. Reuera petrꝰ
in anthiochia in fide chriſti fir-
miſſimum ſe oſtendit. Legitur enim
ꝙ Theophilus princeps ciuita
tis quia fidem criſti petrus pre
dicabat: eum vinculari fecit. ⁊ ſi
ne cibo et potu manere permi-
ſit. ibiqꝫ ob firmitatem ſue fidei
impetrauit a domino ſuſcitatio
nem filij eiuſdem principis: an-
te annos quattuordecim defun-
cti. Quod videns Theophilus
ip̄e ⁊ vniuerſus populus anthi-
ochie ⁊ q̄ȝ plures alij crediderūt
domino. ⁊ glorioſam fabricaue
runt eccleſiam. in cuius medio
excelſam collocauerūt cathedrā
et Petrum (vt ab omnibꝫ vide-
ri ⁊ audiri poſſet) exaltauerunt.
⁊ in ea ſedit ſeptem annis. Poſt
modum autem veniens romam
ad pugnandum ꝯ Symonē ma
gum. ī romana eccleſia ſedit an
nos vigintiquinqꝫ. ſicut Jero-
nymus teſtatur. ¶ Secun
dum autem notat de ſeip̄o. cum
addit. apoſtolus. quod idem eſt
quod miſſus vel nūcius. Et cer
te magna dignitas eſt eſſe lega-
tum ſeu nuncium magni regis.
Sed longe maior eſt eſſe legatū
ſummi regis ad aliqua negocia
in aliquibꝫ nuncianda prouinci
js Sed maxima eſt eſſe legatum
eiuſdem generalem. ſcilicet ad a-
liqua negocia nuncianda omni-
bus hominibus in quibuſcun-
qꝫ prouīcijs ⁊ regnis. Et hec di
gnitas fuit in ſolo beato Petro
qui ſolus fuit chriſti generalꝭ vi-
carius et legatus. ac per hoc ſim
pliciter fuit apoſtolus: non ſolū
iudeorum ſed etiam gentilium.
non ſolum hebreorum ſed etiā ⁊
grecorum ⁊ latinorum ⁊ quorū
cunqꝫ. Paulus enim ſcribēs co
rinth. dicit ꝓma ad Corinthi-
os nono capitulo. Et ſi alijs nō
ſum apoſtolus. ſed tamen vobis
ſum. In hoc aperte innuens ꝙ
non erat omnium apoſtolꝰ. Pe
trus vero oīm hominū ē apl's. ⁊
hoc māifeſte apparuit hodie An
te enim fuit apoſtolus circūciſi
onis. Ad Galathas ſecundo ca-
pitulo. hodie vero cathedratus
in anthiochia apparuit apoſtolꝰ
gentium. ⁊ euidentius apparuit
apoſtolus omnium earum quā-
do fuit in romana cathedra ſub
limatus. hodie igitur fuit verifi
catum de petro illud quod dictū
fuerat ip̄ſoā ipiꝰ illi ſacerdoti Je
remī ꝓmo capitulo. Ecce conſti-
tui te hodie ſuper gentes et ſup
regna. ſupple cuncta. Bene ergo

dicit de ſeipo Petrus apoſtoluſ
non circūciſionis vel gentium:
ſed ſimpliciter apoſtolus. Vnō
quod dicitur de chꝛiſto cunctis
hominibꝫ. ad Hebꝛeos. iij. cap̄.
Conſiderate apoſtoluz. qui fuit
immediate miſſus a patre: pꝛo-
pꝛius dicitᷓ cunctis hominibꝫ de
petro. qui fuit immediate miſſ⁹
a chꝛiſto ad oīes homines. ⁊ a-
lij apoſtoli omnes foꝛſan mediā-
te ipo ad determinatas natiōes
Tertium vero notat de ſeip-
ſo cū dic̄. ieſu chꝛiſti. De ieſu cri-
ſto dicit Auguſtinus in libꝛo de
vera religione. ꝙ tota vita ipiuſ
in terris per hominem quem aſ-
ſumpſit diſciplina moꝛum fuit.
Nullum enim peccatum com-
mitti poteſt niſi vel quia cōtem-
nuntur que ipē appe. ijt. vel quia
appetitur que ipē cōtempſit. Iſte
autem glorioſus apoſtolus be-
ne potuit dici apoſtolus ieſu cri-
ſti. quia fuit ſue ſanctitatis per-
fectiſſimus imitatoꝛ. Sicut enī
chꝛiſtus ſibi cōmunicauit nomē
ſuum. Petrus enim a petra di-
citur. Et ſm apoſtolum pauluz
Petra erat chꝛiſtus. ita commu-
nicauit ſibi ſuo modo. licet infe-
rioꝛi longe. rem ſui nominis. per-
fectam. ſ. ſanctitatem. Contem-
pſit enim quicquid chꝛiſtus cō-
temnere voluit. ⁊ appetijt quic-
quid ipē appetijt. Unde bene di-
cit ipē de ſeipo. ij. ſue canonice p̄-
mo capitulo. Symon petrus ſer-
uus ⁊ apoſtoluſ ieſu chꝛiſti. Sy-
mon quidem. quia adimplens
diuinam voluntatem. interpꝛeta-
tur enim obediens. Petrus. q̄a
cognoſcens diuinam voluntatē.
Interpꝛetatur enim agnoſcens.
Seruus. quia reuerens ac perti-
meſcens diuinam poteſtatē. A-
poſtolus ieſu chꝛiſti. id eſt imi-
tans perfectiſſime dominicā ſan-
ctitatem. Fuit ergo apoſtol⁹ ie-
ſu chꝛiſti: non falſus: ſed verus.
Nō enim fuit de pſeudo apoſto-
lis. de quibus dicitur. ij. ad Co-
rinthios vndecimo caplo. Pſeu-
do apoſtoli ſūt operarij ſubdoli
tranſfigurantes ſe in apoſtolos
xpi. Et non mirum. Ipſi enim ſa-
thanas trāſfigurat ſe in angeluz
lucis. Non eſt ergo magnū ſi mi-
niſtri eius tranſfigurentur velut
miniſtri iuſticie ¶ Circa p̄-
mum ſciendum ꝙ de beato Pe-
tro multa legimus ſub iſto no-
mine in quibus alios chꝛiſti a-
poſtolos euidēt excessit. Fuit ei
pꝛe alijs conſiderantioꝛ ⁊ humi-
lioꝛ in ſue fragilitatis recognitio-
ne. Fidentioꝛ pꝛe alijs in diuine
virtutis opitulatione. Acutioꝛ ī
diuine virtutis penetratōe. Fer-
uentioꝛ in diuine bonitatis dile-
ctione. Solidioꝛ in eccleſiaſtice
ciuitatis ſuſtentatione. Superi-
oꝛ in chꝛiſtianoꝛum oīum gu-
bernatione. Potentioꝛ in ſtupē-
doꝛum operum choꝛuſcatione.
Seuerioꝛ in commiſſoꝛum ſce-
lerum animaduerſione. Clemē-
tioꝛ in afflictione ⁊ pauperuz cō

ſolatione. Eleuatior in ſuperno
rum ꝯtemplatine Fuit dico con
ſiderãtior ⁊ humilior in ꝓprie fra
gilitatis recognitione. legiť enim
de ipõ. luc. v. ꝙ ꝯſiderãs poteſta
tem xp̃i in captura piſcium ꝓci/
dens ad genua iheſu dixit. Exi a
me domine. quia homo peccator
ſum. Ecce ꝙ beatus Petrus cõ
ſiderans chriſti poteſtatem reco
gnouit propriam fragilitatem:
vocans ſe peccatorem. Legiť eti
am de ipõ Luce viceſimoſecun/
do capitulo. ꝙ poſt trinam chri/
ſti negationem cum chriſtus pie
tatis oculis reſpexiſſet euꝫ: egreſ
ſ⁹ foras fleuit amare peccati ſui
grauitatem conſiderans. ⁊ infir
mitatem propriã recognoſcens
Legitur etiam de ipſo ad Gala/
thas ſecundo capitulo ꝙ cũ pau
lus ipſum redarguit. et ei in faci
em reſtitit: Petrus humiliter re
prehenſionem tulit. nec ĩ aliquo
obſtitit. cum Paulus longe pe/
tro inferior eſſet. Fuit ergo Pe/
trus humillimus. et humilitatẽ
exemplo et verbo docuit. Unde
et ipẽ dicebat auditoribus ſuis.
Humiliamini ſub potenti ma/
nu dei. prime ſue canonice quin
to capitulo. Dicit etiam Maxi
mus in quodam ſermone. ꝙ pe/
trus per admirandam humili/
tateꝫ verſo ſuo corpore popoſcit
crucifigi. Et certe propter ſuam
humilitatem decet pre omnibuſ
illum ſummum eſſe paſtorem.

Unde forſan deus permiſit Pe
trum cadere: vt per culpam ſu/
am humilitatem diſceret. et ad
peccatores humiliter ſe haberet.
Sed prochdolor multi ſunt in
ſtatu prelationis qui non curãt
niſi de laude ⁊ pompa ſeculi. qui
ſemper ſunt ſuperbiores q̃ꝫ mũ/
dani principes. qui contemnũt
pauperes et honorant diuites.
qui non dignantur audire con/
eſſionem vnius peccatoris. nec
miniſtrare ei corpus dominicuꝫ
cum tamẽ chriſtus princeps pa
ſtorum omnium dignatus fuit
audire ſamaritanam Johannis
quarto capitu. exaudire chana/
neam Matthei decimoquinto
capitulo. J Et quod pl⁹ eſt
dico ſecundo ꝙ fuit pre alijs fi/
dentior in diuine virtutis opi/
tulatione. Legitur enim Mat/
thei decimoquarto capitulo. ꝙ
Petrus ſolus dixit chriſto am/
bulanti ſupra mare. Domine ſi
tu iube me venere ad te ſuper a/
quas. Cui cum diceret ieſus. ve
ni. ſtatim Petrus ex ſumma fi/
ducia deſcendens de nauicula:
ambulauit ſupra mare vt ad ie/
ſum veniret. Dicitur autem ibi.
ꝙ videns ventum validum ti/
muit. Et cum cepiſſet mergi ex/
clamauit dicens. Domine ſal/
uum me fac. Et tunc chriſtus
extendens manum ſuam libe/
rauit eum. dicens ei. Modice
fidei quare dubitaſti. Sed qua/

re hoc permiſit chriſtus vt Pe-
trus qui ex ſumma fiducia poſu
it ſe in mari ⁊ ambulauit ſuper
aquas poſtea trepidans merge
retur. Reſpondet Maximus in
quodam ſermone. ꝙ hoc ideo fa-
ctum eſt vt fragilitas hūana co-
gnoſceret quanta inter dn̄m et
ſeruū eſſet diſtantia. dū aggra-
uata peccatis caro mergitur. et
immaculata neſcit plāta in ma-
ri deſidere. Dicit etiaꝫ idem ꝙ pe
trus ex iſta pia trepidatione ma
iorem profecit ad fidem. ſic eniꝫ
credidit īperio domini ſui priꝰ
ex fluctibꝫ ſuſtentanti. ita credi-
dit dum mergit̄ eiuſdem domi
ni virtute ſaluandum. De eodeꝫ
etiam Petro legimus Johānis
vltimo caplo. ꝙ cum chriſtꝰ ip-
ſo piſcante cum alijs apoſtol' ſte
tiſſet in littore: Petrus ſolꝰ mi-
ſit ſe in mare. alij autem diſcipu
li nauigio venerunt. Hic ergo ē
Petrus quem chriſti eſſe confi-
dentiſſimum ſubiecta veſtigio
eius maria probauerunt. Nam
a domino ſuo nouos ſibi dari ī
fluctibꝫ greſſus ac fidelis popo-
ſcit. ⁊ vt electus emeruit. ſicut di
cit idem Maximus in eodē ſer-
mone. Non ſunt omnes chriſti
ani ei ſimiles vt confidant in di
uina bonitate: ſed ſunt ſicut illi
de quibus dicitur ī pſal. Qui cō
fidunt in virtute ſua et in multi
tudine diuitiarum ſuarum glo-
riantur. Et idcirco ſequitur eos
illa maledictio de qua conſequē
ter pſalmiſta dicit. Frater nō re
dimet. id eſt chriſtus qui eſt fra
ter hominum non redimet eos.
redimet hō. quaſi dicat nō. Ex
quo chriſtꝰ non redimet eos. nul
lus alius redimere valebit. Et
non dabit. deus ſupple talibꝫ pla
cationem ſuam. id eſt nullus ta
lis placabit deum. et preciuꝫ re-
demptionis anime ſue. ſupple n̄
iuuabit eum. mors ſcilicet ⁊ paſ
ſio chriſti. ⁊ laborabit in eternū
et viuet adhuc in finem. K
Tertio dico ꝙ ipſe fuit acutior ⁊
ſubtilior alijs in diuine veritatꝭ
penetratione. Forſan aliqui de a
poſtolis. vtpote Johannes ⁊ pau
lus poſt receptionem plenam
ſpiritusſancti fuerunt altius ele
uati ⁊ acutiores effecti ad pene-
trandum diuinitatis intima q̄ꝫ
Petrus. Ipſe tamen Petrus an
te paſſionem domini fuit primꝰ
qui inter apoſtolos illuſtratꝰ di
uinitus per reuelationem ſum-
mi patris mentis ſue intuitu ac
oculo ſue fidei veritatem pene-
trans cognouit ⁊ confeſſus fu-
it ipſum dominum eſſe veruꝫ de
um et verum hominem: dei vi-
ui ac hominis veri filium. dicēs
li. Tu es chriſtus filius dei viui
ſicut clare habetur Matthei de
cimoſexto capitulo. Et ſic. ſcdm
ꝙ ait ipſe Maximus in ſermo-
ne quodaꝫ. validiſſima inuicta
qꝫ nobis credendi conſtituit fū-
damenta. Quis vnquaꝫ. addit
in tantum īcōprehenſe diuinita

tis archanũ ſenſus attollere po-
tuiſſet obtutum niſi ab ore Pe-
tri: ſalutaris huius fidei veritaſ
radiaſſz. quaſi diceret. nullꝰ. Ab
ipſo ergo petro. vt dicit. ad orien
te deitatis fides cepit ⁊ perma-
net. Hic enim vt ſubdit. fidez ſe
creti inſcrutabil' loquendo edi-
dit. viuendo docuit. ⁊ patiendo
firmauit. De primo quod beatꝰ
petrus meruit per iſtam confeſ-
ſiōez: luculēter dic̃ leo papa ome
lia que legitur ſabbato ante ſecũ
dam dñicaz quadrageſime. Sz
vnde hoc Petrus habuit: certe
per reuelationem ſummi patrꝭ.
Vnđ chriſtus dixit ei. vt habet
ibidem. Beatus eſt ſymon bar-
iona. quia caro ⁊ ſanguis nō ⁊c̃.
Hic eſt iſte qui dixit chriſto. ſi-
cut dicitur Johan. vj. Verba vi
te eterne habes ⁊ nos credimus
et cognouimus quia tu es chri-
ſtus filius dei viui. Proch dolor
lor multi ſunt qui de chriſto do
mino nec iſta credunt nec confi-
tentur. ſed aut credunt chriſtuz
eſſe tantum deum aut hominē
tm̃. ⁊ tamen ſm ꝙ ait Leo in ſer
mone de circũciſione. paris peri
culi maluz eſt ſi in chriſto aut na
ture noſtre veritas: aut paterne
glorie negatur equalitaſ. Petrꝰ
vero vtrunqꝫ de chriſto aſſeruit
ſcilicet humanitatem veram. di
cens. Tu es chriſtus. ⁊ diuinita
tem ſummã. dicens. filius dei vi
ui. Pro iſta vero credulitate q̃ſi
omnia euãgelia ſcripta ſũt. dicē-
te iohe Jo. vlt. Hec ſcripta ſũt
vt credatis. quia ieſus eſt filius
dei viui ⁊c̃. ¶ Fuit dico q̃r-
to feruentior in diuine bonitatiſ
dilectione. Ipe em̃ xp̄s interro-
gans ⁊ dicens. Symon iohãnis
diligis me plus his. Auſus fuit
dicere. etiã dñe. tu ſciſ q2 amo te
Johã. vlti. Reuera q2 ſciuit euz
chriſtus in amore ſui magis ali
js feruidum: ideo comiſit ei vni-
uerſalis gregis cuſtodiã. O q̃n-
tus feruor caritatis fuit in apo
ſtolo iſto. etiã ante paſſionez di-
cebat ei ex feruore caritatis. Dñe
tecũ paratꝰ ſum ⁊ in carcerē ⁊ in
mortem ire. Luce. xxij. Et Mat
thei. xxvj. Et ſi omnes ſcandali-
ſati ⁊c̃. Et ibidē. Et ſi oportue-
rit me mori tecũ ⁊c̃. Joh. xiij. A-
nimã meã pro te ponã. Hec oĩa
dicebat chriſto ex maxio feruore
caritatis. ⁊ ſic erat tunc in ꝓpoſi-
to ſue volũtatis: q̃uis poſtea di
uiſus a xp̄o diſpenſatiue negauit
xp̄m. Hic eſt iſte petrus de q̃ le-
git ꝙ ſemp poſt dñi paſſionē por
tabat ſudariolũ ad tergendum
ocl'os. q2 nũq̃ꝫ potuit recordari
de bonitate ⁊ dulcedine ieſu xp̄i
ſine lacrimaꝝ effuſione. O quã
pauci ſunt ei ſimiles in dilectōe
qui nec diligunt deũ in ſe. nec in
mēbris ſuis. ſꝫ ipm vtrobiqꝫ odi
unt ⁊ pſequũt. Quito dico ꝙ
fuit p̄ alijs ſolidior in eccl'iaſtice
ciuitatis ſuſtētatōne. Ipe em̃ pꝰ
xp̄m fuit p̄ma fundamētalis pe
tra eccl'ie. ſup quã. vt ait Augu.

De cathedra petri

totius eccleſiaſtici edificij altitu
do conſurgit. Dixit enī ei chriſt⁹
Mat. xvj. Tu es petr⁹ ⁊c. Cer-
te hoc fundamentū ſic fuit ſtabi
le ꝙ dom⁹ ſuper ipm̄ poſita nū-
ꝗ̄ ruet. Magnū enī eſt ꝙ quaſi
omnes alie ꝓuincie in quib⁹ alij
ꝑdicauerunt apoſtoli apoſtata-
uerīt a fide. Sola autē ſors beati
petri. ſcꝫ occidental' eccl'ia fideꝫ
tenuit. ⁊ deo dāte tenebit perpe-
tue incōcuſſa. Bene ergo dict⁹ ē
petrus a petra chriſto. ſuꝑ quaꝫ
immobiliter ſtat eccclia. a q̄ fōs
ſalutifere ꝯfeſſionis emerſit. Di
cit enī Maxim⁹ in eodē ſermōe
ꝙ ſicut ī deſerto tempꝫ moyſi ſi
tienti populo aqua fluxit de pe-
tra. ita vniuerſo mūdo ariditate
perfidie laxato: de ore petri fons
ſalutifere confeſſionis emerſit.
Hanc autē ſuā ſoliditatē oſten-
dit petrus verbis ⁊ factis. preci
pue in crucifixione. quā ſibi chri
ſtus ꝑdixerat. cum ei dixit illud
Johan. vltimo. Cū eſſes iunior
⁊c. M Dico ſexto ꝙ fuit oī
bus alijs ſuꝑior in xp̄ianoꝝ om
nium gubernatione. ſibi eniꝫ ſin
gulariter dixit xp̄s Math. xvj.
Tibi dabo claues regni celorū.
⁊ quodcūqꝫ ligaueris ſuꝑ terraꝫ
⁊c. Suꝑ quo verbo dicit Ma-
ximus in eodem ſermone. Cla
uis celi lingua eſt petri qꝛ ſingu
loꝝ merita cenſendo vnicuiqꝫ re
gnū celi aut claudit aut apit Nō
igitur eſt clauis iſta mortalis ar
tificis aptata manu: ſꝫ data a cri
ſto poteſtas iudicandi. petro etiā
am xp̄us aſcenſurus ad pr̄em a-
gnos ſuos paſcendos oueſqꝫ cō
mendauit. vt quos ille pietatis
miſeratōne redemerat: hic fidei
ſue virtute ſaluaret. Et recte ar-
biter occultoꝝ dei filius oues ſu
as paſcendas tuendaſqꝫ cōmiſit
cui nouerat ī nutriēdo grege do
minico nō deeſſe ſtudiū ac fideꝫ.
Dixit enī ei ter paſce. Joh. vltio
loquens indiſtincte. per hoc pla
ne innuēs ꝙ toti⁹ ſui gregis cu-
ram ſibi cōmiſit. Dixit auteꝫ ter
paſce. innuēs ꝙ trib⁹ mōis debe
ret paſcere dn̄icum gregē. ſ. ver-
bo. exemplo. ⁊ ſubſidio tempa'l
Poſt iſtam vero autoritatē gene
ralē per quā petrus fuit in ordi
ne apl'oꝝ ꝑmus: ⁊ apl'atus ꝑnci
patum tenens: quaſi ſempꝫ ꝑm⁹
et ſolus inter apl'os reſpōdebat.
Actuū. ij. ⁊. iiij. Prochdolor
multi ſucceſſores petri ꝑmatuꝫ
petri ⁊ ꝑncipatū ambiunt. q̇bus
tn̄ in paſcēdo grege xp̄i deeſt ſtu
dium ⁊ fides eccl'e. Dico ſepti
mo ꝙ fuit ꝑ alijs potentior ī ſtu
pendoꝝ opeꝝ choruſcatiōe et pa
tratione. Nō enī ſic aliqs ī apl'oꝝ
choruſcauit miraculis ſic petr⁹
Jpe enī virtute xp̄i erexit illum
claudū. de quo Act. iij. Jpe etiā
ſuſcitauit a mortuis illā ſanctaꝫ
diſcipulā que Tabita vocabat.
de qua Act. ix. Et quod mai⁹ eſt
petr⁹ nō ſolū tangendo nec ſolū
loquendo curabat infirmos: ve
rum etiam vmbra eius ſanitatē

conferebat.quod nunq̄ꝫ legit̃ de
chriſto. ¶ Dico octauo ꝙ
fuit ſeuerior alijs in cõmiſſorū
ſcelerum animaduerſione. puni
tione.⁊ increpatõne.pꝫ Act.v.c.
de anania ⁊ ſaphira quos propt̃
fraudem quaꝫ fecerant tradidit
morti.patet etiã Actuũ.viij. de
ſymone mago.cui dixit petrꝰ.pe
cunia tua tecum ſit in perditõne
quẽ poſtea(ſicut legit̃)iuſſit co‑
ram nerone miſerabiliter interi‑
re. ¶ Nono dico ꝙ fuit clemẽti‑
or in afflictoꝝ ⁊ paupeꝝ conſo‑
latione.Et certe ad hoc teneba‑
tur ip̃e ex debito ſui officij.Sibi
enim fuerat cõmiſſa cura nutriẽ
di dñicum gregem.Et p̃terea p̄
latus qui eſt ſeuerus in punien
do ⁊ increpãdo mala: niſi ſit mi
ſericors in remittendo ⁊ ꝯſolan
do:p̄latus minime debꝫ dici. qꝛ
ſm̃ Grego.ſicut miſericordia ſi
ne iuſticia eſt q̄dam remiſſio. ſic
iuſticia ſine miſericordia crude‑
litas appellat̃.multum ergo que
libet iſtarum virtutũ deſtruit̃ ſi
vna ſine alia teneat̃.vnde dicunt
ſancti ꝙ idcirco deus ꝑmiſit pe
trum cadere.vt ex ſua culpa di‑
ſceret qualiter ip̃e alijs peccato‑
rib⁹ indulgeret. ¶ Nullũ enim ho
minẽ ſic decet clementia.dic̃ Se
neca.ſicut p̃ncipẽ:p̄cipue eccl'ia‑
ſticum.Cum enim omnes apes
habeant aculeum:ſolus tam̃ rex
inter eas aculeo caret.ſicut Are‑
ſtoteles in libro de animalibꝰ re
fert.Et certe paſtor eccl'ie petrꝰ
p̄ꝗſſimus ⁊ clementiſſimꝰ fuit.
Ultimo dico ꝙ fuit multis a
lijs apoſtolis eleuatior in ſupno
rum contemplatõne.plurima ei
reuelauit ei deus. ¶ Patet ergo q̄
modo lucidiſſime ⁊ diſcretiſſi‑
me expoſuit ſcripturas que erãt
de chriſto.Actuum.ij.iiij.⁊.v.c.
Ip̃e etiam factus in extaſi men
tis vidit celum apertũ.⁊ vas de
celo deſcendens.in quo q̇deꝫ ex‑
ceſſu mentis reuelauit ei chriſtꝰ
quoddaꝫ neceſſariũ quo chriſti
ani a iudeis diſtinguunt̃.videlꝫ
non diſcernere inter cibos.Mul
ta alia poſſemus dicere ad laudẽ
iſtius apoſtoli:ſed tp̄s nõ ſuffice
ret. ¶ Placeat ergo chriſto.cuiꝰ fu
it vicarius ip̃e.ꝙ nunc ſic imite
mur ip̃m ꝙ tandem ſue glorie ꝑ
ticipes effici mereamur.Amen.

¶ De ſctõ Mathia ap̃lo

Et dederũt
eis ſortes.⁊ cecidit ſorſ
ſuꝑ mathiã. ¶ Fu
it enim ſors q̄ ab ap̃l'is miſſa fue
rat a dño tꝑata ⁊ ãnũeratꝰ ẽ cũ.xj
ap̃l'is.factuſqꝫ ſup.xij. vt ꝑfecto
numero ꝑfecte daret̃ ſpũſſctũs.
De iſtis ãt ſortib⁹ cuiuſmõi fue‑
rĩt due ſcõꝝ patꝝ extãt ſniĩ.Je‑
ro.ei ⁊ beda dicũt ꝙ iſte ſorteſ ta
les fuer̃t q̃les ille quaꝝ vſus ĩ le
ge veteri creberrimꝰ fuit. ¶ Btũs
ãt Dyoniſius.v.ca.eccleſiaſtice
ierarchie hoc irreligioſũ eſtimat
arbitrari.aſſerens ſibi videri ꝙ

iſta ſors fuit quidam ſplẽdor ce-
litus ſuper Mathiã apparens. ⁊
de electione ſua diuinã volunta
tem hominibꝰ manifeſtans. Ait
enĩ ſic. De diuina autẽ ſorte hu-
ic mathie data alij q̃dem alia di
xerunt. neqꝫ recte. vt eſtimo. me
um vero ſenſum ⁊ ipe dicã. Ui
det̃ eñ mihi eloquia diuina ſor
tem nominaſſe quoddã donuꝫ
thearticũ. id eſt diuinũ: demon-
ſtrans illi ierarchico choro Ma
thiã a diuina electione ſuſceptũ
Uidet̃ autem mihi abſqꝫ preiu-
dicio veritatis ꝙ vtrunqꝫ fuerit
ibi. videlicet ꝙ ꝑmo dederũt eis
apl'i ſortes vſitatas. qd̕ ſatis tex
tus innuit. cũ dicit. Et dederũt
eis ſortes. ⁊ ꝙ ſplendor aliquis
celitus ſuꝑ Mathiã deſcendit.
quod etiã textus innuit. cum di
cit. ⁊ cecidit ſors ſuꝑ Mathiaꝫ
id eſt aliquid deſcendit ſuꝑ euꝫ
ex quo apparuit ipm eſſe ſm ſor
tem electum. Notandum ve-
ro ꝙ in hoc fuit mathias ſimiliſ
illi ſũmo pontifici Aaron. cuius
virga celituſ germinauit ĩ ſignũ
diuine electionis. Uñ Numeri
xvij. Quẽ ex his elegero. dic̃ dñs
germinabit v̉ga eius. Quãuis
autẽ Mathias ſorte electus fue
rat. ⁊ ſors ſm Augu. ſuꝑ illõ pſ̃
In manibꝰ tuis ſortes mee. ni-
hil mali ſit. ſꝫ reſ ĩ hũana dubita
tione diuinã indicãs volũtateꝫ.
hoc tñ exẽplo nõ eſt ſortibꝰ vten
dum. etiã in electionibꝰ eccleſia
ſticis. quia paucoꝝ ꝑuilegia le-
gem cõmunẽ facere nõ poſſunt.
ſicut dicit Jeronymꝰ ſuꝑ Jonã
⁊ Beda ſuꝑ actus apl'orum. Et
habet̃ in decretis. xxxvj. q. ij. c. v
ſtatim. ⁊. c. nõ exẽplo. extra etiaꝫ
de ſortilegijs. c. Eccl'a veſtra. d̕r
ita. ſortis vſum in electionibꝰ ꝑ-
petua ꝓhibitione damnamꝰ. Añ
aduentũ enĩ ſpũſſancti licuit ali
qualiter etiã ſeruare legalia. qr ñ
dum erant ſepulta. q̃uis in paſ-
ſione chriſti fuiſſent mortua. Et
ideo in electione Mathie vſi fu
erunt apoſtoli ſortibꝰ: nolentes
adhuc totaliter diſcrepare a lege
in qua ſummꝰ ſacerdos ſorte. q̃
rebat̃. ſicut innuit Lucas. j. Pꝰ
pẽthecoſten vero iam veritate ꝓ
palata ſeptẽ dyacones electõe di
ſcipuloꝝ ⁊ oõne ac impoſitiõe
manuũ apl'oꝝ fuerũt ſine ſorti-
bus ordinati.

¶ De ſctõ Anthonio ordĩs fra
trum minoꝝ. Sermo ꝑmus

Optaui et
o datꝰ ẽ mihi ſenſꝰ Sa
piẽ. vij. P Scp̃ta ſa
cra q̃ nũcupat̃ cãonica d̕iꝰ ⁊ ma-
gis ꝓp̃e d̕r ſapĩa q̃ꝫ illa phoꝝ me
thaphiſica. Cõſiderat eĩ cãꝫ oĩꝫ
altiſſimã ſb̃ rõe altiſſima. ad quã
ñ p̃t attĩgere ex purĩ natalibꝰ in
tellectꝰ creatꝰ. Nõ eĩ ſolũ ↄſide
rat cãm ꝑmã ſb̃ rõe vniꝰ ĩ ſubã ⁊
trini ĩ ꝑſonis. ⁊ nõ ſolũ ↄſiderat
ipm ſb̃ rõe creatoris. gubernato
ris et conſeruatoris oĩm: ſꝫ ẽt ſb̃
rõne redemptoris vel glorifica-

toꝛis electoꝝ. que naturalem ex-
cedūt facultatem: ideoqꝫ veriſſi-
me ⁊ anthonomaſice ſcp̄tura ſa-
cra ſapiētia appellat᷑. Hec eſt em̄
illa ſapientia de qua dicitur īfra
viij. Doctrix eſt diſcipline dei: et
electrix operū illiꝰ. Sobrietateꝫ
em̄ docet ⁊ prudentiam. virtutē
⁊ iuſticiā. ⁊ hoc ſub rōne ſpeciali
ad quā nō potuit attingere ethi-
cus ſeu ph̄s moralis. Et quoniā
glorioſus ꝯfeſſoꝛ altitonans an
tonius (.i. alte tonās huiꝰ ſcp̄tu-
re miſteria. vel antitonans. id eſt
ꝯtra membra diaboli hereticos
ſcꝫ ⁊ peccatores alios tonans ꝑ
iſtius vere ſapientie ſacramenta)
fuit a iuuentute ſua amatoꝛ ⁊ in
quiſitoꝛ iſtius. eamqꝫ voluit in
ſponſam ſibi aſſumere. vt poſſet
dicere illud Sapiē. viij. Hanc
amaui ⁊ exq̇ſiui a iuuētute mea.
⁊ queſiui eam mihi ſponſam aſ-
ſumere. ⁊ amatoꝛ factꝰ ſum foꝛ-
me illiꝰ. Reuera intantum fuit
amatoꝛ ſapientie: ꝙ intellectum
ſuum nō voluit in hac vita qui-
eſcere donec ea totaliter plenus
fuit. vnde ⁊ de ipſo cantat᷑. Im-
pleuit eum dn̄s ſpiritu ſapientie
Et illud Dono ſapientie plenꝰ.
⁊c̄. Et Grego. papa nonus voca
bat eum arcam teſtamenti. quo-
niam ſicut arca ꝯtinet triticum:
ipſoqꝫ repletur. ſic intellectꝰ bea
ti antonij continuit ſcripture ſa
cre ſapientiam. eaqꝫ totaliter ple
nus fuit. propter hoc dictāte ſpi-
ritu ſapientie. in feſto eius p̄ſens
epiſtola legitur. ſcꝫ Optaui ⁊ da
tus eſt mihi ⁊c̄. In qua luculen
ter de diuina ſcriptura agitur. et
de ineffabili excellentia eiuſdem
Et attende ꝙ Philo iudeoꝛum
diſertiſſimꝰ libꝛi ſapientie actoꝛ.
vel ſaltim ſcriptoꝛ ⁊ compilatoꝛ
precipuus: ad lrām in ꝑſona ſua
loquens. vel in perſona Salo-
monis: vel in ꝑſona ſancti huius
ī p̄ſenti epiſtola generaliter duo
facit. Primo enim tangit ſuum
⁊ cuiuſlibet alteriꝰ predictoꝛum
q̄ꝫtum ad ipſam ſapientiā vehe-
mens deſiderium. Secundo de
ſcribit ip ſius ſapientie eminens
preconium. ibi prope. ⁊ p̄poſui
illam. Circa primū ſciendum
ꝙ quādo de aliqua re habet᷑ ma-
gnum deſideriū: nō poteſt in coꝛ
de quieſcere ipſum deſiderium
quin exterius ſe manifeſtet ꝑ ver
bum. Ex abundantia enim coꝛ-
dis os loquitur. ait ſaluatoꝛ. vn̄
in prima parte tanguntur duo.
videlicet actus coꝛdis appeten-
tis. ⁊ actus oꝛis expoſcentis.

Quantū ad primū dicit in ꝑ
ſona beati antonij [Optaui] vi-
delicet celeſtem ſapientiā. [et da
tus eſt mihi ſenſus] id eſt. intel-
lectus ad cognoſcendum verita-
tem. iuxta illud pſ̄. Da mihi in
tellectum vt ſciam teſtimōia tua
Et illud. Intellectus bonꝰ om-
nibus facientibꝰ eum. Et ſignan
ter p̄mittit [Optaui] quia non
datur intellectꝰ ſcripturarum fa
ſtidientibus et nauſeantibꝰ: ſed

deſiderantib⁹ ꝛ ꝑ ipa laborātib⁹
Eſt ei diuina ſapia iſta ꝓcioſa
margarita. qua inuenta venden
da ſunt omnia tempalia vt poſ⸗
ſit compari. ꝛ que vendi nō poſ⸗
ſunt: illius deſiderio ſunt ſpernē
da. De q̄ margarita dicit Math.
vij. ꝛ. xiij. Signanter etiaȝ dicit
[Datus eſt mihi ſenſus] ſcilicet
a deo. aliunde em̄ haberi non po
teſt. propter quod dicebat iſte ſa
piens infra. ix. Da mihi ſedium
tuaꝝ aſſiſtricem ſapientiam. Et
Jaco. ꝓmo dꝛ Si quis indiget ſa
pientia: poſtulet a deo. q̇ dat om
nibus affluenter: ꝛ non imprope
rat. Et hoc eſt cōtra multos qui
credunt ſe habere ſenſum iſtum
a ſeipſis: ꝛ non a deo. ꝛ ſi credant
ſe habere a deo: proprijs tn̄ meri
tis. ꝛ de hoc inaniter gloriantur.
Contra q̄s dixit apl's ad Corin
thios. iiij. Quid habes quod nō
accepiſti. Si aūt accepiſti: quid
gloriaris quaſi nō acceperis.
Q Quantum aūt ad ſecundū
additur in ꝑſona eiuſdem ſancti
antonij [Et inuocaui]. i. orando
ꝛ ſupplicando deū ore vocaui vt
daret mihi iſtam ſapiam. [ꝛ ve⸗
nit in me ſpūs ſapie]. i. ſpūſſan⸗
ctus. q̇ eſt ꝑ influxum ſue gratie
dator ꝛ inſpirator ſapie. vl' ſpūs
ſapientie. i. inſpirata ſapia. Sig
nanter dicit. [Inuocaui] id eſt.
ab intus vocaui. quia nō acqui⸗
ritur hec ſapia orōne pure voca⸗
li: q̄ nō ꝓcedit de intimo cordis
deſiderijs. vn̄ ꝓmo ꝑmiſit. Op⸗
taui. Deinde addidit. ꝛ inuoca⸗
ui. qꝛ ꝓus debet eſſe deſiderium
cordis. ꝛ poſtea debet ſequi peti⸗
tio oris. que tūc eſt accepta. De q̄
dicitur Joel'. ij. Quicūqȝ inuoca
uerit nomen dn̄i ſaluus erit. Et
in pſ̄. Cum inuocarem exaudi⸗
uit me deus ꝛc̄. Signanter etiā
dicit. Datus eſt mihi ſenſus. Et
poſtea Uenit in me ſpūs ſapien⸗
tie. quia ſapia ꝓmo illuminat in
tellectū ad cognoſcendum. ꝛ pro
pter hoc dicit. dat⁹ eſt mihi ſen⸗
ſus. Senſus enim q̄ꝫtum eſt de
vi noīs nihil videṙ dicere nō per⸗
tinens ad cognitōem. Secundo
ſapientia accendit affectū ad di⸗
ligendum. ꝛ q̄ꝫtum ad hoc dicit.
venit in me ſpūs ſapientie. Sa
pientia enim iſta de qua loq̇mur
q̄ ſm̄ nomen ſuū eſt ſapida ſcia.
nō ſolum dicit quid ꝑtinens ad
cognitōem. quia eſt ſcientia: veꝝ
etiam aliquid ponens ad affecti
onem ꝛ dilectionem: quia eſt cū
amore ꝛ ſapore ſcientia. Se⸗
quitur ſecūda pars epiſtole [Et
preepoſui eam regnis ꝛ ſedibus]
Ubi deſcribit huius vere ſapien
tie multiplex preconium. Et hoc
dupliciter. Primo quideȝ ipam
ad alia compando. Secundo ip
ſam abſolute ꝛ in ſe cōmendan⸗
do. infra. [Et propoſui pro luce
habere illam] R Circa pri⸗
mū ſciendum ꝙ iſta ſapientia ex
tollit ſapientiam iſtam cōpando
ad omnia que in hac vita vehe⸗
menti animo appetuntur. videli⸗

tet regalibus potentijs: ⁊ ſpũali-
bus excellentijs . tempalibus di-
uitijs . ⁊ corporalibus delicijs.
Propter primũ dicit ſapiens in
pſona beati anthonij. [Et pre-
poſui illam] .ſ. ſapientiam [reg-
nis.] Ecce primũ .ſ. regales po-
tentie. Quantũ ad ſecundum
addit [⁊ ſedibus] .i. ſpũalibus ⁊
eccleſiaſticis dignitatibus . que
cõmuniter ſedes vocantur. ⁊ p̃-
lati eccleſie ſedentes pro tribu-
nali habent determĩare maiores
cauſas. Quantum ad tertiuꝫ
ſubdit [Et diuitias nihil eẽ dixi
in compatione illiꝰ] Et quoniaꝫ
duo ſunt genera diuitiarũ. Sũt
enim quedam diuitie naturales
ſcꝫ alimentum ⁊ veſtimentum .
habitacula ⁊ vehicula. ⁊ quedaꝫ
ſunt artificiales. ſicut denarij. q̇
de auro ⁊ argento artificialiter fi-
unt. Propter ṗmũ genus diui-
tiarũ dicit ſapiens [⁊ diuitias]
ſup. naturales [nihil eẽ dixi ⁊c.]
Propter ſecundũ addit [nec cõ-
paraui ei] ſup. adequãdo omnẽ
[lapidem p̃cioſum: quoniã om̃e
aurum in compatõne illiꝰ arena
eſt exigua] .i. vile q̇d ⁊ ꝯtemptibi-
le eſt reſpectu ſapientie. [⁊ tanq̃ꝫ
lutum eſtimabitur argentuꝫ] in
conſpectu illius. In hoc tangit
diuitias artificiales. que de au-
ro et argento fiunt. et q̃ loquen-
do proprie faciunt theſaurum.
Quantum ad quartum ſub-
iungit. [Super ſalutem] id eſt.
ſanitatem. ſupp. ⁊ robur corpis.

[⁊ ſpeciem] . id eſt . quãcũqꝫ pul-
chritudinem . propriam ſup . vel
alienam. in quibus vt plurimuꝫ
delectantur homines [dilexi eã]
Reuera beatus Anthonius iſti
celeſti ſapientie poſtpoſuit om̃ia
ſupradicta. ſcꝫ ſeculares poten-
tias. ſpirituales excellentias. tẽ-
porales diuitias. Nec mirum.
quia vt dicitur de ipſa Prouer-
biorũ. iij. Precioſior eſt cunctis
opibus ſapientia. ⁊ om̃ia que de-
ſiderantur huic nõ valent com-
parari. Et gloſa ſup iſto loco di-
cit. ꝙ omnia p̃cioſa in compati-
one illiꝰ vileſcunt. om̃ia eñ alia
deficiunt: ſapientia auteꝫ domi-
ni manebit in eternum . Amore
igitur iſtiꝰ ſapientie reliquit om-
nia que habebat: ⁊ q̃ habere po-
terat. etiam voluntatẽ habendi:
ingrediens ordinem fratrũ mi-
norum. Notandum autẽ ꝙ om-
nia ſupradicta ⁊ ſequentia poſ-
ſunt intelligi vel de ſapientia in-
creata: que eſt chriſtus. vel de ſa-
pientia inſpirata: que eſt donum
ſpiritusſancti. vel de ſapientia re-
uelata: que eſt ſcriptura ſacra.
Sequitur. [⁊ propoſui pro lu-
ce habere illã.] Ubi ſapiens de-
ſcribit ſapientie preconium. ip-
ſam abſolute et in ſe commen-
dando. Et ponit ſeptem effectꝰ
quos efficit in hominibus ſan-
ctis ſapientia. Ipſa eñ hominis
intellectũ dirigit in vero contra
ignorantiam. Affectum perficit
in bono contra omnẽ maliciam.

Alterius ipſa hominis effectuȝ
pulcrificat. cōtra inſolētiā. ⁊ for-
tificat ꝯtra impotentiā. Ipſa eti-
am totuȝ hominis ſubiectū leti-
ficat. ꝯtra turbulētiā. Ipā nichi-
lominus impēdit infinitū theſ-
aurū. ꝯtra omnē ſpiritualē indi-
gentiam. ipā reſoluit eruditum
affatū. ꝯtra hereticalē ꝑfidiā. ip-
ſa nichilominꝰ infundit ſpei fir-
miſſimū habitū. ꝯtra criminaleȝ
diffidentiā. Partes autem pate
būt lrām ꝓſequēdo. § Pri-
mo dico ꝙ iſta ſapientia homīs
intellectū in vero dirigit. ꝯtra ig-
norātiam. ꝓpter qđ dicit ſapiens
in perſona ſua vel in ꝑſona ſalo-
monis. qui multū optauit ⁊ po-
ſtulauit ſapiētiaȝ, ſicut habetur.
iij. Reg. iij. vel in ꝑſona beati an-
thonij ſeu alicuiꝰ alterius ſancti
doctoris. ⁊ ꝓpoſui ꝓ luce habere
illā. ſ. ſapiētiaȝ. pro luce dicit ſup-
ple. dirigente ⁊ inſtruēte. verita-
tem oſtendēte: ⁊ errorꝝ tenebras
repellēte Vere lux eſt ſup. ſpūal'.
q2 ꝯꝑata luci corꝑali inuenitur
ꝑor. infra eodē. Cām āt quare eā
velit habere ꝓ luce aſſigt̄ dicens.
[Qm̄ inextinguibile eſt lumen
illiꝰ] Ipā em̄ lux eſt. q2 cādor lu-
cis eterne. infra eodē. ſȝ claritas
quā diffundit ipā: lumē eſt. q̄ȝtū
de ſe inextinguibile. nūq̄ȝ em̄ ex-
tingueret̄ in aīa niſi peccati tene-
bra adueniret Nō em̄ poſſūt eſſe
ſimul lumen grē: ⁊ tenebra pcti.
ꝓpter qđ dicitur ſupra ꝑmo. ꝙ in
maliuolā animā nō introibit ſa-
pientia. nec habitabit in corpo-
re ſubdito peccatis. Ergo hec ſci-
entia intellectū illuminat. quia
lux eſt. Propoſui dicit pro luce
Prouerb. vj. Mandatū lucer-
na eſt. ⁊ lex lux. Secūdo dico
ꝙ iſta ſapientia hominis affectū
in bono ꝑficit: cōtra omnem ma-
liciam. cū ipā em̄ que nō eſt ſine
caritate cūcta bona virtutū ve-
niūt. que excludunt mala omnia
viciorū. propter quod ſapiēs ad-
dit [venerunt mihi omnia bona
pariter cum illa.] Omnia dicit
bona virtuoſa totaliter excludē-
tia extrema vicioſa. De ipſa em̄
paulopoſt dicit ꝙ omniū bono-
rum mater eſt. Sapientia enim
que eſt donum ſpūſſancti (đ qua
potiſſime hec omnia dicunt̄) nū-
q̄ȝ eſt ſine caritate. De qua dicit
Auguſtinus ſuper Johanneȝ ꝙ
nō habet̄ ſine bonis ceteris. ſine
qua nec bona cetera proſunt.

Tertio dico ꝙ iſta ſapiētia ho-
minis effectū pulcrificat contra
inſolentiam. ⁊ fortificat ꝯtra im-
potentiam. propter quod ſubdit
ſapiens [⁊ innumerabilis hone-
ſtas]. i. decor ⁊ pulchritudo ve-
nit mihi cum iſta. [ꝑ manus il-
lius] id eſt. per opera que iſta ſa-
pientia efficere iubet. Non enim
eſt dubium quin honeſtas. id eſt
decor ⁊ pulchritudo ſpūalis vi-
te: eſt exemplaris. que ſunt bonū
valde honeſtum. ſicut eſt in ope-
ribus ſapientū: que dicuntur h̄
ſapiētie manus. vnde infra. x. di-

cit ꝙ ſapientia honeſtauit illum ſcʒ ſapientem in laboribus. id eſt in operibꝰ virtuoſis. vel poteſt dici ꝙ ſapiens hic notat ꝙ ſapiētia hominis effectū fortificat: cōtra impotentiā. Opera enim hominis niſi ſint vniuerſa ardua ꝛ difficilia ꝛ fortiter facta nō ſunt honeſta: nec honore digna. ꝓpter qḋ dicitur. honeſtauit illum in laboribus. id eſt. in operibus arduis ꝛ difficilibus. Signanter autē dicitur innumerabilis. quia reuera ſine numero quantū ad nos ſunt bona opa que ſapiens efficit. honor etiam quo dignus eſt innumerabilis eſt. quia per homines nō poſſunt cogitari. quia oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit que preparauit deus his qui diligunt ipſum. vt dicit aplus .j. Cor. ij. adducens propheticuꝫ vbū ¶ Quarto dico ꝙ iſta ſapientia totum hominis ſubiectum letificat ꝯtra turbulentiaꝫ ꝛ malam triſticiam. propter qḋ ſubiūgit [ꝛ letatus ſum in omnibus] ſup. tam pſperis q̃ȝ aduerſis [qm̄ antecedebat me iſta ſapientia] .ſ. viam ſalutis ant̄cedēs picula remouēs. ꝯtra hoſtes auxilium pbens: ꝛ vitam gratie cuſtodiens. Eccī. iiij. Sapientia filijs ſuis vitā inſpirat: [ꝛ ignorabaꝫ] .i. anteq̃ȝ in me veniret iſta ſapientia: ꝛ me antecederet ignorans eram. ita ꝙ ſcientia mea prior compara ſcientie poſteriori debet ignorantia reputari. Et bene dicit letatus ſum. ſ. vera leticia. nō falſa. ſpūali: nō mūdana [qm̄ bonorū omniuꝫ mater eſt] ſup. ſapientia iſta. vnde ipa dicit Eccī. xxiiij. Ego mater pulcre dilectōnis ꝛc̄. Uel poteſt ſic dici ꝛ ſic punctari. [ꝛ ignorabam qm̄ bonorum omniū mater eſt] ſup. anteq̃ȝ in me veniret. ꝛ me antecederet. nō enim cognoſcit̄ ſapiē tia niſi ab his qui habent ipſam ſicut dicit̄ Apoc̄. ij. ꝙ nemo ſcit niſi qui accipit. Simile dixit p̄curſor xp̄i Joh. j. ꝛ ego neſciebā eum. Sequitur. [Quā ſine fictione didici] quia ſpūſſanctus diſcipline effugiet fictum ſ̄ ꝑmo [ꝛ ſine inuidia cōmunico. qꝛ inuidia largitati ſapientie aduerſatur. De ipſa enim dicitur Eccī iiij. ꝙ ſuſcipit exquirentes ſe: et p̄ibit in via iuſticie. [ꝛ honeſtatem illius nō abſcōdo] .i. honeſtatem non abſcondit. honeſtas autem ſapientie eſt in hoc ꝙ eſt pudica. honeſta. pacifica. ſuadibilis. bonis conſentiens. plena miſericordia. ꝛ fructibꝰ bonis. que quidem. vij. vt alibi dictuꝫ fuit ſuperiꝰ excludunt ſeptē mortalia peccata. Jaco. iij. Et certe iſte honeſtas ſapientie nullatenus eſt abſcondēda. Notanduꝫ autēȝ ꝙ diſcere ſapientiam ſine fictione: h̄ nihil aliud eſt niſi ſolum amore ipſius eam querere ꝛ inueſtigare. Sȝ ipaȝ ſine inuidia cōmunicare eſt p doctrinā ipſiꝰ

nihil aliud querere niſi gratiam
dei ⁊ vtilitatem proximorū. Sȝ
honeſtatem illiꝰ non abſcondere
eſt veritatem nudam: pura intē-
tione: ⁊ congruo ſermone. non
ſupꝑ. pompoſo. nō nimis obſcu-
ro. nec nimis ornato aut falera-
to predicare. Eccl. iiij. Non ab-
ſcondas ſapientiam tuā in deco
re ſuo. Et propheta dicit. Non
abſcondi miſericordiam tuam ⁊
veritatem tuam a concilio mul-
to. V Quinto dico ꝙ iſta ſa
piētia impendit infinitū theſau-
rum. ꝯtra omnē ſpiritualem in-
digentiam. Non enī poteſt eſſe
inops aut indigens ſpiritualiter
q̇ habet iſtam cū qua pariter ve-
niunt cūcta bona. vt dictum eſt ſu
pra Iſa. xxxiij. dicitur ꝙ diuitie
ſalutis ſunt ſapientia ⁊ ſcientia
timor domini ipē eſt theſaurus
eius. De quo quidem theſauro
dicit hic ſapiens ſic ſe ꝯtinuans
Honeſtatem ſapientie nō abſcō-
do. [enim] pro quia. qꝛ [infini-
tus eſt]. id eſt. inexhauſtus [theſ
aurus hominibꝫ] id eſt. ratione
vtentibus. Vel forſan dicit ho-
minibus. qꝛ theſaurus ſapiētie
non eſt infinitꝰ ſimpliciter: ſed q̄
ad nos ſolum [quo qui vſi ſūt]
id eſt. ſꝫm eum viuūt ⁊ operan-
tur [facti ſūt participes amicicie
dei]. id eſt. facti ſunt amici dei
Et ſignanter dicit [quo qui vſ.
ſunt]. id eſt. qui ſꝫm eū opantur.
Quidam enī habent iſtam ſapi-
entiam tm̄ in corde, quidam tm̄
in codice. quidam tm̄ in ore. q̇-
dam in corde ⁊ opere. ⁊ iſti ſunt
tm̄ amici dei. infra eodem dicit̄
ꝙ ſapiētia in animas ſanctas ſe
transfert. ⁊ amicos dei ⁊ prophe
tas conſtituit. Amici dicunt̄ dei
[ꝓpter diſcipline dona cōmenda
ti]. i. deo ⁊ hominibꝫ cōmenda-
biles facti. Hic enim ſumitur di
ſciplina pro ipſa ſapientia. pro-
pter cuiꝰ dona vel effectꝰ ſapien-
tes ipſi a deo ⁊ hominibꝫ ꝯmen
dantur. igit̄ ſapientia eſt infini-
tus theſaurus q̄ repellit̄ omnis
inopia ſpūalis. Eſt enī ille theſ-
aurus in agro ſcripture ſacre ab-
ſconditꝰ. De quo ſaluator Mat
thei. xiij. Sexto dico ꝙ ſapien
tia reſoluit in hominibꝫ eruditū
affatū: ꝯtra hereticalem ꝑfidiam
Lingue enī hominū ſine iſta ſa-
pientia ſūt ligate. nec pn̄t aliqua
verba ꝟitatꝭ ꝓmere. donec ipā ſe
illabēs mētibꝫ hoīm vinculū re-
ſoluit Ipā ꝟo cū hoīeꝫ inhabitat
rūpit iſtō vinculū. facitqꝫ hoīes
ꝟbis ꝓfluos. ꝯ oēs aduerſarios
ꝟitatꝭ. Exēplū hēmꝰ in aplīs ſuꝑ
q̄s deſcēdit ſpūs ſapīe in liguis
igneis. vt ꝟbis eſſent ꝓflui ⁊ ca-
ritate feruidi. Et in h̄ loco dic̄ ſa
piens iſte ī ꝑſona ſcti anthonij. ꝺ
q̄ cantat̄ Magnos ꝑuulos vita
tis iacul' oēs feriebat [Mihi]. ſ.
Anthonio q̇ fui plenꝰ ſpū ſapīe:
[dedit deꝰ] ſup. mediāte ſapīa.
[dicere. i. p̄dicare ꝑplīs [ex ſnīa]
. i. ꝟba ꝟa. ꝟba certa. ꝟba ꝑ ſcp̄tu
ras ꝓbata. ꝟba clara: nō obſcura

ſmo luce clariora. ⁊ h̄ ſine accep
tiõe pſonaꝝ. Sicut em̄ ſnĩa dat
p iuſtũ iudicẽ de his ſolũ q̄ ſunt
va: ⁊ certa: clara: ꝓbata. ⁊ ſine p/
ſonaꝝ acceptõne. ſic dixit ⁊ p̄di/
cauit iſte glorioſus ꝯfeſſor anto/
nius. Propter iſtã ſapiã vt dr
infra. viij. habebo ꝓpter hãc clari
tatem ad turbas: ⁊ honorẽ apud
ſeniores. acutus inueniar ĩ iudi
cio. ⁊ in ꝯſpectu potentiũ ãmira
bilis ero. et facies p̄ncipũ mira/
bunt me. Tacentem me ſuſtine/
būt. loquentem me reſpicient. et
ſermocinante me plura: manus
ori ſuo imponẽt. Hec omnia va
fuerũt de iſto eximio ſancto p̄di/
catore. ſic̃ patet ex vita ſua. Ap/
paret igit̃ ꝙ iſta ſapientia liguã
hoĩs ligatam ⁊ affatum q̄ſi mu/
tum reſoluit: facitq; abundare
in vbis veris ⁊ certis. claris at/
q; probatis. ⁊ hoc indifferẽter ꝯ̄
oẽs pctõreſ. ⁊ ꝯ̄ oẽs aduerſarios
vitatꝫ. Vñ dicit iſte ſctũs antho
nius dono ſapientie plenus. mihi
dedit deus dicere ex ſnĩa. X

Septimo ⁊ vltimo dico ꝙ iſta
ſapĩa infundit ſpei firmiſſimum
habitum. ſup. de adipiſcẽdo glo/
rioſa p̄mia. ⁊ hoc ꝯtra crimina/
lem diffidentiã. Peccatores em̄
in quibꝫ non eſt ſpũs ſapientie ꝓ
prie loquendo non ſperant. quia
ſpes eſt certa expectatio eterne
beatitudinis ꝓueniens ex meri/
tis. Unde dicit iſte ſapiens in p
ſona beati anthonij [mihi dedit
deus p̄ſumere] ⁊ ſpare dona [di/
gna] ſup. p̄mia [hoꝝ q̄ mihi dã
tur]. i. his donis grãe que a ſup/
no largitore continue dantur.

Notandum ꝙ hic non ſumi/
tur preſumptio ꝓprie. ſonat em̄
in bonum preſumere. ſ. virtute
cõfidentie. ſicut dicitur Judith
vj. c. ꝙ deus non derelinquit p̄/
ſumentes de ipſo. Et. ix. capitu
lo dixit iſta ſancta mulier Ju/
dith. Exaudi me domine miſe/
ram deprecantem: et de tua mi/
ſericordia preſumentem. Notã/
dum etiam ꝙ ſm proportionez
meritorum vie reddentur pre/
mia in patria. vnde erit quedam
equalitas et quedam condigni/
tas inter meritum ⁊ premium.
et ĩter gratiam et gloriam. et de
hoc preſumunt. id eſt confidunt
ſancti viri. iuxta illud quod ſcri/
bitur Zacharie quarto. Exequa
bit gratiã gratie eius. id eſt. gra
tiã patrie gratie huius vie. Nec
eſt hoc cõtra illud qđ dicitur ad
Roma. viij. ꝙ nõ ſunt condigne
paſſiones huꝰ tẽpis ad futuram
gloriaꝫ q̄ reuelabit̃ in nobis. ibi
em̄ ſumunt̃ paſſiones materia/
liter. ſ. gratia circũſcpta. Et cer/
te paſſiones huius tpis ſine dei
gratia nõ ſũt cõdigne. vbi autem
eſſet ſufferentia paſſionum cum
charitate: tunc eſſet inter ipſam
paſſionem et gloriam condigni
tas quedam. ſicut dicitur com/
muniter ꝙ iuſtus homo de con/
digno gloriam ꝓmeretur. ⁊ ſic lo
quitur hic ſapiens iſte cum dicit

[mihi dedit deus p̄ſumere] id ē.
audaciam ſperandi et confiden-
di habere in futuro [digna] ſup.
p̄mia [horum] .i. his que mihi
dantur in p̄ſenti. id eſt. illis do-
nis gratie que mihi a deo conti-
nue miniſtrantur. Addit autem
cauſam iſtorum duorū que iam
dicta ſunt. vicȝ quare deus dat
ſapientibus dicere ex ſententia.
⁊ quare dat eis grām p̄ſumēdi
digna premia. vicȝ donis gratie
que ipſis dantur. d. [quoniam
ipſe] ſupp̄. deus. [ſapientie dux
eſt] id eſt. actor. dator et inſpira
tor [⁊ ſapientiū emendator] id
eſt. corrector. contra verboꝝ ſtul
ticiam. ⁊ confortator in ſpe vera
gratie ⁊ ſalutis contra diffiden-
tiam. Patet igitur de p̄dictis ꝙ
p̄ñs ep̄la ꝯgruiſſime legit̄ in fe-
ſto hui⁹ ſancti. q̇ multū optauit
⁊ deſiderauit ſapientiam. ⁊ ī quē
venit ſpiritus ſapientie copioſe.
Cognouit enim ꝑ ſpirituȝ nobi
litatem ſapientie. qm̄ excellit oīa
temꝑalia. ſeculares ſcȝ potētias.
ſp̄ūales excellentias. temporales
diuitias. ⁊ corporales delicias.
Ip̄a etiā efficit in hōib; quos re
plet illos ſeptē effect⁹ nobiles q̇
explicāt̄ in lr̄a. vicȝ ꝙ ip̄a intelle
ctū in ꝟo dirigit ꝯ ignorātiā ⁊c̄.
ꝓpter qȯ deſiderauit ip̄am. Igit̄
⁊ nos exēplo ip̄i⁹ vt habeam⁹ in
nobis illa ſeptem que efficit deſi
derem⁹. Amen.

De ſancto Anthonio,
Sermo. ij.

Inuocaui

⁊ venit ī me ſp̄ūs ſapīe
vbi ſ̄. y Qm̄ donū
ſapīe clarificat intelligentiaȝ ad
cognoſcendū ſubtiliter. ſanctifi-
cat ꝯſcientiā ad ꝯuiuendū ſince-
riter. nobilificat eloq̄ntiā ad lo-
quendū vtiliter. fortificat effica-
ciā ad ꝑagendū viriliter. Idcir-
co doctor īſignis ⁊ p̄dicator no-
bilis btūs anthoni⁹ de ordīe fra-
trū minoꝝ indigēs iſta ſapīa q̄ꝫ
tum ad hec vniuerſa poſtulauit
eam a dn̄o humiliter ⁊ affectuo-
ſe. a q̄ ipſam obtinere meruit lar
giter ⁊ copioſe. Si q̇s em̄ dr̄ Ja-
cobi p̄mo. indiget ſapīa poſtulet
a deo: q̇ dat omnib; affluenter ⁊
nō improperat. Vn̄ ⁊ ip̄e beatus
anthoni⁹ ꝓ ipſi⁹ ſapīe aſſecutiōe
inuocauit. ꝓpter qȯ in ip̄m ſp̄ūs
ſapīe venit. ſic̄ in ꝟbo ꝓpoſito ip̄e
dicit. Inuocaui ⁊ vēit ī me ſp̄ūs
ſapīe. In q̄ q̇dem ꝟbo ſctūs iſte
tria ad donū ſapīe ꝑtinētia innu
it euidēter. vicȝ affectū viſceroſū
ad doni ꝓcuratōem. Subiectuȝ
gratioſum ad doni ꝯſuatōeȝ. In
fluxū virtuoſum ad doni ꝯmen
datōem. Primo igit̄ ſapiens
ille in ꝑſona beati anthonij pro
iſti⁹ doni ſapīe diſpoſitiuo ⁊ ꝓcu
ratiuo inuit aliq̇d. ſ. affectū viſce
roſum. cū dicit. Inuocaui. Reue
ra iugis oratio: hūilis inuocatio
intenta ſupplicatio. ⁊ affectuoſa
deuotio: illud donū meretur reci
pere ceteraq̄ꝫ cariſmata gratiaꝝ

Joel. ij. Omnis quicunq; inuocaue-
rit nomē dñi: ſaluus erit. Dicit em̄
Cryſoſto. ſup Math. omel. iiij.
q omnes alij medici placant pe-
cunijs. medicus aūt celeſtis ſola
oratione placatur. nec eſt aliud
quod dignius offeramus dño q̄z fi
delem orōem. Pro iſto em̄ mu-
nere gratie obtinendo: alijſq; ca
riſmatibus a bonitate ſuperna lar
giter diffundendis: nullū aliud
requirit deus p̄cium: nihil aliud
expetit p ſalario: niſi deſiderium
cordis: preconiū laudis: encenij-
um deuote p̄cis. propter quod ꝛ
iſte ſanctus inuocauit .i. interius
mente vocauit. clamauit em̄ in
toto corde ſuo. iuxta ꝓphaꝫ in pſ̄
quia ſicut dicunt verſus. Nō vox
ſed votum: nō muſica cordula ſꝫ
cor. Non clamor ſed amor ſonat
in aure dei. Dicit ergo Inuoca-
ui. i. interius mente vocaui. ꝛ ex
terius voce rogaui. ꝛ qꝛ ſic inuo
caui: ideo merui a dño exaudiri.
Unde potuit iſte ſanctus dicere
verba prophete in pſ̄. Cum inuo-
carem exaudiuit me deus. ꝛc̄. In
quo quidem verſiculo tāgit q̄t-
tuor. ſcꝫ Deuotam oratione. Di-
uinam reſpectōnem. Perfectam
operationem. ꝛ Accenſam dile-
ctionem. Deuotam dico oratio-
nem tangit p̄mittens Cum inuo-
carem. Iuſtar enim illius ſapiētis
Eccī inuocauit dñm prēꝫ dñi ie-
ſu xpi: vt nō derelinqueret eum ī
die tribulatōis: ꝛ in tpe ſupboꝝ
ſine adiutorio. ſic enim dicit ille
Eccī. vltimo. Inuocabat enim
beatus Anthonius dñm vt non
derelinqueret eum in die tribula
tionis: ꝛ in tempe ſupborū ſine
adiutorio. id eſt. in preſenti vita.
que tota eſt dies tribulationis.
In ipſa enim plura ſunt aduer-
ſa q̄z proſpera. ꝛ maxime ſanctis
viris. qui nō inueniunt in ea vbi
caput ſuum reclinent. Tota etiā
eſt tempus ſupboꝝ. In ipſa enim
regnat ſuperbia. quia in ea reg-
nant peccatores: qui dicūtur fi-
lij ſupbie. quia imitantur diabo
lum. de quo dicitur Job. xlj. q
ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſu
perbie. Eſt ergo tempus ſupborū.
id eſt eorum qui contra deum ſu
perbiunt: ꝛ qui deuꝫ odiunt. De
quibus dr̄ in pſ̄. Superbia eo-
rum qui te oderūt aſcendit ſem-
per. Quilibet humiliter debet ī-
uocare dñm: vt in preſenti vita
non derelinquat ipſum ſine ad-
iutorio. Cum enim nunc habea
mus hoſtes innumeros hic: deus
prouideat nobis in adiutorio.
imo niſi ipſe tanq̄z fortis auxilia
tor aſſiſtat: continuo vincemur
ab hoſtibus: et perpetue mane-
bimus victi. Adiuua nos ergo
deus ſalutaris noſter ꝛc̄. C

Diuinam autem reſpectōnem
tangit cum addit. dicens Exau
diuit me deus. Deus enim reſpi
cit optantem ꝛ deſiderantem. au
dit clamantem. attendit ſuppli-
cantem. ꝛ exaudit inuocantem.
iuxta illud quod premittit pro-

pheta Jſaie.lviij. Jnuocabis: ⁊ dominus exaudiet. clamabis:et dicet:ecce aſſuꝫ.quia miſericors ſum dominus deus tuus. Verū quia deus non exaudit peccatores.hoc eſt in amore peccati manentes: q̄ntumcūqꝫ clament ad dominū Dicit enim propheta in pſalmo. Jniquitatem ſi aſpexi ī corde meo: non exaudiet dominus. propterea quia non aſpexi iniquitatem in corde meo:exaudiuit dominꝰ ⁊ attendit voci deprecationis mee. propter qḋ iſte ſanctus vt oſtendat ꝙ dignꝰ fuit exaudiri a domino:idcirco tangit tertio ſanctitatem ſue vite.et ſuam ꝑfectam operatōnem:cum dic̄.iuſticie mee.cuiꝰ.ſ.cauſa deꝰ eſt. Deus inquit iuſticie mee. Dicit enim Areſto.v.ethicoꝝ. ꝙ iuſticia eſt omnis virtus.ac ꝑ hoc eſt preceptiua ac elicitiua omnis operis virtuoſi. propter qḋ ſm eundem neqꝫ lucifer neqꝫ heſperus ita eſt admirabilis ſicut ip̄a Juſtorꝫ enim ſemita quaſi lux ſplendens procedit ⁊ creſcit vſqꝫ ad ꝑfectam diem. Prouerb.iiij. Juſti enim viri per virtutem iuſticie continue lucent:⁊ continue per viam ſanctitatis incedunt. ⁊ ſic procedēdo ⁊ reddēdo vnicuiqꝫ quod ſuum eſt:continue proficiunt donec attingunt eternitatis diem. Jn nomine ergo iuſticie tangit beatus Anthonius ſanctitatem huius vite et perfectam ſuam operationeꝫ. propter ꝙ fuit exauditione dignꝰ. Exaudiuit inquit me deꝰ iuſticie mee.

Jgnitam autem dilectionem que facit hominem deo magis carum ⁊ acceptum: magis fortem et conſtantem :tangit quarto iſte ſanctus cum ſubiungit. Jn tribulatione dilataſti mihi. Ad litteram ſicut ferrum ignitū ſuper incudem dilatatur et fit ductibile.ſic cor ignitum ⁊ ſuccenſum igne charitatis et diuine dilectionis in tribulationibꝫ dilatatur ⁊ fit ductile ad obediēdum et currendum viam mandatorum. Vnde in pſalmo. Viam mādatorum tuorum cucurri:cum dilataſti cor meū. Oſtendit igitur beatus Anthonius ſe fuiſſe ignitum ⁊ ſuccenſum igne charitatis.quia cor eius fuit dilatatum in tribulationibus ſicut ferrum ignitum ſuper incudem. Dicit enim Jn tribulatione dilataſti mihi.ſupple cor meū Sic igitur pro diſpoſitiuo ⁊ ꝓcuratiuo doni ſapiētie tangit iſte ſanctus affectum virtuoſum cū dicit. Jnuocaui. Sed prochdolor multi ſunt qui non inuocant deum verum: ſed deos vanos.non inuocant nomen dei ꝓprij: ſed deorum alienoꝝ. Jnuocant enim bel ⁊ baalim baal ⁊ beelzebub.id demones.qui ſingulis preſunt vicijs.quos inuocāt qui eis obediunt ⁊ eos imitant̄.

Sciendū enim ꝙ ſuperbi homines qui ambulant ſuperiores

gradus inuocant deum baalim
Interpretaꝛ enim baalim in ſu-
perioribus. ambulant enim ſem
per ſuperbi in magnis ⁊ in mira
bilibus ſuper ſe. Homines autē
guloſi qui ſemper appetunt af-
fluentiaȝ per curioſos victus in-
uocant deū beelphegor. interpre
tatur enim vir habens hyatum.
vel deuorans. ſiue os pellis. gu
loſi enim ſemper inhiant cibo et
potibus. deuorant quecūqȝ gig-
nit terra ⁊ mare. ⁊ dilatant os ſu
um ad amplius deuorandum. ſi
cut pell' dilataꝛ. Hoīes āt luxu-
rioſi inuocāt deū beelzebub. iter-
pretaꝛ eīm de⁹ muſcaꝝ. Et vere
homines luxurioſi qui ſempꝛ ap-
petunt immūdiciam et fetidos
luxus: muſce ſunt fetide. et ſepe
in fecibus requieſcunt. Homīes
autem ypocrite ⁊ ſimulati q̇ ſem-
per volunt apparentiaȝ maioris
ſtatus et perfectionis. Apparen-
tiam dico non exiſtentiā verita-
tis inuocant deum baal. Inter-
pretatur eīm humilis aſcendens
Reuera verus humilis cōtinue
aſcendit. ſed fictus humilis cō-
tinue deſcendit. vniuerſaliter au
tem omnis peccator imitans cō
tumaciam antiquioris lapſus.
ſcȝ primoꝝ parentum. quā om-
nes peccatores imitantur: inuo
cāt deum bel. Interpretatur eīm
deus vetuſtus. omnis auteȝ pec
cator vetus homo appellatur.
Tales autem qui tales deos in-
uocant: non exaudiuntur, q̇a for
ſan deus ipſorum dormit. vel eſt
in diuerſorio. ſicut impropera-
bat helyas ſacerdotibus baal. ſi-
cut dicitur. iij. Regum. xviij.
A Secundo dico ꝙ iſte ſanct⁹
anthonius tangit aliquid pro re
ceptiuo et conſeruatiuo doni ſa-
pientie. ſcȝ ſubiectum gratioſum
cum addit. Et venit in me. ſup-
ple qui ſum ſubiectum gratio-
ſum. et vaſculuȝ aptiſſimum ad
recipiēdum ⁊ cuſtodiendum ca
riſmata gratiaruȝ. Et certe quia
in me ſunt vota dei. poſſuȝ ei di-
cere illud pš. In me ſunt deus
vota tua que reddam laudatōes
tibi. In me ſunt dicit. vota q̄ ſūt
de ſubſtantia cuiuſlibet religio-
nis que excludūt illa tria mala.
q̄ ſunt in mundo. De quib⁹ dicit
Joh. ꝑma ſue canonice. ij. caplo.
Omne quod eſt in mūdo aut eſt
concupiſcentia oculorū. aut con
cupiſcentia carnis: aut ſuper-
bia vite. Per votum enim obe-
dientie excluditur ſuperbia. per
votum autem continentie exclu
ditur carnis concupiſcentia. ſed
per votum paupertatis volūta-
rie excluditur. vel ſaltim reprimi
tur oculoꝝ cōcupiſcentia. Per
primū votū facit religioſus deo
ſacrificium de anima ſua. id eſt.
de voluntate. De quo quidem
voto dicit ſaluator Matth. xvj.
Si q̇s vult poſt me venire: ab-
neget ſemetipm̄: et tollat cruceȝ
ſuā: ⁊ ſeq̄ꝛ me ⁊c̄. qḋ eſt maximū
Min⁹ ei ē ait Gre. abnegare qḋ

es. Per ſecundū autem facit ſa-
crificiuꝫ deo de corpore ſuo. qđ
eſt magnū. non tamen ſic ſicͭ pri-
mum. ꝑ iſtud aūt votū religioſi
eunuchizant ſe ꝓpter regnū celo-
rum. ſicut dicitur Matth. xix.
Per tertiū aūt votū facit ſacrifi-
ciū deo de tpalibꝫ bonis q̄ ꝓpter
xp̄m totaliter dimittit. qđ q̇dem
votū ꝯſulit ſaluator volētibꝫ at-
tingere pfectōem vite. d. Math.
xix. Si vis pfect⁹ eſſe vade ꝛ ven
de om̄ia q̄ habes ꝛc̄. ꝛ hoc q̇deꝫ
magnū eſt. nō tñ ſic ſicut primuꝫ
ſicut nec bona tpalia ſunt tanti
valoris q̄nti ſūt corp⁹ hoīs ꝛ vo
lūtaſ. Dicunť autem vota. qꝛ ſūt
volūtaria. nō em̄ ſunt vota de p̄-
ceptis: ſed de cōſilijs. nec de his
q̄ ſunt neceſſaria ad ſalutem: ſed
de his q̄ ſunt ſupererogatōis ſine
quibus poſſꝫ eſſe ſaluus Dicunť
etiam vota. tum qꝛ ſunt de his q̄
deo ſuadente ꝯſulunť: ꝛ q̄ deo in
ſpirante emittunť. tum quia ho
minē deo ſubijciunt ꝛ aſtringūt.
Dicit ergo btūs anthonius. In
me ſunt deus vota tua. Et certe
pfectiora vota emiſit btūs antho
nius q̄ꝫ ſint in aliqua alia religi-
one. perfecti⁹ enim ponunť vota
iſta in regula beati franciſci q̄ꝫ in
aliqua alia. ſicut patet eam intu-
enti. Addit āt ſanct⁹ iſte loquēs
deo reddam. vouere eſt em̄ volū-
tariū ꝛ cōſilium. ſed reddere. id
eſt. votū implere eſt neceſſarium
ꝛ p̄ceptū. iuxta illud pſ̄. Uouete
ꝛ reddite dn̄o deo veſtro. Pro-
uer. xx. Ruina eſt homini deuo-
tare ſanctos. i. ſanctis vota face-
re. ꝛ poſt vota retractare. i. nō im
plere. Sꝫ dicit ſanctus iſte. que
reddam laudationes tibi. id eſt.
loco pfectarū laudum. Non em̄
poteſt vir religioſus melius lau-
dare deū q̄ꝫ implendo vota que
emiſit. q̄uis em̄ nō ſit laudatio
vocalis: eſt tñ realis. q̄ potior eſt
q̄ꝫ illa. vnde dꝛ cuilibet religioſo
in pſ̄. Immola deo ſacrificium
laud: ꝛ redde altiſſimo vota tua.

Tangit igiť ſecundo btūs an
thoni⁹ ꝑ redemptiuo ꝛ ꝯſeruati-
uo doni diſcipline ſubiectū gra-
tioſum. cū addit: ī me. A puero
em̄ fuit ipſe vas receptiuū ꝛ con
ſeruatiuū gratiaꝝ. ſtatim em̄ aſ
ſumpſit habitū beati Augu. vo
lens deſerere et fugere munduꝫ
ſed qꝛ in illo monaſterio non ha
buit pfectam quietem ei⁹ anim⁹
trāſtulit ſe ad aliud eiuſdem or-
dis. Et q̄m audita morte q̇nq̄ꝫ
fratrū mioꝝ q̄s ꝑ fide xp̄i occide
rat rex marrochioꝝ feruens ipſe
ad martyriū: aſſumpſit habituꝫ
fratrū minorum: credens ſub ip
ſo aſſequi martyrium et opta-
bat. Et in iſtis omnibꝫ xp̄s dn̄s
ip̄m deducebat. vn̄ poterat dice-
re illđ pſ̄. In volūtate tua dedu-
xiſti me: ꝛ cum gl'a ſuſcepiſti me.
Nos ṽo poſſum⁹ dicere illđ pſ̄.
Iniq̇tates mee ſupgreſſe ſūt ca-
put meū: ꝛ ſic on⁹ ḡue ḡuate. ꝛc̄.
Labunť em̄ multi ꝛ demergunť
in ꝓfundū peccatoꝝ. ita ꝙ pcrā

caput ipſoꝝ. id eſt. rõnem ſupergrediũtur. ⁊ ſic peccatoꝝ onere grauantur ⁊ incuruant᷑ ꝙ nõ poſſunt ſurſum reſpirare. ſicut dicebat ille. ij. Paral'. vltimo. Incuruatus ſum multo vinculo ferri: ⁊ nõ eſt reſpiratio mihi. B

Tertio dico ꝙ ſapiens in ꝑſona beati anthonij innuit aliquid in hoc verbo prolaudatiuo ⁊ exaltatiuo doni ſapiẽ. ſcꝫ influxum generoſum ⁊ virtuoſum. cũ ſubdit. ſpũs ſapientie. id eſt. inſpirata ſapida ſcientia. que ꝑꝰ influitur a ſpũſancto ꝗꝫ alia. vij. dona. Habet igitur ortũ glorioſum. quia de iſto ſpiritu: infra eodem dicitur. ꝙ omniũ eſt artifex. omnem habens virtutem. habꝫ etiã ortum glorioſum. quia eſt ĩmediate a ſpũſancto: qui eſt deus Job. iiij. De cõmendatione iſtiꝰ doni ſapientie multa ſunt dicta in illo ſermone. Beatus vir q̇ in ſapientia morabit᷑. Et in illo etiam ſermone Btũs homo qui inuenit ſapientiam. vide ibi etiam multa ante dicta in expoſitõe hꝰ epiſtole: quorum aliqua poſſũt reperiri in iſto ſermone. illi videlicet. vij. effectꝰ: quos iſta ſapientia efficit in habente. Dictum eſt em̃ ſupra ꝙ ipa hominis intellectũ in vero dirigit contra ignorantiam. Propter quod dicit ſapiens. propoſui ꝓ luce habere illam. ꝓ luce ſup. dirigẽte ⁊ inſtruente ⁊ viã ſalutis oſtẽdente. Hominis affectum in bono ꝑficit ꝯ omnẽ maliciaꝫ. ⁊ idcirco addit. venerunt mihi om̃ia bona ꝑiter cũ illa. Bona dico virtutũ excludentia mala vicioꝝ. ⁊ infra eodẽ. omniũ bonoꝝ mr̃ eſt. Hoĩs effectũ pulcrificat ꝯ inſolentiam ⁊ fortificat ꝯ impotentiã. ꝓpter qꝺ ſubdit. venit mihi ĩnumerabilis honeſtas ꝑ manus illiꝰ. i. ꝑ opa iſtiꝰ. Nihil ãt apparet honeſtum eẽ. i. honorabile et honore dignũ: niſi q̃d eſt pulcrũ ⁊ edificatiuuꝫ. niſi etiã q̃d arduũ ⁊ difficile ⁊ effectuoſũ factũ. Homĩs totũ ſubiectũ letificat: ꝯ turbulentiam ⁊ malã triſticiã. ꝓpter q̃d ſubiũgit. ⁊ letatꝰ ſum in oĩbꝫ. ſup. tã ꝓſperis ꝗꝫ aduerſis. qm̃ antecedebat me iſta ſapĩa. Iſta etiã ſapĩa impẽdit hõibꝫ infinitum theſauꝝ ꝯ ſpũalẽ indigẽtiã. ꝓpter qꝺ ſapiẽs dicit Infinitꝰ eſt theſaurꝰ hõibꝰ. ſupple ex iſta ſapĩa. q̃ qui vſi ſũt ⁊c. Ipſa inſuꝑ reſoluit in hõibꝰ vinculatũ affatũ: ꝯ hereticalẽ ꝑfidiã. vñ dicit iſte ſapiẽs ĩ ꝑſona btĩ anthonij. mihi dedit deꝰ ſup. mediãte illa ſapĩa. dicere ex ſnĩa. i. ꝟba vera. certa. ꝓbata ꝑ ſcꝓturas clara. ĩmo luce clariora. ⁊ hꝰ ſine acceptiõe ꝑſonaꝝ. ſic ſũt iſta de q̇bꝫ ꝑ iſtos iudices ſnĩe ꝓferũtur. Ultimo iſta ſapĩa imprimit hõibꝫ q̃s replet firmiſſime ſpei habitũ ꝯ crimĩalẽ diffidentiam. vñ dicit. mihi dedit deꝰ p̄ſumere. i. ſperare cũ certitudĩe. dig̃ ſupp. premia boꝝ q̃ mihi dant᷑ in illis donis gratie ad meritũꝫ in pñti

vnde ſpero firmiter ꝙ mediante ſapientia inter merita huius vite ꝛ p̄mia patrie erit equalitas ꝛ quedam condignitas. ſaltim cuiuſdam ꝓportionis. iuxta illud Ozee. x. Uitis frondoſa iſrl'. fructus adequat⁹ eſt ei. Reuera iſti effectus ſapientie fuerūt ꝑfectiſſime in beato anthonio quē inhabitauit ꝑ grām increata ſapiētia q̄ eſt donum ſpūſſancti. ꝛ q̄ fuit arca reuelate ſapie. que eſt ſcriptura ſacra. Sed prochdolor ſapiētia clamitat. in plateis dat vocem ſuam: volēs habitare cū hominib᷒. Sꝫ q̄d. ſtulti homīes ꝛ peccatores q̄ ſunt amatores prudentie carnis: mundi: et dyaboli non obediūt vere ſapientie. obturant enim aures cordis ſui cum amore mūdano ꝛ carnali. pro eo ꝙ habent exoſam iſtam verā ſapiētiā. Sed q̄d dicit ipſa Prouerb. j. Ecce vocaui ꝛ renuiſtis. extendi man⁹ meas ꝛ nō fuit qui aſpiceret. propter hoc in interitu veſtro ridebo. ꝛ ſubſannabo cuꝫ vobis id quod timebatis aduenerit. Non ſic obturauit beatus anthonius aures in iſta ſapientia ſed ſolicite queſiuit a puero: ꝛ inuenit iſtam ſapientiam: ꝓpter quod iam hauſit ſalutem eternā Scriptum eſt em̄ Prouerbioꝝ viij. q̄d dicit iſta ſapientia. Qui me inuenerit inueniet vitam: et hauriet ſalutem a domino. Quā nobis concedat ꝛc. Amen.

De martiribus

REddet deus

REddet deus mercedem laboruꝫ ſāctorū ſuoꝝ. Sap. x. ¶ Sciẽduꝫ ꝙ iſti ſancti et vniuerſaliter omnes xp̄i martyres p̄cipue: pro xp̄i noīe multos ꝛ magnos labores ſuſtinuerūt. ꝓpter quod dicit̄ h̄ ſignanter pl'r laborū. Spēaliter aūt laborauerūt in q̄nq3 vic3. In acq̄ſitōe luciferē ſcie. In ꝯſeruatōne angelice mūdicie. In abdicatione trāſitorie ſubſtātie ꝛ excellentie eiuſdeꝫ In repugnatione tyrānice malicie. In tolleratione coporee pene ꝛ anguſtie. Iſti ſunt labores militū xp̄i. vñ cuilibet ſanctoruꝫ martiꝝ dicebat xp̄s illud quod dicebat apl's. ij. Thi. ij. Labora ſicut bon⁹ miles xp̄i iheſu. Et alibi dicebat idem: iiij. c. eiuſdeꝫ epl'e. Tu vero vigila: in om̄ibus labora. Reuera quilibet iſtoruꝫ ſanctoꝝ laborauit in inquirēdo ſalutarē ſciaꝫ. Uñ legit̄ de ſanct̄ geruaſio ꝛ ꝓthaſio ꝙ ꝑ decē annos lcōni ꝛ orōni vacauerūt. De ſctō etiā criſanto legit̄ ꝙ dicebat tamdiu te edoce criſante q̄ꝫdiu ad lumen ꝑtingere valeas veritatis. Et certe in h̄ labor magn⁹ eſt. Dicit em̄ ꝓpha in pſ. Exiſtimabā vt cognoſcerē: hoc labor ē ante me. donec intrem ī ſanctuarium dei. Reuera ſine magno labore nō poteſt acquiri ſalutifera ſcientia. nec certe in hac vita per

fecte acquirit donec ad ſanctuarium patrie veniat. Sap. etiã dicit Eccs pmo. Dedi cor meum vt ſcirem prudentiã atq; doctrinam: erroreſq; τ ſtulticiam: τ agnoui ꝙ in his eſſet labor τ afflictio ſpũs. ſequitur. Qui addit ſcientiã addit τ laborem. Laborauit etiam quilibet iſtorũ in conſeruatione angelice mũdicie Reuera magnus labor eſt frenare concupiſcentiam. contra ſe ipſum pugnare quotidie τ hoſtem domeſticũ dominio ſpũs ſubiugare. certe tãtus labor eſt ꝙ homo per ſeipſum non poteſt pugnam iſtam ſuſcitatam a dyabolo vincere niſi fuerit pro eo diuina dextera dimicatura. ſic dixit ille ſanctus criſantus. Errat. dicebat. qui ſe putat caritatẽ perfectam proprijs viribus obſeruare. Loquendo autem p figurã Iſte eſt ille labor quo laborauerat ionas. Laborauerat enim ſicut dicitur Jone vltimo. fuerat enim in magno calore τ ſudore. per que deſignatur libidinis pugna. ſʒ quid ibidem dicitur. certe ꝙ deus prouidit Jone de quadam hedera. que faciens ei vmbraculum. refrigerium miniſtrauit. per quã quidem hederaʒ intelligitur gratia. ſcʒ ſpũs. que in pugna libidinis prebet virtuteʒ τ refrigerium facit. Sed q̃d ibidem ſubditur: certe ꝙ ꝟmis quidam percuſſit hederam τ exaruit τ orto ſole vent⁹ calidus τ vrens vna cum ſole percuſſit ſuper caput ione. τ eſtuabat intantũ τ laborauit ꝙ optauit morteʒ. Que omnia a pulcherrimo myſterio minime vacant. vt enim cognoſcant homines ꝙ ſine dei gratia nõ poſſunt ſeruare perfectam caſtitatem aliquando permittit ipſe ꝙ homines labuntur in aliq̃d occultum peccatum. puta ſuperbie τ vane glorie. quod hic p vermem poteſt intelligi. propter qd deus ad tempus ſuaʒ ſubtrahit gratiam. vermis enim ille percutiens hederam: arefecit eam. arefacta autem hedera. id eſt. ſubtracta diuina gratia: homines bene poſſunt perpendere quanta eſt pugna libidinis. τ ꝙ ſine diuina gratia non poteſt ſeruari Tunc enim ventus vrens τ calidus cõcupiſcentie percutit ſuper caput hominis. quia non ſolum concupiſcentia ſenſualitatem facit pronam ad peccanduʒ: ſed etiam voluntatem rõnalem. Laborauerũt ergo ſancti in ꝯſeruando caſtitatẽ τ angelicã mũdiciam. τ non laborauerũt ipſi ſoli: ſed gratia dei cuʒ eis. ſine qua labor ipſorum fuiſſʒ caſſus. Vñ dicebat apoſtolus. j. ad Chorinthi. xv. Abundantius illis omnibus laboraui. non ego autem ſed gratia dei mecum. Bene ergo dicit ſaluator de perfecta caſtitate propter ſui magnam difficultatem τ arduitatem. Mathei. xix. Qui poteſt cape capiat.

D Laborauit etiaʒ quilibet
iſtoruʒ in abdicando tranſitoriā
ſubſtantiam ⁊ excellentiā. Legit̄
em̄ de ſanctis Geruaſio ⁊ Pro/
thaſio: ꝙ om̄ia que habebāt pau
perib⁹ erogauerunt. Et certe nō
eſt ſine labore ⁊ afflictione: totali
ter quodāmodo ſe ſpoliare tem/
poralib⁹ ⁊ xp̄m pauperem in nu
ditate ſequi. q̄d bene innuit̄ no/
bis Math. xix. ibi em̄ dicitur d̄
illo iuuene. cui dixit xp̄s. Si vis
ꝑfectus eſſe vade ⁊ vende omnia
⁊c̄. qui abijt triſtis. erat enim ha
bens multas diuitias. ⁊ difficile
erat ei dimittere eas. Sed quili/
bet illorū poterat dicere illd̄ pſ̄.
Paup ſum ego. paup ſup̄. ſpiri
tu: nihil habens tempale in hoc
mundo. omnia enim reliqui pro
xp̄o. paup ergo ego ſuʒ. ⁊ in labo
ribus a iuuentute mea. Labora/
uit etiaʒ quilibet iſtorum in ar/
guendo ⁊ obiurgando tyranno/
rum. ⁊ peccatorū maliciam. Sā
cti enim martires tortores ſuos
arguebant ⁊ increpabant: ⁊ ali/
os peccatores de ꝯuerſione mo/
nebant. ⁊ hoc certe non erat ſine
labore. Labor em̄ magn⁹ eſt cla/
mare ⁊ vociferare clamādo ⁊ ex
hortādo: ⁊ in auditorib⁹ illis nul
luʒ vel modicū afferre fructū. ſic
erat de ſanctis martirib⁹. Unde
quilibet poterat dicere illud pſ̄.
Laboraui clamans: rauce facte
ſunt fauces mee. Sed reuera ſi
peccatores nō audiebāt eos: non
tn̄ ꝓpter hoc perdebant laboreʒ
ſuū ⁊ fructū laboris ſui. vn̄ dici
tur de quolibet ipſorū Iſaie. liij.
Pro eo ꝙ laborauit anima eius
videbit ⁊ ſaturabitur. videbit q̄/
dem deū in patria: ⁊ ſaturabitur
fruitiōe beata. Reuera labor iſte
multū eſt honorabilis: ⁊ multuʒ
honorabit̄ in alia vita. ⁊ certe in
iſta multū debet honorari. Dici
tur em̄. j. ad Thy. v. Qui bene
p̄ſunt preſbiteri: duplici honore
digni ſūt. ſup̄p. in hac vita ⁊ ī fu/
tura. Sequit̄. qui laborāt in ver
bo ⁊ doctrina. E Laborauit
etiam quilibet iſtoꝝ in ſufferēdo
penam multiplicem corpis ⁊ an
guſtiam paſſionis. ſicut patuit
de ipſis ⁊ alijs ſanctis martyri/
bus in expoſitōne epiſtole. Red
diderūt em̄ vitam xp̄o qui ꝓ ip/
ſis mori voluit ⁊ grauiſſimā paſ
ſionem ſuſcipere. potuerūt enim
dicere cū Paulo: qui dicebat. ij.
ad Corinth. xj. In laborib⁹ plu/
rimis: in carcerib⁹ abundanti⁹:
in plagis ſupra modū: in morti/
bus frequenter. ⁊ poteſt dici illd̄
de ipis qd̄ dicitur de ſanctis ad
Hebre. xj. Ludibria et verbera
experti ſūt inſuper et vincula ⁊ car
ceres ⁊c̄. Igit̄ laborauerūt ſan/
cti dei. propter q̄d digni fuerunt
requie ſempiterna. Unde ſalua/
tor dicit eis Matth. xj. Uenite
ad me omnes qui laboratis. ⁊c̄.
ſequitur. Et inuenietis requiem
animab⁹ veſtris. Requieſcēt em̄
a laborib⁹ ſuis: dicent enim ipſi:
ſic habet̄ Apoca. xiiij. Ammodo

ſupꝑ.tempus eſt vt requieſcant a
laboribꝰ ſuis. Et tūc verificabiť
illud quod diciť Sap.iij. Bono
rū laboꝝ glorioſus eſt fructꝰ Et
ſignanter dicit bonoꝝ laborum
qꝛ multi ſūt labores mali. mul-
tum eñ laborant q̄ꝫ plurimi: ſed
qꝛ labores eoꝝ ſunt mali: laboꝝ
ſuoꝝ glorioſum fructū nequaq̄ꝫ
accipient. ſed potiꝰ interitū ſem-
piternū. Mūdani eñ homines
laborāt q̄ꝫ plurimū in addiſcēdo
vanas ⁊ inutiles ſcias. corꝑales
delicias. ⁊ in querēdo tempales
diuitias. ⁊ in ambiendo ⁊ exqui
rēdo excellētias. in inferēdo ꝓxi-
mis ſuis crudeles iniurias. ī fu
giendo corꝑales triſticias ⁊ mo-
leſtias. De talibus dꝛ Jere.ix. vt
inique agerent laborauerūt. O
quō laborant pctōres ⁊ addiſcūt
lucratiuas ſcias. ⁊ quod peiꝰ eſt
artes vicioſas ⁊ vanatas: omiſ-
ſa ſcia pietatis. Hanc occupati-
onem peſſimā dedit deꝰ ſupꝑ.per
miſſiue filijs hoīm: vt occuparēť
in ea Eccs.j. vt etiam querant ⁊
experianť carnales delicias. vnđ
dꝛ Eccs.ij. in pſona ſtulti. Non
prohibui cor meū quin oīm vo-
luptate frueref. ⁊ hanc ratus ſuꝫ
ptem meaꝫ ſi vterer labore meo.
Et ſignanter dicit labore. quia
cū maximo labore querūtur iſta
Sepe eñ carnales hoīes ꝓ car-
nalibꝰ delicijs exponūt ſe morti.
vt acquirāt etiā tempales delici
as ⁊ excellentias. vadūt ꝑ terras
⁊ mare, fugitq̄ꝫ ſomnꝰ ab oculis
eorū. ⁊ infinitis exponūt ſe ꝑicu
lis vt poſſint ditari: ⁊ eſſe in iſta
vita honorati. Vnđ dicit ſapiēs
Eccs.ij. Cum me ꝯuertiſſeꝫ ad
vniuerſa opa q̄ fecerant manus
mee: ⁊ ad labores in quibus fru-
ſtra ſudaueram: vidi in omnibꝰ
vanitatē ⁊ afflictōem animi. ⁊ ni
hil ꝑmanere ſub ſole. quia oīa
p̄tereunt p̄ter amare deū. vt etiā
q̄ues inferāt ꝓximis īiurias: mo
uēt arma ⁊ pugnāt cū ꝓximis ſī
titulo iuſti belli. ⁊ h̄ nō ſine ma-
gno labore corporis ⁊ afflictione
mentis. vt etiam fugiant mole-
ſtias vite huiꝰ ⁊ infirmitates cor
poris: ꝓpter hoc induūt ſe pānis
varijs. veſcunť cibis delicatis.
ſumūt ſirupos ⁊ medicinalia: et
multa alia q̄ nō fiunt ſine maxīo
labore. F De iſto malo la-
bore hoīm pulchre ꝓpheta loqui
tur in pſalmo dicens. Vidi ini-
quitatem ⁊ ꝯtradictōem in ciui-
tate In ciuitate dico qualibꝫ mū
dana poteſt oīs homo videre
iniquitatē. quia vt dicit auctori-
tas Omis diues aut eſt iniquꝰ:
aut heres iniqui. Et ꝯtradictōeꝫ
Vnꝰ enim contradicit alij. preci
pue magni paruis. ⁊ potētes in-
firmis. Sequiť. Tota die ⁊ no-
cte circūdabit eā ſupꝑ muros eiuſ
iniq̇tas. Ad lr̄am muri q̇ ciuita
tem ꝓtegūt p̄ncipes ſunt ⁊ ꝑlati.
Et reuera loquendo de malis: ſu
per muris iſtis eſt iniq̇tas. prin
cipes enim vt plurimū ſunt infi
deles ⁊ ſocij furum. Jſaie.j. Et

ſequitur. ⁊ labor in medio eius.
Quidam enim in mercatoribus
⁊ mechanicis artificibus labo-
rant quotidie corporaliter. et ſi
labor eſſet bonus placeret deo.
Sed quia non ſemper eſt bonus
propter hoc dicit. labor ī medio
eius ⁊ iniuſticia. Sequitur. Et
non defecit de plateis vſura ⁊ do
lus. Talibus laboribus non ſuc
cedit requies: ſed labor ſempi-
ternus. Unde dicit propheta in
pſalmo. Frater non redimet: re-
dimet homo: ⁊ nō dabit deo pla-
cationem ſuam. Et precium re-
demptionis anime ſue: et labora
bit in eternum: et viuet adhuc in
finem. Ubi notatur ꝙ malis ho
minibus in die iudicij nulla erit
redemptio. quia frater eorum. ſ.
chriſtus nō redimet eos. Frater
inquit. non redimet. nec aliquis
alius homo poterit eos iuuare.
Si enim chriſtus non redimet:
nunquid alius redimere valet.
Certe nō. Propter quod addit
ꝓpha interrogatiue. redimet ho
mo. ſupp. alius a chriſto. Certe
non. Sequitur. Et nō dabit deo
placationem ſuam. ſupp. nec pre
cibus ſuis nec alienis. quia eis
non proderūt: nec dona eos pla
care poſſunt. Sequitur. Nec p̄-
cium redemptionis omniū ani-
marum tunc iuuare poterit pec-
catorem. Quid ergo. laborabit
in eternum. ſcꝫ in eternis infer-
ni ſupplicijs. et viuet adhuc in fi
nem. id eſt. ſine fine. Non enim
conſumetur in ſupplicijs. quod
eſſet optabile ſi fieret. ſed nō fiet:
ſed viuet eternaliter in eterno la-
bore. ſicut pro iuſtis dicit̄ ī pſal-
mo ꝙ ſunt in dextera dei vſqꝫ in
finem. id eſt. ſine fine. Quid er-
go prodeſt malo homini de vni-
uerſo ſuo labore et afflictione ſpi
ritus qua ſub ſole cruciatus eſt
ſcꝫ ī addiſcēdo vanas ⁊ inutiles
ſcientias in querendo ⁊ experien
do carnales delicias ⁊c̄. dicitur
Eccēs. ij. certe nihil proderit eis.
ſed potius oberit: nullum repor
tabunt fructum de iſto ſolo labo
re: quo laborauerunt ſub ſole ni-
ſi mortem ſempiternam. quia vt
dicit apoſtolꝰ ad Romanos. vj.
finis illoꝝ mors eſt De ipſis er-
go dicit propheta in pſalmo. In
labore hominū non ſunt. In la-
bore dico bono beatorū hominū
nō ſunt. ſupp. nunc mali homies
et ideo cum hominibꝫ ſupp. bo-
nis qui vixerunt ſm rationē nō
flagellabuntur. ſed ſupp. cum de
monibus in inferno. § Se
cundo principaliter tangitur de
iſtis martiribus felicitas. vide-
licet palme ſeu corone ⁊ merce-
dis redditio. cum dicit Reddet
deus mercedem. Hec enim mer
ces que reddenda eſt ſanctꝭ mar
tiribꝰ quātum ad corpus Iam
enim eſt reddita q̄ꝫtum ad ipa.
animam)erit ipſemet deꝰ. cuiꝰ
viſio cum annexa dilectione, erit
ſanctis omnibus tota merces.
ſm Auguſtinum p̄mo de triniꝫ

Hanc mercedem vt dictum eſt:
iā habent q̄ꝫtū ad animas: expe-
ctantes eam q̄ꝫtum ad corpora ī
fine mūdi. iuxta illud quod dicit
apoſtolus ſc̄d̄e ad Thimo. iiij.
Repoſita eſt mihi corona iuſti-
cie. ꝛc̄. Et Sap̄. v. dicitur ꝙ iu-
ſti imperpetuum viuent. ꝛ apud
dominum eſt merces eorū. Se-
quitur. Ideo accipient regnum
decoris ꝛc̄. Hec merces debetur
ꝛ redditur bonis mercēnariis q̇
pro mercede ſuperna domio ſer-
uiunt. qui in domo patris cele-
ſtis habundabūt panibus quan
do reprobi fame peribunt Luce
xv. Quanti mercenarij in domo
patris mei ꝛc̄. Hec merces de-
betur etiaꝫ bonis operarijs qui
ſunt cultores dominice vinee.
quibus dicet pater celeſtis pro-
curatori ſuo. xp̄o. ſ. in fine mun-
di. Uoca operarios ꝛ redde illis
mercedē Matthei. xx. Iſta mer
ces magna eſt: ꝓpter immenſi-
tatem. Pulchra propter ſinceri
tatem. Juſta: propter equalita-
tem. Placita propter iocundita
tem. Longa propter eternitatē.
Eſt autem merces illa mag-
na propter immenſitateꝫ. qꝛ de⁹
ip̄e qui eſt immenſus eſt merces
iuſtorum. Unde Geneſ. xv. dixit
deus. Ego protector tuus ſum:
ꝛ merces tua magna nimis.
Eſt pulcra propter ſincerita-
tem. quia fructus virginalis vte
ri ſincer⁹. purus. floridus ꝛ im-
maculatus: merces eſt ſanctorū.
qui ſunt dei filij adoptiui. iuxta
illud pſ̄. filij merces fructus vē-
tris. Filij ſuꝑ. adoptiui. id eſt cu
iuſlibet iuſti qui eſt fili⁹ adopti
uus per grām merces ſuꝑ. erit
in patria fructus ventris. ſ. ma-
rie filius iheſus chriſt⁹. De quo
dixit ipſe angelus marie eidem
virgini Benedictus fruct⁹ ven-
tris tui. H Eſt etiam iuſta
propter equalitateꝫ. non ꝙ om-
nes eam equaliter ꝑcipiant. ſed
equaliter laborantibus. ꝛ ex eq̄li
caritate debetur equaliter. iuxta
illud apoſtoli ꝑme ad Corinthi.
iiij. Unuſquiſqꝫ ꝓpriam mercedē
accipiet ſm̄ ſuū laborem. Et di-
co ſignanter ex equali caritate.
quia min⁹ laborantibus ex ma-
iori caritate poterit eſſe equalis
vel maior merces. Illi eīm q̇ ho-
ra. xj. venerūt ī dn̄icā vineā labora
uerūt ex maiori caritate q̄ꝫ q̇ pri
mo venerant: idcirco acceperūt
ſingulos denarios ꝓ mercede. ſic̄
illi qui portauerūt pondus diei
et eſtus Math. xx. quod eīm la-
bori defuit hoc ſuꝑpleuit maio-
ritas caritatis. Eſt etiā placi-
ta ꝓpter iocunditatē. iocūde eīm
reddet. ꝛ cū iocūditate ꝑcipiet a
ſanctis om̄ibꝫ. iuxta illd̄ ſaluato
ris Mat. v. Gaudete ꝛ exultate
ī iſta die. ecce eīm merces vr̄a co-
pioſa eſt in celis. Signanter aūt
dr̄ Gaudete et exultate: quia per
cipientes hanc mercedē gaude-
būt gaudio exteriori. iuxta illud
pſ̄. Letamini ī dn̄o ꝛ exul. iuſti.

Eſt dico vltimo longa propter eternitatem. iuxta illud quod dicit ſapiens Eccl. xviij. Nō verearis iuſtificari vſq ad mortē. qm̄ merces dei manet in eternū. Patet igitur quanta ꝛ qualis ē merces que debetur laboribꝰ ſanctorum. Quod ipſi attendentes laborauerūt fideliter ꝛ hylariter vt hac mercede digni eſſent. Jſta mercede glorioſa mali ꝑuabunt. Jllis enim dicit ſaluator Mat. vj. Mercedem nō habebitis apd patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Tales enim in hac vita mercedem ſuā recipiunt. Unde dixit chriſtꝰ de ipſis Math. vj. Amen dico vobis receperūt mercedem ſuā. Et loquitur ad lrām de illis qui predicando ꝛ orando vel ieiunando vel q̄cūq mala vitando plus homines reſpiciūt q̄ ipm̄ deū. Tales enim apud homies mercedē ſuam recipiūt: idcirco nullā hn̄t apud deum mercedem. Sed illi mercedem iſtam glorioſam accipient q̄ deū p̄ncipaliter attendunt in ſuis laboribꝰ. ꝛ qui chriſtum patienter expectant ꝛ ſuſtinent donec veniat vnicuiq ſm̄ opera ſua redditurus. Dicamꝰ ergo orando illud Eccl. xxxvj. Da mercedē dn̄e ſuſtinentibus te. vt prophete tui fideles inueniantur. q̄ electis hominibꝰ huiuſmodi ꝑmiſerūt. Quā nob ꝛc.

De ſancto Johanne baptiſta Sermo primus.

IN diebus illis. [Factū eſt verbū dn̄i ad me dicens ꝛc.] Jere. j. J Inter puros homines ſūma fuit Johānis baptiſte ſanctitas. Unde dicit ſ ipo Cryſoſtomꝰ oml. iiij. ſup Mattheū q̄ imitabilis fuit conuerſatio eius. omniū em̄ hoim vita in comparatione ſue culpabilis apparebat. ſicut veſtis pulcra iuxta niuem poſita aliquantulū apparet nigra. propter quod verba dicta ad lrām de ſanctiori ꝓpheta veteris teſtamenti ſcʒ de Jeremia. ꝛ de xp̄ianiori noui teſtamēti: imo de ſancto ſanctorū ihesu chriſto: accipit ſancta mater eccleſia in vigilia ſui feſti ꝛ in ipſo feſto tanq̄ dicta ad lrām de Johanne. Et hoc quid ſatis ꝯgrue ꝓpter magnam ſimilitudinē que fuit inter Johannem ꝛ Jeremiā Jnter iohannem etiā ꝛ ſaluatorem noſtrū verba dicta de vtroq̄. ſ. Jeremia ꝛ chriſto multum proprie Johanni cōueniunt. ſic apparebit cum vtrāq lectōnē exponemꝰ. Quāuis aūt Jeremias prophetauit poſterius q̄ yſaias prius tamen legit eccleſia ad honorem p̄curſoris lectionem Jeremie q̄ yſaie. quod q̄dem: vt eſtimo. ſic ordinauit eccl'ia propter excellentiam xp̄i et Jſaie ſuper omi alio propheta. feſtū enim excellentiꝰ eſt q̄ vigilia: idcirco verba dicta ad lrām de chriſto. que

refert yſaias legũtur in feſto ſan
cti iohannis. verba aũt dicta je-
remie que ipſemet refert in vigi-
lia recitantur. Modo venia-
mus ad expoſitõem lectionis je
remie que legitur in vigilia hu-
ius feſti. Ubi ſciendum ꝙ ĩ hac
vigilia cõgrue legitur iſta lectio
et quia verba ipſius proprie Jo
hanni conueniũt ⁊ propter mul
tiplicem ſimilitudinem que fuit
inter Johannem ⁊ hieremiam.
Qs patet ſic. Johannes eñ fuit
electus a deo ⁊ predeſtinatꝰ ante
q̄ꝫ natꝰ. imo ⁊ ab eterno. De ipõ
enim dicit deꝰ pater ad litteram
ſicut refert Math. xj. illud Ma
lachie. iij. diu ante natiuitatẽ jo-
hannis per tempora multa. Ec-
ce ego mitto angelum meum. ⁊c̃
Hieremias enim fuit electus et
predeſtinatus anteq̄ꝫ eſſet conce
ptus. Unde dixit ei deus. Priꝰ
q̄ꝫ te formarem in vtero. ⁊c̃. Hie
remie p̃mo. Item johannes fuit
annunciatus per angelum patri
ſuo Zacharie anteq̄ꝫ conciperc-
tur Luce p̃mo. Hoc enim dixe-
runt aliqui de Hieremia ꝙ fuit
annunciatus per angelum ma-
tri ſue. Item johannes fuit naza
reus et obſeruabat legem naza-
reorum. que ſcribitur Numeri
vj. De ipſo enim dicitur Luce. j.
Uinum ⁊ ſiceram non bibet. ⁊c̃.
Et non fuit nazareus ſolum ad
tempus: ſicut illi de quibus ha
betur Numeri ſexto ca. ſed fuit
nazareus ab vtero matris ſue vſ
q̄ꝫ ad diem ſue mortis. ſicut iſte
ſamſon. de quo dicitur. Erit eñ
puer nazareus deo ab infantia
ſua. et ex vtero matris ſue vſq̄ꝫ
ad diem mortis ſue. Judicum
decimotertio. Idem dixerũt ali
qui de Hieremia. Iſta tamen
duo non ſunt autentica: de hie-
remia videlicet: ꝙ fuerit annũ-
ciatus per angelum. et ꝙ fuerit
nazareus. Nuſq̄ꝫ enim in aliquo
libro autentico leguntur. Item
johannes fuit ſanctiſſimus. in-
tantum ꝙ fuit chriſtus reputa-
tus. ⁊ intantum etiam ꝙ aliqui
dixerunt ꝙ nõ fuerit verus ho-
mo: ſed angelus incarnatus. Je-
remias etiam fuit in veteri teſta
mento vir ſanctiſſimus et virgo
vt creditur: puriſſimus. non ha
bens vxorem nec filios. ſicut di
citur Hieremie decimoſexto. p̃-
cepit enim dominus Hieremie
ꝙ non duceret vxorem in terra
iuda. et conſtat ꝙ alibi non du-
xit nec mulierem. In egypto eñ
non duxit. quia ibi lapidatus fu
it. Tãte autem ſanctitatis fuit
ꝙ aliqui dixerunt. ſicut iam di-
ctum eſt de Johanne. ꝙ fuit an-
gelus incarnatus. Sed quicq̇d
illi dixerĩt: ambo fuerũt veri ho-
mines: in corde tamen oſtende-
runt angelicam ſanctitatẽ. Item
Johannes fuit de tribu leui ⁊ fi-
lius Zacharie ſacerdotis. Luce
primo. Hieremias etiam fuit de
tribu Leui et filius helchie ſacer
dotis Jeremie primo capitulo.

R Ulteriꝰ Johannes nõ fuit
ſolum quantum ad animã vir-
tute diuina creatus: ſed quantũ
ad corpus plaſmatus. fuit enim
conceptus de homine ſene ⁊ ſte-
rili matre. ſicut dicitur Luce. j.
vnde non poterat naturaliter ge-
nerari. Jeremias etiaꝫ vt eſtimo
q̃ꝫtum ad corpus fuit ſm aliq̃d
virtute diuina plaſmatus. eſti-
mo enim ꝙ virtus diuina in eiꝰ
corpore aliquã induxit comple-
xionem. ad quam forſan nature
virtus non attigiſſet. ſm quam
quidem complexionem fuit eiꝰ
animus aptus ad predicendum
diuinas reuelationes. Quãuis
enim deus formet natiuitatẽ cu-
iuſlibet hominis. ſicut dicitur. ij.
Macha. vij. quemlibet etiã ho-
minem in matris vtero pelle et
carnibꝰ induat. oſſibuſqꝫ ⁊ ner-
uis compingat. ſicut dicit̃ Job
x. quia cauſa prima principaliter
⁊ immediate agit in actione cu-
iuſlibet cauſe ſecũde. non tamen
ſine cauſa dictum fuit. priuſq̃ꝫ te
formarem in vtero: noui te. Jo-
hannes etiam anteq̃ꝫ naſceretur
ex matris vtero mundatus fuit
ab originali peccato ⁊ repletus
fuit ſpirituſancto Luce. j. De je-
remia vero ꝙ ſanctificatus fuit
anteq̃ꝫ natus: expreſſe dicitur Je-
remie p̄mo. Anteq̃ꝫ inquit: exi-
res de vulua ſanctificaui te.

Ulterius Johãnes fuit pro-
pheta ⁊ ad prophetandũ ex offi-
cio miſſus Luce p̄mo. Dixit enĩ
pater. Tu puer propheta al. ⁊c.
Xp̃s etiam de ipſo dixit Math.
xj. prophetam ⁊ pluſq̃ꝫ prophe-
tam. De Jeremia etiam ꝙ fuit
propheta ex officio ad predican-
dum datus: legitur expreſſe Je-
remie p̄mo: dixit ei deus. Pro-
phetam in gentibus dedi te. Ul-
terius Johannes fuit decollatꝰ
ab herode antipa: propter doctri-
nam veritatis ⁊ iuſticie. ſicut di-
citur et habetur Marci. vj. et
Math. xiiij. Jeremias etiã pro-
pter predicationem veritatis fu-
it ĩ egypto ſub pharaone nechao
a iudeis lapidatus Juxta illud
Ecc̃i. xlix. Male tractauerunt
eum qui a ventre matris conſe-
cratus eſt propheta. dictum fuit
ď Jeremia. Propter igitur iſtas
viij. ſimilitudines que fuerunt
inter Johannẽ ⁊ Jeremiam pre-
ſens lectio congrue poterit dici
de Johanne. maxime quia verba
preſentis lectiõis proprie Johã-
ni ꝯueniunt ac ſi de ipſo fuiſſent
ad lrãm dicta. L Sciendu ꝫ
autem ꝙ exponendo preſentem
lcõem ad lrãm de Jere. ⁊ allegori-
ce de Johãne: poſſumus eam di-
uidere in hunc modum. Primo
enim tangitur prophete virtuo-
ſi auctoritas. Secundo vtriuſ-
qꝫ prophete hũilitas ibi [A. a. a.
domine deus] Tertio prophe-
tandi ſecuritas infra. [Et dixit
dominus ad me. Noli dicere qꝛ
puer ego ſum.] Circa primuꝫ
ſciendum ꝙ prophetia Jeremie

habuit auctoritatem ex duobus q̄ꝫ maxime. ſ. ex diuina inſpiratione. ⁊ ex diuina miſſione. Fuit enim factuꝫ verbum domini ad eum. et ab eodem fuit datus in prophetam. nõ enim fuiſſet prophetia ſua autentica niſi ipſe Jere. fuiſſet a deo inſpiratus. ⁊ ad prophetandum ab eodem deſtinatus. Dicit ergo quantum ad Jeremiã premittẽte eccleſia [In diebus illis] ſcꝫ Joſie regis juda. ſub eo enim fuit exorſus prophetare. xiij. anno regni ſui. Jeremie p̄mo. ſub quo prophetauit xviij. ãnis. poſtea ꝓphetauit ſub ioachaꝫ filio Joſie tribꝰ menſibus. quibus ipſe tm̄ regnauit. iiij. Regum. xxiij. Poſtea prophetauit ſub Joachim filio iſtiꝰ vndecim ãnis. Poſtea prophetauit ſub joachin filio iſtius qui dictus fuit jeconias tribus menſibus. quibus tm̄ regnauit in juda. quarti Regum. xxiiij. Poſtea prophetauit ſub Sedechia patruo iſtius ⁊ filio joſie vndecim annis. quarti Reguꝫ. xxiiij. Unde in vniuerſo ꝓphetauit. xl. annis in judea chaldea ⁊ in egypto: vbi etiam lapidatus fuit. Exordium autem prophetie ſue fuit ſub Joſya. vnde exponemus ſic. [In diebus illis.] ſcilicet tertiodecimo anno regni Joſie. [factum eſt verbum domini ad me dicens.] verba ſunt Jeremie quaſi diceret, facta eſt ad me celeſtis iſpiratio verbi diuini quo ſcilicet dictum fuit mihi [priuſq̄ꝫ te formarem in vtero] matris tue per conceptionem: [noui te] noticia ſcilicet p̄electionis. Omnia enim cognoſcit deus ab eterno. Non enim non cognoſcit aliter fienda q̄ꝫ facta. vocat enim ea que non ſunt ſicut ea que ſũt. Romanoꝝ. iiij. Uiros autem finaliter iuſtos futuros: non ſolum cognoſcit ab eterno noticia preſcientie: ſed etiam noticia predeſtinationis. que quidẽ eſt preparatio gratie in preſenti: ⁊ glorie in futuro. Chriſtꝰ enim dixit illi Johannis p̄mo. Cum eſſes ſub ficu vidi te. id eſt. (ſicut vno modo exponitur) cum eſſes in lumbis Adam qui fecit ſibi perizomata de folijs ficulnee: cognoui te. Geneſis tertio. Sed quid. nunquid eodem modo cognoſcit deꝰ omnes electos. Certe ita. ſed huic dictum eſt ſpecialiter. quia ad plura et ad maiora q̄ꝫ multi alij ipſe predeſtinatus fuit. Quare autem dictum ſit ei ſpecialiter a deo. formarem te. cum ipſe omnes homimines formet. dictum fuit ſupra. Eſtimo enim ꝙ virtus diuina aliquid ſpeciale fecit in corpore Hieremie. quod in multis alijs corporibus non fecit. Sanctoꝝ enim corpora vt eſſent aĩarum inſtrumẽta aptiſſima: ſpecialiter formauit deꝰ ſic ⁊ format

aliquid agens ſupra virtutē na-
ture. Patet autem ex p̄dictis ꝙ
ex iſto verbo. noui te. non pote-
runt aliqui dicere ꝙ Hieremi-
as fuiſſet angelus. quoniam nō
ſolum deus cognoſcit ex natura
p̄ſentialiter: verūetiam ⁊ ea que
non exiſtunt in rerum natura:
ſunt tamen fienda vel poſſibilia
fieri. et talia ſic de⁹ cognouit ab
eterno: ſicut cognoſcit ea que
nunc realiter exiſtunt. talia em̄
ſemper exiſtunt in ipſa preſcien-
tia et cognitione dei. Unde dicit
ſapiens in eccleſiaſtico. Domi-
no deo antequaꝫ crearentur om-
nia ſunt agnita. Sequitur. [⁊
anteq̄ꝫ exires de vulua] ſcilꝫ ma
tris tue. id eſt. antequaꝫ in luceꝫ
prodires per natiuitatem ex vte-
ro [ſanctificaui te]. id eſt. a pec-
cato originali in quo conceptus
fueras mundaui te. et per grām
quam infudi tibi cum adhuc eſ-
ſes in vtero ſanctum feci te. Ex
his patent duo. Primum eſt ꝙ
hieremias fuit ſanctificatus an
tequaꝫ natus. Secundum eſt ꝙ
ipſe fuit ſanctus natus: ac ꝑ hoc
et ſua natiuitas fuit ſancta. fuit
igitur nazareus Jeremie primo
ſanctus et floridus ex vtero ma-
tris ſue. Utrum autem legeꝫ na
zareorum ſemper obſeruauerit:
nuſq̄ꝫ legi. [⁊ ꝓpham in gentibꝰ
dedi te] in gentibus] dico. id ē.
in turbis iudeorum gentiliter vi
uentium. Uel [in gentibus] id
eſt. contra gētes iudeis vicinas.
Jpſe enim in ſolatium iudeoruꝫ
multa prophetauit contra chal-
deos. multa contra egyptuꝫ. mul
ta contra moab. et cōtra aliquas
gentes alias. ſicut apparet in li-
bro ſuo. Utrum autem quando
fuit ſanctificatus: fuit etiam in
prophetam datus. ſicut textus
innuit. neſcio. puto tamen ꝙ nō
fuit ei data gratia prophetandi
antequam eſſꝫ natus. non enim
gratia ſanctificationis ad hoc ſe
extendit. Dicendum eſt ergo ꝙ
anteq̄ꝫ eſſet natus: fuit ordina-
tus diuinit⁹ vt congruo tempo
re in prophetam daretur. Unde
ſic poteſt exponi textus [prophe
tam dedi te]. id eſt. cum te ſan-
ctificaui ordinaui vt in prophe-
tam darem te. ℳ Quan-
tum auteꝫ ad Johannem de quo
iſta verba exponuntur allegori-
ce dicitur ſic. [Jn diebus illis]
de quibus dicitur. Anno quin-
decimo imperij Tyberij ceſaris.
Luce tertio. [factum eſt verbum
domini ad me dicens.] id eſt. ce
leſtis inſpiratio et diuina reue-
latio verbi dei. quoniam dictuꝫ
eſt mihi. [priuſ q̄ꝫ te formarem.
⁊c̄.] Dicitur enim ſic Luce ter-
tio. Anno decimoquinto impe-
rij ty. ⁊c̄. Sequitur. Factum eſt
verbum domini ſuper Johan-
nem filium Zacharie in deſerto.
Quod verbum autem tunc fuit
factum ad Johannem: gloſa di

cit ſuper iſto verbo. ꝙ iſtud ver-
bum fuit ſibi factum. vade ⁊ p̄-
dica baptiſmum penitentie. for-
ſan fuit ſibi factum verbū iſtud
Priuſq̄z te formarem in vte. ⁊c̄.
Quāuis enim hec verba ad lit-
teram dicantur hieremie. magis
tamen proprie poterunt dici jo-
hanni. Jpſe enim fuit electus e-
ternaliter. vt diceret ei deus. no-
ui te. ſcilicet noticia predeſtina-
tionis. Jpſe etiam fuit ſm cor-
pus plaſmatus mirabiliter. vt
diceret ei deus Priuſq̄z te for-
marem. ipſe enim ſupernatura-
liter plaſmauit corpus ei9. Fuit
enim ſupra virtutem nature cō-
ceptus. Jpſe etiam fuit a pecca-
to mundatus totaliter. quia an-
teq̄z natus. vt diceret ei deus. an-
teq̄z exires de vulua ſanctificaui
te. Jp̄e nihilominus fuit ad pro-
phetandum ſolenniter deſtina-
tus. vt diceret eidem Prophe-
tam in gentibus dedi te. Dicit
autem in gentibus. tum q2 pro-
phetauit contra iudeos gentili-
ter viuentes. tum etiam quia gē-
tiles increpauit: vtpote illum he
rodem: cui dicebat Non licet ti-
bi habere vxorē3 fratris tui. tum
etiam quia ſtatuit regulam vi-
uendi gētilibus. vtpote illis mi-
litibus quibus dicebat. Nemi-
nem concutiatis. neq̄z calumniā
faciatis. et contenti eſtote ſtipen
dijs veſtris. Luce tertio. Non
enim eſt dubium quin hec quat
tuor fuerint ei de ſeipſo. per ſpi-
ritū reuelata. Ex quibus om
nibus patet ꝙ prophetia johan
nis fuit autentica. tum quia di-
uinitus inſpiratus. tum etiam
quia ipſe diuinitus fuit ad pro-
phetandum deſtinatus. ¶

Queritur autem vtrum ſicut
textus de johanne expoſitus in-
nuit: habuerit ipſe ſpiritum pro
pheticum antequa3 eſſet natus.
Hoc enim arguitur primo ex
iſto textu Antequa3. dicit. exires
de vulua ſanctificaui te ⁊c̄. Hoc
ſecundo arguitur ex verbo Au-
guſtini. quo dicitur in ſermone.
ꝙ nondum natus de ſecreto ma
terni vteri prophetauit. Hoc ter
tio arguitur ex verbo Ambroſij
ſuper Lucam. qui dicit. ꝙ Johā
nes p̄ſentia matris domini robo
ratus in vtero: infantie impedi-
menta neſciuit. et infra. Nulla3
infantie ſenſit etatem. a menſu-
ra cepit perfecte etatis plenitu-
dinis chriſti. Jnnuit enim pla-
ne ꝙ exiſtēs in vtero fuit capax
rationis: ac ſi eſſet perfecte eta-
tis. Propter quod ⁊ ſpiritus ꝓ-
phetici capax fuit. Hoc idem di
cit Auguſtinus in eodem ſermo
ne. ꝙ Johannes exiſtens in vte-
ro natiuitatem ſuam prophetan
do preuenit. Que omnia fundā
tur ſuper illo quod dicitur de jo
hanne Luce ꝑmo. videlicet. ꝙ fa
cta ſalutatione Marie in auri-
bus Elizabeth exultauit infans

Johãnes in gaudio in vtero ma
tris. vnde dicitur ꝙ tũc illuſtra⸗
tus fuerit lumĩe prophetico. q̃a
videtur tũc cognouiſſe ⁊ aduer⸗
tiſſe preſentiã ſaluatoris. quẽ ta
men aliꝗ non videbant. Hoc vl⸗
timo arguitur ex hoc quia vt di⸗
citur: meritis Johan. tam pater
q̃ȝ mater eius prophetauit. Vñ
dicitur ſic in ymno. Hinc parẽs
nati meritis vterqȝ abdita pan⸗
dit. Sed in contrariũ arguitur.
quia tunc habuiſſet vſum rõnis.
quod nõ videtur. propter quod
dicit Auguſtinus in epiſtola ad
dardanum. ꝙ illa exultatio fuit
q̃dã ſignatio tãte rei a maiori. i.
a mr̃e cog̃ſcẽte nõ a ꝑuulo cogni
te. ⁊ facta fuit illa exultatio diui
nitꝰ in infante: nõ humanitꝰ. fuit
enim quedam diuina impreſſio
in qua Johãnes ſe habuit ſolũ⸗
modo paſſiue. Quod aũt iſtoꝝ
verius ſit: neſcitur. primũ tamẽ
magis verum apparet ex verbis
ſanctorũ. Et dicit Auguſtinus
vbi ſupra. ꝙ forſan in johanne
vſqȝ adeo fuit acceleratus vſus
rationis ⁊ volũtatis ꝙ intra ma
terna viſcera poſſet cognoſcere.
credere. ⁊ conſentire: ad q̃ in aliꝗſ
paruulis etas expectatur vt poſ⸗
ſint. hoc tñ ſi fuit. inter mirabi⸗
lia diuine potentie eſt habendũ.
nec tamẽ trahenduȝ in exemplar
humane nature. Quando enim
deus voluit: iumentũ eſt locutũ.
nec tñ ꝓpter hoc homines ab aſi
nis conſilia querunt. Loquen
do autem moraliter poſſũt eſſe
verba dei cuiuſlibet inſtitutiõis
debite in prelatione. ſic [priuſq̃ȝ
te formarem] .i. in ꝑlatione inſti
tuerem [noui te] .i. approbaui te
ꝑ ſufficientiã vite. ſcientie ⁊ elo⸗
quentie. [⁊ anteq̃ȝ exires de vul⸗
ua] .i. de porta materna. vel de
ſtudio in quo concipiuntur filiꝗ
eccleſie [ſanctificaui te] non eñi
debet inſtitui in prelatione eccl'e
niſi qui ſanctꝰ eſt. vnde ſanctifi⸗
caui te. i. ſanctũ feci. ⁊ cognoui te
[⁊ prophetam in gentibus dedi
te] ad ꝑdicanduȝ ⁊ exhortandũ
ad arguendum ⁊ increpandum.

¶ Sequit̃ ſecunda ꝑs epl'e
in qua tangitur vtriuſqȝ ꝓphete
Jeremie ſuꝑ. et Johan. humili
tas. cum additur verbum Jere.
[Et dixi A. a. a. ⁊c̃.] Excuſauit
enim ſe ꝓpheta iſte ad recipiẽduȝ
officium ꝓphetandi: nõ quidẽ ex
ſuperbia vel aliqua proteruia: ſȝ
ex humilitate magna. Recuſat
enim officiũ. dicens ſe eſſe pueꝝ.
vnde ⁊ profert voces pueri. di⸗
cens. A. a. a. nõ ꝙ forſan eſſet pu
er etate: ſed tanq̃ȝ verus humilis
dicit ſe eſſe inſufficientem tanq̃ȝ
puerum reſpectu officiꝗ tanti. vñ
allegat quintuplicem inſufficien
tiam. ſ. vite. propter quã profert
primũ. ſ. a. ſcientie. ꝓpter quam
profert. ſm a. prudentie ⁊ indu⸗
ſtrie. propter quã profert tertiuȝ
a. eloquentie ꝓpter quam dicit.

Dñe deus neſcio loqui. grauita-
tis ⁊ inexꝑientie. propter quam
ſubdit. q̇a puer ego ſum.No-
tandum aūt ꝙ ipſe Hiere. reſpō
dit ita dicens. ⁊ dixi videlicꝫ vel
ipſi deo inſpiranti ⁊ reuelanti ac
tantū officium ei cōmittenti. vel
alicui angelo apparenti ſibi ī for
ma humana ymaginaria: tamen
gerenti vicem ac repreſentanti ei
perſonam dei. vnde poterat dice
re ſine mendacio. domine deus
propter hoc ꝙ iſte gerebat perſo
nam dei. facte enim fuerunt ī ve
teri teſtamento diuine reuelatio-
nes ꝑ angelos ſanctos. Per iſtū
moduꝫ excuſauit ſe Moyſes qñ
deus voluit eum mittere in egy-
ptum. dicens ſe eſſe impeditio-
ris lingue. Exo. 4. Sed quid
Nunquid iſte peccauit rēnuen-
do officicium dei: cum legamus
ꝙ yſaias obtulit ſe dicens. Ecce
ego. mitte me. Iſa. vj. Sed ſcien
dum ſm beatum Grego. ꝙ non
fuerunt contrarij. quia ille ꝑ acti
uam vitam prodeſſe ꝓximo cu-
piens officium predicationis ap
petijt. Iſte autem per contēpla-
tionem amori dei inherere deſi-
derans mitti ad predicandū ren
nuit Item yſaias ſe obtulit. quia
iam ſe purgatum per calculum
ſciebat. ſicut habetur yſa. vj. Iſte
autem nullum ſignum purgati-
onis ī ſe preceſſiſſe ſenſerat. For-
ſan enim nondum ſciebat ſe fuiſ
ſe ſanctificatum in vtero. quia il
lam ſanctificationem nullo mo-
do meruerat. propter quod pre-
dicationis officium recuſauit.
Iteꝫ yſaias erat prouectioris eta
tis q̄ꝫ iſte. qui forſan etate puer
erat. ⁊ idcirco nec maturum nec
ſufficientē ſe reputabat. P
Quātū āt ad johannem iſta par
ticula pertinet. Certe nuſq̄ꝫ legi
mus ꝙ ſe vocaliter excuſauerit.
quia etiam nec legimus ꝙ com-
miſſio iſtius officij vocaliter ei fa
cta fuerit: ſed ſolum per diuinaꝫ
inſpiratōem. tamen ſi boc dice-
retur: q̄ꝫuis non legatur: nō eſſet
aliquis error. Johannis enim ꝓ
mo dicit ipſe. Qui miſit me: ille
mihi dixit ⁊c̄. Unde vel menta-
liter ſolum: vel mētaliter ⁊ voca
liter ſimul factum fuit ei verbum
domini. Unde et tunc ipſe po-
tuit ſe excuſare ab officio tanto.
Et reuera cum ſibi fuit commiſ
ſum prophetandi officium: ipſe
puer erat. Unde pater ad eū Lu-
ce primo. Tu puer propheta al-
tiſſimi vocaberis: preibis enim
ante faciem domini parare vias
eius. Et non ſolum puer: īmo
nec dum natus. ſicut apparuit
ſupra. Quicquid auteꝫ fuerit de
recuſatione officij: ſummam ta-
men humilitatem johānis legi-
mus. propter quam ⁊ Hieremi
as ſe excuſauit. Legimus enim
de ipſo ſcꝫ ſancto j ohanne ꝙ cuꝫ
tante ſanctitatis eſſet ꝙ turbe ip
ſum putabant eſſe chriſtum: ipſe
humiliter hoc negauit dicens.
Non ſum ego chriſtus Johan. j.

Super quo verbo dicit glo. Nihil maius humilitate johannis. Elegit em̄ ſm Grego. in omelia ſolide ſubſiſtere in ſe. ne humana opinióe rapeꝛ inaniter. Sup humilitate eiuſdem legimus in eodem caplo Johis. dixit enim ipſe de chriſto. Ipſe eſt qui poſt me venturus eſt. qui ante me factus eſt. cuius non ſum dignus vt ſoluam corrigiam ⁊c̄. Iterū Johãnis. iij. dixit ipe de chriſto. Illum oportet creſcere: me aūt minui. Humilitatē ergo johannis maximā legimꝰ. Utrum ſic aūt ſe excuſauerit ſicut hieremi. neſcimꝰ. ¶ Sequitur. [Et dixit ad me] vbi tertio tangitur quantum ad vtrūqꝫ. hieremiaꝫ .ſ. et johannem ꝓphetandi ſecuritas. que patet ex q̄nqꝫ. ſcꝫ Ex diuina predictione. Ex diuina promiſſione. Ex diuina purgatione. Ex diuina inſtructione. Ex diuina prefectōne. Propter primū dicit q̄ꝫtum ad vtrunqꝫ ſimul. [Et dixit dominꝰ ad me.] ⁊ hoc ſupp. vel mentaliter per ſeipſum. vel vocaliter per angelū. [Noli dicere quia puer ego ſuꝫ] quaſi di. noli conſiderare tuam imbecillitatem: ſed mittentꝭ poteſtatem. aperi em̄ os tuū ⁊ implebo illud. Moyſi em̄ qui ſe excuſauerat dixit. ſicut habeꝛ Exodi. iiij. Perge igitur ⁊ ego ero in ore tuo. doceboqꝫ te quid loquarꝭ. noli ergo dicere quia puer ego ſum, quia q̄uis de te ſis inſufficiens. cū habeas bonam volūtatem ego habeo poteſtatem. Hoc enim predico tibi [qm̄ ad omnia] tam proſpera q̄ꝫ aduerſa [que mittam te ibis. ⁊ q̄ mandauero tibi loqueris] ad eos. nō ſupp. tacendo veritatē ⁊ palliando: ſicut faciūt adulatores. Conſtat de hieremia in libro ſuo. ꝙ iuit ad om̄ia ad que miſit eum deꝰ. non timens aliquam aduerſitatem. nec etiam mortem. ⁊ q̄cūqꝫ mandauit ei deus locutus fuit peccatoribꝰ. non tacendo verū verbū. Idem patet de Johanne: miſſus em̄ fuit ante chriſtū: precurrendo ipſiꝰ aduentū. Luce. iij. diciꝛ ꝙ venit in omnem regionem ⁊c̄. et anteq̄ꝫ natꝰ p̄curſionem ſuā inchoare voluit. exultans in gaudio in p̄ſentia ſaluatoris. Luc̄. j. Quodcūqꝫ em̄ mādauit ei deꝰ: locutꝰ fuit ad peccatores ⁊ ad iudeos. ſcꝫ ad publicanos ⁊ ad milites. ſicut apparet Lu. iij. ⁊ vniuerſalr̄ ad oēs cū dicebat Luc̄. iij. Oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū excidetur: et in ignē mitteꝛ. Et infra eodē. Purgabit inq̄t de xp̄o. aream ſuam: ⁊ congregabit triticū in horreum ſuū. paleas aūt cōburet igne inextinguibili. ⁊ alia multa q̄ dixit ſicut habeꝛ Johãnis. iij. in fine. Patet igiꝛ ꝙ ambo ſecure potuerunt dicere ſuam propheciam. quia deꝰ predixit eis. ꝙ ipſo iuuante: iniuncta omnia executioni debite demandarent,

Moraliter bene facerent pue
ri etate vel etiam ſenſu quãdo in
ſtituunt̃ in officio prelatõis: cuiꝰ
eſt etiam predicare: ſi dicerent in
ſtituenti. a. a. a. dñe neſcio loqui
quia puer ego ſum. i. noli me fa-
cere epm. q2 oporteret me p̃dica-
re. ⁊ ecce neſcio loqui. quia puer
ego ſum vel etate vel ſufficientia
neceſſaria ad officiũ tantũ. Sed
quid: ex q̃ iſtituti ſunt q̃zuis pue
ri: q̃zuis etiam inſufficientes nõ
debent excuſare etatem vel inſuf
ficientiã. quia obligati ſũt. quia
dicit deꝰ cuilibet taliũ Noli dice
re quia puer ego ſum Debes cm̃
ire ad oĩa que mittam te. ⁊ de-
bes loqui quecunqꝫ mandauero
tibi. Et ſi dicas ꝙ es inſufficiẽs
nõ propter hoc excuſaberis. quia
officiũ cui iſta annexa ſunt rece-
piſti. R Quantũ autem ad
ſecundũ. ſ. q̃ztum ad diuinã pro
miſſionem que facta fuit vtriqꝫ.
ſcꝫ ieremie ⁊ iohanni. addit̃. ver
bum domini vtriqꝫ factuꝫ. [Ne
timeas a facie eorũ]. id eſt. ne cõ
ſideres multitudineꝫ eorum ad
quos miſſus es: ſed me qui mit
to te [quia ego tecum ſum]. ſ. ad
pugnandũ contra eos. ⁊ docen-
dum te quid loquaris. ⁊ ad com
plendum ꝑ te vniuerſa. Simile
fuit dictum Ezechieli. Fili ho-
minis ne timeas eos: neqꝫ ſmo
nes eorũ metuas. Ezech. ij. ⁊ in-
fra. iij. Ecce dedi faciem tuã va-
lentiorem faciebꝫ eorũ. ⁊ fronteꝫ
tuã duriorem frontibꝫ eorum: vt
adamantem ⁊ vt ſilicem dedi fa
ciem tuam. Ne ergo timeas eos
facies enim prelati debet eſſe vt
adamas attrahens. ſuꝑ. ſubdi-
tos per miſericordiam. ⁊ vt ſi-
lex frangens: ſcꝫ duros per iuſti
ciam. vel vt adamas ⁊ ſilex ad-
uerſa cuncta ſuſtinens per pati-
entiam. [vt eruam te dicit domi
nus.] nõ q̇n perſecutiones ⁊ an
guſtias mltas ſuſtineas: ſꝫ ne in
aduerſitatibus succũbas. ſm ꝙ
dicit Gregoꝰ. deus enim melius
liberat cum patientiã in aduer-
ſitatibus miniſtrat. Reuera Je-
remias multas fuit paſſus an-
guſtias Fuit enim percuſſus. in
neruo retruſus. ⁊ tandem lapi-
datus. ſed deus ipſum eruit. q̇a
in omnibus ipſi patientiam de-
dit. Johannes etiam fuit incar-
ceratus: ⁊ tandem decollatꝰ: ſed
deus ipſum beatum ⁊ glorioſuꝫ
fecit. Secure igitur vterqꝫ. ſcili-
cet Jeremias ⁊ Johannes pre-
dicare ⁊ prophetare potuit. quia
deus vtriſqꝫ promiſit ꝙ eſſet eos
confortans: ⁊ pacientiam tribu-
ens ipſis. ⁊ hoc non ad tempus:
ſed ſemper: quantum erat ex par
te dei. iuxta illud Matthei vlti-
mo. Ecce ego vobiſcũ ſum cun-
ctis diebus ⁊c. S Quantũ
autem ad tertiũ. ſcꝫ diuinaꝫ pur
gationem ſubdit̃ verbũ Jeremie
dicentis. [Et miſit dominꝰ ma
num ſuam: ⁊ tetigit os meum]
Ubi primo eſt ſciendum ꝙ quia
ieremias excuſauerat ſe ab actu

prophetandi ꝑpter ineloquenti-
am: dicens. neſcio loqui. idcirco
voluit deus tactu man⁹ ſue pur
gare os Jeremie ab iſta neſcien-
tia ⁊ impedimento loquēdi. Si
mile habem⁹ de Jſaia. Dixit eñ
yſaias. ſicut habetur Jſa. vj. vir
pollutꝰ labijs ego ſum. Sed qd:
volauit ad eū vnus de ſeraphin
⁊ cum carbone ſeu calculo acce-
pto de altari tetigit labia ſua. et
ſic mundauit immundiciam la
biorum eius. Secundo eſt ſcien
dum ꝙ manus iſta que dicit̄ hic
manus dei fuit. vt puto. manus
ymaginaria cum qua angel⁹ qui
loquebatur ſibi tetigit os eius. ⁊
hoc totum in perſona dei. Po-
tuit enim eſſe ꝙ ſicut angelus te
tigit cum calculo labia yſaie. ita
angelus cum manu ſua tetigit
os Hieremie. Jta enim videba-
tur eis ꝙ fieret. et totum fiebat
miniſterio angelorum. Tertio
eſt ſciendum ꝙ hic non fuit ſo-
lum tactus exterior: ſed etiam in
terior. Principaliter enim vir-
tus vel operatio diuina per ma-
num deſignata tetigit os pro-
phete interius. id eſt. intellectum
et purgauit ipſum ab ignoran-
tia et neſcientia. tetigit os exteri
us. id eſt. corporis ⁊ purgauit in
eloquentia. Secure ergo potuit
predicare Hiere. non ſolum pro
pter diuinam predictionem et
promiſſionem. de quibus dictū
eſt. ſed etiam propter diuinā ope
rationem. quia vt ipſe dixit Mi

ſit dominus manum ſuam ⁊ te
tigit ⁊c̄. manū quidem. id eſt. vir
tutem purgatiuam. cuius qui-
dem man⁹ ymaginaria erat ſig-
gnum. Tactus etiaꝫ exterior ſig-
nū fuit interioris. ¶ Quā-
tum autem ad Johannem per ti
net: nunq̄ꝫ legimus ꝙ deus vel
angelus manu aliqua ymagina-
ria tetigerit os ei⁹. ⁊ tñ quāuis
non legatur potuit ſic eſſe. Ueꝝ
quicq̇d ſit de mann ymaginaria
⁊ de tactu extrinſeco: certum eſt
tam̄ ꝙ manus dei vera. i. filius
dei incarnatus ⁊ digitus huius
manus. ſ. ſpirituſſanctus tetige
runt os extrinſecum Johannis.
Filius enim dei conceptus ī vir
gine viſitauit perſonaliter Jo-
hannem nondū natum. et certe
viſitando tetigit intima Johan-
nis. quem quidem tactum effi-
caciſſimū ſenſit iohannes. exulta
uit eñ in gaudio ſentiens p̄ſen-
tiam ſaluatoris. et tactuꝫ ei⁹ ſua-
uiſſimum qui erat de manu dei
patris. tūc enī iſto tactu ꝟtuoſo
fuit mūdat⁹ et purgat⁹ a peccato
originali. vt dicit Innocentius
terti⁹ Sex enim menſib⁹ fuit io-
hannes in peccato originali. Hec
enim viſitatio et virginis ſaluta
tio facte fuerunt ſexto menſe a cō
ceptione iohannis. ut dicitur lu
ce primo Tunc enim digiti hu-
ius man⁹ id eſt virt⁹ et dona ſpi-
rituſſancti. de quorū numero eſt
donum ꝓphetie: tetigerūt intrin
ſecum os ipſius et tangendo re-

pleuerũt ſpiritũ. vnde et tũc fuit
factus propheta. quem quidem
tactum et quam repletionem ſen
ſit iohannes mouens ſe in vtero
matris modo inſolito quaſi vo-
lens currere ⁊ ire ſtatim ad pro-
phetandum ¶ Notandum autẽ
quantum ad litteraꝫ. quod quia
jeremias puer erat forſan etate ⁊
quia ſanctificatus fuerat in vte-
ro: ideo leuiter purgatus fuit. ſ.
tactu manus. pauca enim pec-
cata habebat. Iſayas. vero quia
homo prouectioris etatis erat.
et forſan plura peccata habebat
et magis implicatus erat ĩ mũ-
danis. habebat enim vxorem ⁊
filios. idcirco durius purgatus
fuit. ſcilꝫ cum calculo et carbone
Ezechiel autem quia prouectio
ris etatis erat q̃ꝫ aliquis aliorũ.
et forſan plura peccata habebat:
idcirco duriori modo adhuc pur
gatus fuit. ſcilicꝫ comeſtione vo
luminis. ſicut habetur Ezechie-
lis. iij. In his tribus allegori
ce notantur tria. que ſunt neceſ-
ſaria doctori. In libro enim no-
tatur ſcientia. in purgatione la-
biorum cum calculo notatur elo
quentia. ſed in tactu oris cũ ma-
nu notatur operatio bona. In h
enim ꝙ cum manu tetigit deus
os prophete: datur predicatori
intelligi ꝙ illud quod ore predi
cat: opere debet adimplere. ¶
Quantum autem ad quartũ:
ſcilicet diuinam inſtructionem.

ſubiungitur verbum ipſius Hie
remie dicentis. [Et dixit domi-
nus ad me] Expone ſicut prius
Quid dixit ei dominus. [Ecce
dedi verba mea in ore tuo.] Ue-
re dedit dominus verba ſua in
ore Hieremie. In ore dico in-
teriori ad capiendum ⁊ retinen-
dum. in ore exteriori ad loquen-
dum et proferendum. Non enĩ
poſſet Hieremias locutus fuiſ-
ſe verba talia. maxime predicen-
do futura. niſi deus eum inſtru-
xiſſet. et verba ſua in ore eius po
ſuiſſet. De Johanne autem cer-
tum eſt: ꝙ deus ipſe loquens ei
ad cor dedit verba ſua in ore eiꝰ.
aliter ſic locutus non fuiſſet. ver
ba quidem de chriſto teſtifican-
tia. penitentes conſolantia. ⁊ im
penitentibꝰ eternam penam cõ-
minantia. ſicut hiſtoria euange
lica patet. Multiplex autem te-
ſtimonium de ipſo perhibet. ſcꝫ
de ſumma puritate et innocen-
tia. Dicens illud Johãnis ꝑmo
Ecce agnus dei. De ſumma vir
tute et potentia. dicens: ecce qui
tollit peccata mundi Johannis
primo. De ſumma dignitate et
excellentia dicens de ipō. cuius
non ſum dignus vt ſoluam cor-
rigiam calciamenti eius. Johan
nis primo. Et illud Johannis
tertio. Qui de celo venit ſuper
omnes eſt. De ſumma pietate ⁊
miſericordia dicens ipſum eſſe
ſponſum eccleſie fideliũ hoim.

Johan.iij. Qui habet ſpōſaꝫ ſpō
ſus eſt. qđ fuit ex ſūma pietate ⁊
miſericordia. De ſūma ſanctita-
te ⁊ virtutis affluētia di. de ipſo.
ꝙ nō dedit ei deus ſpiritū ad mē
ſuram Johan.iij. De ſumma iu-
riſdictōe ⁊ preſidentia di. de ipō.
Pater diligit filiū. ⁊ omnia de-
dit in manu eius. Jo.iij. De ſum
ma ſeueritate ⁊ iuſticia. di. ƌ xp̄o
ꝙ purgabit arcam ſuaꝫ. ⁊c. vt ȝ.
luc.iij. ⁊ illđ Jo.iij. Qui īcredulꝰ
eſt filio: non videbit vitā: ſed ira
dei manet ſuꝑ euꝫ. x Quā-
tū autē ad quintum ⁊ vltimum.
.ſ. diuinam ꝑfectiōeꝫ ⁊ iuſticiam
⁊ īſtitutionē ſubnectit᷑ verbū dei
qđ refert ip̄e jere. dc̄m ei fuiſſe ad
lrām. [Ecce ꝯſtitui te hodie ſuꝑ
gentes ⁊ ſuper regna.] Signā-
ter dicit ꝯſtitui te. ⁊ nō tu te. nec
aliq̇d aliud niſi ego ipſe. multos
tn̄ hodie cōſtituit in prelationibꝫ
pecunia. multos generis proſa-
pia. multos caro ⁊ ſanguis. mul
tos nichilominus famliaritas
principum. Sed prophete di-
ctum fuit [Ecce ꝯſtitui te ſuper
gētes] id eſt ſuꝑ om̄es peccato
res gentilit᷑ viuentes. [vl' ſuꝑ gē
tes] vt eas arguas ⁊ īcrepeſ: ⁊ irā
dei denuncies. [⁊ ſuper regna].
.ſ. ſuꝑ iuda ⁊ iſrael. de vtroq; em̄
regno aliqua dixit. regnū tn̄ iſrl'
iam erat deſtructum. vel [ſuper
regna] .ſ. iudeorū. chaldeorum.
egyptioꝝ ⁊ moabitaꝝ. de quibꝰ
ſicut apparet ex libro ſuo ꝓpheta
uit. Unde ergo dicit [Ecce con-
ſtitui te hodie ſuper gentes ⁊ re-
gna] tanq̄ꝫ ꝓphetam ⁊ prelatuꝫ
coꝝ. imo tanq̄ꝫ deū ipſoꝝ. ſicut
dictū fuit Moyſi Exo.vij. Ecce
conſtitui te deū pharaonis. [vt
euellas] .i. iudeos eſſe euellēdos
ƌ terra ſua d̄nūcies [⁊ deſtruas]
id eſt. ciuitatem hieruſalem ⁊ ter
ram iuda deſtruendas eſſe fame
peſte. gladio. ⁊ captiuitate pre-
dices. [⁊ diſperdas ⁊ diſſipes.]
id eſt. regnū iudeorū diſſipandū
eſſe per caldeos totaliter denun
cies. Et ſic prophetauit Jeremi
as ſicut patet. Et non ſolū iſtaꝫ
deſtructōem ⁊ iſtam ꝑditionem
predixit de iudeis: ſed etiam de
gentibꝰ vicinis: ſicut patet. Nec
ſolum fuit conſtitutus ſic vt iſta
mala penalia q̄ dicta ſunt pro-
phetaret: veꝝ etiam ⁊ bona ſeq̄n
tia. vicꝫ liberationem a captiui-
tate: ⁊ reditū de babylone. ꝓpter
qđ ⁊ ſubdit᷑. [⁊ edifices.] .i. ciui-
tatem hieruſalem adhuc eſſe re-
edificandam ꝑdices. [⁊ plātes]
id eſt: iudeos adhuc eſſe plantan
dos in terra iuda poſt ſeptuagi-
ta annos denūcies. y Cer-
tū eſt etiam ꝙ ip̄i iohāni de quo
hec omnia exponunt᷑ allegorice.
et leguntur ⁊ cantant᷑ de ipſo in
eccleſia ac ſi de ipſo eſſent ad lit-
teram dicta. Primo enim quiq;
antiphone matutine ſumunt᷑ de
epiſtola iſta. ſicut patet ꝙ deꝰ ip̄e
loquens ad Jeremiā dixit verba
iſta. Ecce conſtitui te hodie. Et
poteſt referri li hodie ad tempꝰ

de quo dr̃ Luce.iij. Anno quĩto
decimo ⁊c̃. Factũ ẽ verbũ dñi ⁊c̃.
Cõſtitutꝰ ꝗdem fuit iohãnes au
toritate diuina ꝑcurſor xp̃i ⁊ pro
pheta quidã ⌊ ſup gentes ⌋ id eſt
ſup pctõres gentiliter viuẽtes. q̇
bus dicebat genimina viperarũ
⁊c̃. Luc̃.iij. ſequit̃. facite ergo fru
ctus dignos pn̄ie. Uel ad lr̃am
⌊ ſup gentes ⌋ id eſt ſuper gẽtiles
erudiẽdos. ſic erudiebat iſtos mi
lites de quib; habet̃ Lu.iij. vl' ſu
per gẽtes ⌋.i. ſup gẽtiles arguen
dos. ſicut arguebat herodẽ ⁊ he-
rodiadẽ ⁊ familiares ſuos. qui ꝑ
magna parte erãt gentiles ⌊ ⁊ ſu
per regna ⌋ id eſt ſup ꝑncipatus
iudee ⁊ galilee. ituree. ⁊ traconi-
tidis regiõis ⁊ abiline. Cerdo ei
ꝙ in iſtis tetrarchijs ꝓphetauit
iohãnes. Uel allegorice ⌊ ſup re-
gna ⌋ id eſt ſup regna mũdi. cu-
ius lex eſt auaricia. ⁊ cuiꝰ incole
ſunt oẽs cupidi ⁊ auari. Reue-
ra ſup illud regnũ fuit iohãnes
ↄſtitutus. Nũꝗ̃ eñ fuit hõ pu-
rus q̇ magis mundũ ↄtemneret
⁊ mũdana oĩa ꝗ̃ iohãnes. Ni
hil eñ vnꝗ̃ tp̃ale legit̃ habuiſſe
vir eñ mundũ ingreſſus: mun-
dũ deſeruit: ⁊ intrauit deſertum
Sup etiã regnũ carnis. cuiꝰ lex
eſt carnalis laſciuia. ⁊ incole eiꝰ
ſũt oẽs lubrici ⁊ immũdi. Et
certe ſup illud fuit ↄſtitutꝰ iohã
nes. fuit eñ virgo puriſſimꝰ. vi
delz. q² ſingularis abſtinentie. i-
dutus et pilis cameloꝝ. ⁊ accin
ctus zona pellicea. cuiꝰ cib; erat
mel ſilueſtre ⁊ locuſte. Homo eti
am fuit ſanctiſſimꝰ. intrauit eñ
deſertũ: ne leui maculare vitam
famine poſſet. Sup regnũ etiaz
diaboli. cuiꝰ lex eſt ſupbia. cuiuſ-
ꝗ̃ incole ſunt omnes ambitioſi
et ſupbi. et reuera ſup iſtud fuit
conſtitutus iohãnes. nunꝗ̃ eñ
aliq̇s purus hõ potuit eſſe humi
lior iohãne. vt dictũ eſt. s̃. Su-
per regnũ etiã tyrannoꝝ huiꝰ ſe-
culi. in quo lex eſt terrena poten
tia ⁊ hũana malicia. cuiuſꝗ̃ ſũt
incole oẽs tyrãni ⁊ oẽs pau
peꝝ oppſſores. De iſto reg̃ tunc
erãt herodes ⁊ herodias et ſocij
coꝝ. Et certe ſup hoc regnũ fuit
conſtitutus. q² ip̃m ſua patiẽtia
ſupauit. Bene ergo dr̃ de iohan
ne ꝙ fuit cõſtitutus ſup regna.
q² ſuis ꝟtutib; ꝑdicta regna q̃t-
tuor ſupauit. ¶ Sed ad q̇d
fuit ↄſtitutus: certe vt euelleret.
deſtrueret. diſpderet ⁊ diſſiparet
id eſt reprobos eſſe euellẽdos de
terra viuentiũ. ⁊ deſtruẽdos eſſe
in die iudicij p diuinã ſñiam. et
diſpdendos. i. retrudendos eſſe
in infernalẽ iehennã. ⁊ diſſipan-
dos eſſe. i. totaliter repellẽdos eſ
ſe a diuina miſcdia ⁊ a diña me
moria in fine mundi ꝑdicaret et
ꝓpheraret. vñ dictũ fuit ſupra. vt
euellas ⁊c̃. Et nõ ſolum fuit con
ſtitutꝰ vt iſta mala futura repro
bis ꝑdicaret: ſed etiã vt electꝭ bo
na eis futura denũciaret. ſcz edi
ficatõz coꝝ i pallatio gl'ie. ⁊ plã
tationẽ coꝝ in virgulto patrie ce

leſtis. vñ dicit̄ ei. ⁊ edifices ⁊ plā
tes. i. electos edificandos eſſe. et
plātandos ꝓphetes. Uel ſic mo-
raliter. ꝯſtitutus fuit iohānes vt
verbis efficacib⁹ ſue p̄dicationis
euelleret a cordibus peccatorum
malas cogitationes ꝑ cōtritionē
⁊ deſtrueret nociuas dilectatōes
per verecūdam ⁊ integrā ꝯfeſſio-
nem. ⁊ diſꝑderet prauas operati
ones per dignaz ſatiſfactionem.
et diſſiparet peccādi ꝯſuetudinē
per ꝯ̄riam aſſuefactōem. ⁊ edifi-
caret ſic purgatos a malo ſupra
firmā petrā. i. xp̄m per meritorū
cumulatōem. ⁊ plātaret ī orto ec
cleſie ꝑ virtutū firmā radicatio-
nē. vñ dictū fuit iohāni. vt euel-
las ⁊c̄. Ad h̄ em̄ quilibet p̄dica-
tor ꝯſtituit̄. vt vicꝫ ſua p̄dicatōe
q̄ttuor p̄dicta regna ſuꝑet. p̄mū
q̇dem p̄dicando ꝯtemptū mūdi
⁊ pauꝑtatē. ſcōm p̄dicando ab-
ſtinentiā ⁊ caſtitatē. tertiū p̄dicā
do humilitatē. quartuꝫ p̄dicādo
patiam ⁊ innocentiā. Cōſtat etiā
vt euellat ⁊ deſtruat. ⁊c̄. ſic̄ dc̄m
eſt ſtatim. Patet igit̄ ex p̄dictis
ꝙ iſta lectio dicta ad lr̄am Jere
mie: ꝯgruētiſſime dici poſ̄at io-
hāni bap. Et patēs eſt concor
dia inter iſtā lectionē ⁊ euāgeliū
qᷣ in iſta vigilia legit̄. qᷣ ſcribit̄
Luce p̄mo. ⁊ incipit. Fuit in die
bus herodis regis ⁊c̄. Patet ni
hilomin⁹ ꝙ ſecure potuerunt p̄-
dicare Jeremi. ⁊ iohes. tū q2 vter
qꝫ a deo purgat⁹. tū q2 a deo in-
ſtruct⁹, tū q2 ab eodē ad ꝓphetan
dū ⁊ p̄dicādū inſtitut⁹. Et ī iſtꝫ
ptꝫ ordo ꝯuenientiſſim⁹. Prīo
em̄ reqrit̄ ad p̄dicādū bona vita
q̄ notat̄ ī dīna purgatiōe. Scd̄o
ſciā cū eloq̄ntia. q̄ notat̄ in dīna
inſtructōe. cū dic̄ de⁹. Ecce dedi
v̄ba mea ⁊c̄. Tertio auc̄tas d̄ ſuꝑ
collata. q̄ notat̄ ī dīna īſtitutiōe.

¶ De ſcō iohe bap. Ser. ij.

PRiuſquaz te formarē in vtero noui
te. ⁊ anq̄ꝫ exires de ven-
tre ſctificaui te. ⁊ ꝓphām in gen
tib⁹ dedi te. vbi ſupra. A Fu
it iohes a deo format⁹ corꝑalit̄:
nō ſolū ſpūal̄r. Uñ ip̄e potuit di
cere deo illᷣ ps̄. Cognouiſti me
ſcꝫ ab eterno. q̄ꝫuis eſſem naſci-
turus in nouiſſimis dieb⁹ tu for
maſti me. ⁊ poſuiſti ſuꝑ me ma-
nū tuā. i. in formatione mei cor
poris tuā v̄tutē mirabilē oſtēdi-
ſti. De formatōe iohis q̄ꝫtuꝫ ad
q̄ttuor: īuenies ſatis in p̄mo ſer
mone ſui feſti. ſ. nūc hec dic̄ dn̄s
formās me ex vtero. ⁊c̄. Tertio ī
troducit̄ iohes a deo mūdat⁹ cele
liter. cū dic̄ ei [Sctificaui te]. id
ē a pctō originali celerit̄ mūdaui
te. Et bñ celeriter. q2 [anq̄ꝫ exi-
res de vētre]. ſ. mr̄is tue ꝑ natiuita
tē. Ubi ē notā. ꝙ ab iſto pctō ori
ginali mūdāt̄ hoīes triplici bap
tiſmo. i. baptiſmo flāmīs. baptiſ
mo ſil̄ flumīs ⁊ flāmīs. ⁊ baptiſ
mo ſāguīſ. Prīo baptiſmo. ſ. flā
mīs fuer̄t aliq̇ baptiſati. ⁊ ab il-
lo pctō mūdati: anq̄ꝫ eēnt nati. Et

tenet h̄ ecc̄ia firmiter de trib⁹ .ſ.
de Jere. cui dictū fuit ad lr̄am ꝟ
bū iſtud. añq̄ꝫ exires de vul. ꝛc̄.
Et de iohe bap. cui dcm̄ fuit ver
bū iſtud ſm allegoriā. Añq̄ꝫ exi
res ꝛc̄. q꞉ de ip̄o dixit angel⁹ Lu.
j. Sp̄uſcō replebit̄ adhuc ex vte
ro mr̄is ſue. Tenet etiā h̄ eccl̄ia
firmiter. q̄ꝫuis h̄ nō legat̄ in aliq̄
ſcriptura autētica de maria ꝟgie
martre xp̄i. Hoc āt ꝓbat̄ ꝑ locū
a maiori. q꞉ ſi iere. ꝛ iohes q̄ fue
rūt ſui dei fuerūt ſctificati añq̄ꝫ
nati mlto forti⁹ ꝟgo maria q̄ fu-
it ꝟe mater ſctiſcoꝝ. ꝓpter qð na
tiuitas vtroꝝ. q꞉ ſctorū fuit ſctā
ac ꝑ h̄ celebris ꝛ iocūda. Vnð ſi
de ſctis veteris teſtam̄ti feſta a-
geret eccia: certe ſolēnizaret ð na
tiuitate ieremie ſuo mō ſic̄ de na
tiuitate iohis ꝛ marie. ð ip̄a em̄
ꝟe exponit̄ illð ꝟbū pſ̄. Sctifica
uit tabnaculū ſuū altiſſim⁹. Et
illð etiā Ecc̄i. xxiiij. In ciuitate ſci
ficata ſilr̄ reqeui. .ſ. ꝟbū xp̄i vocā
tis ciuitatē ſctificatā matrē ſuaꝫ
Et illð etiā qð ſcribit̄ Zach. ij. c.
poſſidebit dn̄s iuda ꝑtē ſuā i ter
ra ſcificata. Vocat em̄ terrā ſcifi
catā mr̄em ſuā. in q̄ ſic̄ in ꝑte ſua
ſibi a ꝓpata ſpālr̄: tribū iuda poſ
ſedit. B Inter iſtos āt ſcti-
ficatos añq̄ꝫ eēnt nati dn̄a fuit
ꝛ q̄ꝫtū ad ſpaciū tꝑis ꝛ q̄ꝫtū ēt ad
q̄ntitateꝫ muner̄. Johes em̄ (vt
dr̄ ꝑ Jnno. iij. fuit in pctō origia
li vſq̄ꝫ ad ſextū mēſem a ꝯceptōe
ſua. Sexto āt mēſe xp̄o eū viſitā
te ꝑſonalr̄ ꝛ mr̄e xp̄i ſalutāte ma
trem ip̄ius: totalr̄ mūdatus fuit
ab oī pctō. ꝓpter q̄d exultauit in
gaudio in vtero mr̄is ſue Luc. j.
Jerem̄. aūt (vt credit̄) maiori tē
pore fuit in pctō. fuit em̄ ſctiſica
tus ſeptio mēſe vel. viij. h̄ tn̄ ne-
ſcit̄. ſꝫ h̄ ꝓculdubio certū ē ꝙ añ
fuit ſctificat⁹ q̄ꝫ nat⁹. Virgo aūt
mr̄ xp̄i celeri⁹ fuit ſctificata q̄ꝫ a
aliq̄s iſtoꝝ. vn̄ forſan eadē die q̄
pctm̄ ꝯxit ſāctificata fuit. ꝛ ego
credo ꝙ eadē hora. credo enim ꝙ
ita cito q̄ꝫ cito fieri potuit abſq̄ꝫ
ꝯdictōne ſctificata fuit. Dn̄a
etiā fuit inter iſtos ſctificatos q̄ꝫ
tū ad q̄ꝫtitatē muneris. Dr̄ em̄ ꝓ
babilr̄ ꝙ ierem̄. in ſua ſctificatōe
tātū recepit de gr̄a ꝙ ꝑ ip̄am po
tuit ſꝑ vitare oē mortl̄e pctm̄. cō-
pſſit em̄ in eo fomitē ꝙ ex tūc nō
iclinauit eū ſic fortiter ad pctm̄
q̄n faciliter vitare poſſet. Johes
āt tātū tūc recepit de gr̄a ꝙ potu
it ſꝑ vitare facilr̄ nō ſolū oē pctm̄
mortl̄e: ſꝫ etiā freq̄ntiā venialiuꝫ.
Btā āt ꝟgo pl⁹ recepit de gr̄a q̄ꝫ
iſti. tātū em̄ recepit ꝙ ꝑ eā potu-
it ſꝑ vitare facilr̄ nō ſolū oē pctm̄
mortale: verū etiaꝫ oē veniale in
vniuerſali ꝛ ꝑticulari. Puto eti
am dicit btūs Bern̄. ꝙ tam co-
pioſum munus gratie deſcendit
tunc in virginem. ꝙ non ſolum
ſanctificauit eius ortum: veruꝫ
etiam ſemꝑ eam ſeruauit ab om
ni peccato immunē. ꝛ nō ſoluꝫ a
peccato: ſed ab omni inclinatio-
ne ad maluꝫ. ꝛ ab omni difficul
tate ad ipſum bonum. Multi

etiam fuerũt ſanctificati baptiſ-
mo flaminis poſt natiuitatẽ ſuã
ſicut abraham qui fuit iuſtꝰ añ-
quam eſſet circũciſꝰ gñ. xv. Sic
et cornelius qui fuit iuſtificatꝰ
anteq̄ȝ fuit baptizatꝰ. actu. x. Nõ
enĩ alligauit deꝰ ſuã potentiam
ſacramentis. Iſte etiã baptiſmꝰ
flaminis nõ ſolum delet peccatũ
originale: verum etiam et q̄cũqȝ
alia peccata. gratia enĩ ſpũſſãcti
non poteſt ſimul ſtare cũ aliquo
peccato. Baptiſmo aũt fluminis ⁊
flaminis ſanctificãtur homines
in nouo teſtamento. Marci vlti.
Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ fue-
rit ſaluꝰ erit. Iſta autẽ ſanctifica
tio figurata fuit in veteri teſtamẽ
to ꝑ illas mũdationes ⁊ aſperſi
ones q̇bus homines tũc mũda-
banꝰ. baptiſmo etiã ſanguis ſã-
ctificanꝰ homines nũc nõ ſolũ a
peccato originali: verũ etiã a q̇-
buſcũqȝ peccatis actualibus. da
to etiã ꝙ baptiſmo eccleſie non
fuerint expiati. Si enim ſãguis
animaliũ ſanctificauit homines
in veteri teſtamẽto quando ipſa
offerebãtur deo: multo fortiꝰ ſãg
uis hominis ꝓ xp̄o fuſus. quãdo
reddens vicẽ xp̄o offert ſe ipſum
per martiriũ in verũ ſacrificium
ſanctificat ip̄m ab omĩ peccato.
hoc enim nũc facit ſanguis ieſu
xp̄i pro quo fundiꝰ iſte ſanguis.
Sãguis enĩ martiris quodãmõ
p̄t dici ſanguis xp̄i. ſicut etiã di-
ciꝰ ad heb. ix. Sanguis hircorũ
inq̇natos ſanctificat ad emũda-
tionẽ carnis. quãto magꝭ ſãguis
xp̄i ⁊c̄. Poſt iſtũ aũt baptiſmũ
nõ ẽ aliq̄ ſanctificatio poſſibilꝭ a
peccato originali. ꝑ baptiſmũ ẽi
illũ deleꝰ peccatũ origĩale ⁊ actu
ale. Et de iſta ſãctificatione diciꝰ
eccĩ. ĳ. Qui timẽt dñm prepara-
bũt corda ſua. ⁊ in ꝯſpectu illius
ſãctificabũt aĩas ſuaſ ¶ Ul
timo introduciꝰ Io. tãq̄ȝ p̄miſſꝰ
ſupp. añ xp̄m ſolẽniꝰ qđ notaꝰ cũ
diciꝰ a deo. ⁊ ꝓphetã in gẽtibꝫ de
di te. Expone ſicut prius expoſi
tũ eſt in expoſitõe lcõnis Sed
quõ diciꝰ ei. ꝓphetaȝ dedi te. cuȝ
ip̄e dicat Io. j. nõ ſũ ꝓpheta. Po
teſt dici dupliciꝰ. p̄mo ꝙ dixit ſe
non eſſe ꝓphetã. xp̄m enĩ quẽ alĳ
prophete venturũ eſſe p̄dixerũt:
ip̄e primus veniſſe oſtẽdit. ⁊ ſuo
demonſtrauit digito. d. Ecce ag
nꝰ dei Fuit ergo ꝓpheta. qꜭ mul
ta ventura p̄dixerat. ⁊ pluſq̄ȝ ꝓ-
pheta. qꜭ ꝓphetarũ glᷓam ſuo di-
gito demõſtrauit. vnde ſaluator
ait. lex ⁊ ꝓphete vſqȝ ad ioħ. Et
diciꝰ ſic ꝙ ip̄e ſe non negauit eſſe
prophetam ſimpliciꝰ. quia vere
propheta erat. ⁊ hoc ipſe ſciebat
ſed negauit ſe eſſe heliſeũ prophã
Illi enĩ qui erant miſſi interroga
uerũt eum primo ſi eſſet criſtus.
ſcđo ſi eẽt helyas. t̃tio ſi eẽt ꝓpħa
ſcȝ. helyſeꝰ. tũc enĩ ꝑ quãdaȝ an-
tonomaſiã helyſeꝰ dicebaꝰ ꝓpħa
vñ diciꝰ ꝙ ĩ greco eſt cũ articulo
ſic. g̃ la. ꝓpħa es tu. et certe ſic ip̄e
nõ erat xp̄s nec helias ĩ pſõa: ſic
nõ erat heliſeꝰ, ⁊ tñ veiꝰ ꝓpħa fu

it Sciendū aūt q̄ꝫtū ad hoc ꝙ
ꝓpheta dr̄ in ſcp̄turis q̄ttuoꝛ mo
dis. Uno mō dr̄ iſte ꝓpha q̇ eſt p̄
dictoꝛ futuroꝝ. q̄ſi ꝓcul fans. et
h̄ mō dr̄ ꝓpꝛie ꝓpheta. ſic̄ Eſayas
de q̄ dr̄ Eccī. xlviij. Eſayas pꝛo
pheta magn⁹ ſpū mag̃ vidit vlti
ma. Scd̄o mō dr̄ ꝓpheta ille q̇ eſt
inſpectoꝛ ſecretoꝝ. ſup. q̄ alij nō
vidēt. q̄ſi ꝓfunde fans. ⁊ h̄ mō fu
it heliſe⁹ ꝓpheta. nō ſolū qꝛ pꝛedi
xit futura: verū etiā qꝛ iſpexit oc
culta ⁊ ſecreta. De ip̄o enī dicit
iiij. Reg. v. ꝙ dixit gyeſi puero
ſuo. Nōne coꝛ meū ī p̄ſenti erat
qn̄ reuerſus ē homo ſcꝫ naamā ī
occurſum tui. a q̄ accepiſti argē-
tū. vidit em̄ ac ſi eſſet p̄ns qđ fe-
cit gyeſi. cū tn̄ ab eo multū eſſet
diſtāſ. Tertio dr̄ ꝓpheta iſte q̇ eſt
expoſitoꝛ miſterioꝝ. ſup. ſcp̄tu-
re dinc. q̄ſi ꝓmpte fans. iuxta il-
lud qđ dr̄. j. ad Coꝛinth. xiiij. c.
Qui ꝓphetat: hoībꝰ loq̇t ad edifi
cationē ⁊ exhoꝛtationē ⁊ ꝯſolati
onē. Iſto mō q̇libet doctoꝛ bon⁹
⁊ bon⁹ p̄dicatoꝛ pōt dici ꝓpheta
Quarto mō dr̄ ꝓpheta q̇libet lau
datoꝛ dei. et ꝯcētoꝛ eloquioꝛum
ei⁹. Iſto em̄ mō fuit ꝓpheta ad tē
pus ſaul. de q̄. j. Reg. x. Num et
ſaul inter ꝓphetas. qn̄ enī cuneuſ
ꝓphetaꝝ venit ſibi obuius venit
ī eū ſpirit⁹ domini ⁊ ꝓphetauit
ī medio eoꝝ. Iſti aūt ꝓphete ſm̄
ꝙ dicit mḡr in hyſtoꝛijs. erāt q̇
dam religioſi inſtituti a ſamue-
le ad laudādū deū. vn̄ q̇libꝫ lau
datoꝛ dei et ꝯcentoꝛ eloq̇oꝛum
eius pōt dici hoc mō ꝓpha. qua-
ſi pulcre fans. Nūc ad ꝓpoſi-
tū iohēs fuit ꝓpheta iſtis q̄ttuoꝛ
mōis. fuit em̄ ꝓpheta ꝓcul fans
qꝛ p̄dixit futura. Luce. iij. Pre-
dixit em̄ de xp̄o ꝙ purgaret are
am ſuā in die iudicij ⁊ ꝯgregarꝫ
triticū ſuū in hoꝛreū. paleas aūt
cōburerꝫ igne inextinguibili. ſic̄
etiā ptꝫ Ioh. iij. cū dixit de chri-
ſto. Illū opoꝛtet creſcere. me aūt
minui. ⁊ in multis alijs locꝭ. Fu
it etiā ꝓpha q̄ſi ꝓfunde fans. qꝛ ī
ſpexit occulta. Xp̄m em̄ latitan-
tē in matrꝭ vtero adeſſe geſtiebat
In cui⁹ ſignū exultauit Luce. j.
vn̄ ip̄o exultante cog̃uit Eliza-
bet mater ſua xp̄m eſſe filiū ma-
rie ſalutātis ip̄am. ꝓpter qđ ⁊ di
xit. vn̄ hoc mihi ꝙ veniat mater
dn̄i mei ad me. Fuit etiā ꝓpheta
q̄ſi ꝓmpte fans. qꝛ diuina myſte
ria expoſuit. fuit em̄ teſtis veri-
tatis ⁊ p̄co xp̄i. Multa em̄ đ cri
ſto ipſo luculēter expoſuit. ſicut
ptꝫ. Fuit etiā ꝓpheta q̄ſi pulchꝛe
fans. qꝛ deū laudauit ⁊ coꝛdiali
ter exultauit. Exultauit em̄ ī vte
ro matris ſue ad p̄ntiā chꝛiſti et
matris ſue. q̄ſi geſtiens ipſos re
ſalutare. Cātauit etiā dulciter co
ram chꝛiſto oſtēdēs eū digito ac
dicēs. Ecce agn⁹ dei ⁊c̄. Multa
etiā alia ꝓtulit in laudē xp̄i. ſicut
ex euāgelijs ptꝫ. Propheta g̃ cri
ſti fuit in via. que nunc in patria
videt clare. diligit ꝑfecte. ⁊ cuius
fruit̄ bonitate ⁊ leticia ſempiter
na. Ad quā nos ⁊c̄.

De ſcō iohe bap. Ser. iij.

ECce conſti tui te hodie ſup gẽtes ⁊
regna vt euellas ⁊ de-
ſtruas. ⁊ diſpdas ⁊ diſſipes. ⁊ e-
difices. ⁊ plãtes. vbi ſup. D
Quãuis aũt verbũ iſtud ad lit-
terã ieremie ſacerdotis: ↄuenien
ter ſm allegoriã exponi poſſit ð
precurſore criſti iohe. ſ. baptiſta
ſic appuit ſupi⁹ in expoſitõe epl'e
ↄgrue tñ exponi põt ad honorez
ſũmi põtificꝫ. ſ. btĩ Petri vicarij
ieſu criſti. Et h̄ i feſto ſue cathe
dratiõis. qñ. ſ. apȯ anthiochiam
fuit ſolẽnit' cathedrat⁹. Tũc eĩn
xp̄s potuit ei dicere verbũ iſtud
Ecce ↄſtitui te hodie ⁊c̃. Sic̃ enĩ
dic̃ Innñ. 3. extra ð ma. ⁊ obe. In
caplo ſolite verbũ iſtud fuit dc̃m
nõ ab hoĩe: ſꝫ a deo. nõ regi: ſꝫ ſa-
cerdoti. nõ de ſtirpe regia: ſed ð
ſacerdotali pſapia deſcẽdẽti. Et
certe poſt xp̄m null⁹ fuit vnq̃ꝫ ſa
cerdos cui ↄueniẽti⁹ dicere potu
it de⁹ verbũ ppoſitũ. nec etiã ita
ↄueniẽter ſic̃ petro ⁊ cuilibet ſuo
ſucceſſori. Et ſciẽdũ ꝙ in h̄ v-
bo tãgunt' q̃nq̃ꝫ. vicꝫ. p̄mo q̃ꝫtuꝫ
ad petrũ pmotũ ſũma ydoneitaſ
cũ ipm demõſtrat d. Ecce ðdi te
ð q̄ exponat' illud dictũ noe p̄ri
arche. q̇ tp̄e diluuij arche p̄fuit. ⁊
omibꝫ q̄ in archa fuerũt (Te ait
illi de⁹) vidi iuſtũ corã me. Re-
uera btũs petr⁹ fuit dignior p̄r
archa q̃ꝫ noe ⁊ tp̄e diluuij. i. tẽc
curſ⁹ mũdi qñ iniq̇tas inunda-
uerat p̄fuit arche. i. eccl'e ⁊ omni
b⁹ q̇ erãt ſub tutela ei⁹. ⁊ ad iſtaꝫ
p̄latiõeꝫ fuit petr⁹ ſũme ydone⁹
vt poſſꝫ ei dicere xp̄s. Te vidi iu
ſtũ corã me. Idcirco tu eris ſup
domũ meã ⁊ ad tui oris ĩperiuꝫ
cũctus ppl's obediet. ſicut dixit
pharao illi ioſeph gñ. xlj. Se-
cũdo tãgit' quãtũ ad ipaꝫ pmo-
tionẽ ſũma ſtabilitas. cũ addit'
cõſtitui. ſ. ego xp̄s nõ man⁹ pre-
ualẽtꝫ potẽtie. q̄ ſepe inſtituit ĩ p̄
latiõe intruſos. nec gen⁹ excellẽ
tis pſapie q̄ ſepe ↄſtituit abſq̃ꝫ
aliq̄ ſufficiẽtia generoſos. nec fa
ſtus mẽtis ambiẽtꝫ ſupbie. q̄ ſe-
pe ↄſtituit ambicioſos. nec mũ⁹
corrũpẽtꝫ pecũie. q̄ ↄſtituit ſymo
niacos ⁊ gieſitas ⁊ lepſos. Non
hec ↄſtituerũt petrũ. ſed ipe xp̄s
dicẽs ei Paſce oues meas. Joh
vlti. Potuit ḡ dicere petr⁹ illud
v̄bũ p̄s. Ego aũt ↄſtitut⁹ ſum rex
ab eo. rex. i. rector ab eo. i. xp̄o ſu
per mõtẽ ſyõ. i. ſup vniuerſali ec
cleſia p̄dicãs preceptũ ei⁹. E
Tertio tãgit' q̃ꝫtũ ad ipſũ feſtuꝫ
ſũma celebritas. cũ dic̃. hodie. p
cathedrã ſ. petri ĩ q̄ hodie collo-
cat⁹ fuit. h̄ ẽ p auctẽ cathedre ce-
lũ aſcẽdit. ſic̃ dic̃ Aug. in ſmone
vñ de h̄ exponere poſſum⁹ illud
ſcp̄ti. j. Re. xj. Hodie fecit dñs
ſalutẽ in iſrl'. Et bñ ſalutẽ. q̇a vt
dic̃ Aug. in ſmo. eoð. Sedẽ pon
tificalẽ p ſalute oĩm eccl'iaꝝ ſu-
ſcepit iſte apl's. dicente ei chriſto.
Tu es petr⁹ ⁊ ſup hãc ⁊c̃. Mat.

xvj. Idcirco dies iſta celebris eſt
⁊ veneráda. vñ. Aug. in eodẽ ſer.
Petrũ itaq; fundamẽtũ eccl'ie no
minauit criſtꝰ. iõ digne h̄ funda
mẽtũ eccl'ia colit: ſuꝑ qḋ edificiũ
eccl'ie altitudo ꝯſurgit. Quar
to tãgit̃ ꝗ̄tũ ad cõiſſimũ officiũ
ſũma auctoritas. cũ ſubdit̃. ſuꝑ
gẽtes. ſup. vniuerſas. ⁊ ſuꝑ reg̃.
ſup. cũcta. Dicit̃ eñ de btõ petro
in pš. Cõſtituiſti eũ ſuꝑ opa ma
nuũ tuaꝝ. Oĩa ſubieciſti ſub pe
dibꝫ eius ⁊c̃. Volucres celi ⁊ pi
ſces maris q̇ ꝑambulãt ſemi. ma-
ris. Sub pedibꝫ eñ bti Petri ⁊
cuiuſlibet aĩj ſucceſſoris iũt hec
oĩa ſubiecta. ſ. oues innocẽtes. et
boues. i. bñ opantes. pecora. id ẽ
ſimplices ⁊ ignorãtes. volucres. i.
ſciẽtes ⁊ ꝯtẽplantes. ⁊ piſces ma
ris. i. pctõres: ꝑ mare huiꝰ ſecu-
li vagãtes. Vñ dr̃ in pš. Conſti
tuit eũ. ſup. chriſtꝰ dñm domus
ſue: ⁊ ꝑ̇ncipẽ oĩs poſſeſſiõis ſue.
h̄ ſub figura illiꝰ ioſeph dictũ fu
it de petro. Quĩto ⁊ vltĩo tan
git̃ ꝗ̄tũ ad finẽ intentũ ſũma vti
litas. q̇ notat̃. cũ ſubiungit̃. vt e
uellas ⁊c. Intẽtio eñ criſti inſti
tuẽtis petrũ vniuerſal' eccl'ie pa-
ſtorẽ fuit vtilitas ꝑpl'i xp̄iani. vt
viꝫ ip̄e petrꝰ q̇ ad h̄ fuit idoneꝰ
euelleret vicia. vñ dr̃. vt euellas
ſup. pctã. ⁊ plãtes ſup. ꝟtutes et
bona. vñ dr̃. ⁊ plantes. ⁊ deſtrue
ret regnũ carnis qḋ eſt cõgrega-
tio oĩm ĩmundoꝝ. vñ dr̃. vt de-
ſtruas. ⁊ diſꝑderet regnũ mũdi
qḋ eſt ꝯgregatio oĩm pctõꝝ. vñ
dicit̃. ⁊ diſꝑdas. vt diſſiparet re-
gnũ diaboli. qḋ eſt ꝯgregatio oĩ
um ſuꝑboꝝ. vñ dr̃. ⁊ diſſipes. et
edificaret regnũ xp̄i. qḋ eſt ꝯgre
gatio iuſtoꝝ. vñ dr̃. et edifices.
Hec fuit intẽtio xp̄i inſtituentis
⁊ officiũ petri aſſumẽtis. dr̃ ergo
Ecce ꝯſtitui te hodie ⁊c̃. ¶
Notandũ aũt ſuꝑ iſto ꝟbo cõ
ſtitui. ꝙ xp̄s ꝯſtituit petrũ ⁊ quẽ
libet ſucceſſorẽ eiꝰ. ꝯſtituit etiaꝫ
apl'os eorũq; ſucceſſores. ſ. ep̄os
tãq; ꝑ̇ncipes ad ꝑ̄ſidendũ. de q̄
exponit̃ illud pš. Pro pr̄ibꝫ tu-
is nati ſũt tibi filij: ꝯſtitues eos
ꝑ̇ncipes ſuꝑ oẽm terrã. i. eccl'iaꝫ
Hoc ꝟbum dixit dauid ip̄i xp̄o
de apl'is. q̇ nati fuerũt tãq; vteri
ni filij loco patrũ ſuorũ. i. patri-
archarũ ⁊ ꝓphetarũ. q̄s q̇dem fi
lios ꝯſtituit ꝑ̇ncipes ⁊c̃. Secun
do tanq; paſtores ad nutriendũ
⁊ ꝓfouendũ. ſup. gregẽ ſuũ. de q̄
exponit̃ illud qḋ dixit Pharao
Joſeph Geneſis. xlvij. capl'o Vi
ros induſtrios conſtitue magi-
ſtros. id eſt paſtores pecorũ me
orũ. Hoc verbũ per figurã dictũ
fuit chriſto a patre ſuo de apl'is
qui fuerunt viri induſtrij. ac per
hoc ꝯſtituti magiſtri ⁊ paſtores
pecorum dei Tertio tanq; iu
dices ad diſcernẽdum. Quar
to tanq; doctores ad inſtruẽdũ.
ſimul autem de iſtis duobꝫ expo
nitur illud quod ſcribit̃ Deute.
xvj. capl'o. Judices ⁊ mgr̃os cõ
ſtitues in omnibꝫ portis tuis vt
iudicent ꝑpl'm iuſto iudicio. nec

m̄ alterā ptem declinēt. Qui-
to tanq̄ȝ cuſtodes ad ſpeculādū
iuxta illud Eſaye.lxij. Sup mu
ros tuos ierl'm conſtitui cuſto-
des ꝛc̄. Sexto tanq̄ȝ ſacerdo-
tes ad offerendū. dictū eīm fuit
Moyſi Nume.iij. ꝛ ſub figura
illiꝰ criſto. Aaron ꝛ filios eiꝰ cō
ſtitues ſup cultuȝ ſacerdotij.
Septio tanq̄ȝ pōtifices .iuxta
illud Hebꝛe.v. Ois pontifex ex
hoib9 aſſumptus:p hominibus
cōſtituit in his q̄ ſunt ad deum.
Ultimo tanq̄ȝ diuini ad pmi
nendū ꝛ ad ꝯpꝛehendendū quic
quid eſt in ſubditis pfectōis.iux
ta illud Exo.vij. Cōſtitui te de-
um pharaonis. Sic eīm deus in
pfectione ſupexcellit oēm creatu
rā.ſic ſuo mō pꝛelati debēt excel-
lere oēs ſubditos. Placeat deo
ꝙ per autoꝛitatē cathedre petri
aſcendamus in celum. Amen.

De ſancto Jo.bap.iiij

Hec dicit

dn̄s deꝰ. Audite in-
ſule ꝛc̄. Eſa.xlix.
Gloſa expōit
verba iſtiꝰ ꝓphete
ad lr̄am de criſto dn̄o noſtro. De
ipſo eni loq̄ns ꝓpheta iſte ſup .xl
v.dixit. Tantū in te eſt deꝰ:ꝛ nō
eſt deꝰ abſq̄ȝ te. Uere tu es deus
abſcōditꝰ.deꝰ iſl'r ſaluatoꝛ. et de
q̄ etiā loq̄ns.ſ.xlij.d. Ecce ſeruꝰ
meꝰ ſuſcipiā eū.electꝰ meꝰ cōpla
cuit ſibi in illo aīa mea. qđ q̄dem
verbū exponit chꝛiſtꝰ de ſeipō. ſi
cut apparet in Math.ꝛ de q̄ etiā
dicit ſic.xlviij. Adduxi eū ꝛ dire
cta eſt via eius.qđ exponit gloſa
nō de cyro.q̄ fuit ydolatra:ſed de
chꝛiſto q̄ pctm̄ nō fecit. Et ſci
endū ꝙ xp̄s hic ſm glo. alloqui
tur eccl'iam de gētib9:ſub noīe in-
ſularum ꝛ populoꝝ ī lōginq̄ mo
rantium. vel de longe ad chꝛi-
ſtum veniētiū. Et ſi loq̄bat pro-
pheta p ſuo tpe in pſona xp̄i nō-
dū nati de vgine:vba q̄ ſūt hic d
pterito exponi dn̄t q̄ſi de futuro.
ſic̄ vocauit.i.vocabit. poſuit.id
eſt ponet. Si aūt loq̄bat p tpe ſe
quēte natiuitatē xp̄i.ſtēt vba ſic̄
ſtant Hec eni oīa iam de xp̄o ſūt
impleta. Dic aūt xp̄s in hac lecti
one.vj.p oꝛdinē de ſeipō. Pꝛio
eīm tāgit angelicā noīationē pꝛe
mittēte eccl'ia. [Hec dicit domi
nus deꝰ] ſcȝ ſpōſus meꝰ dn̄s ie
ſus xp̄s.q̄ nō ſolū eſt hō:ſȝ etiaȝ
verꝰ deus. Quid dicit vel q̄d di
xit de ipſo ꝓpha in pſona eiꝰ lo-
quēs [Audite inſule].i.vos ec-
cleſie fluctib9 ſecl'i vndiq̄ȝ ꝯcuſ-
ſe [ꝛ audite ꝓpl'i de longe] id eſt
ꝓpl'i nationū nō ſolū de vicino:ſȝ
etiā de lōginq̄.i.ab extremis ter
re ad me ꝛ ad fidē meā venienti
um. Quid autē dixerat:explicat
ꝯſr.cū dicit [dn̄s] ſcȝ [deꝰ pater
ab vtero].i.anq̄ȝ exirē ab vro ma
tris mee [vocauit me].i.p ange
lū gabꝛielē vocauit me [de ven-
tre mr̄is mee recoꝛdatꝰ eſt noīs
mei] ſimo anteq̄ȝ ꝯcipes in vtero
vginis mr̄is mee. dixit eīm ange

lus ad virginē Luce. ij. Ecce cō-
cipies in vtero. ꝛ paries filiū ꝛc.
Poſtq̄z etiā ꝯcept⁹ fuit dixit idē
angel⁹ ad ioſeph de maria ſpon-
ſa ſua. pariet tibi fi. ¶ Scd̄o
tangit de ſcip̄o vniuerſā oꝛatio-
nē ꝛ p̄dicationē. cū addit. [et po
ſuit os meū vt gladiū acutum]
ſup. penetrātē aures d̄i. penetrā
tē etiā auditoꝝ intima. ꝛ ſeparan-
tē bonos a malis. iuxta illud. nō
veni pacē mittere: ſꝫ gladiū. Ue-
ni enī ſeparare. Tertio tangit d̄
ſe ipſo diuinā defenſionē ꝛ obſer
uationē. cū ſubdit [ī vmbꝛa ma
nus ſue] id eſt in ꝓtectione potē
tie diuinitatis ſue q̄ ꝛ mihi ꝛ ſpi
ritui ſctō eſt cōis [ꝓtexit me] .ſ.
ab omni malo ꝛ ab omni pecca
to. Protexit vtiq̄ꝫ dic̄ glo. vt vili
tas carnis tegeret potētia dei-
tatis. vn̄ illud angelicū. Spiri-
tusſctūs ſupueniet in te. Luce. j.
[Et poſuit me ſic̄ ſagittā electā]
Vn̄ electā ſup oēs alios ſctōs. ꝓ-
phete em̄ ꝛ apl'i fuerūt ſagitte po
tētis acute. ſꝫ xp̄s fuit ſagitta ele
cta acutioꝛ oīb⁹ ad interficiēdū
repꝛobos: ſentētijs moꝛtis eťne
Vn̄ Eſaye. xj. dꝛ d̄ chꝛiſto. q̄ ſpi
ritu labioꝝ ſuoꝝ interficiet im-
piū. Iſtā aūt ſagittam. i. xp̄m ab
ſcōdit de⁹ pr̄ ī pharetra. ſup. hu
manitatis. vn̄ ſupꝛa. xlv. c. Uere
tu es de⁹ abſcōdit⁹. Quarto
dic̄ ſeip̄m fuiſſe pr̄is gloꝛificati
onē. cū ſubiūgit [Et dixit mihi.
Seru⁹ me⁹ es tu] ſup. altiſſim⁹
[iſrael] id eſt tu nate d̄ iſrael ſm
carnē [qꝛ in te gloꝛificaboꝛ] id ē
gl'ioſus inter hoīes appebo [in
te] q̄dem. i. p tua v̄ba ꝛ opa exē-
pla ꝛ miracula. vn̄ chꝛiſtus Io.
viij. Gl'ifico pr̄em meū. pr̄ enī in
eo manēs faciebat opa. Quin
to dicit de ſcip ſo ꝛ p ipſuꝫ factā
fuiſſe gētiū ꝯuerſionē. vnde dicit
[Hec dicit dn̄s de⁹ foꝛmās me
ex vtero ſeruū ſibi] Ad lr̄am. ſo-
lus xp̄s fuit ab inſtāte ꝯceptiōis
ſue. i. matris vtero ſeru⁹ dei. ſem
per enī fuit ſeru⁹ dei. qꝛ ſemp fu
it gr̄a plenus. Sequit̄. [Dedi te
in lucē gētiū ꝛc̄.] id eſt ſal⁹ ꝛ ſal
uatoꝛ meoꝝ ab eterno electoꝛuꝫ
[ad extremū terre] id eſt p totaꝫ
terrā. Hoc verificatū fuit in xp̄i
apl'is ꝛ p̄dicatoꝛib⁹ qn̄ diſcurre
rūt p totā terrā ad illuminādū
totū mundū. ꝛ ꝯuertendū elcōs.
vn̄ in ps̄. In oēm terrā exiuit ſo
nus eoꝝ. ¶ Sexto ꝛ vltīo
tāgit de ſeip̄o ꝛ p ip̄m eſſe factā
diui cult⁹ ampliationē. vn̄ ſeq̄t̄
vltīo v̄bū ꝓphete dicēt ſ ei [reges
videbūt] Ad lr̄aꝫ mľti reges gē-
tiū ꝛ īpatoꝛes viderūt ſaltē p p̄-
dicationē aplo'ꝝ ꝛ p̄dicatoꝝ ip̄i
us eccl'ie xp̄i [ꝛ ꝯſurgēt p̄ncipeſ]
Ad lr̄am multi reges ꝛ p̄ncipes
ſurrexerūt a gētilitate ad fidem.
a pctō ad grām. a ſuitute diabo-
li ad ſeruitutē dei [ꝛ adoꝛabunt
dn̄m deū tuū] .i. pr̄em [ꝛ ſanctū
iſrl'] .i. teipſū natū de iſrl' [q̄ ſup.
de⁹ pr̄ [elegit te] Uel ſic [ꝛ ſctm̄
iſrl'] .i. ſctm̄ deū iſrl': nō lr̄a: ſꝫ ſpi
ritu. i. credētiū in ipſuꝫ. Uel ſic.

[reges]id eſt apl'i videbūt ad lit
terā te in humanitate[⁊ ꝯſurgēt
ꝑncipes].i. alij ſcti diſcipl'i tui
veri [⁊ adorabūt]id ē colēt fide
liter [dn̄m deū tuū ⁊ ſctm̄ iſrl']
expone ſic ꝑus. Eccl'ia ꝟo acci-
pit allego. verba pn̄tis lcōis ad
honorē ꝑcurſoꝝ xpi iohis. ſ. bap
tiſte. ac ſi ipſe iohes ꝟba iſta ipa
ad lrām de ſe ipſo dixiſſet. Vn̄ i
feſto ſuo accipit q̄ttuoꝛ vltimas
antiphas nocturnoꝝ de iſta le-
ctione. Legit etiā eā loco epl'e in
miſſa. Refert aūt ꝟba iſta ꝓphe-
ta Eſayas loq̄ns in ꝑſona ipſiuſ
iohis. q̄ ſi loq̄bat̃ ꝑ tpe ſuo. cū nō
dū iohes ꝯceptꝰ eſſet: debēt ꝟba
q̄ ſūt in ea ꝑteriti tꝑis: accipi q̄ſi
de futuro. ſic vocauit. i. vocabit
poſuit. i. ponet ⁊c̄. Hic em̄ ſepe
ſtilꝰ eſt ꝓphaꝝ vt futura dicant:
q̄ꝫ preterita. ⁊ h̄ ꝓpter imobilem
certitudinē ꝓphie. Si ꝟo loq̄bat̃
ꝑ tpe ſeq̄nte natiuitatē iohiſ qn̄
ipe habuerat loq̄lā ⁊ vſum rōnis
tūc ꝟba ſtent ſic ſtāt. q2 oīa tunc
fuerūt ipleta in ipſo. R Eſt
aūt ſciēdū qꝫ hec lectio ꝯueniēter
legit̃ in feſto ſcti iohis ꝓpter duo
tū q2 ꝟba ipiꝰ ꝓprie iohi ꝯueniūt
ſic patebit poſtea. tū etiā ꝓpt̃ ma
gnā ſilitudinē q̄ fuit inter xpm̄ ⁊
iohem. de q̄ criſto vt patuit ꝯue
niētiꝰ exponit̃ hec lcō ad lrām q̄ꝫ
de ꝓpl'o iſrl'. vel de cyro. Fuit aūt
ſilitudo ml'tiplex inter xpm̄ ⁊ io
hannē. Xps enī eſt ꝟbū patrꝭ io-
hā. j. Johes aūt fuit vox iſtiꝰ ver
bi. Joh. j.. Propter q̄d dic̄ Ber-
nar. in quodā ſermōe qꝫ iohānes
fuit tāto vnigenito vicinioꝛ q̄ꝫto
verbo vox eſt vicina. Xps etiaꝫ
fuit annūciatꝰ per angelū. Lu. j.
Xps fuit noīatus anteq̄ꝫ natus.
Math. j. ⁊ Luce. j. ⁊ Joh. ſimi-
liter Luce. j. Xps etiā nō ſolū fu
it creatꝰ q̄ꝫtū ad aīam virtute ſu
pernaturali: ſꝫ etiā ſm corpꝰ. q̄a
de virgine matre. Luce. j. ⁊. ij. c.
Vn̄ angelꝰ. vt dc̄m fuit. ſ. attri-
buit ꝯceptōem iohis ſolū diuine
potētie: nō ꝟtute naturali vel na
ture. Luce. j. Dic̄ etiā Aug. i ſer-
mone Premittit̃ filiꝰ ſterilis an̄
filiū ꝟginis. neſcio qd̄ maiꝰ mi-
raculum ipa nouitate declarans
Eriſtꝰ iteꝝ ꝯceptꝰ i matris vt̃o
fuit ſcūs ſāctoꝝ. Johā. ēt fuit
ſctūs an̄q̄ꝫ natꝰ. ymmo a ſpiritu
ſctō repletꝰ Luce. j. ca. Xps ēt ite
rū fuit ꝓpheta an̄q̄ꝫ natꝰ. ⁊ Johā.
ſil'r. de ſecreto eīn mr̄ni vteri pro
phetauit. ſm Aug. ⁊ expers lucꝭ
eſt factꝰ teſtis ꝟitatis. Vn̄ ſicut
xps habuit vſū rōnis i vtero ma
trꝭ pleniſſimū. ſic forſā ſuo mō q̄ꝫ
uis inferioꝛi habuit. Johā. an̄q̄ꝫ
natꝰ vſum rōnis. Chriſti etiam
natiuitas fuit gaudioſa. Juxta
illud angl'i. Luce. ij. euāgeliſo vo
bis gaudiū magnū. ⁊ ſimil'r na-
tiuitas iohis. iuxta illud euāge-
lij Lu. j. Multi in natiuitate eiꝰ
gaudebūt. Gaudebūt quidē non
ſolū xpiani. ſed etiā ſaraceni. vt
dr. Criſtꝰ etiā predicauit pn̄iam
Mat. iiij. Pn̄iam agite ⁊c̄. Jo-
hānes etiā fuit ꝑmꝰ predicatoꝛ

pn̄ie in nouo teſtamēto. di. Luce iij. Facite fructꝰ dignos penitē-tie. Criſtꝰ baptizauit ⁊ baptizat hoīes in ſpū ſctō Joh. j. Hic eſt q̇ baptiſat ī ſpū ſctō. ⁊ baptiſmū̄ inſtituit in aq̄ ⁊ ſpū ſctō Joh. iij. Joh ī aq̄. vn̄ dice. Ego bap. ī ⁊c̄. Et ſic aſſuefecit ꝑplm̄ ad baptiſ-mū̄ criſti. Criſtꝰ etiā ieiunauit ī deſerto Math. iiij. Johes autē duxit auſteram vitā in deſerto. Math. iij. Criſtꝰ etiā fuit vocatus magnꝰ ꝓpha Luce. vij. ⁊ Johānes etiā fuit vocatꝰ magnꝰ corā dn̄o. ⁊ pluſq̄ꝫ ꝓpha Mat. xj. ⁊ ꝙ eo n̄ fuit maior īter natos mulierꝝ mat. xj. Criſtꝰ etiā fuit crucifixꝰ ꝓ ſalute mūdi. ⁊ iohes pro veritate decollatꝰ Mar. vj. Criſti etiā aīa deſcēdit ad inferos. et aīa etiā iohis. Quid pl'a: nō fuit aliq̇s hō purꝰ q̇ fuit ſilior ſalua-tori q̄ꝫ iohes. Criſtꝰ eīn fuit vo-catꝰ angelꝰ magni ꝯſilij Eſa. ix. ⁊ iohes fuit etiā dictꝰ angelꝰ. vtꝫ Malach. iij. ⁊ Math. xj. Criſtꝰ etiā fuit lux mūdi. Joh. j. Johānes aūt fuit lucerna mūdi io. v. Criſtꝰ etiā ſpōſus ē eccl'ie. iohannes aūt amicꝰ huiꝰ ſpōſi. Jo. iij.

¶ Cōueniēter ā ꝓpter iſtas ſil'itudines q̄ fuerūt īter criſtū ⁊ iohem legit' iſta lcō in hoc feſto. In q̄ q̇dem de iohāne expoſita q̄-tuor fiunt. Pr̄io eīn iohes exci-tat intellectū fideliū. di. [Audite inſule] Scd̄o explicat ſibi collatū bn̄ficiū. cum addit [dn̄s ab vtero vocauit me ⁊c̄.] Tertio in-dicat ſibi cōmiſſum officium cū ſubdit [Et nūc hec dicit domi-nus] Quarto ꝓpha Eſayas lo-quēs iohi inſinuat eiꝰ officio cō-ſecutū fructū. cū ꝯcludit in fine. [Reges videbūt ⁊c̄.] Pr̄io igit' excitat intellectū. premittente ec-cleſia [Hec dicit dn̄s deꝰ] q̇d̄ iō eccl'ia vult premittere vt euidenter īnuat ad maiorē dicēdoꝝ cer-titudinē. ꝙ eſayas ꝓpha ꝑ diui-nā reuelatōem v̄ba p̄n̄tis lcōis habuit. vt vicꝫ referret cūctis fidelibꝫ tāq̄ꝫ dicta in ꝑſona iohis ꝙ aūt in ꝑſona ipſius. Ecce ait. [Audite inſule] .i. vos criſti ec-cleſie ſcl'i vndiqꝫ fluctibꝫ ꝯcuſſe [et attē. po. de lon.] .i. vos chri-ſtiani ꝑpl'i nō ſolū e vicino morā-tes ipſi ierl'm: ſꝫ etiā in lōgīquo. Uel [attēdite po. de lon.] .i. vos ꝑpl'i filioꝝ iſrl' nō ſolū inter fideles criſtiāos morātes: verū etiā ⁊ inter paganos attēdite benefi-cia grāꝝ q̄ mihi fecit dn̄s q̇ fuit de genere noſtro Seq̄t' [Dn̄s ab vtero vocauit me] Ubi expli-cat ſibi collatū bn̄ficiū Explicat ei q̄drupler collatū ſibi bn̄ficiū. vicꝫ Sctificatōis ī vtero. Diſpo-ſitōis ꝓ officiō. Preſuatōis a ma-lo. Et ꝑfectōis in bono. Propt' ꝑmū dic̄ [Dn̄s] .ſ. criſtꝰ [ab vte-ro] .ſ. matris mee elizabeth [vo. me] vicꝫ qn̄ ꝯceptꝰ ī mr̄e ſua v̄gīe pſōa aīr viſitauit me. ⁊c̄ ei mr̄e ſua ſalutāte mr̄eꝫ meā ꝑ vocē mr̄is ſue itrātē vſqꝫ ad me vocauit. cꝰ quidē preſentiā ſentiēs ac matr'

ſue ſalutationē q̄ſi audiēs exulta
ui in vtero mr̄is mee. q̄ſi volens
ip̄am ſalutare ⁊ añ xp̄m currere.
qđ vtiqȝ feciſſem niſi infirmitas
mei corporis ⁊ anguſtia matni
vteri obſtitiſſent. [D]e vētre ma-
tris mee recordat⁹ eſt nominis
mei i. ē. mihi exiſtenti in ventre
matris mee infudit nomē qđ p ā
gelum michi ꝓus fuit impoſitū
luce ꝓmo Et recordat⁹ eſt ipſi⁹
gratiam mihi ꝯferendo cui⁹ ta-
mē q̄ȝtum ad alios puulos exiſtē
tes in maternis vteris q̄ſi oblit⁹
fuerat ip̄is de lege coī eam non
conferendo Ad litteram nomen
ipſius erat iohannes qđ interp̄
tatur. in quo eſt gratia. Res er-
go iſti⁹ nominis gratia eſt. Cui⁹
quiđ rei recordat⁹ fuit dominus
qñ eā iſti ſpecialiter tribuit nōdū
nato. Tunc enim ſm ꝙ dicit in
nocentius tertius p rem iſti⁹ no-
minis. q̄ eſt gratia. ſanctificat⁹
fuit. ab originali pctō ſiue cl'pa
Et non ſolū tūc ſanctificat⁹ fuit
verū etiā vt dicit lu. ꝓmo ſpiritu
ſcō fuit replet⁹. quā quidez reple
tionem Johannes ſentiēs nō fu
it mirū ꝙ in gaudio exultauit. lu
ce ꝓmo Sic ergo ꝓmo explicat
bñficiū ſctificatōis ivtō. [II] Se
cūdo explicat bñficiū diſpoſitio-
nis p officio. fuit. n. iohanni offi
ciū p̄dicandi impoſitū ad qđ fu-
it diuina virtute diſpoſitus an-
teq̄ȝ imponeret ei. vnde ait cōſe-
quēter. [E]t poſuit os meuȝ q̄ſi
gladiū acutuȝ.] i. me ſufficiēter
diſpoſuit ad actū p̄dicandi. acu-
tū tribuēs. i. ori meo iteriori itel
lectū. q̄ format ꝟbū eminētis ſci
ētie. ⁊ ꝟbo orꝫ mei exteriorꝫ ꝟtu-
tē ⁊ efficaciā. iuxta illđ pš. Dabit
voci ſue. i. mihi vocē ꝟtutꝫ. hec
ē vox domi i ꝟtute. ⁊ iuxta illđ ēt
Domin⁹ dabit ꝟbū euāgelizāti-
bus virtute ml'ta. Virtutē dico ⁊
efficaciā penetrādi pectorꝫ inti-
ma iſtar acuti gladij. ꝟbū em̄ di
eſt gladi⁹ ſp̄ūs. ad eph̄. vj. ⁊ ad
hebos 4. viu⁹ eſt ſmo di ⁊ efficax
⁊ penetrabilior omī gladio anci
piti. Sic igit me de⁹ diſpoſuit
ad actū p̄dicādi añq̄ȝ icipem exe
q̄ officiū. ꝙ poſuit os meū vt gla
diū acū. gladiū. ſ. educētē pectorꝫ
mei pctā. diuidētē ac etiā ſepantē
malos a bonis. Tertio explicat
bñficiū p̄ſuatōis a malo. et hoc
a duplici malo. vicȝ a ꝓnitate ina
te ꝯcupie. ⁊ a feritate hoſtil' ma-
licie Ad euidētiā ꝓmi ſciēdūꝙ io
hes fuit cōcept⁹ in originali pec
cato. ⁊ in mēbris ſuis habuit ra-
dicē ꝓnitatꝫ ad malū. ſ. fomitez
ſed p gr̄am ſctificatōis ille ſic eſt
refrigeratus. ⁊ ꝓnitas iſta ſic de
bilitata: ꝙ nūq̄ȝ Joh. declinauit
ad pctm̄ mortale. nec forſā ad fre
q̄ntiā veīaliū. ꝓt qđ ip̄e đt. [In
vm. ma ſ. i. ī rfrigerio ſue ꝟtuoſe
gr̄e quā mihi īfudit cū me ſcīfica
uit ī vtō. [p. me] ſup. ne ūq̄ȝ ī pctꝫ
mortl'e cadē. nᶜ ēt freq̄ntia veīaliū
īq̄narer[⁊ po. me. ſ. ſ. el. i. fecit me
efficacē p̄dicatorē ⁊ ꝟtuoſū ad ſa
gittandum et perficiendum et

interficiendũ pctõꝛes inde ꝛ pec
catrices. nõ qñ xp̄us fuit ſagitta
lõge me electioꝛ. qꝛ ego dixi d̄ ip
ſo. veniet fortioꝛ pᵒ me. Joh. j.
nõ qñ etiã ap̄li fuerũt ſagitte ele
cte. de quibꝫ ĩ pſ̄. dꝛ. Sagitte po
tentis acute. ꝛ Abacuc. iij. Ibũt
ſup. hoĩes in luce ſagittaꝝ tua
rũ. ſꝫ ꝑ tanto vocatᵒ ſum ſagitta
electa. qꝛ ꝑmitᵒ emiſſa fui de ar
cu diuine ꝓuidentie ad ꝑficien
dũ ꝛ ſagittandũ hoĩes in nouo
teſtamẽto. ¶ Quartũ autem
ad ſcd̄m ſciendũ. ꝙ ſic nos vide
mus ꝑ ſagittarios. qñ ſagittari
us habet vnã ſagittã electã. id eſt
melioꝛẽ ꝛ aptioꝛẽ ad ꝑcutiendũ
aliq̄s: in pharetra ſua abſcondit
eã. ꝛ ſeruat eã. ꝛ nõ ponit eã in ar
cu ꝑ q̄cunqꝫ aduerſario: donec vi
deat tp̄s opoꝛtunũ quo maioꝛem
facere debeat ictũ. ſic fecit deᵒ de
ſagitta iſta electa. i. de iohãne. nõ
poſuit eñ eã in arcu ſue iuſticie
nec eduxit iohẽm q̄cunqꝫ tempoꝛe
ſed in pharetra ſua. id ẽ. in ꝟtute
generatiua parentũ ſuoꝝ. ꝛ ĩ ꝑn
cipijs nature abſcõdit eũ. id ẽ ab
ſconditũ tenuit eũ vſqꝫ ad tẽpus
herodis aſcalonite. ꝛ tũc eduxit
eũ de lũbis parentũ nõ tm̄ ꝓxi
moꝝ: ſed etiã remotoꝝ. tũc etiam
in virtute ſua eduxit iohannem
de pharetra: mittẽs eum in mun
dũ ꝑ generationẽ. Tũc eñ quan
do fuit finis veteris teſtamenti ꝛ
noui initium: fuit tempus aptiſ
ſimum ad educẽdũ de pharetra
hanc ſagittã. tunc eñ natus fuit
ſicut dicitur Luce ꝑmo. Johan
nes iſte qui ꝑmus homines ĩ no
uo teſtamẽto ſagittauit. dicens
eis illud Luce. iij. Genimina vi
peraꝝ ꝛc̄. ꝛ illud. Jam ſecuriſ ad
radicẽ arboꝛis poſita eſt ꝛc̄. ꝓ
pter hoc dicit [in pharetra ſua
abſcõdit me] vel ſic [in pharetra
ſua abſcondit me] id ẽ in domo
patris mei. vel in deſerto abſcõ
ditũ tenuit me vſqꝫ ad tp̄s de q̄
dꝛ Luce. iij. Anno q̄ntodecimo ĩ
perij tyberij ceſaris. Tunc enim
ſicut ibi dꝛ. factũ fuit ſup me ꝟ
bum dñi in deſerto. tunc eñ edu
xit me de pharetra. ꝛ poſuit ĩ ar
cu ſue miſericoꝛdie ad vulnerã
dũ ꝛ ꝯuertendũ pctõꝛes. In his
aũt pharetris ab hoſtili malicia
ꝓſuauit me a die natiuitatiſ mee
vſqꝫ ad tempᵒ p̄dictũ. nec ꝑmi
ſit vt diabolᵒ vel aliq̄s hõ malᵒ ĩ
terficeret me quoad uſqꝫ feciſſem
curſum meũ ꝛ homines ſagitaſ
ſem. hoc eñ facto herodes anti
pa deo ꝑmittẽte me decollauit.

Quarto explicat beneficium ꝑ
fectionis in bono. vñ ait [ꝛ dixit
mihi] ſup. dñs loquẽs mihi ad
coꝛ [Seruus meᵒ es tu iſrahel]
id ẽ tu iohẽs nate de iſrl'. Seruᵒ
quidẽ nõ fuiẽs ſeruilit: ſed poti
us filialr. nõ fuiẽs in timoꝛe: ſed
potius in amoꝛe. Seruᵒ q̄dem fi
deliſſimᵒ ꝛ in omni bono ꝟtutiſ
ꝑfectᵒ. quẽ ideo volui [qꝛ ĩ te glo
rificaboꝛ] id ẽ ꝑ ꝟba tua diuiniſ
ſima ꝛ teſtimonia que de me ꝑ
hibebis ſum me autentica: facta

q̄z tua ⁊ opa ſtupendiſſima glori
oſus apparebo. multū eni glorifi
cauerūt xp̄m dominū iohannis
teſtimonia ꝓhibita de ipſo. q̄ fue
rūt poſita in expoſitōne alterius
lectionis. ſup oīa vero. qꝛ voca-
uit eum filiū dei ſup. naturalem
d. io. j. Ego teſtimoniū ꝓhibui.
qm̄ hic eſt filius dei ¶ Se-
quitur [Et nūc hec dicit domiꝰ]
Ubi tertio principaliter deſcri-
bit ⁊ indicat ſibi cōmiſſū officiū
p̄dicandi. ꝓphetandi. ⁊ baptiſan-
di. ac ꝑ hoc mundū illuminandi
Et tangūt̄ h̄ quatuor. Ipſiꝰ offi
cij autoritas Ipſiꝰ johis ydonei
tas ad h̄. Ipſiꝰ officij nobilitas
ac eiuſdem virilitas: Fuit ei offi
ciū johis autēticū. qꝛ fuit ei a dō
datū ⁊ cōmiſſum. johis p̄mo Fu
it homo miſſus a deo ⁊c̄ dicit̄ de
iſto iohe. ⁊ q̄ztum ad hoc dicit ip
ſe. Et nunc hec dicit domiꝰ. ⁊ p̄t
referri illud nūc ad tēpꝰ de quo
dicit̄ luce tertio Factum eſt v̄buz
domini ſup iohem ⁊c̄. Tunc eni
fuit miſſus ad p̄dicandū ⁊ bapti
ſādu: vel poteſt dici ꝙ iſtud nūc
non eſt nūc temporis: ſed eterni
tatis. qd̄ precedit omne tempꝰ ⁊
oī differentie temporis coexiſtit.
In iſto āt nunc diſponit deꝰ ab
eterno omnia fienda. in iſto etiaz
nunc facit ⁊ ꝓducit oīa q̄ fiūt. fu-
it ḡ autēticum officiuz Johānis
quia de ipſo dicit dn̄s. malach. iij.
Ecce ego mitto angelū meuz ⁊c̄.
Ipſe etiā iohānes fuit ſūme ydo
neꝰ ad iſtiꝰ officij executionē. qd̄
innuit cuz addit [formās me ex
vtero ſuum ſibi] deus eni forma
uit johez ī vtero matris ſue nō ſo
lū formatione ſue nature. q̄ztum
ad eſſentiā ſed etiā formatiōe grē
ſue. qd̄ euidēter īnuit. cum dicit.
[formās me ex vtero ſuuz ſibi]
exiſtens eni in vtero matris non
ſolū fuit hō: ſz etiā dī ſuꝰ: ꝑ grāz
ſāctificātez ⁊ ꝑ ſpiritū ip̄m replē
tem Et vere tūc ſuꝰ fuit hūilis
⁊ fidelis qꝛ ſi potuiſſet corā xp̄o
et matre ſua genua flexiſſz. ante
xp̄m precucurriſſz. et p̄curſiōem
ſuaz inchoaſſz. fecit aūt qd̄ potu-
it. qꝛ in gaudio exultauit. ſupra
eodem dixit dominꝰ Seruꝰ meꝰ
es tu iſral' ⁊c̄. ¶ Officiū etiā iohā
ni cōmiſſū fuit magne nobilita-
tis. fuit eni Johes ꝑ executionē
ſui officij lux mūdi. et hoc ipſe in
nuit. cū ſubdit. v̄bū dei ſibi dictū
[dedi te in lucē gentiū]. i. ſic̄ ab
eterno te dandū diſpoſui. ita in
tempore dedi te. ſup. in ꝓphetā ⁊
p̄dicatorem. in baptiſtā ⁊ p̄para-
torem vie xp̄i mei. ac ꝑ h̄ [dedi te
in lucē gentiū] hoīz gētiliter vi-
uētiū. vl' [gētiū]. i. nō ſolū iudo
rū: ſed etiā gentiliū. qd̄ pꝫ in illis
militibꝫ qui forſan erāt gētiles
quos inſtruxit ⁊ de ſe luce infor-
mauit. ſicut habet̄ luce tertio Fa
ma eni vite Johis ⁊ executionis
ſui officij diffuſa fuit ꝑ totum or
bē. ac ꝑ h̄ nō ſolū fuit lux iudoꝝ
ymmo gentiliū Lux eni habꝫ in-
flāmare ⁊ illuſtrare Eſt enim lux
vehiculū caloris. habet enim exci

tare ꝛ venuſtare.hoīes eñ ꝺ no-
cte ſūt pigri ꝛ ſomnolēti:ſed ad-
ueniēte luce excitanť ad opandū
Nulla etiā apparet pulchritudo
niſi in pſentia lucis.Johēs ergo
fuit lux.quia executiōe ſui officij
mundū illuſtrauit.Jdcirco dič
xp̄s de eo Joh.v.Jlle erat lucer
na lucēs.Mūdū inflāmauit.id
circo dič de eo.Jſte erat lucerna
ardēs.venit enī in ſpū ꝛ virtute
helye Luce.j..de q̄ dr̄ Ecci.xlviij
ꝙ ſurrexit q̄ſi ignis ꝛ v̄bū ei⁹ q̄ſi
facula ardebat.Mundū ēt exci
tauit.ſ.ad pniaꝫ.ad baptiſmum
xp̄i.ꝛ ad opatiōnē bonā.fuit enī
lux auroraľ.vñ p̄t de ip̄o dici il-
lud.ij.Re.xxiij.Sič lux aurore
mane oriēte ſole abſqꝫ nubibꝫ ru
tilat.Mōm ēt venuſtauit.nihil
enī erat pulcrū ī mōo añ aduen-
tū ei⁹:exceptꝭ paucis pſonis.ſed
ip̄e p̄dicādo.increpādo.baptiſā
do.ꝛ viā dñi p̄pando:aliquā vi-
te pulcritudinē induxit.Et tūc
iuōi.ſič dič ſaluator ioh.v.ī iſta
luce voluerť ēt ad horā exultare.
Fuit enī mľtū nobile iſtō officiū
qꝛ luci ꝯpať.lux āt īter oēs q̄lita
tes corpeas obtinet p̄ncipatum.
Fuit ēt officiū iohīs magne vtili
tatꝭ.q̄d ip̄e inuit:cū ſbdit v̄bū di
ſibi dēm ⌊vt ſis ſal⁹ mea⌋.i.me
orū ab eterno elcōrū ⌊vſqꝫ ad ex-
tremū terre⌋id ē p totū mundū.
Qō reuera fuit verū de iohanne
ꝛ ad h̄ ē dat⁹ diſpoſitiue ꝛ excita
tiue.Jpſe enī q̄ꝫtū fuit de ſe mū
dū diſpoſuit ꝛ excitauit ad ſalu-
tē.ſibi enī dixit pater ſu⁹ Luce.j.
Tu puer pp̄heta altiſſimi ꝛc̄.ſeqť
Ad dandā ſciam ſalutꝭ plebi ei⁹
ꝛc̄.vſqꝫ.in viā pacꝭ.habuit eniꝫ
officiū pandi dño plebē pfectam
Lu.j. ¶ Seqť ⌊Reges vi-
debūt ꝛc̄.⌋Ubi q̄rto ꝛ vltīo pro
pheta eſayas loq̄ns ip̄i iohi inſi
nuat ꝛ magis explicat ex ip̄i⁹ of
icī io ꝯſeq̄ntē fructū.Et tāgit q̄-
druplicē fructū.vicꝫ ꝙ p executō
nē officij p iohem hoīes attēti cō
ſiderauerūt.a pctis receſſerunt.
cultū latrie deo exhibuerūt.et in
oībꝫ honorē deo incōſuetū impē
derūt..Propter p̄mū dicit pp̄ha
loq̄ns iohi ⌊Reges⌋nō ſolū ſim
plices:ſꝫ maiores ꝛ hoīm recto
res⌊videbūt⌋.i.attente ꝯſidera
būt v̄ba tua ꝛ opa.ꝛ de xp̄o p te
phibita teſtimonia.Quātū aūt
ad ſcōm addit ⌊ꝛ ꝯſurgēt prin
cipes⌋nō ſolū ſbditi ⌊ꝯſurgēt⌋
.i.ſiľ ſurgēt p verā pniam a pec-
citꝭ.ꝯſiderādo vitā tuā ꝛ doctri-
nam.Quantum ad tertiū ſub-
iungit.⌊Et adorabunt⌋id eſt.
cultum latrie exhibebunt:deſe-
rendo ꝛ fugiendo ydolatriam.
Quantum ad quartum ſubiun
git etiam ⌊dominum deum tu-
um⌋ſcilicet deum patrem.deū
ſpiritumſanctum.⌊et ſanctum
iſrahel⌋id eſt xp̄m verum deū et
hominē:de iſrľ ſm carnē natum
de q̄ dr̄ ſupra.xij.Exulta ꝛ lauda
habitatio ſyon.quia magnus in
medio tui ſanctus iſrľ.⌊Qui⌋q̄
deꝫ ſanct⁹ iſrael ⌊elegit te⌋ī p̄co

nem. in p̄curſorē. in baptiſtā. ⁊ p̄
paratorē vie ſue. q. d. p̱ executio-
nē tui officij habebūt mlti hoīes
ſemp̱ p̄ oculis dn̄m deum tuum
⁊c. a pctīs recedēt. cultum latrie
deo exhibebūt. ⁊ impendēt in oī
bus honorē deo. Ad lr̄am hec ve
rificata fuerūt etiā tp̱e iohīs qn̄
turbe pblicāi ⁊ milites venerīt ad
cū inq̇rentes ab eo ꝯſiliū de ſalu
te. Luce. iij. Certe ad eū nō veniſ
ſent nec ei dixiſſent. Quid facie-
mus. niſi qꝛ diligēter ꝯſideraue
runt vitā iohānis ⁊ doctrinam.
Tunc ergo verificatū fuit iſtō [Re
ges videbūt] id eſt nō ſolū ſim-
plices: ſ; etiā rectores ppl'i facta
⁊ ỽba tua attēdentes ꝯſiderabūt
Et tp̱e iohīs hoc fuit verificatu;
qn̄ aliq̇ eius diſcipuli q̇ pꝰ recto
res eccl'ie: audiētes iohānis do-
ctrinā: ip̄amq; attente ꝯſideran-
tes fuerūt facti diſcipuli ſaluato
ris. ſic pt; de andrea ioh̄. j. Tūc
etiā. ſ. tp̱e iohīs nō ſolū ſubditi:
ſ; etiā p̄ncipes cōſurrexerūt. i. a
pctō ad pniam. ⁊ a ſeruitute dia
boli ad ſeruitiū dei ſurrexerunt.
vn̄ dꝛ Math. iij. ꝙ exibat ad io-
hānē omnis ierl'ma ⁊ oīs iudea
vt baptizarent̄ ab eo: ꝯfitētes pec
cata ſua. Diſcipuli etiam aliq̇ io
hānis ꝓpter doctrinā ſua; ⁊ ea q̄
d̄ chriſto dicebat ſurrexerīt ad di
ſciplinā iohānis vt fierent diſci
puli xp̄i. Tunc etiā multi conuer
ſi ad iohānis p̄dicationē adora-
uerūt deū trinū ⁊ vnū. vel ſalte;
ad hoc diſpoſiti fuerunt. Adora

uerunt dico in ſpū ⁊ ỽitate. i. pu
ra ⁊ ſancta ⁊ ſoliꝰ honoris dei in-
tentiōe. Ex tūc etiā ⁊ erit vſq; ī fi
nē mūdi multi reges ⁊ p̄ncipes
ꝯſiderauerūt ⁊ ꝯſiderāt ⁊ cōſide
rabūt iohānis geſta facta ⁊ vitā
⁊ doctrinā. videtes eā ī libro ſal-
tē mētaliter: ⁊ ſurrexerūt ſurgūt
⁊ ſurgēt ꝓpter hoc a pctīs ad ve-
rā pniam. ⁊ adorauerūt adorāt
⁊ adorabūt deū trinū ⁊ vnū. eiuſ
q; honorē in omnibꝫ intenderūt
intendunt ⁊ intendēt. legētes vel
ſaltē audiētes vitā et doctrinam
iohīs: cuiꝰ fama p̱ totū orbē fuit
diffuſa. ⁊ adhuc manet eiꝰ memo
ria ⁊ manebit in eternū. Bn̄ ergo di
xit Criſ. in ſermōe de iſto iohē p̱
pter iſta q̄ ſupius dicta ſūt ⁊ ex-
poſita de ip̄o. Dicit em̄ ſic. Jo-
hānes ſcola ỽtutū. magiſteriu;
vite. ſctītatis erat forma. norma
iuſticie. ỽginitatis ſpeculu;. pu
dicicie titulus. caſtitatis exēplū
pnīe via. pctōꝝ venia. fidei diſci
plina. Sequit̄. Johānes maior
homine. par angelis. legis ſūma
euāgelij ſanctio. apoſtoloꝝ vox. ſi
lentiū ꝓphaꝝ. lucerna mūdi. pre
curſor iudicis. xp̄i mediator. do
mini teſtis. ⁊ totiꝰ nūciꝰ trinita
tis. Placeat deo vt eiꝰ meritis et
p̄cibꝫ a cꝰ diebꝫ regnū celoꝝ vim
patit̄ ⁊ violēti rapiūt illd̄. ſic dicit̄
mat. xj. Faciāꝰ nob violētiā p̱ di
gnā pniā; vt ip̄m regnū rape va
leamꝰ.

De ſcō iohē bap. Ser. v.

n NUnc hec
dic̄ dn̄s formāſ me
ex vtero ſeruum ſibi.
Ecce dedi te in lucem gentium ⌋
vbi ſ. ℚ De glorioſo p̄cur-
ſore chriſti iohāne. ſ. q̇ ſm Bern
hardū in quodam ſermone poſt
xp̄m dn̄m fuit ſplendor ſancto-
rū. gloria iuſtorū. iubilꝰ angelo-
rū. preco verbi. conſanguineus
chriſti. amicꝰ ſponſi: tria notabi-
lia recolit eccleſia et frequentat.
ſcʒ Eternam p̄electionem. Stu
pendam generationē. Perfectā
conuerſationē. Eternam dico
recolit p̄electionem. Unde can-
tat de ip̄o eccleſia in perſona dei
illud Jere. j. Priuſ q̄ʒ te forma-
rem in vtero noui te. noticia ſcʒ
p̄electionis. Stupendam etiam
generationē recolit. Fuit enim io
hannes genitus nō ex natura: ſʒ
ex gratia. qualis enim rex: talis
et nuncius eius: natus ex gra-
tia. Non ex natura ait Criſoſto-
mus omelia. iiij. ſup Mattheū.
Unde ꝛ eccleſia ſepe de ipſo di-
cit in perſona eiuſdem: loquens
illud verbū. formans me ex vte-
ro. Perfectam etiam conuerſa-
tionem recolit. erat enim mira-
bilis Johannis conuerſatio: ait
Criſoſtomꝰ vbi ſupra. Omniū
enim hominū vitam faciebat ap
parere culpabilem. ſicut enim ve
ſtis ſatis candida iuxta niuē po
ſita: q̄ʒuis non ſit ſordida: ad ni-
uis ſimilitudinem incipit appa-
rere ſordida. Sic quantum ad
iohannis comparationē omnis
homo videbatur immūdus. pro
pter quod eccleſia ſepe de ip̄o re
colit verbū chriſti. ſcriptū Mat
thei. xj. Inter natos mulierū nō
ſurrexit maior iohāne bapti. ꝛc̄.
Et hec tria in hoc verbo per or-
dinē oſtenduntᷣ. Nunc hec dicit
dominꝰ ꝛc̄. Innuit enim verbū
iſtud iohannem baptiſtam fuiſſe
electum eternaliter. predictū mi
rabiliter. perfectum integraliter.
Probat aūt ipſum fuiſſe electū
eternaliter veritas dei. Nūc hec
dicit dominꝰ. Mirabiliter pre-
dictū nouitas ſancti. formāſ me
ex vtero ſeruū ſibi. Integraliter
perfectū claritas ſigni. Dedi te
in lucem gentium. Uide igitur
circa iohānis ꝑſonā veritatē eter
ne p̄electionis. cū premittit pro-
pheta in perſona iohannis Nūc
hec dicit dominꝰ. Ubi aduerte
circa electionem iohannis quat
tuor. ſcilicet Preuiſionis eterni
tatem. Illationis neceſſitatem.
Preuiſorū pluralitatē. Electio-
nis ſtabilitatem. Propter p̄mū
dicit. Nunc. quod quidē non eſt
fluens: ſed quod omne tempꝰ p̄-
cedit. ꝛ omni differentie tempis
coexiſtit. ꝛ poſt omnia erit. In h̄
aūt nūc fuit iohannes preuiſus
predictus. ꝛ p̄electus In hoc em̄
nūc deꝰ omnia p̄uidet: et fienda
diſponit. iuxta illud Iſa. xlviij.
Nunc creata ſunt. id eſt. creari
preuiſa. ꝛ non ex tūc. ſed ante diē

Et infra eodē poteſt dicere Joh. Nūc dñs de⁹ miſit me ⁊ ſpūs ei⁹ .i. me mittendū ab eterno preuidit. Propter ſcdm addit. hec. loquens in plurali: nō in ſingulari. quia plura magnifica p̄uidit dñs eternaliter de iohanne. ſ. nouitatē puerperij. claritatē vaticinij. dignitatē miniſterij. ſanctitatem exercitij. ⁊ ſingularitatē multiplicis priuilegij. yſa. xlv. Hec dicit dñs ds ſctūs iſrael: plaſtes ei⁹. i. formator iohannis. Propter tertiū ſubiungit. dicit. id eſt in eternitate diffinit. Et certe ꝑ neceſſitatem ſequitꝛ. de⁹ hoc dixit id eſt ab eterno fiendū diſpoſuit ergo fiet. dixit enī ⁊ facta ſunt. in pſ. Dixit ergo deus. i. ab eterno diſpoſuit. Fiat lux. id eſt. generetur iohannes in tempe. qui fuit lucerna lucens ⁊ ardens. ⁊ facta eſt lux. id eſt. iohannes generat⁹ eſt eo modo quo fuerat diffinitū. et ſicut de iohāne ſcribitꝛ Gen. j. in figura. Propter quartū ſubiungitꝛ. dñs. ſup. hec dixit. ergo eſt immutabile. Iſa. xiiij. Dominus exercituū decreuit. ⁊ qͥs poterit infirmare. quaſi di. nullus.

¶ R Uide ergo ſecūdo nouitatem ſtupende generatōnis: cum addit. formans me ex vtero ſuū ſibi. Uere noua. mira ⁊ ſtupēda fuit iohannis generatio. ⁊ h̄ apparere poterit ſi conſiderem⁹ virtutis efficaciā. genitricis impotentiam. prolis excellentiā. finis conuenientiā. Propter primum dicit Johannes. formans. ſ. dominus. in generatiōib⁹ enī aliorum hominū ⁊ ſi deus agat p̄ncipaliter: virtus tamē naturalis dicitꝛ virtus formatiua. ſed ī generatione iohannis virtus naturalis infirma fuit ⁊ virtuti diuine quaſi dominiū dereliqͭt Unđ ipſe poteſt dicere domino deo illud pſ. Tu formaſti me. ſupple non natura. et poſuiſti ſuper me manum tuam. id eſt. in formatione mei corporis virtutem tuam oſtendiſti. Propter ſecundū addit. ex vtero. ſcilicet. matris ſenis et ſterilis. alias nullum fuiſſet miraculum. ⁊ tamen dicit auguſtinus in ſermone. Premittitur filius ſterilis ante filiuꝫ virginis. neſcio quod mai⁹ miraculum ipſa nouitate declarans. Exponatur ergo de iohanne verbū Iſaie. xliiij. Ego ſum dñs faciens omīa. ſup. in generatōe tua. extendens celos ſolus. id eſt. mēbra tua celeſtia. loquitur Johā. ⁊ ſtabiliens terram. id eſt. corꝑis tui fabricam. ⁊ nullus mecum. Propter tertium ſubdit. me. q̄ſi di. non formauit deus ex vtero matris quācunqꝫ perſonā. ſed me. qui ſupple fui natus nō filius ire ſed gratie. nō in tenebris ignorātie: ſed cum luce ſapientie. nō cū reatu mortis eterne: ſed cū fluxu ſpūalis vite. non cum pronitate nature infecte: ſed cum virtute iuſticie. vnde ipſe naſcens ex vtero potuit dicere illđ Eccī. xxiiij. In

me oīs gr̄a vie ꝛ ꝟitatꝭ.ī me oīs
ſpes vite ꝛ ꝟtutꝭ. Propter q̄rtū
ſubdit.ſeruū ſibi.formauit enim
dn̄s iohez in vtero dās ei formā
corꝑalē ꝛ ſpūalē vt eſſet ei ſeruus
Formās inq̄t me in vtero ſ.ſibi.
Finis ḡ ꝯueniētiſſim⁹ h⁹ forma
tionis fuit.ſ.ſuire regi gl'e ꝛ ipſi
miſtrare.qđ q̇d ez ſuitiū et miſte
riū iohānes inchoauit ī vtero ad
p̄ſentiā dn̄i exultās. Statim em̄
niſi repugn̄aſſet infirmitas ad do-
minū cucurriſſet. Potuit ergo
dicere iohānes illud qđ ſcribit
yſa.xlix. parū ſupravicz ꝟba iſta
q̄ legit eccleſia in ꝑſona ipſi⁹ Jo-
hānis. Dn̄s ab vtero vocauit me
ꝛc̄. Seq̄tur.et dixit mihi. Seru⁹
me⁹ es tu iſr̄l'.q2 in te glorifica-
bor. S Uide tertio claritatē
ꝯuerſationis cū ſubdit in ꝑſona
dn̄i.dedi te in lucē gētiū. Ubi no
tandū ꝙ ꝑfecta iohānis ꝯuerſa-
tio fuit donū gratioſū ad ſumen
dū.p̄cioſū ad poſſidēdū.ꝟtuoſū
ad dirigendū.copioſuz ad diffū
dendū. Propter primū p̄mittit
Dedi.ſup.liberaliter idcirco a to
to mūdo aſſumi debuit gratioſe
Dat enim de⁹ ꝛ nō improperat.
Jacobi.j. Propter ſcđm addit.
te in lucez gentiū.vn̄ Geneſ.vij.
Te vidi iuſtū in genera[illegible]e hac.
Igit̄ q̇ hoc donū poſſederūt.poſ
ſederūt q̇d p̄cioſuz.quia virtutez
iuſticie poſſederūt. Propter ter
tiū ſubdit.in lucē.ſup. dirigentē
hoīes in viā pacis. Joh.iij. Lux
ſcz iohānes venit in mundū.ꝛ di
lexerūt hoīes magis tenebras q̄z
lucē. voluerūt enī ad horā exulta
re in luce eius.iudei.ſ. Johan.v.
Propter q̄rtū ſubiungit gentiū.
q.d.non ſolū iudeorum.ſed etiā
gentilium.yſaie.lx. Predictum
fuerat de iohāne. Uenit lumen
tuum ꝛc̄. Sequitur. Et ambula
bunt gentes ꝛc̄. Dicit ergo.nūc
hec dicit dominus ꝛc̄. Omiſſis
p̄mo ꝛ tertio mēbris.de ſecundo
nunc aliquid dicam⁹.q2 dicit io
hannes.formās ꝛc̄. In q̄ expli-
cat ſtuporem ſue generationis.

Circa qđ ſciendū ꝙ illud for-
mari dicit̄ qđ formā recipit. ſed
beatus iohannes quadruplicez
formā habuit modo mirabili ꝛ
ſtupendo .ſ.formā exterioris ptꝭ
.i.carnis.ſm quā habuit eſſe na-
turale.īteriorꝭ mētꝭ.ſm quā ha-
buit eē ſupnatale.exteriorꝭ morꝭ.
ſm quē hūit eē exēplare.ſupioris
ſedis.ſm quā hꝫ eē īmortale. Er
go q̄druplex formatio ſtupēda ꝛ
mirabilis legit̄ de iohe. Prima
q̄ntū ad corꝑalē fabricā .ſcđa q̄n
tū ad ſpūalē vitā . tertia q̄tū ad
exēplarē edificatōz. q̄rta q̄tū ad
immortalitatꝭ gl'az. Prima igit̄
formatio iohis reſpicit corꝑalē
ipſi⁹ plaſmatōez.ſcđa ſpūalē ſcifi
catōez.tertia exēplarē edificatio
nē.q̄rta finalē ꝯſūmatōz. Prima
igitur formatio iohānis reſpicit
mirabilē ei⁹ plaſmatōz.ꝛ hec fuit
vt dictū eſt mirabilis ꝛ ſtupēda
qđ ex h̄ apparere poterit ſi ꝯſide-
remus. ſ.ꝑ angelum nunciatū ꝛ

nominatū ſollenniter ipm̄ iobā.
⁊ ꝑ ipſum deū plaſmatū ⁊ fabri-
catū corporaliter ipſum ioh̄. per
ipm̄ chriſtū viſitatū ⁊ honoratū
preſentialiter ipm̄ ioh̄. De q̇bus
trib⁹ exponere poſſumꝰ iſta tria
que dicit dn̄s Jſa. xliij. Creaui
eum. formaui eū. ⁊ feci eū qui in
uocat nomen meū in gloriā me
am. ¶ Conſidera primo io
hannē per angelū nunciatū ⁊ no
minatū ſollenniter. ⁊ tunc appa-
rere poterit q̄z excellentiori glo-
ria iohannis genitura predica-
tur. Quattuor enim viros ſollē-
nes contra curſum nature geni-
tos legimus nūciatos fuiſſe per
angelū. ſcʒ Jſaac. Geneſis. xviij.
Samſonem. Judic̄. xiiij. Chri-
ſtum dominū. Luce ꝑmo. ⁊ Jo-
hannē baptiſtā. Luce ꝑmo. Sed
īter oēs iſtos iohannes fuit ſollē-
nius nūciatus. Salua enim re-
demptoris noſtri gratia ⁊ reue-
rentia. (quia non derogamꝰ regi
ſi regis militem honoramus. ait
Bern̄. in ſermone quo ſupra.)
dignior ꝑmonſtratione iohānes
q̄z chriſtꝰ nunciatˀ. Johannes ſi-
quidem ab eodem archangelo a
quo ⁊ xp̄us. ſed iohānes in loco
digniori. quia in templo. tempe
ſanctiori. quia in die propiciatio
nis. ⁊ ſigno aptiori. quia patris
mutitate predicatˀ. Recole igitˀ
yſaac per angelū. Samſonē per
angelum predicatū. ⁊ omniū na
zareorꝫ ſectam circūſpice: ſolūq̄z
iohannem inuenies digniorem.

Bene ergo dixit deꝰ de iohanne
primū verbū auctoritatis preaſ-
ſumpte. ſcilʒ creaui eū. vicʒ. quia
non ſolū eius animā deduxi ad
eſſe: verūetiam ⁊ nomen ſibi im-
poſui. cuius quidem res: que ſo-
lū per creationē producitˀ. ſ. gra-
tia. dedit anime ſue bene eſſe. Et
de hoc eodē exponatur illud yſa.
xliiij. Nunc hec dicit dn̄s creans
te iacob: ⁊ formans te iſrael. noli
timere. quia redemi te ⁊ vocaui
te nomine tuo. id eſt. rem tui no
minis anteq̄z naſcereris dedi ti-
bi. dixit deꝰ iohanni. Reuera an-
gelus qui natiuitatem iohannis
annūciare venerat: nomen illi ī-
poſuit: dicens. vocabitur nomē
eius iohannes. quod interpreta
tur: in quo eſt gratia. Conſi-
dera ſecūdo ioh̄. per ipm̄ deum
plaſmatum ⁊ fabricatū corpora-
liter Gabriel enim diſputans cū
virgine. volens ſibi concludere:
ꝙ in intacto vtero poſſit filium
concipere. arguit ſibi per locum
a ſimili di. ita Luce ꝑmo. Ecce
Elyzabeth cognata tua ⁊c̄. vſq̄z
ibi. om̄e verbū. Si igitur infert
angelus: ſterilis ⁊ infecunda po
tuit concipere: ⁊ tu vtriq̄z virgo
manens ⁊ incorrupta poteris fi
liū generare. vtrū enim virginē
⁊ ſterilem parere nature eſt im-
poſſibile. ſolū aūt deo eſt poſſibi
le. cui nō eſt impoſſibile om̄e ver
bū. Deus em̄ pater qui verbum
increatū genuit ex vtero immēſe
infecūditatis: vocē verbi genuit

ex vtero infirme ſenilitatis. qui
etiã verbũ increatũ formauit ſm
corpꝰ ex vtero intacte virginita-
tis: vocẽ verbi formauit ex vtero
abiecte ſterilitatꝭ. vt dicamus de
iohãne illõ Iſa. xlv. Dñs creans
celos. deꝰ formans terrã. ipſe pla
ſtes eiꝰ. ſ. iohãnes. Bene ꝗ dixit
deꝰ de iohãne verbũ aſſumpte au
toritatis. ſ. formaui eũ. Con-
ſidera tertio iohannẽ ꝑ ipm xpm
viſitatũ ⁊ honoratũ p̃ſentialiter
Aſcendit eñ Maria cũ feſtina-
tione in domũ Zacharie ad ſalu
tandũ elizabeth. ſicut dr̃ Luce. j.
Aſcendit. dicit Bern̄. in ſmone
vbi ẽ. portãs in vtero filiũ: regeʒ
gl'ie: dñm maieſtatꝭ. occurrit eli-
zabeth amicũ ſpõſi ꝟbi p̃conem
p̃cioſiſſimũ ventre deportãs. iũ-
gunt̃ amplexus. venit̃ ad oſcula.
copulant̃ felices vteri. regẽq3 et
militẽ niſi duo tenuiſſẽt parietes
adiũgũt Quid igit̃ mirũ ſi mira
tur puer ⁊ exultat in vtero: cui p̃-
ſens erat regis p̃ſentia: regnan-
tis mater: mundi ⁊ redemptor.
Scd̃m autem ꝙ legitur in libro
iuſtorũ ipſa dei genitrix felicem
puerum de terra leuauit primũ.
vt vno remoto pariete ꝓpinquio
rem redderet preſentie ſaluato-
ris. Bene ergo dixit deus de io-
hanne verbum tertiũ autoritatꝭ
preaſſumpte. ſ. feci eum. vt etiaʒ
exponamꝰ de ipſo illud yſa. xliiij.
Hec dicit dñs faciens ⁊ formãs
te ab vtero auxiliator tuus. Et
bene auxiliator ab vtero. q2 ipm
ſanctificauit in vtero. ſm Inno
centiũ tertiũ. vbi vocẽ exultãtꝭ ei
impreſſit. V Sic igitur p̃-
ma Iohannis formatio reſpicit
eiꝰ corꝑalem fabricam. quoniam
nõ inuacuũ creauit eam. ſ3 vt ha
bitaret̃. ſ. ꝑ iohãnis animaʒ for-
mauit eam. ſ. corporalẽ eius ſub
ſtantiaʒ. Reuera idcirco creauit
deus eiꝰ animã et corpꝰ vt habi-
taretur a xp̃o per gratie influen
tiam ⁊ redundantiã. Sed q̇d
de multis peccatoribꝫ. Certe nõ
videntur creati ſm dictam intẽ-
tionẽ. cum ſm eoꝝ executiõeʒ vi
dentur eſſe formati a deo non vt
habitent̃ a xp̃o: ſed vt illudãt ipi
iuxta illud ps̃. Draco iſte quem
formaſti ad illudendũ ei. Draco
eñ ſerpens eſt corꝑe maximus.
capite criſtatus. per aerem fert̃.
⁊ ipſum concitat. ⁊ inficit. ꝑuum
habet os: ꝑ quod attrahit ſpm̃.
plus cauda ledit q̃3 dentibꝫ. Et
ſignat multos pctõres qui ſunt
criſtati per ſuperbiam. qui mun
dum concitant per maliciã. ⁊ in
ficiunt per vite immundiciã. qui
paruuʒ habent os. non quidem
corporis. cum ſint deuoratores
magni: ſed corde ad attrahendũ
ſpm̃. ſ. gratie per indeuotõem et
deſidiam. qui cauda nocent ali-
os. ſ. ligando per fraudulentiaʒ.
tales videntur formati vt illu-
dant xp̃o. vt inficiãt eiꝰ opa. trãſ
grediendo p̃cepta. negligẽdo ſa-
cramenta. ⁊ vitupando conſilia
Non ſic de iohãne. Secunda

ſormatio iohānis reſpicit ei9 ſpi-
rituale ſanctificatōz. Et hec etiā
fuit ſtupenda z mirabil'. qḋ appa
rere poteſt ſi ꝯſideremꝰ ꝙ iohan
nes habuit in vtero plenitudinē
ſalutaris ſtillicidij. limpitudinē
ꝓphetalis vaticinij. z pmptitudi
nē ꝟtualis exercitij. Propter hec
tria dixit ei dn̄s de9 illud yſa. 44.
Hec dicit dn̄s faciens z formās
te ab vtero auxiliator tu9. Et bn̄
ab vtero. qz hec tria iohānes ha-
buit anteq̄z nat9. Sequit'. Noli
timere rectiſſime quē elegi. Effū
dā em̄ aquas ſup ſitientē ſupple
ſupficiē terre. z flucta ſup aridā.
Hoc dicit ꝓpter pmū. ſ. ꝓpter ple
nitudinē ſalutaris ſtillicidij. quā
habuit iohānes anteq̄z nat9. Un̄
Luce. j. dr. Spū ſancto replebit'
adhuc ex vtero matris ſue. Bene
ergo dicit. infudit. i. in plenitudi
ne fudit de9 aquas grāꝝ. z fluen
ta. ſ. cariſmatū ſup aridā ſitientē
id eſt. ſup iohānis aīaz: q̄ erat ſi
tiens ꝓpter bonā diſpoſitōez na-
ture: ſz arida ꝓpter defectū humo
ris grē. Fluenta q̇dem ſup eum
effudit anteq̄z naſceret'. q̄ fuerūt
criminis purgatiua. fomitis repſ-
ſiua. mētis fecūdatiua. z boni ger
minis ꝓductiua. Sanctificatus
em̄ fuit anteq̄z nat9. vt dictuz eſt
ſepe. imo z repletus ſpū ſancto.
Luce. j. Super quo verbo dicit
Ber n̄. in ſermone quo ſupra. ſic
Jeremias legitur ſanctificatus
fuiſſe in vtero. ſed iohannes legi
tur repletus fuiſſe ſpiritu ſancto.

Multo autez excellentius eſt re
pleri ſpū ſancto q̄z ſanctificari.
Sanctificatio em̄ ſignificat mū
dationē. repletio aūt inundatōz.
mirabile dictu vix apoſtoli xp̄i. l.
die a reſurrectōne eius ad illum
gradum potuerunt peruenire vt
de ipſis poſſet dici. Repleti ſunt
om̄es ſpū ſancto. z tamen iohan
nes legitur aſſecut9 fuiſſe de vte-
ro: quod celſitudo apoſtolica tā
longiori ꝓmiſſione meruit obti-
nere. Hec igitur ſpū ſſancti gra-
tia illuz. ſ. iohannem qui pmus
fuit formatus ſupple in nouo te-
ſtamento cuſtodiuit z eduxit a
delicto. id eſt. ab originali pecca
to. z dedit illi virtutem ꝯtinendi
omnia. ſcz germina virtutū. dici
tur de ipſo per figuram Sap. x.
X Sequit' in auctoritate Jſaie
Effundā ſpiritū meū ſup ſemen
tuū. Hoc dicit q̄ntum ad limpi-
tudinē ꝓphetalis vaticinij. quam
etiā iohānes habuit anteq̄z nat9
A ventre em̄ matris ꝯſecrat9 eſt
ꝓpha. ſicut dr ḋ ipſo ſub typo Je
remie. Ecci. xlix. Nec mirum ſi
anteq̄z nat9 clarus fuit ſpū ꝓphie.
qui etiaz nondū nat9 meruit ſpū
ſancto repleri. Propheta igitur
iohānes fuit: imo z pluſ q̄z ꝓpha.
teſte veritate Math. xj. qui non
dū nat9 ſenſit xp̄i pn̄tiā: z ꝟginee
ſalutatōis efficaciā. q̇ etiā nondū
nat9 meruit vtriq̄z pareti ꝓphetā-
di grām. q̇ poſtea nat9 ꝓdidit di
gito ꝓphetaꝝ glīaz. dicens. Ecce
agn9 dei zc̄. Joh. j. Cui etiā poſt

modũ facta fuit ꝑma reuelatio ꝺ
trinitate ꝗ̄ reuelat futuro ꝓ ꝯtin-
gentiã. vñ Berñ. vbi ꝺ. A creatõe
celi ⁊ terre vſqꝫ ad iohannẽ ante
qꝫ trinitas hoĩbꝰ maĩfeſte appa-
ruit: ſed rerum inuolucris obuo
luta fuit tante claritatis ⁊ trini-
tatꝭ myſteriũ. venit intueri iohã-
nes deũ ⁊ hoĩem ꝓpꝛijs manibꝰ
contingens. ⁊ ibi pater audit in
voce. filiꝰ baptizatꝰ ĩ flumĩe. ſpũs
ſanctꝰ demonſtratꝰ in colũbe ſpẽ.
Adeſt ibi iohãnes totiꝰ nũcius
trinitatis ⁊ indiuiſe ſubſtantie.
⁊ predicta vocabula reſerantur.
nomenqꝫ trinitatis ꝑoribꝰ obue
latum ſcribis abſqꝫ totius vela-
minis obumbratiõe relucet. Bñ
ergo dicit dñs ꝑaſſumptã aucto
ritatem Iſa. Effundam. id eſt.
in plenitudine fundã ſpm̃ meuꝫ
.i. ꝓphie vaticiniũ ſuꝑ ſemẽ tuuꝫ
.i. ſuꝑ tue cognitõnis actũ. ꝗ fuit
ſemen quaſi ꝑmariũ ex ꝗ̄ prodie
runt deuotiſſime affectões. iuſtiſ
ſime operatões. autentice teſtifi-
cationes. ⁊ veriſſime locutiones
⁊ predicationes. Sequitur in
auctoritate Iſa. Effundã benedi
ctionẽ meam ſuꝑ ſtirpem tuam.
Hoc dicit dñs q̄ntuꝫ ad ꝓmpti
tudinẽ virtualis exercitij. quam
iohannes habuit anteqꝫ natꝰ Ex
ſuo corporali motu. Ex ſpiritua
li applauſu. Ex repentino ſenſu.
Et ex ĩſolito effectu. Mouit eñ
.ſ. puer ſe in ventre matris preter
morem ſolitũ. exultauit in gau-
dio. ſenſit xp̄i preſentiam. ⁊ fin

Auguſtinũ chriſtum dominum
obuius excepiſſꝫ manibꝰ vt ante
chriſtũ cucurriſſet velociter: niſi
materni vteri anguſtia ⁊ corꝑis
infirmitas obſtitiſſent. Precur
ſor eñ xp̄i poſtmodũ extitit: et h̃
precurrendi officiũ anteqꝫ naſce
retur voluit exercere. Bene igiꝰ
ꝓpter iſtã ꝓmptitudinẽ dicit dñs
Effundam. i. in plenitudine fun
dam. bñdictiõem meã. i. efficaceꝫ
motionẽ meã ſuꝑ ſtirpem tuam
.i. ſuꝑ affectõem ⁊ actus tue vo-
luntatis ex quibꝰ ꝓdierũt virtuo
ſa oꝑa tua. Bene ergo dictũ fuit
in ꝑncipio auctoritatis. Hec di
cit dñs faciẽs ⁊ formãs te ab vte
ro. auxiliator tuꝰ. Sic ergo pꝫ ꝙ
ſcõa Io. formatio ꝗ̄ ꝑtinebat ad
eiꝰ ſpũalẽ vitã. que fuit etiã eius
ſpũalis ſanctificatio propter pre
dicta fuit mirabilis ⁊ ſtupenda.
Sed quid de multis hominibꝰ
qui nunqꝫ ſic formantur vt ſpi-
ritualiter viuant ⁊ ſpũaliter ope-
rentur. Certe peccatores formã
(que eſt ratio viuendi ⁊ operan-
di ſpũaliter) per quã ſunt deo ſi-
miles: peccando corrumpunt. et
corrupta forma iuſticie inducũt
in ſeipſis ymaginem beſtie. for-
mam dyaboli. ſ. qui eſt amor et
vas peccandi. Non enim ſunt re
pleti ſpiritu ſancto vt Iohan-
nes: ſed potius ſpiritu dyabo-
lico. non ſunt illuſtrati verita-
te: ſed potiꝰ excecati falſitate. nec
habent promptitudinem ad be-
ne agendum ad ſeruiendũ xp̄o

ab vtero vt iohannes. nõ dico a
puero. ĩmo qḋ valde abſurdum
eſt: nec a ſenio: ſꝫ iuuenes ⁊ ſenes
ꝯtinue ꝑſeuerãt in pctĩs. nolunt
eñ diſponi ad formã. q̃ eſt ratio
ſpũaliter viuendi ⁊ operãdi: ſed
ſemꝑ manent in ꝯtraria diſpoſi/
tione. ⁊ deus miſericors vocat
eos ꝯtinue ad penitentiã. dicens
eis illud Jſaie. xliiij. Formaui te
ſup. formatione corꝑali in vtero.
Creator eñ format hoĩs natiui
tatẽ. vt dr. ij. Mach. vij. ⁊ ſupple
formatõe ſpũali ĩ baptiſmo. non
obliuiſcaris mei. Vñ ſequit. De
leui vt nubẽ iniq̇tates tuas. ⁊ q̃ſi
nebulã pctã tua. Reuertere ad
me: qm̃ redemi te. O miſer de/
formate ⁊ priuate forma vite re/
uertere ad formatõem tuã ⁊ for/
matorẽ tuum: vt reformet te. vt
ſup. ſit in te iteꝝ flatus viuificã
tis grẽ. pulſus teſtificãtis ꝯſcie.
ſenſus oblectãtis ⁊ ſatiãtis ali/
monie. ⁊ motꝰ exercitãtꝭ iuſticie.
y Tertia formatio iohãnis re
ſpicit eiꝰ exemplarẽ edificatõem.
Et hec vita ipſiꝰ fuit mirabilis
⁊ ſtupenda. Fuit eñ ipſe in vita
lux hoĩm. vñ ⁊ in tertia clauſula
dr. dedi te in lucẽ gentiũ. Lucem
q̇deꝫ tenellos vegetantẽ. electos
oblectantẽ: ⁊ reprobos reuerbe/
rantẽ. De cuiꝰ quidem lucꝭ for/
matõe dicit ipẽ deꝰ Jſa. xlv. Ego
dñs ⁊ nõ alter. formãs lucẽ. i. io
hãnis vitã. vt eſſet exemplar ſan
ctitatis. Eſt autẽ ſciendũ ꝙ ꝗ/
uis iohãnes ſm omnẽ virtutem
fuit exemplar ꝑfectiõis. maxime
tñ ſm triplicem. ſ. ſm profũdiſſi
mã humiliatõem mentis. Rigi/
diſſimã mortificatiõem carnis.
Acutiſſimã reprehenſioneꝫ gen/
tis. Sic eñ ꝑplm̃ edificans in
uitabat eos ad digne ꝓcurrẽduꝫ
xp̄o. Et de formatione ſm quaꝫ
ipſe formatus fuit mundũ inui/
tabat ad iſtum dignũ occurſum
Amos. 4. dicẽte ꝓpheta. Prepa
rare in occurſum dei tui iſrahel
q2 ecce formans mõtes ⁊ creans
ventũ. ⁊ annunciãs homini elo/
quiũ ſuũ. dñs deus exercituũ no
men eiꝰ. Jn qua quidem aucto/
ritate tangunt̃ tria. ſcꝫ Finis vl/
timꝰ. Modus congruꝰ. Actor
precipuus huius formationis.
Propter ꝓmum premittit pro/
pheta Preparare in occurſuꝫ dei
tui iſrl'. Ad hoc eñ deus forma/
uit ipſius iohannis exteriorem
vitam forma exemplari: vt hoĩeſ
traheret ad digne occurrendum
chriſto. ⁊ ſic viã dñi prepararet.
Unde ſaluator Math. xj. dicit
predictũ fuiſſe de iohanne Ma/
lachie. iij. Ecce ego mitto ange/
lum meũ ante faciem tuam qui
preparabit viam tuam ante te.
Finis ergo vltimus huius for/
matiõis qui fuit preparatio po
puli: tangitur. cum dicit prophe
ta. Preparare in occurſum. ⁊c̃.
Propter ſecundũ ſcꝫ quantũ ad
illas tres virtutes que ſuperius
tacte ſunt. addit propheta. quia
ecce formans montes. Hoc di/

cit quantū ad Johannis ꝓfun-
diſſimam humiliationē. ſm quā
quanto fuit infimioꝛ ⁊ pꝛofun-
dioꝛ coꝛam hominibus: tanto fu
it eminentioꝛ coꝛam deo. Quid
enim ſm Gregoꝛ. deiectius ſu-
perbia. ⁊ ſublimius humilitate.
quaſi di. nihil. Superbia enim
hominem a monte perfectionis
deijcit. humilitas in verticē ſub
uehit. Per montem ergo iohan
nis humilitas ⁊ vita eius inſig-
nis deſignatur. Foꝛmauit ergo
deus montes altiſſimos: cum in
Johanne poſuit omnia priuile-
gia humilitatis. propter qđ ha-
buit inter omnes ſanctos inſtar
montis vite ſublimitatem. hu-
militate enim Johannis nihil
maius fuit. vt dicit gloſa Johā-
nis pmo. Qui cum a quibuſdaʒ
putaretur helyas. propter abſti-
nentiam ⁊ vitam ſolitariam. ⁊
ſermonis viuacitatem. a quibuſ
dam heliƷeus. propter baptiſmi
diſpenſationem. In ioꝛdane em̄
baptiƷabat. iuxta quem helyƷe-
us multa fecerat mira. a quibuſ-
dam vero vnus ex pꝛophetis re
ſuſcitatus. pꝛopter futuroꝝ pre
dictōem. Sed Johannes vera-
citer negauit ſe eſſe chꝛiſtum aut
helyam in perſona. aut heliſeum
aut vnum ex pꝛimis pꝛophetis.
⁊ per humilitatem maximā con
feſſus eſt ſe eſſe vocem. Johānis
pꝛimo. que modicum habet de
entitate. ⁊ cito tranſit. Dum er-
go: vt ait Gregoꝛius in omelia
humilitatem ſuam ſtuduit hu-
militer agnoſcere: illius celſitu-
dinem meruit veraciter obtine-
re. Propter humilitatem etiam
habens mentis ſtabilitatem ad
modum montis. quia ſm Gre-
goꝛium in omelia. Elegit iohan
nes ſolide ſubſiſtere in ſe. ne hu-
mana opinione inquit: rapere-
tur ſuper ſe. Propter humilita-
tem etiam habuit inter omnes
ſanctos poſt matrem virginem
maioꝛem ad chꝛiſtum pꝛopin-
quitatem. ſicut montes ſunt ce-
lo pꝛopinquioꝛes q̄ʒ colles. Pro
pter humilitatem etiam habuit
maioꝛem ſapientie claritatem. ſi
cut montes ſunt vallibus clario
res. quia vbi eſt humilitas: ibi
etiā eſt ſapientia. vt dicitur Pro
uerbioꝝ. xj. Johannes ergo pꝛo
pter humilitatem ſummam fuit
ſanctis alijs inſtar montis in vi
ta ſublimioꝛ. in mente ꝯſtantioꝛ
deo pꝛopinquioꝛ. ⁊ luce ſplendi-
dioꝛ. Conſidera. dicit Bernhar
dus ſermone quo ſupꝛa. manſio
nes regni celeſtis: ⁊ vniuerſū ge
nerationis humane oꝛbem cir-
cumuola. ſolumqʒ iohannē tam
nouis q̄ʒ veteribus videbis eſſe
ꝓpoſitum. Joh. dicit. vbiqʒ ma-
ioꝛ. moꝛib9 ſingulis mirabilis
ſuper omnes. Johānis ergo hūi
litas eſt iſte mons de q̄ in pſ. dr
Mons in quo beneplacitum eſt
deo ⁊c̄. ſueqʒ humilitatis inſig-
nia hic deſignantur per montes.
cum dicit. Ecce foꝛmās mōtes.

E Sequitur in auctoritate. et
creans ventum. Hoc dicit quã-
tum ad rigidiſſimã mortificatio
nem. Sicut em̄ ventꝰ aliquis ae-
rem depurat. vt ventꝰ orientalis.
aliquis aerem inflãmat. vt au-
ſtralis. aliquis lutũ deſiccat. vt
aquilonaris. aliquis terram fe-
cundat. vt occidentalis. Sic io-
hannes fuit propter auſteritateʒ
abſtinentie in cognitione purior
in affectione feruentior. in cor-
pore caſtior. ⁊ in meritis fecun-
dior. Hic eſt ventꝰ quadruplex a
quo venit in Johannem diuinꝰ
ſpũs. quod ipſe petebat dicens
illud Ezech. xxxvij. A quattuor
ventis veni ſpũs. vt fiam ꝑ ab-
ſtinentiam ſic continue in cogi-
tatione purior ⁊c̃. O quanta fuit
auſteritas vite iohannis. vix em̄
mundũ ingreſſus: mundum re-
liquit. ſoli vacans deitati. forma
vite. monachorũ propoſitum. et
anachoritarũ principium. ⁊ to-
tius aſſertio religionis. Caſto
quippe vẽtri ignota fuit ferculo-
rum varietas. nec intrauit in os
eiꝰ quod gulam alliceret. ventri
ſufficeret. ſtomacho blandiretur
Nullum legimꝰ ex illa veteri of-
ficina ad huiꝰ legis aſpiraſſe fa-
ſtigiũ. Cibꝰ tenuis. veſtis aſpe-
ra. mentis deuotio perfectũ con
ſecrant patriarcham. Bene ergo
dicitur propter iſta. Et creans
ventum. quadruplicem. videlicʒ
predictam efficaciam abſtinen-
tie in iohanne. Sequitur in
auctoritate. Et annuncians ho-
mini eloquium ſuum. Hoc di-
cit quantum ad acutiſſimam re
prehenſionem gentis. Annun-
ciabat enim iohannes eloquiuʒ
dei multipliciter hominibus. vi
delicet in opprimendo vicia. cõ-
minando tormenta. informãdo
ad merita. ac promittendo pre-
mia. vt patet Matthei et Luce
iij. cap̃. Aperuerat enim os eius
chriſtus. qui eſt clauis dauid.
Apocal'. iij. Et ſic annunciauit
eccleſie iuſticiam eius. Juxta il-
lud pſ̃. Annunciaui iuſticiã tuã
in eccleſia magna. Bene ergo di
cit in auctoritate predicta. ⁊ an
nuncians homini. ſup. per iohã
nem. eloquiũ ſuum. ſcilicet deus
ipſe. Propter tria iſta que dicta
ſunt. que notabiliter in iohanne
floruerunt. laudat chriſtus cum
Math. xj. Primo de ſtabilitate
conſtantie quaʒ habuit. vt dictũ
eſt. propter hoc dicit. Quid exi-
ſtis in deſertum: videre arundi-
nem vento agitatam. Quaſi di.
non eſt talis Johannes. quia hu
milimus eſt. ac per hoc ſtabilis ⁊
conſtans. Secũdo de auſterita-
te vite: cum dicit. hominẽ molli-
bus veſtitum. quaſi di. Johan-
nes mollibꝫ non veſtiꝫ. quia ri-
gidus eſt in diſciplina ſue car-
nis. Tertio de claritate ſapiẽtie.
cum ſubdit. prophetam. etiã di-
co vobis ⁊ pluſ q̃ꝫ prophetã. Ex
quo patet ꝙ audacter poterat re
prehendere peccatores. A

Propter tertiũ aũt q̃ tangebã-
tur in auctoritate yſaie peccato-
res: p̃ncipaliter tangit᷑ hui⁹ for-
mationis auctor p̃cipu⁹. cũ ſub-
dit. domin⁹ exercituũ nomen ei⁹.
De quo dicit Johannes in the-
mate p̃aſſumpto. formans me ex
vtero ſeruũ ſibi. Sic igit᷑ forma-
uit dñs iohannẽ. Sed proh do-
lor nec ſic formant ſe peccatores
nec faciunt q̃ð in ſe eſt: vt a dño
formari mereant᷑. ſed vnuſquiſ-
q; format ſibi deum ſuũ. Scðm
eñ diuerſitatẽ affectionũ eſt iſta
formatio deoꝝ. aliũ eñ deuz for-
mant eis ſuperbi: alium auari.
alium luxurioſi. alium inuidi. ⁊
ſic de alijs generibus peccatorũ.
Conqueritur alibi deus veius
de iſta formatione deorum Jſa.
xliiij. dicẽs. Quis formauit deũ
⁊ ſculptile conflauit ad nihil vti-
le. Certe domine de⁹ peccator q̇-
libet ſ̃m ſuã affectõem format ſi-
bi deum. Superb⁹ enim format
ſibi pro deo eminentiã ſuperioꝝ
grad⁹. ⁊ iſte format ſibi deũ baa-
lim. interpretat᷑ enim in ſuperio
rib⁹. ſuperbi autem ſemꝑ habent
ſuum cor in ſuperiorib⁹ mundi.
Homo autẽ guloſus format ſibi
pro deo affluentiaʒ profuſionis
vict⁹. ⁊ iſte format ſibi deum be-
elphegor. interpretatur enim ha
bens hiatum. ſiue deuorans. vl'
os pellis. Homo autem luxuri-
oſus format ſibi pro deo luxus.
⁊ iſte format ſibi deũ beelzebub.
interpretatur enim deus muſca
rum. Et reuera muſce ſunt om-
nes luxurioſi. Homo autẽ ypo-
crita et ſimulatus format ſibi ꝓ
deo apparentiaʒ perfectioris ſta
tus. Apparentiam dico ſine om
ni exiſtentia veritatis. ⁊ iſte for-
mat ſibi deum baal. interpreta-
tur enim humilis deſcenſus. Re
ueraverus humilis continue de
ſcendit. Et vniuerſaliter om̃es
peccatores formant ſibi pro deo
contumaciaʒ anterioris lapſus.
ſcʒ primorũ parentuʒ. quos om
nes peccatores imitantur. Vnð
omnis peccator format ſibi bel.
qui interpretatur deus vetuſt⁹.
Sic domine formant peccato-
res. ſed vere non formant deũ.
quia ante te non eſt format⁹ de-
us. nec poſt te formabitur. ſed
formant ſibi ydolum. De te eñ
dicit Jſaias quadrageſimoquar
to capitulo. Nunquid eſt deus
abſq; me: et formator quem ego
non nouerim. Plaſte ydoli om-
nes nihil ſunt. Vere plaſte ydo-
li omnes nihil ſunt. quia nihi-
lo ſeruiunt. et amantiſſima co-
rum non proderunt eis. B

Quarta formatio Johannis
reſpicit eius finalem conſumma
tionem. Et hec ſicut alie tres eſt
mirabilis et ſtupenda. Preter
enim ſubſtantialem eius forma-
tionem (quedam ſibi eſt ratio a-
pertiſſime viſionis. feruentiſſi-
me dilectionis: et permantiſſi-
me intentionis) eſt format⁹ ip-
ſe Johannes actualiter aureola

triplici. ſ. v͛ginalis lilij. doctrina-
lis magiſterij. ⁊ victorialis mar-
tirij. vt ſic in patria quaſi apicez
teneat inter om̄es. Elevant͛ oēs
ſancti. ait Bern̄. vbi ſ. ⁊ merito-
rū̄ p̄rogatiuis ante ꝯſiſtoriū̄ ma-
ieſtatiſ fulgēt. nec eſt tñ q̇ ad bap-
tiſte iohānis p̄uilegiū̄ audeat a-
ſpirare. Sic em̄ iohānes: ſm̄ eū̄
inſert⁹ ē anglorꝝ ordinib⁹: vt ad
ip̄m ſeraphin apicē transferatur
Igit͛ dn̄s de⁹ in paradiſo volup-
tatis quā plantauerat poſuit ho-
minē illū̄. ſ. iohannē. de q̄ Joh. j.
Fuit hō̄ miſſus a deo ⁊c. quem
formauerat. ſicut dicit͛ Geneſ. ij.
Formauerat dico formatiōe na-
ture. gratie ⁊ exemplariſ vite. illū̄
ſimiliter formatum in paradiſo
poſuit. vt ibi eum formaret for-
matione glorie. que proprie dici-
tur transformatio. qua transfor-
mantur ſui in eandem ymagiez.
ſcꝫ xp̄i. ⁊ hoc a claritate gratie in
claritatem glorie. iuxta illud qđ
dicit apoſtol⁹. ij. ad Corinth. iij.
Nos reuelata facie dn̄i gloriam
ſpeculantes: in eandē ymaginez
transformamur a claritate ī cla-
ritatem tanq̄ꝫ a dn̄i ſpū̄. vbi ex-
pectant reformatiōem corporꝝ p
ieſum xp̄m in fine habendā. ſm̄
illud apl'i ad Philip. iij. Salua-
torem expectam⁹ dominum no-
ſtrum iheſum chriſtū̄. qui refor-
mabit corp⁹ humilitatis noſtre
configuratum corpori claritatis
ſue. Ad quam glorioſam refor-
mationem ⁊c.

De vigilia apl'orꝝ Petri et
pauli. Sermo p̄m⁹.

Petr⁹ et io-
hānes aſcēderūt in tē-
plū̄ ⁊c. Actu. iij. ¶
De glorioſiſſimis mūdi p̄nci-
pib⁹ ⁊ reuerēdiſſimis omniū̄ ec-
cleſiarꝝ p̄rib⁹ ſimul ⁊ eadē die. ſ.
tertio kl'. Julij feſtum ſolenne ce-
lebrat eccleſia. Ubi eſt p̄mo ſci-
endū̄ q᷑ idcirco dico ſimul ⁊ ea-
dem die. quia vicꝫ ſub eodē p̄n-
cipe. ſ. Nerone impio. ⁊ in eadeꝫ
vrbe. ſ. Roma: paſſi ſunt vel fue-
rū̄t martirium. ⁊ in celeſti gloria
nati. diuerſis tamen annis. ſicut
dixerunt aliqui. ſ. q᷑ paulus fuit
decollatus eadem die qua Pe-
trus fuerat crucifixus. anno ta-
men reuoluto. Sed Pelagius
⁊ Nicolaus ſiue Anacletus ſū-
mi pontifices. xxj. diſt. capitulo
q̄ꝫuis. ⁊. xxij. diſtinc. capl'o San-
ctus Ambroſius. ⁊. ij. queſti. vij.
capl'o Beati. volunt plane q᷑ ea-
dē die ⁊ hora anni eiuſdeꝫ. ſ. q̄rti-
decimi imperij Neronis. diuer-
ſas tñ penas in diuerſis locis vr-
bis paſſi fuerunt. Petrus enim
fuit crucifix⁹ intra vrbem. Pau-
lus vero quia ciuis erat roma-
nus. ſicut de eo dicitur in acti-
bus: q̄ꝫuis eſſet natione tharſen-
ſis extra muros vrbis decollat⁹
eſt. que pena honeſta videbatur.
Secūdo eſt ſciendū̄ q᷑ ō ſolis
quattuor apl'is eccleſia romana

ꝓpriā cantat historiā. ſ. de petro. ꝓpter ꝑuilegiū prelatōis. de paulo. ꝓpter ꝑuilegium ꝑdicatōis. de Joh. ꝓpter priuilegiū amoꝛ ⁊ virginitatis. ⁊ de andrea. ꝓpter ꝑuilegiū crucis. de omibꝫ autē alijs. ſicut patꝫ. de ordinario tm̄ cantat. Tertio ſciendū ꝙ quāuis petrus ⁊ paul⁹ eadē die. ⁊ q̄ſi eadem hora eiuſdem anni. ⁊ in eadē vrbe paſſi ſint martiriū. officium tn̄ iſti⁹ vigilie et in feſto ſequēti totaliter fit de beato petro ⁊ hoc qꝛ ipē fuit prius ꝯverſ⁹ ad xp̄m. qꝛ fuit maior dignitate. qm̄ romane eccl'e tenuit ꝑncipatū et ꝑmatū. ſicut dicit. ij. q. vij. c. Petrus. ſola tamē oratione vtriqꝫ eſt ꝯmunis. ſ. de⁹ q̄ hodiernā diē ⁊c̄ In craſtinū tamē fit feſtuꝫ totaliter de beato paulo cū ꝯmemoratione beati petri. quādocūqꝫ enī fit feſtū de vno. fit ꝯmemoratio ꝺ alio. ⁊ hoc qꝛ ī vita ſua dilexerūt ſe. ⁊ in morte minime ſeparati fuerunt. orō tamē iſta die idcirco ꝯmunis eſt vtriqꝫ. quia iſta dies fuit vtriuſqꝫ martirio cōſecrata Quarto eſt ſciēduꝫ ꝙ de beato petro ter in anno feſtū ſolēne celebrat eccl'a. ſ. feſtū ꝙ dicit cathedra. ⁊ feſtum qꝺ dicit natale eius in celo. ſ. illu ꝺ. ⁊ feſtū qꝺ dicit ad vincula. Cauſa autē multiplex q̄re de ipo ter ī anno celebratur fuit aſſignata ſupi⁹ ī feſto qꝺ dicit cathedra. qꝺ etiā feſto ꝓ ꝓ⁹ debeat dici vel poſteri⁹. ibidē fuit declaratū. Hic tamē libell⁹ hec non cōtinet. ſed iſta repiuntur in libro q̄ dicit ſanctorale. Et qm̄ poſſet queri q̄re preſens lctō legitur hodie. in vigilia. ſ. feſti ꝙ dicitur de paſſione petri. cū ī ipa nulla fiat mentio de paſſione ipſius. nec etiā de genere morꝛ ei⁹ Idcirco Quinto eſt ſcienduꝫ ꝙ quia de ſcriptura ſacra nulla poteſt ſumi portio in loco epl'e q̄ legatur in iſta vigilia. in qua fiat exp̄ſſa mentio de morte petri ac de genere ei⁹. fuit ſūpta iſta portio in qua fit mentio de Jo. qui ſcripſit euangeliū in cui⁹ fine expreſſe tangit paſſio beati petri ac genus mortis eius. qꝺ hodie legit. qꝺ incipit Symō johis diligis me. ⁊c̄ Et in fine dicit Cum autem ſenueris extendes man⁹ tuas. ⁊ alius te cinget ⁊ ducet q̄ tu non vis Hoc aūt dixit ſignificans q̄ morte clarificatur⁹ eſſet deum D In hac etiam epl'a tanguntur duo ꝑ que mundo patuit ꝙ petri mors ⁊ paſſio fuit in cōſpectu dei ꝑcioſa. vcꝫ vite ſue ꝑfectio. ⁊ miraculoruꝫ choruſcatio

Perfectio autē vite beati petri oſtendit ex. v. vcꝫ ex ſinceritate vnionis. qꝛ cū johe ſimil'ibat ⁊ ſimul habitabat petrus et johannes. cum eodem etiaꝫ johannes ſimul cucurrerat ad monumentum criſti. Johannes. viceſimo. Ex pietate religionis. quia aſcēdebant in templum ad oranduꝫ Aſcendebant inquit in templum ad horam orationis nonam Ex

obſeruantia paupertatis . quia
dixit pauperi ⁊ claudo . Argen-
tũ ⁊ aurum nõ eſt mihi. Ex mu-
nificentia largitatis . quia dixit
eidem. quod aũt habeo hoc tibi
do ⁊c. Et ex euidentia magne hu
militatis quã oſtendit: quia non
ſolũ verbo conſolatus fuit clau-
dum: verũetiam manu ſua dex-
tra leuauit eũ. Uirtus autem ac
potentia Petri quã habuit ĩ per
petrãdis miraculoſis operibus:
euidenter oſtenditur. quia cum
dixit iſti claudo beatus Petrus.
In noĩe ieſu xp̃i nazareni: ſurge
⁊ ambula. ſtatim cõſolidate fue-
runt baſes eius ⁊ plante. Satis
ergo conuenienter legitur hodie
iſta lectio loco epiſtole: in qua de-
ſcribitur primũ miraculũ quod
feciſſe legitur beatus Petrus. ꝑ
quod ſuam predicationem quã
antea iudeis fecerat mirabiliter
confirmauit. ſm enim gloſaz. ſer
mones virtutibꝰ: ſermonibꝰ vir
tutes ſuccedebant. Eſt autez
ſciendum ꝙ quantũ ad iſtud mi
raculum in iſta lectione tria bre
uiter deſcribuntur. Primo qui-
dem miraculũ antecedentia. Se
cundo miraculũ concomitantia
ibi. Petrus aũt dixit. Argentuz
⁊ aurum ⁊c. Tertio miraculum
ſubſequentia. infra . Et intrauit
cum illis. Circa primũ etiam ſci
endum ẽ ꝙ iſta antecedentia que
fuerunt occaſio faciendi miracu-
lum fuerunt quattuor . videlicet
Apoſtoloꝝ aſcenſus ad orandũ.
Claudi preſentia ad mendican-
duz. Apoſtoloꝝ miſericordia ad
erogandũ. ibi. [Intuens autem
in eum petrus] Claudi confidẽ-
tia ad recipiendũ. ibi. [At ille in
tendebat in eos. Quantũ ad pri
mũ dicit ꝑmittente eccleſia. [In
diebus illis] videlicz qui fuerũt
poſt miſſionem ſpũſſancti ſuper
apoſtolos die ſancto pentheco. ⁊
poſt predicationẽ ſolennẽ factaz
coram iudeis mirantibꝰ de hoc
ꝙ apoſtoli ſpũſancto repleti lin-
guis varijs loquebant̃. ⁊ appoſi-
tionẽ hominũ ad fidem xp̃i circi
ter triũ miliũ. que tria ip̃a eadez
die penthe. contigerunt. poſt ag
gregationem etiã fidelium. ſcilz
ipſis apoſtolis nihil propriũ ſed
omnia cõmunia habentiuz . vna
dico iſtarum dieꝝ. ſatis . vt puto
ꝓpinqua feſto pentecoſtes. [Pe
trus ⁊ iohannes] qui quaſi erãt
ꝑmi inter apoſtolos qui fuerunt
etiã freq̃nter ſocij: nõ ſolũ ĩter ſe:
ſed etiã cũ ipſo dño ieſu xp̃o ĩ ar-
duis factis. ſicut in tranſfigura-
tione. ꝺ qua Math. xvij. Sicut
in ſuſcitatione puelle. de qua Lu
ce. viij. Et in oratione cum eſſet
xp̃s propinquus paſſioni. ꝺ qua
Luce. xxij. [Aſcendebant in tem
plum ad horam oratiõis nonã]
⁊ hoc ſm traditiones patrum.
Ter enim in die orabant iudei. ⁊
hoc vel in templo vel ſaltẽ verſis
vultibꝰ ad templũ. ſic innuitur
Dañ. vj. Orabãt enim hora ter-
tia. qꝛ iſta hora fuit data lex mo-

ſi in mõte ſynai. de quo Exo. xx.
Et eadẽ etiaȝ hora orat eccleſia.
q꞉ tũc fuit xp̃s flagellatꝰ ⁊ cruci-
fixꝰ linguis iudeoꝝ. de q̃ Mar.
xv. Eadem etiã hora fuit datus
ſpũſſanctꝰ Actu. ij. Orabãt etiã
hora ſexta. quia iſta hora ſerpens
eneus fuit erectꝰ in deſerto. de q̃
Numeri. xxj. In eadẽ etiaȝ hora
orat eccl'a. q꞉ tũc xp̃s fuit eleuatꝰ
in cruce ꝓ nob̃. Orabãt etiã hora
nona. q꞉ tũc aqua fuit eis data ꝺ̇
petra. In eadẽ orat eccl'a. q꞉ tunc
de xp̃i latere manauerũt ſãguis
⁊ aqua. de q̃ Joh. xix. Hac igĩ
hora nona petrꝰ ⁊ iohãnes aſcen-
debant in templũ. ⁊ bñ aſcende-
bãt. q꞉ ſ̃m gloſam. q̇ deuote orat
aſcendit in deuȝ. Oratio em̃ ſ̃m
Damaſcenũ eſt eleuatio mentis
in deũ. Ecce igĩ ꝑmũ q̃d fuit oc-
caſio faciendi miraculũ. De no-
minibꝫ ãt beati Petri ⁊ ſignifi-
cationibꝫ eoꝝ. vide ſuperiꝰ in fe-
ſto cathedre. E Seq̇̃ ſc̃dm
qꝺ̇ fuit occaſio iſtiꝰ miracl'i. [Et
q̇dam vir q̇ erat claudus ex vte-
ro matris ſue.] Gloſa dicit eum
fuiſſe paliticũ [baiulabaĩ] forte
a ꝑentibꝫ ſuis. vel aliȷ̃s q̇buſdaȝ
hominibꝫ [quẽ ponebãt q̃tidie ad
portã tẽpli q̃ ꝺ̇꞉ ſpecioſa. vt pete-
ret elemoſynã ab introeũtibꝫ ĩ tẽ-
plũ] Et notandũ ꝙ ſcriptura
tãgit huiꝰ miſeri hoĩs infirmita-
tẽ. q꞉ claudus. diuturnitateȝ. q̇a
ex vtero matris ſue. Grauitatẽ. q꞉
baiulabaĩ tanq̃ȝ impotẽs ad mo-
tũ. famoſitatẽ. q꞉ ponebant eum
q̃tidie ⁊c̃. mendicitateȝ. cũ dicit.
vt peteret elemoſynã ⁊c̃. No-
tandũ ãt ꝙ iſta porta tẽpli dice-
baĩ ſpecioſa. ſ̃m gloſaȝ. ab orna-
tu ſpeciali. queȝ poſuit ibi Joas
filꝰ ozie lepra ꝑcuſſi. de q̃ . ij. Pa-
ralip. xxvj. Aliȷ̃ ãt dicũt ꝙ dice-
baĩ ſpecioſa de quodã ſpeciali or-
namẽto qꝺ̇ appoſuit ibi alexãder
hircanꝰ. Aliȷ̃ dixerũt ꝙ dicebaĩ
ſpecioſa ab aq̇la aurea quam ibi
poſuit herodes. ſic̃ dicit mgr̃ hy-
ſtoriaꝝ. ⁊ vtrũq̃ȝ potuit ẽẽ. ⁊ erat
iſta porta ſ̃m mgr̃m. atriũ viro-
rũ mũdoꝝ. Sequiĩ [Js]. ſ. clau-
dus [cũ vidiſſet petrũ ⁊ iohãneȝ
incipiẽtes introire in templũ ro-
gabat] tanq̃ȝ multũ indigẽs [vt
elemoſynam acciperet] ſup. ab eis
Sequitur tertiuȝ. [Intuens
autem in eum Petrus cum Jo-
hanne dixit. Reſpice in nos.]
q̃ſi di. Petrꝰ. Libẽter tibi darẽꝰ
elemoſynã quã petis ſi facultas
adeſſ꞉. q꞉ miſericordes ſumꝰ ĩ af-
fectu: ſȝ dare ñ poſſũꝰ: q꞉ pauꝑeſ
ſumꝰ ſic̃ ⁊ tu. qꝺ̇ demõſtrat pauꝑ-
htꝰ: comitatꝰ modicꝰ: ⁊ religio
aplatꝰ. vñ. reſpice ĩ nos. vide em̃
potes ꝙ ñ poſſũꝰ tibi dare. Se-
quiĩ q̃rtũ [At ille itẽdebat ĩ eos
ſꝑans ſe aliq̇d acceptuꝝ ab eis]
Sꝑabat vtiq̃ȝ pecuniã. quã tñ ñ
recepit. ſȝ lõge maiorẽ elemoſynã
q꞉ corꝑis ſanitatẽ. F Seq̇̃
ſc̃da ꝑs ꝑncipalis in q̃ poſtq̃ȝ de-
ſcꝑſit antecedentia miracl'm de-
ſcribit ꝯcomitantia ip̃m. ⁊ tan-
guntur breuiter tria. vicȝ Facul-
tas faciendi. Operatio mira-
culi. Et etiam euidentia facti.

Quantum ad ṗmum dꝛ [Petrꝰ
autem dixit. argentum ⁊ aurum
ꝛc̄.] vbi petrꝰ oſtēdit ſe eſſe impo
tentem in tempoꝛalibꝫ. d. [argē-
tum ⁊ aurum.] q̄ ſupp. petis tibi
dari [nō eſt michi] Reliqui eniz
oīa. qꝛ dixi nomine meo ⁊ omni
um apl'oꝛum. ſicut habeť math.
ix. Ecce nos reliquimꝰ oīa. quia
non immemoꝛ ſū dominici p̄cep
ti q̄ michi ⁊ alijs apl'is dixit. ſicut
habetur math. ix. Nolite poſſide
re aurum ⁊ argentū. ꝛc̄. vnde di
cit gloſa. ꝙ h̄ dixit petrꝰ memoꝛ
iſtiꝰ p̄cepti. Et qm̄ aliquis poſſꝫ
dicere. nunquid ⁊ petrꝰ habebat
pecuniam. videť ꝙ ſic. quia ſm
ꝙ dictum eſt in fine p̄cedētis ca.
⁊ in fine. iiij. ṗmi fideles vende-
bant poſſeſſiones ⁊ ponebāt p̄cia
ante pedes apl'oꝛum inter quos
erat petrꝰ. Ad hoc reſpondet glo
ſa di. ꝙ pecuniam que ad pedes
apoſtoloꝝ ponebať non ſibi ſed
ad vſum paupeꝝ recondebant q̄
ſua patrimonia reliquerant Nō
enī ſicut dicit magiſter in hiſto-
rijs Petrꝰ reputabat ſuū quod
in vſum taliū pauperū reſerua-
bat. Dicit aūt ſecūdo ſe eſſe potē
tem in ſp̄ūalibꝫ di. [quod aūt ha
beo] hoc eſt contra raptoꝛes qui
aliena erogant. [hoc tibi do] hoc
contra auaros q̄ male retinēt eti-
am ſua. In hoc āt ꝙ dicit. quod
aūt habeo ꝛc̄. euidenter innuit ſe
habere potentiā miracula facien
di. Quantū aūt ad ſecunduz
addit. [in noīe ieſu xp̄i ꝛc̄.] Ubi

tria tanguntť. Primo vicz ṗnci-
palis ſaluatoꝛis inuocatio. Se-
cūdo miniſtrātis actꝰ ibi. appꝛe-
henſa. Tertio ſanitatis ꝯſecutio
ibi. Et ꝓtinꝰ. Quantū ad ṗmuz
dicit [in noīe] gloſa. Gratus ſer
uus nō ſe: ſed dn̄m gloꝛificat. vt
credant in eū q̄ reſiſtebant [ieſu]
ab officio ſalutis. [xp̄i] ab vncti-
one ſanitatis. [nazareni] a loco
ſue ꝯceptionis ⁊ cōuerſationis.
[Surge ⁊ ambula. Quantū ad
ſecundū addit. [Et appꝛehenſa
manu eiꝰ dextra leuauit eū] Glo
ſa bede. Quē verbo erigit: hūc et
dextra ꝯfoꝛtat. quia ſermo docto
ris minꝰ valet in auditoꝛe ſi non
cōmendatur exemplo actionis.
Quantū ad tertiū ſubdit [Et ꝓ
tinus conſolidate ſunt baſes eiꝰ
⁊ plante] ſine enim appoſitione
medicinaliū conſolidate ſunt q̄
ṗus erant diſſolute. [baſes eiꝰ]
id eſt. iuncture ad eundum. [Et
plante] . ſ. ad ſtandū. dicunť eīn
plante a planicie. Sequiť euidē-
tia facti [Et exiliens ſtetit ⁊ am-
bulauit.] B Sequiť tertia
pars pꝛincipalis. vbi poſtq̄ꝫ de-
ſcripſit antecedentia ⁊ ꝯcomitā-
tia miraculū: deſcribit ꝯſeq̄ntia
cum ſubdit [Et intrauit cum il
lis. ꝛc̄. Et hic duo ṗncipaliter de
ſcribunť. ſ. ṗmo ex pte claudi io-
cunda grāꝝ actio. Secūdo ex p-
te populi deuota admiratio. In
ṗma aūt parte implicantur tria
circa ip̄m claudū. ſcꝫ pꝛudentia
intrantis. vnde diciť [⁊ intrauit

cū illis in tēplū ⁊c. i. cū apl'is. Le
tius ambulātis. vnde dr ambu
lans ⁊ exiliens. Et iuſte laudā
tis. vñ dicit ⁊ laudans deum.
Circa ēt ſm tāgunt duo. ſ. ꝑpl'i
admirātis certitudo ſuper fa-
cto miraculo. vñ dicit. ⁊c. Uidit
omnis ꝑpl'us eum ambulantē
⁊ laudātem deū. Cognoſcebāt
autem illū ꝙ ipſe erat qui ad e
lemoſinā ſedebat ad ſpecioſam
portam tēpli ⁊c. Certi ergo erāt
ꝙ ipē erat claudꝰ ex vtero ma-
tris. ⁊ cū viderēt eum ambulā-
tem ⁊ laudantem deuꝫ certi e-
rant ꝙ virtute diuina ⁊ miracu
loſe ſanatꝰ erat. Tangit etiam
ſcḋo ex ipſa certitudine exorta
admiratio. cū ſubdit. Et reple-
ti ſūt omnes ſtupore. i. vehemē-
ti admiratōe. ⁊ extaſi. q̄ſi extra
mētes facti in eo qḋ ꝯtigerat il
li ſcilicꝫ claudo. Miſtice por
ta ſpecioſa figurabat ieſuꝫ xp̄ꝫ.
claudꝰ iudaicū ꝑpl'm. templuꝫ
aūt celeſte regnū. iudei ꝟo clau
di ex vtero matris ſue. id eſt. a le
gis receptiōe impotētes intra-
re celū. q2 nō intrabāt ꝑ portam
. i. q2 non credebāt in xp̄m. Tā
deꝫ multi ex eis apoſtolorū mī
ſterijs ꝑ ipām portam intraue
rūt in celū. ⁊ hoc q2 nō ſemper
voluerūt ſedere ad portaꝫ. i. ob
ſtinati ⁊ ꝑtinaces eſſe ad creden
dū in xp̄m. ſed petiuerūt elemo
ſinaꝫ auxilij. ſicut habet in acti
bꝰ. a ceteris apoſtolis ꝗ erant
principales ⁊ q̄ſi ꝑmi poſt xp̄m
introeūtes ī celū. Uel alit. Clau
dus iſte ſignat quēlibꝫ peccato
rem ⁊ quēlibet hominē mūda-
nū qui peccatis ꝑpedictibꝰ nō
poteſt ꝑ viam iuſticie ambula
re. ꝓpter enī amorē carnalem et
mundanū habet ſic debiles pe
des interiorū affectuū ꝙ nō po
teſt firmiter figere ī via dei. Sꝫ
quid: ſi ſedeat ad portā templi
ſpecioſaꝫ. i. ſi ſe reuerēter humi
liet coram dño ieſu xp̄o. qui eſt
porta celi. Ipē em̄ dicit. Jo. x.
Ego ſū oſtiū ouiū. ⁊ porta ſpē
ſa. Eſt em̄ ſpēoſꝰ forma p̄ filijs
hominū. vt dicitur in pſ. Iteꝫ
ſi deuote petat elemoſinā. id eſt
ſuffragiū deuotarū orationum
a viris apl'icis: qui ſunt digni ī
trare celum: eriget ⁊ ab īfirmi
tate ſua curabit ⁊ ſic dicitur de
iſto ad lr̄am ipſe exiliet. ſtabit ⁊
ambulabit. intrabit in templū
et laudabit deū. Exiliet dico id
eſt extra peccatū ꝑfecte ſaliet. di
gne penitendo. Stabit ſuꝑ. in
meritis. Ambulabit ꝓficiendo
et de virtute in virtutē trāſeun
do. Intrabit ſup. ꝑſeuerando.
ac eternū premiū adipiſcendo
Et laudabit deum ſupple per
petuo cum ſanctis omnibꝰ gra
tias agens.

De vigilia apl'orum petri ⁊ pauli. Sermo. ij.

h K

De ſanctis pe. et paulo

PEtrus et
iohannes aſcende-
runt in templũ. vbi
ſup̄. ℌ De na-
tali glorioſo p̄cipuoꝝ eccl'ie p̄n
cipum. Petri vicꝫ ꝛ pauli: vna
et eadem die. ſcꝫ. iij. iulij. kal'. fe
ſtum ſolenne celebrat eccl'ia. et
hoc ido ſm ꝙ dicũt ſancti ana
cletus ſcilꝫ ꝛ nicolaus ꝛ ambro
ſius. quia iſta die q̄ fuit vni⁹ et
eiuſdē anni ꝛ quaſi eadem hora
iſtius diei. in eadē vrbe. ſcilꝫ ro
ma ꝛ ſub eodem p̄ncipe nerone
ſcꝫ impio. in diuerſis locis eiuſ
dem vrbis: diuerſa ꝓ xp̄i noīe
paſſi fuerũt ſupplicia. vnus qui
dem ꝑ crucē: alter vero per enſē
triũphans. ac huic ſeculo mori
entes fuerũt nati in celeſti p̄ria
gl'ioſe. illucꝗ per martyriũ tri
umphaliter aſcenderũt. Unde
qui in huius ſacre diei vigilia
vult de ip̄is p̄dicare: qui ſic ī tē
plum glorie meruerunt aſcēde-
re: ↄuenienter poteſt ad laudeꝫ
ipſoꝝ verbum iſtud aſſumere.
Petrus ꝛ iohānes ꝛc̄. Dicitur
em̄ ꝙ beatus petr⁹ an̄ vocatio
nē pauli apl'oꝝꝗ diuiſiōꝫ īter
omnes xp̄i diſcipulos familia
rius iohannē diligebat. vnde q̄
ſi ſemꝑ legunṫ ſil' fuiſſe in euā-
gelio. ꝛ in actibꝫ apl'orum. Cō
grue ḡ in h̄ loco q̄ſtũ ad ꝓpoſitũ
ꝑtinet ꝑ iohēꝫ figuraṫ ip̄e pau-
lus apl'us. quē ip̄e petrus p⁹ ea
dilexit pre ceteris apl'is. In vi-
ta em̄ ſua cariſſime dilexit euꝫ
ꝛ in morte nō fuit ab eo ſeꝑat⁹
Paulo etiā ſpecialiter cōuenit
res ſignata per iſtud nomen io
hānes. Interp̄tatur em̄ iohan
nes in quo eſt gratia. Et certe ī
paulo quaſi p̄ omnibꝫ homībꝫ
amplius ſe manifeſtauit diuīa
gratia. Cũ em̄ eſſet in actu pec
candi ꝛ ꝑſequendi chriſti eccle
ſiā: ſubito irruente in ip̄m diui
na gratia factus fuit de lupo a
gnus. de p̄done cuſtos. de vaſe
peccati vaſculũ electiōis. de ꝑ-
ſecutore aſſecla. ipſius eccl'ie pre
dicator. Paul⁹ etiā fuit q̄ am-
plius pre omnibꝫ cōmendauit
grām: eidē attribuēs oīa me
rita. ꝛ quicquid ipſe ī ſtatu me
riti ꝛ in bono eſſe moris pote-
rat eſſe. Dicebat em̄ ſic prima
ad Corinth. xv. Gratia dei ſum
id quod ſum ꝛc̄. Sꝫ abundātī
us illis omnibꝫ laboraui. Nō
ego autem: ſed gratia dei mecũ
Dixit em̄ ei xp̄s alibi. videlicet
ij. ad Coꝝ. xij. Sufficit tibi ḡ-
tia mea. Uere ſuffecit ei ad om
nia mala cauēda. ꝛ ad oīa bōa
ꝑſequenda. quod ſciuit bn̄ apo
ſtol⁹: ꝛ hoībꝫ cōdoluit. Accipi-
endo ergo nunc paulũ ꝑ iohā-
nē. dicaṫ ſic. Petr⁹ ꝛ iohannes
aſcēderunt in templũ. Scien
dũ aũt ſicut nos videm⁹ ī mo-
tu naṫali ḡuiũ ꝛ leuiũ tria. vicꝫ
p̄mo ip̄am naturalē inclinatio

nem. que ſup. eſt per formã. ſe-
cundo ipam actualẽ exercitati-
onẽ. que eſt ipe motus. tertio ip
ſam finalẽ quietationẽ. ſupple
in termino ſeu in loco ꝓprio. ſic
in motu ſupnaturali quo tẽdit
in celum ſunt hec tria ꝯſideran
da. q̄ ſatis euidẽter in hoc ver-
bo tangunt. Tãgit enĩ primo
ſtatus inclinatiuꝰ. q̇ eſt ꝟtutuꝫ
ꝯgregatio. ſcd̕o motus eleuati
uus. q̇ eſt virtutuꝫ exercitatio.
tertio terminꝰ quietatiuꝰ. q̇ eſt
virtutũ ꝯſummatio. Pr̄io di-
co tangit in illo ꝟbo ſic allego
rice expoſito. dicẽdo ſup. petrꝰ ⁊
iohãnes. q̇ nũc paulũ ſignificat
aſcẽdebant ſup. ꝓficiendo ĩ me
ritis. ⁊ ꝓ xp̄i noīe aduerſa ſuſti
nendo. in templũ. i. in celũ. in q̄
templo. vt in pſ̄. dicit. oẽs ſan
cti dicent gl̄iam. I Pr̄io
dico tangit ſtatus inclinatiuꝰ
qui reſultat ex virtutum aggre
gatõne. cum dicit. petrus ⁊ io
hannes. Sicut enĩ forma na-
turaliſ que dat eſſe naturale in
clinat naturale cõpoſitũ ad mo
tum naturalẽ ſurſum. ſ. vel de-
orſum. ſic virtutũ aggregatio
que dat homini eſſe ſupnatura
le ⁊ meritorium inclinat ipum
ad motũ ſupnaturalẽ. qui ẽ ſur
ſum actio. vel ſurſum latio ĩ ce
lum. Et certe ſtatus iſte ſiue ꝟ-
tutum aggregatio ſignificatur
euidenter in iſtis ſanctis apl'is
petro ſcilicet et paulo. quẽ ſta-
tum congrue iſta nomina deſi
gnant. ſcꝫ petrꝰ ⁊ iohãnes. De
tribꝫ nominibꝫ beati Petri et
deſignatis per ipa virtutibꝫ di
xi ſatis ſupra in feſto cathedre.
Sed quantũ ad ꝓpoſitũ perti-
net dicam nunc aliq̇d de h̄ no-
mine petrus. ⁊ de iſto noīe Jo-
hannes. ꝑ quẽ nunc paulꝰ intel
ligit. Et ſciendũ ꝙ ſignata ꝑ
petrũ fuerunt in ſocio eiꝰ pau-
lo. ſignatũ etiã per iohannẽ fu
it excellẽter in petro. vñ ſigna-
ta per iſta duo noīa ſignant ſta
tum ſanctitatis ⁊ ꝑfectiõis vite
qui fuit in eis. ⁊ ipos ĩclinauit
ad ſurſum lationẽ in celũ. Per
hoc enim nomen petrus deſig̃
tur firmitas dilectionis. clari-
tas ꝑfectionis ⁊ cognitiõis. to
talitas abdicatiões ſeu negatio
nis. Per hoc aũt nomẽ iohan-
nes deſignat formalitas ꝑfecti
onis ⁊ veritas diuine accepta-
tionis. Petrus enim idẽ eſt q̄d
petra. vel ſalteꝫ deriuat a petra
ſicut innuit Auguſtinus ĩ iſto
verbo ſuper Mattheum. xvj.
capl'o. Tu es petrus ⁊c̄. dic̄ em̄
ſic in quodam ſermone. Petꝛꝫ
dicit chriſtus fundamentuꝫ ec
cleſie ſuper quo totius eccl'e e-
dificij altitudo conſurgit. Per
petrũ igit ſicut per petrã deſig̃
tur firmitas dilectõis q̄ fuit in
petro. cui dixit xp̄s Lu. xxij. ca.
Ego ꝓ te rogaui petre: vt non
deficiat fides tua. et tu. ⁊c̄. Et

certe paulus ꝓpter iſtā firmita-
teꝫ bene potuit dici petrꝰ ſeu pe-
tra. dicebat eniꝫ ad Roma. viij.
Quis nos ſeparabit a caritate
xp̄i. q̄ſi diceret nihil eſt qd̄ nos
poſſit ſeꝑare. qd̄ ip̄e ꝯſequenter
explicat. cū dicit. Certꝰ ſuꝫ eñ
ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita ⁊c̄. Pe-
trus etiam īterpretaꝛ agnoſcēs
agnouit eñ priꝰ q̄ꝫ alij apl'i fū
damētū catholice veritatꝭ. xp̄m
videlicet. deū ⁊ hominē eſſe. cū
dixit xp̄o. Tu es xp̄s filiꝰ dei vi
uij. Matth. xvj. Per petruꝫ ḡ
deſignaꝛ clara ⁊ ꝑfecta veritatꝭ
cognitio. Et certe ꝓpter iſtā ve
ritatis cognitiōeꝫ bene poteſt
Paulꝰ dici Petrus. ip̄e enim
cognouit clariſſime diuinā ve-
ritatē. raptus eñ fuit vſqꝫ ad
tertiū celū. ⁊ audiuit archana ꝟ
ba q̄ non licet homini loqui ſi-
cut ip̄e dicit. ij. ad cor. xij. Pe-
trus etiā interp̄taꝛ diſcalcians.
ip̄e eñ Petrꝰ abnegās omne
opus mortuū. ⁊ omnē actū pec
cati. ⁊ a ſe abdicās omnia tp̄a-
lia. ſic ip̄e dixit xp̄o. mat. xix. Ec
ce nos reliquimꝰ omnia ⁊c̄. di-
ſcalciauit ac penitꝰ nudauit pe
deſiderio ꝑ affectuū ab omni re
mortua ⁊ terrena. Igiꝛ ꝑ petrū
deſignaꝛ hic totalitas abnega-
tionis. Et certe ꝑ iſtam abdica
tionem ꝯuenienter Paulꝰ pōt
dici petrus. qui deſeruit totali
ter omnia mortua. ⁊ abdicauit
omnia terrena. ꝯtētus ſolis ali-
mento ⁊ veſtimēto. ſicut ip̄e di
cit etiam prime ad cor. v. de ſe
⁊ alijs apoſtolis. Uſqꝫ in hanc
horam eſurimꝰ ⁊ ſitimus ⁊ nu
di ſumꝰ ⁊c̄. Johā. autē interpre
tatur in q̄ eſt gratia. vt eſt dictū
⁊ ꝯgrue hic Paulum ſignat. vt
ſuperiꝰ eſt oñſuꝫ. Et certe ſine
gratia nulla virtus eſt merito-
ria. ꝓpter qd̄ per ipſaꝫ eſt forma
litas omnis perfectōis. ip̄a eñ
eſt forma oīm̄ ꝟtutū. dās eis
meritoriū ⁊ ꝑfectum eſſe. Reue
ra ꝑ iſtum Johānem ꝓpter iſtā
interpretationem ꝯgrue deſig-
nanꝛ petrus et paulus. in vtro
qꝫ enim fuit excellenter ⁊ eminē
ter gratia dei. ergo ⁊ illud qd̄ ē
formalitas oīs perfectiōis. in
iſtis igitur duobꝫ apl'is petro
⁊ paulo fuit ꝟtutū aggregatio
ac per hoc ⁊ diuina acceptatio.
q̄ omnia fecerūt in eis ſtatū per
fectū qui inclinauit eos ad aſcē
ſum in celū ꝑ virtutū exercitiū
⁊ ſurſum lationem in ip̄m. vñ
dicebat paulus ad Phil'. j. non
dubiū qn̄ ⁊ pe. diceret idē. Cu
pio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. K

Secundo tangitur motꝰ ele
uatiuus qui eſt ip̄a virtutū ex-
ercitatio. cum addiꝛ aſcēdebāt
ſicut enim per formā leuis non
poteſt eſſe alius motꝰ corpora-
lis q̄ꝫ aſcenſus ita ꝑ formā ſpū
alem q̄ eſt gratia. non poteſt eſ-
ſe alius motꝰ ſpirtualis q̄ꝫ aſcē
ſus ⁊ maxime cum gratia eſt ī

aliqua forma multa℞ virtutū
Cuꝫ igiť in petro ⁊ paulo fuit
gratia et q̄ſi omnes virtutes in
poſſibile fuit ꝙ deſcēderent pec
cata ꝑpetrando: ſed q̄ſi neceſſa-
rio aſcenderūt .i. virtutibꝫ ſe ex
ercendo. Jpi enī ſūt illi duo de
quibꝫ dicit Jo̅hs. xx. ꝙ curre-
bant duo ſimul Sicut eniꝫ ad
litterā petrꝰ et iohānes cucurre
rūt ſimul ita etiā cucurrerūt ſi-
mul curſu ſpirituali ad xp̄i reg
nū. Dicit eni de petro et iohāne
Math. xvij. ꝙ aſſūpſit eos ihe
ſus xp̄s ⁊ cuꝫ eis aſcendebat in
montē excelſū ſeorſū. qđ allego
rice expoui pt̄ de petro et pau-
lo. qui ꝑ iohannē deſignať. ipi
eni aſſūpti a xp̄o virtualiter aſ
cenderūt cū eo. i. cuꝫ eius ꝟtute
in montē excelſum paradiſi .i.
nunc claritatē ipſiꝰ ꝯtuūť. Jſti
ſunt illi duo homines de quibꝫ
dicitur. Luce. xviij. ꝙ aſcēdebāt
in templū ut orarent. vnꝰ quiđ
phariſeꝰ. ⁊ alter publicanꝰ. Pe
trus vtiqꝫ ⁊ paulꝰ fuerunt duo
quia longo tēpore fuerunt ſocij
de quibꝫ dicitur eccl̄s. iiij. Me-
liꝰ eſt duos eſſe ſimul q̄ꝫ vnum
⁊c̄. Et fuerūt homines ſup. rati
onales ⁊ ſm iudiciū rationis vi
uentes. ⁊ ipi aſcenderūt itēpluꝫ
id eſt in celuꝫ. qđ eſt ſpeciale tē-
plum dei. vt orarent ſupple pro
criſtiano populo eis commiſſo.
De petro dicitur enim actuū. x.
ꝙ aſcēdit i ſuperiora domꝰ vt
orarct. Sed quid dicit ꝙ vnus
erat phariſeꝰ ⁊ alter publicanꝰ
Dici poteſt cū reuerētia ꝙ pau
lus loquendo allegorice fuit de
ſignatus ꝑ phariſeū. non ꝙ eſſꝫ
illi in vita ſimillis. cū ille eſſet
ſuꝑbiſſimꝰ ⁊ ꝯtemptor aliorꝫ.
paulus autem humilimꝰ. ⁊ ſo-
lum deſpiciens ſe ipſum. dice
bat eniꝫ petro ad chorinth. xv.
Ego ſum minimꝰ apoſtolorū.
qui non ſū dignꝰ ⁊c̄. ſed quoni
aꝫ phariſei nomen ſatis ꝯuenit
ei. Jp̄e eni fuit ad litteraꝫ ſecta
phariſeꝰ ſicut ipſe dicit act. xxij
phariſeꝰ enim latine dicitur di-
uiſus ſeu ſegregatꝰ. Jpſe auteꝫ
vocat ſe ab alijs ſegregatū ſup.
a iudeis et ſynagoga. ſic̄ patet
Rōa. j. ⁊ ad Gal. ij. dꝫ de ip̄o ⁊
barnaba dixit ſpiritꝰ ſanctꝰ. ſi-
cut habetur act. xiij. Segrega-
te mihi ſaulū et barnabaꝫ. De
beato autē petro poteſt dici ꝙ
ipſe eſt ſignificatꝰ ꝑ publicanū
tū quia publice peccauit. criſtū
negādo. Luce. xxij. tuꝫ quia to
tiꝰ rei publice ſup. eccľe erat ⁊
rector ⁊ gubernator. Johannis
vltimo. tū etiā quia ſic̄ iſte dice
bat eſſe ſe pctōrē.. dicebat eniꝫ
deus propiciꝰ eſto mihi pecca-
tori. ſic ⁊ petrus. dicebat enim
Luce v. Exi a me qꝛ homo pec-
cator ſum domine. Sicut etiaꝫ
iſte non audebat oculos leuare
ad celum. ſed percutiebat pe-
ctus ſuum. ita ⁊ petrus egreſſꝰ

for as fleuit amare. Luce. xxij. Igit̃ aſcēdebāt ⁊c. Ubi ē ſciēdū ꝙ iſti glorioſi apl'i ꝑ ꝟtutū exercitationem que eſt motꝰ rectus ⁊ aſcenſus in celum: aſcenderunt ſuper omnem vitaʒ animalem mortificatione viciorū Super omnem pōpam ſecularem inclinatione ſiue humiliatione animarum. Super omnem curam temporalē abdicatōne frenoꝝ. Suꝑ oēʒ penā corporalē tolleratōe tormētoꝝ. Suꝑ omnē formā viuēdi regularē et ſpiritualem in tranſcenſione vniuerſorum. Suꝑ omnem famam popularem ſuꝑatione meritorum. Primo dico ꝙ aſcēderūt ſuper omnem vitā animalē mortificatiōe viciorum. quilibet enim horum figuratus fuit ꝑ illum virū de q̄ dicit̃ Zacharie primo. Ecce vir aſcendēs ſuper equū rufum. ⁊ ipſe ſtabat īter myrteta. vterqꝫ enim iſtorū fuit vir. ſupp. virens virtutibꝰ vir etiam vernans ſpecialiter virtute caſtitatis ⁊ auſteritatis vite. ac per hoc quilibet ipſorū aſcendens ſuper equū rufuʒ. i. ſuper omnem carnalitatem et vitam animalem. Equus eñ iſte rufus deſignabat carneʒ ⁊ ſanguinem ſcilicet vitam corporalem ⁊ animalem. ſuper quē aſcendunt viri ſancti. ipſumqꝫ frenant loris abſtinētie. ipſūqꝫ pungunt calcaribus penitētie et aſꝑitatis vite. ſicqꝫ domant ipſum atqꝫ redigunt in ſeruitutem ſeſſoris. i. ſpiritus. ſicut dicebat paulus de ſe ipſo prime ad corinthios. ix. Caſtigo corpus meum ⁊ in ſeruitutē redigo. Sicqꝫ tandem faciunt corpora ſua nitentia vt ſint illi q̄bus dicitur Judicum v. Qui aſcenditis ſuper nitentes aſinos Et nō ſolum ſuper nitentes aſinos. ymmo et corpus cuiuſlibet ſancti viri. vtpote petrus ⁊ paulus eſt iſte equꝰ albus. de quo dr̄ apoca. vj. Uidi et ecce equꝰ albus. ⁊ q̄ ſedebat ſuꝑ euʒ habebat arcū. ⁊ data eſt ei corona. et exiuit vincens vt vinceret. Equꝰ albus fuit corpꝰ petri et pauli poſtquam domauerant equum rufuʒ. ⁊ ſeſſor vtriuſqꝫ. id eſt ſpiritus habebat arcum quo ſagittauit equuʒ rufū. i. virum animalē ⁊ carnalem hominem. ⁊ data eſt ei id eſt ꝓmiſſa corona glorie. ⁊ exiuit vīcens. ſupp carnalitatem ꝓpriā vt carnalitatem vinceret alioꝝ.

Scd̄o dico ꝙ aſcenderunt ſuper omnem pompam ſeculareʒ inclinatione ſiue humiliatione ſanctarum animaruʒ. fuerunt eniʒ humillimi veriqꝫ diſcipuli illius qui dicit. Matth. xj. Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊c. Et q̄ dixerat diſcipulis ſuis Luce xxij Qui maior ē ī vob̄ fiat ſicē minor. ⁊ qui p̄ceſſor eſt: ſic mi-

niſtrator. Iſti autem beati apo
ſtoli ⁊ ſi dignitate ⁊ auctorita-
te ac etiam vite ſanctitate fuerũt
maiores chriſtianis omnibus:
fuerunt tamen minores: ĩmo et
minimi in propria reputatio-
ne. ⁊ q̃uis tenerent pmuz locũ
in eccl'ia. in loco tamen nouiſſi
mo q̃tum erat de reputatione
ſua recumbere volebãt. ſciebãt
eniz verba chriſti. qui dixit Lu
ce. xiiij. Cum inuitatus fueris
ad nuptias ⁊c̃. Sequitur. recũ
be in nouiſſimo loco. vt cum ve
nerit qui te inuitauit: dicat tibi
Amice aſcende ſuperius ⁊c̃. Cer
te iſti duo fuerunt de pmis in-
uitatis ad nuptias gratie quaſ
fecit deus pater pro coniuncti
one filij ſui ⁊ eccleſie. ⁊ q̃tuz fu
it in ipis ſemper voluerunt re-
cumbere in nouiſſimo loco. q̃z-
uis compulſi fuerint obtinere
primatum. quẽ quidem recipe
re fuit in eis magna humilitas
quia per obedientiã in ſuis cor
dibus tenuerunt locum nouiſ-
ſimum. ⁊ idcirco quilibet eorũ
audiuit in fine vite ſue chriſtũ
dicentẽ. Aſcende ſupius. id eſt
in celum. vbi eſt eis ſempiťna
gloria coram ſimul diſcumbẽ-
tibus in menſa patris celeſtis.
ſicut hoc dicitur ĩ parabola cri
ſti. Luce. xiiij. caplo. M

Tertio aſcenderunt ſup om
nem curam temporalem abdi-
catione terrenorum. fuerunt
enim paupertatis altiſſime p-
feſſores. contemptores mundi
et omnium temporalium q̃ reli
querant propter chriſtum. Cõ
tenti illis ſolis rebus que erant
neceſſaria ſuſtentationi vite: et
ſui officij executioni. Argentuz
et aurum non eſt mihi. dicebat
petrus Actuum. iij. ⁊ Paulus
dicebat. j. ad Thimo. vj. caplo
Habentes alimenta ⁊ quibus
tegamur: his contẽti ſimus. Fue
runt eñ aſcendentes ſuper ter
rena omnia in quibus mundani
homines ſubmerguntur. Unde
per figuram iſti duo ſunt illi de
quibus dixit illa mulier. j. Regũ
xxviij. Deos vidi aſcendentes
de terra. Uere petrus ⁊ paulus
dij fuerũt per adoptionẽ ⁊ pfe
ctiſſimã xpi dei imitationẽ. de
quibus in ps. Dij fortes terre ve
hemẽter eleuati ſunt. Et bñ ve-
hemẽter eleuati. q2 ſup oĩa tpa-
lia ⁊ terrena. vñ dr hic. aſcendẽ
tes de terra. id eſt de terrenis oĩ
bus q̃ ppter xpm affectu ĩťiori
⁊ effectu exťiori reliq̃rt. Quar
to aſcẽderũt ſup oẽm penã cor
poralẽ tolleratõe tormẽtorum. fu
it eñ petrus afflictus pena g̃uiſſi-
ma ĩ anthiochia. ſic̃ legiť ⁊ tãdẽ
rome ſb nerõe ĩpio. ſ. cruci affi-
xus. ñ q̃dẽ clauis: ſz funibus ligatus.
Et certe tũc tpis crucifixio inť
oĩa ſupplicia g̃uius ⁊ verecũdius re-
putabatur. pť reuerentiã mgri
ſui xpi noluit (ſic̃ dic̃ leo ⁊ mar.

erectus crucifigi: ſed capite de-
orſum verſo. De ipo ergo expo
ni pōt illud ꝙd dr. j. Regū. xiiij
Aſcendit ionathas reptās ma-
nibꝫ ⁊ pedibꝰ. ⁊ armiger eiꝰ pꝰ
eum. Jonathas iſte qui interp̄
tatur colūba: xp̄m ſignat. armi
ger autem eius ſignat petrum
q̇ in vita ſua arma ſua portauit
paupertatem. videlicet ⁊ humi
litatem. in morte etiam ſua alli
gatus cruci arma eius geſſit.
vicȝ patientiam ⁊ fortitudineȝ
Quid ergo hic dicitur, ecce io-
nathas id eſt xp̄s aſcēdit ſuper
crucis patibulum reptans ma
nibus ⁊ pedibus clauis videlȝ
cruci affixus. ⁊ armiger eius. ſ.
petrus poſt eum. ſup aſcendit
patibulū crucis. ſicut de ipſo
cantatur. quamuis nō eodē mō
ſicut xp̄s. quia criſtꝰ rectus fu
it ſuſpenſus. petrus auteȝ capi
te deorſum verſo. Criſtus etiā
fuit clauis affixus. petrus au-
tem funibus alligatus. qđ eti
am p̄dixerat ei xp̄s. dicēs ei io
hā. vlti. Cum autē ſenueris ex-
tendes manꝰ tuas. ⁊ aliꝰ te cin
get. Ligaturā manuū ⁊ pedum
petri chriſtus vocat cincturam
Potuit autē petrus dicere illđ
Canti. vij. Aſcendā in palmā ⁊
apprehendā fructus eius. Pau
lus auteȝ ⁊ ſi non fuit ī cruce le
uatus: ſed truncatus capite: ta
men aſcendit q̄uis deſcendiſſe
videretur. per talem enī trun-
cationem capitis meruit eiꝰ a-
nima aſcendere in celum. Un-
de de ipſo poteſt exponi illđ qđ
ſcribit de helya. iiij. Regum. ij.
Aſcendit helyas per turbinem
in celum. Jta fuit đ paulo qui
viuens fuit raptus ad tertium
celū. qui habuit zelum. ſpiritū.
et virtutem helye. qui moriens
per turbinē. ſ. paſſionis aſcē
dit in celum. Et reuera pl'a fue
rat paſſus ꝓ chriſto dū viueret
⁊ grauiora q̄ȝ fuerit decollatio
ipſa. ſicut patet per ipa q̄ ipe di
xit de ſe ipo. ij. ad Corinth. xj.
Jn laboribꝫ plurimis. in carce
ribus abundantius. in plagis
ſupra modū. in mortibꝫ freque͂
ter. ⁊c. vſqȝ ibi. in frigore et nu-
ditate. ¶ Quinto dico ꝙ
aſcenderūt iſti ſuper omneȝ for
mā. ſ. viuendi regularē ⁊ ſpi
ritualē ⁊c. Creditur ꝙ ſtatus apo
ſtolorum fuit ita ſanctus ⁊ ꝑfectꝰ
ꝙ poſt eos nō fuit aliquis ſtatꝰ
ſanctior. nec ꝑfectior. nec credi
tur futurꝰ. vn̄ vita eorum fuit for
ma ⁊ regula omnis ꝑfectionis
ita ꝙ quicquid fuit in poſteris
eorum ꝑfectiōis vel ſperatur futurum
totū fuit ī apl'is eminēter. Pe-
trus autē ⁊ paulus inter apl'os
(vt cū reuerētia oīȝ loquar) q̄n-
dā eminentiā habuiſſe videntur.
ſic enī dicit Ambro. ⁊ eſt in de
cretis. ij. q. vij. c. bti. Jgitur aſcen
derūt iſti ſuper omnem formā
viuendi ſpūalem tranſcēſione

vniuerſorũ. quia q̃dammõ trã
ſcẽdẽter fuit in eis ꝑfectio vi-
te. vnde de quolibet iſtorũ po-
teſt dici quod ſcribit̃ in pſ̃. A-
ſcendit ſuper cherubin ⁊ vola
uit: volauit ſuꝑ pennas vento-
rum. Vere aĩa cuiuſlibet iſto
rum aſcendit ſuꝑ cherubin. id
eſt ſuper merita doctorũ cuiuſli
bet ſcientie plenitudinẽ haben-
tiũ. Volauit anima petri: vola
uit nihilominꝰ anima pauli ſu
per pẽnas ventorũ. i. ſuꝑ meri-
ta beatorũ ſpirituuꝫ. qui ꝓpter
ſummã ſubtilitatẽ dicunt̃ ven-
ti pennati. Credo em̃ ſicut dicit
Berñ. de iohãne baptiſta ꝙ ſic
inſertus eſt angelorũ ordinibꝰ
vt ad ipſum ſeraphin apicẽ trãſ
feratur. ſic ⁊ quilibet iſtorũ apo
ſtolorũ propter ſue ſanctitatis
excellentiã inter beatos ſpiritꝰ
ſit quideꝫ collocatꝰ in ip̃o ordi
ne ſeraphico. vel ſaltem in aliq̃
de ordinibꝰ ſup̃mis. Vltimo
aſcenderunt iſti ſuꝑ omnem fa
mã popularẽ ſuꝑatõne merito
rũ. ſicut enĩ dixit iſta regina ſa
lomoni. ſicut ſcribitur. iij. Re-
gũ. x. ꝙ vicit famã que de ipſo
vbiqꝫ diffundebat̃ virtutibꝰ ſu
is. Viciſti inquit. famã virtuti
bus tuis. Sic dico ꝙ maxima
fama ſctitatꝫ vite iſtorũ aplõrũ
vbiqꝫ ꝑ orbẽ diffuſa fuit. q̃ ad-
huc durat. ⁊ ſꝑ manebit. nomi
na em̃ ip̃orũ. vt cantat̃. ſꝑ viuẽt
Et reuera lõge maiora fuerunt
eorũ merita ⁊ ꝟtutes ſic ꝙ vice
rãt ⁊ ſuꝑauerãt oĩm ip̃orum fa
mã. Vere media pſ. ſicut dixit
iſta regina. nec ꝑ ſermonẽ. nec ꝑ
famã nũciari põt. Igit̃ merita
ipſorũ oĩm ſuꝑant famam. pro
pter quod de q̃libet ipſorũ põt
dici illud qḋ ſcribit̃ Canti. iij.
Que eſt iſta que aſcẽdit per de
ſertũ ⁊c̃. ⁊ vniuerſi puluerꝫ pi
gmẽtarij. Certe dico rñdẽdo ad
iſtã q̃ſtionẽ ꝙ hec fuit aĩa cuiuſ
libet iſtorũ. q̃ aſcẽdendo in ce-
lũ per deſertũ. ſ. ꝑfectionis vite
(que poteſt dici deſertũ eo ꝙ ab
omnibꝰ eſt derelicta) dereliquit
vbiqꝫ terrarũ maximũ odoreꝫ
⁊ optimũ bone fame ⁊ lõge ma
gis fragrantẽ q̃ꝫ redolere poſ-
ſent aromata vniuerſa. Et pro
cul dubio maiora fuerũt eoruꝫ
merita q̃ꝫ ſit eorũ fama. Fama
em̃ eorũ ab ipſorũ meritis ſupe
rat̃. Quare hoc. certe q̄a fuerũt
valde ꝓpinqui in vita ⁊ ĩ doctri
na illi a quo omnis odor bonꝰ
reſpirat. ſ. xp̃o. Quilibet enim
iſtorũ fuit iſte beatus vir ḋ quo
ipſi deo dicit̃ in pſ̃. Beatus vir
cuius eſt auxiliũ abs te: aſcenſi
ones in corde ſuo diſpoſuit ⁊c̃.
Iſtas ergo aſcẽſiões diſpoſuerũt ĩ
cordibꝰ ſuis iſti btĩ aplĩ. ⁊ id-
circo cũ bñdictõe diuine grẽ i-
uerũt de ꝟtute ĩ ꝟtutẽ: donec vi
derẽt deũ deorũ in ſyon celeſti.
quẽ videbũt ꝑpetuo. in q̃ eſt et
erit merces eorũ glĩoſa. D

Nō ſic aſcendūt pctōres huius mūdi. ſed modis quaſi oppoſitis. Aſcēdunt em̄ per diuicias. per honores. ⁊ hui⁹ ſeculi pompas. Sed in veritate iſte aſcēſus nō eſt ſpūalis: ſꝫ corpalis. nō eſt real': ſꝫ ſupficial'. non exñs: ſꝫ ſolūmō appnſ. ñ ē meritorius aſcēſus in celū. ſed potius deſcenſus in infernū. De talib⁹ em̄ dicit̄ in pſ̄. Aſcendunt vſqꝫ ad celos. ſup. ſm mundanā apparentiā. ⁊ deſcendunt vſqꝫ ad abyſſos. i. ad infernalē iehennā. Cuilibet em̄ taliū q̄ dicit in corde ſuo. Aſcendā ſuper altitudinē nubiū. ⁊ ſimilis ero altiſſimo. qꝛ ſupbia eorū q̄ deū odiunt aſcēdit ſemper. dꝛ eſaye. xiiij. verūtamen ad infernuꝫ detraheris. in pfūdum laci. dicitur etiā ſibi in Abdya. Si exaltatus fueris vt aqla. ⁊ ſi inter ſydera poſueris nidum tuū. inde detrahā te dicit dñs. quia ſicut pphēta dicit in pſ̄. Si aſcēdero in celum tu illic es ⁊c̄. Qñcunqꝫ em̄ quis aſcendit per ſuperbiā: ſemp inuenit iuſticiam dei. Beati autem apl'i aſcenderunt aſcenſu ſpūali realiꝛ vero aſcenderūt em̄ poſt xpm̄. de q̄ dicit apl's ad Eph. iiij. Qui aſcendit ſuper om̄es celos vt adimpleret omnia. Placeat ergo ei vt ſicut cum aſcendit in altū. cepit captiuitatē inferni. ipāꝫqꝫ ſecum duxit. ita nos captiuos ipſe capiat. ⁊ iſtorum aſcenſorū meritis nos ad ſe ducat. vt cuꝫ ipis quietemur et ğtulemur ppetuo in excelſo tēplo ſue gl'ie. ī quo erit omniuꝫ termin⁹. qui ē ipa virtutum ꝯſummatio. ad quod iſti beati aplī iā aſcenderunt. vt dictū eſt. ⁊ in ipm̄ iam ſm animas introierūt. Aſcendebant dicit. in templū. hoc eſt illud templū de quo in pſ̄. dicitur. dñs in templo ſancto ſuo. de quo templo videndo ⁊ viſitando dicit quilibet vir deuotus cum propheta in pſ̄. Unā petij a dño hanc requiram: vt inhabitem ī domo do. oib; diebus vite mee. ſupple in ieruſalem ſupna. Quod ꝯcedat.

¶ In feſto ſancti Petri ⁊ ſimiliter ad vincula eiuſdē.

Miſit herodes rex manus ⁊c̄. Actuuꝫ. xij. P Sic patet in romano ordinario. preſens lectio loco ep'le legit̄ in feſto ſancti petri quod dꝛ ad vincula. ⁊ iſto etiā feſto ſcꝫ pncipali quod dꝛ natale ipius in gloria. In feſto autē qd dicit̄ vincula pprie ⁊ cōuenieter legitur. qꝛ in ipſa. ſic appet. ad lr̄am fit mētio de petri ꝯphenſiōe. de ipſius ꝯphenſi incarceratōne. de incarcerati colligatōe ⁊ cathenatione. ⁊ colligati liberatōe. de

qua p̄ncipal'r fit iſtud feſtuꝫ. q̄
omnia fuerunt facta ſub hero-
de agrippa. ſicut illa lectio dic̄.
ꝛ eccl'ia tunc ad memoriā redu-
cit. Q, aūt legaꝛ ī hoc feſto p̄n-
cipali quod eſt eiꝰ natale in glo-
ria. nō vidꝫ ꝙ ſic ꝯuenienter fi-
at. quia in iſta lectiōe. ſicut pꝫ.
nulla fit mentio de nerone ſub
quo petrus fuit paſſus. ſꝫ de he-
rode ſub quo diu ante fuerat in-
carceratꝰ. nulla etiā fit mentio
de petri crucifixione. de q̄ non
fit feſtum. nec de pauli decolla-
tione. qui ipa die fuit decollatꝰ
qua fuit petrus crucifixꝰ. Sed
ſolū fit mentio de petri incarce-
ratione ꝛ liberatōe. ꝛ iacobi oc-
ciſiōe. q̄ omnia facta fuer̄t ſub
herode. nō ſub nerone. dōm ta-
mē ꝙ quia in ſacro canone nuſ-
q̄ꝫ fit ad l'ram mentio de Petri
crucifixione. vn̄ poſſet ſumi ꝓ
iſta die epl'a. igiꝛ ſatis ꝯuenien-
ter ſumpta fuit iſta ad l'ram de
petro. ꝛ de duobꝫ ſocijs ſpecia-
libꝫ. iacobo ſcꝫ ꝛ iohāne. qui ſi-
mul cum petro inter oēs apl'os
fuerunt ſocij ſecretarij etiam in
factis multū arduis ipſius Je-
ſu xp̄i. ſicut patet in trāſfigura-
tiōe Poſt dies ſex aſſumpſit ie-
ſus petrū ꝛ iacobū ꝛ iohannem
fratrē eius. ꝛ duxit illos in mō-
teꝫ excelſum ſeorſum. ꝛ tranſfi-
guratus eſt ante eos. vt habe-
tur Math. xvij. ꝛ in puelle ſu-
ſcitatōe Luce. viij. ꝛ in oratione

cum eſſet ꝓpinquꝰ paſſioni. Lu-
ce. xxij. Quia igiꝛ iſti duo fuer̄t
ſpēales petro ſocij in vita. ideo
eccl'ia aſſociat eos aliqualiꝛ ſibi
in morte. vt vicꝫ in die mortis
eius ipi ad memoriā reducanꝛ
Scd̄m eſt quia iſte Herodes
ꝓpoſuit ꝛ diſpoſuit facere quod
iſte Nero impius fuit poſtea ex-
ecutus. Sicut enī patebit ī ex-
poſitione littere. ido Herodes
cōphendit petrū. ꝛ cum cathe-
nis ligauit eum in carcere. vo-
lens poſt paſca facere interfici
ip̄m. vn̄ nō incarceraſſet ipſuꝫ:
niſi quia ꝓpter dies azimorū q̄
tunc erant nō potuit interficere
ip̄m. Ipſe autē nero ꝛ fecit Pe-
trū ꝯphendi ꝛ incarcerari et re-
cludi in cuſtodia mamertini. et
poſtea fecit eum ligari in cruce
cum funibꝫ. vbi et petrus vlti-
mum martyrium paſſus fuit.
Quod igitur herodes ꝓpoſuit
de petro facere ſecūdo āno clau-
dij imperatoris: hoc executꝰ fu-
it nero impius poſtea impij ſui
anno vltimo. ſcilꝫ. xiiij. In iſta
autem lectione fit mentio aliq̄-
liter de morte petri quam herō-
des in comprehenſione ipſius
finaliter intendebat. Tertio qꝛ
per iſtum Herodem ſatis con-
uenienter figurabatur Nero.
non ſolum ratione malicie: ſed
etiam ratione nominis. Inter-
pretatur enim herodes gl'ians
in pellibꝫ, ſup. boīm q̄ſ faciebat

ſnterfici. gl'abatur etiam in pel
libꝰ. i. in mũdana excellentia et
ſeculari gloria. que non eſt niſi
quedam pellis inflata vento
vanitatis ⁊ ſupbie. q̃ ſtatim cũ
mortis cuſpide tangitur rum/
pitur et deſtruit᷑. ſicut ad litte
rã apparuit in ipõ. dr eniȝ infra
eodem ꝙ ſibi concionanti ad
ꝑpl'm populus acclamabat vo
ces dei et non hominis. vocan
tes ipſum deum. cui apparuit
angelus domini. i. mortis nũ
cius. et poſt paucos dies ꝯſũp
tus a vermibus exſpirauit. J
ta eodem modo nero gloriaba
tur ĩ pellibus ſicut herodes. fu
it enĩ primꝰ perſecutor chriſti/
anorum. vxorem ſuam. matreȝ
ſuam. et ſororem matris. ⁊ ſene
cam magiſtrum ſuum interfici
iuſſit Jpſe etiaȝ gloriabatur ſe
culari excellentia tanquam mo
narcha orbis. qui tamen po/
ſtea xiiij. anno ſui imperij miſe
rabiliter interijt. Per iacobum
autem de quo hic fit mẽtio poſ
ſumus cõgrue intelligere pau
lum. ſicut in precedenti epiſto/
la intellectus fuit per Johan/
neȝ. Jnterpretatur enim iaco
bꝰ ſupplantator. Et reuera pau
lus ſupplantauit omnes inimi
cos ſuos. mundum ſcilicet. car
nem et dyabolum. ſupplanta/
uit ⁊ matrem ſuam id eſt ſyna/
gogam. et fratres ſuos. ſcilicet
iudeos ⁊ illos de quoruȝ ſecta
fuit ſcilicet phariſeos. Jn iſta
auteȝ epiſtola partim ad litte
raȝ partimqȝ allegorice intelle
cta fit mentio de nerone ſub ty
po herodis. et de paulo gladio
occiſo. ſub typo Jacob. vñ dicit
Occidit aũt iacobũ ⁊c. ⁊ de pe/
tri morte in ipõ ꝓpoſito ⁊ inten
tiõe herodis. ⁊ de ſua crucifixi/
one in ipã ſua ligatiõe. h eñ re/
fert᷑ vinctꝰ cathenis q̇ poſtea fu
it ĩ cruce funibꝫ colligatꝰ O
Ad euidẽtiã aũt iſtiꝰ lectiõis
quãtũ ad lr̃aȝ ſciẽdũ ꝙ iſte hero
des nõ fuit aſcoloĩta ſub q̃ natꝰ
fuit dñs. et q̇ necauit pueros
Matt. ij. nec etiã iſte filiꝰ iſtiꝰ q̇
fuit dictꝰ antipa. q̇ non fuit rex
ſic̃ ꝓmꝰ ſȝ ſolũ: tetrarcha galylee
q̇ decollauit Joh. marci. vj. ⁊.
Math. xiiij. ꝓ illuſione induit
xp̃m veſte alba Luce. xxij. Sed
fuit nepos iſtiꝰ antipe ⁊ filiꝰ ari
ſtoboli filij ꝓmi herodis. ⁊ fra/
ter herodiadis vxoris ꝓmo phi
lippi. ⁊ poſtea herodis ãtipe fra
tris ſui. ⁊ fuit cognatꝰ agrippe.
⁊ fuit ita magnꝰ rex ſicut ꝓmꝰ.
De iſto eñ dicit᷑ hic. Occidit.
Jacobũ ⁊c. vñ ꝟſus de iſtis tri
bus. Aſcalonita necat pueros.
antipa Johannem. Agrippa ia
cobum. claudens in carcere pe
trum. Jſte autem vltimus he/
rodes ſcilicet agrippa fuit vir
magnanimis et bellicoſus. et ꝓ
mo pauperrimus. ĩ q̃. vt dicit
Joſephꝰ. potuit manifeſte for

tune mutabilitas comp̄rehēdi. Nam iſte aliquādo fuit in gratia magna Tyberij ceſaris. videlicet viuēte Druſo filio ipſius ceſariſ. quo mortuo totalr̄ gratiam ipſius amiſit. Iſte de roma rediens in iudeā in tanta fuit ī cdia ꝙ oportuit herodiadē ſororē ſuam ſupplicare viro ſuo herodi vt aſſignaret ſibi vite neceſſaria in tyberiade. Poſtmodū autē rediens romā fuit iterū in magna gratia eiuſdē imperatoris. ſꝫ poſtea qr optauit mortē eius ꝛ plus voluit ꝓmotionē Gayi ad imperium poſt mortē tyberij (qui q̄dem gayus erat filius fratris ſui) q̄ꝫ tiberij qui erat filius Druſi filij ſui. d̄ quo plus volebat imꝑator. fecit eū mancipari carceri. Sed poſtmodū Gayo promoto ad īperiū poſt mortē tyberij fuit reuocatus a carcere. ꝛ ꝑ ipm̄ gayum multipliciter honoratus. vn̄ cum tūc vacarēt due tetrarchie. ſ. ituree ꝛ traconitidis regionis q̄ fuit ipſius lyſanie. d̄dit ei Gayus vtraſq; tetrarchias. ꝛ ſublimauit eū in regē. ac dyademate regio inſigniuit. Poſtmodū vero cū herodes antipa per eius nunciū diffamatꝰ fuiſſet apud Gayum. gayꝰ ipe miſit herodē in exiliū apud lugdunū galliacuꝫ. ꝛ dedit herodi agrippe ſuā tetrarchiā. ſ. gallice. Poſtea vero mortuo Gayo et interfecto: magnus rex venit ꝑmo in iudeā vbi a iudeis mltū honorifice receptus fuit. qr a ꝑmo imꝑatore impoſitā multā remiſerat ipſis. volēs etiaꝫ eis placere ꝛ fauere iudeis quibus multū erant exoſi xpiani: ꝓpoſuit ipos affligere. inter quos Iacobꝫ fuit per eum occiſus. ꝛ petrus apl'orum ꝑnceps carceri mancipatus. diſpoſuerat eniꝫ eum facere interfici poſt paſca. Veniens eīm de roma in iudeam appropinquāte die azimorū aſcendit in ieruſalē. vt purificaret̄ ꝛ mundus fieret die feſto. ꝛ tūc occidit iacobū. paruꝫ ante dies azimoꝝ. Poſtea ī ipſis dieb; apprehendit petrum vt feſto trāſacto interficeret eū. Iſte āt. vt dictū ē. ī tātā d̄uenit veſaniā: vt ſuſtineret ſe appellari deū. qd̄ deus ſuſtinere nō potuit: ſed fcā vindicta dī ſuꝑ euꝫ per quinq; dies ventris dolore cruciatus ꝛ corroſus vermib; expirauit. Reliquit aūt poſt ſe filium q̄ fuit noīatus agrippa de quo habet̄ infra. xvj. qui nō habuit totum regnū patr̄ ſui. ſed ſolū terrā duarum tribuuꝫ et dimidie galaaditidē regionē q̄ ē vltra iordanē.

R His ꝑmiſſis. que refert magiſter in hiſtorijs. accedamus ad expoſitionē ꝑſentis epl'e. que pōt diuidi in hunc modū. Primo eīm tangit̄ iſtiꝰ herodis crudelitas

Scđo crudelitatis acerbitas.
ibi [Occidit aũt Ja. rc.] Quã
tum autem ad primũ dicit tex-
tus. [eodẽ tempe] eccĩa dicit ĩ
dieb9 illis. q̃ poſſũt referri pri-
mo ad temp9 illud q̃ barnabas
ꝛ paulus fuerũt miſſi ab anthi
ochia ĩ iudeã: deferẽtes oblatio
nes fidelium anthiocenoꝝ pro
ſuſtentatione fideliuz de iudea
reſpectu illius famis que fuit
quarto anno Claudij quã ꝓphe
ta agab9 predixerat. ſicut ĩ fine
p̃cedentis capl'i ꝯtinet̃. Non fa
cta tñ fuerunt iſta de quib9 legi
tur lectio p̃ſens tp̃e illi9 famis.
qꝛ ſicut dictũ eſt iſta fames fuit
quarto anno Claudij. Iſte aũt
herodes. vt dicit̃. fuit mortu9
tertio anno eiuſdem: ſed fuerũt
fc̃a ãno p̃moul' ſcđo claudij. qñ
illi referebãt oblatiões fideliũ
in iudeam ꝓpter agabi ꝓpheticã
p̃dictõnem. Uel ſic iuxta hiſto
riam p̃dictã. [Eodez tẽpore.]
vel. [in dieb9 illis.] ſuple. poſt
q̃z herodes agrippa. qui ꝑ gayũ
factus fuit rex acceptis ab eodẽ
trib9 tetrarchijs ꝛ quarta a clau
dio ceſare rediſſet iam tertio a
roma ĩ iudeam. ꝛ appinquãte fe
ſto azimorũ veniſſet in irl'm vt
ibi purificaret̃ ꝛ mũdus fieret
die feſto. [miſit herodes.] ſu-
ple iſte. [rex.] ſup. magn9. [ma
nus.] i. miniſtros ꝑ quoꝝ ma
nus faceret. qꝛ iubebat. vt dicit
gloſa. tanq̃z ꝑ ꝓprias man9. [vt
affligeret q̃ſdã de eccl'a.] Hoc

quidẽ fecit ĩ fauorẽ iudeorũ. vt
ampli9 placeret eis. ꝛ vellẽt eũ
regnare ſup ſe. qꝛ ſciebat xp̃ia-
nos exoſos eſſe q̃z plurimũ iu-
deis. Sequit̃. [occidit autem
Jacobũ.] vbi oſtẽdit̃ crudelita
tis ipi9 herodis acerbitas ꝛ ĩ-
mẽſitas. ꝛ p̃mo in decollatõne
iacobi. ij. ĩ ĩcarceratõe petri. ibi
[vidẽs aũt.] dicit ergo. [occi-
dit aũt.] ſup. rex iſte [iacobũ fra
trem iohãnis gladio.] qui ſup.
erat de p̃ncipalib9. apl'is. iſte ia
cob9 fuit. vt h̃ dicit̃ frater iohis
et fili9 zebedei ꝛ marie ſororis
mr̃is dñi quã pepit de ſaloma
anna mat̃ marie mr̃is dñi. Iſte
vt legit̃ poſt paſſiões dñi ꝓfect9
eſt in hiſpãiaz ad p̃dicãdũ euã-
geliũ xp̃i. vbi ꝑmittẽte dño ꝓpt̃
maliciã illi9 ꝓpl'i paꝝ ꝓfecit. ac
paucoſ ad fidẽ ꝯuertit ꝓpter qđ
rediẽs in iudeã: paꝝ ante dies
azimorũ ab iſto herode gladio
aĩaduerſus fuit đ q̃ dicit mgr̃
in hiſtorijs. ꝛ gloſa etiã ꝛ de ip-
ſo refert clemẽs alexãdrin9. ꝙ
cũ eſſet detruſ9 ĩ carcerẽ: nocte
ꝯuertit ad fidẽ cuſtodẽ ſuũ. qui
ĩ craſtino ꝯfeſſus ẽ ſe eſſe xp̃ia-
nũ. ꝛ cũ traherẽt̃ ambo ad mar
tiriũ: dixit iacobo. Pax da mi
hi remiſſiões paꝝ decliabo. ait
illi. pax tibi. ꝛ oſculat9 eſt eũ. et
ita ãbo capite ſũt trũcati. S

Seq̃tur. [Uidẽs aũt.] Ubi
p̃mo tãgit̃ ipi9 petri ĩcarcera-
tio. Scđo incarcerati liberatio
infra. [Petrus quidẽ ſeruabat̃

in carcere.ꝛc.] Circa pͥmū tria
tāgūtur. pͥmo incarceratōis oc
caſio. Scḋo incarcerātis ſolici
tudo.ibi. [quē cū apphēdiſſet]
Tertio incarcerādi intētio ibi.
[volēs poſt paſca ꝑducere eum
ppl'o.] In pͥmo tāgit̄ duplex in
carceratōis occaſio. Prima q̇
dē ex parte herodis. Scḋa ex p
te tpis. quātū ad pͥmā dicit. [vi
dēs aūt qꝛ placeret iudeis].ſ.
ſi pͥnceps apl'oꝝ occideret̄ [ap
poſuit.] ſuple. afflictiōi quoꝝū
dā.ꝛ occiſioni Jacobi: [apphē
dere.].i.vt apphenderet [ꝛ pe
trū] Quātuꝫ ad ſcḋam addit.
[Erāt aūt dies azimoꝝū] q̄ſi di
ceret ideo nō fuit occiſus tunc.
qꝛ feſtū erat azimoꝝū. ſicut ꝛ de
xp̄o dixeꝛūt iudei. ꝙ in paſcha
nō liceret eis occidere quēquaꝫ
Johis.xix. Quantū aūt ad ter
tiū.ſ.incarcerātis ſolicitudineꝫ
addit̄. [quē cū apphēdiſ.] ſup.
ſicut lup⁹ ouē [miſit ī carcerē]
putās ſuple. licere teneri q̄ꝫdiu
non licebat occidi. [tradensqꝫ
quattuoꝛ q̄ternióib⁊ militū ad
cuſtodiēdū eū] Erat aūt q̄ter
nio q̇ p̄erat q̄ttuoꝛ militib⁊.ſ. ſi
cut cēturio q̇ p̄erat cētū.ꝛ tribu
nus q̇ p̄erat mille ſeu ciliarcha
Bene ergo fuit ſolicitus de cu
ſtodia petri ne euadere poſſꝫ. Aſ
ſignauit eīn viginti milites ad
cuſtodiā ei⁹. Quātū aūt ad q̄r
tū.ſ. incarcerādi intētiōeꝫ. ſub
dit̄. [Volēs p⁹ paſcha ꝑducere
eū ppl'o. [vt ſuple. ip̄e ppl's inter
ficeret eum. magis eīn credidit
placere ppl'o ſi ip̄m traderet ei
ad interficiendū q̄ꝫ ſup. ip̄emet
occideꝛꝫ eū. ꝓpter qḋ nō occidit
eū: ſꝫ ꝯp̄hēdit. Seq̄t̄ [Petr⁹ q̇
dē ſ.ꝛc.] Ubi tāgit̄ īcarcerati li
beratio. Circa quaꝫ oñdit tria.
Pͥo libatōis merituꝫ. qḋ fuit
eccl'ie oro. Scḋo liberationis
modū. q̇ fuit angeli opatio. ibi.
[Et ecce an. dñi] Tertio libati
onis ꝯplemētuꝫ. qḋ fuit petri e
uaſio. ibi [Et exi. ſeq̄.c.] Circa
pͥmū ſciēdū ꝙ ip̄aꝫ oꝛōeꝫ q̄ fuit
meritū ſue libatōis cōmendant
tria.ſ.neceſſitas illi⁹ ꝓ q̄ fiebat
qꝛ erat ī carcere [petr⁹ qui.ꝛc.]
Scḋo pl'alitas.ſ.eoꝝ p q̄s fie
bat. [qꝛ fiebat ab eccl'a] q̄ ē mł
toꝝ fideliūꝫ ꝯgregatio. Tertio
tpis ꝯgruitas qñ fiebat. qꝛ. ſcꝫ
quādo ī craſtio ꝑductur⁹ erat
ad mortē. Dr̄ g̊ q̄ꝫtū ad iſta tria
[petr⁹ q̇.ſ.ī car.ꝛc. Hl' exēplū ē
orādi ꝓ pͥclitantib⁊. ꝛ maxie ꝓ
paſtoꝛib⁊ eccīe. Et nota ꝙ iſta
oro habuit. iiij. q̄ mł'tū cōmdāt
.ſ.aſſiduitatē. qꝛ ſñ ītermiſſiōe.
Jac.vl. ei dꝛ ꝙ mł'tūvꝫ dep̄catō
iuſti aſſidua. Fidē. qꝛ fiebat ab
eccīa. q̄ ē ꝯgregatio fideliū. Re
ctitudinē qꝛ fiebat ad deū. iux
ta illḋ pſ. Dirigat̄ oro mea.ꝛc.
Cōpaſſiōeꝫ qꝛ fiebat ꝓ eo.ſ.pe.
īcarcerato. Seq̄t̄ [Cū āt ꝑdu
ctur⁹ eēt eū he.] vſqꝫ cuſto.car.
Pꝫ g̊ ſm glo. ꝙ iſta hora erat
pꝛo petro magis neceſſaria oro
que tūc erat opoꝛtuna ſolūmō

quando nõ habebat ſpem eua-
dendi. Quattuoꝛ vero difficul
tates habebãt ⁊ cumulabãt cu
ſtodiã. vicꝫ milites. cathẽa. car
cer. ⁊ cuſtodes. ⁊ põt addi qui-
ta. quia foꝛſan in craſtinuꝫ ſm
intentõem herodis ꝓduci debe
bat ad moꝛtẽ. ⁋ Sequit.
[Et ecce angelus dñi] Ubi tã
gitur ipius icarcerati liberatio
que fuit facta ex petri excitatõe
Ubi ſciendũ ꝙ fuit per ange-
lum excitatus tripliciter. Pꝛi-
mo ꝗdem q̃ꝫtum ad viſum i lu
ce fulgente. Scdo q̃ꝫtum ad ta
ctum in lateris ꝑcuſſione. Ibi
[percuſſoqꝫ latere petri excita
uit. Tertio q̃ꝫtum ad audituꝫ
in angeli locutione. ibi [di. ſur
ge velociter] Quantũ ad pmũ
dicit [⁊ ecce angelus domini a
ſtitit ⁊c.] Ubi ſciendũ ꝙ ange
lus dñi apparuit petro. locutuſ
qꝫ eſt ei in aſſumpto coꝛpe ex ae
re foꝛmato. cuius ꝗdem coꝛpis
pſentia ⁊ angeli potẽtia illumi
nare potuit carcerẽ. ſic ꝙ petrꝰ
qui habebat oculos magꝭ cla-
ros q̃ꝫ cuſtodes: ſolus vidit il-
lud lumen. Sola ergo preſẽtia
illius coꝛpis lucidi oculis Pe
tri virtute diuina ꝓpoꝛcionati
illuminauit carcerem. Foꝛſan
fuit aliquod aliud lumẽ. poſſet
tamẽ dici ꝙ virtute diuina fuit
vl' de nihilo vel de aere ꝓductũ
lumen qđ de angeli coꝛpe non
ꝓcedebat. vtrũqꝫ tam̃ inuit gl'.

Quantũ ad ſecundũ addit [ꝑ
cuſſoqꝫ latere petri excitauit eũ
Ibi etiã no. ꝙ angelꝰ in aſſũpto
coꝛpoꝛe qđ erat aliq̃liter ſolidũ
ꝑcutere potuit latꝰ petri. ſic ꝙ
illa ꝑcuſſione potuit excitari.
Seqtur. [dicẽs. Surge veloci
ter] Ubi nota ꝙ excitauit euꝫ q̃
ad auditũ quãtũ ad tria. Pꝛio
ad ſurgendum. qꝛ iacebat. ſecũ
do ſe pparãdũ. qꝛ ſe diſcixerat.
et ſe diſcalciauerat. ibi [dixit ãt
angelꝰ.] tertio ad ſequendũ. qꝛ
exire metuebat. Infra. [⁊ dixit
illi. Circũda ⁊c.] dicit hoc Lu
cas đ angelo dicẽti ſuple petro
[Surge velociter]. Angelꝰ em̃
in aſſumpto coꝛpoꝛe virtutẽ ha
bet foꝛmandi voces ⁊ verba. ſe-
cũdũ enim Auguſti. iij. de tri-
nitate. Omnes iſte voces ⁊ ver
ba q̃ audiebãtur in veteri teſta-
mẽto angeli miniſterio foꝛma-
bantur [Et ceciderũt cathene đ
manibꝫ eius] angeli ſuple. arte
et miniſterio. qui q̃ntũcũqꝫ li-
gata ꝑ homines celerit ſoluere
poteſt. Sequitur [Dixit auteꝫ
angelis ad eum. Pꝛecingere. et
calcia te caligas tuaſ. ⁊ fecit ſic]
⁋ Querit enim gloſa de
petro quomodo diſcinxerit ſe.
legimꝰ eni ꝓphetas ⁊ apl'os du
ris cingulis fuiſſe vſos. ⁊ rñdꝫ
ꝙ petrus ꝓpter rigoꝛem carce-
ris ad hoꝛam ligamẽta laxaue-
rat. vt tunicam circa pedes di-
miſſa frigus noctis temperarꝫ

In quo datur exemplũ tẽporis
inſtantis. vt moleſtia pſecutoꝝ
vrgẽte liceat aliquid laxare ꝓpo
ſiti Sed vlterius quomodo
petrus habebat calciamẽta. qꝛ
ſicut dicit gloſa caliga genꝰ eſt
calciamenti. cuꝫ p̃ceptũ fuerit
ei ceteriſqꝫ apl'is nõ portare cal
ciamẽta. Math. x. Nolite poſ-
ſidere aurum ꝛc̃. Sequit̃ neqꝫ
calciamẽta. Dicendũ ad litterã
ꝙ xp̃s p̃cepit eis nõ portare cal
ciamẽta ꝯſueta ab homĩbꝫ por-
tari. vel de corijs animaliũ infe
riꝰ ꝛ ſuperius clauſa. ꝛ ſic ad lit
terã intelligit̃ illud. Math. ne
qꝫ calciamẽta. tamen ꝑmiſit eis
portare quoddã genꝰ calciamẽ
ti qḋ vocatur ſandalia. vñ dici-
tur. Marci vj. Et p̃cepit eis ne
qd tollerent in via ꝛc̃. Sequit̃
Sed calciatos ſandalijs. Fie-
bãt aũt iſta ſandalia forte ḋ pa
leis. vel de iuncis marinis. et
erant clauſa inferius. ꝛ aperta
ſuperius. ſicut ſunt ſolee fratrũ
minorũ. vñ ſandaliũ xp̃i eſt ad
huc rome ĩ eccleſia ſancti petri.
qḋ oſtendit nicholaus tertius
ꝓpl'o romano cuꝫ ſumma deuo
tione. Diſpenſauit enĩ illis xp̃s
de iſto genere calciamẽti ad lit-
teram ꝓpter ardorem illius ter-
re. ſ. paleſtĩe. ne ſuple. pedes eo
rum immediate tangerent fer-
uidam terrã. ſꝫ myſtice ad ĩnu
endũ ꝙ. pedes eorũ interiores
debent ſic eſſe calciati vt nõ im
mediate tangant terrã. i. terre-
na. ꝓpter amorem inordinatuꝫ.
ꝛ ꝙ libere ꝛ ſine medio diui-
nis inhererẽt ꝛ celeſtibꝫ bonis
ꝓpter hoc iſta ſandalia erãt ſub
tus clauſa. deſuper aperta. ad
innuẽdũ allegorice iſta. Talia
vt puto. erãt iſta de qbꝫ h̃ dixe-
rat angelus petro. Calcia te ca
ligas tuas. vnde grecus habet
calcia te ſandalia tua. Et ſm
iſtã myſticam expoſitioneꝫ pre
ceptũ fuit hic petro ꝑ angelum
reſumere oĩa ĩſignia p̃dicatoꝝ.
videlicꝫ cĩgulũ caſtitatis. dicẽ-
te angelo. Precingere. Iuxta il
lud Luc. xij. Sint lumbi veſtri
p̃cincti. ꝛ calciamẽta euãgelice
paupertatis dicẽte angelo. Cal
cia te ꝛc̃. Iuxta illud ad Eph.
vj. Calciati pedes in p̃paratio
nẽ euãgelij pacꝭ ꝛ. veſtimẽta. ſ. ca
ritatis. q̃ omnia peccata ſua te-
gant. ꝛ animã ſuaꝫ ornent. ip̃a
enim eſt veſtis nuptial'. de qua
Mat. xxij. Dicente angelo. cir-
cunda tibi veſtimẽtũ tuũ. Iſta
tria ſunt quã maxime neceſſa-
ria p̃dicãtibꝰ. caſtitas. ſ. q̃ lum
bos p̃cingant Unde gregoriꝰ ĩ
omelia. Lumbos enim p̃cingiꝰ
cum carnis luxuriã ꝛc̃. ꝛ pauꝑ
tas euãgelica q̃ temporalia ſp-
nant ꝛ ꝯculcent. ꝛ celeſtia dili-
gãt ꝛ ad ip̃a ãhelẽt. ꝛ caritas q̃
oĩa ꝑficit atqꝫ format. Sequit̃
[ꝛ dixit illi.] ſup. ãgelꝰ. [circũ-
da tibi veſtimentũ. tuũ] forſan

veſtimentum ſuum amouerat
vt illo circumtegeret pedes .et
forſan veſtimentum iſtud erat
palliū rotundū. quo tunc vte
bantur iudei. ⁊ ſequere me. Ec
ce ꝙ angelꝰ ī aſſumpto corpore
mouebatur ꝑ loca motu ꝓceſſi
uo. vnitur enim angelꝰ aſſump
to corpi quantū ad motuꝫ. mo-
uet em̄ ipm de loco in locū. Vn̄
ſciendū ꝙ eſt quidam ſpiritus
qui vnitur corpi quantū ad ſē-
ſum ⁊ motum. ⁊ ſic anima ſen
ſitiua ⁊ etiam anima ratiōalis
vnitur corpi qđ informat. Lar
go aūt modo. ſm Grego. anīa
ſenſitiua ſpūs appellat̄. eſt eniꝫ
ſpūs qui ſm eum. iiij. dyalogo
rū. carne tegitur ⁊ cū carne mo
ritur. Eſt quidā ſpūs qui ſolū
vnit̄ corpi quo ad motū. et hic
eſt angelus. Et eſt quidā q̇ vni
tur corpi ad ſēſū. ⁊ non quo ad
motū. ⁊ ſic vnit̄ aīa rationalis
dampnati homis igni inferna
li. ſentit em̄ ardorē illiꝰ ignis.
quē tñ. vt dicūt aliq̇. mouere nō
poſſꝫ X Seq̄r. [Et exiēs.]
Vbi tāgit̄ ꝯplemētū iſtiꝰ libera
tiōis. qđ fuit petri euaſio. Et ꝑ
mo tāgit̄ ignorātia petri ſuper
veritate huius facti. nō em̄ pu
tabat h̄ realiter fieri: ſed ſolum
ymaginarie ſibi oſtēdi. ij. mani
feſtatio rei in diſceſſiōe ⁊ diſpa
ritōe angeli. ibi. Et ꝯtinuo di-
ſceſſit. Ad huc in ꝑma pte ꝑmo
tangit̄ exitus. ij. exeūdi modus
ibi. tranſeūtes aūt ꝑmā ⁊ ſcđaꝫ.
Tertio. āgeli ⁊ pe. breuis ꝓceſ
ſꝰ ibi. Et exeūtes ꝓceſſerūt. Di
cit ergo quātū ad primuꝫ [. Et
exiens ſequebat̄ eum. ⁊ neſcie-
bat qꝛ verū eſt qđ fiebat ꝑ ange
lum. Eſtimabat aūt ſe viſuꝫ vi-
dere]. ly viſuꝫ ſubſtātiue tenet̄
ꝓ viſione. h̄ eſt qđ dictū eſt. nō
putabat ꝙ iſta fierent realiter:
ſed ſolum ymaginarie oſten-
derentur ei. Quātū aūt ad ſcđꝫ
additur. [Tranſeuntes aūt pri
mam ⁊ ſcđam cuſtodiaꝫ. [petrꝰ
.ſ. ⁊ angelus [ꝑmā cuſtodiā]. i.
ꝑmū quaternionē cum ſuis .et
ſcđa [. i. ſecūdū quaternionē] cū
ſuis. vel ſic. [ꝑmā cuſtodiā]. i.
duos milites īter quos dormi-
rat petrꝰ [⁊ ſcđam]. i. omnes a
lios milites. qui erāt. xviij. [ve
nerunt ad portam ferreā]. que
putatur fuiſſe ī atrio carceris.
[que ducit ad ciuitatem. que vl
tro.]. i. ſine labore humano: ſꝫ
ſolum ꝟtute dei ⁊ miniſterio ā
geli [apta eſt eis.] Quantū aūt
ad tertiū ſubditur. [Et exeun-
tes ꝓceſſerunt vicū vnū.] Se-
quitur. [Et ꝯtinuo.] Vbi tan
gitur manifeſtatio facti. Et pri
mo tangitur manifeſtatiōis oc
caſio. Scđo ipā māifeſtatio ibi
[⁊ petrꝰ.]. Tertio māifeſta ve-
ritatis ꝯfeſſio. ibi. [nunc ſcio ve
re.] Dicit ergo quantū ad ꝑmū
[Et ꝯtinuo diſceſſit angelꝰ ab
eo.] vt ſuple ſciret ex iſta diſceſ
ſione ⁊ diſparitiōe angeli ꝙ nō
fuerat viſio ymaginaria; ſed ve-

ritas facti. Quãtũ ad ſcḋʒ ad-
dit[et petrꝰ ad ſe reuerſꝰ] ſup.
ꝯſiderans qḋ factũ erat. qꝛ du-
ctoꝛ eius diſparuerat. ꝛ ita cer-
tificatus fuit ꝙ angelꝰ erat. an
geli enim apparent ꝛ cito diſpa
rent. Quantum autem ad ter-
tium ſubdit lucas verbum pe-
tri ꝛ ꝯfeſſionē. Confeſſus eſt̄
fuit petrus veritatem ſue libe-
rationis. dicēs. [Nunc ſcio ve
re. qꝛ miſit dñs angelum ſuum
ꝛc.] Expectabãt enim iudei ꝙ
per ipſos deberet interfici tranſ
actis diebus azimoꝛum
Myſtice ex iſta hyſtoꝛia poteſt
dici ꝙ in ipſa ſpecialiter tãgũ-
tur duo videlʒ. peccatoꝛis mi-
ſeria. ꝛ ipiꝰ cauſatoꝛis clemen
tia. Primũ tãgitur in petro in
carcerato. Scḋm in angelo de
ſtinato. Circa pmũ ſciendũ ꝙ
petrus incarceratꝰ. cathenis li-
gatꝰ. ꝛ cuſtodibꝫ circũſeptꝰ. h
peccatoꝛis hoīs typũ gerit. cuiꝰ
carcer eſt ꝯcupia. cathene quibꝫ
ligaꝛ ſũt difficultas et ignoꝛan-
tia hec eñ duo ſũt penalia omĩ
anime peccãti. Vñ auguſti. in
libꝛo de libero arbitrio. Hec ē
eñ omĩ aīe peccanti pena iuſtiſ
ſima vt videlʒ. amittat q̃ vti be
ne noluit cũ ſine difficultate vl
la poſſʒ ſi vellet. vt videlicʒ. ſi
aliqs ſciēs recte non facit recte:
ãittat ſcire qḋ rcm̄ ē ꝛ q̃ pōt face
re rc̄e ꝛ nō vult facere: ãittat
poſſe cũ velit. Duo aũt milites
inter q̄s doꝛmit peccatoꝛ ſom-
no pcti grauatꝰ: ſũt amoꝛ male
inflãmans: ꝛ timoꝛ male hũili-
ans. ex qbꝫ oīa ꝓdeũt pctã. ſicut
dicit glo. Aug. ſup illud verbũ
pš. Incenſa igni ꝛ ſuffoſſa. Cu
ſtodes ãt qui carcerē cuſtodiũt
ꝛ nō ſinũt exire peccatoꝛem: ſũt
peccandi occaſiones: ꝛ fallaces
mũdi ꝓmiſſiōes. q̃ ꝓmittit pctō
ribꝫ incolumitatē nače. diutur-
nitatē vite. ꝛ pſperitatē foꝛtune.
ꝛ opoꝛtunitatē penitentie. Jſta
reuera ſunt q̃ nō ꝑmittũt ḋ pec-
cati carcere exire peccatoꝛē. Eſt
ergo magna peccatoꝛis miſeria
ſicut patet. ꝛ hec eſt maioꝛ miſe
ria. qꝛ p ſeipſum poteſt ire ĩ car
cerem ꝛ cathenari. ꝛ tñ virtute
pꝛopꝛia nō poteſt liberari. Eſt
eñ ſpũs vadens ꝛ nō rediens.
in pſal. Niſi enim virtus diui-
na ipm̄ liberet. ſemp in peccati
vinculis ꝑmanebit. Unde ait
Criſoſto. omel. iij. ſup Math.
Omẽs hoīes anteq̄ʒ peccemꝰ
liberꝫ habemꝰ arbitriũ ſequẽdi
volũtatē diaboli vel nō. ſʒ poſt-
q̄ʒ ſemel peccãdo nos ei obliga
mus: tũc ṽtute ꝓpa euadere nō
poſſumꝰ. Sed ſic nauis fracto
gubernaculo: non illuc vadit q̃
rectoꝛ vult eã ducere: ſed quo
tempeſtas eam ducit. ſic homo
auxilio gr̃e p pctm̄ ꝑdito nō illḋ
facit qḋ vult: ſʒ qḋ vult diabolꝰ
ꝛ niſi ipm̄ manꝰ diuina ſoluat:
vſqʒ ad finem vite in vinculis

ꝑmanebit peccati. Sed quid. ſi
homo faciat qđ in ſe eſt id eſt ſi
diuīe inſpiratiōi conſentiat: et
diuinam monitiōem nō repel-
lat: ꝓmptū eſt diuinū adiuto-
riū: ſtatim ⁊ aſſiſtit angelꝰ dñi
.i. diuina inſpiratio ⁊ allocutio
ſtatim ſequit̃ interna irradia-
tio. vnde. ſ. dicitur hic. ⁊ lumen
refulſit: ſtatimq; īmittetur vti-
lis ꝯſideratio in anima pecca-
toris. ſ. ꝯmiſſi flagicij. impenſi
beneficij. ꝯminati ſupplicij. ⁊ ꝑ
miſſi ſtipendij. Quam ꝯſidera
tionez immittere nichil aliud ē
q̄ȝ latꝰ peccatoris ꝑcutere. vñ
dicitur hic. ꝑcuſſoq; latere pe-
tri. ⁊ ad ſurgendū excitare dicē
do ei ad cor. ſurge velociter. ſta
timq; peccatorū vincula diſſol
uunt̃. vñ dicit. ⁊ ceciderunt ca-
thene ⁊c̄. Quibꝫ ꝑ actꝭ ad p̄cep-
tum angeli magni ꝯſilij pecca-
tor ipē qui antea fuerat diſcin-
ctus ꝑ laſciuiam: p̄cingit ſe cin
gulo caſtitatis. p̄cingere. inq̇t.
qui antea fuerat diſcalciatꝰ per
amplexum terrenorū ⁊ auarici
am: calciat ſe ſandalijs euāgeli
ce paupertatis. vñ dicitur hic. ⁊
calcia te. ⁊ qui antea nudatꝰ fue
rat ꝑ inſolentiam ⁊ pccōrū fre-
quentiā: veſtit ſe veſtimēto vir-
tuoſe varietatis. vñ dicit circū-
da tibi veſtimentū tuū. ⁊ dicit̃.
ꝙ fecit ſic. Item qui antea fue-
rat piger et torpidꝰ ꝑ ſompno-
lētiam ſequit̃ angelū. i. xp̄m per
obedientiam: ſequenſq; ipſum.
vnde dicitur hic. et ſurgens ſe-
quebatur eum. tranſit omnes
malas cuſtodias. de q̇bꝫ ſupra
dictū eſt. ⁊ venit ad portā ferreā
.i. ad verā ⁊ dignā penitentiā: q̄
vltro aperit̃ ei. q2 ſpōtanee ⁊ li
benti aīo recipit ipām. q̄ quidē
porta ferrea ducit ad cıtatē. ſup
ple. celeſtē. vt dicit̃. Matth. xj.
Regnū celoꝝ vim patit̃. ⁊ vio
lēti rapiūt illđ. quā quiđ ciuita
tē cū ingreſſus fuerit: dicȝ ꝑpe
tuo agēdo gratias ⁊ ꝯfitendo.
nūc ſcio ꝟe ibi em̄ erit plena ſci-
entia. q2 miſit dñs an. ſuū ꝑ an
gelū em̄ ſcti hoīes deducūt̃ ad
celū. ⁊ eripuit me de manu hero
dis. i. de manu dyaboli. ⁊ q̄rū-
cūq; michi aduerſātiū. q̇ conati
fuerūt me īpedire ab iſto felici ī
greſu. Vñ btūs petrꝰ potuit et
nūc poteſt ⁊ ſemꝑ poterit dice-
re ꝟba iſta. nūc ſcio ꝟe. q2 miſit
⁊c̄. Legitur em̄ ꝙ fideles aſſiſtē
tes ſue crucifixiōi viderūt an-
gelos ſtantes cū coronis de flo
ribꝫ roſarū ⁊ lilioꝝ ⁊ petruȝ ſtā
tem cū eis. Ergo miſit dñs nō
ſolum angelū: ymo multos an-
gelos ⁊ eripuit me ⁊c̄. i. ad lr̄aȝ
de manu huiꝰ herodis corpora
liter ⁊ de manu huiꝰ neronis. et
quorūcūq; alioꝝ mihi aduerſā
tium quantum ad animā. Vñ
patet ꝙ ſatis ꝓprie cantatur il-
lud verbum hodie in introitu
miſſe. nunc ſcio.

In die ꝯmemorationis ſancti
pauli. Sermo primus.

QUum pla
cuit ei qui me ſegre
gauit ex vtero ma-
tris mee. ⁊ vocauit ꝑ gratiā ſu
am: ꝯtinuo nō acqeui carni ⁊ ſāg
uini Galataꝝ. ṗmo ¶ Poſ
ſum⁹ dicere ſuꝑ iſto ꝟbo ꝙ ipi
us beati pauli fuit mater qua-
druplex. videlicet. quedā natu
ralis. que ꝯcepit ipm̄ in eſſe hu
mano: ꝑ ꝟtutē nature oꝑatiōez
Quedā litteralis. ſ. ſynagoga q̄
ꝯcepit ipm̄ in eſſe iudaico: per
legalis lr̄e ꝓfeſſionem. Quedā
crimīalis. ſ. iudeoꝝ malicia. q̄
ꝯcepit ipm̄ in eſſe maligno: per
plebis xp̄icole emulatōez. Que
dam ſpiritualis que ꝯcepit ip-
ſuꝫ ī eſſe apl'ico per ſpiritualis
gratie ſuſceptiōez. De vtero ma
tris ṗme ſegregauit eū deus ꝑ
matris corꝑalem partū. De v-
tero ſcđe ꝑ legis ſpirituale ſēſū
De vtero tertie ꝑ ſui cordis īte
riorem affectū. De vtero auteꝫ
quarte ꝑ ſui curſus vtilioreꝫ ꝓ-
greſſū Dico primo ꝙ prima
mater pauli fuit naturalis. que
ꝯcepit ipm̄ in eſſe humano: per
virtutis nature oꝑatiōez. ⁊ hec
fuit illa que de viro carnali ꝯce
pit ipm̄. ex vtero aūt iſtius ma-
tris ſegregauit eū de⁹ ꝑ ipſius
matris corꝑalē ꝑtuꝫ. Quāuis
enī virtus nature opereť in cō-
ceptione ⁊ in partu mulieris.
deus tamen in vtero principali
ter oꝑať. Cauſa enī ṗmaria pl⁹
influit q̄ꝫ ſcđa. vt dicit ille. vn̄
et ṗmū agēs ſimpliciter ⁊ ṗnci
paliter agit ī actione cuiuſlibet
agentis ſcđi. ꝓpter qđ dicit ꝓphe
ta ipi đo in pſalmo. ⁊ dicere po
tuit paul⁹ Tu eſ q̇ extraxiſti me
de vētre mr̄is mee. Et ſpeciali
ter poſſūt iſta dici ꝑdeſtinatis
homīb⁹ ⁊ ſpiritualib⁹ viris ip-
ſoſem̄ facit de⁹ ⁊ ꝯcipi ī mater
nis vteris ⁊ ſepari ab ipiſ ⁊ đ h̄
ad lr̄aꝫ ītellexit apl's. ꝟbū iſtud
Qui me ſegregauit ex vt̄o ma
tris. Scđa mater hui⁹ apl'i fu-
it lr̄alis. ⁊ hec fuit ſynagoga iu
deoꝝ. q̄ ipm̄ ꝯcepit ī eſſe iudai
co: ꝑ legal' lr̄e ꝓfeſſionē. Et vo-
co ſynagogā matrē pauli lr̄aleꝫ
q̄ ipm̄ ꝯcepit ad ītelligētiam ⁊
obſeruātiā legis moſayce litera
lē. Sic em̄ legē accipiūt illi qui
ſunt iudei nō ſpū: ſed lr̄a. ſic fu-
it ꝯcept⁹ ṗmo paul⁹ de ſynago-
ga ꝑ ꝓfeſſionē litere legis: exclu
ſa om̄i ītelligētia ſpūali. fuit e-
tiā nō ſolum homo: verūetiam
iudeus ac legis littere ꝓfeſſor.
Et ab vtero hui⁹ matris ſegre
gauit eum xp̄s ꝑ ipſi⁹ legis ſpi
ritualem ſenſū. quē ipꝫ edocuit
quando ſibi euangeliū reuela-
uit. Euangeliuꝫ enim eſt ipius
legis ſpiritualis ſenſus hunc
aūt ſenſum ſpiritualem paul⁹
didicit vel quando fuit raptus

ad tertiū celuꝫ. vel qn̄ fuit raptꝰ
in paradiſū. de vtroqꝫ em̄ legitꝰ
ſcđa ad cor. xij. Primꝰ autem
raptus forſā fuit qn̄ ī damaſco
tribꝫ diebꝫ non manducauit ne
qꝫ bibit de quo actuū. ix. Scđs
forſan fuit quando orans in tē
plo: in exthaſi factus fuit. de q̄
actu. xxij. De iſta āt ſegregatio
ne legitꝰ qn̄ ip̄e dicit de ſeip̄o. ad
Romanos primo. Paulus ſer
uus ieſu xp̄i. vocatꝰ apl'ſ. ſegre
gatus ī euāgeliū dei ⁊c̄. Reue-
ra nūq̄ꝫ fuit homo de iudaiſmo
ꝯuerſus: magis ſegregatꝰ a lite
rali intelligētia ⁊ corꝑali obſer
uantia legis q̄ꝫ fuit paulꝰ. ꝓpter
qđ ⁊ plura ꝯuiſſia fuit paſſꝰ a iu
deis. ſicut apparet in actibꝫ. ⁊ ī
pluribꝫ locis Ipſius em̄ mens
fuit ampliſſimū acceptaculuꝫ
euangelij. et os eius fuit tuba
clariſſima. ⁊ fiſtula dulciſona ei
uſdē. gladiuſqꝫ iugulans litte-
rā occidentē ¶ Tertia ma
ter iſtiꝰ pauli fuit criminalis. et
iſta fuit iudeoꝝ malicia. ⁊ phari
ſeorum inuidia. q̄ ip̄m ꝯcepit
in eſſe maligno: ꝑ xp̄iāe plebis
emulatiōeꝫ. Et voco iſtam ma
trem criminaleꝫ. qꝛ ꝯcepit pau
lū ad ꝑſecutionē xp̄ianoꝝ ⁊ cri-
minū ꝑpetrationem. Et reuera
paulꝰ fuit ꝑmo huius matris
fidelis filiꝰ. ſicut apparuit ī la-
pidatiōe ſtephāi actuū. vij. ⁊ in
ꝑſecutiōe diſcipuloꝝ dn̄i Act.
viij. dicitur. Facta eſt autem in
illa die ꝑſecutio magna in ec-
cleſia que erat ihero ſolimis: et
omnes diſperſi ſunt per regio
nes iudee et ſamarie: preter apo
ſtolos ⁊c̄. vn̄ ꝑfectiſſie imitabatꝰ
matrem ſuam. i. iudeorum ma
liciam. ſicut ipſe dicit ī iſta epi
ſtola. Audiſtis aliquando con
uerſationem meaꝫ in iudaiſmo
⁊c̄. ⁊ ideꝫ prime ad corinth. xv.
Ego ſum minimꝰ apoſtoloruꝫ
qui non ſuꝫ dignꝰ vocari apl'ſ
Et phariſeoꝝ inuidiā. fuit em̄
de ſecta phariſeus. ſicut ip̄e di-
cit in actibꝫ. ſupra multos coe
taneos ſuos proficiens ī iuda
iſmo. imitator ſecte phariſeoꝝ
et emulator exiſtens paternarū
traditionū. Ab vtero vero iſtiꝰ
matris ſegregauit eum xp̄s ꝑ
affectum intimiorē. videlicꝫ ꝯ
uertendo ipſum et faciendo de
lupo agnum. de predone cuſto
dem. de inimico ſeuiſſimo max
imū amatorem populi xp̄iani.
et de ꝑſecutore doctorem ⁊ pre
dicatorem. O quanto affectu ⁊
quam intimo diligebat Pau-
lus omnes xp̄ianos. qantoqꝫ
gaudio exultabat đ ꝯ uerſiōe ⁊
profectu eorundē. q̄ntaqꝫ triſti
tia. quantoqꝫ dolore quantiſqꝫ
lachrimis anxiabatur in ſub-
uerſione eorū. Reuera ſic ſe ha
bebat ad eos ſicut mat ⁊ ad fili
os. ⁊ ſic̄ ſi ip̄e genuiſſꝫ eos. vn
de dicebat ad philip. iiij. Fr̄es
mei chariſſimi ⁊ ꝯſiderātiſſimi

gaudium meum ⁊ corona mea
ſic ſtate in domino chariſſimi ⁊
ad gallatas. q̄rto. Filioli quos
iteruꝫ parturio: donec xp̄s for
metur in vobis. Erat enim ſi-
cut mater eorum: cum dolore ꝑ
turiens ipſos. ergo fuit hec ſe-
gregatio ⁊ mutatio dextere ex-
celſi ſicut in pſalmo dicit̄. quan
do ſcilicet paulus fuit quantū
ad hoc ſegregatus a iudeis et
ſpecialiter a phariſeis: qui inter
omnes iudeos magis perſeque
bātur chriſtianos. Poſſumus
ergo dicere ꝙ chriſtus ſic ſegre-
gauit eum a phariſeis ſicut pa
ſtor ſegregat oues ab edis. ſic̄
habetur mathei. xxv. vt dicere
poſſit ei ſic̄ dixerat. Petro Jo-
hānis vltimo. Paſce oues me
as. Paſtor erat chriſtus. edi e-
rant phariſei. oues autem chri
ſtiani ⁊ ſpecialiter paulus fuit
ouis multuꝫ dilecta a paſtore.
qꝛ genuit ei ꝑ euangeliū innu-
meras alias oues. inūeroſqꝫ ag
nos B Quarta mater apl'i
pauli fuit ſpūalis. videlicꝫ ſoci
etas apl'ica q̄ ↄcepit ip̄m in eſſe
xp̄iano ⁊ apl'ico: ꝑ ſpecialis gra
cie ſuſceptiōem. Reuera ſpeci
aliſſimā gratiā ymmo ⁊ q̄ſi ſin
gulas ſuſcepit paul⁹ in ſua con
uerſione. fuit em̄ de celo vocat⁹
⁊ inclamat⁹ xp̄o exiſtēte ad dex
teram patris. cum tamen pe-
trus ⁊ alij apoſtoli vocati fue-
rint xp̄o exiſtente a ſiniſtris. i.

aduerſitatibus huius vite. pro
pter quod ī bulla domini pape
ymago pauli eſt a dextris. yma-
go aūt petri eſt a ſiniſtris. quia
fuit vocat⁹ ipſo xp̄o exiſtente in
terra. Paul⁹ etiā cū eſſet ī actu
ꝑſequendi xp̄m: ſubito ⁊ ī inſtā
ti fuit ↄuerſus ad ip̄m. et paulo
poſt: vt creditur fuit rapt⁹ vſqꝫ
ad tertium celum. id eſt. paulo
poſt cum fuit baptizatus in da
maſco fuit repletus ſpirituſan-
cto. factuſqꝫ eſt non ſolum chri
ſtianus: verūetiam et xp̄i apo-
ſtolus ⁊ portitor ſeu baiul⁹ no
minis chriſti. Uas. dixit chri-
ſtus. electionis eſt mihi iſte: vt
portet nomen meum ⁊c̄. ſicut h̄
patet Actuū nono. Igitur ma
ter iſta ⁊ ſocietas apoſtolica cō-
cepit ipſum quaſi ſimul in eſſe
chriſtiano ⁊ apoſtolico: per ſu-
ſceptioneꝫ gratie ſpecialis. Ab
vtero auteꝫ iſti⁹ matris fuit ip̄e
paul⁹ ſegregat⁹. nō quidem nu
mero nec merito. abſit. Semꝑ
em̄ thronū duodecimū poſſide
bit. Cantat̄ em̄ de ip̄o ꝙ meru-
it thronū duodecimū poſſidere
Sed fuit ſegregatus ſitu et lo-
co. et hoc ꝓpter ſui curſus vtilio
rem ꝓgreſſum. Legit̄ em̄ Actu.
xiij. Dixit ſpūſſanct⁹. Segrega
te mihi paulum ⁊ barnabam in
opus ad quod aſſumpſi eos.
Et reuera ſegregati ab alijs ꝑ
plura loca diſcurrerunt. et ſic
etiā maiorem fructum fecerunt

ꝙ ſi ſtetiſſent cum alijs ſimul. Poſtmodum etiam paulꝰ conſilio ſpūſſancti fuit ſegregatꝰ a barnaba. vt ſup. ambo maiorē fructū facerent p̄dicando ī pluribꝫ locis. O quomodo paulꝰ diſcurrit per mundū poſt iſtaꝫ ſegregationem. nauigando maria. peragrando terras ſpacioſas. modo erat in grecia: modo in aſia minori. modo in ſyria: modo in iudea. modo Rome: modo in hyſpania. ⁊ in alijs ꝑtibꝫ occidentis. ⁊ potius videbaꝛ̃ volare ꝙ ambulare. Et certe iſte curſus fuit mūdo ⁊ eccleſie ſumme gratioſus ⁊ fructuoſus. propter qḋ fuit eo mō quodictum eſt ab alijs ſegregatus. Non ſic autem ſegregāt ſe mali homines a ſocietate bonoruꝫ vt vicꝫ faciant plꝰ de bono. vel ꝓximos loquendo. minꝰ de malo ſed vt amplꝰ deum offendant. ꝓximos ledant. mundū polluant ⁊ ſeipſos irretiant pluribꝫ vinculis peccatoꝝ. De iſtis loquiꝛ̃ beatus Judas in canonica ſua di. Hij ſunt qui ſegregāt ſe metipſos. animales. ſpm̄ nō habentes. ¶ Secundū autēꝫ ꝑncipale tangit cū dicit. continuo nō acquieui carni ⁊ ſanguini. Ecce igitur pauli mira obedientia. Statim enim cum ei chriſtus dixerat. Saule ſaule quid me perſequeris: parauit ſe ad obediendū. dicens ei. Domine quid me vis facere. Et dicente chriſto ad eū. Surge ⁊ ingredere ciuitatem. Continuo poſt baptiſmū intrauit ſynagogas: ⁊ predicabat iheſum: queꝫ paulo ante perſequebatur ſeuiſſime. ſ. in mēbris ſuis. ſicut hoc dicitur Actuū. ix. ⁊ hic dic̄ ipſemet apoſtolꝰ. continuo ſupple poſt gratioſam vocatiōem xp̄i: non acquieui carni ⁊ ſanguini. id eſt. continuo feci voluntateꝫ xp̄i. quā ſemꝑ ex tunc exequi volui vſqꝫ ad mortem. Et ex tunc nō acquieui hijs que videbanꝛ̃ eſſe contra voluntatem eiꝰ. vn̄ non acquieui carni ⁊ ſanguini. id eſt. vicijs carnalibꝫ: ſed potius acquieui om̄is carnalitatis crucifixioni. ⁊ hoc ieiunando. famem ⁊ ſitim patiendo. corpꝰ meum nudum frigori exponendo. manibꝫ laborando. terrarū ſpacia pedibꝫ peragrando. periculoſe maria nauigando. predicando: ⁊ aliquando ſermonem vſqꝫ ad mediam noctem protrahendo. increpando ⁊ inſtantiā quotidianam. ſollicitudinē omniū eccleſiarum habendo. Non acquieui ſecūdo carni ⁊ ſanguini: ſed potius fui de illis de quibus dixi ad Galꝛ̃. v. Qui auteꝫ ſunt xp̄i: carnem ſuam crucifixerunt cum vicijs ⁊ concupiſcentijs. vnde ſcripſi de me ad Galꝛ̃. ij. Chriſto confixus ſum cruci. Et ad Galꝛ̃. vj. Mihi abſit glo

riari niſi in cruce domini no. ⁊c̃
Item. Nõ acquieui carni ⁊ ſan
guini. id eſt. propinquis meis
carnalib9: in perſecutione ſynago⸗
ecleſie ⁊ promotione ſynago⸗
ge: ſed potius acquieui ipoꝝ to
tali derelictioni. ⁊ hoc quia con
ſideraui verbum chriſti dicen⸗
tis Math. xix. Omnis qui re⸗
liquerit domũ: vel fratres: aut
ſorores: aut patrem: aut matrẽ:
propter nomen meũ. centuplũ
accipiet ⁊c̃. Odio enim habui
propter amorem xp̃i omnes co
gnatos meos ſm carnem. quia
mihi in eius ſeruitio obſiſtebãt
Fui ergo ſicut dauid. de quo di
citur Ecc̃i. xlvij. Quaſi adeps
ſeparat9 a carne: ſic dauid a fi⸗
lijs iſrael. Volens enim me ſa⸗
crificare deo ſicut adipem dile⸗
ctiõe ⁊ deuotione pinguiſſimũ
ſeparaui me ab alijs filijs iſra⸗
hel: qui offerebãt deo ſacrificia
carnalia: ⁊ de ſpũalib9 nõ cura⸗
bant D Adhuc dico. tertio
ꝙ non acquieui carni ⁊ ſangui
ni. ⁊ carnis ꝓprie neceſſarie ſu⸗
ſtentationi: ſed potius volunta
rie ⁊ ſpontanee cruciationi. Ac
quieui enim ſicut patet in Acti.
apoſtoloꝝ. ⁊ in epiſtolis meis.
corporis mei captioni. vincula
tioni. incarcerationi. ceſioni. fla
gellationi. multiplici percuſſio
ni a iudeis. ij. ad Corinthi. xj.
et grauiſſime plagationi. in pla
gis ſupra modũ. dicit̃ ibidẽ. la⸗

pidatiõi. ⁊ colaphizationi. ⁊ tã⸗
dez decollationi. ſic etẽim potui
vere dicere illud qḋ ſcp̃ſi ad Ga
lat. vj. Ego enĩ ſtigmata domi
ni ieſu in corpe meo porto. ⁊ illḋ
qḋ ſcp̃ſi. ij. ad Corinth. iiij. Sp
mortificatiõem ieſu in corpore
meo circũferens ⁊c̃. fui enim de
illis de quib9 ſcp̃ſi ad Roma.
viij. Eſtimati ſum9 ſicut oues
occiſionis. Ego enĩ nõ ſolũ al⸗
ligari: ſed ⁊ mori paratus ſum
propter nomen dñi ieſu. ſic̃ dixi
Actu. xxj. Non enĩ feci animaꝫ
meã. i. vitã meã animalẽ: p̃cio⸗
ſiorẽ q̃ꝫ me. i. q̃ꝫ animã meã rõ⸗
nalem. ſꝫ lõge min9 p̃cioſam. ſic̃
dixi in Acti. ſ. xx. Vñ ꝓpter aĩaꝫ
meam rõnalem odio habui vitã
meã animalẽ ⁊ ꝓpriam carnem
Iuxta illud ſaluatoris Joh. xij.
Qui odit animã ſuã ⁊c̃. ⁊ cum
dixi ad Ephe. v. ꝙ nemo carnẽ
ſuam odio habuit: reuera ego
ipſam odio habui: ſibi ſepe ſub⸗
trahens neceſſaria. ⁊ exponens
eam grauiſſimis tormentis. cũ
tñ dicerem ad Roma. viij. curã
carnis ne feceritis in deſiderijs.
ſubintelligens ꝙ in neceſſarijs
eſt fienda. Nolui enim ſemina
re in carne: ſed in ſpũ Nam qui
ſeminat in carne: de carne ⁊ me
tet corruptõem. qui aũt ſemiat
in ſpiritu: de ſpũ ⁊ metet vitam
eternam. ſicut dixi ad Gal. vj.
Caro enim ꝯcupiſcit aduerſus
ſpĩm. ad Gal. v. ꝓpter qḋ volui

iuuare ſpm̄ contra carnē. vt car
nem ipaꝫ dominio ſpūs ſubiu-
garem. Caſtigaui eīm corp⁹ me
um multipl'r. ꝛ in ſeruituteꝫ re
degi ſpūs. ſicut dixi. j. ad Coꝝ.
ix. E Itē q̄rto. nō acquieui
carni ꝛ ſāguini. i. ſanguis ꝓꝓrij
cremēto vt augmētatoꝛ: ſed po
tius ipi⁹ dn̄atoꝛ. ꝛ tandē vniuer
ſali effuſioni. Ter eīm virgis ce
ſus ſum. ſemel lapidat⁹. multo
tiens etiā a iudeis ſicut maleſa-
ctoꝛ ꝑcuſſus: ſanguinē ꝓpꝛium
multū diminui. ꝛ tandē cū de-
collat⁹ fui iuſſu Neronis total'r
effudi. ꝓpter amorē. ſ. dn̄i ieſu q̇
me ſanguine ſuo ꝓpꝛio redemit.
Reſtiti ergo malis hominibus
fidem xp̄i de terra tollere volen
tibus vſqꝫ ad ſanguineꝫ. id eſt.
vſqꝫ ad ſanguinis effuſionem.
Non enim fui de illis de q̇bus
dixi ad Heb. xij. Nondū enim
vſqꝫ ad ſanguinem reſtitiſtꝭ ad
uerſus pctm̄ repugnantes. ego
enim frequenter reſtiti vſqꝫ ad
ſanguinis effuſionē et partitio
nem particularē. ꝛ vltimo vſqꝫ
ad totalem. Uerum eſt enim ꝙ
de plaga colli mei pꝛius exiuit
lac: ī ſignū ꝙ doctrina mea fuit
totius mundi delectabile incre
mentū. ꝛ poſtea exiuit ſanguis
totus: reddens vicem ſanguini
ſaluatoꝛis. Sic igit̄ nō acquie-
ui carni ꝛ ſanguini. Dicitur eīm
Prouerb. j. cuilibet fideli. Fili
mi ſi te lactauerint peccatoꝛes:
ne acquieſcas eis. Reuera lac-
tabant me iudei ꝛ cognati mei
carnales: vt perſequerer chꝛiſti
eccleſiam: ſicut pꝛius fecerā an-
te conuerſionem: ſed nō acquie
ui eis. Item lactabant me de-
mones per aliquos homines:
quaſi cōpatientes mihi: ꝛ ſua-
dentes ꝙ carnem meā a tantis
cruciatibus ſubtraherem Sed
reuera nō acquieui eis. Pꝛocul
dubio non acquieui carni ꝛ ſan
guini: ſed reuerebar. quia caro
eſt talis conditionis ꝙ ei⁹ act⁹
eſt coꝛruptio: eius tactus eſt cō
tagio ꝛ infectio. eius motus eſt
rebellio: eiuſqꝫ finis eſt damna
tio. Eius dico actus eſt coꝛru-
ptio impediens reuelationē mi
ſterioꝝ celeſtium. ꝓpter hoc nō
acquieui ei. Dicit eniꝫ ſaluatoꝛ
Matth. xvj. ꝙ caro ꝛ ſanguis
non reuelat miſteria dei. Item
tactus carnis eſt contagio ꝛ in
fectio. ſuadens fediſſima ꝛ ne-
quiſſima. pꝛopter hoc non ac-
quieui ei. Dicit enim ſapiens
Eccleſiaſtici. xvij. Quid nequi
us q̄ꝫ quod excogitauit caro et
ſanguis. Quaſi di. Nihil aliō.
Carnis etiam motus eſt rebel-
lio contra ſpiritum. pꝛopterea
non acquieui ei. Dixi enim ad
Epheſ. quinto. ꝙ nō eſt nobis
colluctatio aduerſus carnem ꝛ
ſanguinem. pꝛopter quod non
eſt ei acquieſcendum: ſed ma-
gis pꝛeliandum contra ipſam.

Ultimo finis carnis eſt dam/
natio. Dixi enī ad Romanos
viij. Si ſm carnem vixeritis mo
riemini. ſuppleeternaliter. pro/
pter q̄d non acquieui ei. Scri/
pſi enim ad Romanos decimo
quinto. ꝙ caro et ſanguis reg/
num dei non poſſidebunt.

Placeat dei filio qui voluit
fieri homo ex carne ⁊ ſanguine:
⁊ cum eis cōmunicare ſine pec/
cato: vt alios homines qui cō/
municauerant carni ⁊ ſangui/
ni. id eſt. erant homines corru/
ptibiles ſeruiq; peccati redime
ret: ⁊ per mortem ſuam quam
in carne ſua innocentiſſima ſu/
ſtinuerat: ipſum dyabolum de
ſtrueret: ipſoſq; ab eius ſerui/
tute liberaret. ſicut dicit apo/
ſtolus ad Hebreos. ij. quia in/
quit pueri cōmunicauerūt car
ni et ſanguini. vt ſue mortis ef
ficacia regnū dei poſſidere va/
leamus. Quod nobis preſtare
dignetur dominus noſter ihe/
ſus chriſtus. Amen.

Item in die commemo rationis ſancti Pauli. Sermo ſecūdus.

NOtum vo
bis facio fratres euan
gelium. ⁊c̄. ad Gala. p̊
mo. F Epiſtola preſens ſa
tis conuenienter legitur in iſta
die in qua fit ſolennis comme/
moratio de ipſo apoſtolo Pau
lo. qua ꝓpter p̄dicatōem euāge/
lij qd̊ nō ab homīe: ſed a deo di/
dicerat truncato capite meruit
pertingere ad gloriam. i. brauiū
glorioſum. Oſtendit igit̄ apo/
ſtolus in p̄ſenti epiſtola aucto
ritatē ſummā ſui euangelij. ac
p. h̄ euāgelij toti⁹ eccl'e. q2 euāge
liū pauli ⁊ euāgeliū eccl'e vnū ⁊
idem eſt. ſic̄ eo2 vna ⁊ eadē fi/
des eſt. In qua quidē ep'la facit
ap'ls breuiter duo. Primo eī
ꝓponit ꝙ euangeliū ſuū nō acce
pit ipē: nec didicit ab hoīe. Se/
cūdo h̄ ꝓbat triplici rōne. Ex q̄
ↄcludi poterit ꝙ cū euangeliū
qd̊ ipſe docuit ꝑ ſeipſum nō in/
uenit. nec ꝑ hoīs doctrinā didi
cerat. ꝙ a ſolo deo reuelante ip/
ſum habuit. Scḋa pars incipit
ibi [audiſtis aliq̄n] In p̊ma āt
parte apoſtolus implicat tria
multū extollentia doctorē ſuū
ſupple xp̄m. videlicet. vtilitatē
quia euangeliū docuit. De iſto
eī euangelio dicit apoſtol⁹ ipſe
ad Roma. j. ꝙ virt⁹ dei eſt ī il/
lo ad ſalutē omī credenti. Sin/
gularitatem. q2 ſol⁹ docuit. In
alijs eī ſcientijs ⁊ ſi hoīes ali/
qualiter doceant̄ ꝑ homines: ta
men prima doctrina euangelij
cum excedat nature facultatem
non potuit eſſe niſi a ſolo deo. i.
totaliter ab ipō. vnde potuit di
cere paul⁹ illud ps̄. De⁹ docui/

ſti me a iuuentute mea ꝛc̄. ac ꝑ
hoc paulꝰ fuit btūs. iuxta illud
pſ̄. Btūs homo quem tu eru-
dieris domine: et de lege tua
docueris eum. Facultatem: q̇a
reuelando docuit. homines em̄
cum docent multum laborant:
videlicet. clamando. arguendo
exempla ponendo. ſed deus fa-
ciliter docet. vicȝ inſpirando ꝛ
reuelando. neſcit em̄ tarda mo
limina ſpūſſancti gr̄a. ait Am-
broſiꝰ. Et ſm Grego. Spiritꝰ
ſanctꝰ tangit ſubito menteȝ ho-
minis: ip̄mqȝ tetigiſſe docuiſſe
eſt. Dicit igitur [Notum vo-
bis facio fratres] Sic habȝ tex
tus. eccleſia tamen p̄mittit fra-
tres. ſicut eſt moris. [quia euā-
geliuȝ quod euangelizatum eſt
a me] ſupp. vobis. ſic enim de-
bet conſtrui [non eſt ſm homi-
nem.] ſupple me docentem. vel
me mittentem ad predicanduȝ
[neqȝ em̄ ego ab homine acce-
pi illud.] Ab homine dico mit-
tente. ſ. iniungente mihi officiū
predicationis. [Neqȝ didici.]
ab homine. ſupple docente me
interius vel exterius: [ſed ꝑ re
uelationem iheſu chriſti] ſupple
accepi ꝛ didici. Jſaie. l. Domi-
nus deus aperuit mihi aurem.
ego āt non ꝯtradico. Quando
aūt reuelauit ſibi chriſtus euā-
gelium: forte quando fuit trib᷒
diebꝰ non manducans neqȝ bi-
bens. Actuū. ix. vel quādo fuit
in templo in extaſi. De quo di-
citur Actuū. xxij. S Seqꝛ.
[Audiſtis aliquando] Ubi tri
plici ratione probat quod euan
geliū quod ipſe predicabat non
didicit ab homine. Primo qui
dem. quia non didicit ipſuȝ ab
homine ante ſuam conuerſionē
Secūdo ꝙ neqȝ in ſua conuer-
ſione. infra. Cum autem pla-
cuit ei. Tertio ꝙ nec poſt ſuaȝ
conuerſionem: vt dictū eſt ꝓus.
ex quibus relinquitur ꝙ nunq̄ȝ
didicit ab homine. Ex quo vl-
terius intendit concludere ꝙ a
ſolo deo euangelium didicit. q̇
docet vtiliter ſingulariter et fa-
ciliter. id eſt. celeriter. vt dictuȝ
eſt. ac per hoc ꝙ ſuū euangeliū
eſt auctoritatis ſūme. ꝓpter qđ
eſt nullatenꝰ relinq̄ndū. Jn pri
ma ꝑte duo facit. Primo enim
oſtendit ſtatū ſuū queȝ habuit
ante conuerſionem in ꝑſecutio
ne eccleſie. Secūdo ſtatū quem
habuit in promotione ſynago-
ge. ibi. [ꝛ ꝓficiebam] Circa ſta-
tū aūt quem habuit ante ꝯuer-
ſionem in perſecutione eccleſie
implicanꝛ q̇nqȝ. ſcȝ fama terro-
ris. [audiſtis.] Tempus erro
ris [aliquando] Ritꝰ euacuan
dus [in iudaiſmo] Conatꝰ de-
teſtandus [q̄m ꝑſequebar] Et
effectꝰ vituperādus. ibi. [Et ex
pugnabam] Dicit igiꝛ ſic ſe cō-
tinuans. Non didici euāgeliū
ab aliq̄ hoīe an̄ ꝯuerſionē. q꞉ nō

poſſem illō addiſcere niſi ab ali
quo chꝛiſtiano ⁊ viro eccleſia-
ſtico. tūc autem. ſicut audiſtis.
⁊ de hoc fama erat. ego pſeque-
bar dei eccleſiā ⁊ om̄es xp̄ianos
[audiſti] ſup. qꝛ de h̄ fama erat
[aliq̄n] q̄n ſup. erat q̄ntū ad me
tp̄s erroꝛis [ꝯuerſatōem meā in
iudaiſmo] .i. in ſtatu ⁊ ritu iu-
daico. q̄ p legē euāgelicā euacu
andus erat. [qm̄ ſupꝛa modū]
.i. ſupꝛa menſurā alioꝝ pſeque
bar. conatu vicꝫ magis deteſtā-
do [eccleſiā dei] .i. chꝛiſtianos.
fugando. ſ. eos. de loco ad locuꝫ
fugientes. [⁊ expugnabā illaꝫ]
effectu ſupple maligno. videlicꝫ
vituperando. [expugnabam.]
illos dico affligēdo penis ī coꝛ-
poꝛe ⁊ interficiendo: quos at-
tingere poteraꝫ. Ecce igitur ſta
tum pauli quē habuit ante con
uerſionē in pſecutione eccleſie.
Sequitur ſtatꝰ quē habuit in p
motione ſynagoge. cū dicit [Et
pficiebam ⁊c̄.] Ubi tangit̄ ipiꝰ
pauli pꝛofectꝰ ⁊ pꝛoficiēdi pceſ-
ſus ⁊ exercendi modus. Dicit
igitur ſic ſe continuando. per ſe
quebar eccleſiam ⁊ expugnabā
illam. ſicut habetur Actuū. ix.
pꝛopter quod vocatus ſum lu-
pus rapax: mane comedēs pꝛe
dam. ⁊ veſpere diuidens ſpolia
Pꝛimo enim fui eccleſie perſe-
cutoꝛ. ⁊ poſtea fui eiuſdem pꝛe
dicatoꝛ. Pꝛopter quod dixi .j.
ad Coꝛinthi. xv. Ego ſum mi-
nimus apoſtoloꝛū. qui non ſuꝫ
dignus voca. ⁊c̄. quoniaꝫ ſupꝛa
modum perſecutus ſum eccle-
ſiam dei. Et non ſolum pſeque
bar ⁊ expugnabā eccleſiam dei
veꝝ etiā pꝛomouebā q̄ꝫtū pote
rā ſynagogā. vnde [⁊ pꝛoficie-
bam in iudaiſmo] implendo. ſ.
legem ⁊ efferendo eam. [ſupꝛa
mltos] nō dico tm̄ ſenes: ſꝫ [coe
taneos meos] .i. iuuenes q̄ plꝰ
poſſunt laboꝛare. vt nō dicā ſu
pꝛa multos pſelitos de gētibꝰ
ad iudaiſmū veniētes. ſꝫ etiā ſu
pꝛa illos q̄ ſūt [in genere meo]
.ſ. iudeoꝝ. pficiebā inq̄ꝫ [abun-
dantiꝰ emulatoꝛ exiſtens] nō ſo
lū legis moſaice: ſed etiā [pater
naꝝ meaꝝ traditionū] q̄s ſup.
ſancti patres addiderūt. Et ſig
nanter dicit [meaꝝ] .i. p q̄bꝰ ꝫe
labā q̄ſi ego tradidiſſem. Fuerūt
enī duo genera traditionū fctā
iudeis. quedam ſm̄ legis expla
nationem ⁊ obſeruationem. et
de his loquitur hic gloſa quas
boni patres addiderūt. quedaꝫ
vero non ſm̄ legem: ſed ad le-
gis euacuationem. ⁊ iſtas ad-
diderūt phariſei. Et de his di-
cit ſaluatoꝛ Math. xv. Irrituꝫ
feciſtis mandatum dei pꝛopter
traditionem veſtram. Dicit au
tem hic gloſa: ꝙ quia vidit deꝰ
paulū tam fidelem in minimo:
ideo vocauit eum per gratiam:
vt conſtantioꝛ eſſet in maximo.
vnde ſm̄ gloſaꝫ: pꝛeuidit deus

eius bonam voluntatē ꝛ emu-
lationē. Et ſi dicatur ꝯtra hoc
ꝙ mala erat eius emulatio. Di
cendum ꝙ ibi erant duo. ſ. zelꝰ
legis. ꝛ hoc erat bonū. ꝛ odium
euangelij. ꝛ hoc vtiqȝ erat ma-
lum Et ſi dicaẜ vlterius contra
glo. dicētē ꝙ erat fidelis ī mini-
mo. ꝙ nō erat fidelꝭ: imo ꝑfidꝰ.
ſm ꝙ ipſe dicit. j. ad Thimo. j.
Dōm ꝙ non erat fidelis a fidei
ꝟtute: ſed a quadam fidelitate:
ſm quā fideliter legem defende
bat. Sic igiẜ patet ꝙ paulꝰ ante
ſuam conuerſionē: euangelium
nō didicit ab homine. quia tūc
perſequebaẜ euangeliū chriſti.
imo ꝛ oēs illos q̄ aliq̄d de euan
gelio ſentiebāt ❡ Sequi-
tur. ⌊ cū autem placuit ei ⌋ Ubi
oſtendit ſecundo ꝙ non didicit
euangeliū ab homīe ī ſua cōuer
ſione. quia in ipſa ſua conuerſio
ne nihil fuit operatꝰ homo: ſed
ſolū deus q̄ per gratiam voca-
uit eum. ꝛ a via mala ſegrega-
uit eū. Et ſi dicereẜ ſicut aliq̄n-
do dixerūt aliqui ꝙ imo anani-
as aliquid operatꝰ fuit. q̄ bap-
tiſauit ipſum. ꝛ impoſuit ei ma
nus. ſicut dicitur Actuum. ix.
Dicendum ꝙ ab iſto nō potuit
addiſcere euangelium. quia ſta
tim poſt baptiſmū intrauit ſy-
nagogas ꝛ predicauit iheſum.
affirmans quoniam eſſet xp̄s.
tāq̄ȝ in euāgelio pleniſſime edo
ctus. homo aūt docendo alium

indiget tēpore mlt̄o. Non mul-
tum etiam poſt tempus vt dici
tur hic. abijt in arabiam ad pre
dicandū. vbi nullꝰ apoſtolꝰ pre
dicauerat vnq̄ȝ. Unde patet ꝙ
in ſua conuerſione nec ab homi
ne videlicet ab Anania: nec ab
aliquo alio euangelium didicit
Et dico ab homine puro. quia
a xp̄o didicit. qui eſt verus ho-
mo et verus deꝰ. Et ſciendū
ꝙ ī hac parte facit apoſtolꝰ duo
Primo enim tangit ſue cōuer-
ſionis modum. Secundo ſuū
poſt conuerſionē proceſſum. ibi
⌊ neq̄ȝ veni hieroſolimā. Circa
modum autem ſue vocationis
implicat quattuor. ſ. ꝓncipium.
quod fuit xp̄s. vocationis actū
qui fuit ipſa ſegregatio. ꝛ voca
tionis propoſituȝ. quod fuit re
uelatio potentie ꝛ ſapientie xp̄i
facte in paulo. ꝛ vocatiōis pro-
fectum vniuerſalē mūdi. quod
fuit euangelizatio per paulū gē
tibus facta. Dicit ergo ſic ſe cō
tinuans. ꝛ expugnabam eccle-
ſiam dei. ꝛ proficiebā ī iudaiſ-
mo. ꝛ tunc certe euangeliū ab
aliquo non didici. ⌊ autem ⌋ pro
ſed. ⌊ cū placuit ei ⌋. ſ. xp̄o. ꝛ ſig-
nāter dicit placuit. q2 iſta q̄ fre
quenter fiunt: fuerūt facta ex ſo
lo dei bn̄placito: nō ex aliq̄ pau
li merito bono ⌊ q̄ me ſegregauit
ex vtero matris mee ⌋ ad lr̄āȝ ex
vtero matris carnalis. deꝰ cm̄
formar hominis natiuitatem.

ſicut dicitur.ij.Mach.vij.vel
allegorice.ab vtero matris mee
.i.a numero phariſeoꝝ.q dice-
bant vter⁹ matris ſue.i.ſynago-
ge.tanq̄ȝ ſecretarij et conſiliarij
eius.q conabant̄ quantuȝ pote-
rant ad generandū ei filios no-
uos Circūibant em̄ mare ⁊ ari
dam:vt facerent vnū proſelitū.
ſicut dic̄ ſaluator Math.xxiij.
[Et vocauit per grām ſuam.]
ſupp.de mala via in bonā Actu.
ix.dixit ei xp̄s inclamādo ip̄m
d̓ celo cū eſſet actualiter ī perſe-
cutione chriſtianorum. Saule
ſaule quid me perſequeris.[vo
cauit] inq̄ȝ[vt reuelaret filium
ſuū in me.i.ſapientiā ⁊ clemen-
tiam filij ſui in mea p̄dicatione
Vn̄ Actu.ix. Vas electiōis eſt
mihi iſte:vt portet nomē meum
⁊c̄.Vel [in me].i.in mea cōuer
ſione.in qua manifeſte apparu-
it clementia ⁊ bonitas filij dei.
ꝓme ad Thimo.j.Fidelis ſmo
dicit apoſtol⁹.iſte quoniam ie-
ſus xp̄s venit in hunc munduȝ
peccatores ſaluos facere.quoꝝ
ꝓm⁹ ego ſum.ſed ideo miſcōiaȝ
ꝯſecut⁹ ſum.⁊c̄.vocauit em̄ me
ꝑ grām.⁊ eam conſecutus ſum
vocauit etiā me ꝑ grām ſuā:nō
per meum aliquod bonum me-
ritum.[vt euangelizarem illū]
id eſt.bona nunciarē ſacramen
ta ⁊ beneficia filij ſui[in genti-
bus]Specialiter āt dicit.in gē-
tibus.Iſa.lv.dictum fuit pau-
lo ſicut ipſe dicit in actib⁹.Ecce
teſtem populis dedi eum.ducē
ac preceptorem gētibus.⁊ Iſa.
xlix.Dedi te in lucem gentium.
⁊c̄.Ac ſi di.paulus ſm intentio
nem gloſe.deus qui me naſci fe
cit ad hoc ducere me potuit.an̄
em̄ q̄ȝ aliquis naſcatur:ſcit de⁹
quis futurus ſit aut qualis.vn̄
de Ieremia legitur.Priuſquā
te formarem in vtero noui te ⁊c̄
Qui etiam preſcit futuros ante
q̄ȝ fiūt.⁊ cū vult:per gratiā vo-
cat vt iuſti ſint.ſicut Paulum
vocauit per gratiam vt annun-
ciaret chriſtū. Unde paulus vt
oſtenderet a deo totum eſſe:⁊ ꝙ
eſt ⁊ ꝙ iuſtus eſt.ait.ſegregauit
⁊ vocauit. Sequitur.[cōtinuo
non acquieui] Ubi poſtq̄ȝ teti-
git apoſtolus circa ſuam cōuer
ſionem dei miſericordiam tan-
git ſuā pſi⁹ obedientiā di.ꝙ cuȝ
ip̄m xp̄s vocauit ꝑ grām ꝯti.⁊c̄
[cōtinuo] dicit.i.ſtatim poſtq̄ȝ
vocat⁹ fui[nō acq̄eui carni ⁊ ſan
guini].i.vicijs carnalib⁹.ſic em̄
accipiunt̄ caro ⁊ ſāguis.j.Co-
rinth.xv.Caro ⁊ ſāguis regnū
dei poſſidere non poſſunt.Vel
[carni ⁊ ſanguini].i.ꝓpinquis
carnalibus in ꝑſecutōe xp̄iano
rū.Sic accipit̄ caro Ecc̄i.xlvij.
vbi dicitur d̓ dauid.Quaſi ad-
eps ſeparat⁹ a carne:ſic dauid
a filijs iſrahel.Et notanter di-
cit Paulus.continuo non ac-
quieui.quia nunquam poſtea

acquieuit. multum etiam fuit promptus ad obediendū. ſtatim enim cū chriſtus vocauit eū: dixit. Domine quid me vis facere. Quaſi di. paratus ſum exequi ⁊ obedire. Sic ⁊ illi duo de quibꝫ dicitur Math. iiij. cōtinuo relictis retibꝫ ſecuti ſunt eum.] Sequitur. [Neqꝫ veni hieroſolimam] vbi oſtendit ſuum poſt conuerſionē proceſſuꝫ. ⁊ legitur de proceſſu qui fuit immediate poſt conuerſionem ſuā. Dicit ergo ſic ſe continuans. vocatus per dei gratiaꝫ continuo non acquieui ⁊c. [neqꝫ veni hieroſolimā ad anteceſſores meos apoſtolos] qui ſup. ante me crediderant. Ex quo patet ꝙ ab apoſtolis tūc non didici. quia ad illos tūc non iui. [ſed abij in arabiam] vbi ſupp. nullus apoſtolorū adhuc peruenerat. [⁊ iterū reuerſus ſum damaſcum.] vbi ſupp. prius iudeis predicaueram: ſtatim. videlicet poſt meam conuerſionē Actuum. ix. Ex iſtis patet ꝙ in ſua conuerſione nō didicit euāgelium ab aliquo homine. quoniā fuit a ſolo deo. nec ab Anania. qui ipſum baptizauit. quia paruo tempore cum eo fuit. Et ſicut dicitur Actu. ix. continuo ingreſſus ſynagogas predicabat illis iheſum. nec etiam ab apoſtolis. quia priuſqꝫ iret ad eos euangelium predicauit. De hoc autem ꝙ dicit apoſtolꝰ hic. Neqꝫ veni hieroſolimam. queritur. quia oppoſitū videt᷑. Et ē contra Hieronimū in epiſtola ad paulinū. caplo ij. dicentem ſicut ⁊ infra dicitur. Et Actu. ix. vbi dicit᷑. Cum autem veniſſet in hieruſalem temptabat ſe iūgere diſcipulis. Dicenduꝫ ꝙ Paulꝰ poſt ſuam conuerſioneꝫ non aſcendit ſtatim in hieruſalem: imo poſtqꝫ primo in damaſco predicauerat: ſtatim iuit in Arabiam. vt dicit᷑ hic. et de hoc iſtud verbum intelligit᷑. neqꝫ veni hieroſolimā. ſupple ſtatim poſt meam conuerſionem. Poſtmodū vero poſtqꝫ luſtrata Arabia rediſſet Damaſcum. vbi iudei poſuerūt ſibi inſidias: volentes eum facere comprehendi per illum prepoſitum regis arethe: poſt tres annos aſcēdit in hieruſalem. ⁊ de hoc intelligitur verbum adductū in oppoſitū. Cum autem veniſſet in hieruſalem ⁊c. Sequit᷑. [Deinde poſt annos tres] Ubi tertio oſtendit ꝙ ipſe euangeliū nō didicit ab aliquo puro homine poſt ſuam conuerſionem. Et p̄mo oſtendit ꝙ euangelium non didicit a petro. Secūdo ꝙ non didicit ab aliquo alio apoſtolo ibi. [Aliū aūt apoſtoloꝝ] Tertio confirmat que dixit iuramēto. infra [que aūt ſcribo vobis] In p̄ma aūt parte explicat tria.

ſcz aduentū ſuū apud hieruſalē
Secūdo aduentꝰ cām ibi. [vi/
dere petrū] Tertio aduenietis
morā. ibi [ꝛ manſi] Dicit igi
tur ita [reuerſus ſū damaſcuz.
Deinde poſt annos tres] ſupple
a conuerſione ſua. qui anni de/
bent numerari in illis .xiiij. de
qb' dicit infra. ij. Deinde poſt
annos. xiiij. [veni hieroſolimaz
videre petrū] non ſupple ad ali
quid ab eo addiſcendū. quia iā
eram ſufficienter edoctus. ſed
ſolum adviſitandū eum. vt ſup
ple ſm gloſam: ſciret me ſibi co
apoſtolū [ꝛ manſi apud eū die/
bus qndecim.] in quo apparet
ꝙ ab eo edoctꝰ non fuit. qꝛ apō
eū tam paruo tempe manſit ſm
gloſam. homines eñ in docen/
do alios euangelium maioꝛi tē
poꝛe indigent qȝ ſint dies .xv.
K De hoc autē ꝙ dicit ſuper
iſto verbo. videre petruz. vt ſcz
ſciret ipm eſſe ſibi coapoſtoluz
queriẗ qꝛ ſm hoc videẗ: ꝙ tunc
paulꝰ apoſtolꝰ erat. ꝛ tamē Be
da dicit in gloſa Actuū. xiij. ꝙ
paulꝰ qndecimo anno a paſſiōe
dñi apoſtolatū accepit. Dicen/
dum ꝙ qñ ipſe iuit pmo videre
petrū: habebat vtiqȝ apoſtolatꝰ
officiū. ab iſto enim tēpe ꝙ fuit
conuerſus. et fuit dictum de ip
ſo: vas electionis eſt mihi iſte.
Actuū. ix. habuit apoſtolatꝰ of/
ficium. ꝛ ſic loquitur hic gloſa.
verūtamen non habebat execu
tionem officij. videlicet: pꝛedi/
candi generaliter gentibus. do
nec dixit ſpūſſanctꝰ. Segrega/
te mihi barnabam ꝛ ſaulum. ꝛc̄
Actuū. xiij. ꝛ ſic intelligiẗ alia
gloſa. Item queritur de hoc
quod dictū eſt ꝙ a petro nō di/
dicit euangelium. apud quem
manſit dieb' qndecim. hoc eñ
videtur eſſe cōtra Hieronimū
dicentem in epiſtola ad Pau/
linū. c. ij. que pꝛeponitur in bib
lijs loco pꝛologi. ꝙ hoc miſte/
rio hebdoadis. id eſt. ſeptenarij
cui ſeruiebat vetꝰ teſtamentum
ꝛ ogdoadiſ. id eſt. octonarij. cui
ſeruit nouum: pꝛedicatoꝛ gen/
tium inſtruendꝰ erat. videtur er
go ꝙ non a deo inſtructus fuit
Dicendū ꝙ non ſequiẗ. ſi hꝰ mi/
ſterio inſtruendus erat: ꝙ pꝛo/
pter hoc a petro inſtruereẗ: ſed
a chꝛiſto. verum eſt tamen ꝙ in
hoc numero qndecim in ꝙ ſunt
ſeptē ꝛ octo: illud miſteriuz de/
ſignatur. Notandū etiam ꝙ
in hoc ꝙ paulꝰ poſt annos tres
venit videre petrū: inoleuit cō/
ſuetudo in eccleſia ꝙ pꝛelati in
medio de tertio in tertiū annuz
debent viſitare curiam roma/
nam vel per ſe vel pel ꝑ vicariū
Sed huic viſitationi adiecit cō
ſuetudo illud Deuterono. xvj.
Non apparebis in conſpectu
meo vacuus. Sed de paulo nō
legitur ꝙ poꝛtauerit petro ar/
gentū ꝛ aurum. quia nec paulꝰ

habebat. nec forſan petrus rece
piſſet. iura tñ voluĩt ꝙ laudabi
les ꝯſuetudines ſeruentur. Se
quitur. [Alium autem apoſto-
lorũ]. Ubi oſtendit ꝙ ſicut nec
a petro didicit euãgeliũ: ita nec
ab aliquo alio aplo. d. [Aliũ au
tẽ aploꝝ vidi neminem. vñ pa
tet ꝙ ab eis nõ didicit euãgeliũ
[neminẽ] dico. [niſi iacobũ fra
trem dñi] Quis aũt fuerit iſte
Jacobus. qꝛ ſupple minor fuit:
nõ maior. ⁊ quare dictꝰ ſit fra-
ter dñi. ſuperiꝰ ẽ oſtenſuz. Po-
teſt etiã ꝯcludi ꝙ ſi ñ a petro di
dicit euãgeliuz. ſequit ꝙ nec ab
iſto iacobo. nec ab aliq̃ alio apo
ſtolo. qꝛ petrus prius q̃z aliq̃s
alioꝝ inſtructus fuit in euãgeli
ca veritate. De hoc autez qꝺ di
cit ꝙ non vidit aliquem alium
apoſtolorũ. quando ſic loque-
batur galathis. dubium eſt. qꝛ
ad Galathas ſecundo videtur
plane dicere. ꝙ quando aſcẽdit
in ieruſalez poſt annos. xiiij. vi
dit petrũ ⁊ Jacobum ⁊ Johan
nem. Dicendum ꝙ ſic fuit. ſed
non dicit ſe vidiſſe aliquem ali
um niſi petrum ⁊ iacobũ. quod
dicit quidem ꝓpter auctoritatẽ.
qꝛ petrus erat paſtor totius ec-
cleſie. Jacobꝰ autẽ erat epiſco-
pus ieroſolimoꝝ. vnde puto ꝙ
vidit aliquos alios aplos quã
do aſcẽdit poſt. iij. annos. qꝛ ad
huc omnes apoſtoli erant in iu
dea hoc enim eis preceptũ erat.
ſicut dictum fuit ſupra. vl' dicẽ
dum ꝙ nullum alium aplm vi
dit ſupple ad hoc ꝙ aliquid ad
diſceret ab eo. Sequitur
vltima ꝑticula. in q̃ omnia que
dixerat ꝯfirmat iuramento. d.
[Que autem ſcribo vobis.] ſ.
de me [ecce]. i. ptz oibꝫ. ⁊ in eui
denti eſt [coraz deo. i. teſte deo.
ñ qꝛ mẽtior.] Simile habet. ij.
ad Coꝝ. xj. Deus ⁊ pater domi
ni noſtri ieſu chriſti ſcit: qꝛ non
mẽtior. Jurat autẽ apls. qꝛ ali-
as non credidiſſent ei. Et ſi di-
catur ꝙ iurare a malo eſt. dicit
enim ſaluator Matth. v. Sit
ſermo veſter. eſt eſt. nõ nõ. qꝺ aũt
his abundantiꝰ eſt: a malo eſt.
Dicendũ ꝙ iurare non eſt a ma
lo iurantis maxime quãdo nõ
crederetur ei. eſt autez a malo
non credẽtis ſine iuramento. ⁊
ſic intelligit ſaluator. Recol-
ligendo autez verba p̃ſentis epi
ſtole: patet ꝙ valde ꝯuenienter
legit hodie ſancta mater eccle-
ſia eplam iſtaz. Hodie namqꝫ
fit ſollempnis cõmemoratio ꝺ
apoſtolo paulo. Et certe p̃ſens
epiſtola valde expreſſe exp̃mit
laudes ⁊ virtutes ipſius. Jpſe
enim apls i hac epiſtola quatu-
or laude digniſſima tangit. de
ſeipſo. Primo. ſ. auctoritatem
⁊ veritatem ſue predicationis.
dicit enim in principio ꝙ euan
gelium qꝺ ipſe predicabat non
didicit ab homine: ſed per reue

lationem ieſu chꝛiſti. de quo lo
quit ipſe. ꝑme thimoteū ij. ꝙ in
teſtimonio chꝛiſti poſitus eſt ip
ſe pꝛedicatoꝛ ⁊ apoſtolus. Et ſe
quitur. veritatem enim dico in
xp̄o ieſu ⁊ non mentioꝛ: doctoꝛ
gentium ī fide et veritate. Ve-
rum eſt igitur qꝺ dicit ꝙ non
didicit euangelium ab homine
ſed a dei reuelatione. Secūdo
ꝓfunditatē ſue humiliationis
Refert eniꝫ ipſis galathis quo
modo ante ſuam ꝯuerſionē per
ſequebatur ⁊ expugnabat eccle
ſiam xp̄i. qꝺ procul dubio nō fu
it ſine magna humilitate ſic cō
fiteri patenter peccata ſua. hoc
enim idem ꝯfeſſus fuit ipſe co
ram tribuno cohoꝛtis. ſicut ha
betur actu. xxij. hoc ideꝫ etiaꝫ co
ram feſto et coꝛam agrippa re-
ge. ſicut habetur actuū. xxvj. ꝓp
ter qꝺ dicit ipſe de ſeipō. pꝛime
ad Coꝛi. xv Ego ſum minim⁹
apoſtoloꝛū. qui nō ſum dignus
vocari apoſtolus. quoniam per
ſecutus ſum eccleſiam dei. Ter
tio fidelitatem ſue recognitio-
nis. fideliter enim cognoſcit in
iſta epiſtola ſic ſe fuiſſe vocatuꝫ
⁊ ſegregatuꝫ ab oī malo ſtatu ꝑ
grāꝫ xp̄i: ñ ꝑ iuſticiā ſui. ex ſolo
xp̄i beneplacito: non ex ſuo aliꝗ
merito ꝓpter quod dicit pꝛime
ad coꝛinth. xv. Gratia dei ſum
id qꝺ ſū. Quarto celeritatē ſue
executionis. dicit enim ipſe ꝙ
ſtatim cum fuit vocatus a chꝛi
ſto. conuerſus ad ipſum demā-
dauit executioni debite officiū
ſibi iniunctum. vnde dicit. con
tinuo non acquieui carni ⁊ ſā-
guini ⁊c̄. Promptiſſim⁹ ergo
fuit ad exequendum pꝛedica-
tionem euāgelij. cui omnis toꝛ
piditas ominiſqꝫ ocioſitas re-
pugnat. vnde ⁊ actu. ix. dicitur
⁊ continuo īgreſſus ſynagogas
pꝛedicabat illis ieſum. Pꝛimū
iſtoꝛum tāgit apoſtolus. in ꝑn-
cipio cum dicit. notum vobis
facio euangelium. Secundū
cum addit. Audiſtis aliquan
do. addit tertium. cum ſubdit
Cum autem placuit ei. Quar-
tum cum ſubiungit. continuo
non acquieui carni et ſāguini.
Dignus eſt ergo chꝛiſti apoſto
lus omni laude ꝓpter ipſi⁹ vir-
tuoſa merita. ⁊ multum ratio-
nabiliter de ipſo fit hodie com-
memoꝛatio ſolennis.

De diuiſione apoſtoloꝝ. Sermo Pꝛimus.

Iam non
eſtis hoſpites ⁊ ad-
uene ⁊c̄. ad Eph. ij.
M In hac breui epiſtola oſtē
ditur ꝙ gentiles ad fidem chꝛi
ſti conuerſi ſunt equales iudeis

ad fidem eccleſie conuerſis. q̄ꝫ/
uis em̄ ante conuerſionē iudei
eſſent gentibꝰ digniores: deo qꝫ
propinquiores. eo ꝙ iudei cole
bant vnum deum: de quo habe
bant per legem noticiam. genti
les autem non habebant de deo
noticiam: niſi ſolum naturaleꝫ.
poſt conuerſionem tamen ꝛ re/
ceptionem fidei: non ſunt iudei
digniores gentibꝰ. nec plus ha/
bent iuris in vtraqꝫ domo dei.
ſcꝫ in militante ꝛ triumphante
eccleſia q̄ꝫ gentiles. Igitur apo
ſtolus oſtendēs in epiſtola eq̄/
litatem vtriuſqꝫ populi: hic bre
uiter quattuor tangit. Primo
quidem amotionem indignita
tis in gentibus: cum dicit eis.
[Jam non eſtis ꝛc̄.] Secundo
poſitionē dignitatis in eiſdem:
cū addit [ſed eſtis ciues] Ter/
tio expreſſionē equalitatis gen/
tium cū iudeis. cum ſubdit [ſu
peredificati.] Quarto promo/
tioneꝫ ſanctitatis in vtriſqꝫ. cū
ſubiūgit. in quo om̄is edifica/
tio. Primo ergo tangit amotio
nē indignitatis a gentibus ad
fidem conuerſis. Hic enim eſt
rectus ordo. vicꝫ. ꝙ primo vi/
cia extirpentur. ſecundo virtu/
tes plantenꝭ. tertio plantate ra/
dicenꝭ. ꝛ quarto radicate aug/
mententur. Iſta quattuor ī his
quattuor particulis apoſtolus
oſtendit. Dicit igitur primo lo
quens ad litteram epheſijs. ꝛ in
ipſis loquens omnibꝰ fidelibꝰ.
ꝛ precipue d̄ gentibꝰ conuerſis.
[Jam] ſupple a tēpe recepti
onis fidei [non eſtis hoſpites]
id eſt. ſm glo. indigniores iu/
deis in fide. ſicut olim fuiſtis ī
lege. vel [hoſpites.] id ē. feſtine
tranſeuntes ꝛ nihil iuris in do
mo dei ſeu ciuitate habentes.
ſicut hoſpes feſtine trāſit. ꝛ ni/
hil iuris habet in domo vel ciui
tate qua hoſpitatur [ꝛ aduene]
id eſt. extranei ꝛ remoti a deo.
ſicut olim fuiſtiſ cum ante fidei
receptionem ydola colebatiſ Igi
tur quia fidem chriſti recepiſtiſ:
non eſtis hoſpites ꝛ aduene. de
vobis enim dicit deꝰ Iſa. liiij.
Ecce accola veniet qui non erat
mecum ꝛ aduena quondā mi/
hi adiungetur. Ecce ꝙ ꝑ fidem
chriſti quam predicauerāt ſan/
cti apoſtoli: fuit amota omnis
indignitas a gentibꝰ cōuerſis.
Sequitur. [Sed eſtis ciues.]
Ubi tangit poſitionē dignita/
tis in eiſdem. ſic ſe continuans.
O vos gentiles ad fidem chri/
ſti predicatam per apoſtolos cō
uerſi. Jam nō eſtis hoſpites et
aduene. quid ergo: [ſed eſtis ci/
ues ſanctoꝝ] id eſt. eiuſdem iu
ris ꝛ dignitatis in domo dei. q̄
eſt eccleſia militans ꝛ trium/
phans cū ſanctiſ vnūquoqꝫ conuer
ſis. [Ciues] dico hieruſalē: non
babylonis. duas em̄ ciuitates
duo amores faciunt. ſm gloſaꝫ

ſcilicet amoꝛ dei ciuitatem dei.
que dicitur hieruſalem. Apoca
lip.xxj. Uidi ciuitatem ſanctaꝫ
hieruſalem nouam deſcenden-
tem de celo a deo paratam tan-
q̃ꝫ ſponſam oꝛnatam viro ſuo.
Et amoꝛ mundi ciuitatem dya
boli. que babylon appellatur.
De quo dicitur in Pſal. Filia
babylonis miſera: beatus qui
retribuet tibi retributionem tu
am quã retribuiſti nobis. Bea
tus qui tenebit ⁊ allidet paruu
los tuos ad petram. Quid igi
tur: eſtis ciues hieruſalem ce-
leſtis cũ omnibꝫ ſanctis q̇ eiuſ-
dem ciuitatis ꝑ fidem ⁊ carita-
tem ciues exiſtunt. [⁊ domeſtici
dei] .i. familiares quibꝫ archa-
na reuelant̃. Iohã.xv. Iam nõ
dicam vos ſeruos: ſed amicos
⁊c̃. Igitur felices ſunt omnes q̇
fidem chꝛiſti ſuſceperunt. ⁊ hoc
ratione ꝯditionis. quia ſunt ci-
ues ⁊ non hoſpites. ⁊ ratiõe ſo
cietatis. quia ſunt ſocij̃ ſancto-
rum. non peccatoꝛuꝫ id eſt ydo
latrarum. ⁊ ratione familiarita
tis. quia domeſtici dei. non ad
uene id ẽ extranei ab ipſo. Qui
enim aliquando longe fuerant:
facti ſunt pꝛope in ſanguĩe xp̃i.
vt ſupꝛa eodẽ apoſtolus dicit.
¶ Sequit̃. [ſuperedificati
⁊c̃.] Ubi tertio tangit apoſto-
lus expꝛeſſionẽ equalitatis vtri
uſqꝫ populi. vel melius. vt di-
catur ꝙ hic tangit pꝛemiſſoꝛuꝫ
et ipſius equalitatis cauſam et
rationem. Et tangit hic tria.
videlicet: fidei edificium. cũ di-
cit. ſuperedificati. Edificij̃ fun-
damentum. cum addit. ſuꝑ fun
damentum. Fundamenti fir-
mamentũ. cum dicit. ip̃o ſum-
mo. Dicit igitur: ſic ſe continu
ans. vos gentiles ad fidem con
uerſi non eſtis indigni: ſed di-
gni. nec poſſunt ſuper vos iu-
dei conuerſi de aliquo gloꝛiari.
quia non eſtis hoſpites: ſed ci-
ues. non ſocij̃ ydolatrarum: ſed
ſanctoꝛum. non aduene: ſed do
meſtici ⁊ familiares dĩ. Et que
eſt cauſa huius ecce. quia iam
ſupple eſtis [ſuperedificati] id
eſt. innixi. ⁊ de bono in melius
erecti vel euecti. [ſuper funda-
mentum.] id eſt. ſuper doctri-
nam [apoſtoloꝛuꝫ ⁊ pꝛopheta-
rum] Apocalip.xxj. dicitur. ꝙ
ciuitas dei. id eſt. eccleſia. habet
duodecim fundamenta. id eſt.
doctrina duodecim apoſtoloꝝ.
de quibus dicitur in pſ̃. Fun-
damenta eius. id eſt. eccleſie: in
mõtibus ſanctis. id eſt. in apo-
ſtolis. Et Iſaie.lv. Fundabo te
in ſaphiris. ⁊ hoc [ipſo ſummo
angulari lapide chꝛiſto iheſu.]
id eſt. edificati eſtis ſuper fun-
damentum pꝛedictum: ip̃o qui
dem chꝛiſto iheſu exiſtente ſup.
ſummo angulari lapide. Chꝛi
ſtus enim dicitur lapis pꝛopter
firmitatem, ſuſtinet enim eccle-

m M 3

ſiam. ſed ſumm⁹ propter digni
tatem. quia conſummat eam. ſꝫ
angularis. propter duorum po
pulorū collectionem in ſe ⁊ ſo-
cietatem. Math. xxj. Nunꝗ̄ le
giſtis in ſcripturis. lapidē queꝫ
reprobauerunt edificantes: hic
factus eſt in caput anguli. Uel
ſic. ſuper fundamentū id ē xp̄m
quia fundamentū aliud nemo
poteſt ponere preter id qđ poſi-
tum eſt qđ eſt chriſtus ieſus. p̄-
me ad Corinth. iij. [apoſtolorū
⁊ prophetaꝝ.] id eſt cui innitū
tur et ſuper quo fuerunt funda
ti apoſtoli et prophete. Eadem
enim fuit fides patrū preceden
tium et ꝯſequentiū. Quicquid
enim apoſtoli predicauerunt: p̄
dixerant ꝓphete. qđ fuit figura
tum Numeri. xiij. in portātib⁹
botrum. Duo enim viri porta-
bant botrum. Quorum vnus
precedebat: et alter ſequebatur
et. Math. xxj. cum dicit Et q̇
ſequebātur clamabāt. Oſanna
⁊c̄. Sequitur. ip̄o ſūmo ⁊c̄. ex-
pone ſicut prius. ¶ No-
tandum autem ꝙ aliter eſt ſm
gloſam. in fabrica corꝑali. ⁊ ali-
ter in ſpirituali. partes enim in
terreſtri edificio tendunt deor-
ſū ⁊ ideo fundamentū eſt deor-
ſum. in celeſti autem edificio ꝑ-
tes tendunt ſurſum. ⁊ ideo fun
damentum eſt ſurſum ⁊ in ſum
mo. vnde de chriſto qui eſt fun
damentuꝫ eccleſie dicit̃ hic [ip-
ſo ſūmo ⁊c̄.] Quamuis enī apo
ſtoli ſunt fundamenta eccleſie.
chriſtus tamen eſt primum fū
damentū. igitur ī celeſti fabrica
ip̄i fideles ſunt edificiū. ip̄i em̄
ſunt ſuperedificati. fundamen-
tū aūt hui⁹ edificij eſt ip̄e xp̄s.
⁊ apl'oꝝ doctrina. ꝺ vtroqꝫ em̄
exponitur iſtud qđ dicit̃. ſupra
fundamentū ⁊c̄. Sed firmamē-
tū hui⁹ fundamēti qđ ē doctri-
na fidei: eſt ip̄e ihesus xp̄s. q̇ eſt
lapis ſūm⁹ ⁊ angular̄. vt dictū
eſt. Sequitur [in quo om̄is edi
ficatio]. Ubi tangit quantum
ad omnes fideles ſanctitatis ꝓ
motioneꝫ virtute cauſe p̄dicte.
Et duo facit. Primo em̄ tāgit
generaliter ip̄m ꝓfectū. Scđo
applicat ad epheſios ſpecialiter
ip̄m ibi [In quo ⁊ vos]. Dicit
ergo primo. ſic ſe ꝯtinuās. [edi
ficati eſtis]. i. in edificio ſpiri-
tuali poſiti. cuius ē lapis vtrū-
qꝫ ꝯiungēs pariter ipſe iheſus
chriſtus. [in quo]. i. ꝑ quem. ⁊
virtute cui⁹ [om̄is edificatio]
tam ſupple. de iudeis q̄ꝫ de gen
tib⁹ [ꝯſtructa creſcit] ſup. per
augmentū virtutū [in templū
ſanctum]. id eſt quouſqꝫ ſit tē-
plum ſanctum [in domino]. i.
in dei operatōe. prime ad Coꝝ.
iij. Templum dei ſanctū eſt qđ
eſtis vos. Et notanduꝫ ꝙ hic
apoſtolus. tangit tria. ſm tripli
cem ſtatum ſcilicet. Incipienti
um. Proficientium. Et perfe-

ctoꝛum. ſpiritualeenim edifici
um ꝯſtruitur in incipiētibꝰ. cre-
ſcit in pꝛoficientibꝰ. templū fit
ſoli deo dedicatum in viris ꝑ-
fectis. Conſtruitur ꝑ virtutes.
creſcit per dona. templum fit ꝑ
beatitudines ipſas. Sequitur
applicatio ad ipſos Epheſios.
⁊ in ipis ad quoſlibet ſanctos
chꝛiſtianos. [in quo] .i. ꝑ queꝫ
chꝛiſtū fundamentum eccleſie:
⁊ lapidem angularem ſummū
[et vos.] ſcilicet epheſij. ⁊ qui-
cūqꝫ alij ſint xp̄iani [coedifica-
mini in habitaculū dei.] .ij. ad
Coꝛin. vj. Inhabitabo in illis.
⁊ Apocalipſis. xx. Ecce taber-
naculum dei ⁊c. [in ſpiritu ſan
cto] .i. in ſpirituſſancti virtute.
inchoante ⁊ ꝯſumante habita-
culum eſtis. Ergo huius tem-
pli ⁊ huiꝰ habitaculi cauſa effi-
ciens eſt virtus ſpirituſſancti.
Finis eſt habitatio fidelis po-
puli. Materia ſꝰo ipi veri chꝛi-
ſtiani: per iſtud ꝓnomē vos mō
ſtrati. Et notandum ꝙ oīs iſta
edificatio facta fuit ⁊ adhuc fit
pꝛincipaliter virtute xp̄i ⁊ ſpiri
tuſſancti. ſic tamē facta: adhuc
fit ſecundario ⁊ miniſterialiter
per doctrinam fidei ſeminatam
in mundo per apoſtolis. ⁊ ergo
pꝛeſens epiſtola legitur ꝯuenie-
ter in feſtis eoꝛum.

Item De diuiſione apl'oꝝ.
Sermo Secundus.

Q Iues ſan
ctoꝛū et domeſtici dei
⁊c. P In ꝙ oīs
edificatio conſtructa creſcit ⁊c.
vbi ſupꝛa. Numerus funda-
mentoꝛum nō excedit numerū
lapidum. xij. ꝑ quos intelligū-
tur apoſtoli. ⁊ hac ratione fun-
damenta iſta ſunt in nūero duo
denario. qꝛ ciuitas iſta per quā
intelligit̄ eccleſia erat ſicut Jo-
hannes dicit in apocalipſi. xxj.
capitulo. in quadro poſita. ita
ꝙ quelibꝫ pars habebat pꝛo fū
damentis tres lapides. et ita
in vniuerſo. xij. quoniam ipſi
apoſtoli chꝛiſti ꝑ quattuoꝛ mū-
di climata fidem trinitatis pꝛe
dicantes: ipſam eccleſiam fun-
dauerunt. Dicatur ergo pꝛi-
mo de beato Petro. Fundamē
tum pꝛimum Jaſpis. Petrus
enim caput et vertex totius ec-
cleſie: dicitur hic fundamentū
ratione firmitatis. ſupꝛa quod
vt dictū eſt ſ ꝑ Augu. totiꝰ ec-
cleſie edificij altitudo cōſurgit.
Sed dꝛ fundamentū ꝓmū rōne
oꝛdinis. Ipſe eīm ad lrām inter
omnes ꝓmus fuit. ⁊ hoc qꝛ pꝛi
me plebis. i. iudeoꝛū apl'us ad
Gal'. ij. pꝛime vꝛbis epiſcopꝰ. ſ.
Rome. pꝛimi paſtoꝛis. ſ. chꝛi-
ſti generalis vicarius. ⁊ ꝓme ve
ritatiſ ꝓfeſſoꝛ ꝓmꝰ. Ut eīm dicit
Maximus in ſermone. Petrꝰ
confitendo Chꝛiſtum dei viui

eſſe filium. Math. xvj. validiſ-
ſima inuictaqꝫ nobis credendi
fundamenta ꝯſtituit. nec aliq̇s
in hoc incõprehenſe deitatꝭ ar-
canum poſſet attollere obtutū
niſi veritas radiaſſet. Et in codē
dicit. Quis tāto glorioſior vi-
ro qui fidem ſecreti inſcrutabi-
lis loquēdo edidit. viuendo do
cuit. ⁊ patiēdo firmauit. Ergo
petrus poſt chriſtum primum
fundamentū eccleſie. ⁊ prima-
rius lapis. vnde de ipo exponi
tur illud zachari. quarto. Edu
cet lapidem primarium ⁊ exeq̄
bit gratiam gratie ſue. Reuera
xp̄s dn̄s eduxit de cauerna tene
broſa iudeorum iſtum lapidē
primariū eccleſie et iam in pa-
tria exequauit. gratiam ſupple
glorie ⁊ premij. gratie .i. meri-
to petri. Sed q̇d: Jaſpis eniꝫ
vt dicit dyaſcorides (qui nouit
naturas lapiduꝫ) eſt coloris vi
ridis principaliter. habet tamē
multos alios colores ꝑmixtos
et eſt virtutis multiplicis. tot
enim creditur habere virtutes
quot habet venulas ⁊ colores.
Et certe beatus petrus habuit
vnam virtutem. ſ. fideꝫ princi-
paliter. ab ipo enim vt dicit idē
maximus. adorāde deitatꝭ no-
bis cepit fides ⁊ ꝑmanet. Dix-
it enim ei chriſtꝰ. Ego rogaui
pro te vt non deficiat fi. tua ⁊c̄.
luce xxij. Fides auteꝫ (que prin
cipiuꝫ eſt vite meritorie ⁊ vigo
ris ſpiritualis) recte figuratur
per colorem viridem qui habet
permixtos multos alios. ſic et
petrus ꝓpter hoc ꝙ fideꝫ in cor
de habuit: loquendo edidit. vi-
uendo docuit. ac patiēdo firma
uit: multas alias virtutes ha-
buit. q. ſcilicet omnes. Et non
vacat a myſterio ꝙ ī capite aſpi
dis dicitur eſſe quidam lapillꝰ
iaſpidi ſimilis. q̇ mire dicit̄ eſſe
virtutis. quia in capite petri .i.
in mēte ſua fuit fides mire vir-
tutis ⁊ efficacie. que adhuc du-
rat et vſqꝫ in finem permanebit
Cū enim ſortes omniū aliorū
apoſtolorum iaꝫ a fide vera diſ
ceſſerint: ſola ſors beati petri.
ſcilicꝫ romane ⁊ ocidentalis ec
cleſie vbi petrus per ſe vel ꝑ ali-
lios ſuos diſcipulos p̄dicauit fi
dem tenet. ⁊ tenebit auctore deo
perpetuis tēporibꝯ inconcuſſā.
ꝓpter quod dicitur apocali. xxj.
ꝙ ſtructura muri eccleſie erat
ex lapide iaſpidis. Quāuis eniꝫ
fides ⁊ doctrina omnium apo-
ſtolorum ꝯcurrerit ad ſtructu-
ram eccleſie: principaliter tamē
fides ⁊ doctrina petri. que ip-
ſam eccleſiā firmiter ꝓpugnat.
ꝓpter quod dicitur eccleſie. yſa.
liiij. Ponam iaſpidem ꝓpug-
nacula tua. Q Dicatur. ij.
de beato paulo. fūdamētum ſe-
cunduꝫ ſaphirus. Paulus eniꝫ
ſecundum ordinarium romane
eccleſie ſicut apparet. in letania

ꝛ canone: ĩmediate poſt petrũ ponitur. et congrue. qꝛ firmiter in vita ꝛ in morte ſocij ſunt ſub eodem pꝛĩcipe. pꝛo eadem fide eadem die. eadem vrbe paſſi et tumulati. Et certe iſte paulꝰ ſicut ꝛ petrus dicitur fundamentum eccleſie ratione firmitudinis. doctrina enim eiꝰ firmiſſima fuit. ꝛ ſicut ſapiens architectus fundamentum poſuit. ſic ꝙ ipe eſt vnus de illis ſanctis montibꝫ de quibꝫ dicitur ĩ pſal. Fundamenta eiꝰ in mõti. ſctĩs. Sed dicitur fundamentuꝫ ſm rationem oꝛdinis. Ipſum eniꝫ eccleſia romana ſcđo loco poſt petrum oꝛdinauit. Et hoc quidem ꝯueniẽter ꝓpter quatuoꝛ. ſ. Pꝛimo ꝓpter vocatõꝫ. Xp̃s eni alios apoſtolos vocauit in terra exiſtẽs. ꝛ hec fuit eiꝰ vocatio pꝛima. Paulum tamẽ vocauit ad dextram patris ſedẽs actu. ix. ꝛ hec fuit eius vocatio ſcđa. Secundo ꝓpter cõmiſſionẽ. petro enim fuit cõmiſſa cura p̃mi populi. ſ. iudaici. paulo vero ſecundi ſcilicet gentilis. ſicut ip̃e dicit ad galath. ij. Tertio ꝓpter moꝛtis perpeſſionem. duo eñi modi erant quibꝫ homines rei occidebantur. Pꝛimꝰ quidem ꝛ cõmunis erat per crucem. et ꝑ iſtum modum ſuſtinuit petrꝰ. Secundus modus erat ꝑ lapides vel per gladium. et ꝑ iſtum modum ſecundũ ſuſtinuit paulus. Fuit enim pꝛimo lapidatꝰ. ſicut ip̃e dicit. ſcđe ad Coꝛinth. xj. ꝛ poſtea fuit gladio capite truncatus. Quarto ꝓpter cognitionem ſeu ſecretoꝛum reuelationẽ. Petro eniꝫ exiſtenti in terra reuelauit p̃r. ſ. celeſtꝭ fidei catholice fundamenta. Mathei. xvj. ſed paulo vſqꝫ ad tertiũ celum rapto reuelauit celeſtia ſacramẽta. Unde marimus vbi pꝛius. Paulus raptus ad tertium celum: ſecreta celeſtia cognouit: vt eccleſiaꝛum futurus doctoꝛ inter angelos diſceret qđ poſtmodum inter homines p̃dicaret. ergo fuit paulus ſcđm fundamentum. vnde potuit dicere petro illud verbuꝫ qđ dixit. Jonathas dauid. j. Regum. xxiij. Tu regnabis ſuꝑ iſrahel ꝛ ego ero tibi ſecundꝰ. Et dicit̃ ſaphyrus ratione virtutis. Eſt enim ſaphirus coloꝛis celeſtꝭ celo ſereno ſimil' ĩ coloꝛe. ꝛ iſte apoſtolus dicit de ſeipſo et alijs Phi. lip. iiij. noſtra conuerſatio in celis eſt. Eſt eniꝫ ſaphirus multiplicis virtutis. ſicut apparet in lapidario Et certe apoſtolus plures habuit virtutes ſpirituales q̃ꝫ quicũqꝫ ſaphirꝰ habeat coꝛpoꝛales. Et ſic de ſaphiro dicit ꝙ eſt gemma gemmarum. Et cum abſolute dicitur gemma: intelligitur de ſaphiro. ſic ꝛ paulus dicit̃ anthonomaſice apoſtolus apoſtoloꝛum. et cum ab-

ſolute dicitur apoſtolus: intel-
ligitur de ipſo. M de iſto apo-
ſtolo quomodo fuit in chriſtuꝫ
propter ſūmam charitatē tranſ
formatꝰ. de qua dicebat ad Ro
manos. viij. Quis nos ſepara-
bit a charitate chriſti. ꝛc. vſqꝫ. q̄
eſt in chriſto iheſu. ꝛc. Unde ꝓ-
pter iſtaꝫ transformationē erat
quedam expreſſa ſimilitudo in
ter chriſtum et paulum. Unde
dicebat Paulus ad Gal. ſexto.
Ego ſtigmata domini iheſu in
corpore meo porto. De chriſto
etiam dicitur Apocalipſ. iiij.
ꝙ erat ſimilis lapidi iaſpidi ꝛc.

R Dicatur tertio de beato
Andrea. fundamentum tertiuꝫ
calcedonius. Andreas enim fu
it fundamentum eccleſie ratio-
ne firmitudinis. ſcilicet fidei.
Fuit enim firmiſſimus in fide
quaꝫ predicauit. quam defenſa
uit. ꝛ in qua eccleſias ſcꝫ achaye
fundauit: et pro qua crucis pa-
tibulū tolerauit. Fuit ergo vnꝰ
de ſanctis montibus: de quibꝫ
in pſalmo. Fundamenta eccle-
ſie in montibꝫ ſanctis. Sed fu-
it fundamentum tertium ratio
ne ordinis. Ipſum enim tertio
loco ordinauit eccleſia. Et hoc
propter quattuor. Primo qui-
dem: quia fuit trium magiſtro
rum diſcipulus. ſcꝫ ꝑmo moyſi
Secundo: quia fuit trium di-
uinaꝝ perſonarum predicator
verus. ſicut dicitur i principio
ſue legende. Dicitur enim ibi ꝙ
preſbyteri Achaye profitentes
trinitatem. ſcꝫ patrem omnipo
tentem. ꝛ filiū ab eo naſcentem
ꝛ ſpiritumſanctū a patre proce
dentem ꝛ in filio quieſcentē di-
xerunt. Hanc fidem didicimꝰ
a ſancto Andrea apoſtolo. Nec
aliqueꝫ moueat ꝙ non dixerūt
de ſpirituſancto ꝙ a filio proce
deret. quia ꝛ ſi hoc non expreſſe
runt: non tamen negauerūt. nec
erat forſan neceſſarium exꝑme-
re. quia in hoc qđ eſt ſpiritūſan
ctum a patre procedere: filius
non diſtinguitur ab eodē. Ter
tio: quia fuit trium miſterioꝝ
fidei egregius profeſſor. ſcilicet
Incarnationis filij dei. Redē-
ptionis humani generis. Et ſa
cramenti euchariſtie. ſicut aper
te patet in proceſſu ſue legende.
Quarto: quia tertio mō crucifi
gēdi fuit cruci affixus. Primo
enim modo xp̄us fuit erectus
cruci affixus. Secūdo petrꝰ ca-
pite deorſum verſo. Tertio an-
dreas in tranſuerſum. ſicut pi-
ctura docet. Fuit ergo tertium
fundamentū. vnde dicatur de
ipſo qđ fuit dictum de phinees
Eccl. xlv. tertiꝰ in gl'a eſt. Sꝫ di
citur calcedoniꝰ ratione virtutiſ.
Eſt enim calcedoniꝰ: vt dicitur
in lapidario. lapis colore palli-
dus. qui omni ſculpture reſi-
ſtit. ꝛ qui contra illuſiones de-
monum valet. Et beatꝰ Andre

as propter labores ⁊ abſtinen-
tiam in corpe palluit: ſed intus
in mente cum virtute floruit ⁊
omni ſculpture reſtitit. quia nõ
in ferro: ſed certe in funibus vi
tam finiuit. Uirtꝰ etiam eiꝰ ↄtra
demones hominibꝫ efficax fuit.
et eſt: ⁊ vſqꝫ in finem erit. Ergo
eſt lapis multũ precioſus. pro-
pter quod fuit dignꝰ vt in eius
capite poneretur corona de la-
pide precioſo. in pſ. ¶ Di
catur quarto de Jacobo maio-
re. fundamentũ quartuꝫ ſma-
ragdus. Fuit eñ iſte fundamẽ-
tum eccleſie. ſicut alij ratiõe fir-
mitudinis. propter eñ zelũ fir-
miſſimũ ſue fidei pmus p ipſa
decollatus fuit. ſicut ptꝫ Actu.
xij. Fuit ergo vnus de ſanctis
mõtibus. de quibus dicitur in
pſalmo. Fundamenta eccleſie
in montibus ſanctis. Sed eſt
fundamentum quartum ratio
ne ordinis. Ipſum enim inter
apoſtolos quarto loco ordina-
uit eccl'ia. et hoc forſan propter
quattuor nomina quibus voca
tus fuit. Fuit enim dictus Ja-
cobus zebedei. ſ. filius. Ad lit-
teram eñ fuit filius zebedei et
marie ſororis matris domini.
Et de hoc Marci. iij. Fuit etiã
dictꝰ frater iohãnis ad lrãꝫ euã
geliſte. ſ. de h Actu. xij. Fuit etiã
dictus boanerges. id eſt. filius
tonitrui rõne doctrine et predi-
cationis: quibus tonans homi
nes terruit; ⁊ a vitijs ad virtu-
tes conuertit. De hoc auteꝫ no-
mine Jacobus maior: ſciendũ
ꝙ dicitur Jacobus maior ſup-
ple ad litteram: et ad differenti-
am alterius Jacobi: reſpectu cu
ius dicit maior. tum quia pri-
or fuit vocatus Math. quarto.
Ipſum enim recepit chriſtꝰ ad
ſua ſecreta. videlicet. ad ſuſcita-
tionem puelle. Luce. viij. et ad
transfigurationem Math. xvij
⁊ ad illam efficaciſſimã oratio-
nem quã fecit propinquus paſ-
ſioni. De quo Luce. xxij. Tum
etiam quia pus ad vitã eternaꝫ
intrauit. Igitur fuit fundamẽ-
tum quartum. De ipſo eñ po-
teſt exponi illud quod ſcribit
Dañ. iij. Species quarti ſimi
lis filio dei. Similis quidem
fuit chriſto. tum quia eius con-
ſanguineꝰ: tum qꝛ fuit in ipſuꝫ
trãſformatꝰ charitate maxima.
Sed fuit ſmaragdus rõne vir-
tutis. Smaragdꝰ eñ a viridi-
tate nimia nomen accepit. nihil
enim eſt viridius in herbis ſeu
folijs qꝫ ſit ſmaragdus. Et iſte
ſanctus iacobus primus inter
apoſtolos: vigorem ſue virtutis
pro fide legis viridis. id eſt. cri
ſti moriens oſtendit. Eſt etiaꝫ
ſmaragdus multiplicis virtu-
tis: ſicut in lapidario dicitur.
Et certe iſte ſanctus incompa
rabiliter plures vtutes habuit
ſpũales qꝫ ſmaragdꝰ corpales
habeat. Propter quod de ipſo
poteſt exponi illud qd ſcribitur

Apocal'.iiij.yris erat in circui-
tu ſedis ſimilis viſioni ſma-
ragdine. yris dicitur Jacobus
federans ſuo modo deum ⁊ ho-
mines.qui fuit ſmaragdo ſimi
lis.propter vigorem fidei: ⁊ vir
tutis efficaciam:et amaritudi-
nem paſſiōis. Dicitur enim de
iſto apoſtolo ꝙ fuit paſſus.viij
kalend. Aprilis. ea ſcꝫ die quo
chriſtus fuit conceptus. Erant
enim dies azimorum. ſicut di-
citur Actuum duodecimo. Fu
it autem tranſlatus in Compo
ſtellam octauo kalend. Augu-
ſti.ea ſcilicet die qua de ipō ce-
lebratur feſtuꝫ.eſt enim ad hoc
tempus magis congruum qꝫ
primum. Fuit auteꝫ ſepultum
corpus in kalend. Januarij.

¶ Dicatur autem de Jo-
hanne fratre eiꝰ. fundamentuꝫ
quintū ſardonix. Iſte enim glo
rioſus apoſtolus quem iheſus
amauit plurimū: dicitur fun-
damentū eccl'e rōne firmitudi-
nis.ſicut alij. Fuit enim vnus
de montibus ſanctis. Sed di-
citur fundamentum quintum
ratione ordinis. Ipſum enim
inter apoſtolos loco quinto or
dinauit eccleſia.et hoc congrue
propter quinqꝫ ſua priuilegia:
que nullus hominum habuit
ſimul.que fuerūt honeſtior cō-
uerſatio. Fuit enim virgo ſacra
tiſſimus per chriſtuꝫ e nuptijs
eductꝰ.vt cantatur de ipō.vir-
go a chriſto.electus: virgo in
euum permanſit. Et certe iſta
ſpecialis prerogatiua caſtita-
tis ampliori dilectione fecit eū
dignum. Subtilior eruditio.
ſicut patet in euāgelio. Alij em̄
euangeliſte comparantur ani-
malibus greſſibilibus. Johan
nes autem propter altitudineꝫ
volatus: ⁊ limpitudinem aſpe-
ctus aquile comparatur. Pro-
fundior reuelatio: ſicut patꝫ in
Apocalip. Eius enim prophe-
tia fuit excellentior omnibꝫ pro
phetijs veteris teſtamenti. Pre
carior commendatio Chriſtus
enim Johannem virgineꝫ vir-
gini: matrem ſuam virginem
commendauit. Et conuenien-
ter ſm Hieronimū.vt ſcꝫ eſſet
inter eos grata et iocunda ſocie
tas: ⁊ floridus aſpectus. Sua-
uior cōſummatio. de Johanne
em̄ creditur ꝙ ſine dolore obijt
⁊ ꝙ ſicut fuit in vita immunis
a corruptione carnis.ſic ⁊ poſt
mortem corpus eius incinera-
tū nō fuit.in hoc quidem ſimi-
lis chriſto ⁊ virgini matri ſue.
Iſta quinqꝫ ſunt per figurā iſta
quinqꝫ in quibus pars benya-
min exceſſit partes aliorum fra
trum. De hoc habetur Geneſ
quadrageſimotertio. Benya-
min interpretatur filius dex-
tre. Iſtum autem iohannē chri
ſtus dominꝰ propter amoris te
neritudinē filiū dextere poterat

āppellare. Sed dicitur ſardo-
nix. qui quidem lapis ex colori
bus duorū lapidum ſcilicet oni
cis ⁊ ſardij nomen ſumpſit. Di
citur in lapidario ꝙ ſardonix ī
parte inferiori eſt niger. in me-
dio candidus ad modum oni-
cis. qui habet colorem vnguis
humani. onix enim grece dici-
tur vnguis latine. ſed in parte
ſuperiori eſt rubeus quaſi mi-
nium ad modum ſardij. Et cer
te iohannes poterat dici niger.
Propter corpalem maceratio-
nem. Cādidus propter virgi-
nalem incorruptionem. ſed ru-
bicundus propter ſpiritualem
dilectionem. Dicitur enim de
iſto ſardonico ꝙ reprimit luxu
riam. ꝙ humilem facit homi-
nem ⁊ pudicū. Et certe iohā-
nes qui in ſe ⁊ in alijs repreſ-
ſit luxuriam humillimꝰ fuit ac
pudicus. ergo fuit lapis ꝑcio-
ſus. ymmo omnis lapis precio
ſus fuit operimentum eius ſci-
licet ſardius. onix. ⁊ alij de qui
bus dicitur ⁊ habetur Ezech.
xxviij. Iſte autem iohānes eſt il
le precioſiſſimus lapis ſardoni
cus. de quo iob. xxvii. Vj
Dicatur autem de thoma. fun-
damentum ſextū ſardius. Bea
tus enī thomas fuit fundamē-
tum eccleſie ratione firmitudi-
nis ſicut alij. poſtꝙ enim audi
uit illud verbum xp̄i. noli eſſe ī
credulus: ſed fidelis. Iohā. xx.
tunc fuit firmiſſimus in fide ⁊
amore chriſti. Fuit ergo de ſan-
ctis montibꝰ vnus de quibꝰ di
citur in pſalmo. Fundamēta ec
cleſie in montibꝰ ſanctis. Sed
dicitur fundamentum ſextum
ratione ordinis. Ipſum enim
in ſexto loco inter apoſtolos or-
dinauit eccleſia. ⁊ forſan prop-
ter hoc. quia cum chriſtꝰ poſt re-
ſurrectōem ſuam vſque ad horam
aſcenſiōis decies apparuit: tho
mas toto tempore primarum
quinque apparitionum manſit in
fide dubiꝰ. nec volebat credere
xp̄m a mortuis ſurrexiſſe: niſi
manus eius ⁊ pedes ⁊ latꝰ pal
paſſet ꝓprijs manibus. propter
quod ſm̄ Hieronimum: appel
latus fuit geminus ſeu dubius
Iohannis viceſimo capl'o. pro-
pter dubiū ſcilicet qḋ hūit ī cre-
dendo: ſed in ſexta apparitione
que fuit poſt dies. viij. a reſurre
ctione xp̄i. Ioh. xx. chriſtum re
ſurrexiſſe firmiter credidit. ⁊ ip
ſum deū ſuum ac dominum cre
didit ⁊ cōfeſſus eſt. dicēdo. deꝰ
meus ⁊ dominus meus. ꝓpter
qḋ ⁊ alio nomine abiſſus vocatᷓ
eo ꝙ abiſſum deitatis meruit pe
netrare. ⁊ tunc in corde huius
apoſtoli ventus omnis peruer
ſe cogitationis ſiluit. ⁊ firmiter
fuit plantatus in fundamento
eccleſie virtute chriſti. iuxta il-
lud Eccleſiaſtici xliij. In ſmōe
eius id eſt chriſti ventus ſiluit

ſupple. in corde huius apoſtoli. ⁊ cogitatione ſua plãtauit abyſ-ſum. id eſt. Thomam. ⁊ planta-uit illum dominꝰ iheſus. Reue-ra in iſta ſexta apparitione chri-ſtus dedit Thome ſuã largam benedictionẽ. iuxta illud Leuit. xxv. Dabo benedictionẽ meam anno ſexto. Sed dicitur ſardiꝰ ratione virtutis. Sardiꝰ enim lapis rubeꝰ eſt colore ad modũ terre rubee. ſic dictꝰ: quia ĩ ſar-dis primo repertꝰ ſit. Et certe iſte apoſtolus fuit totus rubeꝰ. per igneam dilectionem. ⁊ pro-pter magnaʒ compaſſionẽ quã habebat ad chriſtum crucifixũ. vnde erat quaſi cum ipſo cru-cifixus. propter hoc erat quedã ſimilitudo inter Thomã ⁊ chri-ſtum. De quo dicitur Apoc. iiij. ꝙ erat ſimilis lapidi iaſpidi et ſardini. Iſte autem apoſtolus Thomas tranſuerberatus eſt apud indos. ¶ Dicatur de Jacobo minori. fundamentum ſeptimũ criſolitꝰ. Iſte enim ſan-ctus apoſtolꝰ fuit fundamentũ eccleſie ratione firmitudinis ſi-cut ⁊ alij. Ipſum em̄ alij apoſto-li fecerunt primũ epſcopũ hie-roſolimitane eccleſie. quia vide-runt eum in fide ⁊ caſtitate fir-miſſimũ. Unde fuit vnꝰ de mõ-tibꝫ ſanctis. de quibus in pſal. Fundamenta eccleſie in monti-bus ſanct̄. Sed fuit fundamẽ-tum ſeptimũ ratione ordinis. Ipſum em̄ loco ſeptimo inter apoſtolos ordinauit eccleſia. et hoc forte propter hoc: quia ⁊ di-cebatur iacobꝫ alphei ſup. filiꝰ. ⁊ iacobus minor ad differen-tiam ſup. alteriꝰ. Dicebat̄ etiaʒ iacobus iuſtus. ⁊ frater domini ſupp. propter perfectionem iu-ſticie. ⁊ excellentiam ſanctitat̄. Dicit enim Ignaciꝰ in epiſtola ad iohannẽ euangeliſtaʒ de iſto iacobo ſic. Jacobus inquit: qui cognominatur iuſtus. quem re-ferũt chriſto iheſu fuiſſe ſimileʒ facie. vita. ac modo conuerſatio-nis. ac ſi eiuſdeʒ ſupple eſſet ge-mellus. Unde pleriqꝫ in coruʒ fallebantur facie. vnum ab alio nõ diſcernentes. Certũ eſt autẽ ꝙ perfecta iuſticia ⁊ ſanctitatis excellentia omnes virtutes cõ-plent. precipue iſta que ſic eſt ſi-milis ſaluatoris iuſticie et ſan-ctitati. Quia igitur ſeptenario numero deſignatur vniuerſitas ſm Gregor̄. et in iſto apoſtolo fuit virtutum vniuerſitas: con-uenienter in loco illo ordinatur Und̄ ordinauit ipſum eccleſia in loco ſeptimo ꝓpter ſeptẽ ma-gnifica que de ipo preter mar-tirium enarrant̄. Dicit em̄ Ege-ſippꝰ in libro illuſtriũ virorum. ꝙ hic iacobus qui fuit ſanctus in vtero matris ſue. ſcilꝫ marie ſororis matris domini: vinum et ſiceram nõ bibit. carnes nũ-qꝫ manducauit. ferrum ĩ caput

eius non aſcendit.oleo non eſt
vnctus.balneis nõ eſt vſus.ſyn
done.id eſt.veſte linea ſemp in-
dutus. Totiens in oratione fle
ctebat genua:vt calles in ipſis
ſicut in calcaneis habere videre
tur. Huic ſolũ permiſſum fuit
a iudeis ſancta ſanctoꝝ ingre-
di.ſupp.non ad ſacrificandum:
ſed ad orandum. Propter iſta
ſeptẽ dicebatꝰ iuſtꝰ:imo ⁊ iuſtiſ-
ſimus.quem tamen poſtea iu-
dei impĳ precipitauerũt de pin
na templi.⁊ fuſte fullonis exce-
rebrauerũt. Propter cuiꝰ inter-
fectionẽ dicit Joſephus excidi-
um hieruſalem contigiſſe. ſꝫ nõ
ſolum propter hoc contigit:ſed
q̄ꜫ maxime propter mortẽ ſalua
toris.ergo iacobꝰ fundamentũ
eſt ſeptimũ.vnde congrue figu
ratꝰ eſt per illũ Enoch. de quo
dicitꝰ in canonica iude.q ꝓphe-
tauit ſeptimꝰ ab Adam. Jſte ãt
iacobꝰ fuit propheta.id eſt.pre-
dicator proximus in chriſtia-
no populo ſeptimus a chriſto.
Etiam fuit figuratus per ſepti
mũ filium yſai.ſ.dauid.de quo
ꝑmo Paralipp.ĳ:Sed fuit cri-
ſolitus ratione virtutis. Eſt em̃
criſolitus lapis ethiopicus. de
die lucens vt aurum.⁊ de nocte
ſcintillas emittens ſicut ignis.
Et certe iſte ſctũs fuit lucẽs plꝰ
q̄ꜫ auꝝ per virtutem iuſticie:et
per claritatem ſapientie in co-
gnitione,et per honeſtatem con
uerſationis. ſed fuit ſcintillas
emittens per viuacitatem pre-
dicationis. Unde per figuram
fuit vt iſte de quo dicitur Dañ.
decimo. corpus eius ſicut criſo
litus. y Dicatur de Phi
lippo. fundamentum octauum
berillus. Jſte autem glorioſus
apoſtolus fuit fundamentum
eccleſie ratione firmitudinis ſi
cut et alĳ. Doctrina enim eius
fũdauit eccleſiam in ſithia. vbi
pro fide chriſti cruci affixus fu-
it.⁊ cum duabus filiabus eius
virginibus que multos ad fi-
dem chriſti conuerterunt ſepul
tus. Unde conuenienter pro-
pter ſuam predicationem dictꝰ
eſt Philippus. quod interpre-
tatur os lampadis. vel os ma
nuum. vel dicitur a philo quod
eſt amor.⁊ ypos quod eſt ſuper
quaſi amator ſupernorum. Jp
ſe enim fuit os lampadis pro-
pter ſuam luculentam predica-
tionem. fuit os manuum pro-
pter aſſiduam operationeꝫ.ſed
amator ſupernorum propter ce
leſtium cõtemplationem. Fuit
igitꝰ philippus vnꝰ de illis ſan-
ctis montibꝰ de quibꝰ in Pſal.
Fundamenta eccleſie in mõtibꝰ
ſanctis. Sꝫ fuit fundamẽtũ octa
uũ rõne ordinis.octauo em̃ lo-
co ordinauit ipm̃ eccleſia. ⁊ for
ſan ꝓpter hoc.qꝛ dixit xp̃o illud
verbũ ſcriptum Joh.xiiĳ. Dñe
oſtende nobis prẽꝫ ⁊ ſufficit no

bis. Jſta autem ſufficientia nõ
erit niſi in octaua reſurrectõis.
in ꝗ ſic expreſſe figuratuꝫ eſt in
circũciſione iudeoꝝ: ꝗ.ſ.fiebat
die.viij.circũcidemur ab omni
culpa ⁊ pena. Sed fuit berillꝰ
rõne virtutis. Eſt enim berillꝰ
lapis indicꝰ.viriditatem habẽſ
cum pallore.⁊ qui magis pallet
magiſ eſt virtuoſus. Et iſte ſan⸗
ctus cum feruore fidei habuit
pallorem propter abſtinentiaꝫ
⁊ carnis maceratione͂.vnde po⸗
teſt dici de ipſo illud Ezech. xx
viij. Omnis lapis precioſus o⸗
perimentũ eiꝰ. vbi cum alijs la
pidibꝫ nominatur berillus.
Z Dicatur de beato Bartho⸗
lomeo. fundamentum nonum
topaſius. Jſte enim ſanctꝰ apo⸗
ſtolus fundamentũ eſt eccleſie
ſicut alij ratione firmitudinis.
Jn amore enim chriſti feruen⸗
tiſſime predicauit fidem eiꝰ.pri
mo in lycaonia. deinde in india
Poſtremo ſub rege aſtrage vbi
ꝑmo dicit̃ crucifixus.dehinc de
coriatꝰ. poſtea decollatus.⁊ in
albana ciuitate maioris arme⸗
nie ſepultus. Fuit igitur vnus
de montibus ſanctis. de quibꝫ
in Pſal. Fundamenta eccleſie
in montibꝫ ſanctiſ. Sed dicitur
fundame͂tum nonũ ratione or⸗
dinis: Jpſum enim nono loco
inter apoſtolos ordinauit eccle⸗
ſia.⁊ hoc forſan.quia legitur de
ipſo ꝙ angeli.quorum nouem
ſunt ordines: ſemper cũ eo am⸗
bulabant: nec permittebãt ip⸗
ſum fatigari.nec etiam eſurire:
vel forte propter hoc.quia ipſe
inter apoſtolos grauiorem paſ⸗
ſionem ſuſtinuit.que fuit exco⸗
riatio. propter amorem illius
qui pro omnibus nobis mori
voluit circa horam nonã. Mat
thei viceſimoſeptimo. Sed di⸗
citur topaſius ratione virtutis.
Topaſius enim inter gemmas
maior eſt quãtitate. Sicut enĩ
refert Plinius.ex vno topaſio
facta eſt ſtatua quatuor cubi⸗
torum. Et iſte apoſtolus: vt
fertur fuit maior omnibꝫ apo⸗
ſtolis generis nobilitate.⁊ for⸗
ſan corporis ſtatura. Topaſiꝰ
etiam et ſi habeat duos colores
principales. aureum ſcilicet et
ethereum: omni tamen.vt dicit̃
in lapidario. colore reſplendet
et quando a luce ſolis tãgitur
omnium gemmarum ſuperat
claritatem. Sic ⁊ iſte apoſtolꝰ
de quo dicitur ꝙ ĩ angulis ſui
pallij ferebat gemmas: habuit
duas virtutes principaliter.ſ.
claritatem ſapientie in cogni⸗
tione ⁊ honeſtatem vite in ꝯuer
ſatione.nichilominꝰ tame͂ om⸗
niũ reſplendebat virtute.et qm̃
luce circũfundebatur diuĩa om
nis lucis corporalis ſuperauit
claritateꝫ.vnde de ipſo dicit be
atus theodorus abbas.ꝙ per⸗
rexit ĩ indiã tamq̃ꝫ lux mũdi vt

tenebroſitates mundi illumi-
naret. ⁊ alibi dicit eidem. Gau
deas ſol orbis terre cuncta illu
minans. os dei. lĩgua ignita ſa
pientiam ꝓmẽs ⁊ fons iugiter
ſanitates emanans. Beatus
etiam dyoniſiꝰ in libro de mi-
ſtica theologia ꝓpter mirã lucẽ
ſapientie q̃ in ipſo fuit et ꝑ ip-
ſum reſplenduit vocat ipſuꝫ di
uinum bartholomeũ. quã q̇deꝫ
diuinã ſapientiaꝫ habuit quia
diuina mandata ſuper aurũ ⁊
topazion dilexit. Vñ dicebat il
lud ps̄. Dilexi mandata tua ſu
ꝑ aurũ ⁊ topazion A Dica
tur de beato matheo. fundam̄
tum. x. criſoprasſus. Iſte ſan-
ctus apoſtolꝰ fuit fũdamentuꝫ
eccl'e ſicut alij ratione firmitu-
dinis Ipſe enim amore xp̄i fir
miſſimꝰ fidem eius predicauit
in ethiopia ⁊ apud egyptũ. vbi
magnã populi multitudinẽ cõ
uertit ad xp̄m. vna cũ rege egip
po. eiuſq̃ filiã nomĩe ephigeni
am. quam conſecrauit: et deo
dedicauit. et pluſquã ducentis
virginibus in monaſterio pre
fecit.. qui tandem iuſſu hirtaci
ſucceſſoris eiuſdeꝫ regis iuxta
altare in quo miſſaꝝ ſolẽnia ce
lebrauerat a tergo percuſſꝰ gla-
dio vitaꝫ finiuit. Fuit igit̃ vnꝰ
de illis ſanctis montibꝫ de qui
bus in pſalmo. Fundamẽta ec-
cleſie in mõtibꝫ ſanctis. ſed di-
citur fundamentũ decimũ rati
one ordinis. Ipſum enim deci-
mo loco ordinauit eccleſia iter
apoſtolos. ⁊ forſan propter h̄.
quia luculẽtius deſcripſit ĩ ſuo
euangelio generationem tp̄alẽ
chriſti qui per decem lineas de
ſcendit in mundũ. id eſt per no
uem ordines angelorũ. ⁊ deci-
mũ hominum. humiliorẽ aſſu
mens. dragmã enim decimaꝫ
perditam. id eſt humanum ge
nus queſiuit ⁊ inuenit. nouem
q̃ ordinibꝫ angelorum aſſocia
uit Item forſan ex hoc decimo
loco ordinatus eſt. quia de pub
licano exactore vectigalium ac
collectore denariorũ factus eſt
obſeruator ⁊ p̄dicator decẽ mã
datoruꝫ decalogi ⁊ euangeliſta
chriſti. cui et magnũ conuiuiũ
fecit. ſicut dicit̃ Luce. ix. Sed
dicitur criſopraſſus rõne virtu
tis. Eſt em̄ criſopraſſus lapis
ethyopicus. de die aureus. ⁊ de
nocte rubeus ſeu igneꝰ. Et re-
uera iſte apoſtolus fuit totꝰ au
reus ꝓpter claritatem ſapientie
et totus igneus propter viuaci
tatem diuine amicicie. propter
quod potuit dici vas aureũ ſo
lidum. ornatuꝫ omni lapide p̄
cioſo. Ecc̄. l. B Dicat̃ de ſy
mone fundamentũ. xj. iacinctꝰ
Iſte enim beatus ſymõ qui ad
diſtinctionem ſymonis Petri
vocatus eſt ſymon chananeus
a chana vico vnde traxit origi-
nem: vbi dominus aquã in vi-

num cõuertit Joh. ij. ſiue Sy-
mon zelotes. quod idem eſt q̃d
chananeus. Chananeus zelus
interpretatur. zelo ergo dei fer
uens chriſtumq́ꝫ audiens iter
pretatur. Et fuit fundamentũ
eccleſie ratione firmitudinis ſi
cut alij. Ipſe enim in fide chri-
ſti firmiſſimus primo fidez ip
ſam predicauit in egypto. poſt
modum autem in perſide. vbi
a pontificibus idolorũ vna cũ
fratre ſuo trucidatus fuit. vñ
dicitur in quadam ſequentia.
Thomam indi. iudam perſe.
ſymonemq́ꝫ ſic reuerſe celico-
las penetrant. Unde quod re-
fert Euſebiꝰ in eccleſiaſtica hi
ſtoria que etiam in eccleſia reci
tatur ꝙ Symon de egypto re-
dijt hieroſolymã. ⁊ poſt mortẽ
iacobi minoris fuit ibi factꝰ e-
piſcopus. ⁊ poſtea atthico ꝯſu-
lari. cum eſſet centum vigiti an
norum cruci fuit affixus. For-
ſan nõ eſt verũ de iſto Symone
apoſtolo. ſed de quodaz alio ſy
mone fratre cleophe. vnde illi
qui dixerunt iſta de ſymone a-
poſtolo. ſicut Beda ⁊ euſebius
poſtea in ſuis cronicis correxe
runt. Hoc autem ego non diffi
nio propter reuerentiam ſ. roma
ne eccleſie. que de iſto ſymone
aſſerit iſta euidenter. Quicq̃d
vero fuerit: certum eſt ꝙ iſte fu
it de primis duodecim qui pro
fundatione eccleſie ⁊ ſeminati-
one fidei mortem pertulit cor-
poralẽ. vnde fuit de ſanctis mõ
tibus. de quibus in pſal. Fun-
damenta eccleſie in montibꝰ ſã
ctis. Sed eſt fundamentũ de
cimum ratõne ordinis. Ipſuz
enim vndecimo loco ordina-
uit eccleſia inter apoſtolos. ta-
liter enim ſe habuit circa horã
vndecimã. quia accepit in pre-
mio q̃ntum acceperant patriar
che ⁊ prophete qui vineam co-
luerant ante ipſum. ſicut d̃ hoc
dicit̃ Math. xx. ca. Ipſe etiam
nõ ſolum fuit fundamentũ pro
pter fidei firmitatẽ: ſed etiã ope
rimentũ eccl̃ie: ꝓpter aſꝑitatem
vnde fuit figuratus per vndeci
mũ ſagum factũ de pilis capra
rũ. q̃d fuit vnum ſ. de tabernacu
li operimẽtis. de q̃ d̃r Exo. xxx-
vj. Sed fuit iacinctꝰ rõne vir-
tutis. Jacinctꝰ eñ eſt lapis ce-
ruleus. ⁊ aliq̃ntulũ ſaphirĩ co-
loris. a quo nomẽ accepit. et q̃
multũ. vt dicit̃. aeri ſe ꝯformat
Eſt etiã ad ſculpenduz duriſſi-
mus. ⁊ eſt magne virtutis con
tra multa nociua. Et certe iſte
apoſtolꝰ fuit pallidꝰ ⁊ ceruleꝰ
ꝓpter vite aſꝑitatẽ. ⁊ ſaphireus
ꝓpter vite honeſtatẽ ꝯformans
ſe xp̃o ꝑ omnẽ ſanctitatẽ. Fuit e
tiã. vt ita loquar. duriſſimꝰ per
patientie ſtabilitatem. ⁊ virtuo
ſiſſimus contra demões. ⁊ ho-
minum infirmitates. vnde po-
teſt exponi de ipſo ꝓpter multi

plicem virtutem in bonis ope
ribus illud Canti. v: Manus tor
natiles aurec plene iacinctis.
¶ Dicatur de iuda thadeo. fū
damentū duodecimū ametistus.
Ubi ſciendum ꝙ anna mr̄ ma
tris domini noſtri habuit tres
viros. ſcȝ p̄mo Joachim. d̄ quo
concepit mariā matrem chriſti
Mortuo vero ioachim nupſit
alij viro. ſcȝ ſalome. de quo con
cepit aliā mariā q̄ fuit nupta ze
bedeo. de quo concepit iacobū
maiorem ⁊ iohānem. Mortuo
vero ſaloma nupſit tertio viro.
ſcilȝ Cleophe. de quo ꝯcepit ter
tiam mariā. que fuit nupta al-
pheo. de quo ſuſcepit quattuor
filios: ſcȝ iacobū minorē. ſymo-
nē chananeū. de quo dictuȝ eſt
ſtatim. Judam iſtū thadeum ⁊
ioſeph. qui cognominatus eſt iu-
ſtus. de quo habetur Actuū .ij.
Jſte autē iudas dictus ē iudas
iacobi. ſ. frater. ⁊ iudas thadeus
quaſi tam deus. i. magnus deus
ſup. per gratiā adoptiōis. et ali
bi dicitur iudas lebeus. qđ ſo-
nat cor vel corculus. id ē. cul-
tor cordis ſui per virtutum va
rietatem. Sic igitur cognomi-
natus eſt ad differentiā ꝙ non
eſt ille iudas ſcariothis qui ꝓ-
didit chriſtum. Jſte enim fuit
peſſimus. ⁊ iſte ſanctiſſimus.
De iſto autem Juda apoſtolo
poſſumus dicere ꝙ eſt funda-
mentum eccleſie ratione firmi
tudinis. Jpſe enim fidem chri
ſti predicauit in ponto ⁊ in me
ſopotamia. poſtmodum auteȝ
cum Symone fratre ſuo in per
ſide. vbi ambo per pontifices i-
dolorū martyriſati fuerūt. Fu-
it ergo vnus de ſanctis monti-
bus de quibus in pſalmo. Fun
damenta eccleſie in montibus ſan
ctis. Sed eſt fundamentum ec
cleſie ratione ordinis. ip̄m eniȝ
ratione ordinis īter apoſtolos
duodecimo loco ordinauit ec-
cleſia. ⁊ forſan propter hoc. q̇a
ſicut ſ͡ȝ primum ordinem apo
ſtolorum. qui ſcribitur in euan
gelijs: Judas ſcarioth proditor
peſſimus fuit duodecimus. ita
poſt illius caſum ſ͡m ordinem
eccleſie: iſte ſanctiſſimus apo-
ſtolus eſſet duodecimus. Et di-
citur ametiſtus ratione virtutis
Ametiſtus enim eſt lapis pre-
cioſus: colore purpureo. ac vio
laceo quaſi roſa nitens cuius vir
tus valet contra ebrietatem. et
facit hominem vigilem. et bo-
num confert intellectum. ⁊ ma
las. vt dicitur. repellit cogita-
tiones. Eſt et iſte ſanctus apo-
ſtolus coloris purpurei: propter
charitatem ⁊ paſſionis deſide-
rium. ⁊ fuit coloris violacei ꝓ
pter humilitatem: ⁊ ſuimet ip-
ſius contemptum. Jntantum
enim fuit humilis ꝙ ipſe voluit
mitti a pari. id eſt a beato Tho
ma apoſtolo ad regem ediſſe

Abagarum. vt iuxta tenorẽ epiſtole ſaluatoris quam ipſe ſaluator eidẽ regi miſerat: ipẽ rex a ſuo morbo per hominem irremediabili liberaret. quod et factũ fuit. ſicut eccleſiaſtica tradit hiſtoria. Si tamẽ verum ſit q̃d eadez refert hiſtoria. fuiſſet eni res inſolita ꝙ par parem et apoſtolus apoſtolum mitteret Quicq̇d tamẽ ſit de hoc: veriſſimũ tamẽ eſt ꝙ iſte ſanctꝰ apl'us fuit humillimꝰ. ꝯtra morbos animaꝝ ⁊ corporũ efficaciſſime virtutis. Hec ſunt igiť fundamẽta ciuitatis ſpũalis que ẽ eccl'ia. que ſunt duodecim apl'i qui ſũt figurati ĩ ſcriptura per duodecim duodenarios. ſcꝫ ꝑ duodecim p̃riarchas. de quibꝰ Geñ. xl ix. totum ꝓpl'm chriſtianũ generãtes. per duodeciꝫ p̃ncipes tribuũ. de quibꝫ Nume. decimo p̃cepta ſalutaria ꝓmulgantes. per duodecim fontes ĩ helym. de quibꝫ Exodi. xvij. doctrina ſua ortũ eccleſie irrigantes ⁊ fecundantes. per duodecim gẽmas in veſte pontificali ſcꝫ rõnali lucentes exẽplis. de q̇bus Exodi. xxxix. ꝑ duodecim panes ꝓpoſitiõis verbo vite animas hoĩm recreantes. ꝺ quibus Exodi. xxv. per duodecim exploratores terre ꝓmiſſionis de quibꝫ Nume. xiij. ſupernaꝫ ciuitatẽ querentes ⁊ alijs nunciantes. per duodecim lapides altaris. de quibꝫ Exodi. xxiiij. chriſti ſacrificiũ in ſeipis iugiter deportantes. per duodecim vitulos ĩmolatos dño. de quibus Exodi. xxiiij. pro fide chriſti martyriũ ſuſtinentes. ꝑ duodecim lapides de iordane ſublatos. de quibꝫ Joſue. iiij. mundanarũ rerum fluxum contemnentes. per duodecĩ boues ſub mari eneo. de quibꝫ. iij. Re. vij baptiſmũ gratie p̄dicantes. ꝑ duodecim leunculos ĩ throno. de quibꝰ. iij. Regũ. iij. ꝯtra peccatores rugientes ⁊ ſeuere ꝓcedentes. per duodecim portas ciuitatis. de quibꝰ diciť Ezechielis. xlvij. poteſtate clauium regnũ celorum aperiẽtes. ꝑ duodecim horas diei. de quibꝰ Johãnis. xj. per duodecim fundamenta ciuitatis. de quibꝰ ħ dictum eſt. quia fuerunt ⁊ ſũt doctrina ſua exemplis ⁊ p̃cibꝰ eccleſiã ſuſtinentes. per duodeciꝫ ſtellas in corona ſponſe. de quibus Apocalipſis. xij. quia fuerunt doctrĩs ac miracl'is eccleſiam illuſtrantes. que oĩa ad duodenarium fructum glorie. de quibꝰ Apocalipſis vltimo. peruenerunt. Ad quem nos ꝑducat ⁊c̃.

In feſto ſancti petri ad vincula. Sermo p̃mus.

Miſit hero

des rex manus ⁊c̄. Actuum. xij

D Sicut dictum fuit ſu-
perius in ſanctorali maiori in
feſto cathedre ſancti Petri: de
ip̄o inter omnes apoſtolos pri
mo triplex feſtum in anno cele
brat eccleſia. ſciꝫ feſtum cathe
drationis. feſtum paſſionis. et
feſtum etiam liberationis ſue a
vinculis. ⁊ hoc eſt illud feſtum
quod vocatur feſtum ſancti pe
tri ad vincula. Fuit autem illō
feſtum inſtitutum quadrupli-
ci de cauſa. Primo videlꝫ ī me
moriam liberationis beati Pe
tri a vinculis: quibꝰ tēp̄e clau-
dij imperatoris ab herode agrip
pa in diebus azimorū ligatus
fuit. ⁊ per angelum ab eiſdem
mirabiliter liberatus. ſicut nar
rat hiſtoria Actuum. xij. ca. et
in iſta epiſtola hodierna recita
tur. Illud autem feſtum ꝓpter
iſtam liberatōnem petri nō po
tuit celebrari iſta die qua a vin
culis liberatus fuit. quia libe-
ratio iſta fuit inter dies azimo
rum. ⁊ ideo ad tēpus aliud ma
gis congruum tranſlatum fuit
Illud etiam feſtum ꝓpter iſtaꝫ
liberationem magis deberꝫ di
ci feſtum a vinculis q̄ꝫ ad vin-
cula. Sed de iſto cauſa alia eſt.
ſicut poſtea dicetur. Secundo
fuit inſtitutum in memoriam
cuiuſdam magni miraculi q̄d
fuit factum tempore alexandri
qui ſub traiano imperatore et
elyo adriano rexit eccl'iam: ſex
tus a beato petro. Cum enī ip
ſe alexander papa eſſet in carce
re quirini tribuni. eiq̄ꝫ diceret
predictus tribunus. ꝙ ſi filiaꝫ
ſuam nomine balbinam. q̄ erat
gutturoſa ſanitati reſtitueret:
baptiſma chriſti reciperet et fi-
dem. Qui quidem alexāder di
xit ei ꝙ faceret inquiri boias. i.
vincula quibꝫ beatus petrꝰ li-
gatus fuerat ſub Nerone. que
cum ip̄e cum magna diligētia
ea requirens inueniſſet: de mā
dato Alexandri pape tradidit
ea ſue filie Balbine oſculanda
quibus oſculatis fuit plenarie
reſtituta ſanitati. ⁊ Quirinus
cum ſua filia fuit baptiſatus.
Tunc Alexander papa hoc fe-
ſtum celebrandum inſtituit in
Kalen. auguſti. ⁊ in honore ſā
cti petri eccleſiam in vrbe fabri
cauit. in quo feſto vincula re-
poſuit: ipſamq̄ꝫ eccleſiam ad vī
cula nominauit. In qua q̇deꝫ
feſtiuitate romanus populꝰ ip-
ſa vincula deuotiſſime oſcula-
tur. dicitur ergo hoc feſtum ad
vincula propter ipſam eccleſi
am ſic nominatam. Tertio fu
it iſtud feſtum inſtitutum pro
remouendo ritu gentili. ⁊ etiaꝫ
in memoriam cuiuſdā magni
miraculi alterius. Narrat eniꝫ
venerabilis Beda ꝙ Eudoxia
filia Theodoſij imperatoris.
vxor Valentiniani imperato-

n ij

ris hieroſolymam ex voto pro-
perauit. ⁊ cuꝫ eſſet in alexādria
vidit populum in Kalen. augu
ſti facientem magnam ſolenni
tatem in honorem Octauiani
auguſti. ⁊ in honorem illius vi
ctorie quam in predictis kalē.
ipſe Octauianus habuerat de
marco anthonio ⁊ Cleopatra
vxore eius. Quod videns ipſa
Eudoxia multum doluit ꝙ dā
nato homini tantus exhibere-
tur honor. Cum autem eſſet in
hieruſalem inde ſecum attulit
reliquias aliquas prothomar-
tyris ſtephani. ⁊ duas cathēas
quibus beatus petrus ligatus
fuerat ſub herode. Cum auteꝫ
veniſſet romam preſentauit il-
las cathenas aplico. q̄ ſtūc erat.
qui illas cathenas quibꝫ liga-
tus fuerat ſub Nerone apporta
ri precepit. que quattuor cathe
ne ita miraculoſe coniuncte ſē
ac ſi vna ⁊ eadem fuiſſet. Theo
doſius igitur imperator ad ho
norem beati Petri eccleſiā edi
ficauit. in qua iſtas cathēas po
ſuit. que dedicata fuit in kalen.
auguſti. ordinatūqꝫ fuit vt iſta
ſolennitas que fiebat tunc ī ho
norem imperatoris Octauia-
ni: fieret in honorem beati pe-
tri. Solennitas ergo piſcatorꝭ
incepit obfuſcare ſolennitateꝫ
imperatoris. ⁊ cathena Petri
torquem auguſti. ⁊ ſic cōtinue
fuit augmentata. iſta obfuſca-
tio donec totaliter ritus gētilis
ceſſauit. Quarto fuit inſtitutū
pro abſolutione ſpūalis vincu-
li obtinenda. chriſtus enim be-
atum petrum a vinculis abſol
uit ⁊ eidem ligandi atqꝫ ſoluen
di poteſtatem dedit. nos auteꝫ
peccatorum vinculis ligati te-
nemur. et abſolui indigemus.
ideo in ſolennitate ipius q̄ dici
tur ad vincula: ipſum honora-
mus: vt ſicut ipē a vinculis ab
ſolui promeruit. et abſoluendi
poteſtatem accepit. ſic ipē nos
a peccatorum noſtrorum nexi-
bus abſolui procuret. vnde cā-
tat tunc eccleſia de beato Pe-
tro. Solue iubente deo terraꝝ
petre cathenas. Qui facꝭ vt pa
teant celeſtia regna beatis. De
vinculis autem materialibꝫ q̄-
bus Petrus ligatus fuit et li-
beratus per angelum habeť in
epiſtola hodierna. que incipit.
Miſit herodes ⁊c. cuius expo
ſitionem quere ſupra in natali
eiuſdem. De poteſtate autē ſol
uendi vincula ſpūalia quaꝫ ip
ſe accepit a domino: habetur ī
euāgelio quod ſcribitur Mat-
thei. xvj. capitulo. Uenit ieſus
in partes ceſaree. ⁊c.

Item de ſancto petro
ad vincula. Sermo. ij.

Miſit domi
nꝰ angelū ſuū ⁊ eripuit me de
manu herodis. ⁊ de omni expe

ctati one plebis iudeorum. Ac
tuum .xij. E Princeps
apoſtoloꝝ ⁊ vertex eccleſie pe-
trus loquens de ſeipo ad litte-
ram nobis euidenter innuit in
iſto vbo diuinā bēignitatē i ſuij pi⁹
liberatōe. hūanā crudlitatē .i re
gis ac populi expectatōne. Pri
mum tangit ipe cum premittit
Miſit dominus angelum ſuū.
⁊ eripuit me. Ubi tangit immē
ſam benignitatem ex trib9. ſcȝ.
Ex mittentis promptitudine.
Ex nuncij aptitudine. Ex fru-
ctus ſeu beneficij magnitudi-
ne. Mittentis quidem prōpti
tudinem ad adiuuandum ⁊ ſuc
currendum tangit. cum dicit.
miſit dominus. In domino ei
notatur prōptitudo ad erogan
dum beneficia. licet enim domi
nus dicatur quaſi donans mi
nas peccatorib9. Ipſe tamē di-
citur dominus quaſi donans
munus. vnde propheta in pſal
mo. dominus ſoluit compedi
tos: domin⁹ diligit iuſtos. Do
minus illuminat cecos: domi-
nus erigit eliſos. Certe petrus
fuit de numero iſtorum. fuit ei
per dominum ſolutus qui erat
compeditus. illuminatus qui
erat in tenebris quaſi cecus. e-
rectus qui iacebat in carcere p-
ſtratus. ex quibus apparuit di
lectus a domino tanq̄ȝ iuſtus.
Hec quattuor apparent ex hy-
ſtoria epiſtole huius. Nūcij ve
ro aptitudinem tangit. cum ad
dit. angelum ſuum. Nō poteſt
enim aptior eſſe nuncius q̄ȝ an
gelus dei. nomen autem ange-
li: nomen nuncij eſt dei. vt dici
tur in pſalmo. Qui facit ange-
los ſuos ſpiritus. id ē. celeſtes
ſpiritus facit āgelos ſuos. per
ipſos enim angelos nunciauit
dominus tamq̄ȝ per ſuos aptiſ
ſimos nuncios quaſi omnia fa
cta magnifica. ſicut apparet ex
ſcripturis. non oportet allega-
re. quia tota ſcriptura eſt plena
Fructus autem magnitudinē
tangit. cuȝ ſubdit. ⁊ eripuit me
hoc enim officium eſt angeloꝝ
iuſtos viros eripere a mal'. de
quo ſunt multa exempla i ſcri-
pturis. ſicut apparet q̄ eripuit
Loth ab excidio ciuitatis. ſicut
apparet Geneſiſ. xix. caplo. Si
cut etiam eripuit Thobiam ab
obprobrio cecitatis. ſicut appa
ret Thob. xj. ⁊. xij. Sic eripuit
tres pueros ab incēdio ignis.
Dan. iij. Sicut etiā eripuit da
nielē a piculo famis ⁊ ergaſtu-
lo carcer̄. ſic hr̄ Dan. vl. De nu
mero āt iſtoꝝ ereptoꝝ p āgelū
fuit btūs pe. ſic ipe in hac epl'a
ꝯfitet̄. ꝯ āgelo ei dn̄i dr̄ i pſ. im
mittit āgel⁹ dn̄i. i. itromittit ꝟ.
ſu. in cir. ti. eū. ⁊ eri. eos. Sic ḡ
tāgit btūs pe. circa ſe ipm diui
nā benignitatem. ibi. miſit do-
min⁹. ⁊c. Scōm autē tāgit
cum ſubdit: de manu Hero-

dis. ⁊ de omni expectatiōe ple
bis iudeorū. Magna ē crude
litas quoniā rex eum iaʒ cepe/
rat. ⁊ in carcerē poſuerat. popu
lus autem expectabat cū deſi/
derio ꝙ rex ipſe eſſet eum poſt
paſcha ad mortem ꝓducturus.
Aggrauat̄ aūt hic humana cru
delitas ꝯtra petrū ex trib⁹ ſcʒ
ex regis capacitate. Ex plebis
malignitate Ex tēporis opor/
tunitate Primū tangit. cū di/
cit. de manu herodis. Jam enī
man⁹ iſti⁹ herodis petrū rapu
erat. ipſūqʒ tenebat. diſponēſqʒ
ſe gloriari in pelle ſua. vt ꝓprie
diceretur herodes. i. gloriās in
pellibus ſanctoꝝ. Occidit au/
tem Jacobū fratrē iohānis gla
dio: videns autem quia place/
ret iudeis apposuit apprehende
re ⁊ petrum. Actuuʒ. xij. Secū/
dum aūt tangit. cum addit. et
plebis iudeorū. qui fuerunt ma
lignantes nō ſolum ꝯtra xp̄m.
ſed etiam ꝯtra apoſtolos ei⁹. ſi
cut apparet in actibus apoſtolo
rum. Sed petrus potuit dice/
re criſto illō pſ̄. Protexiſti me
deus a ꝯuentu malignantium
ſcilicet iudeorum. ⁊c. Tertiuʒ
autem tangit. cum dicit. et de
omni expectatiōe. ple. iudeo.
expectabant enim iudei tēpus
oportunum in q̄ interficeretur
petrus. vnde petrus potuit di/
cere illud pſ̄. Me expectaue/
runt pctōres vt perderēt me. ⁊c

Sic igitur innuit euidenter cō
tra ſe humanaʒ crudelitatē. di
cens. de manu ⁊c. F Cir/
ca primum ſciendum ꝙ euidē
ter appuit diuina benignitas in
ipſa liberatōne petri qui erat ſi
cut in iſta epiſtola dicitur forti
mancipatus cuſtodie. vinctuſ/
qʒ in carcere cathenis duabus.
que quidem liberatio fuit eui/
denter figurata in liberatōe ip
ſius ioſeph. de quo Sapien. x.
dicitur. ꝙ in vinculis non de/
reliquit iuſtum ſuum domin⁹
donec afferret illi ſceptrum re/
gni. Ubi notandum primo ꝙ
petrus per ioſeph congrue in/
telligitur. Et ſi conſideremus
que dicta ſunt ſcḋm veritateʒ: me
lius competunt petro. ſcilʒ pri
mo paternam dilectionem. Ja
cob enim plus cunctis fratri/
bus amabat ioſeph Gene. xxx/
vij. et chriſtus plus cunctiſ apo
ſtolis petrum. Probatio autē
huius dilectionis fuit commiſ
ſio totius gregis. Johan. vltio
Secundo fraternam emulati/
onem. Oderant eīn ioſeph fra/
tres ſui. Geneſis. xxxvij. ⁊ Pe/
trum oderāt iudei qui erāt fra/
tres ſui. vtpote qui cum eo erāt
de vna gente. Tertio prouidaʒ
gubernationem. princeps eniʒ
exercit⁹ ꝓpoſuit ioſeph toti ſue
domui. quam prouide ⁊ fideli
ter gubernauit Gene. xxxix. Et
chriſtus ꝓpoſuit petrū toti eccle

ſie.quã fideliſſime rexit. Quar
to iniuſtã vinculatõem. Fuit ei
ioſeph iniuſtiſſime poſitus ĩ vĩ
culis. Geneſis.xxxix.⁊ petrꝰ ſi-
militer ſine culpa ſua:ſoluꝫ ad
placendum iudeis fuit carceri
mancipatus. Actuuꝫ.xij. Quĩ
to diuinã reuelatõnẽ. Fuerunt
enĩ ioſeph facte diuine reuelati
ones ad interpꝛetatõem ſomni
oꝛũ Geneſis.xl.⁊.xlj.⁊ petro fa
cta fuerat diuina reuelatio de
chꝛiſto.ꝙ cõfeſſus eſt chꝛiſtum
filium dei viui Math.xvj.ca.
cuius quidem reuelatõis con-
feſſio iudeis ipis ſomniũ ac de
liramentis ſimilis videbatur.
Sexto ſtupendam expeditionẽ
Fuit enim ioſeph ſtupẽde edu-
ctus de carcere. Geneſis.xlj.c.
Similr̄ etiam petrus fuit a ca
thenis mirabiliter expeditꝰ A-
ctuũ.xij. Septimo excelſam iu
riſdicionẽ. Fecit eñ pharao io
ſeph totius egypti pꝛincipem ⁊
ad oꝛis eius imperium omnia
diſponi voluit.cunctũqꝫ popu
lum ſibi ſubdidit.ipſo tñ vno
regni ſolio pcedente. Gene.xlj.
Et petrum fecit chꝛiſtus totiꝰ
eccleſie pncipem.omneſqꝫ xpi-
anos petro regendos tradidit
ſicut oues paſtoꝛi. Johan.vlti.
Chꝛiſto enim regni celeſtis ſo
lium ſibi retinenti:ſuper mili-
tãtis eccleſie regni fecit petrũ vi
carium generalem. Octauo di
ſcretam diſpenſatõnem. Diſpẽ
ſauit enim ioſeph alimenta coꝛ
poꝛalia toti egypto Geneſis.xlj
et.xlvij.caplis. Et Petrus di
ſpenſauit toti chꝛiſtianitati ali
menta ſpũalia.verbum ſcilicet
dei. Nono perfectam exaltatio
nem. Fecit enim Pharao aſcẽ
dere ioſeph ſuper currum ſuuꝫ
ſecũdũ.in quo fuit ſumme ma
gnificatus ioſeph. Geneſis.xlj
caplo. Chꝛiſtus cum habuerit
duos currus.ſcilicet matrẽ vir-
ginem.⁊ benedictam crucem.
Petrum exaltari voluit ſuper
currum ſuum ſecundũ. Equũ
enim habuit de ſella regis. In
curru enim patibuli vitam fi-
niuit.in quo fuit ſumme hono
ratus. ¶ Quicquid ergo
dictum fuit de ioſeph ad lite-
ram:optime poſſumus dicere
nunc ſm allegoꝛiam alluden-
tes verbo beati petri.miſit do-
minus angelum ſuum ⁊c̄.pꝛo-
poſitum verbum de ipo beato
petro accipientes quaſi nouuꝫ
thema. In vinculis non dereli
quit iuſtum:donec afferret illi
ſceptrum regni. In quo quidẽ
verbo ad honoꝛem beati petri
quattuoꝛ per oꝛdinem oſtendũ
tur.ſcꝫ Perſequentis pꝛauitaſ
furioſa quã pꝛobat iniuſta vin
culatio.cum dicit.in vinculis.
Aſſiſtentis ſup. chꝛiſti bõitas
viſceroſa.quaꝫ pꝛobat benigna
liberatio.cum dicit.non dereli
quit. Suſtinentis.ſ.petri ſan-

etitas virtuoſa. quā probat per
fecta ꝯuerſatio. cū ſubdit. Ju-
ſtuꝫ. Euadētis ſup. petri dig-
nitas gl'oſa quaꝫ probat ꝯmiſ
ſa iuriſdictio. cū ſubiūgit. Do
nec afferret illi ſceptrum regni
Primo dico tangitur ꝑſequē-
tis id eſt ipſius herodis praui
tas furioſa in petri vinculatio
ne iniuſta ⁊ immani. cū dicit in
vinculis. quib⁹ ſup. ligauit pe
trū herodes. inocentiſſimū ec-
cleſie caput. ⁊ xp̄i vicariū vni-
cum. actuū. xij. qđ fuit immani
tatis indiciū manifeſtuꝫ. O q̄t
ſancti viri fuerūt ꝓ dei nomine
vinculati. iuxta illud ad heb. xj
Sācti ludibria ⁊ ꝟbera exper-
ti inſuper ⁊ vincula ⁊ carceres.
Fuit enim ioſeph vinculatus
propter fidelitatem quam ſer-
uare voluit domino ſuo. gene.
xxxix. Fuit etiam vinculat⁹ ſā-
ſon propter ſeueritatem. quia
ſeuere ⁊ acriter in philiſteos ir-
ruebat. Fuit iohanneſ baptiſta
vinculatus propter herodis in
crepationem. ⁊ quia in veritate
quam predicabat ſtabilis per-
manebat. Marci. vj. et mathei
xiiij. Et tādeꝫ ieſus xp̄s ꝓpt hu
mani generis neceſſitatē. Mat
xxvij. Similiter ⁊ petrus fuit
vinculatus ſicut ioſeph. prop-
ter fidelitatem quā ſeruare vo
luit xp̄o. ſicut ſamſon. propter
ſeueritatem quia ſeuere ⁊ acri-
ter irruebat in iudeos. ſicut io
hannes etiam propter ſtabili-
tatem. quia in fide xp̄i ꝯſtantiſ
ſime ꝑmanebat. ⁊ tandem ſuo
modo ſicut xp̄s propter toti⁹
eccl'e vtilitatē. Potuit ẜ criſtus
dicere petro illud. Ezech. iij. Fi
li hominis ecce data ſūt ſuꝑ te
vincula. ſcilicet demone ſugge
rēte. herode precipiente. turba
militū exequēte. me ꝑmittēte. et
ligabunt te in eis. ¶ Se-
cūdo tangitur chriſti aſſiſtentiꝫ
bonitas viſceroſa in ip̄a libera
tione. cum additur. non dere-
liquit. ſcilicet diuina ſapien-
tia. que eſt chriſtus. Reuera
non reliquit. ſed vt ipſe teſtatur
miſit angelum ſuum ⁊c̄. Actu-
um. xij. capl'o. vnde potuit dicē
re petrus illud ꝑmi Re. decioſe
ptimo capl'o. Dominus q̄ eri-
puit me de ore leonis. id eſt de
poteſtate herodis. qui erat leo
propter crudelitatem. et beſtia
id eſt vrſus propter obſcenitatē
ip̄e me eripiet de manibus ini-
micoꝝ. m. id eſt iudeorum. ⁊ il
lud pſal. Et eripuit me de ini-
micis meis fortiſſimis: ⁊ ab his
qui oderunt me: quoniā cōfor
tati ſunt ſuper me. q2 ip̄m tene
bant in carcere vinctū cathenis
duab⁹. ergo nō dereliq̄t eum vī
ctum in vinculis: ſꝫ ab ip̄is ab
ſolutū: illeſum abire p̄cepit. di-
cit em̄ in ps̄. ꝙ nō derelinq̄t do
minus ſanctos ſuos. ⁊c̄. Ter
tio dico ꝙ tangitur ſuſtinentis
petri ſanctitas virtuoſa in ipſa
iuſticie ꝑfectione. cum ſbditur.

Juſtuz. Vere iuſtus petrus ac
per hoc ꝛ innocens. Juſtꝰ vti⸗
qꝫ petrus. qui vſqꝫ ad moꝛtem
certare voluit pꝛo iuſticia. au⸗
diuerat enim illud Eccĩ. iiij. c.
Vſqꝫ ad moꝛtem certa pꝛo iu⸗
ſticia: ꝛ deus expugnabit inimi
cos tuos pꝛo te. Ipſe enim eſt
iſte iuſtꝰ ꝺ quo Sapientie. x. c.
Juſtum deduxit dominus per
vias rectas ꝛc̃. Quarto tan
gitur euadentis petri dignitaſ
glozioſa in commiſſa iuriſdici⸗
one. cũ ſubiungit̃. donec afferrꝫ
illi ſceptruꝫ regni. id eſt donec
iuriſdicionem vniuerſalẽ ei cõ⸗
mitteret. id eſt cõmiſſam eẽ de⸗
monſtraret. Xp̃s enim dixerat
petro. Tibi dabo claues regni
celozum. Math. xvj. Et paſce
oues meas Johan. vl. Sed ni
ſi ip̃m a vinculis iſtis abſoluiſ
ſet: auctoritatẽ ſibi cõmiſſaꝫ nũ
q̃ꝫ fuiſſet vt paſtoꝛ aſſecutꝰ. vn
de in figura dicit̃ de petro Ge⸗
neſis. xlix. Sedit in foꝛti arcꝰ
eius. id eſt pꝛedicatio petri que
per arcuꝫ ĩtelligitur ſtetit ſtabi
liter in cozde ſtabili: in oꝛe ſuo
audaci: ꝛ in manu foꝛti. Seq̃t̃
Et diſſoluta ſunt vincula bꝛa⸗
chioꝝ ꝛ manuũ illiꝰ. Sequit̃.
Jnde paſtoꝛ egreſſus eſt lapis
iſrl̃. Noluit enĩ xp̃s petrũ in vĩ
culis derelinq̃re: vt inde. ſcꝫ de
carcere egrederet̃ paſtoꝛ. ſcꝫ pe⸗
trꝰ q̇ lapis iſrl̃ dictꝰ q̇dẽ a petra
fuit ſup̱ q̃ꝫ edificata ẽ eccl̃a tota
Mat. xvj. Tu es petrꝰ. ꝛ ſuper
hãc. ꝛc̃. dixit ei xp̃s. ğ paſtoꝛ iſrl̃
egreſſꝰ ẽ lapis iſrl̃. qꝺ h̃ vͥbo eti
am ſonat: donec afferret illi ſce
ptrũ regni. dꝛ ğ. in vincul̃ nõ de
reliq̇t eũ. ꝛc̃. ĩmo vt ipſemet teſta
tur in vͥbo p̃us aſſũpto: p̱ ange
lũ ſuũ dñs eripuit eũ. In epl̃a
etiã iſta dꝛ. ꝙ ceciderũt cathene
ſup. due q̇bꝫ vinctus fuerat. de
manibꝫ eiꝰ. Nõ qꝛ hodiernuꝫ
feſtũ dꝛ ad vincl̃a. ꝛ qꝛ in iſta ẽt
epl̃a fit mẽtio de cathẽis q̇bus
petrꝰ fuit vinctꝰ: vlteriꝰ qꝛ ĩ ho
dierno euãgelio fit mẽtio ꝺ po
teſtate ligãdi atqꝫ ſoluẽdi quã
xp̃s dedit petro. idcirco de vin
culis ſũt aliq̃ p̱tractãda moꝛa
liter J Eſt igit̃ ſciendūꝫ ꝙ
ſũt vincula q̇dã celerrime diſ⸗
rũpẽda. ſ. vincl̃a crimĩal̃ ĩfectio
nis. Quedã firmiſſime p̱ſtrigẽ
da. ſ. vincl̃a ſpiritual̃ affectiõis.
Quedã patiẽtiſſime ſuſtinẽda.
ſcꝫ vincl̃a tp̱al̃ afflictiõis. Que
dã vehemẽtiſſime p̱hoꝛrẽda. ſcꝫ
vĩcl̃a iehẽnal̃ ĩcluſiõis. Dico p̃
mo ꝙ vĩcl̃a pctõꝝ ſũt diſſoluen
da cũ maxĩa celeritate. qꝛ p̱icu
lũ ẽ ĩ moꝛa. O ꝺs q̃t ꝛ q̃nt̃ vin
cul̃ ẽ peccatrix aĩa ligata q̇ hꝫ li
gatũ ĩtellectũ vincl̃o ĩgꝛãtie. ne
videat vͥitatẽ. Volũtatẽ vĩculo
ꝯtumacie. ne diligat bonitatẽ.
Manꝰ vĩcl̃o ĩpotẽtie. ne faciat eq̇
tatẽ. Pedes vĩcl̃o ſõnolẽtie. ne
ſeq̃tur ſcitatẽ. Senſus vinculo
concupiſcẽtie ne ſentiat hone⸗
ſtatẽ. Linguam vinculo fatue
vͥecundie ne ꝯfiteat̃ p̱petratam

iniquitatem. Collū vinculo carnalis illecebre ne ꝑcipiat celeſtem ſuauitatē. Hec ſūt illi vij. funes quibus ligat9 fuit ſamſon. Judicū xvj. quibus manet peccatoꝛ circūplex9. Unde poteſt dicere illud pſ̄. Funes peccatoꝛū circūplexi ſunt me. Hec ſunt illi funiculi vanitatis quibus trahūt ꝑuerſi homines dyaboli plauſtrū. quib9 ꝯminatꝛ dominus yſaye v. c. Ue qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis. ꝛ quaſi vinculū plauſtri peccatū. Uanitatis funiculi ſunt illa ſeptē mala que dicta ſunt. ſcilicet. Ignoꝛantia quantum ad intellectuꝫ. Pertinacia quantum ad affectū. Impotentia quantum ad manuꝫ. Somnolentia quantuꝫ ad greſſum. Concupiſcētia q̄ꝫtū ad ſenſum. Stulta verecundia quantū ad verbum. Carnis illecebꝛa q̄ntum ad collū et ſpiritualē guſtuꝫ. O peccatoꝛes. dicit dominus. qui trahitis iniquitatem id eſt diabolum vt vobiſcuꝫ habitet ꝛ veſtri dominetꝛ. vel iniq̇tatem ad litteram. vt vos oꝑꝑꝛimat. vobis aduerſetꝛ trahitiſ dicit ī iſtis vij. funiculis vanitatis Ue. ſ. eterne dānatiōis ſup. erit vobis apoca. viij. ve ve ve. habitantib9 ī terra. i. ī terrenis. Sciēni viri habitāt ſup terrā: ſꝫ impij ſepeliūtuꝛ in terrenis. Seq̇tur. ꝛ quaſi vinculū plauſtri peccatū. Plauſtrū dyaboli cui9 ipſe ē rectoꝛ ꝛ in q̄ vehit reꝓbos ad infernū. eſt ſua malicia. cui9 ſūt due rote. ſ. odiū dei ꝛ odiuꝫ humāi generis. Quodlibꝫ aūt pctm̄ moꝛtale eſt vinculū q̄ peccatoꝛes trahūt iſtud plauſtruꝫ. modo trahūt ipm̄. pctm̄ ꝯmittēdo. ſꝫ poſtea trahētꝛ ī ipō ad infernū deſcēdēdo. O pctōꝛes. dicit domin9. qui trahitis pctm̄ quaſi vinculū plauſtri. ve vobis Iſtos funiculos debem9 celeriter diſſoluere et vincula peccatoꝛum celeriter diſrumpere. Diſrūpam9 dicitꝛ in pſ̄. vincula eoꝛū ꝛc̄. ꝓh dolor quot ſūt qui trahūtꝛ ad iſta vincula ꝛ neſciunt. ꝓuer. vij. dꝛ d̄ iuuene vecoꝛde ꝛ diſſoluto. ſeq̇tꝛ eā. ſcꝫ ꝯcupiſcētiā. vl' ad litterā mlꝛerē malaꝫ q̄ſi bos ad victimā duct9. ꝛ quaſi agnus laſciuiens. ꝛ ignoꝛat q̄ ad vincula ſtult9 trahatꝛ. Ue re ad vincl'a. qꝛ dꝛ Eccl̄s. vij. ca. Inueni amarioꝛē moꝛte mulierē. vel ad lr̄am mulierē vel ip̄aꝫ ꝯcupiam. de q̄ꝓ q̄libet ſequitꝛ. q̄ laq̄us venatoꝝ ē. i. demonū. detinēs vagabūdos. Sagena eſt coꝛ eius. ſup. capiēs diſſolutos q̇ natant in aq̇s voluptatū. vincula quoqꝫ ſunt man9 ei9. q̇buſ ſup. ligāt debiles ꝛ malos effeminatos. igitꝛ excutiam9 iugū diaboli. qm̄ iugū illi9 iugū ferreū ē. ꝛ diſſoluam9 celeritꝛ vincl'a pcti. qm̄ vincl'ꝫ ei9 vinculū ereū ē

eccleſiaſtici. xxviij. Ad hoc mo-
net nos dñs p yſa. lviij. c. Diſ-
ſolue. dicit. colligatõnes impie
tatis. ſolue faſciculos deꝑmen
tes. ꝛ lij. Solue vĩcula colli tui
captiua filia ſyon ℞ Sed
nũquid poſſunt peccatoreſ hec
vincula per ſe ſeu ꝓpria virtute
diſrumpere Certe nõ quia ho-
mo eſt ſpiritꝰ vadens: et nõ re-
diens in pš. Per ſe enim pt in
peccatum ruere. ſed ꝑ ſe non pt
a peccato reſurgere. ſeipſum po
teſt ꝑ ſe vinculare ſed non po-
teſt ſe ꝑ ſeipſum liberare. pꝛop
ter quod dicit dominꝰ yſa. x Ne
incuruemini ſub vinculo. et cũ
interfectis cadatis. q. d. ſi ꝑmit
tatis vos incuruari ſub vincu-
lo peccati per vos non poteri-
tis eripi. et niſi aliꝰ vos liberet.
eternaliter moꝛiemini. ergo ne
incuruemini. veſtrum enim eſt
incuruari. ſed non eſt in veſtra
poteſtate a vinculis incuruãti
bus liberari. Omnes enim ho
mines. ait criſoſtoꝰ omelia. xx.
nunc liberum habemus arbi-
trium ſi volumꝰ exequi volun-
tatem dyaboli vel nõ. ꝙ ſi ſemel
peccantes obligauerimus nos
eius operibus. ex tunc virtute
ꝓpꝛia ñ poſſumꝰ euadere. ſed ſi
cut nauis fracto gubernaculo
nõ illuc vadit ꝗ voluntas gu-
bernatoꝛis voluerit. ſed illuc
vadit ꝗcũqꝫ tẽpeſtas eã direxe-
rit ſic hõ ꝑ pctm̃ auxilio grẽ ꝑ-
dito. nõ hoc facit qꝺ vult. ſꝫ qꝺ
vult dyabolꝰ. ꝛ niſi eũ dominꝰ
manu valida miſericoꝛdie ſue
ſoluerit vſqꝫ ad moꝛtẽ ĩ peccato
rum vinculis ꝑmanebit. Quis
ergo ſoluit. dico ꝙ virtus diuina
ꝑncipaliter. ꝛ manꝰ apoſtolica
miſterialiter Uirtꝰ dico diui-
na ſoluit hec vincula ꝑncipali-
ter. in pš. Dominꝰ ſoluit ꝯpedi
tos. Peccatoꝛ enĩ fuus demo
nis. fuus etiã vicioſe ꝯſuetu-
dinis. ſic eſt ꝯſtrictꝰ. ſic cõpe-
ditus. ſic ligatꝰ cathenis ꝛ fu-
nibus pctõꝛum. ſic preſſꝰ pecca
ti ponderibus. ſic circũdatꝰ ma
lis cuſtodibus. ꝙ per ſe non pt
frãgere ꝯpedes. cathenas rũpe
re. pondꝰ excutere. ꝛ cuſtodes
euadere ſed ſi faciat qꝺ in ſe eſt
ſi non repugnet diuine moniti
oni. ſtatim deꝰ ꝓmptꝰ auxilia
ri ipſum ſoluit. petro enim in-
carcerato ꝛ ligato cathenis du
abus. doꝛmienteqꝫ inter duos
milites ac circumſcepto multis
cuſtodibus. angelus domini
aſtitit. ꝛ lumen refulſit in habi-
taculo. percuſſoqꝫ latere petri
excitauit eum dicens. Surge
velociter. et ceciderunt cathene
de manibus eius. ſicut hec dicũ
tur in epiſtola hodierna. petrꝰ
in hoc loco typum gerit pecca-
toꝛis. cuius carcer eſt concu-
piſcentia. due cathene quibus
ligatur ſunt difficultas et igno
rantia. hec enim ſm augu. tertio

de libero arbitrio. ſunt penalia
omni anime peccanti. Duo mi
lites iter q̄s dormit. ſūt timor
male humilians r amor male in
flāmans. ex quib9 oīa pctā pde
unt. ſm aug. ſup illo verbo. pſ
Incēſa igni r ſuffoſſa. Cuſto/
des autē carceris ſunt peccādi
occaſiones r mūdi fallaces p/
miſſiones. q̄ nō ſinūt pctōrem
de carcere peccati exire. Sed re
uera ſi pctōr faciat qd̄ i ſe eſt. ſi
nō repugnet diuinis inſpirati
onib9. ſtatiʒ aſſiſtit angel9 id ē
diuina ſapiētia inſpiratio r al/
locutio. ſtatim ſeq̄tur interna
irradiatio in aia pctōris. ſ. cō/
miſſi flagicij. Impēſi beneficij.
cōminati ſupplicij. r pmiſſi ſtipē
dij. quā quidē cōſideratōm im
mittere nihil aliud eſt q̄ʒ latus
pctōrꝫ pcutere. ipmq̄ʒ ad ſurgē
dū excitare ſtatiq̄ʒ ſeq̄tur plena
expeditio. r interiorꝫ vīculorū
diruptio. vñ dr. Et ceciderunt
cathene d̄ manib9 ei9. tūc pt̄ di
cere peccator verbū petri. Mi
ſit domin9 angelū ſuuʒ rc. Er
igitur v̄t9 diuina peccatorem
ſoluit principalit̄. ideo freq̄nt̄
eſt ipe de9 inuocand9 a pecca
torib9. Vñ q̄libet ſepe d̄bʒ dice
re orationē illi9 regis. que ſcri/
bitur. ij. parali. vltimo. Pecca
ui ſuper numerum arene marꝫ
r multiplicate ſunt iniquita/
tes mee, incuruatus ſum mul

to vinculo ferri. r non eſt reſpi
ra. m. rc. vſq̄ʒ in finē. C. Di
co etiā q̄ ſoluit pctōrē miſteria
lis man9 apoſtolica. Quecūq̄ʒ
ligaueritꝫ ſup terrā. erūt ligata
r in celis rc. dixit xp̄s apl'icis ſa
cerdotib9 Mat. xvj. r xxj. dicit̄
in figura q̄ xp̄s miſit duos de
diſcipulis ſuis. d. illis. Ite i ca
ſtellū qd̄ ɔtra vos ē r ſtatī inue
nietis aſinā alligatā r pullū cū
ea. ſoluite r adducite mihi. Ca
ſtellū iſtd̄ virꝫ apoſtolicis ɔtra
rium mundus eſt in quo ſunt
quatuor turres. videlicet. Se/
cularis potentia temporal' ha
bundantia. falſa doctrina. r ſi
mulata iuſticia cōtra quas tur
res ſancti viri erigunt q̄ttuor
machinas. ſcilicet ɔtra turrim
potētie hūilitatem. ɔtra turrī
opulētie paupertatem. contra
turrim falſe doctrine veritatē.
cōtra turrim ſimulate iuſticie
verā ſanctitatē. In iſto autem
caſtello vinculati ſūt pull9 r aſ
aſina. ſ. iude9 r gentilis ptinax
r laſciu9. ſʒ dr ſacdotib9 apl'icꝫ
Ite ſcilicet per iniuncti officij
executionem. r ſtatim inuenie
tis ſcilicet per diligentem īqui
ſitionem. ſoluite ſcilicet per ſa/
cramentorum collationem. et
adducite mihi ad me qui ſum
vitis r vinea ligentur pullus r
aſina vinculis caritatis. gene.
xlix. Ligans ad vineā pullū ſuū

et ad vitem aſinam ſuam. Job
etiam vndecimo dr̄ ꝙ Lazaruz
quē xp̄us ſuſcitauit a mortuis
cōmiſit apl'is ſoluēdū. Xp̄s eīm
viuificat p̄ncipal'r: culpā remit
tendo. ꝛ gr̄am infundēdo. et vi
ri aplíci ſoluūt miniſterial'r ſa-
cramēta gr̄e applicādo. Vn̄ qđ
ſepe debēt dicere pctōres p̄mo
apl'o. i. btō petro illđ adductuz
ſup̄i⁹ ī ſanctorali maiori. Sol
ue iubēte deo ꝛc̄. Sic igit̄ ptz ꝙ
vincl'a criminal' infectiōis ſunt
celerrime diſrūpēda. Secun
do dico ꝙ vincl'a ſpūal' affectio
nis. i. caritatis ſūt firmiſſime ꝑ
ſtringēda. q2 ſine vincul' carita
tis: pcti vincl'a nūq̄3 pn̄t ſolui.
Dis eīm amor vinculū q̄ddā ē
q2 ſm̄ Dyoni. habet v̄tutē vni-
tiuā. Aliq̄s eīm amor ligat ele-
mēta cū celo. vnū elemētuz cuz
alio. aīam cum corpore. hoīem
cū p̄rimo ꝛ cū deo. Jſte eīm eſt
amor ſpūalis q̄ ligat hoīez cuz
deo ꝛ cū p̄rimo. ꝛ dr̄ caritas. de
q̄ dicit apl's ad Col. iij. ꝙ eſt vi
culū ꝑfectiōis. Prim⁹ eīm āor
q̄ ligat elemētū cū celo ꝛc̄. eſt a-
mor natural'. Vinculū aūt cari
tatis ē triplex funicul⁹. Prim⁹
q̄ ligat̄ cū ſeip̄o. ne defluat ꝑ la
ſciuiā. Scđs q̄ ligat̄ cū p̄rimo.
ne diuidat̄ ab eo ꝑ odiū vel per
inuidiā. Terti⁹ q̄ ligat̄ cuz deo
ne ſepet̄ ab eo ꝑ inobedientiaz.
Ex his enim trib⁹ funiculis: q̄
non ſunt niſi in p̄clariſ homi-
nib⁹: in pſ̄. dicit̄. Funes. ſ. cari
tatis ceciderūt mihi in p̄claris
fit fortiſſimū vinculū amoris
diuini. qđ n̄ facile ſoluit̄. Eccs
iiij. Funicul⁹ triplex difficile rū
pit̄. Jſtis funicul' vult nos de⁹
ligare ꝛ trahere ad ſeip̄m. O-
zee. xj. Jn funicul' adā traham
eos. in vincul' caritatis. Funi-
culi iſti q̄b⁹ adam ligare voluit
ꝛ ad ſe trahere: fuerūt tria pre-
cepta q̄ ip̄e accepit in ſtatu ino
centie. Primū fuit ꝑtinens ad
ꝯſeruatōem vite corꝑal' in ſeip
ſo. Gen̄. ij. Ex om̄i ligno para-
diſi comede. Scđm fuit perti-
nens ad generatōez vite natura
lis in alio. Gen̄. j. Creſcite ꝛ mł
tiplicami. Tertiū fuit ꝑtinens
ad exhibitionē filial' reuerentie
deo. Gen̄. ij. De fructu aūt ſciē-
tie ligni boni et mali non co-
medes. His trib⁹ funicul' ip̄m
ligauit dn̄s ꝛ ad ſe trahere vo-
luit. Sz ip̄e noluit trahi. q2 fu-
niculū fortiorē rupit. ſ. p̄ceptū
ip̄m ordinās ad deū. Certe ijſ-
dē funicul' vult nos de⁹ trahere
ꝛ ijſdē vinculis ligare. vnicuiq̄3
eīm nr̄m dedit đs tria p̄cepta. ſ.
p̄rio đ exhibēdo ſibi filialē reue
rētiā. eccs vl. deū tiꝛ. mā. e. ob.
Scđo đ ꝯſuādo ī ſeip̄o ſpūalē
vitā. Deut̄. 4. Cuſtodi temetip
ſū ꝛ a. t. ſol. Tertō đ gn̄ando in
alio ac ēt ꝯſuādo ſpūalē influē
tiā. Ecci. xvij. Mādā. ill' vni. đ
ꝑ. ſuo Jſti ḡ funicul' voluit nos

deꝰ trahere. ⁊ iſtis viculis. Jn
funiculis inq̄t. Adaꝫ trahā eos
in vinculis caritatis. Uide au
tem de vinculo charitatis q̄nte
virtutis et efficacie ſit vincit eī
inuincibilem vulnerat impoſ
ſibilem · dicit hugo de laude
charitatis· Hec enī traxit dei
filium de celo in virginis vte
rum. de mundo ad patibulum
de patibulo ad infernū de infer
no ad celū Hec eſt qua cuncte
ſaluandorū anime trahūtur in
paradiſum. Hec eſt em̄ funicu
lus q̄ pater trahit ad filium. de
quo ipē ait Joh. vj. Nemo ve-
nit ad me: niſi pater qui miſit
me traxerit eū. Hec eſt q̄ filius
trahit ad ſeip̄m. Johan. xij. dic̄
ip̄e. Cum exaltatus fuero a ter
ra: om̄ia trahā ad meip̄m. Hic
eſt etiā quo ſpūſſanctus trahit
ad vtrūqꝫ. eſt em̄ nexus ambo-
rum. ergo domine Jeſu trahe
nos poſt te. Canti. p̄mo. O ca
riſſimi quanta diligentia ſuan
dū eſt iſtud vinculū ne ſoluat̄.
Unde ad Epheſios. iiij. dic̄ a-
poſtolꝰ. Solliciti ſeruare vni-
tatē ſpiritus in vinculo pacis. ⁊
Ecci. vij. dic̄ ſapiens ſic. Inij-
ce pedē tuū in cōpedes illiꝰ. ſcꝫ
caritatis. ne ſup. vadas in p̄ci-
pitiū. ⁊ in torques illius collū
tuū. ne ſup. glutias peccati ve-
nenū. Subijce humeꝝ tuum.
⁊ porta illā. ſcꝫ in aīa tua. vt. ſ.
a te excutias diaboli iugum, et
ne accidieris invinculiſ eiꝰ. id ē
ne ſis piger ⁊ accidioſus ad te
ligandū vinculis caritatis qui
bus traharis ad celū. M
Sed prochdolor quā pluri
mi ſunt qui deberent p̄cto͞rum
vincula bene viuēdo ⁊ bene do
cendo in ſeip̄is ⁊ in alijs ſolue-
re: quibꝰ hoc cōuenit ex officio
⁊ vincula caritatis fortiter per
ſtringere. Et ecce hi p̄mi ſunt q̄
frangūt iugū xp̄i. ⁊ amoꝛiſ ſan-
cti vincula rūpunt. Audite q̄d
dicit ꝓpheta Jerem̄. v. Jbo ad
optimates. i. ad p̄latos ⁊ docto
res ⁊ maiores eccl'ie. ⁊ loq̄r eis
ſup. poſtulando ab eis ꝯſilium
⁊ directionē in via dn̄i. Jp̄i em̄
cognouerūt viam dn̄i. ⁊ iudici
um dei ſui. i. cognoſcere debue
rūt. nō ſolū ſpeculatiue ⁊ ꝑ ſtu
diū veꝝ experimental'r ⁊ per fa
ctū exercitiū. Sequit̄. Et ecce
magis ſup. q̄ꝫ alij hi ſup. qui ī
curribꝰ. ⁊ hi in eq̄s ⁊ alijs mun
di pompis ſe exercent: ſiml' ſup
ple faciēdo vnū exercitū contra
caritatē: q̄ cū caritate ⁊ pro cha
ritate ſūt ꝯſtituti: ꝯfregerūt iu-
gū ſuaue legis Jeſu xp̄i. rupe-
rūt vincula. ſ. caritatis ⁊ amo-
ris ſancti. Certe ſic eſt de omni
bus qui ſymoniace intrant. ꝑ-
uerſe informant. iniuſte diſpen
ſant. ⁊ indiſcrete adminiſtrant
Sed vide quid ſequit̄. Jdcir-
co percuſſit eos leo de ſilua. lu-
pus ad veſperam vaſtauit eos.

pard⁹ vigilās ſup̲ ciuitateſ eoꝝ
id eſt dyabol⁹. quē vocat leonē
ꝓpter crudelitatē. lupū ꝓpᵗ vo
racitatē. Percutit dico eos leo
vt.ſ.ſit crudeles ꝛ malicōſi. va
ſtat eos lup⁹ vt.ſ.ſint voraces
ꝛ guloſi. ac ꝑ h̄ ꝛ luxurioſi. vigi
lat pard⁹ ſup̲ ciuitates eoꝝ. vt
.ſ.ſint fallaces frauduléti ꝛ do
loſi. Hec ſp̲ itelligātur de mal'
ꝑlatis. Sic igiᵗ caritat; vincl'a
ꝑ que ſoluūᵗ pcti funes ſūt fir-
miſſime ꝯſtrigēda ¶ Ter
tio dico ꝙ vīcula tēporal' affli-
ctōnis ſūt paciētiſſime ſuſtinē-
da. qꝛ ſūt ꝓbatiua dilectiōis et
materia eiuſdez ꝟtut;. Dico enī
ꝙ omnes infirmitates. omnes
mēdicitates. oīs aduerſitates
dolores. ſqualores. timores. et
vincula. ꝛ q̄cūq; corporis ſup-
plicia. ꝛ aſſūptio penitētie pro
pctis vincula quedā ſūt quib⁹ ī
hac vita ligantᵗ homiēs ne poſ
ſint ꝑfrui libere ꝛ quiete dulce
dine hui⁹ vite. Saluator.n. vo
cat infirmitatē corporis. Luce
xiij. vinculū. Hāc inquit filiaz
abrahe quā alligauit ſathanas
ecce decē ꝛ octo annis. nō opor
tuit ſolui a vinculo .ſ. infirmita
tis. q.d. ſic. Apoſtol⁹ etiam ad
coloſ. vltimo vocat tribulatio
nes ſuas vīcula. d. Memores
eſtote vinculorū meorū. ꝛ forſā
loquebatᵗ ad litteraz de vincul'
corꝑalib⁹. Certe oīa vīcula iſta
ſūt patiētiſſime ſuſtinēda. quia
iuſta ſūt cūcta q̄ patimur. ꝛ val
de iniuſtū eſt ſi de iuſta paſſiōe
murmurem⁹. ait gregori⁹ ī mo
ralib⁹. Et certe ſine iſtis vīcul'
preſens vita nequaq̄ȝ duciᵗ. cū
tn̄ in fine mundi oībus ſanctis
ꝑfectiſſime diſrūpentᵗ. vt quili-
bȝ poſſit dicere tūc illō pſ̄. Diſ
rupiſti domine vīcula mea. ꝛc.
Sup̲ quo dicit gloſa ꝙ hic ver
ſus virtut; eſſe crediᵗ. vt pecca
ta homini dimittantᵗ. ſi in fine
vite firma ꝯfeſſiōe dicatᵗ. Expo
ne hāc gloſaz ſicut tibi domin⁹
miniſtrabit. Inter iſta aūt om-
nia vincula. multū acceptat de
us iſta quib⁹ ſe ligāt homines
volūtarie ꝑ aſſumptōem penitē
cie. de q̄ dicitur. Eccī. vj. Decor
vite eſt in illa.ſ. vera penitētia.
ꝛ vincula illi⁹ ſūt alligata ſalu
taris Hec enim ſunt vincula q̄
bus ſamaritan⁹ alligauit ſau-
ciati vulnera. Luce. x. ligatᵗ enī
cōcupiſcentia carnis per abſti
nentiam. ꝯcupiſcētia oculoꝝ
per elemoſinā. ſuꝑbia etiaz vite
in illa ¶ Quarto dico ꝙ
vincula ichennal' incluſiōis ſūt
vehementiſſime ꝑhorrenda. qꝛ
ſunt indiſſolubilia. qui eniz il-
lis ſemel ligabitur. ligatus ma
nebit Unde beat⁹ iudas in ca-
nonica ſua dicit ſic. Angelos q̄
non ſeruauerūt ſuum principa
tuz. ſed dereliquerunt ſuum do
micilium. quod habebāt ſup.
ī patria celeſti, ī iudiciū magni

dei eternis vinculis ſub caligi
ne reſuauit. ꝛ ſicut illi reſeruā-
tur: ita ꝛ hoīes reprobati. An-
gelis eñi reprobis ꝛ homib⁹ re
probatis ignis eternus eſt pre
paratus. Math. xxv. Hec enī
ſunt iſta vincula quib⁹ alligan
tur zizania in faſciculos ad cō-
burendū qñ triticū. i. ſanctorū
multitudo ꝯgregabiť in horre-
um paradiſi. Math. xiij. Hec
ſunt iſta vincula quib⁹ oīs qui
in extremo examine apparēt ſi
ne oīñi nuptiali veſte ligabunť
ꝛ ligatis manib⁹ ꝛ pedib⁹ pro-
ijcienť in tenebras exteriores.
Math. xxij. In iſtis aūt vincu
lis ponenť in inferno ſeptē pla
ge nouiſſime. ſeptez ille phiale
plene vino iracūdie dei de qui
b⁹ bibēt pctōres terre. q̄ ponū-
tur in Apoc. xv. Quaꝝ pma eſt
carentia diuine viſiōis. Secū-
da vehemētia exterioꝝ afflictio
nis. Tertia eſt interior corroſio
Quarta pudētior ꝯfuſio. Quī
ta terror caliginis. Sexta hor
ror imaginis. Septīa īfinitas
eterne duratiōis. Iſte plage be
ne fueřt figurate in oīb⁹ malis
Jerem. lj. vbi dr ſic. Cūqꝫ cō-
pleueris legere librū iſtū ligab
ad eū lapidē. ꝛ pijcies illū ī me
diū eufraten. ꝛ dices. Sic ſub-
mergeť babylon. ꝛ nō cōſurget
a facie afflictiōis quā ego addu
co ſup eā. ꝛ diſſolueť. Hoc eſt v
bū patris ad filiū dicētis. Cūz
cōpleueris legere librū. i. cū cō-
plete iudicaueris mortuos ƒm
ſcripta in libris. ligabis ad illū
lapidē. i. facies ſnīam immobi
lē ꝛ irreuocabilē. ꝛ pijcies eum
in mediū eufraten. i. pijci facies
dānatos ꝯtra q̄s pmulgata eſt
ſnīa: in infernū: in q̄ erit abūdā
tia tormētorū. ſicut in eufrate ē
abūdātia aquaꝝ. ꝛ dices. ſic. id
eſt ſic liber cui alligat⁹ eſt lapis
maxim⁹ pi̇ectus in fluuiū pro-
fundiſſimū nūqꝫ reſurgit. ſic baby
lon. i. ꝯfuſa mltitudo peccanti
um ſubmergeť in pfundū affli
ctiōis q̄ nūqꝫ reſurget ad ali-
q̄d refrigeriū. nec vnqꝫ ipi⁹ vin
cula diſſolueñť. Quia igiť vin-
cula pctōꝝ ad funes infernales
adducūt pctōres. ꝛ vincl'a cari-
tatis ab illis pſeruāt. vincl'a eti
am penarū tpaliū ſi patienť ſu
ſtineanť: vincula pctōrū diſrū-
punt. iō nūc ſim⁹ vnanimes cō-
ſtricti vincul' caritatis: ꝛ patiē-
ter ferentes vincula penarū tē
poralium: vt vincula eťna poſ-
ſimus euadere. ꝛ caritatis funi
culis ad pclara celi gaudia tra-
hi. vbi poterimus perfecte dice
re verbum petri. Miſit domi-
nus angelum ſuum ꝛc̄. verbuz
etiam pſalmiſte quod eccl'ia fre
quentat de ſanctis martyrib⁹.
Anima noſtra ſicut paſſer ere-
pta eſt ꝛc̄. Quam quidem libe-
rationē ipe nob ꝯcedat. ꝛc̄.

**De ſancto Stephano pro
thomartyre. Ser. ꝑmus.**

STephanꝰ
plenꝰ grã ⁊ fortitudi
ne ⁊c̃. Actuũ. vj. ¶
De gl'ioſo ꝓthomar
tyre ſtephano referunt̃ q̃ttuor i
ſignia maxĩa laude digna. eiuſ
lapidatio. eiꝰ inuẽtio. eiꝰ ẽt trãſ
latio. ⁊ ſui corpꝫ cũ laurẽtij cor
pore ↄiũctio. De quoꝝ ꝑmis
duob̃ tota xp̃i eccl'ia feſtiuita=
tẽ celebrat. de quib̃ etiã ⁊ de a=
lijs duobꝰ aliq̃ eccl'ie ſolẽnizãt.
Sciẽdũ aũt ꝙ lapidatio Ste=
phani fuit eodẽ anno q̃ dñs in
celũ aſcẽdit. ſ. in nonas auguſti
quẽ ſepelierũt viri timorati. ga
maliel. ſ. ⁊ nycodemꝰ nepos eiꝰ
⁊ aliq̃ fideles alij. q̃ ſup eũ plan
ctũ magnũ fecerũt. Sepeliuit
aũt eũ gamaliel ĩ tumulo nouo
quẽ ꝓ ſeipõ fecerat. in q̃ nicode
mũ nepotẽ ſuũ p̃dictꝰ gamaliel
ad pedes ꝓthomartirꝫ ſepeliuit
in q̃ ⁊ ipſe tandẽ vna cum filio
ſuo abiba ſepultꝰ fuit. Inuẽtio
ꝟo corpis ꝓthomartirꝫ ſicut re
fert gẽnadiꝰ martyr. ⁊ Beda in
ſua cronica: fuit facta reuelante
dño ãno dñi. cccc. xvj. honorij
ꝑncipis ãno. vij. Iſto mõ. erat
eñ ĩ t'ritorio ieroſolimitano q̃
dã ſctũs pb̃r noĩe lucianꝰ q̃dũ q̃
dã. vj. feria ĩ ſtratu ſuo q̃eſceret
⁊ pene vigilaret: appuit ei vir q̃
dã ſenex. ſtatura ꝓcerꝰ. vultu d̃
corꝰ. plixa barba. pallio cãdido
amictꝰ. cui gẽmule auree ⁊ cru
ces inerãt ↄtexte. calciatꝰ cali=
gis ĩ ſupficie deauratꝫ. q̃ manu
tenẽs ꝟgã aureã tetigit eũ dicẽs
Surge ⁊ tu nr̃os patefacito tu
mulos. q2 indecẽter in d'ſpecto
loco ↄditi ſumꝰ. Uade igitur ⁊
dic iohanni ẽpo ieroſolimitano
vt nr̃a corpa in loco honorabi=
li reponat. Is ãt q̃ ei appuit di
xit ſe ẽẽ gamalielẽ. ad cꝰ pedes
paulꝰ apl's didicerat legẽ. dictꝰ
aũt p̃ſbyter vt eſſet magis certꝰ
ꝙ eſſet diuina viſio expectauit
adhuc d'ẽec ſeq̃nti ſexta feria ⁊
etiã alia tertie ebdomade eadẽ
ſibi fuit viſio facta. Tũc narra
uit viſiõis ſeriẽ iohi ieroſolimi=
tano ẽpo. Qui cũ ſciĩ alijs ẽpis
ad locũ p̃dicto luciano oñſũ ve
niẽtes ceperũt terrã fodere. ter=
ra ↄcutit̃ ⁊ ſuauiſſimꝰ odor in=
cepit fragrare. ad cuiuſ odoris
mirã fragrãtiã ſctõꝝ meritꝫ ſe=
ptuagĩta hoĩes a diuerſ̃ ĩfirmi
tatib̃ libabãt̃. ſicq3 in eccl'a3 ſy
on. que eſt in ieruſalem. vbi ſã=
ctus Stephanus prothomar=
tyr archidiaconi officio functꝰ
eſt. ſanctorum reliquias. vide=
licet ipĩus ſancti Stephani ꝓ=
thomartyris. gamalielis nyco
demi ⁊ Abibe tranſtulerunt et
eas ibidem honorifice condide
runt. Sciendũ ãt ꝙ iſta ĩuẽtio
fuit facta ſeptimo k'alẽ. ianua=

rīȷ illo.ſ.die q̄ feſtuꝫ celebrat ec
cleſia d̄ ipſiꝰ ꝓthomartiris paſ
ſione ℞ Quare autem ec-
cleſia mutat iſta feſta. vt videliꝫ
feſtū lapidatiōis faciat illa die
qua fuit inuentio facta. ⁊ feſtuꝫ
inuentionis. faciat in die lapi-
dationis. due aſſignāt̄ rationes
Prima qꝛ decꝫ. quoniā ſtepha
nus primꝰ ſaluatori vicē reddi
dit ⁊ ꝑ martiriuꝫ primꝰ fuit in
celū natꝰ. Natiuitatis autē ſā-
ctoruꝫ in celis fuit cā natiuitas
xp̄i ī terris. ideo ecc̄a ſociare vo
luit natiuitatem militis natiᷓta
ti regꝭ. natiᷓtatē glorioſā ſtepha
ni natiᷓtati glorioſe xp̄i. vt tunc
ꝯgrue poſſet cantari Heri xp̄s
ingreſſus fuit in mūduꝫ vt ho-
die ſtephanꝰ ingrederet̄ in celū
⁊ cetera multa q̄ dicit auguſti.
vel ſm̄ alios maximꝰ in ſmo-
ne illiꝰ diei. Scd̄a quia paſſio
ſtephani fuit glorioſior q̄ꝫ inuē
tio. ac ꝑ hoc debuit eſſe ſolēni-
or. ideo feſtū de paſſione ſolen-
nius. ad tēpus ſolennius tranſ
tulit eccl̄ia. feſtū de inuentiōe tē
pore minus celebri celebrando

Trāſlatio autē corporis glo
rioſi ꝓthomartirꝭ fuit facta vt
putat̄. circa annū domini q̄ngē
teſimū. iſto modo. Quidā eniꝫ
ſenator ꝯſtantinopolitanꝰ. vt
legitur. nomine alexander. cum
vxore ſua noīe iuliana ieruſaleꝫ
adijt: et ꝓthomartyri ſtephano
pulcerrimū ꝯſtruxit oratoriū. ī
quo ipē vitā finiens corpꝰ pro
thomartyris ⁊ corpꝰ ſuū ſepeli
ri fecit. Euolutis aūt ſeptē an-
nis: iuliana in p̄riam ſuā redi-
re voluit. corpuſq̄ꝫ viri ſui de-
ferre. Q̄d cū ab ep̄o multis ob
tinuiſſet precibꝫ. duoſq̄ꝫ argen-
teos loculos. in quoꝝ vno erat
corpus ſtephani ⁊ in alio corpꝰ
alexandri oñdiſſet ſibi ep̄s ⁊ ne
ſciret quis loculus eſſet illiꝰ ale
xandri. iuliana p̄dicta dixit ſe
hoc noſſe. ⁊ putans corpus vi-
ri ſui accipe: corpꝰ ꝓthomarty-
ris accepit. q̄ nauem cū corpo-
re ꝯſcendens. ⁊ viſis in via mlt̄-
tis miracul̄. ⁊ auditis demonū
vocibꝫ. q̄ dicebāt ſe ḡuiter ꝑ ꝓ-
thomartyrē cruciari. per q̄ ſcire
potuit ꝑ certitudinē ꝙ viri ſui
corpus dimiſerat. ⁊ corpꝰ ſte-
phani ꝓthomartyris deferebat
Veniens igit̄ cū ſuis ꝯſtantio
polim incolumis corpꝰ protho
martyris in q̄dam eccl̄ia cum
magna reuerentia reponi fecit.
Qua aūt die ⁊ quo anno domi
ni fuit facta iſta trāſlatio neſcio
qꝛ nuſq̄ꝫ legi. Hoc em̄ deberēt
ſcire illi qui de iſta trāſlatiōe fe
ſtiuitatē celebrant. ℞ Con
iūctio v̄o ſtephani cū corpe ſan
cti laurētij fuit facta. ſic̄ legitur.
circa annū dn̄i q̄ngenteſimum
iſto mō. Cōtigit em̄ ꝙ illis tpi
bus Eudoxia filia q̄ndā Theo
doſij impatoris fuit a demone
ḡuiter cruciata. Cuiꝰ pr̄ cuꝫ h̄

ci intimatũ fuiſſet: fecit eã ad-
duci ꝯſtantinopolim. vt ſacro
ſanctis ꝓthomartirꝫ reliquijs
tangeret. Demõ aũt clamabat
ĩ puella ꝙ nõ exiret niſi ſtepha
n⁹ romã veniret. Quod audi-
ens imperator a clero ⁊ ꝑplo cõ
ſtãtinopolitão obtinuit. vt cor
pus ſancti ſtephani romaĩs da
rent. ⁊ ipſi acciperent laurentij
corp⁹. In hoc aũt ad p̃ces im-
peratorꝫ ꝯſẽſit papa q̃ tũc erat.
nomine pelagius. de ꝯſilio fra
trũ ſuorũ. Miſſi igitur fuerũt
cardinales ꝯſtantinopolim. q̃
detulerũt romã corpus ſancti
ſtephani. ⁊ Greci ꝓ accipiendo
corpore ſcti laurẽtij venerũt ro
maꝫ. Cum igit̃ vellent ipm̃ in
eccl'aꝫ ſancti petri advincula d̃
ferre. demõ clamabat in puella
Fruſtra laboratꝫ. qꝛ nõ hic. ſed
apud fratrẽ ſuũ laurẽtiũ ſedem
elegit. Illuc igitur corp⁹ defer-
tur. ⁊ ad eius tactũ puella libe-
ratur Laurẽtius igitur fris ſui
aduẽtui ꝯgratulans. in alteraꝫ
ptem ſepulchri receſſit ⁊ medie
tatẽ illi⁹ fri vacuã d̃reliquit. gre
ci vero dũ manus apponerẽt vt
laurẽtiũ auferrẽt. ad terraꝫ cor-
ruerũt velut exanimes. qui om
nes infra. x. dies mortui fuerũt
Latini etiã qui eis ꝯſenſerãt in
freneſim verſi non potuerũt ſa
nari. donec ſanctoꝝ corpora fue
rũt ĩſimĺ tumulata. Tunc fuit
vox audita de celo. O felix rõa
q̃ corpus laurentij hyſpani ⁊
ſtephani ieroſolimitani tã glo-
rioſa pignora vno claudꝫ mau
ſoleo. Qua ꝟo die fuit fcã iſta
ſanctoꝝ corpm̃ ꝯiũctio. neſcio.
ſed deberẽt ſcire illi q̃ de ipa ce-
lebrant feſtũ. Sciendũ autẽ
ꝙ iſte gl'ioſus ſtephan⁹ tum qꝛ
fuit vir ſanctiſſim⁹. tũ qꝛ p̄m⁹
xp̃o vicẽ reddẽs ſuſtinuit mar-
tyriũ: maxim⁹ fuit: nõ ſolũ ĩ vi
ta: ſed etiã poſt mortẽ patrator
miraculorũ. vñ dꝛ Actu. vj. ca.
Stephan⁹ plen⁹ gr̃a et fortitu
dine faciebat ꝓdigia ⁊ ſig̃ mag̃
⁊c. Poſt mortẽ etiã mĺta ſũt in
uocatiõe ſui noĩs patrata mira
cula. Dicit Aug⁹. xxij. de ciuita
te dei. x. c. ꝙ ſuis tpib⁹ fuerĩt ad
inuocatõeꝫ ipi⁹ ſtephani ꝓtho-
martyris in ciuitatib⁹ ſeu villiſ
ypoñ. ciuitati vicinis ſex ſuſci-
tati mortui. ⁊ multi alij ab ĩfir
mitatib⁹ varijs liberati. Quã-
docũqꝫ aũt fit feſtũ de ipo. ſiue
paſſiõis. ſiue inuentionis. ſiue
tranſlatõnis. ſiue ꝯiunctionis:
ſemper legit eccl'ia pro epiſtola
lectionem illam ſupius in feſto
principali ſatis diffuſe expoſi-
tam. ſcꝫ Stephanus plenus g̃
tia ⁊c. quere ibi. Si aũt p̄ter ſer
mones factos de iſta epl'a quoſ
in feſto p̄ncipali iſti⁹ martyris
inuenire poteris in ſctõrali ma
iori vis facere ſermonẽ nouũ et
ꝓpriũ ꝓ feſto inuẽtiõis: accipiaſ
ꝓ themate illud ꝟbũ Job. iij. c.

vt ſequitur.

Itē de inuentiōe ſancti Ste-
phani. Sermo ſcōs.

Quaſi effo-
dientes theſaurum.
gaudētqꝫ vehemēter
cū inuenerint ſepul-
crū. Job. iij. ¶ Ad lrām.
Sicut volētes inuenire theſau
rū abſcōditū diligēter fodiunt
gaudētqꝫ vehemēꝛ qn̄ ſepulcrū
inueniunt in q̄ latebat theſau-
rus. Sic Lucian⁹ pſ̄byter. cui
facta fuit. ſicut dictū eſt. de iſta
inuentōe reuelatio: vna cū ſan-
ctis epis: ꝯcurrēte deuoto ac fi-
deli ꝑplo: volētes inuenire the-
ſaurū nobiliſſimū reliquiarū ꝓ
thomartyris: foderūt cū diligē
tia: gauiſiqꝫ fuerūt vehemētiſſi
me cū īuenerūt ſepulcrū. ꝗ̄ be-
ne dꝛ. Quaſi effodiētes ⁊c̄. In
quo q̇dē ꝟbo tria tangunꝛ. vicꝫ
nobilitas corpuſculi q̇eſcētꝭ: in
theſauri excellētia. cū ꝑmittiꝛ.
Quaſi effodiētes theſaurū. Jo
cūditas ꝑpli reqrentꝭ in gaudīj
vehemētia. cū addiꝛ. gaudētqꝫ
vehemēter. Indignitas ꝯtinen
tis tumuli in ſepulcris latētia.
cū ſbiūgiꝛ. cū īuenerīt ſepulcrū

Prio dico oñdiꝛ nobilitas
corꝑis ſeu corpuſculi q̇eſcentiſ
in theſauri excellētia. cuꝫ dꝛ. q̄ſi
effodientes ⁊c̄. Reuera q̇ fodiē
do inuenerūt corp⁹ ꝓthomarty-
ris: fuerūt q̄ſi effodiētes theſau
rū. i. q̄ſi fodiētes extrahēdo the
ſaurū ꝑcioſiſſimū. ſcꝫ. btiſſimi
ſtephani reliq̇as. q̄ theſauro nō
incōgrue ꝯꝑanꝛ. Videm⁹ eniꝫ
ꝙ in theſauro nobili ſūt. Que
dā aromatica q̄ ſpirāt ſuauita-
tē. Quedā medicinalia q̄ curāt
infirmitatē. Quedā mineralia
ſicut aurū ⁊ argētū. q̄ ditāt pau
pertatē. Quedā etiaꝫ ꝑcioſa. vt
q̇dā lapides. q̄ ꝑſtāt ſtrēnuitatē
⁊ fugāt demonū aduerſitatem.
Sic reliq̇e bti ſtephani ⁊ alioꝝ
ſctōꝝ ſpirāt odoꝛeꝫ ſuauitatis:
Dictū eni fuit ſupi⁹ ꝙ cuꝫ fuit
inuētū corpus ſcti ſtephani et
alioꝛū q̄ cū eo erāt: ſpirauit ď lo
co iſto ſuauiſſim⁹ odoꝛ: curās
languoꝛē īfirmitatꝭ. Dictū etiā
fuit ſupi⁹ ꝙ qn̄ fuit īuentū coꝛ
pus ꝓthomartyris: fuerūt ipi⁹
⁊ alioꝝ meritis ſeptuagita ho
mines a moꝛbis varijs libera-
ti. Aug. etiam dicit. vt ſupꝛa di
ctum eſt. ꝙ virtute reliquiarū
ſtephani. fuerunt ſuſcitati mul
ti moꝛtui. ⁊ multi infirmi ſani-
tati reſtituti. Ditant etiā rubo-
rem mendicitatis. Poſt ſacra-
mentales eīm diuitias nihil ſic
ditat eccleſiaꝫ inter omnia coꝛ-
poꝛalia ſicut ſanctoꝛū reliquie.
vnde ſūt pro maximis diuitijs
toti xp̄ianitati. preſtant eīm pl⁹
ꝗ̄ aliqui ꝑcioſi lapides vigoꝛē
ſtrennuitatis cōtra quoſcunqꝫ
aduerſarios. ⁊ fugant hoꝛroꝛē
aduerſitatis contra demones.

Unde poſſumus dicere φ do-
minus oſtendit p̄ſbytero lucia-
no ꝛ aliis ſanctis epis qui reue-
lante dn̄o corpus ꝓthomarty-
ris inuenerunt domū aroma-
tum. pigmenta varia ꝛ vnguē-
ta. aurum ꝛ argentū ꝛ omnia
que habere poterat in theſaur
ſuis. ſicut dr̄ ꝺ ezech. iiij. Re. xx.
Vere illud ſepulcrū ſtephāi fu
it domꝰ ꝯtinens illas ſacras re
liquias. ſicut quedã aromata
ſpirātia mirā ſuauitatē. ſic que
dam pigmenta ꝛ vnguēta curā
tia durā infirmitatē. ſicut auꝝ
ꝛ argentū ditātia nr̄am medici
tatē. ſicut etiā queq̄ꝫ p̄cioſa: pre
ſtantia nobis ſtrēnuitatē. et fu
gantia hoſtiū aduerſitatem.

¶ Secūdo dico oſtendit
iocunditas agminis reqrentis
in gaudij vehemētia. cū addit.
gaudētq̄ꝫ vehemēter. Nec miꝝ
ſi gaudebāt inuētores iſtiꝰ the-
ſauri. cū videbāt illas ſacras re
liquias miraculoſe diſcerni: cū
ſentiebāt etiā odore ſuauiſſimū
diffundi: cū cernebāt infirmos
curari. cū ſpabant deum virtu-
te huius pignoris in poſterum
mirabilia operari. Gaudebant
ergo non gaudio carnali et va-
no: quali gaudent mundani: ſꝫ
gaudio ſpirituali ꝛ vero: quali
gaudent homines perfecti. De
quo dicitur Eſaye. xij. capitulo
Haurietis aquas in gaudio ꝺ
fontibus ſaluatoris. Differen-
tiam autem gaudij mundani ꝛ
ſpiritualis poteris ſupra inue-
nire. videlicet in epiſtolari de tē
pore dominica tertia de aduen
tu domini. in ſermone. Gaude
te in domino ſemper iterum di
co gaudete. modeſtia veſtra ꝛc.
Iſti autem inuentores gauiſi
ſūt gaudio magno valde. ſicut
dicitur Mattheī ſecundo capi
tulo. de illis magis quando vi-
derunt ſtellam. Tertio dico
tangitur indignitas loculi cō-
tinentis in ſepulchris latentia
cum ſubditur in autoritate: cū
inuenerint ſepulchrum. Reue
ra indignum erat ꝛ indecēs vt
ſepulchꝛuꝫ ſancti Stephani eſ
ſet latens et non inueniretur a
fidelibus. vt ab eis patenter ꝺ
monſtraretur. frequenter viſi-
taretur. decenter honoraretur.
ꝛ confidenter ad ipum deus in-
uocaretur pro ſuffragio oratio
num ꝛ pro ſubſidio in neceſſi-
tate: ad ſupplendas quaſcun-
q̄ꝫ indigentias ſiue corporales
ſiue ſpirituales. Sic enim fa-
ctum eſt ſepulcrum eius glori-
oſum. Iuxta prophetiam Eſa
ye vndecimo caplo. erit ſepul-
chrum eius gl'ioſum. Hoc em̄
erat ius ſepulcri qꝺ petebat be-
atꝰ ſtephāꝰ. d. illꝺ He. 23. Date
mi. ius ſe. ꝛc v3. vt patēt demō-
ſtratū. freqn̄t viſitatū. decēter
honoratum. fidel'r inuocatum.
pro quibuſcunq̄ꝫ neceſſitatibꝰ

fiat in tota eccl'ia glioſum. Dic
ergo. quaſi effodientes .rc.
Si vis de inuētiōe predicare ꝛ
dicere ꝙ gaudēt ſancti viri non
modicū: imo vehemētiſſime de
inuentōe ꝯtra tranſgreſſionem
ſpūalis ſapīe. ꝯtra deceptiōem
ſalutaris penitētie. ꝯtra trāſgreſ
ſionē ꝟtualis ꝯfidentie ſeu ami
cicie. ꝛ īmortalis opulētie con-
tra defectionē. quere ſupra in p̄
mo ſermone vnius martyris. ſ.
Beatus hō qui inuenit ſapien
tiā. in ſanctorali maiori.

De ſancto Laurentio marty
re eximio. Sermo p̄mus.

Qui parce
q ſeminat rc. ij. ad Co-
rinth. ix. Nō-
tandū ꝙ beatus Laurēti⁹ inter
oēs martyres in trib⁹ p̄uilegia
tus exiſtit. Primū ꝙ inter om
nes martyres ſol⁹ hꝫ vigiliā et
ieiuniuꝫ. Secundū ē ꝙ ipe ſo-
lus cū ſancto ſtephano iter om
nes martyres hꝫ octauas. Ter
tiū eſt ꝙ ipſe ſol⁹ inter marty-
res: ſicut ꝛ paul⁹ īter apl'os: ha
bet in matutīs regreſſus anti-
phonaꝝ. Hec aūt p̄uilegia ha-
bꝫ btūſ laurēti⁹ ꝓpter acerbitatē
martyrij. ꝓpř officiū p̄dicatōis
ꝓpter miraculoꝝ refulgentiā q̄
fecit in vita. ꝛ poſt mortē. ꝛ ꝓ-
pter locū martyrij. qꝛ rome. ꝛ ꝓ
pter bonā admīſtratōeꝫ theſau
ri eccl'ie. Et qꝛ iſtud. ſcꝫ debita
adminiſtratio ꝛ diſpſio bono-
rū eccl'ie eſt in viris eccl'iaſticis
multū laudabil': hic laurēti⁹ eſt
ab eis multū mirabilis. iō can-
tat eccl'ia de ipo in introitu miſ
ſe q̄ dr in vigilia. diſpſit dedit
paupib⁹. ꝛ in feſto legiř epiſto-
la pauli ſcp̄ta. ij. ad Corinth. ix
Qui parce ſeminat: pce ꝛ me-
tet In q̄ hortař btūs paul⁹ apo
ſtolus fideles oēs vt ꝓpter eter
nā retributionē erogent elemo
ſynas abūdāter ꝛ letāter. Sic
em̄ diſtribuit btūſ laurēti⁹ pau
perib⁹ eccl'ie theſauros. Prio
igiř monet apl's hoies. ꝛ preci-
pue viros eccl'iaſticos exemplo
ſui ꝛ btī laurētij ad dandū abū
danter. Scdo ad dandū exul-
tāter. ibi [Unuſqſqꝫ em̄] Cir-
ca p̄mū apl's ꝓporcionādo me
ritū p̄mio facit hoc p̄mo circa p
cos. Scdo circa largos. ibi. [q̄
ſeminat in bn̄dictionib⁹] Ter
tio exp̄mit p̄miū cū dicit [parce
et metet. ꝛ de bn̄dictionibus et
metet] Hortař apl'us p̄mo ad
dādū abūdāter. in q̄ ſuadeř lar
gitas doni. et ſcdo ad dandum
exultāter. in q̄ ſuadeř largitas
ani. ſcdm ibi [vnuſquiſqꝫ eni]
Prio igiř apl's exēplo ſui ꝛ be-
ati laurētij īducit fideles ad dā
dū elemoſynas copioſe. in quo
ſuadet largitatē doni. ꝛ h̄ ꝓpor
cionādo meritū p̄mio. qꝛ p par
uo dono ꝓmittit ꝑuū premiuꝫ.

⁊ ꝓ magno magnũ. tãgẽdo ſm
vtrũqꝫ actũ. modũ. et ꝯſeq̃ntez
fructũ. Prĩo. vt dictũ eſt. fac̃ h̃
circa parcos ⁊ puſillos largito
res dicẽs [Qui ꝑce ſemĩat] ⁊c̃
Et ꝯtinuat ſe ad ꝑcedẽtia ſue e
piſtole. iſto mõ. dixerat eĩ cori
thijs ꝙ in aduẽtu ſuo haberẽt
paratã repromiſſã bñdictionẽ.
id eſt ſepe ꝓmiſſam. i. elemoſy/
naꝫ q̃ hac rõne dr̃ bñdictio ſm
gloſam. q2 eſt meritoria eterne be
nedictiõis. ⁊ cũ eſt meritoria e/
terne bñdictiõis: ſic vtiqꝫ habe
rẽt eã paratã q̃ſi bñdictionẽ. id
eſt vt eſſet oſtẽſio caritatis ma
gne nõ q̃ſi auariciã. i. vt nõ do/
lerẽt de dato. q2 parũ eſſꝫ quod
darẽt. Quare autẽ hoc dicebat
apl's. ecce. quia [q̇ parce ſemi/
nat] id ẽ dat]ꝑce ⁊ metet] ſup.
retributiõem. vñ dic̃ glo. Qui
parũ hꝫ ⁊ parũ largit̃: nõ parce
ſeminat ſi animꝰ ꝓ̃ptꝰ ſit da/
re plꝰ ſi plꝰ hr̃et. dic̃ etiã glo. ꝙ
ſigñter dic̃ ſeminat. ⁊ non dat.
q2 dare elemoſynã nõ ẽ amitte/
re: ſꝫ ſeminare. i. ad tp̃s carere.
vt plꝰ in futuro recipiat̃ [⁊ qui
ſeminat] id eſt q̇ dat [in bñdi/
ctionibꝫ [id eſt ſic largeꝛ copio
ſe ſm facultatẽ ſuaꝫ vt mereat̃ a
deo ⁊ ab homĩbꝫ bñdici [de be
nedictõibꝫ ſuꝑ dei [⁊ metet]
ſup. largã bñdictõem. i. munuſ
gl'ie copioſuꝫ. Sic igit̃ hortat̃
apl's fideleſ oẽs ad largitatẽ do
ni. Prĩo q̇dẽ ꝓporcionãdo me/

ritũ ꝑmio circa ꝑcos ⁊ paruiſſi
cos largitores. cũ dicit. q̇ parce
ſeminat. Et ſecundo circa lar/
gos ⁊ magnificos donatores.
cũ dicit [⁊ q̇ ſeminat in benedi
ctionibꝫ ⁊c̃]. Certe ſic ſemĩauit
btũs laurẽtiꝰ copioſe theſauroſ
eccl'ie vt etiã adhuc a deo et ho
minibꝰ bñdicat̃ ¶ Sequi
tur [Vnuſq̇ſqꝫ eĩ] Ubi horta
tur fideles ad dãdũ elemoſinaſ
iocũde. gaudioſe. i. ꝓ̃pto aĩo
⁊ gaudẽti. i q̃ ſuadet largitatẽ
anĩ. Et duo facit. Prĩo eĩ hor
tat̃ ad anĩ largitatẽ. Scd̃o de/
ſcribit vtilitatẽ. ibi. [Hilarem
eĩ datorẽ] Prĩo igit̃ hortat̃ fi
deles ad anĩ largitatẽ in dãdis
elemoſynis. di. [vnuſq̇ſqꝫ ſup.
det tantũ [ꝓut deſtinauit] id ẽ
ꝑ̃ordinauit [in corde ſuo]. ſ. in
ꝯſilio rõnis. q2 ſi inuitꝰ daret:
nõ ꝓdeſſet ei. Qui eĩ inuitus
dat ꝓpter pñtem pudorẽ: nõ hꝫ
mercedẽ. ⁊ iõ quiſqꝫ det ſic̃ pro
poſuit in corde ſuo ſe velle da/
re. det q̇dẽ [nõ ex triſticia aut ex
neceſſitate] id eſt triſtis vel coa
ctus: ſꝫ volũtarie ⁊ ſpõte. No/
tandũ aũt ꝙ ex iſtis ꝟbis habe
ri põt ꝙ elemoſyna eſt danda
diſcrete. q2 ꝓut deſtinauit ĩ cor/
de ſuo. iocũde. q2 ñ ex triſticia.
et volũtarie. q2 nõ ex neceſſitate
ſꝫ q2 ſcimꝰ placere deo [Hila/
rẽ eĩ datorẽ] Ubi deſcribit dã
tis iocũde ⁊ volũtarie vtilitatẽ.
Et facit duo. Prĩo eĩ tangit

preſentẽ fructuʒ. Secundo ꝯñ-
tem effectum ibi [potẽs eſt aũt
de⁹] Dicit ergo. ſic ſe ꝯtinuãs
vnuſquiſqʒ det non ex triſticia
aut ex neceſſitate. ſed poti⁹ vo-
lũtarie ⁊ gaudenter [hylarẽ eñi
datorẽ] id ẽ qui ex bona volun-
tate ⁊ cum gaudio dat. [diligit
deus] .i. approbat ⁊ remunerat. ñ
triſtem ⁊ remurmurãtẽ. Qui ei
dat vt careat tedio interpellan
tis. non vt reficiat viſcera indi-
gentis ⁊ rẽ ⁊ meritũ pdit. ſm
gloſam. ⁊ ſunt verba auguſt. ſu
p pſ̃. 32. Quicqd ḡ boni facis
dicit idem ſup pſ̃. xxj. ⁊ eſt in
gloſa cũ hylaritate fac. ⁊ tũc bñ
facis ſi ſic facis. Sequit̃ [po-
tens eſt aũt deus] vbi tãgit ef-
fectũ ꝯñtẽ habũde ⁊ iocũde lar
gitionis. Et p̃mo tangit hunc
effectũ in bonis ſpiritualibus
Secũdo ĩ bonis tpalibus ibi.
[Qui autẽ adminiſtrat]. Ter-
tio in bonis operib⁹ ſimĺ ⁊ in
bõis eternalibus [ibi ⁊ augebit
incrementa]. Quãtũ ad p̃muʒ
dicit ſic. Unuſquiſqʒ det ſm ſu
am facultateʒ copioſe ⁊ gratio
ſe habũdanter ⁊ letanter. ⁊ hoc
ꝑpter ſpem diuine retributiõꝭ
in bonis ſpiritualib⁹ etiam ĩ vi
ta preſenti. q2 ſic [potens eſt de
us] ita ⁊ volens [omnẽ grãm]
id eſt omnia dona ſpirit⁹ ſãcti
.ſ. [habundare facere in vobis]
id eſt in cordib⁹ veſtris. ſi ſupp.
eo modo quo dictũ eſt indigen

tib⁹ gratiam faciatis. Ita dicõ
habũdare. [vt in omnib⁹] .i. in
omni ſtatu veſtro [ſp omnẽ ſuf
ficiẽtiã hñtes] q̃tum ſup. pñtꝭ
vite ꝯdicio patit̃ [abundetis ĩ
omne op⁹ bonum] nõ ſolũ ĩ da
tione elemoſinarũ. verũ etiam
ĩ aliĳs opib⁹ bõis. Propter h̃ ḡ
quia beatus laurentius bona
eccleſie abundanter ⁊ letanter
erogauit pauperibus. abunda
uit in vita ſua iſta non ſolum
in obſeruantia preceptorum ⁊
conſiliorum criſti: verum etiã
⁊ in refulgentia miraculorum
p ſignũ cruc̃ꝭ cecus illuĩnauit
Et q̃i aliq̃s quereret ẽ h̃ ne bo-
nũ .ſ. largitõ elemoſinarꝝ. reſpõ
dʒ eſt vtiqʒ [ſicut ſcriptũ eſt .ſ.
in pſ̃. Iuſt⁹ [diſpſit] nõ vni oĩa
conferẽs. ſʒ plurib⁹ diuidẽs.
vel [diſpſit] .i. diuitias abũdã
ter ſpſit [dedit] .ſ. gratis ⁊ libe
raliter ſine ſpe retributõiſ [pau
perib⁹] nõ diuitib⁹ q̇ ſibi pñt re
tribuere. ⁊ ideo ſup. iuſticia ei⁹
.i. merces iuſticie ei⁹. vel exẽplũ
iuſticie ei⁹ [manet in ſeculũ ſe-
culi. vñ merces beati laurẽtĳ ĩ
eternũ manebit. ⁊ exẽplum ſue
iuſticie: p̃cipue inter eccleſiaſti
cos vſqʒ ad finẽ mũdi manebit
Notãdũ aũt ſm gloſam ꝙ
apl'us. in his vbꝭ hortat̃ ad lar
giẽdũ el'ãs paupib⁹ ſctis. ſicut
fecit beat⁹ laurẽti⁹. paupibus
etiã lʒ poſſũt eẽ mali. ſʒ ſi merces
magna ẽ largiri paupib⁹ mal'.

longe maioꝛ eſt miniſtrare pau-
peribus ſctis. Sed qd: nunqd
ē iuſticia dare paupib⁹. magis ei
videt mia Dicēdū ſm greg. q̄ ꝛ
ſi eſt mia ē ꝓpter miſiā quā paci
ūt tñ etiā iuſticia ꝓpter debitū
qd ſoluit indigēti. vñ dicit ſic i
paſtorali Cū idigētib⁹ miſtrā⁹
necāria. ſua reddi⁹ nō nr̄a largi
mur. debitū iuſticie ſolui⁹ poti⁹
q̄ mie officiū implea⁹ Seqt q̄tū ad bona tpalia. [Qui aūt ā-
miſtrat] q. d. nō ſolū bona ſpū
alia dant in hac vita. verū etiā
ꝛ bona tēpalia facientib⁹ elias.
vñ dicit [q̄ āt āmiſtrat] ſ. deus
[ſem] vñ. ſ. elā. fiat. [ſeminātī]
.i. elas facietī [ꝛ panē] .i. necā-
ria vite [ad mādueādū] . nō. ſ.
ad luxuriādū [pſtabit Et mul
tiplicabit ſemē vrm] .i. bona ve
ſtra ex qb⁹ ſup. elemoſinas faci
atis. vñ nemo deb3 diffidere nec
timoꝛe indigētie ab elemoſinis
ceſſare. q2 elas faciētib⁹ ds pſ
tat nō ſolū vite necāria. vm etiā
ꝛ boā coꝛ. mltiplicat. vñ plura
valeāt elargiri Seqt q̄tū ad bo
na ſpūalia [ꝛ augebit icremēta
frugū iuſticie vrē]. Ubi ſciēdū
q̄ p fruges iuſticie h intelligit
apl's eterna pmia. q̄ dicunt fru
ges iuſticie q2 metūtur ꝛ colli-
gunt p opa iuſticie foꝛmata ca
ritate. p icremēta aūt iſtaꝝ fru-
gū itelligit vtutes ꝛ vtutū opa
q̄ q̄nto magis i hac vita creſcūt. tā
to magis augebūt pmia glē i fu-
turo. Magis ei vtuoſoꝛ magis ſe
exercētī i vtutib⁹ mai⁹ reddet p
miū. Ult g̃ dicere apl's loquēs
ad corith. ꝛ i eis cūctis felicib⁹
fidelib⁹. ſc3 ſi faciāt elias habū
dāter ſm ꝓpoꝛtōnē ſue ſbſtātie.
nō ſolū pſtabit de⁹ ei⁹ vite necā
riaꝛ nō ſolū mltiplicabit eis bo
na tpalia. vm etiā ꝛ augebit i eis
bona ſpūalia. ac p hoc ꝛ fruges
ſue iuſticie. i. gl'oſa pmia i futu
ro Dicit g̃ eis. [augebit] ſup. ſi
faciatis elas [icremēta frugū iu-
ſticie vrē ꝛc.] Z Sciendū
āt ſup iſto vbo hui⁹ eplē. omnē
grām. q̄ grā dei ē oino necāria
ꝓpter mlta Primo q2 ē iuſtifi-
cātis iſtrumētū. Sicē ei coꝛp⁹ nō
viuit ſine aīa carnaliter. ſic nec
aīa ſñ grā ſpūalit. vñ dt ſapiēs
ſapiē. xvj. grā di ē omiū nutrix
Scdo q2 ē ignorātie documē-
tū. Sic ei ocl's digit mediāte
luce. ſic ꝛ affect⁹ grā mediāte.
ad tytū ſcdo. a ꝑparuit grā di ſal
uatoꝛis nr̄i. erudiēs nos. Tertō
q2 ē icōſtātie ſtabilimtū. Sicē ei
cemētū ligat edificiū. ſic grā li-
gat deo ſpūm. ad heb. vlti. Op
timū ē grā ſtabilit coꝛ Quarto
q2 ē idecētie oꝛnamētū. Sicē ei
decens hit⁹ oꝛnat coꝛp⁹. ſic grā
oꝛnat ſpūm. ecci. xxxij. oꝛnamē-
tū grē accipias. Quito q2 ē iſuf
ficientie ſupplementuȝ. Sicut
enim foꝛtis amicus ſufficit ad
iuuandum hominem infirmū
ſic ꝛ ipſa gratia auxiliat ꝛ iuuat

hominem naturaliter infirmū
ꝓpter qđ dixit dominꝰ paulo.ij.
ad corin.xij. Sufficit tibi gra-
tia mea. Sexto quia eſt mali-
cie purgamētū. Sicut enī radi
us ſolis purgat aerē a nebulis
ſic gratia a peccatiſ.ad rom̄.vj.
Juſtificati gratiſ ꝑ grām iheſu
xp̄i. Septimo quia eſt eloquē-
tie ꝯdimētū.pſ. Diffuſa eſt grā
in labijs tuis. Sicut enī ſal ꝛ
oleū cōdiunt cibū.ſic grā dei ꝟ
bum.ad colo.iiij. Sermo veſter
ſemꝑ in grā ſale ſit conditꝰ. Oc
tauo quia eſt miſerie tutamen
tuꝫ.ſicut enī amoꝛ domini red
dit tutū ſeruū. ſic etiam gratia
dei virū iuſtum.ecc̄.xxxiiij. Pe
riclitatꝰ ſum horum cā.ſ. pecca
toꝛū.ꝛ liberatꝰ ſum gratia dei
Nono quia eſt moleſtie ꝺlecta
mētū. Sicut enī grā mlꝛieris
foꝛtis oblectat virū ſuū.ſic gra
tia hominis deū. ꝛ ad tytum ij
Tu aūt fili cōfoꝛtare in gratia
Decimo quia eſt amicicie fūda
mētū Sic̄ enī ingratitudo tol
lit amiciciā.ſic gratia fūdat. ꝓ
uerbio.22. Qui diligit coꝛdis
mundiciam.ꝓpter gratiaꝫ labi
oꝛum ſuoꝛum habebit amicuꝫ
regem Undecimo quia eſt mi
ſericoꝛdie incitamētuꝫ. Sic̄ ci
diues ex gratia liberaliter miſe
ret̄ pauperis.ſic ꝛ deꝰ ex gratia
ꝗ̄ eſt in ip̄o ꝛ ꝑ graitā quā inue
nit in homine miſeret̄ ipſius.
Sapientie quarto Gratia dei ꝛ
miſericoꝛdia eſt in ſcōs eiꝰ Du
odecimo quia eſt ꝯcupiſcentie
detrimētū. Sicut enim littera
regis liberat captiuū: ſic grā li
berat hoīem a tyrannide cōcu-
piſcētie. ſub ꝗ̄ eſt captiuꝰ. ad ro
ma.vij.dicit apl'ſ. Infelix ego
hō quis me liberabit a coꝛpo-
re moꝛtis hꝰ.ꝛc̄. Seqꝛ̄. grā di
ꝑ ieſum xp̄m. Ultio qꝛ eſt glo-
rie argumētū. Sic̄ enī laboꝛ eſt
argumentū aſſeq̄ndi p̄mij.ma
xime apud iuſtū dn̄m. Sic gra
tia dei eſt argumētū aſſequēdi
p̄miū glorioſum.in pſ. Grām
et gl'iam dabit dn̄s.ꝛ Prouer.
xj. Mulier grōſa inuenit glo-
riā. Ad Roma.vj. Grā dei vi-
ta eterna. Btūs aūt laurētiꝰ qꝛ
habuit in ſe abundāter diuinā
grāꝫ ſ̄m oēs iſtos effectꝰ: ideir
co abūdauit ꝛ ip̄e in oē opꝰ bo
nū.vtpote in obſeruātia precep-
toꝛū dei ꝛ ꝯſilioꝛū xp̄i.in ſ̄cre
atiōe egenoꝛū.in toleratōne toꝛ
mētoꝛū.ꝛ in patratōe miracl'o-
rum.ꝛ nūc abūdat īmo ſupꝑha-
bundat in adeptōe celeſtiū pre
mioꝛū. Ipſe em̄ dicebat chriſto
Grās tibi ago dn̄e q̇a ianuas
tuas ingredi merui. Legerat eī
illđ ꝟbū.ij. Pe.j. Sic.i. ꝑ grāꝫ
xp̄i ꝛ vr̄a bona opa abūdanter
miſtrabit̄ vob introitus in eter
nū regnū dei ꝛ ſaluatoꝛis no-
ſtri ieſu chriſti.

Itē de ſctō Laurētio. S.

Qui ſemi nat in benedictiõi bus:de bñdictioni bus ⁊ metet.ij. Ad Cori.ix. Sciẽ dũ ꝙ apl'us in hoc breuiter tan git tria.ſcȝ Actũ grõſum.Mo dum ꝟtuoſum.⁊ Fructũ glori oſum. Primũ tangit cũ dicit. qui ſeminat.glo.i.qui dat.ſem per aũt dare de re ſua act⁹ grõ ſus ẽ.qꝛ ſm ꝙ dicit apl's Actu um.xx. Beati⁹ eſt magis dare q̃ȝ accipe.⁊ ꝓprie ſm glo.dare e lemoſynã eſt ſeminare.qꝛ dare elemoſynã nõ eſt amittere:ſed ſeminare.i.ad tps carere vt am plius recipiat̃ in futuro.Secũ dũ tangit cũ addit.in bñdictio nib⁹.Jlle aũt dat elemoſynã in benedictionib⁹ q̃ dat abundan ter ⁊ gaudẽter.q̃ dat ſenſum et ⁊ affectũ.Taliter em̃ dare facit actũ dandi ꝟtuoſum.tal' enim meret̃ a deo ⁊ ab homĩb⁹ bene dici.Reuera elemoſyna larger ⁊ lete data dꝛ bñdictio.Priõ pro pter benedictõem accipiẽtis.q̃ ſup.bñdicit dantẽ.Job.xxix.c. Benedictio pituri ſup me veni ebat:⁊ cor vidue ↄſolatus ſum Scdo ꝓpter benedictionẽ popu li audiẽtis.q̃ etiã bñdicit eam. iuxta illud Prouer.xxij. Qui pronus eſt ad miſericordiã be nedicet̃.⁊ iuxta illud Eccl.xxxi Splendidũ in panib⁹.i.abun danter ⁊ letãter frãgentem pa nes indigẽtib⁹:bñdicent labia multorũ.Tertio ꝓpter bñdicti onẽ iudicis retribuẽtis.vnde iu dex dicet in fine ꝓpter opa miſe ricordie electis ſuis.Uenite be nedicti prĩs mei.⁊c̃.Mat.xxv Quarto ꝓpter bñdictionẽ here dis ſuccedẽtis.nõ em̃ ſoluȝ ille qui dat elemoſynã bñdicitur a deo ⁊ homib⁹:ſȝ etiam propter eũ ſucceſſores ei⁹.Uñ dixit ille raguel illi thobie iuniori.Bñ dictio ſit tibi fili mi.qꝛ boni et optimi viri filius es.Thob.vij de q̃ in eodẽ libro dicit̃ ꝙ mul tas elemoſynas pauperib⁹ ero gabat.Et in pſ̃.de viro tali:dꝛ Semẽ illi⁹ in benedictõe erit.⁊ alibi.Generatio rectoꝝ benedi cet̃.Tertiũ aũt tangit cum ſub dit.de bñdictionib⁹ ⁊ metet.id eſt recipiet ſupꝑ.in glĩa celeſti. Jbi em̃ eſt ⁊ ↄplemẽtũ benedi ctionũ.ibi em̃ erit hõ ꝑfecte bñ dictus.Bene ꝙ̃ dicit apl'us ad Gal'.vj.Quecũqȝ ſeminauerit hõ hec ⁊ metet.Qui em̃ ſemi nat in carne.i.qui dat ſolũ car ni ſue ⁊ parentib⁹ carnalib⁹:de carne ⁊ metet corruptionẽ.id ẽ. pctm̃ in hac vita.⁊ in alia penã Qui aũt ſeminat in ſpũ.i.q̃ lar gitur elemoſynas ſpũaliter.vi delȝ abũdanter ⁊ letanter:indi gentib⁹ ⁊ nõ abũdantib⁹:de ſpi ritu ⁊ metet vitã.igit̃ iſte de be nedictõib⁹ dei metet.quia lar

gam̄ recipiet remunerationem
iuxta illud quod de ipſo in pſ.
predictū erat. Hic accipiet bñ
dictionē a domino ℞ Cir
ca primū ſciēdū ꝙ beat⁹ laurē-
tius fuit optimus ſeminator.
Precent⁹ enim diuinit⁹ in bñ
dictõibus dulcedinis ſemina
uit verba veritatis tāꝗ̄ diuine
legis apt⁹ ꝑdicator. Facta ꝓbi
tatis tāquam diuine legis ꝑfe-
ctus obſuator. Dona pietat tā
quam fraterne neceſſitat beni-
gn⁹ recreator. Exempla ſancti
tatis tamquā fraterne ſalutis
deuot⁹ emulator. Primo dico
ſeminauit verba veritat tāꝗ̄
diuine legis aptus predicator
Fuit enim predicator verbi dei
ex officio tamquam romane ec
cleſie archydiacon⁹. ⁊ iniūctū ſi
bi officiū excellēter exercuit. ſei
nādo euāgelij veritatē. Luc. viij
dicit ſaluator ꝙ ſemē eſt verbū
dei. Ergo beat⁹ laurētius exē-
plo xp̄i exijt ab occulto ꝯceptio
nis ad publicū predicationis.
iuxta illō qō ibidē de xp̄o expo
nit. Et ſuo mō dici pt de laurē-
tio. Exijt qui ſeminat ſeminare
ſemen ſuū Unde ſicut dr in ea
dem pabola de ſemine ꝙ aliud
cecidit ſec⁹ viā. ⁊ aliō ſupra pe
trā. ⁊ aliud inter ſpinas. ⁊ aliō
in terrā bonā. Sic rctē fuit in
ꝑdicatione hui⁹ ſcti. Uerbum
enī ſuū quod ꝑdicauit. quātū
ad deciū. valerianū. ⁊ alios mi
niſtros dyaboli q laurētiū gra-
uiſſime cruciauerūt. cecidit ſe-
c⁹ viā. ſupra petram. ⁊ inter ſpi
nas. qr corda ipoꝝ erāt ſugge-
ſtionib⁹ demonū praua. dura ⁊
nullo dei nomīe penetrata. cor
da etiā ſpinoſa. mūdanis ſolli-
citudinib⁹ occupata. Jdcirco ī
cordib⁹ taliū iſti⁹ ſcti ꝑdicatio
nllū pcit⁹ attulit fructū. Quā
tū autē ad lucillum. ypolitū ⁊
ſuā familiā romanā. ⁊ multos
alios. ſemē. i. ꝑdicatio btī lau-
rētij cecidit in terrā bonā. Jſti
enim in corde bono ⁊ optio au-
diētes ꝓ os beati laurētij ꝟbū
ſalutiferū ipm retinuerūt. ⁊ in
patiētia fructū attulerunt. Et
bene in patiētia. quia mlti ꝺ ip
ſis gloriam martyrij attulerūt.
Deus igit āmiſtrauit ſemē hu-
ic ſemināti ⁊ mltiplicauit ei⁹ ſe
men. ſicut dicit apoſtol⁹ in epi
ſtola iſta Prochdolor nō ſūt
mō tales ſeminatores. ſed mul
ti ſunt de quibus dr Ozee. viij.
Uentū ſeminabūt. ⁊ turbinem
metēt. Seminant enī multi nō
verba vtilia. nō ſana ⁊ fructuo
ſa. ſed verba vana ⁊ vētoſa. ⁊ ſe
pe ꝑnicioſa. ⁊ idcirco timere de
bent. ꝙ metāt in die iudicij tur-
binem ſcilicet condēnationis.
ꝗ ipſos ꝓiciat ī infernū. C
Secūdo dico ꝙ ſemiauit be-
atus laurentius facta probita-
tis tamquam ipſius euangelij
perfectus obſeruator. Quis ei

ſuper ipſum obſeruauit cristi p̄
cepta: ꝛ ſupererogauit conſilia
quis ſup ipſum declinauit om
nia mala. ꝛ fecit quaſi omīa bo
na. Reuera illa pfecta ꝛ habun
dans iuſticia de qua dicit ſalua
toꝛ Mat. v. Niſi abundauerit
iuſticia veſtra pluſquaȝ ſcriba
rum ꝛ phariſeoꝝ non intrabitiſ
in regnū celoꝝ. Iſta inquā ha-
bundans iuſticia fuit in laurē-
tio ꝛ in ſanctis alijs ſui tempo
ris. ſicut enim dicit apo. ī hac
epl'a. Potēs fuit deus omnem
gratiam id eſt pfectam iuſticiā
habūdare facere in eis vt in om
nibus ſemp omnē ſufficientiaȝ
habentes habundarēt ī oē op⁹
bonū. Seminauit ḡ opa iuſti-
cie abūdanter. ꝓpter qd̄ ꝛ ip̄e iā
metit fruct⁹ miſcdie abūdātis
iuxta illud Ozee. x. Seminate
vob in iuſticia. et metite in oꝛe
miſcdie. ſic dr̄ Prouer. xj. Se-
mināti iuſticiaȝ merces pꝛemij
ſup. erit fidel' Prochdoloꝛ n̄
ſūt mō tales ſeminatoꝛes (qua
lis fuit vn⁹ btūs laurenti⁹) qui
ſeminant iuſticiā abundanteȝ
ſed multi ſūt q̇ ſeminānt iniqui-
tatē. Dicit em̄ ſaluatoꝛ Math.
xxiiij. Et qm̄ abūdabit iniq̇tas
idcirco refrigeſcet caritas mul
toꝝ. Et ve tales q̇ iniq̇tatē ſei
nāt: metēt in alio ſeculo mala.
Dr̄ em̄ Prouer. xxij. Qui ſemi
nat iniq̇tatē metet mala. Pctō
res vtiq̧ ꝛ mūdani hoīes ſunt

illi qui ſeminānt iniquitates. vi-
delȝ offēdendo deū. illudēdo p
ximū. polluēdo ſeip̄os. ꝛ inqui
nādo mūdū. ꝓpter qd̄ ꝛ ip̄i niſi
ſemē iſtud maledictum q̄ntuȝ
potuerint p penitētiā extiguāt
metent in alio ſcl'o illa mala in
fernalia que nunq̄ȝ terminent.
D Tertio dico ꝙ iſte bea-
tus laurenti⁹ ſeminauit dona
tanq̄ȝ humane neceſſitatis be-
nignus ſuſtētatoꝛ Cum em̄ ip̄e
eſſet tūc paup nō ſolū ſpū: ſȝ eti
am reb⁊ tpalib⁹: diſtribuit tn̄ a
būdātiſſime paupib⁹ oēs the-
ſauros eccl'ie. Ip̄e ei ē iſte d q̄ q̄n
tū ad h̄ ſpāl'r dr̄ illd vbū bn̄. qui
ſeminat ī bn̄dictōib⁹. i. ſic copi
oſe et grōſe dat paupibus el'as
vt a deo et hominibus mereat̄
benedici. d benedictionib⁹ ſup.
ipſius dei ꝛ metet id eſt recipiet
largam benedictionem. Quod
in iſto glorioſo martyre procul
dubio verificatum extiit. Ipſe
enim per figuram eſt yſaac. d q̄
dicitur Geneſis xxvi. ꝙ ſemiā-
uit in terra illa. ꝛ inuenit in ip
ſo anno centupluȝ. benedixitq̧
ei deus. ꝛ locupletat⁹ eſt homo
et ibat proficiens atque ſuccre-
ſcēs donec magn⁹ vehementer
effectus eſt. Vere noſter yſaac
riſus ꝛ gaudium omniū mini
ſtroꝝ eccl'e ſeminauit in terra il
la. i. in mdo iſto dōa. ſ. multa. ꝛ
bn̄ficia pietatiſ ꝛ iuēit ī ip̄o āno
cētuplū. Et bn̄ ī iſto āno q꜠ poſt

paucos dies poſtq̃ꝫ iſtam ſemi
natioнeꝫ fecerat ꝑ martiriũ aſ
cendit in terrã viuẽtiũ. in qua
pro bonis q̄ in iſta terra mori
entiũ fecerat. iam centuplũ ac
cipit. ⁊ vitam poſſidet ſẽpiter-
nam. Unde ergo ſubdit̃ ꝙ bñ-
dixit ei deꝰ ⁊ locupletatꝰ eſt ho
mo. ſup. diuitijs ſpiritualibꝰ. ⁊
ibat ꝓficiẽs atq̃ꝫ ſuccreſcẽſ. ſup.
de ꝟtute i ꝟtutẽ dõec vehem̃ter
magnꝰ effectꝰ eſt. Magnꝰ qui
dem. i. habundãs diuitijs glo-
rioſis. Paucos habemꝰ modo
tales ſeminatores. parci enĩ ſũt
multi ⁊ auari. de quibus dicit
hic apoſtolꝰ. Qui parce ſemi-
nat: parce ⁊ metet. Multi etiaꝫ
ſunt q̄ ⁊ ſi ſeminãt abundãter:
nõ tñ pauperibꝰ: ſed diuitibꝰ. ñ
extraneis: ſed ꝓpinq̄s ⁊ paren-
tibꝰ. de quibꝰ dicit apl'ſ ad Ga
lathas. vj. Qui ſeminat in car
ne: de carne et metet corruptio-
nẽ. Multi eñ ſũt qui nec iſtis
nec illis aliq̃d boni ſeminãt: ſꝫ
ſolũ malũ. vtpote iurgia iter ꝓ
ximos ⁊ parẽtes. ⁊ diſcordiaſ ĩ
ter fratres ⁊ amicos. de quorũ
quolibet dr̃ Prouer. vj. c. Ho
mo apoſtata vir inutilis ⁊c. vſ
qꝫ. prauo corde machinat̃ do-
lũ. ⁊ in omni tp̃e iurgia ſemĩat
de q̄ ſtatim ſubdit̃. Huic extẽ-
plo vẽiet ꝑditio ſua. ⁊ ſubito cõ
teret̃. nec habebit vltra medi-
cinã. Jſti etiam ſũt illi q̄s odit
ſpecial'r dñs. de quibus in co-
dẽ. c. dic̃ ſapiẽs. Sex ſunt que
odit dominꝰ. ⁊ ſeptimũ deteſta
tur. vicꝫ. eũ qui ſeminat int̃ far-
tres diſcordiã. Jſti aũt ſũt oẽs
vtiqꝫ q̄ ſeminãt dolores ⁊ me-
tent eos incõplete in hac vita. et
cõplete in alia metẽt. Job. iiij.
dicit ille. vidi eos q̄ opant̃ iniq̄
tatẽ ⁊ seminant dolores. i. iur-
gia ⁊ diſcordias q̄ ſũt multiſ cã
dolorũ. ⁊ metũt eos. q̄ꝛ ipi ſepe
partẽ ſuã de doloribꝰ habẽt in
hac vita. flante deo ꝑiſſe. ⁊ ſpi-
ritu ire eius. i. iuſticie eſſe cõſũ-
ptos. ⁋ Quarto dico ſe-
minauit exemplũ ſanctitatiſ tã
quã fraterne ſalutis deuotꝰ emu
lator. Jpe eñ ſeminauit exem-
plũ iuſticie ĩ diſtributõe theſau
ri. Et certe iſtud exẽplũ adhuc
manet ⁊ ſemꝑ manebit. vñ de
ipo dr̃ ſpẽaliter Diſperſit dedit
pauperibꝰ: iuſticia ⁊c̃. Jpe etiã
ſeminauit exemplũ ꝟtutiſ ⁊ au
dacie in aggreſſiõe ⁊ irriſiõe ty
rannoꝝ. Dicebat enĩ Ualeria-
no. Diſce miſer ꝟtutem dñi no
ſtri ieſu xp̃i. q̄ꝛ carbões tui mi-
hi refrigeriũ: tibi aũt eternum
ſuppliciũ ꝑſtant. Dicebat etiaꝫ
Decio ceſari. Ecce miſer aſſaſti
me. iam ꝟſa ⁊ mãduca ⁊c̃. Se-
minauit etiã exemplũ patiẽtie
in toleratiõe tormẽtoꝝ. de qui-
bus cũ illi mirarentur dicebat.
Ego iſtas epulas ſemꝑ optaui
Seminauit etiã exemplũ ꝑſe-
uerantie in ꝯſummatiõe meri-

toꝝ. grãs eũ agens deo cum ī craticula aſſaretur spm̄ emiſit. Ergo ſeminauit quaſi oĩa exempla sanctitatꝭ. q̄ ſemĩauit ſuper omnes aplos. pcipue ſuper omnes eccleſie miniſtros. Jpſe enim eſt vnꝰ ex illis de quibꝫ dicit yſaie xxxij. Beati qui ſeminatis ſuper omnes aquas. i. ſuper omnes pplos Aque enim multe ppli multi. ſicut dicit in Apocalip. xvij. Seminauit ergo ſuper omes aquas. i. ſup omnes pplos exempla ſanctitatis. ꝛ ſeminat vtiqꝫ ĩ lacrimis. tũ qꝛ ſuſpirabat ad celeſte gaudiũ. tum etiaꝫ qꝛ cupiebat q̄ ſemē ſuũ in alijs pficeret ꝛ afferret cētuplũ fructũ. Juxta illud pſal. Qui ſeminant in lacrimis ꝛc. Jpe eñ ē iam metēs q̄ fuit ſemians. Et certe vtrũqꝫ fecit in gaudio ſpirituali. iuxta verbũ xpi Joh. iiij. Qui ſemiat ſimul gaudeat ꝛ q̄ metit. Quod quidē gaudiũ ꝛc.

Jtē de ſancto Laurentio. Sermo tertiꝰ.

Diſperſit dedit pauperibꝫ iuſticia eiꝰ manet in ſeculũ ſeculi in pſalmo ꝛ ad Corin. vbi ſupra. ¶ Notandum q̄ diſtributio facta p beatũ Laurentiũ ex quatuoꝛ ꝯmēdatur. videlicꝫ Ex dono affluente. Ex mō cōplacēte Ex motiuo inducente Ex cōmodo ꝯſequēte Cōmendatur dico pmo ex dono affluēte cũ dicit. diſperſit. ꝯſiderauit aũt laurētius quod dicit Eccs iij. Omnia tps habēt. Eſt eñ tps ꝯgregādi. ꝛ tempꝰ diſpergēdi. vere tũc eſt tempꝰ diſpergēdi qñ illud qđ homo ꝯgregauit licite: maxime de laboꝛe manuũ ſuarũ: dat paupibꝫ. vñ apoſtolus ad Ephe. iiij. Qui inq̄t furabatur iā non furet. magis aũt laboꝛet operādo manibꝫ ſuis qđ bonũ eſt vt habeat vñ tribuat neceſſitatē patienti Certe hic ſctũs martir hũit tps ꝯgregādi qñ btũs ſixtꝰ cũ duceretur ad martyriũ tradidit ei theſauros vt ipſos eccleſijs et ſanctis pauperibꝫ erogaret. poſtea habuit opoꝛtunũ tēpꝰ diſpergēdi. qꝛ antequā ipſe inciperet martyriũ: inuenit mltos pauperes neceſſitatē patientes Cōmendatur ergo pꝛimo ex dono affluēti ibi. diſperſit. Scđo ex modo cōplacēte ſeu ꝯgruente ibi. dedit. ſup. liberaliter delectabilit placabiliter ꝛ glorioſe Dedit eniꝫ omnē ſubſtātiā domus ſue. i. eccleſie p dilectiōe dei Et certe p cōpaſſionē quā habuit ad xpm omnia q̄ habuit vel habere poterat deſpexit. ꝛ quaſi p nichilo reputauit. Juxta illud Canti. viij. Si dederit homo omnem ſubſtātiaꝫ domus ſue pꝛo dilectiōe ſupple dei quaſi nichil de

ſpiciet eam. Tertio cōmēdatur
ex motiuo inducēte. cum addit.
pauperibꝫ Quis em̄ no uit qs
induxit illum glorioſum viruꝫ
ad ſic erogandū: certe primo ꝓ
paupertas ꝛ pauperū pluralitas.
vnde nō dicit paupi in ſingula
ri: ſed pauperibꝫ in plurali. mul
tos em̄ pauperes ſemp habebi
tis vobiſcuꝫ dixit xp̄s ꝛc̄. Pau
peribꝫ ergo dedit. ꝛ maxime ill'
de quibꝫ dicitur Math. v. bea
ti pauperes ſpiritu ꝛc̄. Cōmen
dat quarto ex cōmodo ꝯſequen
te. cum ſubdit Juſticia eius. i.
merces ſue iuſticie. ſupple quā
fecit dando paupibꝫ, vt ſupra
dictū eſt. manet in ſclm ſcli Di
citur em̄ Sap̄. v. ꝙ iuſti imper
petuū viuent. ꝛ apud dominuꝫ
ꝛc̄. Si apud dn̄m ē merces iu⸗
ſtorū. ergo ieternū manebit. De
hoc etiā exponi poteſt illud qd̄
dicitur Sap̄. primo Juſticia ꝑ
petua eſt ꝛ imortalis qꝛ p̄miuꝫ
iuſticie nūquā morietur: ſꝫ viuet
ineternū. Circa iſtud vltimū
ſciendum ꝙ iſte martyr glorio⸗
ſus videlicet beatꝰ laurētius iu
ſticiam (cuius p̄miū manet i ſe⸗
culum ſcli) obſeruauit bene vi⸗
uendo. Declarauit bene docēdo
Defenſauit ꝓ fide patiēdo. Cō
firmauit in fide moriēdo. Pri⸗
mo dico obſeruauit iuſticiā be
ne viuendo. Juſticiā dico fidei
ꝛ euangelij ſciens ſcriptuꝫ eſſe
Abacuc. ij. Juſtus ex fide viuit

Hec eſt iuſticia abundās ꝛ per
fecta ſine qua nō intrat i regnū
celorū Math. v. Niſi habun⸗
dauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ꝫ ſcri⸗
barū ꝛ phariſeorū ꝛc̄. ꝑ quam in
trat in regnuꝫ. Unde ſaluator
Math. vj. primum querite re
gnū dei ꝛc̄. ꝑ quaꝫ acquirit reg
nū Per iſtaꝫ em̄ iuſticiā cogno
ſcuntur credenda. declarantur
cauenda. obſeruant agenda. ꝛ i
petrāt appetenda. Hec eſt illa
iuſticia de qua dicit beatꝰ lau⸗
rentiꝰ illud verbum pſal. Re⸗
tribuet michi dominus ſm iu⸗
ſticiā meam: ꝛ ſm puritatē ma⸗
nuū mearū retribuet mihi Pro
culdubio hic ſanctꝰ martyr ha⸗
buit manus puriſſimas. id eſt.
opera ſanctiſſima. vel puriſſi⸗
mas a receptione munerū. ym⸗
mo habuit. ſicut legitur. manꝰ
puriſſimas et ampliſſimas ad
erogandū. vnde dicit de ip̄o. di
ſperſit dedit pauperibꝫ ꝛc̄

Secundo dico ꝙ ip̄e decla⸗
rauit iſtā iuſticiaꝫ bene docēdo
Primo enim fecit exemplo xp̄i
ꝛ poſtea docuit. qꝛ ſm Criſoſt.
ſuper Mathe. prius bene viue
re. ꝛ poſtea bene docere. Per bo
nam eniꝫ vitam aſcenditur ad
ſcienciā bonā. ꝓpter quod ꝛ ip̄e
prius voluit obſeruare iſtā iu⸗
ſticiam bene viuendo. ꝛ poſtea
ipſam declarare bene docendo.
Unde ipſe poteſt nunc dicere
chriſto illud pſalmi. An nūcia

ui iuſticiam tuaꝫ in eccleſia ma
gna. quia in eccclesia romana.
que mater ē omniū ⁊ magiſtra.
Sequit᷑. Juſticiam tuā non ab
ſcondi in corde meo veritatem
tuā ⁊ ſalutare tuū dixi. i. verita-
tem euāgelicā (in qua ſm apo-
ſtolum. virtus dei eſt: ad ſalu-
tem omni credenti) aperte pre-
dicaui. i. non ſolū iuſticiam tu-
am predicaui corā Decio ⁊ va-
leriano ⁊ alijs carnificibꝫ: com
minando eis perpetua tormen
ta: verum etiam predicaui miſe
ricordiam tuā que ipſos diu ex
pectauit ad penitētiam ⁊ alios
multos. ſicut ypolitum cuꝫ ſua
familia. ⁊ romanū militē ⁊ mľ
tos a ios per meā doctrinam il
luminans: ad fideꝫ ꝯuerti: ⁊ ad
gloriam martyrū perduxi. ꝓpter
qđ ſubdit in eodem pſal. Non
abſcondi miſericordiam tuā et
veritatem tuā a cōcilio multo.
ꝓpter qđ et ipſe beatus laurēti⁹
dign⁹ fuit miſericordia dei. vñ
ſubdit. Tu autem domine ne lō
ge facias miſerationes tuas a
me: miſericordia ⁊ veritas tua
ſemꝑ ſuſceperūt me. Tertio
dico ꝙ iſtam iuſticiaꝫ defēſauit
pro fide patiendo Materia nā
qꝫ martyrū fides catholica eſt.
ſicut dic̄ maxim⁹ ī q̄dā ſermōe.
ꝓpter qđ ſubdit. Veneremur er
go in ſanctis martyribꝫ fidē no
ſtram quā ſanctus laurētius et
alij martyres agonizādo ꝓ ipa
defenſauerūt. Legit enim beat⁹
Laurentius illud verbum ſcri-
ptū Eccleſiaſtici. iiij. Pro iuſti
cia agonizare pro anima tua. et
vſqꝫ ad mortem certa ꝓ iuſticia
et deus expugnabit pro te ini-
micos tuos. Et bene dicit pro
iuſticia agonizare. ꝯtra mūda-
nos homines qui nō agonizāt
ꝓ iuſticia: ſed pro iniuſticia vio-
lentia ⁊ rapina pauperū ac va-
na gloria. qui moriendo in ago
ne deuincunt᷑ ⁊ ꝯfundūtur. Xpi
vero martyres agonizātes pro
iuſticia moriendo vincunt ⁊ re
portant triumphum. Bene eti
am dicit agonizare pro anima
tua. ꝯtra carnales homines. q̇
pugnant ſepe pro delectationi-
bus carnis. ⁊ interdum pugnā
do ⁊ moriendo vincūtur. Sed
viri ſancti agonizant nō pro de
licijs carnis acquirendis ſed ꝓ
anime ſue ſalute. Sciunt enim
iuxta ỽbū ſaluatoris Matth.
xvj. ꝙ nichil prodeſt homini ſi
mundum vniuerſum lucretur
anime vero ſue detrimētū pa-
tiat᷑. Bene etiaꝫ dicit. ⁊ vſqꝫ ad
mortē certa ꝓ iuſticia ꝯtra puſil
lāimes. q̇ certare īcipiūt ꝓ iuſti
cia: ſꝫ nō certāt vſqꝫ ad mortē.
ymmo certamē īceptū ꝯfuſibľr
dimittunt. ⁊ corꝑalr hoſtibꝫ ꝯfuſi
biliť ſuccūbūt Laurēti⁹ vero ⁊
alij ſcti martyres certauerūt ꝓ
iuſticia vſqꝫ ad mortem ꝓpter
qđ acceperūt coronā vite apoc.

ij. Eſto fidelis vſqꝫ ad mortem
et dabo tibi coronam vite. In
certamine enim quo certatur
pro iuſticia iſte qui moritur vi-
cit interfectorem ſuuꝫ. Uincit
vtiqꝫ. qꝛ coronam meretur. co-
rona vero victoribꝫ datur. Be-
ne etiam dicit. deꝰ expugnabit
pro te inimicos tuos ꝯtra diffi
dentes de deo. qui non ſperant
habere victoriam: ꝛ ideo nõ au-
dent aggredi pugnam. cum ta
mẽ dicat hic ſcriptura. deꝰ pu-
gnabit pro te ꝯtra inimicos tu-
os. ꝛ expugnabit eos. Et bene
pro te. quia in virtute ꝓpria nõ
poſſes hoſtes tãꝫ ſeuiſſimos ex
pugñre. Hec dñs expugñuit iñimicos
ſctõꝝ martyrũ: ꝛ ipſiꝰ ſctẽ eccle
ſie: quibꝫ expugnatis fides re-
manſit in ſuo robore. ꝛ ipſa ec-
cleſia deo ſuo ĩ pace ſeruiuit. ꝓ-
pter qđ dixi ꝙ iſte glorioſꝰ mar
tyr defenſauit iuſticiaꝫ pro fide
patiẽdo ¶ Quarto dico ꝙ
iſtam iuſticiã ꝯfirmauit pro fi
de moriẽdo. ad Hebreos xj. di
citur ꝙ ſancti (de quorũ nume-
ro fuit beatus laurentius) per fi
dem vicerunt regna. Uicerũt di
co regna mũdi. carnis. ꝛ dyabo
li. ꝛ regna quibꝫ ꝑerant mun-
dani tyranni. Tres em̃ illi pue
ri de quibꝫ habet̃ Dañ. iij. vice-
rũt regnũ chaldeoꝝ. ꝛ illi etiam
ſepeꝫ pueri de q̃bꝫ habetur. ij.
Mach. vij. vicerũt regnũ gre-
corũ. Sed Laurentiꝰ ꝛ alij xpi
martyres vicerũt regna roma-
noꝝ. Sancti ergo ꝑ fidem vice
rũt regna: oꝑati ſunt iuſticiam
ſup. cauẽdo a peccato. ꝛ implẽ-
do precepta dñi. ꝛ ꝓximũ dili-
gendo. ꝛ occidentes corpꝰ non
timendo: adepti ſunt repromiſ
ſiones. id eſt. premia glorie fre-
quenter eis ꝓmiſſa. ſicut appa-
ret Apoca. ij. ꝛ. iij. vbi multa ꝓ-
mia victoribꝫ promittunt̃. Ue-
neremur ergo in ſanctis marty
ribꝫ fidem noſtram quã defen-
ſauerũt patiendo. ꝛ ꝯfirmaue-
rũt moriendo. Noueritis itaqꝫ
quia non ſine magno diſcrimi
ne (ſicut Maximꝰ dicit vbi ſ̃) đ
religionis veritate diſputamꝰ:
quam tantoꝝ ſanguine confir-
matam videmꝰ. Magni peri-
culi res eſt: ſi poſt prophetaruꝫ
oracula: poſt apoſtoloruꝫ teſti-
monia: poſt martyrum vulnera
veterẽ fidem quaſi nouellã diſ-
cutere preſumas. ꝛ poſt tã ma-
nifeſtos duces in errore ꝑma-
neas. ꝛ poſt morientiũ ſudoreꝫ
ocioſa diſputatione contendas
Subdit in eodẽ ſermone. Nun
q̃ꝫ hanc vitã ita conſtanter expẽ
derent: niſi alteram incõpara-
biliter beatiorem eſſe ꝑfecta diſ
finitione ſentirẽt. In iſtis itaqꝫ
preconibus veritatis et paſſio-
nis magnanimitas et reſurre-
ctionis auctoritas eſt prompta
in melius reparandi quibus ꝑ
anguſtias tribulationum ape-

ritur exitus ad hanc plenitudi-
nem gaudiorum. Unde mar-
tyr quilibet potuit dicere ĩ mor
te ſua illđ pſal. aperite mihi por
tas iuſticie: ⁊ ingreſſus in eas
id eſt. per eas ꝯfitebor domino.
hec porta domini: iuſti ĩtrabũt
in eam id eſt per eam. vt ſup. ſe-
per habitent in dei thabernacu-
lo. ⁊ requieſcant in monte ſan-
cto eius. Querit enim ꝓpheta
in pſal. dicens. Domĩe quis ha
bitabit in thabernaculo tuo ⁊c̄.
ſeqꝛ. Qui ingreditꝛ ſine ma. ⁊c̄.
vt dictum eſt. ꝓpter quod iuſti-
cia eius manet in ſeculum ſecu
li. Non ſic ſe habent hodie mul
ti prelati. multi religioſi ad iſtā
iuſticiam. quia nec ipſam defen
ſant. nec ipſaȝ ꝯfirmāt Loquor
ſemper de malis quibꝫ dicitur.
Sapientie vj. Audite reges. i.
rectores eccleſie. ⁊ ĩtelligite ⁊c̄.
Sequitur. quoniam cum eſſe-
tis miniſtri regis illius. non re
cte iudicaſtiſ. nec legem iuſticie
cuſtodiſtis. neqꝫ ſcđm volunta
tem dei ambulaſtis. Horren-
de ⁊ cito apparebit vobis. quia
iudicium duriſſimũ in hijs qui
preſunt fiet. Hij ſunt illi de qui
bus dicitur Jſaie primo. Juſti-
cia habitauit in ea id eſt in eccle
primitiua. et hoc quantum ad
omnes prelatos. nunc autē ho
micide ſupple habitant in eccle
ſijs multiſ. Homicide dico ſub
ditorum. vel malis verbis. vel
malis factis ⁊ exēplis. vel quia
nō impendũt eis beneficia cor-
poralia. nec ſalutaria documen
ta. Sequitur Argentum tuuȝ
(Loquitur ꝓpheta eccleſie) id ē
facundia ⁊ eloquentia ſcriptu-
raruȝ ſanctarum: que ſolebant
eſſe in te verſum ē in ſcoriam id
eſt in garritus ⁊ allegatiōes im
perialium legum. vinum tuuȝ
id eſt deuocio tua et dulcor quē
inueniebas in diuinis: mixtuȝ
eſt aqua. ſupple inſipida inde-
uotionis. Principes tui infide
les: ſocij furum. quia raptores
ſupple ⁊ oppreſſores ſubditoruȝ
Omnes diligunt munera. ſe-
quũtur retributiōes. Hoc ſem
per intelligendum eſt de malis
prelatis ⁊ malis religioſis. Ec
cleſia eniȝ dei ſancta ſemper ha
bet et habebit ſemper multos
ſanctos rectores. quorum iuſti
cia in ſeculum ſeculi permane-
bit ſuo modo ĩ mercede ⁊ p̄mio
ſicut iuſticia glorioſi martyris
laurentij Placeat ergo chriſto
vt meritis iſtius ſancti marty-
ris nos obſeruemus iſtaȝ iuſti
ciam. bene viuendo. declaremꝰ
bñ docēdo. defenſemꝰ. ꝓ fide pa
tiendo. ⁊ ꝯfirmemꝰ. in fide mo
riēdo. vt dicat ip̄e de q̄libet no-
ſtrũ illđ Ezech. xviij. Jn iuſti-
cia ſua quā opatꝰ eſt viuet. ſup:
vita glōſa q̄ nō habebit finem.
Ad quā nos ꝑducat. ⁊c̄.

Introductorium ſermonū de beata virgine vt oppoſita iuxta ſe poſita ꝛc̃.

GRatia mulieris ſedule delectabit virū ſuū ꝛc̃. Eccleſiaſtici. xxvj.] Scriptura ſacra in diuerſis locis exprimit generaliter multas malas ꝯditiões mulieris quas habet vt plurimū. q̄ꝛ reſpectu viri ĩ ſexu fragilioꝛ. vñ ꝛ tẽptatoꝛ. ṗmo inuaſit eã. Gene. iij. Serpens dixit ad mulierẽ ꝛc̃. In peccãdo prioꝛ. Gene. iij. Uidit mulier ꝙ bonū eſſet lignū ad veſcendū. ꝛ pulcrū oculis ꝛc̃. ꝓpter qđ dicit̃. Eccleſiaſtici xxv. ꝙ a muliere fctm̃ eſt initiū peccati. In reſiſtendo debilioꝛ. ꝓpter ꝙ querit ſapiẽs. prouerbioꝝ vltimo. Mulierẽ fortẽ quis iuenıet. q̄ſi diceret raro inuenit̃. In ꝯtrariãdo ꝓnioꝛ vbi ſupra xxv. Mulier ſi ṗmatum habeat: ꝯtraria eſt viro ſuo Nẽpe ꝯtraria. q̄ꝛ nitit̃ in vetitū In iraſcendo crudelioꝛ. ſupra. xxv. Nõ eſt caput nequs ſuper caput colubri. ꝛ non eſt ira ſup iram mulieris ꝛc̃.

In vigilia aſſumptiõis marie virginis.

Sermo Primus.

EGo quaſi vitis fructificaui ſuauitatẽ. ꝛc̃. Eccl'iaſtici. xxiiij. Ad expoſitionem epiſtole accedamus. q̄ diuidit̃ ꝑ hũc modū. Primo cm̃ mundi dña omni laude digniſſima m'ltipliciter ſe cõmendat. Scđo ad ꝑticipationẽ ſue beatitudinis curialiter nos incitat. infra. [Trãſite ad me.] Adhuc in prima ꝑte laudat ſe v̓go ſub vitis methaphora. Scđo laudat ſe ꝑ verba plana ꝛ lucida. ibi [Ego mr̃.] Dicit ergo ṗmo nos ad laudeꝫ eiꝰ efficacit̃ excitãs [Ego q̄ſi vitis fructificaui ſuauitatẽ odoris] .i. iſtar vitis ꝓtuli ſuauiſſimū odorẽ. Uitiſ ei florẽs ſuauiſſimū fũdit odorẽ: ita vt venenoſa fugiãt nõ ſuſtinẽtia vĩ odoꝛiſ. Sic v̓go ĩ ſua ꝯuerſatõe odorẽ emiſit celeberrĩe opiniõis. q̄ demõẽs effugauit. ꝛ hereſes extirpauit. Hec ẽ iſta vinea de q̄ ipa met Canticoꝝ vltimo. Uinea fui pacifico. Hec ẽ iſta vitis de q̄ collecta fuit vua p̄ſſa ĩ torculari crucis. [ꝛ flores mei] .i. virtutes mee. videlicꝫ. liliū caſtitatis. viola hũilitatiſ. ꝛ roſa caritatiſ [fructꝰ] ſup. ſunt [honoris ꝛ hõeſtatis] vite. honoꝛ videlicet maioꝛ q̄ꝫ homo poſſit attigere ĩ hac vita dū tñ honeſtas ꝓcedat a floribꝫ v̓tutū: ſicut ĩ ſacra virgine ꝓceſſit. Ergo bene dicit̃ de ipa ꝙ circũdabãt eã flores roſarũ ꝛ lilia ꝯualliū. Igit̃ in hac ṗma ꝑticula fit mẽtio de floribꝫ

de odoꝛibꝫ. ⁊ de fructibꝫ. Flo-
res ſunt ſpecioſi ad intuēdum.
odoꝛes ꝟtuoſi ad attrahēdum.
fructꝰ dulces ⁊ ſapidi ad reficiē
dū. Floꝛes ſunt in exēplis. odo
res in documētis. fructꝰ in pa-
trociniȷs. que omnia ſūt magis
vera de beata virgine q̄ꝫ de ali-
q̄ alia pura creatura ℞ Se
quit̄ [Ego mater ⁊c.] Ubi vir
go cōmēdat ſe verbis claris: et
planis ſermōibꝫ: poſtquā com-
mendauit ſe ſub varȷs ſimilitu
dinibꝫ. Et p̄mo tāgit de ſe gra-
tie ⁊ virtutū fecunditatē. Se-
cūdo vniuerſitatē ibi. [In me
oīs gratia.] Tertio ꝑpetuitatē
ibi [In vie omnis ſpes.] Dicit
ergo p̄mo. [Ego mater.] Pri-
ma mater fuit facta nobis ma-
ter malicie. diſcoꝛdie. ignorātie.
⁊ miſerie. Sꝫ btā virgo dicit cō
tra frigiditatē malicie. [Ego
mater pulchꝛe dilectiōis.] Cā
ticoꝝ p̄mo Introduxit me rex
in cellā vinareā. oꝛdinauit i me
caritatē. Contra vero ꝯtūaciā.
que ē diſcoꝛdie. dicit. [Ego ma
ter timoꝛ.] ꝑ quē intelligit̄ qui
libet humiliās ſe non ſolū deo:
ſed etiā cuilibet pꝛoximo. vñ di
cit̄ in pſal. de peccatoꝛibꝫ. viaꝫ
pacis nō cognouerūt. nō eſt ti-
moꝛ dei ante oculos eoꝝ. Con
tra vero tenebꝛas ignorātie di-
cit [Ego mater agnitiōis.] Ip
ſa fuit ⁊ eſt inq̄ꝫ iuxta nomē ſuū
ſtella maris homines dirigens
ad ſalutis poꝛtū. vt bene dicat̄
Luce primo Nomen virginis
maria. qđ vno modo interpꝛeta
tur ſtella maris Cōtra vero ca
lamitatem neceſſitatis ⁊ miſe-
rie dicit ip̄a [Ego mater ſancte
ſpei] ꝑ q̄ꝫ quidē letificamur in
hac valle miſerie ꝓpter plenā li-
beratiōeꝫ quā eiꝰ meritis finito
mūdi termino expectamꝰ. Uñ
bene dicit eccl'a. Spes noſtra
ſalue. Poſſumus aūt dicere ꝙ
hec omnia debent legi effectiue
vt dicat ip̄a mundi dña. [Ego
mater pulchꝛe dilectionis ⁊c.]
.i. ego ſuꝫ. dicit virgo. que facio
homones pꝛecibꝫ diligere diui
nam bonitatem. metuere diui-
nam equitatē. agnoſcere diuinā
veritatem. ⁊ ſperare diuinā feli
citatem. hoc enim pꝛocedit non
a ſpe impioꝛum que ꝑibit: ſed a
ſancta ſpe. que quidem ſpes ſo
lū eſt ſanctoꝛum Sancte īquit
ſpei Multum igitur eſt fecūda
ꝟgo ſacratiſſima. que iſta quat
tuoꝛ in oīibꝫ generat. Sed re-
uera iſta fecūditas ē in ip̄a ⁊ ſē-
per erit ꝓpter p̄mā fecūditatem
quā habuit ad ꝯcipiendū dei fi
liū coꝛpaliter. ⁊ ꝑiendum. Tā
tū em̄ odoꝛē emiſit iſta vitis no
ſtra. q̄ dicit. ego q̄ſi vitis. ꝙ nō ſo
lū traxit ad ſe celeſtē nūciuꝫ: ſed
etiā dei filiū quē ꝯcepit. Et pōt
dici ꝙ hic tāgūt̄ q̄ttuoꝛ ꝟtutes

excellentes que fuerunt in ipſa.
ſcilicet pudor verecundie. quia
turbata eſt in ſermone angeli.
Luce p̄mo. Agnitio prudentie.
quia cogitabat intra ſe qualis
eſſet iſta ſalutatio. Dilectio mū
dicie. quomodo fiet iſtud. dixit
quia virum non cog. ⁊c̄. San-
cta ſpes. id eſt. firma incarnati-
onis dominice. dixit enim. Ec-
ce ancilla domini fiat mihi ſm
verbum tuum. Scd̄m autē pri
mam expoſitionem magna eſt
nobis miſeris conſolatio in vir
gine matre. quia vt dicit Iſido
rus. virgo dicitur mater pul-
chre. ⁊c̄. quia iſtis fecundatur.
⁊ nobis impetrando parit. Ip-
ſa enī̄ petit contēplatiuis amo-
rem. actiuis timorem. doctori-
bus cognitionem. et omnibus
ſanctam ſpem. L Sequi-
tur. [In me om̄is gratia.] Ubi
tangit de ſe virtutum vniuer-
ſitatē. In me inquit om̄is gra
tia. ſcʒ comparā̄de et conſū̄mā̄-
de [vite] actiue. ſ. ⁊ contempla-
tiue. Uel ſm aliam litterā̄ [vi-
te]. ſ. innocē̄tie et caritatis. que
ſunt vie ducentes ad patriam.
Quarum p̄ma nulli vult nocere.
de qua in pſal. Ambulā̄s in via
immaculata. ⁊c̄. altera omnibꝫ
vult prodeſſe: de qua prime ad
Corinthios. xij. excellentiorem
viam vobis demonſtro. [Et ve-
ritatis]. ſ. vite: iuſticie: et do-
ctrine. Propter quod angelus
cum eam ſalutauit: dixit. Aue
gratia plena. Luce. j. Sequit̄
[In me om̄is ſpes] Ubi tā̄git
de ſe virtutū̄ perpetuitatē [In
me inquit om̄is ſpes vite ⁊ vir
tutis] oīs dico [ſpes] tam anti
quorum q̄ʒ modernorū tā̄ pre
ſentium q̄ʒ preteritorum q̄ʒ etiam
futurorū̄ vnde bern̄. Operat⁹ ē
ſalutem in medio terre. i. ī vtero
v̄ginis marie que ꝓprietate mi-
rabili terre medium appellatur
Ad illam enim ſicut ad mediū̄
ſicut ad archanum dei. ſicut ad
rerum cauſam. ſicut ad negociorū̄
ſecularium diuerſoriū̄ reſpici
unt ⁊ qui habitā̄t in celo ⁊ qui
in inferno ⁊ qui nos p̄ceſſerunt
⁊ nos qui ſumus. ⁊ qui ſequun
tur ⁊ nati natorū̄. ⁊ qui naſcū̄-
tur vſqʒ ad finē̄ mū̄di. Illi qui-
dem qui ſunt in celis ad ipſam
reſpiciunt: vt in ea delectentur.
Illi qui ſunt ī inferno. i. in pur
gatorio. vt eripiantur. et qui p̄-
ceſſerunt reſpiciebant ad ip̄am
vt ꝓphe. vt fideles inuenirentur
et nos qui ſumus in mū̄do ad
ip̄am reſpiciamus. et illi qui ſe-
quū̄tur nos per ipſam dirigan-
tur vt tandem glorificē̄tur pro-
pter que et ipſa dixit. Beatam
me dicent omnes generationes
Eſt ergo in ſacra virgine virtu
tū̄ fecunditas. Ego inquit. ma
ter ⁊c̄. virtutum vniuerſitas.
In me. inquit. om̄is gratia. ac
per hec et omnis virtutū̄ per-

petuitas. In me. ſubdit. oīs ſpes. ſ. omniū vſqꝫ ad finem ſe-culi. Eſt ergo mater virtutum. gratia iuſtorum. ſpes reorum. ſed gratia vie ⁊ veritatꝭ. ſpes vite et virtutis. vt ſit. via ī exilijs. veritas in doctrinis. virtus in prelijs. vita in premijs Uel via que ducit. veritas. que ꝯducit. virtus. que perducit. via. cōtra errorem vite. veritas. ꝯtra falſitatem doctrine. virtus. ꝯtra infirmitatem pene. vita ꝯtra mortē culpe M Sequit̄ [Trāſite ad me.] Ubi primo et principaliter virgo omni virtute fecunda. omnis boni plenitudo quantū ad oēs hoīes omniū tēporū ſuperplena inuitat nos curialiter ad ſue plēitudinis ꝑticipationez. Et tangūtur duo. videlicet. ipſa curialis inuitatio ⁊ ipſius inuitationis cauſa mouens vt ratio. ibi ꝓpe. ⁊ a generationibꝫ meis. Ubi tanguntur ſex tranſitꝰ cauſe que debēt mouere omnē hominez ad iſtū virtuoſum trāſitū faciēdū. Primo qꝛ generatio quā ꝓducit ē fertilis. Secundo qꝛ ꝯuerſatio quā oſtēdit eſt dulcꝭ Tertio qꝛ dulcedo quā ꝓmittit ē inamiſſibilis. Quarto qꝛ fama quā meruit eſt indelebilis Quinto qꝛ imitatio quā pretendit eſt deſiderabilis Sexto qꝛ obedientia quā exigit eſt valde vtilis. Partes āt patebūt litterā ꝓſequēdo

Dicit ergo [Trāſite ad me]. i. ad meā generationē ſuſcipiēdā ad meā ꝯuerſationē imitādam ad meā dulcedinem deguſtādā ⁊ ad meaz famā ꝯtinuandā. ad meā imitationē deſiderādā. ad meā obedientiam adimplendā Tranſite ergo mundū ꝯtempnendo. carnem crucifigendo et omne īmundū abijciendo: exēplo moyſi qui dixit. Exo. iij. ſm aliam litteram. tranſibo ⁊ videbo viſionez hāc magnā. Cui et dictū fuit. Solue calciamentū de pedibꝫ tuis. i. omne īmundū de affectibꝫ tuis. ad me dico ſcilicet imitādam. venerādam. et deprecādā. [Oēs qui ꝯcupiſcitis me]. i. meū ꝯſiliū appetitis. ⁊ orōnis ſuffragiū deſideratis. Bern̄. dicit cuilibet homini. ſuper Miſſus eſt. Ut impetres orōnis ſuffragium: nō deſeras ſue ꝯuerſationis imitatiōis exemplū. N Sequit̄ quātuz ad primū motiuū. ſ. trāſeūdi ad virginez. ſicut eſt dictū. vicz. qꝛ ſua generatio eſt fertilis. vnde dicit [a generationibꝫ meis] id eſt. a filio meo quē genui: de cuius plenitudine oēs accipiūt Joh. j. [Implemini.] Et dicit [generationibꝫ] in plurali. rōe multitudinis effectuū grē. quas de filio accepimus meritis ſue matris. vel a generationibꝫ meis. i. ab illis quattuor bonis ꝙ ꝑ me dixi ſuperiꝰ eſſe matrē. vicz.

Dilectiõe diuine bonitatiſ. ꝯtra
inuidiã. Timore diuĩe eqtatis.
ꝯtra ſupbiam. Cognitõe diuĩe
veritatis. cõtra ignorantiã. Et
ſpe ſuperne felicitatiſ. ꝯtra om̃ez
difficultatẽ. Uel dicit: generati
omib⁹ meis. quia tres fuerũt ge
nerationes marie. ſcꝫ generatio
qua fuit generata in carne. ⁊ ge
neratio qua fuit repleta ĩ mẽte.
⁊ tertia qua fuit fecũdata in vẽ-
tre. Prima fuit naturalis. ſcḋa
ſpũalis. tertia celeſtiſ. Prima fu
it ꝟginis ſm carnẽ. ſcḋa in virgi
ne pter carnẽ. tertia ex ꝟgĩe ſm
carnẽ. Prima habuit plenitu-
dinẽ gaudioꝝ. vnde cantaꝛ. Na
tiuitas tua dei genitrix ꝟgo ⁊c̃.
Et de hac Heſter. viij. Judeis
noua lux oriri viſa eſt. gaudiuꝫ
⁊c̃. Scḋa habuit plenitudineꝫ
pͥuilegioꝝ. de q̃ exponiꝛ illud ꝯ
Ego mater pulcre dilectõis. ⁊c̃
Et illud Luc. j. Aue gr̃a ple. ⁊c̃
Tertia habuit plenitudinẽ mi-
racl'oꝝ. Quis em̃ non mireꝛ ꝙ
mulier de ſpũſancto ꝯcipiat. vir
go pariat hominẽ ⁊ deũ generet
Ergo implemini gaudijs. gra-
tijs: ⁊ miraculis. Sequitur
ſecundũ motiuũ. vicꝫ. qꝛ ſua cõ
uerſatio fuit ſumme dulcis. vñ
dicit [Spũs me⁹]. i. mea ſpũa
lis ꝯuerſatio [ſup mel dulcis]
. i. omnẽ terrenã delectatõez exce
dit. Uñ bern̄. Quid ad mariaꝫ
trepidat humana fragilitas ac
cedere: nihil em̃ in ea auſteꝝ eſt
nihilqꝫ terribile. ouis vero ẽ in-
ferens lac et lanam Quantũ
aũt ad tertium motiuũ. vicꝫ. ꝙ
dulcedo quã promittit eſt ina-
miſſibilis. ſubdit [⁊ hereditas
mea]. i. gl'ia eterna. q̃ hereditas
ei⁹ dicitur. quia eſt mater regis:
⁊ in qua eſt dulcedo ineffabilis
cui⁹ participatiõez omnib⁹ eam
imitantib⁹ veraciter promittit.
Subdit [ſup mel ⁊ fauũ] Dicit
aũt mel ꝓpter dulcedinẽ quã hꝫ
in xp̄i diuinitate. ſed addit ſup
fauũ ꝓpter delectatiõem quã hꝫ
in xp̄i humanitate. Eſt enim fa
uus mellis in cera occult⁹. ſic ⁊
in xp̄i humanitate ẽ diuĩtas oc
cultata. quaſi diceret ꝟgo. tran
ſite ad me. quia ſum valde ferti
lis. quia ſum dulcis ⁊ affabilis
⁊ quia ꝑ me hereditatẽ celi ha-
bebitiſ. Quantũ aũt ad quar
tum motiuũ. qḋ eſt quia fama
quã virgo meruit: ⁊ in mundo
reliquit: eſt indelebilis. ſubdit.
[Memoria mea] ſupple ꝓpter
quã ſum in memoria hominũ.
[in generatõib⁹ ſcl'oꝝ]. i. qꝫ diu
durabit pñs ſeculũ. in quo ge-
neratio pterit: ⁊ generatio adue
nit: de me memorabuntur ho-
mines. et memorando me col-
laudabunt. iuxta illud qḋ ego
dixi in meo cantico Luce pͥmo.
Beatam me dicent omnes ge-
nerationes. ¶ Quantum
autem ad quintum motiuum.
quod eſt; quia illa imitatio eſt

valde deſiderabilis: ſubiungit.
[Qui edunt me ⁊c̃.] Ubi nota
ꝙ cibus difficile glutitur. potꝰ
vero faciliter. In cibo ergo vi-
ta actiua. quia maioꝛis eſt la-
boꝛis ⁊ ſollicitudinis. In potu
cõtemplatiua notatur. Dicit er
go. [Qui edunt me] id eſt. qui
me imitantur in operibus acti
ue. [adhuc eſurient] id eſt. am
plius imitari deſiderabunt. [et
qui bibunt me.] id eſt. imitan-
tur in operibus contemplatiue.
[adhuc ſitient] ſup. amplius de-
ſiderando. Quantum autem
ad ſextum motiuũ. quod eſt ꝙ
obedientia quã exigit eſt valde
vtilis. ſubnectit. [Qui audit
me ⁊c̃.] Et tangit ibi tria gene-
ra perſonarum. vicꝫ. audientes
ſua ſalutaria monita. imitãtes
virtuoſa exempla. ⁊ p̃dicantes
ſua ſanctiſſima p̃conia. Et iſtis
om̃ibꝫ pꝛomittit virgo ſi ei obe-
diant mercedem magnã. Pꝛo-
mittit em̃ audientibꝫ liberatio
nem a pena. imitantibꝫ iuſtifi-
cationem a culpa. pꝛedicantibꝫ
eternitatem in gloꝛia. Quantũ
ad pꝛimos dicit. [Qui audit
me] credendo ſupple meo con-
ſilio quod dedi ſeruitoꝛibꝫ nu-
ptiarum di. Joh. ij. Quodcũqꝫ
dixerit vobis. ſup. filius meus.
facite [nõ ꝯfundet̃] ſup. ꝯfuſio-
ne eterna. ymmo illã penitꝰ eua
det. Quantũ ad ſecundũ dicit.
[Qui op̃ãt̃ i me] .i. ad meũ exẽ
plũ. ⁊ ad meũ honoꝛẽ [nõ pecca
bũt] ymmo om̃e peccatũ vita-
bunt. ⁊ ſi ex humana fragilitate
ꝯtingit eos peccare: finaliter a
peccatis iuſtificabunt̃. Quan-
tum aũt ad tertium dicit [Qui
elucidant me] .i. pꝛeconia mea
clare et lucide verbo. opere ⁊ vi
ta pꝛedicabunt. [vitam eternã
habebunt] Pꝛomittit ergo vir
go ſacratiſſima reis veniam. iu-
ſtis gratiam. doctoꝛibꝫ gloꝛiam:
ſi ei fideliter obediant ⁊ cũ de-
uotione famulent̃. Sic ergo ex-
ponant̃ iſta d̃ beata virgine ſub
typo create ⁊ increate ſapientie.
Qualiter autem exponant̃ iſta
de ſapientia creata de ſcriptura
canonica per infuſionem et per
ſtudia acquiſita: vide in poſtil-
lis ⁊ in gloſ. Jam enim ſuffici-
ant quo ad pꝛeſens.

Item in vigilia aſſumptio-
nis beate Marie virginis.

Sermo ſecundus.

TRanſite ad me omnes qui
concupiſcitis me:
et a generatiõibus
meis adimplemini. Eccleſiaſti
ci. xxiiij. P Uirgo benig-
niſſima mater dei ſanctiſſima.
que in hac die ſolenniſſima: cu-
ius hodie celebrat̃ vigilia tran
ſiuit a pꝛeſenti miſeria ad ce-
leſtes delicias: miſeroꝛum ho
minum. qui ſunt exules patrie.

mundi ciues. ⁊ vallis lacrima-
rum incole. memorans ⁊ miſe-
rans inuitat curialiter ip̄a que
eſt omni virtute fecundiſſima:
⁊ om̄i bono pleniſſima ad par-
ticipationem ſue plenitudinis:
dicens eis verbū propoſitum.
Tranſite ad me ⁊c̄. Quaſi di.
tranſite: q2 ego iam tranſiui p-
fectiſſime ſm corp⁹ ⁊ aīa3 Jam
em̄ feci maximū phaſe. i. tranſi
tū dn̄i Exo. xij. ad me. q̄ quidē
ſum iam in loco lucis. in loco
pacis ⁊ quietis. in domo regis
⁊ a ſuis dextris. Jn loco quide3
ſumme ſecuritatis. ſumme io-
cunditatis. ⁊ ſumme felicitat3.
Tranſite ergo ad me. quia q̄3
maxime nunc eſt in me omnis
gratia vie ⁊ veritatis. ⁊ omnis
ſpes vite ⁊ virtutis. Unde poſ
ſum nunc q̄3 maxime dirigere.
inſtruere. defendere. ⁊ ad vita3
perducere omnes qui ſperāt in
me. quia in me om̄is gratia vie
⁊c̄. Sic eedem vie ſunt dedu-
centis. veritatis inſtruent3. vir
tutis protegentis. ⁊ vie perfi-
ficientis. omnes qui concupi-
ſcitis me. id eſt. qui deſiderant
per me dirigi. inſtrui. protegi. ⁊
perfici. Alij eni3 nō poſſunt iſtū
tranſitum facere. quia non ſunt
digni. ⁊ a generationibus meis
implemini. id eſt. ab his que ge
nui corpaliter et exemplariter.
ab his etiā q̄ genui meritorie ⁊
ſupplicatorie pcib⁊ meis. Et
videte ꝙ in iſto verbo ſapiēs in
ꝑſona loquēs btē virginis quat
tuor ꝓponit de ip̄a. vic3. Quid
ipſa conſulit. Quid ipſa obijcit
Quid ipſa exigit. Quid ip̄a p-
mittit. Conſulit em̄ motū vir-
tuoſum. d. Tranſite. obijcit ter
minū glorioſum. ad me. exigit
ſubiectū ſeu mobile gratioſum
di. om̄s qui ꝯcupiſcitis me. p-
mittit fructū copioſum. d. et a
generatiōib⁊ meis adimplemī.
Primo dico ꝙ virgo benigniſſima
nob̄ cōſulit motū ꝟtuoſum di.
Trāſite. q2 ſup. ſic iā tranſiui p
fectiſſime ſm aīa3 ⁊ ſm corp⁹.
Jam em̄ q̄3tū ad vtrūq3 hyems
tranſijt. ymber abijt ⁊ receſſit. id
eſt. tribulationes ⁊ calamitates
miſerie preſentis. Sic enim di
xit filius meus domin⁹ iheſus
cū me aſſumpſit Jā enī hyems
tranſijt. ymb̄ ab. ⁊ receſ. ſurge a.
mea ⁊ veni. Canti. ij. ergo quia
ego tranſiui ⁊ vos trāſite. id eſt
in vita veſtra tales trāſit⁹ faci-
te. mundū. ſ. ꝯtemnēdo. mentē
humiliando. om̄eq3 īmundum
abijciēdo. ⁊ om̄e aduerſum pa
tienter tollerādo vt tandē ad lo
cū ad quē ego iā tranſiui: ⁊ vos
trāſeatis. vt valeat3 dicere dn̄o
illud pſalmi. Tranſiuimus per
ignem ⁊ aquam. i. deſeruim⁹ et
a nobis abiecimus mūdi cupi-
ditates. carnis lubricitates. et
ſuſtinuimus mundi miſerias.
et eduxiſti nos in refrigerium.

Q Secūdo nobis obijcit ꝛ pn̄tat terminū glorioſum. Terminū dico tranſitus huiꝰ. ſ. ſemetipſam. cū dicit. ad me. Ipa enī pn̄tat ſe nobis terminū huius motꝰ. ergo dicit. tranſite ad me. q. d. trāſite a ꝓuitate concupiſcentie. ad me. q̄ ꝓcurabo vobis grām refrigerantē. a cecitate ignorantie. ad me. que impetrabo vobis grām illuminantē a tepiditate negligentie et deſidie. ad me. que ꝓcurabo vobis grām ſtimulantē ſup. ad celeſte bonum: ꝛ a calamitate preſent̄ miſerie. ad me. que impetrabo grām cōſummantē. quia in me omnis grā. ſupra eodem. Venite ergo ad me oēs qui laboratis ꝛc̄. Math. xj. Et in pſ̄. Accedite ad me: ꝛ illuminami. ꝛc̄. Et reuera deberē trāſire ad me ꝓpter iſta ſex q̄ fuerūt ſupra ī expoſitione eplē aliqualiter declarata. vicꝫ. qꝛ mea generatio eſt fertilis. mea ꝯuerſatio fuit dulcis ꝛ affabil̄. mea dulcedo eſt iamiſſibilis. mea mēoria eſt indelebilis. mea imitatio eſt deſiderabilis. Et obedientia quaꝫ ego erigo eſt valde vtilis. Vide hec oīa ſupra in expoſitiōe eplē ab iſta ꝑte. ꝛ a generatōibꝫ meis. vſqꝫ ad fineꝫ eplē. Tertio tangit̄ in h̄ ꝟbo qd̄ ꝟgo mr̄ exigit. qꝛ ſubiectū gr̄oſuꝫ. cū dicit. oēs q̄ ꝯcupiſcitis me. Nullꝰ enī poteſt eſſe ſubiectū ꝯueniēs niſi ille q̄ btē ꝟginis cōcupiſcit audire ſalubria monita. Unde ipa dicit Sap. vj. Cōcupiſcite ſermōes meos. ꝛ diligite illos. implēdo virtuoſa exempla. Ipſa eēm vt dicit̄ ibidem: ꝑoccupat eos q̄ ſe taliter ꝯcupiſcūt. vicꝫ. implendo eiꝰ virtuoſa exempla vt ſe illis ꝑorem oſtendat in bonis operibꝫ: vt imitent̄ ipſaꝫ ꝑdicare ſua glorioſa preconia. qd̄ eſt magna ſapiā. de qua dr̄ ibid̄ qꝛ ꝯcupiſcentia ſapientie perducit ad regnū perpetuū. Quarto ꝓmittit fructū copioſum. cū dicit. ꝛ a gene. me. imple. id eſt. ab hijs q̄ ego genui. et q̄ q̄tidie genero impleminī. alia enīꝫ impleri nō poteſtis. qꝛ de me dicit̄ Sap. vij. quoniā mater bonorū omniū. ꝛ ego de meipſa dixi ſupra eod̄ Ego mr̄ pulchre di. ꝛc̄. Ego eī genui talē filiū corpalē q̄ celū ꝛ terrā implet. et ſine q̄ implēre oīs anima eſt vacua omni bono. ꝛ inquietuꝫ eſt cor donec quieſcat in ipſo. Ipſa eēm bona quoꝝ ego mr̄ ſum. i. dilectio diuine bonitat̄. timor diuīe equitatis. agnitio diuīe veritatis. et ſpes diuine felicitat̄. talia ꝛ tanta bona ſūt q̄ replent omnē animā in hac vita. ꝛ perducunt ad plenitudinē bonoꝝ domus dei De qua dicitur in pſalmo. Replebimur in bonis domus tue. Dicit ergo. Tranſite ad me. ꝛc̄.

R Circa pmū et ſecūdum

ſimul ſciendū ꝙ q₂ virgo pᷓſſi-
ma iam tranſiuit glorioſe. ideo
vt trāſeamꝰ iuitat nos gratioſe.
Vñ circa duo nobis eſt inſiſten
dū. Primo circa virginis tran
ſitū. Secūdo circa noſtrū tran-
ſitum. Circa tranſitū virginis
quattuor ſunt attendenda. vicȝ
Quid ipſam virginē ad hunc
tranſitū diſpoſuit. Quid ipſaȝ
in ſuo trāſitu ſuſtulit. Quid ip
ſam in hoc tranſitu aſſociauit.
Et quid ipſaȝ poſt hūc tranſitū
ī throno glorie collocauit. Pri-
mū fecit nitor puritatꝭ. Scōm
feruor caritatis. Tertiū dulcor
pietatis. Quartū honor mater
nitatꝭ. Dico pᵐo ꝙ virginē
ad iſtū glorioſuȝ tranſitū diſpo
ſuit: puritas ſingularis. Vide-
mus eñ naturaliter ꝙ res q̄n-
to purior eſt: tanto locū altiorē
appetit. Exemplū de angelis re
ſpectu celorū. de celis reſpectu
elementoꝝ. ⁊ de elemētis reſpe
ctu mixtoꝝ. hec eñ oīa ſicut
ſm naturā ſuā puriora ſunt. ſic
⁊ altiꝰ collocanᷓ. Sed beata vir
go fuit purior omni pura crea
tura. ea nitēs puritate qua ſub
deo nequit intelligi maior. dicit
Anſelmꝰ de conceptu virginali.
Ipſa enim nullum peccatū vn
q̄ȝ cōmiſit quod ſoliꝰ inter pu-
ros homines adultos ſingula-
re priuilegium eſt. ſm Auguſti.
nullam etiā habuit pronitatem
ad malū. nec difficultatē ad bo-
num. fomes eñ peccati p grām
ſue ſctificatōis fuit ab ea totalr
auulſus. imo qđ plꝰ eſt potētia
peccādi fuit ab ea totaliter ſub-
lata. Non potuit ergo tanta pu
ritas manere diutiꝰ in loco fedo
ſed quaſi neceſſe fuit vt trāſiret
ad locum immenſe puritatis.
Ipſe eñ potuit dicere illud ver
bum pſal. Cadent in retiaculo
eiꝰ peccatores: ſingulariter ſū
ego donec tranſeam. Retiacu-
lo dyaboli in quo peccatores ca
dunt: ⁊ quo irretiunᷓ eſt pecca-
tū ipſum. in hoc ceciderunt pu
ri homines. excepta beata virgi
ne. que dicit. ſingulariter ſū ego
ſuꝑple ſine peccato. Et bene ſin
gulariter: quia nullꝰ purus ho-
mo in hoc mihi vnq̄ȝ fuit ſimi-
lis. Cum enim de peccatis agi-
tur: nullam de maria volo fieri
mentionem. ait Auguꝰ. donec
tranſeam. id eſt. ſemper ante ⁊
poſt ſemp fui ⁊ ero ſine peccato
Ipſa etiam poteſt dicere illud
Oſee. x. Ego tranſiui ſup pul-
chritudinem colli effraym. Ef-
fraym creſcens interpretatur. ⁊
ſignat angelos. qui ſemp in pre
mījs accidentalibus creſcunt.
Certe ipſa propter ſingularem
puritatem tranſiuit pulchritu-
dinem angeloꝝ. igitur ſingula
ris puritas ipſam diſpoſuit ad
tranſitū iſtū. Ex iſta puritate
ſingulari poteſt ſumi prima ra-
tio. que fundaᷓ in verbis Augu

ſtini. ad probandū φ ipa virgo
eſt in aīa ꝛ corpe totaliter glorio
ſa. Et formatur ſic. Ubi nō eſt
cauſa: effectus ſequi nō poteſt.
nūc āt fomes peccati ꝛ ꝯcupia
ſūt cauſa demeritoria corruptō
nis. putrefactiōis. reſolutiōis.
ꝛ incinerationis ipſi⁹ poſt mor
tem. cum igitur per ſanctifica-
tionis gratiam hec omnia fue-
runt de corpore virginis totali
ter euulſa: ymmo quod plus eſt
peccandi poſſibilitas ab ea fuit
ablata: non debuit eius corpus
poſt mortem tumulari: ſꝫ cum
anima ſimul glorificari. Unde
Auguſtinus in ſermone de aſ-
ſumptione dicit ita. Thronum
dei. thalamum domini. thaber
naculum chriſti. corpus ſcꝫ vir
gineum: dignum eſt ibi eſſe vbi
ipſe eſt. Tam precioſum theſ-
aurum dignius eſt celo ſeruari
q̄ꝫ terra. Tantam enim integri
tatem merito ſequit̄ incorrupti
bilitas. nec vlla putredinis reſo
lutio debet ſequi. ❡ Secū
do dico φ ipſam virginem in
ſuo tranſitu ſuſtulit. id eſt. ſur-
ſum tulit feruor charitatis. Ui
demus enim naturaliter φ ig-
nis et iſta que ſunt nature ignee
appetunt altiorem locum. Ex-
emplum de ipſo igne qui eſt ſu
perior omnib⁹ elementis ꝛ om-
nibus corpib⁹ mixtis. Nūc aūt
caritas ignis eſt qdam ſpiri-
tualis: incendens ꝛ purificās

animā ipſam quo ad motū ſur
ſum. ꝛ ad ſurſum q̄ſi neceſſarie
impellēs. ꝛ ad locū ſupiorē ve-
hens. Cum igitur virgo mater
dn̄i plena fuerit caritate: magiſ
q̄ꝫ feruens fuerit in amore dei.
ſm ſuam capacitatē: q̄ꝫ aliqua
pura creatura: non potuit diu-
tius ſtare in loco infimo et fri-
gido: ſed debuit exaltari ſuper
omnem puram creaturam. De
ipa enim poteſt exponi illud qḋ
ſcribitur Geneſ. xv. Ecce appa
ruit clybanus fumans. et lam-
pas ignis tranſiens. Iſte clyba
nus fumi ardoris fuit ipſa vir
go beata que propter ſummam
eius caritatem non ſolum potu
it dici ignita: ſed quaſi ignis.
non quicūqꝫ locus ignitus: ſed
clyban⁹ ignis. vnde ꝛ ei dicitur
in quadā ſequentia. Tu clyba
nus ardoris. Quid ergo dicit
ſcriptura. Ecce apparuit clyba
nus fumans. id eſt. virgo bea-
ta. continens maximū charita-
tis ardorē. ꝛ clybanus fumans
emittens maximum ſuauita-
tis odorem. ꝛ lampas ignis p̄-
bens mundo maximum ſancti
tatis ſplendorem. lampas qui-
dem tranſiens omnē ſanctorꝫ
decorem. Si eīn angeli q̄ dicū-
tur ſeraphin. i. accenſi caritate.
ſunt ſuper omnes angelos: reue
ra ꝛ ipa virgo que plus de igne
caritatis habuit: debuit omnes
ſpūs etiā ſeraphicos ꝑtranſire.

Ex iſto feruore caritatis poteſt formari ſecūda ratio. probans hoc idem ſic. ſuppono ꝙ gratia ꝛ caritas realiter ſūt vnū ꝛ idem. tunc arguo ſic. anima maxime ſepata a corpore habuit ꝯſummatā gratiaꝫ. probo qꝛ ſm Jero. in quodam ſermone Maria nō potuit non poſſidere plene grāꝫ. ergo habuit poſt mortem ꝯſummatā gloriaꝫ. qa ꝯſūmatam gloriam ꝓmeretur. Sed ſm Augu. xij. ſup Gen̄. anima ſine corpe nō poteſt plene ſanctificari. Ergo beata virgo eſt tota ſm corpus ꝛ animā glorioſa. Propter qđ dicit Auguſtinꝰ idem in ſermone predicto. De corpe Marie credendū nō eſt ꝙ in morte ſolutū fuerit: ꝛ poſt mortē putredo factū fuerit. poſt putredinem vermis. ꝛ poſt vermē abiectiſſimꝰ puluis Hanc em̄ eſtimatōem ꝓcul pellit incōparabilis gratie munꝰ quaꝫ habuit mater dei. Tanta em̄ fuit gratia in anima ꝟginis que pleniſſime redundabat in corpus: ꝙ ab ipſa poſt mortem remouit omnē retardationem diuine viſionis. ꝛ a corpore retardatōem ꝑfecte glorificatōis

¶ Tertio dico ꝙ ipſaꝫ aſſociauit in iſto tranſitu dulcor pietatis. Non em̄ virgo tranſiuit ex hoc mundo ad prēm ſuū ꝛ ad filiū ſola: ſed decentiſſime aſſociata angeloꝝ agminibus, ymo ꝛ ipſe iheſus totus feſtiuꝰ occurrit obuiā: ipſāq; inter ſua brachia introduxit ad gloriam Fuit etiam aſſociata cunctis ꝟtutibꝫ: precipue miſericordia ꝛ veritate ꝛ pietate quas q̄ſi domicellas ſecū duxit pro nobis peccatoribꝫ quos in iſto exilio relinquebat. De q̄ exponi poteſt illud Abacuc iij. Gurges aquarū tranſijt Aque iſte ſignāt miſericordiā ꝛ pietatem virginis. que inſtar aquaruꝫ refrigerat nobis ardorem diuine iuſticie. ſine quibꝫ nullꝰ homo quātūcunq; ſanctus poſſet eā ſuſtinere Exempli gratia dicit̄. Ecce gurges aquaruꝫ id eſt beata virgo magis habundās in miſericordia ꝛ pietate q̄ȝ gurges maris habundat: tranſijt ſupꝑ. ad thalamū regis glorie: vbi ꝓ nobis intercedit Ex iſta ſua ſūma benignitate quā ſecū duxit ꝓ ſocia poteſt formari tertia ratio ad hoc ideꝫ ſic Dicit Grego. in quadam ſecreta. ꝙ idcirco btā virgo trāſlata eſt ad diuinū ꝯſiſtoriū. vt ibi ſit noſtra aduocata. ꝛ ꝓ peccatis hominū intercedat Aduocatꝰ aūt vt efficacius vitaꝫ noſtram patrocinari valeat. debet ſecuꝫ habere librū ꝛ codicem in quo oſtēdat iudici leges quas ꝓ ſe inducere intēdit. Codex autem virginis eſt corpꝰ eius ꝓpriū quo ſe oſtēdit filio: veram eius eſſe matrem.

qua iudex efficaciſſime inducit' ad miſerēdū.q̄ debet habere ſecum corp⁹. Unde ⁊ nos ſibi cātando dicim⁹ Monſtra te eſſe matrē ⁊c̄. Non poſſet āt ſic ꝯuenienter matrē ſe oñdere niſi ⁊ corpus ſecum haberet ꝑ quod genuit ipſum. ¶ Quarto ⁊ vltimo dico ꝙ ipſam virginem poſt iſtū trāſitum collocauit in throno glorie honoꝛ maternitatis.non enim ſederet a dextris ſui filij.q2 eſt virgo.nec q2 ipſa virgo ſancta.ſed ſoluʒ quia vti q2 eſt mater eius.vnde iſta maternitas ſibi thronum meruit iuxta lat⁹ filij.q2 fuit mater ei⁹ ⁊ archa.De qua exponere poſſumus illud Joſue.iij.Cum trāſiſſent omes: tranſiuit et archa domini Tranſiuerūt vtiqꝫ omnes ſancti ⁊ angeli qui cum chriſto de celis exiuerāt ad obuiandum matri ſue.tranſierunt vtiqꝫ omnes. et venerunt ad manſiones ꝓprias:ſed ⁊ tranſiuit archa dn̄i.i.mater dei ſuper omnes. Ipſa enim poteſt dicere illud Canticoꝛū.iij. Cum per tranſiſſem eos.i.omnes ſāctos ⁊ angelos :īueni quē diligit anima mea.i.filium meuʒ.ad cui⁹ dextrā ſedeo.⁊ ineternū ſedebo.

Ex iſta maternitate p̄t ſumi quarta ratio ꝓbans ideʒ quod ſupꝛa ſic Chꝛiſtus honoꝛauit tantū beatam virginem vt eam collocaret ad ſuam dextrā, que eſt mater eius.ergo honoꝛauit eaʒ ī hoc ſm ꝙ fuit mater eius. ſed magis fuit mater ſm corpus q̄ʒ ſm animā.quia de corpoꝛe virginis fuit ſumpta tota chꝛiſti ſubſtantia coꝛpoꝛalis.ꝓpter quod honoꝛauit eam. non tm̄ ſm animam : ſed etiam ſm coꝛpus.quod non eſſet.vt videtur.niſi coꝛpus illud eſſet cum aīa glorioſū. Et hoc eſt qđ dicit Auguſtinus in ſermone pꝛedicto.Letare maria leticia īenarrabili coꝛpoꝛe ⁊ anima in ꝓpꝛio filio.cum pꝛopꝛio filio.per pꝛopꝛium filium.nec vlla debuit ſequi coꝛruptionis erūpna quā nulla ſecuta eſt tantum filium pariendo integritatis coꝛruptio.vt ſit ſemper integra quam tanta pꝛofudit gratia.ſit ītegre viuens ſuple anima ⁊ coꝛpoꝛe. que omniū integraʒ ꝑfectamqꝫ genuit vitam.ſit cum illo queʒ in ſuo geſſit vtero .ſit apud illū illa que genuit.fouit.⁊ aluit ipſuʒ. Poteſt ergo ſm iſta exponi de ea illđ qđ dixit iacob Gene. xxxij. In baculo meo trāſiui ioꝛdanem.⁊ nunc cum duab⁹ turmis regredioꝛ. Ad litterā virgo ſancta ī baculo ſuo .i. in virtute filij ſui tranſiuit ipa pꝛimo ſm animā Joꝛdanem:ſue ſup. miſere vite pꝛeſentis . quando ſcilicet iſta die moꝛtua fuit. ſed poſtea.iij.die.vel ſm alios quadrageſima,regreſſa fuit in celū

cum duab⁹ turmis.i.cum aĩa ⁊ corpore.vel cum multitudine angelorum ⁊ hominuꝫ Et hoc tantũ fuit factum ĩ virtute ſui baculi.i.filij ſui qui fuit bacul⁹ ſuſtentans ip̃am. Tranſiuit ergo virgo beata integraliter iuxta illud qđ ipſa dixerat in pſal. Tranſibo in locum thabernaculi admirabilis vſq₃ ad domũ dei x Circa tranſitũ auteꝫ noſtrum ad quem nos inuitat curialiter virgo beata ſcienduꝫ ꝙ ſi volumus tranſire in locuꝫ glorie ad quẽ ip̃a iam tranſiuit oportet nos facere quinq₃ magnos paſſus in vita iſta. ꝙ ſi fecerimus poſt quintũ paſſũ:faciemus ⁊ ſextum in vitam eternã Oportet enim vt tranſeamus Carnis laſciuiã : mortificatiõe viciorum Mentis ſuperbiam: humiliatiõe animorum. Mũdi auariciam:abdicatione terrenorum Mentis incoſtantiam tolleratione aduerſorum Deinde negligentiam ꝯſummatione meritorum.qua pertranſita pertranſibimus omnem miſeriaꝫ: adeptione premiorum. Primo dico oportet nos trãſire carnis immundiciam:mortificatione viciorum. Dicit̃ enim yſaie xxxv.ꝙ iſta via per quam vaditur ad patriam:via ſancta vocabitur.et non tranſibit per eam pollut⁹. Oportet igitur q̇ vult iſtam viam ingredi ꝙ tranſeat carnis immũdiciam per quam homines polluuntur. Ad queꝫ tranſitum faciẽdum :neceſſe eſt vt homo ſit bellator cõtra cõcupiam.⁊ ꝙ ſe mũiat armis abſtinentie ⁊ pudicicie carnis:aliter tranſire non poſſet. propter qđ dicitur Numeri.xxxij. Omnis vir bellator armatus iordanem tranſeat. Jordanem ſupple carnalitat̃ omnis. Interpretatur enim iordãis riuus iudicij Et certe contra peccatũ carnis factum fuit in pricipio mũdi vniuerſale iudicium contra omnẽ carneꝫ Secũdo oportet nos tranſire ſuperbiam:humiliatione animorum. de quo trãſitu dicit ꝓpheta in pſalmo in perſona cuiuſlibet hominis viatoris In vmbra alarum tuarum ſperabo:donec tranſeat iniquitas. Ale xp̃i ſunt potẽtia ⁊ iuſticia. Et certe iſte ale fuerunt ĩ hac vita multum obumbrate ⁊ obſcurate ꝓfundiſſima humiliatione chriſti.cum enim humiliauit ſe quaſi infirmus apparuit.⁊ non omnipotens. tantum etiam humiliauit ſe ꝙ quibuſdam apparuit ꝙ non eſſet iuſt⁹: ſed peccator. Reuera in hac vmbra alarum chriſti id eſt ĩ ſũma ei⁹ humilitate debet omnis homo ſperare ipſam imitando: donec tranſeat iniquitas id eſt ſuperbia.que principium ẽ omnis iniq̇tatis : vt imitetur hu-

militatem chriſti q̄ dicit Ma-
thei.xj. Diſcite a me q2 mitiſ ſū
⁊ humilis corde Oportet eti
am tertio nos trāſire mūdi aua
riciam: abdicatione terrenorū
Ille eñi q̄ pauper eſt ſpiritu: et
ſequitur chriſtum pauperem ī
iſto mundo: eſt ſicut hoſpes. ſi
cut aduena. ſicut ⁊ peregrinus
Inſtar enim hoſpitis trāſit. nō
concupiſcit iſta que videt. ſi-
cut nec hoſpes: ſed ſolum ſumit
vite ſue neceſſaria. ⁊ de illis que
habet partē ſuā dat pauperibꝰ.
⁊ ſic tranſit ſicut hoſpes. ꝓpter
quod dicitur cuilibet chriſtia-
no Eccleſiaſtici.xxix. Trāſi ho
ſpes. non cures de mundo iſto.
ſicut nec hoſpes curat de domo
in qua hoſpitatur. orna men-
ſā. i. ſume de iſto mūdo vite tue
neceſſaria. et que habes in ma-
nu tua ciba ceteros. id eſt. de bo
nis tuis pauperibus partē lar-
gire. ¶ Quarto oportet nos
tranſire mentis inconſtantiam
tolleratione aduerſorum. Dixit
enim iſta ſancta Judith. viij.
ꝙ omnes qui placuerunt deo
per multas tribulationes tran-
ſierunt fideles. Certe tale cor
hominis quod poteſt tranſire
per flammas preſentium tri-
bulationum: ita ꝙ non fran-
gatur per impatientiam: pur-
gatur ab omni peccato aduer-
ſitatis et tribulationis. Igitur
dicitur per figuram Numeroꝝ

xxxj. ꝙ omne vas quod poteſt
tranſire per flammas. ſupple ꝙ
non frangitur: igne purgatur.
Homo enim qui fortis et ro-
buſtus eſt ad tollerandas paſ-
ſiones huius temporis: fortis
⁊ robuſtus erit ad faciendū no
uiſſimum tranſitum. De quo
tranſitu ſcribitur. ij. Regū.xv.
ꝙ dixit Dauid ad Ethai: qui
interpretatur robuſtꝰ. ⁊ ſignat
omnem hominem qui cū men-
tis conſtantia ⁊ virtute patien-
tie tollerat aduerſa. Ad talem
ergo dicit Dauid. id eſt. chriſtꝰ
Ueni ⁊ trāſi. Quinto opor-
tet nos etiam tranſire omnem
animi negligentiā ↄſūmatione
meritorum. Ille enim qui non
conſummat bonū quod incipit
qui non finit vitam ſuaꝫ in iu-
ſticia. qui non tranſit per duas
portas. videlicet. per portā ſan-
ctitatis vite: ⁊ per portā finalis
perſeuerantie: nō poteſt vltimū
tranſitum facere. ſcilꝫ in vitam
eternam. ꝓpter q̄d d2 nobis bis
Iſa. lxij. Tranſite trāſite ꝑ por-
tas. His omībꝰ ꝑtranſitis: nō
reſtat aliud niſi trāſire omnem
iſtiꝰ vite miſeriam adeptione ce
leſtiuꝫ premioꝝ. videlicꝫ. in iſta
terra egregia que terra viuen-
tium nuncupatur. Unde om-
nibus illis qui faciunt primos
quinqꝫ tranſitus dicit ſalua-
tor illud verbum Deuterono-
quarto. Uos tranſibitiſ ⁊ poſſi-

debitis terrã egregiã. Sciendũ autem ꝙ ad faciendũ iſtos trãſitus neceſſariũ ẽ internos affectus frequenter abluere. in deo per cõtẽplatiões ⁊ orationem qui eſcere. ſacramẽtũ euchariſtie reuerenter ꝑcipere. ⁊ ſic vires ani me ꝯfortare. per iſta eniʒ homo poteſt facere tranſitus ſupradictos. Quod fuit nobis figuratũ Gene. xviij. quando dixit abraham illis angelis Lauent pedes veſtri. i. affect⁹ iterni ſup ple ſacramẽto penitẽtie. ⁊ requi eſcite ſub arbore. i. ſub chriſto ꝑ ꝯtemplationem ⁊ deuotam me ditationem. ponãqʒ buccellam panis. dicit xp̃us. i. corp⁹ meũ ſub ſpecie panis miniſtrabo vo bis. ⁊ ꝯfortetur cor veſtrum. di gne ſuꝑple manducando. ⁊ po ſtea trãſibitiſ. i. facietiſ faciliter ꝓ mos quãqʒ trãſit⁹ ſiue paſſus et tandem finalem. videlicʒ ex hoc mundo ad patrẽ. Multum em̃ expedit ad faciendum p̃dictos tranſitus: attendere xp̃i paſſionem. qui dicit trenorũ primo. O vos omnes qui tranſitis ꝑ viam ⁊c. ꝓh dolor peccatores huius mundi qui ſunt inobedi entes diuinis preceptis nõ trã ſibunt ad illam terram viuentiũ ſicut nec illi filij iſrahel qui exiuerũt de egypto a viginti an nis ⁊ ſupra tranſiuerunt iorda nẽ. nec intrauerũt terram ꝓmiſ ſionis. Nec mirum q2 etiã moy ſes ⁊ aaron qui fuerũt viri ſãcti ſimi. q2 fuerunt ſemel increduli ⁊ inobedientes verbo dei: non tranſiuerũt iordanẽ. nec intrauerunt terrã ꝓmiſſiõis. ſicut di citur de moyſe ⁊ aaron. numeri xx. ⁊ de moyſe Deut. iiij. Peccatores ergo quomodo tranſibũt ad terram viuentiũ: cum ſint quaſi inobedientes omnibus diuinis preceptis. cũ moy ſes ⁊ aaron ꝓpter vnã inobediẽtiam in illã terrã chanaan tran ſire nõ potuerũt. Quo ergo trã ſibũt peccatores niſi in hac vita peniteant: Certe ad illã terrã de qua dicit ſaluator ĩ euange. ꝙ ibi eſt fletus ⁊ ſtridor dentiũ In qua tranſitur a maximo fri gore ad colorẽ nimiũ Job. xxiiij dicitur de peccatore Ab aquis niuium tranſeat. i. tranſibit ad calorem. nimium. nec credant ꝙ poſt hanc vitã poſſint tranſire ad terram viuentiũ q2 vt di citur luce. xvj. chaos magnũ fir matũ eſt ⁊ c. Sed viri ſancti q̇ inſtar ſũt chriſti qui primo trãſiuit: ⁊ ſue glorioſe matris que poſtea trãſiuit: faciũt predictos tranſitus. qui ſimiles ſunt Jo ſue ⁊ caleph. qui ſoli ĩtrauerũt terram ꝓmiſſionis: intrabunt terram viuentiũ per illam figu ratam. Ad quã nos ꝑducat ⁊c.

In die aſſumptionis beate marie virginis. Sermo. iij.

IN omni-
bus requiem queſiui
⁊c. Z Jn iſta par
te.xxiiij.cap̄.libri Ecc̄i. que in
ipſo feſto aſſumptionis glorio-
ſe virginis loco epiſtole legitur
cōmendat ſeipſam virgo prudē
tiſſima mltipliciter ſub typo ſa
pientie: verbis tamen obſcu-
ris ⁊ enigmaticis. Et principa
liter facit duo. Primo enim de-
ſcribit ſue perfectionis imenſi-
tatem Secundo ſue opinionis
celebritatem ⁊ ſuauitatem. īfra
in fine⌊Sic cinnamomū ⁊ bal-
ſamum.⌋Adhuc circa primuz
quattuor facit. deſcribit enī im
menſam ſui pfectionez. Primo
quātum ad latitudinem. q2 ad
omnes ſaluandos extenditur.
Secundo quantū ad longitu-
dinem. q2 p omnia ſecula ꝓten
ditur. Tertio quātum ad firmi
tudinem q2 in omni eccleſia ſta
bilitur. Quarto quātū ad celſi
tudinē. q2 omnes ſanctos ī om
ni virtute ſuperat ſiue ſupergre
ditur. Primū facit ibi⌊Jn om
nib9 requiem ⁊c.⌋Secūdū ibi.
⌊Ab inicio ⁊ ante ſecula.⌋Ter
tiū ibi⌊Et ſic in ſyon.⌋Quar-
tuz ibi⌊Quaſi cedrus exaltata
ſum.⌋Adhuc circa primū: vbi
deſcribit ſuā pfectōez q̄ztū ad la
titudinē tangit quattuor videli
cet ſuū viſcerale deſideriū. ſuuz
eternale patrimoniū. ibi.⌊⁊ in
hereditate.⌋ſuū ſinglare puile-
giuz ibi⌊Tunc p̄cepit.⌋ſuū eti
az ſpirituale domiciliū. ibi⌊Et
dixit michi Jn iacob ⁊c.⌋Jn p̄
ma igit̄ pte. vbi deſcribit virgo
īmenſitatē ſue pfectiōis quātuz
ad latitudinē. q2 ad oīs ſaluā
dos extenditur vt patebit. Jm
mēſitatē dico non ſimpliciter.
q2 pfectio ſoli9 dei ſimpliciter
eſt imenſa. ſed ſolū reſpectu om
niū creaturaꝝ. Primo tangit
ſuum viſcerale deſiderium. qđ
ī iſta vita hūit ad īueniēdū quie
tē p ſe ⁊ p toto genere humano
cū dicit⌊Jn oīb9 requiē queſi-
ui⌋.i. michi ⁊ hūano generi deſi
deraui inuenire. Requiez dico
gratie ⁊ glorie Gratie quidem
quātū ad vitam actiuā. de qua
yſa. xxviij. Hec ē requies mea
reficite laſſum. ⁊ quātum ad vi
tam ꝯtemplatiuā. de qua Job
xxxvj. Requies menſe tue erit
plena piguedine. Mēſa ꝯtēplā
tiū eſt lectio. meditatio. oratio.
Piguedo hui9 mēſe eſt caritas
⁊ deuotio. Quātum ad vitam
actiuaz. dicit Jeronim9 de ipſa
in apocriſis. q̄ de iſta eſca quaz
de māu angeli quotidie accipie
bat: ipa tantū reficiebat̄. ⁊ pōti
ficib9 paupib9 diuidebat. Quā
tū aūt ad ꝯtēplatiuā: dicit̄ de ip
ſa in eiſdē apocriſis. q̄ hanc re
gulā ipa ſibi ſtatuerat. vt a ma
ne vſq3 ad tertiaz orationib9 in
ſiſteret. a tertia vſq3 ad nonam

textrino ope occuparet. a nona
ab orationib⁹ nõ recedebat ꝗuſ
qꝫ angel⁹ dñi portans ex cibis
ſibi appareret. De requíe autem
glorie ipſa dicit in pſal. Hec re
quies mea in ſcl'm ſcl'i. Queſi-
uit etiam requiem humano ge-
neri. qꝛ ſalutẽ eternã. Vñ bern.
loquens ei dicit ita. Si deum
facis audire vocẽ tuã: ipſe te fa-
ciet ſalutem audire noſtrã. Nũ
q̇d nõ hoc ẽ qd̕ q̃rebas. qd̕ die-
bus ꝛ noctib⁹ orando ſuſpira-
bas. q̃ſi dicat. ita. Cuꝫ ergo di-
cit. In omnib⁹ requiẽ q̃ſiui. tan
git ſuũ gratioſum deſideriũ qd̕
habuit ad inueniẽdũ ꝑ ſe ꝛ ꝑ ho
minib⁹ requiẽ ꝑfectã. queſiuit
eñi ꝛ qꝛ in querẽdo diligẽs fuit
idcirco meruit inuenire ¶
Sequit̃ quãtũ ad ſcd̕m. ſ. quan
tũ ad eternale patrimoniuꝫ. qd̕
nũc iam poſſidet. ꝛ qd̕ viuẽs in
corpe firmit̃ expectabat cũ ad-
dit. [ꝛ in hereditate dñi.] i. fi-
lij mei de q̃ ĩ pſal. d̕r Hereditas
mea p̃clara eſt michi. Et alibi.
Cũ dederit dilect ſuis ſomnũ
ecce hereditas dñi ꝛc̃. [Mora-
bor] ſup. tanq̃ꝫ dña ꝛ mater ip
ſi⁹ regis. ꝛ tanq̃ꝫ in meo patri-
mõio ꝛ hereditate mihi debita.
Idẽ eñi ẽ patrimoniũ ꝛ heredi-
tas matris ꝛ filij. vñ ſuo modo
ſicut celeſtis glã ẽ hereditas fi-
lij: ita ꝛ matris. ꝛ ſicut celeſtis
gloria eſt requies ipſi⁹ filij. ita
ſuo modo ꝛ matris. Iuxta illd̕

pſal. Surge dñe in requiẽ tuaꝫ
tu ꝛ archa ſanctificationis gra
tie. Et certe bene ꝑ nobis ꝙ ip̃a
morat̃ ĩ hereditate iſta. Ibi eñi
eſt noſtra aduocata. Vñ bern.
Aduocatã premiſit ꝑegrinatio
que tanq̃ꝫ mater iudicis ꝛ ma-
ter miſericordie ſuppliciter ꝛ fi
deliter noſtra negocia ꝑtractat

Sequit̃ quãtũ ad tertiũ. ſ. q̃n
tũ ad ſingulare ꝓuilegiũ. [Tũc
precepit ꝛc̃.] Vbi ſciendum ꝙ
triplex fuit virginis ſingulare
ꝓuilegiũ ĩter om̃es ſãctos. Pri
mũ qꝛ ſingulare p̃ceptũ ſibi de⁹
ꝑ ſeip̃m inſpirauit. ꝛ ꝑ angeluꝫ
nũciauit. Secũdũ ẽ ꝙ ipſe qui
creauit eam ꝯcept⁹ in ea corpa-
liter: in ei⁹ vtero req̇euit. Ter-
tiũ eſt ꝙ ſpeciale habitaculum
inter om̃s ſanctos ei dedit. Di
cit igit̃ [Tũc] . ſ. cũ in om̃ib⁹ q̃-
rebã requiẽ. [precepit] . ſ. per ſe
ip̃m inſpirantẽ. [ꝛ dixit mihi.]
. ſ. ꝑ angelũ nũciãtẽ [creator om
niũ.] ꝛ. ꝑ. i. qui nõ ſolum creauit
om̃ia alia ꝓpter me: ſꝫ etiã crea-
uit me. ꝛ iſte [requieuit in tha-
bernacl'o meo.] ſup. ix. mẽſib⁹ ꝛ
vj. dieb⁹. iuxta illud ſap̃. vij. In
vẽtre matris mee figurat⁹ ſũ ca
ro. x. mẽſiũ tpe. vl'. ix. menſib⁹. ꝛ
aliq̃ ꝑte decimi. Ecce ꝙ v̽go vo
cat hic deũ inſpiratoreꝫ intimũ
p̃ceptorẽ beniuolũ. creatorẽ in-
creatũ. ꝛ creatorẽ creatũ. qꝛ crea
tor oĩm. ꝛ q̇ creauit me req̇euit
ſup. carne ſũpta. in thabernacu

lo ſuo.i.ĩ vt̉o ſuo. B Quã
tum aũt ad quartum.ſ.ad ſpi-
rituale domicilium qđ dedit ei
deus ſpecialiter pre omnibus
ſanctis.in q̃ ꝑcipiente deo ꝛ nũ
ciante angelo ipſa habitat ꝛ in
eternũ habitabit.ſubdit.[ꝛ di-
xit michi.In iacob inhabita.]
.i.cum viris actiuis cuꝫ vitijs
pugnãtibꝫ.[inhabita.] dico.ſ.
eos potenter protegendo.ꝛ vir
tuoſiſſime adiuuando.Per ia-
cob eñ quẽ ꝑſequebatur eſau.q̇
edom ꝛ ſeir vocabatur.ſignant̃
actiui quos ꝑſequũtur mundꝰ
caro:ꝛ dyabolꝰ.vñ Augu.Ec-
ce om̃s baptizati iuſtificati ſũt
a peccatis.ꝛ tamẽ reſtat eis lu-
ctari cũ carne.mundo.ꝛ dyabo
lo.Qui aũt luctat̃ aliquando ꝓ
cucit.aliquãdo ꝓcucit̃.In iſtis
virgo ſemꝑ habitat:eos ꝓtegen
do.Unde de eccleſia dicit̃ Cã-
tico.vij.Collũ tuum ſicut tur-
ris eburnea.Collum eñ medi-
um eſt inter caput ꝛ corpꝰ.Sic
ꝛ beata virgo mediatrix eſt in-
ter eccleſiaꝫ ꝛ xp̃m.ꝛ ipſa ẽ tur-
ris ꝓ ꝓtectionem:ſed eburnea ꝓ
virginitatis illibatiõem.[ꝛ in
iſrael hereditare].i.in ꝯtempla
tiuis.Iſrael eñ interpretat̃ vir
videns deum.ꝛ ſignat ꝯtẽpla-
tiuos in quibꝫ hereditat̃ virgo
ſancta ꝓ gratie indeficientis ĩ
petrationẽ.ꝛ offerendo deo ora
tiones eoꝝ.Unde Bern.q̇cq̇d
eſt qđ offerre paras Marie cõ-
mẽdare memẽto.Sequit̃ [ꝛ in
electis meis mitte radices].ſ.
ṽtutũ.Ubi ſciedũ ꝙ ꝑ electos
dei qui poſſũt intelligi iuſti ꝑ̃ſi
dentes.quos deꝰ ſpecialiter ele
git.ſicut dicit̃ de illo Eccleſia-
ſtici.xlv.Ip̃m elegit ab om̃i vi
uente.Et certe in iſtis virgo ſã
cta mittit radices virtutũ.De
q̇bꝫ ꝓdit iuſta gubernatio ſub-
ditoꝝ.vel ꝑ iſtos electos q̇ intel
ligũt̃ vl̉r om̃s ꝑ̃deſtinati:ꝛ oẽs
ſaluãdi ſiue ſint actiui ſiue con
tẽplatiui.In quibꝫ omnibꝫ vir
go beata orãdo ꝛ ĩpetrãdo mit
tit radices.i.multiplex ꝓpoſitũ
bone vite.qđ ẽ radix boni oꝑis
ꝓducẽs fructũ glorioſũ.De iſta
miſſione radicũ dicit ipſa infra
eodẽ.radicaui in populo hono-
rificato.Sic igit̃ patet domici
lium ſpũale marie virginis qđ
omnes ſaluãdos ꝯprehendit.ſi
ue ſint actiui.ſiue ꝯtẽplatiui.ſi
ue boni ꝓ̃lati.ꝛ vniuerſal̉r om
nes ꝑ̃deſtinati.ac ꝑ hoc patet ꝑ̇
mũ p̃ncipale.ſ.latitudo ſue ꝑ-
fectiõis.q̃ ad om̃s ſaluãdos ſe
extẽdit.omnibꝰ eñ qui ſperant
in ipſaꝫ:clemẽter ĩpetrat.iuxta
berñ.De ſua plenitudine acci-
piunt om̃es.rei veniã.iuſti gra-
tiam.egri medelam.triſtes leti
tiam.ꝛ angeli gloriã:ſaltem ac
cidentalem.Sed ꝓ deo qñ deꝰ
dedit ṽgini iſtud ꝓ̃ceptũ.Dico
ꝙ quãdo angelꝰ ſibi nunciauit
chriſtum filiuꝫ dauid.ꝛ qñ filiꝰ

ſuꝰ elegit eam in matrem. ꝛ hoc ſibi annunciauit per angelum: tūc ſub precepto cōmiſit ei curā totiꝰ ſui corporis myſtici. quod ſunt omnes fideles. tunc inſpirando dixit ei. In iacob inhabita. ꝛc̄. ſicut expoſitum eſt ſupra Ad matrem enī pertinet habere curam diligentem de corpore filij ſui. Filius autem virginis habet duplex corpus. ſ. verum ꝛ miſticum. qđ eſt eccleſia. ꝛ certe vtrūqꝫ corpꝰ cōmiſit virgini ieſus xp̄s. De corpe aūt vero ſui filij habuit virgo curā diligē tiſſimā q̄ꝫdiu indiguit. videlicꝫ in hac vita. de corpore autē miſtico habuit ꝛ habebit curā diligentiſſimam etiam q̄ꝫdiu indigebit. id eſt. vſqꝫ ad finē ſcl'i. ❡ Sequit᷑. [Ab initio ꝛ an̄ ſecl'a] Ubi ſcđo ꝑncipaliter deſcribit ꝟgo ſue pfectōis lōgitudinē. q̄ ꝑ om̄ia ſcl'a ꝑtendit᷑. Et tangit quattuor de ſeipſa. vicꝫ. Eternam ꝑordinatōem. Perpetuā duratōem. Juſtiſſimā operatōeꝫ. Et pfectiſſimā intentōeꝫ Quantū ad ꝑmū dicit: ſic ſe ꝯtinuās. mea pfectio ē pfectiſſima ſiue latiſſima: qꝛ ad oēs ſaluandos extēdit᷑. Eſt etiā ꝛ lōgiſſima qꝛ ab eterno vſqꝫ ī eternū ꝑtēdit᷑ Unde ab initio ſup. tp̄is. vel ab initio. i. a deo q̄ eſt oīm rerū initiū ꝛ an̄ ſcl'a. i. ab et̄no creata ſū. i. ꝑuiſa ī dei ꝑſcīa q̄dāmō ꝑuilegiata Prouer. viij. dic̄ ab eterno ordīata ſū. i. creari ꝑefigurata ſum. ꝛ h̄ in creatōe lucis. d̄ qua ſ̄m aliq̄s ſol fuit factꝰ. ſic dicūt doctores ſup iſto ꝟbo Geneſ. j. fiat lux. [ꝛ vſqꝫ ad futurū ſeculū] h̄ q̄ꝫtū ad ſcđm. futuruꝫ dico ſcl'm: qđ eſt ſcl'm btītudīs [nō deſinā] ſup. ad lraꝫ. vl' [nō d̄ſinā] ſup. ī fide manere: ꝛ ī vite ſctitate. Dicit᷑ enim Eccl'ſ. j. ꝓ generatio preterit: qꝛ petrꝰ ī paſſione xp̄i. xp̄m negauit. ꝛ generatio aduenit. qꝛ latro in iheſu crucifixo credidit. terra vero in eternū ſtat. qꝛ ꝟgo mr̄ ſemꝑ in xp̄i fide ꝛ amore immobilis ꝑmāſit. vel [nō deſinā] ſup. miſeris pctōribꝫ ſubuenire. qđ vtiqꝫ verū eſt: ꝛ nob valde neceſſariū Si eīn deſiſteret nob miſeris pctōribꝫ ſubuenire: non reſtaret nob niſi deſperatio. ſed ipſa ſ̄m Jero. ſꝑ eſt ꝛ erit pctōꝝ refugium. lumē errantiū. tribulatorū ſolatiū. Un̄ bern̄. Sileat miſericordiā tuā ꝟgo btā ſiq̄s meminerit eā ſibi inuocatā in neceſſitatibꝫ defuiſſe. Quātū ad tertiū ſubdit [Et in habitatōe ſcā corā ipo miniſtraui]. q. d. ab eterno ꝑordinata ꝛ vſqꝫ in eternuꝫ ſemꝑ ꝑmanebo. Sed qđ feci in medio ſup. q̄ꝫdiu in hoc mūdo vixi. Ecce in habitatione ſancta miniſtraui. Ecce vbicūqꝫ habitauit virgo q̄ ſancta fuit nata: habitatio fuit ſancta. maxime vbi erat cum filio ſuo in naza-

reth.ſiue in bethleem.ſiue ī hie-
ruſalem.ſiue in egypto. ⁊ certe
vbicunqꝫ habitauit: ſemꝑ dño
miniſtrauit. ⁊ hoc vel paupibꝯ
ſubueniendo ⁊ nutriendo. Mi-
niſtrauit eñi elizabeth ſeni ⁊ p̄-
gnāti in domo zacharie. ⁊ certe
ibi erat habitatio ſctā. Deinde
miniſtrauit filio ſuo. in diuerſo-
rio quod erat in bethleem: ip-
ſum pariendo. pannis inuoluē-
do. in preſepio reclinādo. ipſuꝫ
balneando. ⁊ lacte ſuo fouendo
⁊ alēdo. Deinde miniſtrauit ei
ī tēplo qꝺ ē in iheruſalē ipm̄ of-
ferēdo. ⁊ ī vlnis ponēdo. Deīde
miniſtauit ei in egypto per. vij.
annos ipſum nutriendo Dein-
de miniſtrauit ei in via de egy-
pto redeūdo ⁊ ī nazareth cuꝫ eo
cōmorando. ⁊ poſtea ipſum ꝑ-
ditū cum dolore querendo. ⁊c̄.
vſqꝫ ad tempꝰ paſſionis Poſt
etiā paſſionē filij miniſtrauit ei
in habitatione ſancta in q̄ erat
iuxta mōteꝫ ſyon. orando. ope-
rando. elemoſinas erogādo. et
hoc vſqꝫ ad horā ſue ſācte dor-
mitionis. Bene ergo poteſt di-
cere virgo in habitatiōe ſancta
miniſtraui. Unde auguſtinus
in ſermone iſtiꝰ feſti Mariam
oꝑis exhibitione ⁊ fidei rigidiſ-
ſima veritate miniſtrā xp̄i fuiſ-
ſe om̄is qui ſane ſapit intelligit
Uere fuit miniſtra xp̄i que ip-
ſum in vtero geſſit. ꝑtuqꝫ ꝓfuſū
fouit ⁊ aluit. ⁊ in preſepio recli-
nauit. ⁊ a facie herodes fugiēs
in egipto abſcondit omnēqꝫ eiꝰ
infantiā ꝓſecuta eſt pio matris
affectu. Ipſa per figuram eſt il-
la abyſac de qua dicit̄ tertio Re
primo ꝙ dauid ſeni miniſtra-
uit. ipm̄qꝫ in ſinu eius dormi-
ens calefaciebat. Dauid ſenex
xp̄m ſignat. qui tempore virgi-
nis ī cordibꝯ iudeoꝝ multum
ſenuerat. vnde cum oꝑiretur ve-
ſtibꝯ. i. iudeoꝝ oꝑibꝯ non calefie-
bat ſꝫ ip̄a abyſac. q̄ interp̄tatur
incendium: figurat virginem.
q̄ ſua deuotiōe xp̄m īcēdebat. i.
incēdebat̄ ī ſinu xp̄i. ſomno. vꝫ.
q̇etiſſime ꝯtēplatōis. ⁊ ei eo mo-
do quo dictum eſt miniſtrabat
Quantū aūt ad quartū dicit
[corā ip̄o miſtraui.] Corā ipſo
vtiqꝫ miniſtrauit virgo ſuo fi-
lio. ſed nō corā hominibꝯ. que-
rēs ab eis laudem ſed corā ipſo
per rectitudinem intēcōis. iux-
ta illud qꝺ dicitur Luce. primo
Seruiamꝰ illi in ſāctitate ⁊ iu-
ſticia corā ip̄o. D Sequit̄.
[Et ſic in ſyon ⁊c̄.] Ubi tertio
principaliter deſcribit v̇go ſue
ꝑfectōis firmitudinē. q̄ in omni
eccl'ia militāte ⁊ triūphante ſta-
bilit̄. Et in iſta ꝑte ſancta virgo
oſtendit quattuor. vicꝫ. ꝙ ipſa
habuit in eccl'ia militāte. ⁊ nūc
habet in triūphante plenā ſtabi-
litatē. Scd̄o ꝙ habuit ⁊ hꝫ ple-
nā trāquilitatē. Tertio ꝙ hūit
⁊ hꝫ plenam ꝑtāteꝫ. Quarto ꝙ

p̄buit et p̄bet oīb⁹ hōīb⁹ plenaȝ
vtilitatē. Ad euidentiaȝ h⁹ ptis
ſciendū ꝙ ꝑ ſyon ꝛ hierl'm h̄ in-
telligit̄ tā eccl'a militās q̄ȝ triū-
phās. Sepe enī in ſcp̄turis per
vtrūq̄ȝ vtraq̄ȝ eccl'a deſignat̄. in
terp̄tat̄ em̄ ſyon ſpecl'a vl' ſpecu
lū. q̄ de vtraq̄ȝ dici pūt. hiei l'em
interp̄tat̄ viſio pacis. ꝛ ī vtraq̄ȝ
eccl'ia ſuo mō pax omnē ſenſum
exuperare videt̄. Dicit ergo q̄ȝ-
tū ad p̄mū [ꝛ ſic]. ſ. miniſtrā do
xp̄o eo mō q̄ dictū eſt. [in ſyon]
.i. in militāte ꝛ triūphāte eccl'a.
[firmata ſum]. i. firmiter ſtabi
lita. ꝙ em̄ v̄go ī triūphāte eccl'a
habeat firmitatē ptȝ. q᷑ btā v̄go
hūit h̄ ꝑ ſingl'ari p̄uilegio inter
oēs ſctōs ꝛ ſctās ꝙ etiā exñs via
trix ī militāte eccl'a: ſic fuit ī bo-
no ꝯfirmata ꝙ peccare non po
tuit. nec cadere a bono virtutis.
habuit g̊ ī via: ꝛ hȝ nūc ī patria
plenā ſtabilitatē: vt bñ dicat ip
ſa. in ſyon firmata ſū. Quan
tū aūt ad ſcōm addit [ꝛ in ciui-
tate ſctificata]. i. in militāte ec-
cleſia. q̄ vtiq̄ȝ d᷑ ciuitas. de q̄ d᷑
ꝛ habet̄ Apoc. xxj. Et ciuitas ſā-
ctificata. q᷑ d᷑ loc⁹ diuīe ſctifi-
catōis Iſa. lx. [ſil'r req̄eui] ſup.
a viciorꝫ paſſiōib⁹ a mūdi nego
cūs ꝛ ſollicitudinib⁹. a mundi:
carnis: ꝛ dyaboli temptatōib⁹.
Ipſa em̄ dixit ſ̄ coꝰ. In om̄ib⁹
requiē q̄ſiui ꝛc̄. ꝛ certe ſic q̄ſiuit
ſic inuenit requiē. Uel [ſil'r] ſic̄
xp̄s filius me⁹. mō tñ lōge infe-
riori. nō em̄ eſt aliq̄ pura creatu
ra xp̄o hōī ꝯꝑabilis ī req̄e ſupra
dicta. Uel ſic [In ciuitate ſctifi
cata]. i. in triūphante eccl'a. que
eſt ꝑfectiſſime ſctā. Sctm̄ enim
vno mō idez eſt qȯ mūdū. ꝛ ibi
nihil ē qȯ inq̄net. Alio mō ſctm̄
eſt qȯ ē ſine t̄ra. ꝛ ibi nihil ē qȯ
ad terrā īclinet. Tertio mō ſcm̄
idē eſt qȯ firmū. ꝛ ibi nihil ē qȯ
īmutet. [In] hac dic̄ v̄go [ciui-
tate ſctif. ſil'r] ſup. ſic̄ xp̄s mō tñ
lōge inferiori [requieui] ſup. ꝑ-
fectiſſime ſm̄ aīaȝ ꝛ ſm̄ corpus
Corp⁹ enīȝ meū ſic̄ ꝛ corp⁹ filij
mei nullā vidit corruptōem. et
req̄euit ſiml' cū aīa in iſta opulē
ta requie. de q̄ d᷑ Iſa. xxxij. Se-
debit ꝑpl'us me⁹ in pulcritudīe
pacis. ꝛ in tabernaculis fiducie.
ꝛ in requie opulēta. Habuit er-
go in via ꝛ hȝ nūc ī patria plenā
trāquillitatē. ſm̄ ꝙ ī vtroq̄ȝ ſta
tu. ſ. h̄ ꝛ in patria p̄t alicui pu-
ro homini ꝯuenire E Quā
tum aūt ad tertiū ſubdit̄. [ꝛ in
hierl'm]. i. in eccl'ia militante ꝛ
etiā triūphāte [ptās mea]. ſ. p⁹
filiū ſumma. Qȯ fuit figuratū
iij. Reg. iij. ī matre ſalomonis.
que a dextris filij ſui ſedebat in
throno. cuius fili⁹ dixit. Pete a
me mr̄ mea qȯ vis. neq̄ȝ enim
phas ē vt auertā faciē tuā. Sic
etiā dixit xp̄s matri ſue. Poteſt
em̄ ip̄a petere qȯ vult. ꝛ nihil ei
negatur. ꝛ mater regis eſt: ꝛ re-
gina paradiſi. Fuit etiam figu-
ratum in Heſter: cui dixit Aſ-
ſuerus ſic habetur Heſter. vij.

Que eſt petitio tua vt detur tibi. Habuit ergo in via ⁊ habet nunc in patria poſt ſuum filiuꝫ poteſtatem ſummã. Quantum autem ad quartũ ſubiungit [Et radicaui] id eſt. radices virtutuꝫ orando ⁊ impetrando plantaui. [in populo honorificato].i. in populo xp̄iano timẽte deum. Eccl̄i. enĩ decimo dicit Semen honorabit h̄ qđ timet deũ. Hic dicit virgo ſe adimpleſſe qđ ei fuerat a filio p̄ceptũ. ſupra eodẽ. In electis meis mitte radices [Et in ꝑtes dei mei].i. in celeſtes mãſiones. q̄ dicũtur ꝑtes. q2 ſic in hac vita eſt diſtinctio iuſtoꝝ: ita ⁊ ibi erit diſtinctio p̄mioꝝ. Nõ enĩ oẽs ſancti habebũt equal'r btĩtudinẽ. quia vt dr̄. j. ad Coꝝ. xv. Alia eſt claritas ſolis. alia lune. alia ſtellarum. ſic ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Sed dicunt ꝑtes dei. quia tota beatitudo gl'e eſt a deo effectiue ⁊ p̄ncipal'r. ⁊ tota in ip̄o obiectiue. De iſtis partibꝫ. i. celi manſionibꝫ q̄ ſctõꝝ p̄mia deſignant dicit virgo in partes dei mei. et ſup. mediãte me orãte ⁊ ꝓcurante [hereditas illi⁹].i. ꝑpl'i xp̄iani. qui hꝫ dicere illud pſ̄. Dñs pars hereditatis mee. Et certe mediante virgine ꝑpl's iſtã hereditatem aſſequit. ꝓpter qđ dicit btũs Berñ. ð ipſa ſup Miſſus eſt. Hãc ip̄aꝫ ſequẽs nõ deuias ip̄am rogans non deſperas. ipſam cogitans nõ erras: ipſa tenente non corruis. ipſa ꝓtegẽte non metuis. ipſa ducente nõ fatigaris. ipſa propiciante peruenis ad hereditatem celi. [Et in plenitudine ſanctoꝝ detentio mea] id eſt. ſanctos homĩes ego detineo in plenitudine ſanctitatis. ne minuantur quantũ ad conſcientie iocunditatẽ. deuotionis ſuauitatem. ⁊ ſp̄ualeꝫ ebrietatem. Ipſa enim ĩ nuptiis ſicut dr̄ Joh. ij. impetrauit a filio vinũ ſup. corꝑale. Et certe libentius impetrat vinum ſpirituale quod inflammat corda: ⁊ inebriat mentes: ⁊ hereditatẽ ſp̄ualẽ p̄ſtat. Unde dicit Bernhardus ſuper illo verbo Vinũ non habent. Johã. ij. ꝙ ſi virgo fuit compaſſa verecũdie illorũ a quibꝫ fuerat inuitata: multo magis compatiet nobis ſi pie a nobis fuerit inuocata. F

Sequitur. [Quaſi cedrus exaltata ſum. ⁊c.] Ubi quarto principaliter deſcribit beata virgo ſue perfectionis celſitudineꝫ qua omnes ſanctos et ſanctas in omni virtute ſupergreditur. Ubi ſciendum ꝙ deus ipſe plantauit in virgine nemus omnium virtutum. Juxta illud quod per figuram dicitur Geneſis viceſimoprimo. Abraham plantauit nemus in Berſabee. Abraham enim interpretatur pater multaꝝ gentium. et

ſignat deū excelſum. Berſabee
interpretatur pute⁹ ſatietatis. ⁊
ſignat btām virginē in qua de⁹
plātauit nem⁹ diuerſaꝝ virtutū
vicȝ cedrū incorruptōis. cypreſ
ſum honeſte ꝯuerſatōis. palmā
victorie. roſam patientie. oliuā
pietatꝭ. ⁊ platanū caſtitatis. ex
quibꝫ vite ei⁹ eminentia cōpro-
batur. ⁊ non tm̄ plantauit: ſed
etiam incrementū dedit. vt ex-
altaret̄ virgo ſm̄ quālibet iſta-
rum virtutū ſuper omnes ſan-
ctos nō ſolum viatores: ſȝ etiaȝ
comprehenſores. Unde de ipa
dicitur Prouer. vltimo. Mul
te filie congregauerūt diuitias
tu ſola ſupgreſſa es vniuerſ. vn̄
bene dicit de ſeipſa. Quaſi ce-
drus exaltata ſum. vſqȝ ibi. in
plateis. Eſt etiam ſciendum ꝙ
per iſta ſex arborum nomina ⁊
per loca in quibꝫ creſcunt: deſi-
gnant̄ ſex ſanctoꝝ ordines ſup
quos virgo exaltatur eminēter
Per cedrum enim ⁊ p lybanuȝ
deſignantur angeli. ꝓpter can-
dorem puritatis. Per cypreſſū
autem ⁊ per montem ſyon de-
ſignantur patriarche ⁊ prophe
te. propter decoreȝ ſeu ſplendo-
rem honeſtatis. Per palmam
autē ⁊ p cades deſignant̄ aplī.
ꝓpter vigorē ꝓbitatis. Per ro-
ſam vero ⁊ p hiericho ſcti mar-
tyres. ꝓpter feruorē caritatis. et
rigorem penalitatꝭ. Per oliuā
aūt ⁊ per campos intelligūtur
ſancti ꝯfeſſores. propter dulco
rem pietatis. Per platanū aūt
⁊ p aquas deſignantur virgīes
propter virorem caſtitatis. qͣs
omnes in iſtis ſex virtutibꝫ ſu-
perat ⁊ in omnibꝫ mater xp̄i eſt
eminenter ſupgreſſa. Eſt enim
ſup om̄es virtutes angelicas in
candore puritatis: ſicut cedrus
in libano ſuper omnes alias ar
bores exaltatur. Super pa-
triarchas et ꝓphetas in decore
ſeu ſplendore honeſtatꝭ. ſic̄ cy-
preſſus in mōte ſyon ſup arbo-
res ibi creſcentes exaltat̄. Sup
omnes aplos in vigore probi-
tatꝭ: ſicut palma in cades ſuper
alias arbores exaltatur. Sup
omnes martyres in feruore ca
ritatis: et rigore penalitatis: ſic̄
roſa in hiericho ſuper arbuſta
alia exaltatur. Super omnes
confeſſores in dulcore pietatis
ſicut oliua exaltatur quantum
ad h̄ ſup arbores que in cāpis
creſcunt. Super omnes virgi-
nes in virore caſtitatis. ſic̄ pla-
tanus iuxta aquas frigidas ſu-
per alias arbores exaltat̄. H
Primo igit̄ dicit ſe virgo eſſe
exaltatam ſuper om̄es angelos
in candore puritatis. d. Quaſi
cedrus exaltata ſum in lybano.
Cōuenienter āt compat ſe ꝟgo
cedro ꝓpter multa. Cedr⁹ em̄ fu
it materia tēpli. ⁊ ꝟgo dedit ma
teriā corpi xp̄i. Ipa ei ſm̄ bern̄.
veſtiuit dei filiū ſuba carnis: et

fuit ab eo veſtita gl'a maieſtatis
Cedrꝰ etiā eſt ſine verme. ⁊ vir-
go fuit ſine ꝟme ↄſcie. quia fu-
it ab om̄i pctō immunis. Cum
em̄ de peccatis agitur nulla de-
bet fieri mētio d̉ maria. ait Au-
guſtinꝰ. Cedrus etiā ſemper vi
reſcit. ſicut ipſa nūq̄ȝ ad indeuo
tiōis ariditatē declinauit. Ipſa
em̄ eſt iſta anna. d̉ q̄ d̉r. j. Reg. j.
ꝙ vultus eiꝰ nō ſunt ampliꝰ in
diuerſa mutati. Cedrus etiam
odore ſuo fugat ſerpentes. ſic ⁊
ipſa demones. Juxta illud Jſa.
xxx. Pauebit aſſur. id eſt. dya-
bolus virga percuſſus. i. virgi
ne matre. Cedrꝰ etiā magnas
radices habet ⁊ altas. ſic ⁊ ipſa
magnas ⁊ altas radices habu-
it. ſcȝ reges et patriarchas. iux-
ta illud Jſaie. xj. Egredieť vir
ga de radice yeſſe. id ē. magnas
⁊ altas radices miſit. quia pre
om̄ibꝫ ſe hūiliauit. O virgo. di-
cit Bern̄. nimirū ſi vſq̄ȝ ad deū
maieſtatis tuum verticem eri-
gis. quia in altum mittis radi-
ces humilitatis. Cedrus etiaȝ
libros a tynea cuſtodit. ſic ⁊ ip-
ſa ſcripturam ſacram ne ab he-
reticis corrumpatur. Sola em̄
interimit vniuerſam prauitatē
hereticam. Cedrus etiaȝ altior
eſt omnibꝫ arboribus. Sic et
ipſa ſanctis omnibus. Bern̄.
Magnum eſt eſſe angelū ꝙ ſit
miniſter dei. ſed virgo quodā-
modo magis eſt ſublimis. que
eſt mater dei. vn̄de ⁊ omnibus
angelis eſt altior: quanto ꝑ ipis
nomen excellentiꝰ hereditauit.
Cedrus etiam q̄ȝ maxime cre-
ſcit in lybano. ſic̄ cypreſſus ī mō
te ſyon. Lybanus autem inter-
pretatur candidatio. ⁊ ipa ꝑ gr̄e
plenitudinē creuit in cādore ca
ſtitatis. Ipſa enim ſm Bern̄.
fuit ꝓ̇ma perſona que votū emi
ſit virginitatis. Hec octo pro-
prietates cedri his v̄ſibꝫ notāť.
Materiat templū. ſine verme.
viret. fugat āgues. Radix alta.
iuuat libros. alta ē. lybano ſtat.
Dicit ergo beata virgo. Quaſi
cedrus exaltata ⁊c̄. q. d. ſicut ce-
drus propter iſtas octo proprie
tates exaltatur ſuper omnes ar
bores que in lybano creſcūt. ſic
⁊c̄. exaltata ſuper omnes ſctōs:
⁊ ſuper om̄es angelos in lyba-
no. id eſt. in candore puritatis
⁊ priuilegio incorruptiōis. fuit
enim iuxta Anſelmū ea nitens
puritate qua ſub deo maior ne-
quit intelligi. D Sequiť.
Et ſicut cypreſſus ſuppl'e exal-
tatur ſuper om̄es arbores que
in monte ſyon creſcunt. Sic et
ego exaltata ſum ſuper omnes
patriarchas ⁊ prophetas in de-
core meo ſeu ſplendore honeſta
tis. Syon enī interꝑtať ſpeculū
Patriarche āt ⁊ ꝓ̇phe fuer̄t ſpe
culū honeſtatiſ. ſȝ ſuꝑ om̄es fuit
ſpeculuȝ clariꝰ mater xp̄i. vnde
dicit ſe eſſe exaltatā ſuꝑ omnes

choros angelorũ ⁊ ſanctorum:
ſpecialiter ſuper patriarchas et
ꝓphetas in decore ſuo ſeu ſplen
dore honeſtatis. Et conuenien-
ter cõpat ſe cypreſſo ꝓpter mul-
ta. Cypreſſus enim hermoſos
conſolidat: ⁊ humorem deſcen
dentem deſiccat. Sic virgo cõ-
fugientes ad ſe conſolidat vir-
tute caſtitatis. Cypreſſus folia
mollia habet. ſic ⁊ ipſa flexibi-
lis eſt ad miſericordiã. Sileat
miſcdiaz tuã virgo beata ⁊c. vt
ſupra ait Bernꝰ. et ſm eundem.
Si miremur virginitatẽ ⁊ hu-
militatem quia virtutes virgi-
nis. miſcdia tamen eiꝰ miſeris
ſapit dulciꝰ. ipſaz amplectimur
ſepiꝰ. ⁊ crebriꝰ inuocamus. Cy
preſſus eſt arbor multum odo-
rifera. ſic eſt ipſa. quia ſm Jero
nimũ in ſermone: multꝫ erat re-
pleta virtutũ odoribꝫ: manans
ex ea ſuauiſſimꝰ odor etiam ſpi-
ritibꝫ angelicis. Cypreſſus etiã
eſt arbor recta. ſic ⁊ ipſa nunqȝ
fuit ꝑ duplicitatez diſtorta. nec
a rectitudine iuſticie per pecca-
tũ aliquod obliquata. Cypreſ-
ſus etiam eſt arbor calida in p̄-
mo gradu. ſic ⁊ beata virgo in-
ter oĩes ſanctos habet p̄mum
.i. perfectũ gradũ amoris diui-
ni. Cypreſſus etiã habet fructũ
durũ. ſic ⁊ ipa habuit fructum
mollẽ ⁊ ſuauẽ iuſtis hominibꝫ.
Xp̄s tñ duriſſimꝰ iniuſtis. Eſt
enĩ durꝰ debellator. ſicut dicit

Sap. xviij. Cypreſſus etiã mul
tũ valet ad reprimendũ fluxũ hu
moꝝ. ⁊ contra yliacã paſſionez.
ſic ⁊ beata virgo ⁊ ſi ſuis preci-
bus impetret hominibꝰ virtu-
tes alias. precipue tamẽ virtu-
tem caſtitatis. Dicit ergo: exalta
ta ſum ſuꝑ angelos in candore
puritatis. quaſi cedrꝰ in lybano
⁊ ſupple exaltata ſum ſuper pa-
triarchas ⁊ prophetas in deco-
re ⁊ ſplendore honeſtatis: ſicut
cypreſſus in monte ſyon exalta
tur. Per ſyon enim quod inter-
p̄tatꝰ ſpeculũ: deſignatꝰ decor ho
neſtatis. Eſt enĩ virgo candor
lucis eterne. quantum ad primuz.
⁊ ſpeculũ ſine macula. quantuz ad
ſcdm. ſicut dr Sap. vij. Dicit
igitur. ⁊ ſicut cypreſſus ſupple
exaltata ſum in monte ſyon. id
eſt in decore honeſtatis. ¶
Sequitꝰ. Quaſi palma. ⁊c.
Ubi tertio dicit ſe eſſe exaltataz
ſuꝑ oĩes ſanctos. precipue ſu-
per omnes apoſtolos in vigore
probitatis. fuerũt enim apoſto
li firmi ⁊ ſtabiles in mandatis
dei: ⁊ in amore ipſiꝰ. probi etiã
⁊ virtuoſi ad vincendũ ⁊ ad cõ
uertendũ incredulos. ꝓpter qḋ
bene cõpatꝰ palme. que eſt arbor
victorialis. ⁊ palme que creſcit
ĩ cades. quod interp̄tatꝰ ſancta.
Sanctũ aũt vno mõ idẽ eſt qḋ
firmum. ⁊ ipſi fuerunt firmi et
vigoroſi. ſed ſuper oĩes mater
xp̄i fuit maioris vigoris. Et vi

de q̄ couenienter ipa ſe compat palme. Palma enim centenaria fructū facit. ſic ipa poſt multi tempis decurſum edidit diuinū fructū. Gal'. iiij. At vbi venit plēitudo tpis ꝛc. Itē fruct⁹ palme pmo eſt candidus. ꝛ poſtea rubicūdus. ſic fruct⁹ virginis fuit candid⁹ i incarnatione ſed rubicūd⁹ i paſſiōe. Cāticoꝝ. v. Dilect⁹ me⁹ candidus ꝛ rubicūdus. Palma etiā ꝯtra naturam aliaꝝ arboꝛuꝫ eſt groſſioꝛ superi⁹ quā inferi⁹. ſic ꝛ ipa cuꝫ virtute celeſti pdita ꝯtēpnebat mūduꝫ cū ſua ꝯcupia. Palma etiā inferi⁹ eſt dura ꝛ aſpera: ſed ſupius eſt ꝓpter fructuꝫ ꝛ folia pulcherima. ſic ꝛ ipa fuit iudeis deſpecta: ſed dō ꝛ āgelis fuit gratioſiſſima. Cātico. vij. Quā pulchꝛa es ꝛ decoꝛa cariſſima i delicijs. ſtatura tua aſſimilata eſt palme. Itē palma diuturne i viriditate ſubſiſtit. ſic etiā marie ꝟginitas nūquā deficit. Auguſti. Mater eſſe potuit: ſꝫ mulier eſſe nō potuit. De hijs ꝓprietatib⁹ palme ſūt verſus. Fructū rubicūdū. ſtrictioꝛ infra. aſpera ſupꝛa. pulchꝛa. diuq̄ viretq̄ꝫ. Dicit ergo. Quaſi palma exaltata ſū in cadeſ. i. ſup omnes ſāctos. pcipue ſup aplos in vigore ꝓbitatis. ꝛ in firmitate diuine dilectiōis ℟ Sequitur ꝛ quaſi plantatio roſe in iericho. Ubi quarto dicit ſe go ſe eſſe exaltatā ſup omnes ſanctos ꝛ pcipue ſup martires in vigore penalitatis. ꝛ in feruoꝛe caritatis. ſicut plantatio roſe exaltat̄ in ihericho ſup omnes arboꝛes q̄ ibi creſcūt. vel ſup oīs plātas q̄ ibi creſcūt. vel ſup oēs plātas roſarū q̄ alibi naſcūtur. Foꝛſan in ihericho erāt meliores ꝛ electioꝛes roſe et maioꝛis odoꝛis q̄ꝫ in aliqua alia pte terre ꝓmiſſiōis. ꝓpter qđ foꝛſan Iericho vno modo interpꝛetatur odoꝛ. Et bene per roſam deſignātur martyres. Eſt enim roſa arboꝛ parua in ſtipite. ſpinoſa in folijs. rubicunda in fructu ꝛ flore. ꝛ in odoꝛe ſuauiſſima. Per pmum deſignatur q̄ꝫtū ad martires rigoꝛ penalitatis. fuerunt enī obſiti ſpinis ꝛ hoc a doloꝛe tyrannoꝝ. Per ſcōm deſignatur effuſio ſanguinis qui fuerat tanq̄ꝫ roſa rubicundus. Sed ꝑ tertium feruoꝛ caritatis qui reſoluitur ex eorum penis in ſuauiſſimum odoꝛem: in quibus omnibus fuit virgo mater ſuper omnes martyres exaltata. cui⁹ non ſolum animā: ſed coꝛpus ꝛ animaꝫ doloꝛis gladius pertranſiuit. Et couenienter cōparat̄ roſe. Eſt enī roſa rubicūda. ſic ꝛ ipſa tota fuit rubicūda per amoꝛis feruoꝛē ꝛ gladij paſſionis chꝛiſti tranſuerberatōeꝫ. Bern. Sagitta electa amoꝛ xpi q̄ nō ſolū animā marie confixit:

ſed etiā ꝑtranſiuit: vt nullā ꝑti
culam in virginali pectoꝛe relin
queret vacuā amoꝛe. Roſa etiā
eſt pulcerrima omniū floꝝ. ſic
ꝛ ipa fuit pulcerrīa: nō ſolū mu
lieꝝ: ſꝫ etiā omniū creaturaruꝫ
Cāti. iiij. Tota pulcra es ami-
ca mea ꝛc. tota vocat. i. pulcerri
ma mulieꝝ. Roſa etiaꝫ eſt ſua-
uiſſimi odoꝛꝭ. ſic ꝛ ipa fuit odo
ris ſuauiſſimi redolentis deo et
angelis ꝛ hominibꝰ vniuerſis.
Canti. iij. Que eſt iſta q̄ aſcēdit
ꝑ deſertū ꝛc. Item roſa eſt frigi
da: ꝛ caloꝛē refrigerat. ſic ꝛ ipſa
nullū vnq̄ꝫ ſenſit carnalis ꝯcu-
piſcentie motū. ymmo ꝛ alijs. vt
d̄r: etiā impudicis hominibꝰ re
frigerabat tāq̄ꝫ ꝯcupiē extincti
uū. q̄ꝫuis enim eſſꝫ pulcerrima
nunq̄ꝫ fuit ab aliquo cōcupita.
vultꝰ em̄ eius omnē laſciuiā re
pꝛimebat. Roſa etiaꝫ de ſpinis
oꝛitur. ꝛ tn̄ nō eſt ſpinoſa. nec a
ſpinis leſa. ſic maria fuit oꝛta de
iudeis incredulis. que tamen
fuit ſumme credula. nec ab eis
fuit ſpūaliter leſa. Unde verſus
Sicut ſpina roſam genuit iu-
dea mariam. Canticoꝝ. ij. Sic
lilium inter ſpinas. ꝛc. Roſa
etiam in vere poſt hyemē appa-
ret: ſic ꝛ excellentia ꝟginis poſt
ſuam doꝛmitōēꝫ apparuit mū
do. Roſa etiaꝫ multū valet ad
medicinaꝫ: q̄ꝫ maxime enim re
ſtringit fluxus humoꝝ. Sic et
ipſa omnē fluxum illicitū a coꝛ
de ſuo reſtrinxit. ꝛ etiam oꝛādo
in ſibi deuotis reſtringit. Ille
pꝛopꝛietates roſe his verſibus
notari poſſunt. Eſt rubicunda
roſa: pulcerrima: dulcis odoꝛis
Frigida: de ſpinis naſcens: in
vere coheret. Dixit ergo virgo:
exaltata ſum ſicut palma in ca-
des. id eſt. in rigoꝛe pꝛobitatis.
in firmitate diuini amoꝛis. ſup
ple ſuper om̄es ſanctos. ꝛ ſuꝑ
om̄s apoſtolos: et etiā exaltata
eſt in rigoꝛe penalitatis ꝛ feruo
re caritatis: ꝛ etiā in odoꝛe mi-
re ſuauitatꝭ. quaſi plantatio ro-
ſe. id eſt. ſicut plantule roſarum
exaltantur in ihericho. L

Sequit. Quaſi oliua ſpecio
ſa in campis. Ubi q̄nto dicit ſe
eſſe exaltatā ſuꝑ om̄es ſctōs. p̄-
cipue ſuper ꝯfeſſoꝛes in dulcoꝛe
pietatis: ſicut oliua exaltat q̄n-
tum ad dulcedinem ſuꝑ om̄es
arboꝛes que fructificant. Unđ
ipſa bene poteſt dicere Ego āt
ſicut oliua fructifera ī domo dī.
in pſ̄. Et bn̄ ꝑ oliuā deſignant
cōfeſſoꝛes q̇ miſtrauerūt hoībꝰ
oleū pietatꝭ. ſup. oꝛādo ꝛ p̄dicā
do. ſacramēta miſtrādo. ꝛ elemo
ſinas erogādo. Per cāpos etiā
pn̄t ijdē intelligi. Cāpi enī hn̄t
magnā latitudīeꝫ. ꝛ ſci ꝯfeſſoꝛeſ
habuerūt latitudīeꝫ caritatꝭ. vlꝰ ꝑ
cāpos pn̄t intelligi pctōꝛes. q̇ ꝑ
viā latā ābulāt: q̄ ducit ad moꝛ
tē. q̇ ſūt campi nō arati vomere
cōpunctionis. nec ſūt ſeminati

ſemine diuini ſmonis.nec ꝓfe
rūt frugē boni oꝑis:ſed ſūt ap-
ti ſpinis ⁊ tribul' peccatoꝝ. In
iſtis campis id eſt in peccatori
bus apparuit ſpecioſitas oliua-
rum id eſt ſanctitas ꝯfeſſoꝝ.q̇
ipſos ꝟbis ⁊ exēpl' fecūdos fe-
cerīt. Sed reuera in iſtis cāpis
id eſt ī peccatoꝛibꝰ eſt oliua no
ſtra id eſt ꝟgo mater ſuꝑ oēs ex
altata.ab ip̄a etiā ſuꝑ peccato-
res.ſi ad ipſam ꝯfugiāt:ſm ber
nardū data optima ⁊ dona ꝑ-
fecta deſcēdūt. Ipſa enī poteſt
qꝛ regina celi eſt.⁊ mr̄ vnigeni
ti. Ipſa etiā regit.qꝛ miſericoꝛs
eſt ⁊ pia. Et ꝯueniēter ꝟgo ꝯꝑa
tur oliue. Oliua enim vt dicit̄.
ſēꝑ apparet cana.qȯ ꝑtinet ad
virtutē pꝛudentie. Job xij. In
antiquis eſt ſapiētia ⁊c̄. Et cer-
te ꝟgo fuit pꝛudentiſſima vt di
cat̄ de ipſa illȯ Judith.xj. Nō
eſt talis mulier ſuꝑ terrā ī pul-
chritudine ⁊ in ſenſu verboꝛuꝫ.
Oliua etiā comā ſuaꝫ diutiſſi-
me ſuat.⁊ virgo comā ſuā id ē
fidem ſpem ⁊ caritatē nūq̄ꝫ di-
miſit.fuit enī ſemper ſm bnar.
per gratie plenitudinē ab omī
pctō īmunis. Oliua ēt fructū
pinguem in hieme facit.tūc enī
colligūtur oliue. Sic ⁊ virgo
in hyeme peꝑit ſuū fructuꝫ.a q̄
omnis pinguedo ſpūalis flu-
it. Oliue etiā folia ſanant can-
crū oꝛis. Sic verba beate ꝟgi-
nis ſanāt omne turpiloquium
exemplo ſui. Solū enī q̄ttuoꝛ
ꝑſōis ⁊ ſibi neceſſariꝭ legit̄ fuiſ
ſe locuta.ſ. angelo. deo. filio. et
miniſtris nuptiarū. Oliua eti
am miniſtrat oleū ad vngēdos
cathecuminos. īfirmos. reges
et ſacerdotes.ſic ⁊ ipſa miſtrat
oleū grē. quo fit omnis vnctio
ſalutaris. Iteꝫ oliua homines
p̄cipue miſtros eccl'iaꝝ q̇ coꝛā
deo cantent ⁊ iubilēt fouet ⁊ nu
trit. Sic ⁊ ip̄a nutrit ⁊ fouet ho
mines. pꝛecipue ſibi ⁊ filio ſuo
ſuientes. Itē oliua eſt aꝛboꝛ pa
cis.vnde romani ſicut dicit̄.nū
quā mittebant legatos ꝓ pace
niſi cū frondibꝰ ⁊ ramis oliua
rum. Colūba etiā poꝛtauit ra-
mū oliue noe in archā Gen̄. viij
in ſignū federis ⁊ recōciliatio
nis. Et certe mr̄ dei mediatrix
eſt.⁊ pacis inter deū ⁊ homi-
nes refoꝛmatiua De iſtis ꝓꝓꝛie
tatibus oliue nota ꝟſus. Ca-
na.comā ſuat.pīguis fructus.
fuga cancri.frōdes. ac vngit cā
tantes qꝫ fouet. Dicit ergo non
ſolū exaltata ſum quaſi planta
tio roſe ī iericho: ſed etiā quaſi
oliua ſpecioſa in campis.i.pec-
catoꝛibꝰ q̇bꝰ oleū mīe ꝓcuro
M Seq̇tur. Quaſi platāꝰ
⁊c̄. Ubi.vj.dicit virgo ſe eſſe ex
altatā ſuꝑ oēs virgines in viro
re caſtitatis. ſicut platāꝰ magꝭ
viret cū eſt plātata iuxta aquas
Ubi nota q̄ꝛ platanꝰ dicit̄ gre-
ce a latitudine.greci enī platos

patulū latū ſeu amplū vocant.
Cōꝑat aūt ſe ꝟgo ꝯuenięter pla
tano. qꝛ oībꝰ peccatoꝛibꝰ qui ꝑ
platanos deſignant̄: eo ꝙ viam
latam eligūt: latitudinē ſue ca-
ritatis extendit. Platanꝰ autē
dꝛ a folioꝝ latitudine q̄ſi vitis
Folia etiā platani. vt dꝛ. ſūt fri-
gida ꝛ ſicca. ꝛ btā ꝟgo protegit
nos ſuis ꝑcibꝰ ab ira dī. Cā. 4.
Mille clipei pendēt ex ea. om-
nis armatura foꝛtiū. Jtē folia
platani ſunt mollia. ꝛ verba vir
ginis ſunt dulcia ꝛ mitia. Jux-
ta illud Luce. ij. Fili quid feci-
ſti nobis ſic. Jtē platanus me-
lius creſcit ꝛ viret iuxta aquas
vn̄ ꝛ btā virgo qꝛ fuit aq̄s om̄is
gratie repleta. ſuꝑ omnē creatu
rā purā ideo excreuit ſuꝑ oēs ſā-
ctos ꝛ ſuꝑ omnes ꝟgines ī om-
ni viroꝛe virtutū. ꝑcipue in vi-
roꝛe caſtitatis. Aque em̄ diuine
gratie refrigerāt carnalē concu
piſcentiā. q̄ refrigerata creſcit ꝟ
tus caſtitatis. Jn matre aūt cri
ſti nō fuit refrigerata: ſ; penitꝰ
extincta. ꝓpter qđ fuit exaltata
ſuꝑ oēs in viroꝛe caſtitatis. Di
cit igit̄ nō ſolū exaltata ſum ſicͭ
oliua ſpecioſa in cāpis: ſ; etia;
quaſi platanꝰ iuxta aq̄s. ſup. di
uine gratie que refrigerāt cōcu
piſcentiā. in plateis. i. in pctōꝛi
bus ꝑ viā latā ambulātibꝰ. ſ; in
me iſte aque iſtā ꝯcupiſcentia;
extinxerūt totalr̄. ꝓpter qđ ſum
exaltata ſuꝑ oēs in viroꝛe caſti
tatis. Uel ꝑ platanū deſignant̄
ſancti viri q̄ hn̄t coꝛ dilatatū ꝑ
caritatē: ac ꝑ hoc currūt ꝑ via;
mādatoꝝ dī. đ q̄ dicit pſ. Uiā
mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cū di
lataſti coꝛ meū. Jn iſtis āt pla
teis. i. ſanctoꝛū mētibꝰ fluūt aq̄
diuine gratie. q̄ in ipis refrige-
rāt carnalē ꝯcupiām. q̄ ꝑ ipſas
fuit in ꝟgine totalr̄ extincta. Di
cit ḡ. exaltata ſum q̄ſi platāꝰ ī vi
roꝛe caſtitatis. iuxta aq̄s diuīe
gratie refrigeratiuas ꝯcupīe. in
plateis. i. in homībꝰ ſanctis ca
ritate dilatatis. ¶ Sequi
tur. Sicut cinnamomū ꝛc̄. vbi
poſtq̄ȝ virgo deſcripſit excellen
tiā ſue vite: deſcribit vltimo ex
cellentiā ſue foꝛme. Jpa em̄ fu-
it oꝛtus ꝯcluſus ꝯſitus varijs
aromatibꝰ. ex quibꝰ ſpirauit ꝛ
adhuc ſpirat ſuauiſſimꝰ odoꝛ.
Sciendū aūt ꝙ odoꝛ rei ſentit̄
quādo deꝑmit̄. qn̄ incendit̄: qn̄
deſiccat̄. qn̄ atterit̄. qn̄ depurat̄
quando recte componitur. qn̄
diffunditur. quādo attrahitur
qn̄ antiquat̄. qn̄ multū habun-
dat. ꝛ qn̄ floꝛet. Propter iſtas
vndecim ꝯditiōes ꝯꝑat̄ in tex-
tu Eccī. xxiiij. odoꝛ fame virgi
nis odoꝛifero odoꝛi. Epl̄a acci
pit tria. Dicit igit̄ ſic. ꝙ virgo
fuit ſumme odoꝛifera. qꝛ fuit đ
preſſa humilitate. incēſa carita-
te. deſiccata moꝛtificatōne. at-
trita patiā. depurata pauꝑtate
recte ꝯpoſita diſcretione. diffu
ſa pietate. attrahēs deuotione;
ātiq̄ta ꝑſeuerātia. abūdās oī ꝟ

tute ꝛ flores vita hõeſte ꝯverſa tionis. Jdeo dr in textu per ſa pientẽ. cinnamomũ humilita tis. balſamus caritatis. mirra mortificatiõis. ſtorax patientie galban⁹ pauptatis. vngl'a pru dentie. gutta pietatis. liban⁹ de uotiõis. balſamum pſeuerãtie. therebĩthus abũdãtie. ꝛ vitis ho neſtatis. Jſta vndeci odorifera ponit ſapiens in libro ſuo q ꝓ pter ꝓlixitatẽ nolo oĩa proſeq. nec ſignata p ipa. ſ; ſolum tria pma. q eccl'ia accipit. ſ. cynna momũ. ꝓpter virginis humili tatẽ. ꝛ balſamũ ꝓpter eius cari tatẽ. ꝛ myrrã ꝓpter ſue vite au ſteritatẽ. Expoſitiões aliorum octo pñt videri in gloſis. et in poſtillis. Dicit igit. ſic ſe conti nuans. Habui humilitatẽ; et excellentiã ꝓpter qd habeo ꝛ ha bui fame redolentiã. ꝓbo. qꝛ ſic cynnamomũ aromatyzãs ꝛ bal ſamũ odorem dedi ſuauitat;. Circa q ſciendũ ꝙ cĩnamomũ eſt quoddã aroma coloris cine rei. in quo deſignat humilitas. quã dicit in ſuo cantico. Luc. j. dñm reſpexiſſe. Et bene in pnci pio aromatũ ponit cĩnamomũ quod humilitatẽ dſignat. quia humilitas radix eſt ꝛ cuſtos oĩ um virtutũ. Eſt aũt cinnamo mũ. ſm qd dr in glo. ſup. xx. c. Exodi. q̃dda ꝟgultũ qd naſcit in india ꝛ ethyopia cinerei co loris. duorũ tm̃ cubitorũ. Bal ſamũ. ſic dic iſido. eth. xvij. e ar bor ſiue frutex nũq; creſcẽs vl tra q̃ntitatẽ duoꝝ cubitorum. Arbor ãt dr balſam⁹. lignu; vo dr balſamũ. fruct⁹ ei⁹ ſeu ſemẽ dr carpobalſamũ. ſ; ſucc⁹ eius opobalſamũ nũcupat. Eſt aũt balſamũ calide nature. vñ ardẽ te ſole. vt dr. in manu teneri nõ põt. in q deſignat caritas virgi nis. quã totã ſm Hiero. reple uerat ſpũſcti gr̃a totã icandue rat diuin⁹ amor: vt in ea nihil eſſet mũdanũ qd violaret affe ctũ. Dic ḡ Sic cinnamomũ. ꝓ pter hũilitatẽ. ꝛ balſamũ: ꝓpter caritatẽ. aromatyzãs. i. odorem aromaticũ ſpirãs odorem dedi ſup. bone fame ꝛ bone opĩonis Vñ Criſoſto. ſup Math. O i eſtimabilis laus marie. magis credebat ioſeph caſtitati illi⁹ q; vtero. pl⁹ gratie q; nature. Cõ ceptionẽ manifeſte videbat. et fornicationẽ ſuſpicari nõ pote rat. poſſibili⁹ ei eẽ credebat mu lierẽ ſñ viro ꝯcipe q; mariã poſ ſe peccare. Seqt. Quaſi mir ra ele. ꝛc. De mirra dr ꝙ ſuat a putredĩe corpa mortuoꝝ. in q no. mortificatio carn;. l' vt⁹ ab ſtinẽtie p quã excludit luxurie putredo De maria ãt dic crit. ſi mat. ꝙ cõeſatrix aut violẽta nũ q; fuit. qꝛ oĩs tal' mľer meretrix ẽ. vt ibid dic. Dr ei de mirra ꝙ h; i altitudĩe niſi. v. cubitos. qd ñ vacat a myſterio. qꝛ ñ ſolũ q; tũ ad guſtũ: verũ et q; tũ ad ali os. 4. ſenſus debet mortificari

ꝯcupiſcētia. ſicut ⁊ domina nr̃a
fecit. Fuit ergo quaſi myrra ꝓp-
ter iſtā mortificationē. ſed mir-
ra electa ꝓpter rectā ītētōnē. Fu-
it igit̃ in omī virtute ꝑfecta. ſic̄
ſupra apparuit. ac ꝑ hoc fuit ꝺo
angel'. ⁊ hominib⁹ ſūme odori
fera. Odor enī vngētoꝝ ei⁹: q̇
fuit ſuꝑ oīa aromata: omnē ho
minē attrahit. quātum eſt de ſe
ad filij ſui dilectionem

Item de aſſūptōe beate ma-
rie virginis. Sermo q̄rt⁹.

In habita-
tione ſancta corā ipō miniſtra-
ui. eccı̄. xxiiij. vbi ſupra O
Per duas mulieres marthā. ſ.
et mariā de quib⁹ legit̃ hodier-
na die euāgelium. q̄ typū gere-
bāt vite duplicis. actiue ⁊ ꝯtē-
platiue. Martha enim miſtrās
domino gerebat typū vite acti
ue Maria vero ſedēs ad pedes
domini ⁊ audiēs ei⁹ dulce elo-
quiū typū gerebat ꝯtemplatiē.
per iſtas dico duas ſāctas mu
lieres deſignabat̃ virgo mater
q̄ ꝑfectius miniſtrabat xp̄o q̄z
iſta martha. et dulcius ac ꝑfec-
tius audiebat verba xp̄i q̄z iſta
maria. Nā enim ꝑ partes iſtis
duab⁹ fuit datū. totū ꝑfectiſſi-
me fuit in dn̄a nr̃a. q̄ omnia ꝯfi
tet̃ de ſe ipā in ep̄la preſēti. Pri
mo enī dicit ſe fuiſſe ꝑfectā acti
uā ⁊ xp̄i miniſtrā. cū dicit. ī ha-
bitatione ſancta ⁊c̄. Deinde di
cit hec ſe fuiſſe ꝑfectā ꝯtēplati-
uam ⁊ xp̄i diſcipulā longe ꝑfec
tiorē q̄z iſta alia maria. cum ad
dit. ⁊ ſic. ſ. miſtrādo xp̄o. in ope
rib⁹ actiue vite me exercendo
in ſyon. i. ī ſpecula ꝯtēplatiōis.
firmata ſum. ⁊ in ciuitate ſanc
tificata. i. in eccl'ia ſimiliter req
eui ſup. ſuo modo q̄zuis plīmū
inferiori. i. ſicut filius me⁹ eſt ī
q̇ete oīs ꝯtemplationis. Iſte
enī eſt rect⁹ ordo. ſcḋm greg. vt q̇
culmē ꝑfectionis ꝯp̄hēdere ni-
tit̃ ⁊ cōtemplationis arcē deſi-
derat. prius in campo operis ꝑ
actiue exercitiū ſe ꝓbet. Sic vti
q̄z fecit virgo maria. primo enī
miniſtrauit xp̄o longe melius
q̄z martha. ⁊ ſic in ſpecula ⁊ q̇e
te cōtēplatōis fuit ꝯfirmata ꝑ-
fectius q̄z illa maria. De primo
aūt. i. de miniſterio mr̄is domi
ni nūc dicem⁹ aliquid. ⁊ poſtea
ſi tēpus fuerit. dicem⁹ aliq̇d de
quiete ſue ꝯtēplationis. Dicit
igit̃ beata virgo de ſe ipſa. In
habitatiōe ſctā ⁊c̄. corā ipō ſcilꝫ
xp̄o meo filio miſtraui. ſup. ſibi
⁊ multis alijs ad amorem ipſi⁹.
in quo quiḋ v̄bo. dicit ſe fuiſſe ī
operatione ſtrēnuā. in cōuerſa-
tione floridā. ⁊ ī intentiōe ſur-
ſum erectā. Tangit ergo tria ḋ
ſe ipſa. ſ. ſtrēnuitatē operatōis.
cū dicit miſtraui. ſinceritatē cō-
uerſatiōis. cū addit ī habitati-
one ſctā. ſimplicitatē intētōnis
cū ſubdit, corā ipſo. Primo di

co tangit ꝺ ſe ipſa ſtrẽnuitatem
opatõis. cum dicit. miſtraui.
Utiq; miſtrauit nõ ſolũ xp̃o fi
lio ſuo. ſed etiã ſpõſo ſuo ⁊ eliza
beth ꝯſanguinee ſue. ⁊ iohanni
baptiſte filio ſuo. Dicit̃ eni ĩ li-
bro iuſtoꝝ vt Bern̄. ⁊ Amb. ait
ꝙ virgo maria puerũ iohãnẽ ꝓ
mũ leuauit de terra. nõ ẽ dubiũ
q̇n ip̃m balneauit. ⁊ reclinatũ
faſcia ĩ cun; ligauit. Miſtrauit
etiã apl'is xp̃i ⁊ aliis paupib⁹ q̇
erãt mẽbra filii ſui. Uñ aug. lo
q̃ns ꝺ miſterio marie dic̃ ĩ ſmo
ne ꝺ aſſũptõe. Mariã. iq̇t opis
exhibitiõe ⁊ fidi rigidiſſia ꝟita
te miſtrã xp̃i fuiſſe oĩs q̇ ſane ſa
pit: ĩtelligit. Abſq; dubio enim
ope miſtratrix extitit. q: ipſum
vtero ſuo geſſit. ꝑtuq; ꝓfuſũ fo
uit ⁊ aluit. ⁊ vt dic̃ euãgeliũ ĩ p̄-
ſepio reclinauit ⁊ a facie herod;
fugiẽs ĩ egypto abſcõdit ⁊ oẽm
ei⁹ ĩfãtiã pio mr̄is affctũ ꝓſecu
ta ẽ vſq; ad crucẽ. ⁊ ab ei⁹ nõ re-
ceſſit cruciatu. Felici⁹ ḡ miſteri
um fuit ĩ domo marie q̃ ĩ do-
mo marthe hoſpite xp̃i. In do-
mo enĩ marie fuit ſũma ſollici-
tudo: ſ; ſine turbatõe. ſũma ſtrẽ
nuitas. ſ; ſine terrefctõe. q̇es ſol
licitudinẽ. ⁊ actõ ꝯtẽplatõe; ad
iuuabat. Nõ ſic aũt ĩ domo mar
the. Igit̃ dnã nrã ꝑ figurã fuit
iſta bona mulier. de q̃ dicit̃. iiii.
Regũ. iiii. q̃ ſedule miniſtrauit
helyſeo ⁊ puero ei⁹. Iſta eĩ mu-
lier nrã ſedule miſtrauit xp̃o ꝑ
helyſeũ figurato. Interp̃tat̃ enĩ
de⁹ me⁹. ſaluator. ⁊ puero ei⁹. i.
iohi euãgeliſte. vel puero ei⁹. i.
ioſeph ſponſo ſuo. q̇ q̃uis pat̃
xp̃i putaret̃. erat t̃n ſm veritatẽ
puer ei⁹ ¶ Scd̃o dico tã-
git de ſe ip̃a ſinceritatẽ ꝯuerſa-
tionis cũ dicit. In hĩtatiõe ſãc-
ta. Erat eĩ maria tãte ſĩceritat;
tãteq; honeſtat; ꝙ vbicũq; ha-
bitabat hĩtatõ ſcã erat. Loc⁹ eĩ
q̃uis nõ ſctificet hoĩes: t̃n qñ
ſcti ſũt ſctificãt locũ. vt ſcriptu
ra dic̃. i. Mach. iiii. Nimirũ ḡ
ſi erat hĩtatio ſcã vbi habitabat
maria q̃ erat ſcã ſcãꝝ: vt pote-
rat ſibi dici illꝺ p̄s. Tu ãt ĩ ſcõ
hĩtas laus iſrl'. i. tu ꝟgo mr̄ q̃
laus es oĩm xp̃ianoꝝ ꝺm ꝑ fi-
dem videtiũ hĩtas in ſcõ. ſ. loco
ꝑcipue aũt erat hĩtatio ſctã vbi
cũq; hĩtabat ip̃a cũ ſcõ ſcõꝝ. i.
cũ filio ſuo. ꝺ q̃ dicit̃. i. ad tym̃.
vi. ꝙ lucẽ hĩtat ĩacceſſibilẽ. Cer
te vbicũq; hĩtabat cũ eo ſiue in
nazareth vbi ipſũ ꝯcepit. ſiue ĩ
bethleem vbi ip̃m pepit. ſiue ĩ
iheruſalẽ vbi ip̃m obtulit. ſiue ĩ
egipto vbi ip̃m detulit. ⁊ a facie
herodis fugiẽs ipſu; abſcõdit.
hĩtatio ſciſſima fuit. In oib⁹ eĩ
iſtis locis ⁊ in aliis in q̇b⁹ hĩta-
uit mr̄ ſimul cũ filio ꝓpter ſcĩta
tẽ vtriuſq;. ſctitas maxima fuit
De iſta habitatione dicit̃ yſaye
lxii. Habitabit iuuẽis cũ ꝟgine
matre ſua q̃ ⁊ ſẽp mãſit ꝟgo
Tertio dico tãgit ꝺ ſe ip̃a ſipli-

ciſtatē intētōis.cū dic̄.corā ipſo
Miſtrauit em̄ ꝛ actiue fec̄ opa
nō q̄dē corā hoib;: ſeu corā mū
do q̄rēs laudē: ſeu fauorē hoīz
ſꝫ corā deo ſolū. habuit ei ī ſuo
miſterio ſimplicitatē ꝛ rectitu/
dinē intētōis. audiuerat em̄ il/
lud verbū Zach. ſcptū Luce.j.
Seruiam⁹ dño ī ſctitate ꝛ iuſti
cia corā ipſo:oīb; dieb⁹ noſtrīſ.
Dic̄ ġ.in hitatōe ſctā ꝛc̄. Circa
pmū notan. ꝙ ꝟgo mr̄ miſtrat
hoib⁹ q̄ ſūt famuli ſui ꝛ filij ſui
de ſua plenitudīe quicquid bo
ni habꝫ. Dic̄ em̄ Ber.ꝙ dñs ni
hil vult nos hr̄e q̄d p man⁹ nō
trāſeat marie. Et alibi dic̄ ꝙ d
plenitudine ei⁹ vniuerſi accipi
unt.ſ.eger curatōez. triſtis ꝯſo
lationē.pctōꝛ veniā.iuſt⁹ grāz.
angel⁹ leticiā.de q̄ etiā accepit
fili⁹ carnis ſbam. ꝛ tota tritas
accepit glīā.ita ꝙ nō ē qui ſe ab
ſcōdat a calore ei⁹. Nō ġ ſolum
miſtrauit iuſtis:ſꝫ ēt miniſtra/
uit pctōrib; ꝛ adhuc miſtrat.ex
emplū in ill' paupib⁹ q̄ faciebāt
nuptiale ꝯuiuiū. q̄b⁹ ipa ſua in
terceſſiōe pcurauit ꝛ q̄dammō
miſtrauit vinū.ſic̄ dꝛ Jo.ij. Ad
huc ēt miſtrat ꝛ miſtrabit volēti
b⁹ accipe ſpūalē deuotōis potū
Jpa em̄ p figuraꝫ ē illa rebecca
puella decoꝛa nimis . virgoq3
pulcerrima.q̄ illi pcuratori ab
ree ꝛ camel' ſuis miſtrauit po/
tū.ſic̄ dꝛ Gñ.xxiiij.ꝟgo ei ma/
ria ñ ſolū pcurat bñficia platiſ

ꝛ pncipib;.q̄ ſūt pcuratores fi/
lij ſui:veꝝ ēt ꝛ camel'.i.ſimplici
b⁹ pſonis. Q Sꝫ videā⁹
q̄d miſtrauit ꝛ vbi miſtrauit fi
lio ſuo. Certe miſtrauit ei ī na
zareth carnis ſbam. ī bethleem
lactis alimoniā.ī ierl'm oblati/
onis materiā. ꝛ ī egypto nutri
mētū.diſciplinā ꝛ cuſtodiam.
Miſtrauit dico ei in nazareth
carnis ſbam.veꝝ ēt ē ꝙ ī naza/
reth miſtrauit ei ꝛ nutrimētuꝫ
ꝛ diſciplinā. ex q̄ nō redijt ꝟgo
de egypto cū filio ſuo:māſit cuꝫ
co ī nazareth.ſic̄ hr̄ math. ij.et
poſtq̄ꝫ īuenit eū ī tēplo. cū eſſet
ānoꝝ.xij.deſcēdit ieſus cū ma/
ria ꝛ ioſeph ī nazareth . et erat
ſubdit⁹ illis.ſic̄ dꝛ Lu.ij.pnci/
pale ēt q̄d miſtrauit ei in naza/
reth:fuit carnis ſba. Jbi em̄ cō
cepit eū.āgelo nūciāte. Luc̄.j.c.
Jn bethleē āt miſtrauit ei lactſ
alimoniā. Jbi em̄ eū pepit Lu.
ij. Et nō ē dubiū ꝙ ipa puero va
giēte ipum lactauit vbe de celo
pleno. Certū ē ēt ꝙ ipm balne/
auit.ipꝫq3 ſtricta ligauit faſcia
ꝛ reclinauit ī pſepio. ſꝫ pncipa/
le qđ miſtrauit ei ī bethleē: fuit
lac ꝟgineū ꝟtute celeſti:q̄ lacta/
uit aluit ꝛ fouit ipm. Jn ierl'm
āt miſtrauit oblatōis materiā.
teſte em̄ euāgel'. Lu.ij. Die qua
drageſima a ntitate ihu tulerūt
eū.ſ.maria ꝛ ioſeph ī ierl'm vt ſi
ſterēt eū dño.ꝛ vt darēt p eo ho
ſtiā.ſ.par turturū aut duos pul

los colūbarū. ꝛ nō ē dubiuʒ q̄n
maria miſtrauit illā oblationē.
In egypto āt vbi fuit cū ihu fi
lio ſuo. vij. ānis: miſtrauit ei nu
trimētū ꝛ diſciplinā. nō q̄dēʒ ꝙ
indigeret. qꝛ nil mali facere po-
terat: ſʒ diſciplinā eo mō q̄ par-
uulꝰ diſciplinat̄ a matre. ꝛ illo
etiā mō q̄ dꝛ ꝙ in nazareth erat
ſubditꝰ illis. ſ. ioſeph ꝛ marie.
Diſpēſatiue em̄ vt oñderet ꝟi-
tatē carnis aſſūpte: voluit cir-
ca ſe fieri diſciplinā quā paren
tes circa puulos exercēt. Mi-
ſtrauit etiā ei ibidē cuſtodiā ab
egyptioꝝ malicia. ꝛ q̄ʒ maxime
ab herodis furore ꝛ filioꝝ ſuo
rū. ꝓpter q̄s ipm̄ fugauit in egi
ptō. ſic dic̄ math. ij. Miniſtra
uit ḡ filio ſuo ea q̄ dicta ſūt i lo
cis ſupradictꝭ. vñ ꝯueniēter fi
gurat̄ p iſtā marthā. de q̄ dꝛ lu.
x. ꝙ ſatagebat circa freq̄ns mi
ſteriū. de q̄ etiā dic̄ Ioh. xij. ꝙ i
cena q̄ fuit xp̄o facta in betha-
nia martha miſtrabat. Conue
niēter etiā figurat̄ illō miſteriū
p iſtā adoleſcētlā ꝟginē ſpecio-
ſam ꝛ pulcrā nimis: noīe Abi-
ſac de q̄ dꝛ. iij. Re. j. ꝙ calefacie
bat regē dauid. dormiebatq̄ʒ i
ſinu ſuo. ꝛ calefaciebat eū ꝛ mi-
ſtrabat ei. Abiſac em̄ interp̄tat̄
p̄ris incēſum. ꝛ ſigt̄ matrē xp̄i.
cuiꝰ odor q̄ſi incēſum aſcēdit vſ
q̄ʒ in celū. q̄ intm̄ fuit ſuauꝭ do
p̄ri ꝙ filiū ſuū deſcēdere fecit ī
ip̄am. Iſta igit̄ adoleſcētula ꝟ-
go ſpecioſiſſima nimis ꝛ pul-
cerrima exteriꝰ ſpē ſua ꝛ pulcri
tudine in celeſtibꝫ cognita: celi
ciuiū i ſe ꝓuocauit aſp̄cꝫ. qꝛ dei
filiū i ſui traxit ꝯcupiaꝫ ꝛ celeſtē
nunciū ad ſe de ſupius eduxit.
Iſta dico ſeruiuit regi Dauid
ſeni. i. xp̄o filio ſuo q̄ tūc tēporꝭ
ſenuerat in cordibꝫ iudeorum.
cū em̄ opiret̄ veſtibꝰ. i. iudeorū
opibus: nō calefiebat. qꝛ ip̄oꝝ
opa ei nō placebāt: ip̄m ad lr̄aꝫ
fouebat. qꝛ balneabat ip̄um. et
pānis īuoluebat. ꝛ īter brachia
ſua tenebat. ꝛ ſic fouebat cū cor
poralr̄. fouebatq̄ʒ ꝛ calefaciebat
euʒ ſpūalr̄ ardore ꝛ feruore ſue
dilectōis. dormiebatq̄ʒ in ſinu
ſuo ad lr̄am. vel ſpūalr̄: ſomno
q̄etiſſime ꝯtēplatōis. Nō eniʒ
fuit ſolū actiua pfectiꝰ q̄ʒ mar-
tha: veꝝ etiā ꝛ ꝯtēplatiua longe
pfectiꝰ q̄ʒ maria. ip̄a em̄ ꝓpiꝰ q̄ʒ
iſta accedebat ad xp̄m: eiuſ q̄ʒ ꝟ
ba audiebat dulciꝰ: ea ꝯſuans
ꝛ ꝯferēs ī corde ſuo. ꝓpt̄ q̄d dic̄
bet̄. de ip̄a. Maria ꝓfundiſſīe
dine ſapie vltra q̄ʒ credi valeat
penetrauit abyſſū. vt (q̄ʒtū ſīn p
ſonali vniōe creat̄e ꝯdicō patit̄)
illi luci īacceſſibili videret̄ īmer
ſa. Dormiebat ḡ in ſinu filij ſui
pfectiſſīa ꝯtēplatiua. ꝛ miſtra-
bat ei. eo mō q̄ dcm̄ ē. tal' pfectiſ
ſima actīa. Placeat ḡ ſue mr̄i:
vt ſuis p̄cibꝰ miſtret nob̄ in p̄-
ſenti vita grām. ꝛ gl̄iaꝫ ī fut̄o.

Aſſumptōis Marie. q̄ntꝰ.

Aſſumptionis Marie

R ſion fir

mata ſum. ꝛ in ciuitate
ſanctificata ꝛc. eccl. xxiiij. R
Glorioſa mr̄ ṽgo ꝑpetua. cu
ius eminēs ꝑfctō oīm ſctōꝛum
ſanctitatē ꝛ dignitatē exuperat.
tria ſīgularia ꝓuilegia īter om-
nes ſāctos ꝛ ſctās pꝰ ſuū filiū ī
his verbis tangit breuiter de ſe
ipſa. Quoꝛū primū habuit ī hu
ius vite ſpacio. ſecūdū in huiꝰ
vite termīo. tertiū habet nūc et
habebit ꝑpetuo in huiꝰ vite p̄-
mio. Habuit enim in huiꝰ vite
ſpacio plenā ſtabilitatē. contra
omnē impꝑfectiōez. Habuit eti
az ī huiꝰ vite termino. i. in moꝛ
te ſua plenā tranqllitatē. cōtra
omnē reſolutionē. Habz autez
nūc ꝛ habebit ꝑpetuo in huiꝰ vi
te p̄mio. i. gloꝛia celeſti. plenā
facultatez ſiue ſecuritatē ad oīs
grē impetratiōz. Primū notat ī
ſe ipā. cū dicit. In ſyon firmata
ſū. Syon eī erat quidā mōs to
ti ciuitati irl'm eminēs. ī q̄ erat
domꝰ dī ꝛ dōꝰ reg̃. i. hītatō illi
us q̇ verꝰ eſt deꝰ ꝛ rex vniuerſo
rū. cuiꝰ ꝑfctō ꝑfectione omniū
ſanctoꝛū eminet magis. vñ ſua
ciuitas ꝓꝑie dicebat̃ ſyon ꝛ ra-
tione eminētie ꝛ ratione interp̄
tationis. Interp̄tat̃ eniz vt dic
tū eſt ſyon ſpeculū. ꝛ reuera ſua
ciuitas ꝓpter ſuā eminētiā fuit
ſpeculū omnis ꝑfectionis. In
iſta autem ꝑfectione ſū ma q̄dā
erat qꝫ poterat dici. ſpeculū fu-
it virgo. non ad tēpꝰ. ſed per to
tum ſpaciū vite ſue immobili-
ter. ſic eniz fuit firmata ꝑ habū
dantiā gratie in omni ꝑfectiōe
ꝙ ab ea ñ potuit etiā ꝑ modicū
gradū cadere. Sic enī fuit cō-
firmata in bono ꝙ nō ſolū non
habuit aliquā ꝓnitatē ad malū
nec aliquā difficultatē ad bonū
verū etiā potentiā nullā ad ali-
cuiꝰ pcī ꝑpetrationē. nec ad a-
liquā ſue ꝑfectiōis diminutiōz
ꝓpter qđ dixi ꝙ in huiꝰ vite ſpa
cio. p̄cipue ex q̄ ꝯcepit dei filiū
plenā habuit ſtabilitatē ꝯ om-
nē impꝑfectionē. Ait em̄ Bern.
in q̄dam epl'a ꝙ in p̄ma ſua ſan
ctificatōe tā copioſum munus
grē deſcēdit in virginē ꝙ nō ſo
lū ſctificauit eius oꝛtū: veruz ēt
ipām deinceps ab oī pctō fua-
nit immunē. Tūc etiam. vt do
ctoꝛes dicūt. fomes pcī ſic ī ea
fuit ꝑ abundantiā grē non ſo-
lū refrigeratꝰ: verū etiā totali-
ter extinctꝰ fuit: ita ꝙ nūq̄z ha-
buit aliq̄d inclinatiuū ad malū
nec retardatiuū a bono. Sed ī
ſua ſanctificatōe. vicz qñ conce
pit dei filiū tantꝰ gratie fluuiuſ
in ipſam deſcēdit. ꝙ nō ſolum
extinxit in ea fomitē: verū etiaz
totaliter euulſit ab ipā. imo q̄d
plꝰ fuit. ſm ꝙ cōiter dr. peccan
di potētia fuit ab ea totaliter ab
lata. Vñ ꝗ potuit dicere virgo
ſancta ēt in moꝛtali viuēs coꝛ-

poꝛe ṗmā clauſulā hui⁹ ꝟbi in
ſyon.i.in ſpeculo oīs ꝑfectiōis
firmata ſum.ſic ſup.imobilr̄ ꝙ
a ſūmo ꝑfectōiſ cadere non poſ
ſum. Ipſa eīm̄ eſt illud diuinū
ſanctuariū in q̄ ſanct⁹ ſancto-
rū nouē meſibꝫ habitauit. de q̄
dꝛ Exo.xv. Sanctuariū tuum
dn̄e q̄d firmauerūt manus tue
Reuera ſic firmauerūt manuſ
diuine.i.diuina virt⁹ ⁊ potētia
illud ſanctuariuꝫ ꝙ nunq̄ꝫ fuit
cōmotū ꝑ aliquā pctī cōmiſſio
nē.vel ꝑfectiōis diminutioneꝫ
Ipſa eīm̄ eſt ille oꝛb terre de q̄ ī
ps̄.dꝛ. Dn̄s firmauit oꝛbē ter-
re q̄ nō cōmouebit̄. Terra eniꝫ
q̄ eſt inter oīa elemēta infimi-
oꝛ ſtabilioꝛ ⁊ fecūdioꝛ ſignat be
atā virginē q̄ inter oēs ſctōs fu
it humilioꝛ ſtabilioꝛ ⁊ fecūdioꝛ
Sꝫ dr̄ terra oꝛbiclar̄. q2 fuit ī
ter oēs ſanctos ꝑfectioꝛ. Figu-
ra eīm̄ oꝛbicularis ꝑfectōeꝫ ſig̃t
Quid ergo dic̄ ꝓpha. Ecce do
min⁹ firmauit oꝛbē terre.i.bea
tam virginē q̄ nō cōmouebitur
Sꝫ quō ſic firmauit eā ꝙ non
poſſet cōmoueri. Certe h̄ fuit ꝓ
pter abundātiā gr̄e q̄ fuit eideꝫ
virgini celitus collata. de q̄ di-
xit angel⁹ Luce ṗmo. Aue gr̄a
plena.⁊ infra. Spūſſctūs ſuꝑ-
ueniet in te ⁊c̄. q̄d q̄dē figuratū
eſt nobis in ps̄.cū dicit ꝓpheta
de deo.ꝙ firmauit terrā ſuꝑ a-
quas.i.btām virginē ſuꝑ omīa
cariſmata gratiarū.q̄ ꝑ aquas
deſignant̄. Fuit igit̄ ipa ꝓpꝛie
iſta bona mulier. de q̄ dꝛ infra.
xxvj. Pedes firmi ſuꝑ plantas
ſtabil̄ mlieris. Placeat deo ꝙ
ei⁹ pꝛecibꝫ ſim⁹ firmi:nō in ma
lo:ſꝫ in bono.nō in via diaboli
ſed in via dei. Iuxta illō ſupꝛa
v. Eſto firm⁹ in via dn̄i. Non
curem⁹ de firmatiōe in ꝓſperi-
tatibꝫ iſti⁹ ſeculi. q2 iſta nō pōt
eſſe vera:ſꝫ ſolū apparēs. iuxta
illud Iob.v. Uidi ſtultū firma
radice.⁊ maledixi pulcritudini
eius ſtatī. Stult⁹ eſt hō mūda
nus q̄ ꝓpter bona tꝑalia amittit
celeſtia ⁊ eterna. de q̄ videt̄ hoī
bus ꝙ ſic firmiter ratificatus
ſit ī bōis ꝑſitibꝫ ꝙ ab eis n̄ poſ
ſit auelli. Sꝫ nō eſt ita. q2 nul-
la firmatio in talibꝫ pōt eſſe lon
ga. ꝓpter q̄d q̄libet ſanctus hō
ſtatī cū videt eū ī feruoꝛe ⁊ pul
critudine tꝑali maledicit pul-
critudini ei⁹ ſtatim. Maledixi
dicit iſte.pulcritudini ei⁹ ſtatī.
Sic igit̄ ptꝫ ṗmū virginis ṗui
legiū q̄d in iſta vita habuit.ſcꝫ
ꝙ fuit plene ſtabilitar̄ ꝯ omnē
impꝑfectionē. S Scōo di-
co habuit ṗuilegiū in hui⁹ vite
termino.i.in moꝛte ſingularit̄
Habuit eīm̄ tūc plenā trāquilli
tatē ꝯ oēm reſolutionē. ⁊ h̄ no-
tat virgo.cū addit. Et in ciui-
tate ſanctificata ⁊c̄. Ubi duo ſt̄
notāda. Pꝛimū ꝙ ꝑ iſtā citatē
ſctificatā ītelligi pōt ad lr̄am ci
uitas hierl̄m.in q̄. vt dꝛ.obijt et

dormiuit ꝟgo maria. vȝ ī q̄dā domo q̄ erat ſita ī latere mōtꝭ ſyon. In iſta aūt ciuitate req̄euit v ͛go qñ obdormiuit ī dño. ꝛ h̄ ſimiliter. ſ. ſicut ſuꝰ filiꝰ nō q̄dē oīno ſil'iter ſȝ quātū ad aliq̄ vt dicet̄. Uel ꝑ iſtā ciuitatē ſctificatā ꝑt ītelligi militās eccl'ia q̄ q̄dē ciuitas eſt ꝛ ciuitas ſcificata. extra quā nullꝰ ſctificat̄ homo. Et certe ī iſta ciuitate. i. in eccl'ia btā virgo ſēꝑ vixit. ꝛ ī ipſa obijt. ꝛ ex hoc mūdo trāſiuit Fuit enī ꝑma pſona ad tēpus grē ptinēs. ꝛ q̄ a pricipio ſue natiuitatꝭ tā numero q̄ȝ merito ī eccl'ia fuit Secūdo ē notādū q ͛req̄etio virginis quātū ad aliquid fuit maior q̄ȝ xp̄i q̄tū ad aliq̄ mior. ꝛ quātū ad aliq̄ ſil'is oīno. Fuit eniȝ maior quātū ad hoc. q2 eiꝰ aīa migⁿuit a corpore abſq̄ȝ omni dolore. xp̄i aūt aīa fuit egreſſa a corpe cū īcōparabili corpis dolore. Fuit āt minor quātū ad hoc. q2 aīa xp̄i cū fuit ſepata a corpe māſit vnita deitati. vñ ꝛ ī verbo habuit maiorē quietē q̄ȝ aīa virgīs. vl' quā poſſit habere aliq̄ creatura. vñ tāta fuit q̄es aīe xp̄i in verbo q ꝑ inclinatōeȝ quaȝ habebat ad corpꝰ. nō fuit aliq̄liter retardata a pfctā fruitiōe. Corpꝰ etiā xp̄i māſit vnitū dītati. vñ ꝛ habuit ſingularē q̄etē īverbo. quā habere nō potuit virgīs corpꝰ Fuit aūt omnīoda ſimilitudo inter q̄etē corpis xp̄i ꝛ q̄etē corpis matris quātū ad corruptionē putrefactiōeȝ ꝛ aliq̄lē reſolutionē ac reſurrectiōis ꝛ glorificatiōis lōgā dilatiōeȝ. Sic enī corpꝰ xp̄i nō vidit corruptiōeȝ. nullāq̄ȝ putrefactionē. nec aliq̄lē paſſꝰ fuit reſolutiōeȝ. ſic nec corpꝰ virgis matꝭ. Sic etiaȝ corpꝰ xp̄i nō ſtetit in ſepulchro niſi vſq̄ȝ ad tertiaȝ diē. ꝛ tūc fuit in q̄ete pleniſſime immortalitatꝭ dote veſtitū. ſic nec corpꝰ ꝟginis diu in ſepulchro iacuit. ſȝ die tertia reunitū fuit gl'oſe aīe cuiꝰ q̄dē gl'ia redūdauit ī ipm q fuit q̄ttuor dotibꝫ gl'e pfectiſſime veſtitū. ꝛ tūc req̄euit virgo req̄e opulēta. Quantū aūt ad hoc dicit ipa ſcdaȝ clauſulā verbi ꝓpoſiti. In ciuitate ſcificata. i. ad litteraȝ in iheruſaleȝ videlicȝ in domo ſua iuxta mōtē ſyon. vel in ciuitate ſcificata. i. in militante eccl'ia. req̄eui ſimiliter. ſup. ſiē filiꝰ meus. eo. ſ. mō quo dictū ē. De iſta requie poterat ipa dicere cū viuebat illud quod dicit̄. ꝛ ſcribit̄ in pſ. In pace inidipm dormiā ꝛ req̄eſcam. Qm̄ tu dñe ꝛc̄. Ipa vtiq̄ȝ dormiuit ꝛ req̄euit in pace. ſiē eſt dictū. ꝛ hoc in idipm. i. ī ꝟtute ipſiꝰ q̄ ſēper manet ī idipſuȝ. q2 deꝰ eſt. ꝛ non mutat̄. vel dormiuit ꝛ quieuit ſemper manens in ſuo filio qui ſemper eſt in idipſum. quia ipſa ſola poſt

ſuū filiū fuit ꝯſtituta ſingulari
ter in ſpe.ſup.celeris reſurrectō
nis.vel reqeuit in idipſū.qꝛ cor
pꝰ eiꝰ nō fuit trāſmutatum ſm
aliqꝫ corruptiōeꝫ vel reſolutō-
nē.ſꝫ quouſqꝫ reſurrexit glōſū
māſit integraliter idipm:nulla
penitꝰ reſolutione facta.ġ dor-
miuit vgo in pace.qꝛ int̄ aplos
filios vere pacis.ꝛ reqeuit ī id
ipm .i.ſm corpꝰ nō tranſmuta
tū.ſed manēs in idipum vt bn̄
dicat.in pace inidipm ꝛc̄. Se-
quit̄ cauſa.Qm̄ tu dn̄e ſingula
riter in ſpe.ſup.celerꝫ reſurrecti
onis ꝯſtituiſti me. Caro enim
mea reqeſcet in te ſpe iſta.ſic̄ di-
cit filiꝰ meꝰ ī pſ̄.de carne ꝓpria
quam ī carne mea aſſūpſit.ꝛ di
cit ſingulariter ſup. inter om̄s
puros homines.qđ dicit̄ ꝓpter
meū filiū.vel ſingulariter inter
oēs mulieres.qđ dicit̄ ꝓpter io
hannē eiꝰ miniſtrū ꝛ filiū.ſibi
a naturali filio ꝯmēdatum. de
quo etiā dicit̄ ꝙ corpꝰ eiꝰ nō fu
it in cineratum .nec reſolutuꝫ.
ſed iam cum anima glorioſum
Sed reuera.ſalua beati Johan
nis reuerētia.nō dico ꝙ iſta ſic
firmiter pn̄t aſtrui de ipō. ſicut
de virgine matre.de q̄ oīno de-
cuit.Quō em̄ poſſemꝰ dicere ꝙ
filius ſuꝰ eā honoraret:q̇ tn̄ di
xit preceptiue cuilibet hoī. Ho
nora patrē tuū ꝛ matrē tuā Ex
odi.xx. Qualis eniꝫ honor fuit
iſte ſi corpus virgineū q̇d fuit
trinitatis tricliniuꝫ fuiſſet pu-
trefactū ꝛ in cincrem redactuꝫ
Certe videt̄ ꝙ hoc nō fuiſſet cō
ueniens illi qui tm̄ dilexit ma
trem ſuam.p̄terea ſi corpus vir
ginis eſſet adhuc in terra:quo-
mō eſſet veriſile q̇n eius filiꝰ fa
ceret ei a ſuis fidelibus maxim
honorē impēdi. Honorāt̄ eniꝫ
ipſo inſpirāte ſanctorū corpo-
ra q̄ adhuc in terra quieſcūt.vi
ſitant̄qꝫ eoꝝ tumuli.Quomo-
do ġ corpus illđ p̄cioſiſſimū ſi
adhuc eſſet in terra poſſet filiuſ
ꝑmittere ꝙ ſine honore mane-
ret. Certe veriſile nō vidꝛ. Ad
hoc faciūt ꝟſus iſtius ꝟſificato
ris egregij ſic dicētꝭ .Trāſit ad
ethera ꝟgo puepa ꝟgula ieſſe.
Nō ſine corꝑe:ſꝫ ſine tꝑe tēdit
ad eſſe.Si vis p̄dicare de iſto
ꝟbo requieui.potes dicere oīa
iſta q̄ notaui ſupius in illo ſer
mōe.ſ.in oībus requiē queſiui

T Tertiū aūt p̄ncipale p̄-
uilegiū q̇d nūc hꝫ ꝟgo ꝛ habe-
bit ꝑpetuo in huius vite p̄mio
.i.glīa eiꝰ.ſ.plenā facultatē ꝛ ſe
curitatē ad oīs grē īpetrationē
notat ꝟgo cū dic̄ tertiā clauſu-
lā huiꝰ ꝟbi.ꝛ in ierlm ptāſ mea
In ierlm q̇dē celeſti ꝛ ſubceleſti
.i.ī vtraqꝫ eccīa.militāte.ſ.ꝛ tri
umphante.ꝛ q̄ꝫtū ad oēs tāvia
tores q̄ꝫ ꝯp̄hēſores:ē ipſiꝰ dn̄e
nr̄e ptās.vn̄ ipſa pōt aliqualit̄
dicere verbū illđ filij ſui q̇d di-
xit de ſeipſo Math.vlti.Data

eſt mihi oīs ptās ī celo ⁊ in ter-
ra.i.q̄ztū ad ꝯprehēſores ⁊ via-
tores.ſuo mō ſic̄ criſtꝰ.longe tñ
inferiori. vñ poſſū dicere ꝙ ſic̄
pr̄ ꝯceſſit filio ī aſcēſiōe ſua ſin
gularē ḡdū dñatiōis.vt vere ſit
oīm dñs ⁊ impator.Singula-
rē thronū ꝯſeſſiōis.q2 a dextrꝭ
eiꝰ.Singularē typū noīatiōis
vt vere dicat̄ deꝰ ⁊ dei filiꝰ.Si
gularē cultū adoratiōis.vt eaƀ
adoratōe.ſ.latrie adoret̄ q̄ ⁊ pr̄
Sic ⁊ filiꝰ ꝯceſſit matri ſue in
aſſumptōe iſta q̄ttuor.ſuo mō.
ſcꝫ.Singularē gradū dñatiōis
vt vere ſit ⁊ dicat̄ regina celoꝝ
⁊ dña angelorū.Singularem
thronū ꝯſeſſiōiſ.q2 a dextrꝭ eſt
filij ſui collocata vt ſic̄.ſm ber̄.
nō fuit locꝰ dignior vtero virgi
nali:ſic in cel̄ nō ē altior locus
iſto in q̄ mariā marie filiꝰ col-
locauit.Singularē typū noīa
tiōis.vt ipſa ſola dicat̄ mr̄ dei ⁊
gl̄ia ſaluatorū.Singularē eti-
am cultū adoratiōis.vt q̄zuꝭ ñ
adoret̄ iſta adoratōe:adoratur
tñ ſpēali.ſ.yperdulia q̄ nlli pu-
re creature eſt debita niſi ipſi.ḡ
data eſt ei poteſtas in celo et in
terra.Data vtiqꝫ poteſtas quā-
tum ad comprehenſores eos
letificandi.eos illūinandi.eos
delectandi.et ipſorum gloriaꝫ
ſaltem accidentalem magnifi-
candi.Reuera omnes beatos
et angelicos ſpūs ipſa letificat:
quadaꝫ ſup.ſpeciali leticia que
nō ē de ſubſtātia btītudīs.Ip-
ſa oēs illuīnat.q2 ē ſuperior oī
bꝰ in grā ⁊ gloria.Si enī ange
li ſupiores illuīnāt alios.eo ꝙ
ſūt eis in grā ⁊ gl̄a ſuperiores
multo fortiꝰ ⁊ ipā illuīnat oēs.
Ipā eniꝫ ſpecie ſua ac pulchri
tudīe oēs celi ciues delc̄tat.nec
mirū.q2 etiā exiſtēs in hac vita
ſpē ſua ac pulchritudīe.vt dicit
Bern̄.celi ciuiū in ſe ꝓuocauit
aſpectū.regiſqꝫ eterni filiū ī ſui
traxit ꝯcupiſcētiā.⁊ celeſtē nūci
um ƀ ſupiꝰ eduxit.Ipā etiā ſui
pñtia ipoꝝ magnificat gl̄am.
nō dico ſubſtātialeꝫ.q̄ dicit̄ fru
itio.ſed accidentalem.q̄ omnia
pulchre dicit beatꝰ Auguſtinꝰ.
in q̄dam ſmone de natiuitate
ipſius.Celum inquit penetra
ſti virgo beata.nec non ⁊ om-
nia in eo contenta noua et in-
effabili gloria.quia prioreꝫ eiꝰ
gloriā ex tua preſentia vltra q̄ꝫ
dici poſſit aut cogitari.magni
ficaſti.noua illic ac precellenti
virtutum dignitate irradias.
et vniuerſa gratiarum tuarum
luce perluſtras Dicat er-
go maria.data eſt mihi omnis
poteſtas in celo ⁊ hoc quantuꝫ
ad omnes conprehenſores.di-
cat etiam.data eſt mihi oīs po
teſtas in terra.⁊ hoc quātū ad
oēs viatores.Ipā ei habꝫ ptātē
excuſādi ipoꝝ tranſgreſſiones
allegandi ipſorum exceptio-
nes.preſentandi ipſoruꝫ petiti

ones.id eſt impetrandi exaudi
tiões. Ipa eniȝ excuſat pctã no
ſtra.ꝛ hoc nõ a toto.quia ſic ex
cuſari nõ poſſunt.excuſat tamẽ
a tanto .ꝛ hoc allegando nr̃as
exceptões.videlȝ. ꝙ ſum⁹ fra
giles ꝛ ad peccandum proni .ꝛ
habem⁹ fortiſſimos hoſtes .vi
delicet.carnẽ.mundũ.ꝛ demo-
nes. Ipa etiam preſentat nr̃as
petitiões q̃s facimus tam ꝑ ſpi
ritualibꝫ q̃ȝ ꝑ tempalibꝫ bonis.
ꝛ impetrat nobis freq̃nter ex-
auditiones. Ipſa enim ĩpetrat
nobis culparũ remiſſionẽ. gra-
tiarũ infuſionẽ.penarũ relaxa-
tionẽ.inimicorũ corporaliumꝛ
ſpũalium fugationẽ. bellatorũ
turbinũ tranquillationẽ.corpo
ralis ſanitatis reſtitutõnẽ. ꝛ tã
dem glorie adeptionẽ .iuxta il-
la q̃ ſibi cantando dicimus ĩ q̃
dam hymno. Sumẽs illd̓ aue.
ꝛc̃.Solue vincla reis ꝛc̃. Et in
fra ſequit̃. Nos culpis ſolutos
ꝛc̃. Vitã preſta puram ꝛc̃. Iſta
dicimus ei.qꝛ ſcimus eam potẽ
tiſſimã ad hec oĩa impetran
da. Sicut eñ mater Salomo
nis poſito throno a dextris fi-
lij ſedit in eo. cui dixit Salo-
mon. Pete mater mea qd̓ vis.
Neqȝ enim phas eſt vt auertaȝ
faciem tuam.iij. Regum.ij. ca.
Sic benedicẽs filius virginis
matri ſue ſedenti iam a dextris
ĩ throno glorie :iuxta illud pſ̃.
Aſtitit regina a dextr̃ tuis:dic

ei: Pete mater mea quod vis.
ſup.ꝑ peccatoribꝫ. Neqȝ enim
phas eſt vt auertã faciem tuaȝ.
Vere nõ auertit faciem filiuſ a
matre.eo ꝙ mater ipius eſt.ꝑ
pter quod nos ei dicim⁹ in eo-
dem hymno. Mõſtra te eẽ ma-
trem. Dicit ergo regina mundi
ꝛ dñã. Data eſt mihi oĩs po-
teſtas in terra.id ẽ q̃ꝫtũ ad om-
nes qui verſant̃ in terra faciẽdi
iſta oĩa que ſunt dicta. Dic igit̃
ſm Berñ. verbũ quondã dictũ
ſerpenti de muliere Geñ.iij. ca.
Ipſa conteret caput tuũ. in ſo-
la iſta muliere bñdicta in muli
eribꝫ fuit verificatuȝ perfecte.
Ipſa enim eua nec alia aliq̃ ip
ſius filia perfecte ↄtriuit caput
antiqui ſerpẽtis.id eſt demõis
niſi ſola virgo Maria. ita ĩter
omnes filios ꝛ filias adã ĩ iſta
ſola virgine verificatur perfe-
cte illud verbũ q̃d dicit ſapienſ
de primo homine ſupra Eccle-
ſiaſtici.xvij. Dedit illi deus po
teſtatẽ omniũ que ſunt in terra
Iſtud enim verbum inter om
nes filios ꝛ filias adam: exce-
pto ieſu xp̃o iſtius dñe filio: ꝑ-
fecte verificat̃ in ipſa ꝛ de ipſa,
ſicut ſupius eſt expreſſum. Di-
cat ergo. Data eſt mihi oĩs pote
ſtas in terra. Placeat ergo ſue
miſericordie vt oſtendat ſuper
omnes ꝑtãtem ſuã. vt ſic a nobꝫ
mala nr̃a pellant̃.ꝛ bona cũcta
ↄferant̃. Amen.

Item de aſſumptione beate
Marie virginis. Sermo ſextꝰ

Dextera do
mini fecit virtutē. dexte
ra dnī exaltauit me. dextera do
mini fecit virtutē. in p̄s centeſi.
xvij. ¶ Scđm ꝙ ait Jero. ī
ſmone huiꝰ feſti. Hec eſt dies
p̄clara in q̄ virgo mater exalta-
ri meruit ſup choros angeloꝝ:
⁊ ꝑuenire vltra q̄ꝫ phas eſt nr̄e
humilitati. Nā cū eleuabat̄ ſe-
dit in dextera pr̄is vbi xp̄s pro
nobis ītrauit pontifex fctūs in
eternū ad celi palaciū. Et ſeq̄t̄.
Hec eſt inquaꝫ dies in q̄ vſqꝫ
ad celſitudinē throni intemera
ta mater ⁊ ꝟgo ꝓceſſit: atqꝫ in
regni ſolio ſublimata poſt xp̄ꝫ
gl'ioſa reſedit. ſup. immediate.
Sic vtiqꝫ ꝯſidēter vbiqꝫ ſācta
dei cāit eccl'a. ⁊ ď nullo alio ſāc
toꝝ phas eſt credere vt vltra an
geloꝝ merita trāſcēderit. vn̄ ſic
cantat eccl'ia de ipſa. Exaltata
eſt ſācta ďi genitrix ſup choros
angl'oꝝ ⁊c̄. Volētes igit̄ loqui
de ꝟtuoſa exaltatiōe mr̄is vir-
ginis: q̄ nō potuit fieri niſi per
dexterā. i. ꝑ virtutē dn̄i. idcirco
verbū iſtud aſſūpſimꝰ. qđ in ꝑ-
ſona dn̄i ꝓpheta dauid videtur
ꝓtuliſſe. dicēdo. Dextera dnī fe
cit virtutē ⁊c̄. Ad cuiꝰ euidē-
tiaꝫ ſciēdū ꝙ in aſſūptione vir-
ginis tria virtuoſa excedentia
nat̄e virtutē facta fuerūt. Pri-
mū fuit aīe de corpore ſine do
lore eductio. ac eiuſdē glorifi-
catio. Scđm fuit corꝑis incor
ruptio. atqꝫ ab omni reſolutio-
ne p̄ſeruatio. Tertium fuit aīe
gl'oſe corꝑi ſācto reunitio. ⁊ gl'e
anime in corpꝰ redūdatō. ⁊ to-
tiꝰ ꝯiūcti eleuatō vſqꝫ ad criſti
dextrā. vbi virgo mr̄ poſt ipſuꝫ
in aīa et corꝑe reſidet glorioſa.
Propter primū opꝰ virtuoſū
factuꝫ. ſ. aīe a corꝑe ſine dolore
eductioneꝫ. dicit p̄mā clauſulā
huiꝰ verbi. dextera dnī ⁊c̄. Cer
te virtꝰ fuit ſoliꝰ diuine dextere
ꝙ aīa Marie fuit educta de
corꝑe ſine omni dolore. ipſāqꝫ
ſuꝑ omnes ſpūs angelicos fe-
cit gl'oſam. ꝓpter qđ ⁊ ipſa tunc
potuit dicere ſe ſuꝑ ipſū īnixā
eleuatiōeꝫ intelligēs. Propter
ſcđm aūt opꝰ ꝟtuoſū. vꝫ. ꝓpter
corꝑis īcorruptiōeꝫ. ⁊ ab omni
reſolutiōe ꝑſuatiōm. dicit ꝟgo
aliā clauſulā. . ſ. dext̄a dn̄i fecit
virtutē. Certe ꝟtꝰ fuit ſoliꝰ diui
ne dextere ꝙ illud corpꝰ ſciſſi-
mū vere mortuū. ⁊ ſepl'tū ⁊ ab
aīa ďrelictū ſtetit ꝑ triduū inte
grū ⁊ incorruptū abſqꝫ oī reſo
lutiōe. vn̄ potuit ď h̄ expōi illđ
p̄s. ꝟtꝰ eiꝰ. i. ďi ī nubibꝰ. i. ī pu-
riſſimis mēbris btē virgīs ma
nifeſtauit ſe. Magnꝰ ḡ dn̄s ⁊
magna virtꝰ eiꝰ. vt alibi dicit̄ ī
p̄s. Propter tertium opꝰ virtu
oſū. ſ. aīe corꝑi reunitionem. ⁊
glorie anime ī corpꝰ redūdatōꝫ

et toti⁹ illi⁹ ꝯiūcti vſqꝫ ad xp̄i
dextrā eleuatiōeꝫ. dicit ꝟgo aliā
clauſulā huius verbi. Dextera
dn̄i exaltauit me. tūc enī ꝓprie
fuit exaltata. qn̄ fuit glo͛ſa: non
ſolū in aīa ſed etiaꝫ in corꝑe. et
⁊ ſm vtrūqꝫ ī dextera gl'e collo
cata. Tūc potuit enī dicere vir
go mr̄ xp̄o filio ſuo. illd̓ verbuꝫ
pſ̄. Adheſit aīa mea p⁹ te: me
ſuſcepit dextra tua. Ad lr̄aꝫ ſic
fuit ꝙ p̄mo ei adheſit. ꝓpter qd̓
dicit ei virgo. Adheſit aīa mea
p⁹ te. Ip̄a eī dixerat ei illd̓ cāti.
j. Trahe me p⁹ te. ij. ip̄aꝫ totam
ſm corp⁹ ⁊ aīaꝫ exaltauit. ⁊ tūc
potuit dicere me ſuſcepit dexte
ra tua. ⁊ illd̓ etiā aliud p̄s. Te
nuiſti manū dexterā meā. ⁊ ī vo
luntate tua deduxiſti me. ⁊ cuꝫ
gl'a ſuſcepiſti me. ¶ Circa
iſtā clauſulā. ſ. dextera dn̄i exal
tauit me vt p̄dicatio nr̄ā d̓ epl'a
p̄expoſita n̄ exeat. ſciēdū ꝙ dn̄a
nr̄a fuit ⁊ ē exaltata ſuꝑ oēs ſcō
rū ordines Glorioſior eſt em̄ pre
oīb⁹ ⁊ xp̄o filio ſuo ꝓpinquior.
qꝛ fuit ⁊ ē in oī ꝟtute et merito
excellētior. Dicamus ḡͦ ſic ꝙ ip
ſa ē exaltata ſuꝑ oēs ſpūs āge-
licos in cādore puritatis. pro-
pter qd̓ dicit de ſe ip̄a in iſta e-
piſtola. Quaſi cedrus exaltata
ſum in libano. Qualiter auteꝫ
exponi debeat verbum iſtud de
virgine. vide ſupra in expoſitio
ne. Ip̄a etiaꝫ fuit exaltata ſuꝑ
omnes patriarchas ⁊ ꝓphetas
in decore ſanctitatis ſeu hone-
ſtatis. ꝓpter qd̓ dicͭ de ip̄a. Qua
ſi cip̄ſſus exaltata ſum in mon
te ſyon. Uide expoſitionē iſti⁹
ꝟbi ſupra. Ip̄a etiā fuit exaltata
ſuꝑ oēs apl'os in vigore ꝓbitat̄
ꝓpter qd̓ ip̄a dixit. Quaſi pal-
ma exaltata ſuꝫ in cades Uide
expoſitōꝫ vbi. ſ. Ip̄a etiāfuit ex
altata ſuꝑ oēs martyres es in ri
gore penalitat̄ ⁊ in feruore ca-
ritatis. ⁊ in odore ſuauitat̄. ꝓ-
pter hoc dicit ip̄a. exaltata ſum
ſicut plātatō roſe in iericho. vi
de vbi ſupra. Ip̄a etiā fuit exal
tata ſuꝑ oēs ꝯfeſſores in dulco
re pietatis. ꝓpter qd̓ dicit. Exal
tata ſum quaſi oliua ſpecioſa ī
campis. vide vbi ſupra. Ip̄a e-
tiam fuit exaltata ſuꝑ oēs virgi
nes in virore caſtitatis. ꝓpē
quod ip̄a dicit de ſe ip̄a vltio.
exaltata ſum q̄ſi platanus iux-
ta aquam in plateis. Uide be-
ne expoſitionē omniū iſtoꝝ ſu-
perius. qꝛ ſunt ibi expoſita mul
tū diffuſe. Qꝛ igiͭ virgo fuit ex
altata ſr̄ p̄conia oīa oīm ſancto
rū: idcirco nūc exaltatͭ ſuꝑ oīa
p̄conia oīm ſctōꝝ. vt in ip̄a ꝑ-
fectiſſime verificetͭ verbū ipſi⁹
qd̓ dicͭ in ſuo cātico Luce p̄mo.
Depoſuit potētes de ſede: ⁊ ex
⁊c. ⁊ illd̓ etiā Lu. xviij. Qui ſe
humili ⁊c. Ex q̄ ꝟbo p̄t forma
ri rō ꝓbās ꝙ ꝟgo ſit ī cel' ſm cor
p⁹ ⁊ aīaꝫ exaltata ſic. ſic ſūtͭ ma
gl' ad magl'. ſic maxīe ad maxīe

Si ergo qui ſe magis humili-
at: magis exalta᷑. ergo qui ma-
xime ſe humiliat: maxime debꝫ
exaltari. Sed virgo maria ma-
xime humiliauit ſe. ſciens ei ſe
eſſe matrē dei: ac ꝑ hoc ⁊ dñam
mūdi: vocauit ſe ancillā domi-
ni dicēs. Reſpexit humilitatē
ancille ſue. ergo ſuꝑ oīes dꝫ eſ-
ſe exaltata. Aliter pōt formari
ratio ſic. Sūma aīe humilia-
tio mere᷑ ſtatim poſt mortē ſū-
mā ipſius exaltationē. proba᷑.
quia ſūma angeli ſuꝑbia meru-
it ſtatim poſt caſum ſummā ip-
ſius deiectionē. Deus em̄ pro-
nior eſt ad miſerendū q̄ꝫ ad dā-
nandū. ⁊ quod angelis fuit ca-
ſus: hoc eſt homibꝫ mors. ſm
Anſelmū de caſu diaboli. Si
autē Marie humilitas poſt il-
lam aīe chriſti fuit ſūma. ergo
⁊c̄. Si vlterius aīa ſine corꝑe
nō pōt ſūme exaltari. g̃. ⁊c̄. Et
ſi dicas ꝙ nō ſtatim poſt mor-
tē fuit corpus virginis ſicut nec
corpus chriſti glīficatū. dic ꝙ
hoc fuit ex diuina diſpēſatione.
vt vere mortua fuiſſe ꝓbaren᷑.
ꝓpter quod vtriuſqꝫ reſurrectio
fuit vſqꝫ ad diē tertium dilata.
Notandū tñ ꝙ iſte rōnes ſūt ꝓ-
babiles ⁊ quedā vere ſimilitu-
dines: nō demōſtratiōes. quia
iſta que diximus de corꝑe virgi-
nis: ſolum pie credimus. nec di-
cimus nos demonſtrare. Sic
ergo dicit ipē petrus de chriſto
Actuū. ij. Dextra dei. id eſt pa-
tris exaltatus eſt chriſtus. ita
poſſumus ſuo modo dicere de
matre chriſti. dextra dei. id ē cri-
ſti exaltata eſt mater ſua. Pla-
ceat ergo deo ꝙ ſic humiliemur
in hac vita vt tandē exaltari me-
reamur in patria. impleaturqꝫ in
nobis verbū quod dicit ꝓphe-
ta dauid in pſ̄. cuilibet viro ſā-
cto. Exaltabit te. ſup. deus. vt
hereditate capias terram. ſup.
viuentiū. Ad quā ⁊c̄.

De natiuitate beate Marie virginis et de eius conceptiōe. Sermo pm̄ꝰ

DOminus
poſſedit me ⁊c̄. Pro-
uerbio. viij. c.
Si in ꝑſenti lectiōe
initiū viarum dñi ſuma᷑ ꝓ ini-
tio temporis ſimpl'r ſeu pro ini-
tio operuꝫ creationis. per q̄ ſic
per quaſdam vias plenas diui-
nis veſtigijs homines deueni-
unt in aliqualē dei cognitionē:
licet multū imꝑfectā: iuxta illd
Sapie. ix. c. A magnitudie ſpe-
ciei ⁊ crea᷑e poterit creator ho-
rum cognoſcibili᷑ videri. ⁊ iux-
ta illud apl'i ad Roma. pmo.
Inuiſibilia dī per ea que facta
ſunt. a creatura mundi. id ē ab
homine intellecta ꝯſpiciuntur.
Sic etiā corꝑa de qbꝫ h loqui᷑

ſapiens ſumanť ad lr̄am ꝓ par
tibus p̄ncipalibus mundi. cu⸗
iuſmodi ſunt celi terra marc et
flumina. ꝛ ſic de alijs q̄ hic exp̄
munť: tunc v̄ba p̄ſentis lectio⸗
nis nō poſſunt exponi ꝓprie de
virgine matre chriſti. ꝛ ſibi re⸗
pugn̄t nom̄ eťnitatꝭ. ſꝫ exponūť
non q̄dē de ſapiētia inſpirata. q̄
eſt aliq̄s habitus infuſus. et h̄
ꝓpter predictā ratōnē. qꝛ ſibi re
pugnat eternitas: ſꝫ exponunť
de ſapiētia increata. nō quidēꝫ
eſſentiali q̄ eſt cōmunis tribus
diuinis ꝑſonis. qꝛ ei repugnāt
concipi ꝛ parturiri. de quibus
in lr̄a fit mētio. ſicut ꝛ ipi diui⸗
ne eſſentie repugnant. ſed expo
nanť d̄ ſapiētia increata ꝑſona
li. que eſt ipſe dei filius emanāſ
intra diuinam naturaꝫ a pater
na memoria ſicut verbū a ſapi
entia: ſapientie d̄claratiua. Si
autē in preſenti lectione ſumať
initiū viarū dn̄i non ꝓ initio tē
poris ſimpliciter. ſed ꝓ initio
temporis gratie et operū recre
ationis. per que ſicut per quaſ⸗
daꝫ vias magis ꝓpinquantes
ad diuinaꝫ ſimilitudinē perue⸗
niunt homines in noticiaꝫ dei
magis clarā ꝛ magꝭ exp̄ſiaꝫ q̄ꝫ
prius. accipiēdo igiť corꝑa de
q̄bus hic fit mentio. nō ad lr̄āꝫ
ſed miſtice. tunc verba preſen⸗
tis lectionis exponuntur con⸗
uenientiſſime de glorioſa vir⸗
gine genitrice criſti. vnde ꝛ ec⸗
cleſia accipiendo initiū ꝛ corpo
ra eo modo quo ſtatim dictum
eſt. legit preſentem lectionē loco
ep̄le in natiuitate eiuſdē virgīs
glorioſe. ꝛ in ꝯceptione eiuſdē.

¶ Hic igiť ꝓcedam⁹ in ex
poſitione preſentis lectionis
Primo eni exponem⁹ eā breui
ter de ſapiētia increata ꝑſonali
q̄ eſt dei patris verbū ꝛ fili⁹. ꝛ
poſtmodū exponem⁹ eā de glo
rioſa virgine. precipue ꝓ feſto
ſue natiuitatis. Que quidē vir
go fuit ꝛ eſt dei patrꝭ verbi id ē
filij vera mater ſc̄m aſſūptam ex
tēpore humanitatē. Quātum
aūt ad p̄mā expoſitionē ſic ꝓce
dam⁹ Primo eni ipſa ſapiētia
increata ꝑſonalꝭ videlꝫ de⁹ oſtē
dit ſue nature ſeu euidētie eter⸗
nitatem Secūdo ſue potētie ī⸗
menſitatē. ibi [qn̄ preparabat
celos aderam] Tertio ſue doc
trīe vtilitatē ibi [Nūc ergo filij au
dite me] Circa p̄muꝫ facit q̄tu
or. Primo ei oſtēdit ſui cū prē
coeternā durationē. Secundo
ſui a patre eternā ordinationeꝫ
ibi [Ab eterno.] Tertio ſui in
patre eternam circumſeſſionē.
vel ſui cum patre eternā coniū
ctionē. ibi [Nōduꝫ erāt abyſſi]
Quarto ſui ex patre eternā ge⸗
nerationem. ibi. [Ante omnes
colles.] Dico autem quantum
ad primū. [Domin⁹] .ſ. pater
etern⁹. [poſſedit me] id eſt ſic
nobilem poſſeſſionē habuit me

ſum enim ab eterno eius virt⁹
ꝛ ſapientia. quibus nihil nobi-
lius in diuitijs ꝛ poſſeſſionib⁹.
Diuitie enim ſalutis ſunt ſapi
entia ꝛ ſcientia iuxta ꝓphetam
Iſaye. xxxiij. poſſedit quidē me
[ī initio viaꝝ ſuaꝝ] id eſt opeꝝ
creationis. per que ſicut ꝑ vias
plenas diuinis veſtigijs ꝑue-
nerunt homines in aliqualem
dei cognitionem. Et ne aliquis
crederet ꝙ iſta ſapiētia. q̄ eſt dī
filius. fuiſſet creata in ipſo mū
di initio cum rebus ceteris. qꝛ
non dicit ante initium. ideo
addit ſapiens ad magis expri-
mendum eternitatem iſtius ſa
pientie [antequā quicꝗ faceret
a principio.] repete poſſedit me
ergo ab eterno. A Circa
iſtū ꝑmum verſiculum notan-
tur quattuor de ipſa ſapientia
que eſt dei filius. Qui cum pa
tre eterna duratio [anteꝗ quic
ꝗ faceret a principio] dic̄. Qui
cum patre conſubſtantialis in
diuiſio. quia duo eſſentialiꝛ di
uiſa nō poſſūt eſſe eterna. Qui
etiaꝫ a patre perſonalis diſtīc-
tio. quia nihil ꝓprie poſſidet ſe
ipſum. Notaꝛ etiam quarto pa
tris reſpectu filij auctoritas. ꝛ
filij reſpectu patris ſubauctori
tatis condicio. qualis eſt inter
poſſidenteꝫ ꝛ poſſeſſionem. tn̄
ſine ſubſtantie diuerſitate. Se
quitur [ab eterno] vbi ſapiens
loquens ex perſona ipſius ſapi
entie oſtendit ipſi⁹ a patre eter-
nam ordinationeꝫ. dicens [ab
eterno] id eſt ante omne temp⁹
vel ab eterno .i. a deo patre qui
ē etern⁹ ac per hoc ꝛ ego ſū eter
na. quia ſi pater inquātuꝫ hu-
iuſmodi eſt etern⁹. ſequiꝛ ꝙ ei⁹
fili⁹ ſit etern⁹ [ab eterno] īquit
[ordīata ſuꝫ] Ubi nota ꝙ iſta
ordinatio poteſt intelligi ꝑ re-
ſpectum ad ipſū patrē. vel per
reſpectuꝫ ad creaturas. Si ꝑi-
mo mō. nō poteſt eſſe ordo tē-
poris inter patrem ꝛ filiū. quia
vterqꝫ eſt ab eterno. nec ordo na
ture. qꝛ ſunt eiuſdeꝫ ſubſtantie
ſed ordo originis. q̄lis eſt inter
ꝓductū ꝛ producens. ꝛ īter pri
cipiatū ꝛ ſuū principiū. vel eſt
ordo naturalis intelligētie. na
turaliter enī intelligiꝛ eſſe ꝑus
qđ ītelligiꝛ ꝑus. ſcđm quē modū
ille a quo eſt alius eſt ꝑor illo q̄
ab eo. q̄uis ſint ſimul tempe et
natura. Si ſecūdo modo .ſ. ꝑ
reſpectū ad creaturas. tunc eſt
ordo nature ꝛ durationis. Iſta
enim ſapientia ꝛ natura ꝛ dura
tione omnem ꝓcedit naturam
creatam. iuxta illud Iohannis
primo In principio erat verbū
vnde poteſt eſſe talis ſenſ⁹. [ab
eterno ordinata ſuꝫ] vt. ſ. eſſem
ars omnia prediſponens ꝛ pre
ordinās: vt eſſem mūdi archite
pus. exemplar. ꝛ ymago mun-
di ſenſibilis. Poteſt etiā intel-
ligi iſta ordinatio ꝺ q̄dā ordine

rationis.q̄ eſt inter ipſas ratio
nes ydeales. Dicit enim augu.
ſexto de trinitate. ꝙ verbum ē
quedam ars omnipotentis dī.
plena omnium rationū viuen-
tiū. Reuera ſi inter ipſas yde-
as n̄ eſſet aliquis ordo. nō dico
rei. ſed rationis nec inter ipſa
ydeata aliq̄s eſſet. Seq̄tur. [et
ex antiquis.] Idem ſignat ꝛ ꝑ
hoc ꝙ dicit ex antiquis. ꝛ hoc
ꝙ dicit ab eterno. niſi ꝙ li eter
num dicit ꝑuationē anterioris
durationis. ſed antiquū dicit
a d poſterius reſpectū. Iſta enī
ſapiencia fuit ab eterno. qꝛ nec
eam aliquid duratione p̄ceſſit.
ꝛ ex antiquis. quia omnia ſunt
poſt ipſam. Iuxta illud ioh. j.
Omnia per ipſum facta ſunt.
Quod autē ipſa fuerit ordina
ta ex antiquis. oſtendit hic ad
ducens in exemplū antiq̄ora q̄
vnquā fuerūt. vnde dicit. [an-
teq̄ȝ terra fieret.] ſup. ordinata
ſum. [terra]. i. ꝑmordialis ma
teria omniū corporū. q̄ dicitur
terra. geneſis. j. cū dicit̄. In ꝑn
cipio creauit deus celū ꝛ terraȝ
Gloſa. i. naturam angelicā. ꝛ
ꝑmordialē omniū corꝑm mate
riam. Quare autē dicat̄ terra.
ibi potes videre B Sequi
tur. [nō dū erant abyſſi]. i. cor
ꝑa media q̄ ſūt inter celū ꝛ ter-
raȝ. videlicȝ. aq̄ aer ꝛ ignis. q̄ di
cūt̄ abyſſi ꝑpter profūditatē ꝛ ca
rentiā lucis. quātū eſt de ſe. vn̄
dicūt̄ abyſſi ab a. qḋ eſt ſine. et

byſſus. qḋ ē candor lucis. q̄ȝtuȝ
eſt de ſe etiaȝ ignis in ſꝑa ſua
nō lucet. vel per abyſſos forſan
intelligit ſolum elementuȝ aq̄
que ꝓprie dicitur abyſſus. [Nō
dum erant abyſſi ꝛ ego iam cō
cepta eram]. ſcilicet. in vtero
dei patris. qui eſt eius mēoria
fecunda. Seq̄tur [nec dum fō-
tes aquarum eruperant.] ſup.
quando ego cōcepta erā [Eru
perant] dico de matrice ſua ꝛ
primaria origine ꝛ ꝑ venas ſb
terraneas ſcilicet de mari. [nec
dum montes] ſup. terre [gra
ui mole conſtiterāt] Sūt enim
montes grauior moles q̄ ſit in
terra [nec dū ergo mōtes ꝛc.]
ſup. quando ꝯcepta eram. ꝛ qn̄
fui ſic. vt dictum eſt. ordinata
Sic igitur ptȝ iſtius ſapientie
cū patre eterna duratio ī ꝑmo
verſu Sui a prē eterna ordina
tō. ī ſc̄o ꝟſu. ſui ī prē et̄na circū-
ſeſſio. in tertio verſu. cum dicit
nec dū erāt abyſſi. ꝛ ego iam cō
cepta eram. Ipſa enim concep-
tio ſignat clauſioneȝ iſti⁹ ſapīe
intra eandeȝ naturā ꝛ eſſentiaȝ
cum deo patre Et ꝓprie ſe dicit
cōceptā. ſicut enim fetus con-
cept⁹ nō ſeꝑatur ab vtero con-
cipientis. ſic ꝛ iſta ſapientia nū
quam ſeparatur ab vtero dei
patris. vnde ſemper eſt in deo
prē. ꝟm qꝛ circūſeſſō dīnaꝝ ꝑſo
naꝝ nō eſt ꝓpter ipaȝ emanatō-
nem. quia tunc perſona patris

non circumſederet perſonaȝ fi-
lij̄.cuȝ dixit xp̄s Joh.xiiij̄. Ego
in patre ⁊ pater in me eſt. Sed
potius ratio iſtius circumſeſſi
onis eſt veritas diuine eſſentie.
connotat tamen aliquaȝ diſtin
ctioneȝ. Jdcirco forſan melius
dicitur. ꝙ hic oſtendit ipſa ſa-
pientia ſui cum patre eternā cō
iunctionem. ¶ Sequitur.
[Ante omnes colles ego ꝑtu-
riebar]. Ubi quarto oſtendit
ſui ex patre eternam generatio-
nē. Jſta eniȝ ꝑturitio nil aliud
ſignat niſi exitū naturaleȝ filij̄ a
patre ſꝫm perſonalē diſtinctio-
neȝ. manēte tam̄ idēptitate ſub
ſtantiali. de quo quidē exitu di-
cit ipſe eccl̄i.xxiiij̄. Ego ex ore al
tiſſimi prodij̄. primogenita an
te omnē creaturaȝ. Et prophe-
ta michee.v. dicit Egreſſ⁹ eius
a pꝛīci pio a diebus eternitatꝭ.

Ad euidētiam autē iſtoꝝ ſūt
aliqua notanda. Primū eſt ꝙ
in natura intellectuali tam crea
ta quā increata memoria q̄ eſt
ꝑens verbi nihil aliud eſt q̄ȝ po
tentia intellectiua cuȝ p̄ñtia ob
iecti. in natura ītellectualiū in-
creata memoria nihil aliud eſt
q̄ȝ ipſe diuin⁹ intellect⁹ cuȝ p̄ñ
tia obiecti primi et adeq̄ti. qđ
eſt ipſa diuina eſſētia. ⁊ iſta me
moria q̄ eſt inquā ꝑens verbi.
eſt in ſolo deo patre. quia ſcđm
modum intelligendi ꝑus eſt
patris diuina eſſentia diuino ī
tellectui prout eſt in patre. qui ē
ſcđm auguſtinū. principiū di-
uinitatis ¶ Secūduȝ eſt ꝙ iſti
us memorie tam in deo q̄ȝ ī cre
aturꝭ duplex eſt actus ſcilicȝ q̄-
dam productiu⁹ ⁊ quidaȝ per-
fectiuus. Primus vocat̄ dictō
ſeu locutio. Jſto eniȝ actu pro-
ducit̄ ipſum verbuȝ. Secund⁹
autē actus ſcilicȝ perfectiu⁹ eſt
ipſuȝ verbum. qđ in creaturis
realiter perficit intellectum vt
in noticia perfecta. Jn deo au-
tem verbuȝ ipſum realiter non
perficit diuinum intellectuȝ. ſe
ipſo enim ⁊ intellectione eſſen
tiali eſt perfect⁹. quia pater ſꝫm
auguſtinū .xv. de trinitate.c.x.
nouit omnia ī ſe ipſo nouit eti
am omnia inſimul. ſed in ſe ip-
ſo tam̄q̄ȝ ſe ipſum. in filio auteȝ
tam̄q̄ȝ verbuȝ q̄d eſt eſſe omni-
bus que ſunt in ſe ipſo. Simi-
liter nouit filius omnia in ſe ip
ſo: ⁊ omnia in patre. Jn ſe eniȝ
tam̄q̄ȝ ea que nata ſūt de his q̄
pater nouit in ſe ipſo. Jn patre
autē tam̄q̄ȝ ea de quibus nata
ſunt q̄ ipſe filius nouit in ſe ip-
ſo. Sciunt ergo inuicem pater
et fili⁹. ſed ille gignendo. et iſte
naſcendo. Ex quibus omnib⁹
patet ꝙ verbum in diuinis non
perficit realiter intellectionem
eſſentialem. Secundum tamē
quendam modum noſtrum in
telligendi ⁊ ymaginādi. verbuȝ
iſtō dicitur perficere etiam in

do intellectū: non ꝙ eſſentialis
intellectio aliqualiter ſit imꝑ-
fecta. ſm ꝙ verbum ipm dicit̃
noticia perfecta. ſed quia ſic eſt
in nobis. ⁊ quia ſm Auguſti-
num. vbi ſupra. pater tanq̃ ſe-
ipſum dicēs. genuit verbū ſibi
per omnia equale. Modo ap-
plicando ad diuina. dicendum
ꝙ mēoria in deo patre actu ſuo
primo. qui ē dictio ſeu locutio.
producit actum ſecundū. ſ. ver
bum. iuxta illud Auguſtini ſu
per iſto verbo pſalmi. Semel lo
cutus eſt deus. id eſt verbū ge
nuit in quo omnia diſpoſuit.

D Tertium eſt ꝙ verbū
in deo ⁊ in creaturis dicit̃ pari
⁊ concipi. naſci ⁊ generari. Ve-
runtn̄ ipſa generatio verbi ī di
uinis dicit ipſam emanationē
ſeu naturalē exitū verbi a pr̄e:
ac per hoc ⁊ diſtinctionē perſo-
nalem. Sed conceptio dicit q̃
tum de ſua ratione inſeparabi
litatem ipſius verbi a dicēte. ſꝑ
enim manet coniunctum dicē-
ti. actio enim illa qua verbum
producitur non eſt actio tranſi
ens: ſed manens in agente. ſm
Ariſtotelē. ix. methaphi. gene
ratio vero ipſa de ſui ratiōe di-
cit emanationē ſeu exitum na
turalem verbi a dicēte. Quar-
tum eſt ꝙ quāuis in creaturis
ipſi verbo non conueniat ꝓprie
generari. licet procedat per mo
dum nature ⁊ per modum acti

onis intelligibilis. que eſt ope
ratio vite. ⁊ ſic ſimilitudo q̃dā
rei ⁊ intellectus. quia tamē nō
eſt quid ſubſiſtens: ſed potius
inherens menti tanq̃ q̃ddam
accidens. et quia non procedit
ſm rationem perfecte ſimilitu
dinis ſup. in eadem ratōne cū
natura dicentis. idcirco ꝓprie
non dicitur generari: quis di-
catur concipi ⁊ pari. iuxta illd
Auguſtini de trinitate. partū
mentis antecedit conceptus ꝟ-
bi. verbo tamen diuino perfe-
ctiſſime conuenit generari. ta-
men q2 eſt q̃d ſubſiſtens. proce
cedit enim intra deum: ac per
hoc deus eſt. quia quicquid eſt
in deo: deus eſt. ⁊ quia non po-
teſt eſſe niſi vnus deus. ſequi-
tur ꝙ vnus eſt deus cum patre
generante: ac per hoc ſequitur
ꝙ eſt ſubſiſtens. immo ꝙ in eo
eſt perfectiſſime ratio ſubſiſten
tie. ſequitur etiam vlterius ꝙ
eſt perſona. quia eſſe ſubſiſtens
in natura intellectuali eſt. ⁊ vl
terius ſequitur ꝙ quia om̄e ge
nitum a generante diſtiguitur
ꝙ ipſum verbum realiter diſti
guitur a dicente. nihil enim ge
nerat ſeipſum. ſm beatum Au
guſtinum primo de trinitate.
Sed non diſtinguitur ab eo eſ
ſentialiter. quia eſt vnus deus
cum eo. vt dictum eſt. ergo di-
ſtīguitur ab eo perſonaliter ſo
lum. et vlterius conuenit ipſi

proprijſſime generari. quia ſue
productioni conuenit ratio ꝓ-
pria perfecte generationis. ge-
neratio enim proprie ſumpta ⁊
perfectiſſime eſt productio ali-
cuius viuentis a pricipio viuē
ti coniuncto ſm rationem per-
fecte ſimilitudinis in eadē na
tura. ſcilicꝫ ſpeciei. ſed talis eſt
generatio verbi diuini. proce-
dit enim ſm modum rationis
intelligibilis. que eſt operatio
vite. ſm rationem perfectiſſime
ſimilitudinis. non in naťa ſpe-
ciei: ſed in natura numero vna.

E Quintum eſt ꝙ licet ver
bo increato conueniat proprie
concipi et generari: non tamen
conuenit ei proprie pari. et iō
minus proprie conuenit ei ſeu
cōueniēs ē ei parturiri. vñ ꝙ ip
ſa ſapientia dicit hic. ego partu
riebar. figura eſt. eſt enīꝫ antro
poſpatos. quando videlicꝫ paſ-
ſio hominis attribuit deo. pari
enim et parturiri conueniūt v-
bo creato humanitus. hec enīꝫ
dicunt quendam laborem ⁊ q̄n
dam conatum de communi le-
ge. verbum autem creatum hu
manum certe producitur cum
quodam labore. ſcilicet ſtudij
et conſilij. et cum quodam diſ
curſu ab imperfecto ad ꝑfectū.
et a premiſſis ad concluſionēꝫ
verbum autem increatum ſine
tali labore producitur. ⁊ ſine ta
li diſcurſu. Forſan enim prim⁹

actus diuinus qui fuit ab eter-
no: fuit ipa productio verbi. Et
dico forſan. quia ſm aliq̄s ītel
lectio creaturarūꝫ preceſſit ſm
quendam modum intelligen-
di productionem verbi. vtrū-
qꝫ tamen fuit ab eterno Sex
tum eſt ꝙ productio ſecunde ꝑ
ſone diuine aliquando nomīa-
tur dictio. ⁊ tunc producit ſe-
cunda perſona ſub ratione ver
bi. verbum enim dicendo pro
ducitur. aliquando autem no-
minatur generatio. et tunc ter-
minatur ad ſecundam perſonā
ſub ratione filij. filius enim ge
nerando producitur. procedit
enim ſecunda perſona per mo
dum intellectus. ⁊ ideo dicen-
do. producitur tanquā verbum
procedit etiam per moduꝫ na-
ture. ⁊ ideo generando produ-
citur tanquā filius. Iſtos au-
tem duos modos productiōis
exprimit pſalmiſta in perſona
filij. cum dicit. Dominus dixit
ad me: ecce pria productio. di-
xit. filius meus es tu: ego hodie
genui te. ecce ſecunda. Scien-
dum autem ꝙ ſicut verbum et
filius ſūt vna tm̄ perſona. nec
dr̄nt illa niſi ſola ratione. ita
dicere ⁊ generare ſunt tm̄ vna ꝓ
ductio realiter. quia ſola diffe-
runt ratione. Sequitur in tex-
tu. [Adhuc] ſupple cum eram
concepta. ⁊ cū parturiebar [ter
ram non fecerat] ſupple deus.

[et flumina] .i. creaturas in ſu-
is ſpeciebus diſtinctis que di-
cuntur flumina. tum quia a deo
fluunt. tum quia fluunt in ſeip-
ſis [et cardines orbis terre] .id
eſt partes terre orbiculares ad
inuicem diſtinctas ꝛ ſibi inui-
cē oppoſitas. Iſti cardines ter-
re poſſunt dici quattuor mun-
di climata. que idcirco dicun-
tur cardines quoniam ſicut o-
ſtium vertitur in cardinibꝰ .ſic
et totum celum voluitur ſuper
iſtis climatibus. F [quā-
do preparabat celos aderam.]
Ubi poſtquā increata ſapiētia
oſtendit ſue nature ſeu eēntie e-
ternitatem. oſtendit ſue poten-
tie immenſitatem. Et facit duo
Primo enim oſtēdit ꝙ ſua po-
tentia eſt immēſa. per hoc ꝙ di-
cit hic ſua operatio ꝛ ipius pa-
tris eſt omnino indiuiſibilis.
Secundo probat ꝙ ſua opera-
tio eſt ſumme delectabilis. in-
fra. [et delectabar per ſinglos
dies]. Adhuc circa primū tria
facit. Primo enim oſtendit ꝙ
ſua operatio ꝛ ipſius patris eſt
omnino indiuiſibilis .quantū
ad productionem nature ſup-
me. ſcilicet celeſtis. Secūdo o-
ſtendit hoc idem quantum ad
productionem nature medie.
ſcilicet aque. aeris. ꝛ ignis. ibi.
[quando certa lege] Tertio o-
ſtendit idem quantum ad pro-
ductionem nature infime. ſcili-
cet terreſtris. ibi. [quando ap-
pendebat fundamenta terre].
Dicit ergo quantum ad primū
[Quando preparabat celos].
id eſt naturam corporalem ſu-
premam. vt ſunt q̄ttuor celi. ſi-
cut dictū eſt alias .propter q̄d
dicit pluraliter celos. [prepara-
bat] dico in eſſe producendo. ꝛ
quoſdam de iſtis ſtellis ador-
nando. ſicut firmamentum in
quo ſunt ſtelle fixe. ꝛ ſicut ſunt
alij ſeptem orbes inferiores in
quibus ſūt ſtelle erratice. ſcili-
cet. Saturnꝰ. iupiter. mars. ſol
venus. mercurius. luna. Job
viceſimoſexto capitulo. Spiri-
tus eius ornauit celos. [quan-
do] dicit iſta ſapientia ſic [pre-
parabat celos aderam] vna cū
ipſo operans et producēs. Se-
quitur quo ad ſecundum [quā-
do certa lege ꝛ gyro vallabat ab-
yſſos.] id naturam mundi me-
diam. in quo ſunt tria elemen-
ta. aqua ſcilicet. aer. et ignis. p-
pter quod dicit pluraliter ab-
yſſos. Dicuntur autē hec tria
elementa pluraliter. abyſſi .pro-
pter profunditatem. ꝛ propter
carentiam lucis. quantum eſt
de ſe. vnde ꝛ iſta ps media quā-
doq; fuit chaos appellata. Di-
cit ergo. [quando] ſcilicet de-
us pater [vallabat abyſſos] id
eſt certum ſitum et locum deter-
minabat. [Certa lege]. id eſt
inter ſuperiorem et inferiorē

partē mūdi.non ſupra nec īfra
[⁊ gyro.]q̄a orbe celi vallauit
iſtā mediaꝫ naturaꝫ.vel[gyro]
quia elementa naturaliter ha-
bent ſpericā figuram. quando
ergo ſic vallabat. repete.aderaꝫ
ſicut prius.Magis autē expri-
mit partes iſtiꝰ nature medie
quando addit[quādo ethera]
id eſt ſuperiorē ꝑtem aeris.Eſt
enim ether ſm ariſtotilē ſupe-
rior pars aeris.ꝓpinquior igni
[quando]igit̃ deus pater[fir-
mabat ethera ſurſum].i.firmi
ter ſituabat iuxta ignem ſpe-
ram aeris.cuiꝰ tantū tangit ſu
periorē partē.ꝑ ipſam dans in
telligere aerem ⁊ ipſam etiā ſpe
ram ignis.quia ſecūdū ariſto-
tilem.pars ſuperior aeris idcir
co ether dicitur. quia eſt cito in
flāmabilis ab igne.Et dicit fir
mabat ſurſum. quia ⁊ ſi elemē
ta ſm ꝑtes ſint corruptibilia.ſe
cūduꝫ totum tamē non poſſunt
corrūpi.vnde ſm totuꝫ ſunt in
locis ſuis perpetue firmata.re-
petendo aderaꝫ.ſicut prius.
¶ Deinde tangit aliq̄d de ele
mento aque.d.⁊ ſup.[q̄n libra
bat fontes aquarū].i.effuſiōes
ſeu emanationes aquaꝝ de ſu-
is principiis originalibꝰ.Fon-
tes enim dicuntur a fundendo
[Librabat]dico id eſt. mode-
rabat ſcilicet in numero ponde
re et menſura. ſicut ceteras cre-
aturas.ſapiētie vndecimo.Itē
Iſay.xl.Menſus eſt pugillo a
quas.⁊ Job.xxviij. Appendit a
quas in menſura.Iſti autem li
brationi ſeu moderationi cō-
tradicit illa immoderatō aqua
rum.de qua geneſis.vij. Rup-
ti ſunt omnes fontes abyſſi ⁊c.
Sequit̃ quātū ad idem[quan
do circūdabat mari terminuꝫ
ſuuꝫ]id eſt ſitum ſuū.de quo ī
p̄s.Terminum poſuiſti queꝫ
nō tranſgredietur ⁊c.Iſta autē
libratio aquaꝝ facta fuit quan
do dixit deus.Congregent̃ aq̄
omnes que ſub celo ſunt in lo-
cum vnuꝫ.Geneſis p̄mo.Job.
xxviij.Cōcluſit ſup.ōs.hoſtiis
mare.⁊ ibidē. Circūdedit illō
terminis ſuis.]⁊leges ponebat
aquis ne tranſirent fines ſuos]
id eſt littora qd̄ ideo fecit deus
vt homines ⁊ animalia viuere
poſſent.Cum eniꝫ aqua ſit ter-
ra ſuperior totā terram coope
riret.niſi deus poſuiſſet ei legē
ne tranſeat fines ſuos.Seq̄tur
[Quādo appendebat]Ubi oñ
dit tertiuꝫ vicꝫ ꝙ ipſa fuit opa
ta vna cū patre in productione
nature infime.ſ.terreſtris.d.
[quando appendebat fūdamen
terre].i.terrā.q̄ eſt omniuꝫ vi
ſibilium fundamētum. quam
dicit appenſaꝫ.vt innuatur mi-
rabilis operatio creatoris cir-
ca terram.que non innititur ali
cui extra ſe.ſed immediate circū
ferentie celi quaſi appenſa fūda

tur ſuper ſe. iuxta illud pſalmi. Qui fundaſti terraꝫ ſuper ſtabilitatē ſuaꝫ. ꝛc̄ Job. xxvi. Appendit terraꝫ ſup nihili. vel potius ſtat appenſa. virtute creatoris. yſaye. xl. Quis appendit tribus digitis molem terre id eſt tribus perſonis diuinis. creatio enim terre ꝛ appenſio opatio eſt trinitatis. Indiuiſa eiꝫ ſunt opera trinitatis vel tribus digitis id eſt tribus elementis inter ipſam et celum. vel tribꝰ digitis ſcꝫ modo. ſpecie. ꝛ ordine. vel numero. pondere. ꝛ menſura. Uel ſic. [quondo appendebat fundamenta terre.] que quidem fundamēta ſūt tria q̄ faciunt ſtabilitatem ipſius terre Primū eſt ſtatus centri. qui ē in medio ipſiꝰ. a quo nullo modo poſſunt aliq̄liter elongari ptes illius. niſi violenter. quia tunc aſcenderent contra naturā ſuam. Secundum eſt inclinatio omnium partium terre ad ipſum centrum. Tertiuꝫ eſt cōiunctio aque ipſi terre. ſine qua redigeretur in pulvereꝫ ipſa terra. Iſta autē fūdamēta dicit appendi. ſicut dictum eſt ſtatim. principaliter autem virtute creatoris. ſicut quedaꝫ ſedes ſeu q̄dam cathedra. Dicit ergo iſta ſapientia. [quando] ſ. deus pater [appendebat ꝛc̄. [cū eo eram cuncta componens ꝛc̄.] Johannis primo. Omnia per ipſum facta ſunt. per quod innuitur patris et filij vna ſubſtantia eſſe. quorum enim vna eſt operatio. eſt ꝛ vna ſubſtātia. Si autem quereretur quare non fit hic mentio de productione nature angelice. Poteſt dici. ꝙ quia angeli ſunt inuiſibiles. ꝛ ī nullo noti hominibus: idcirco non fecit de ipſis mentionem. ſicut nec moyſes quando deſcripſit opera trinitatis. Geneſis primo. Uel poteſt dici ꝙ ſicut moyſes. ſm beatuꝫ auguſtinuꝫ intellexit naturam angelicam. quando dixit. In principio creauit deus celum ꝛ terram. ſup quo gloſa. celum id eſt naturā angelicam. Ita forte hic intelligit per celos bonos angelos et per abyſſos malos. ꝛ per ethera naturam celeſtem. Sed tūc nulla fieret mentio de igne ꝛ aere. ſed tantum de aqua ꝛ terra. Non eſt curandum de iſtis. qꝛ hoc certiſſimum eſt ꝙ dei filiꝰ omīa viſibilia ꝛ īuiſibilia vna cum patre produxit. vnde dixit ipſe filius. Johannis quīto. Quecumqꝫ pater facit ꝛ filius ſimiliter facit. ⁋ Sequit̄ [Et delectabar]. Ubi oſtendit iſta ſapientia ꝙ ſua operatio fuit ꝛ eſt ſumme delectabilis. Et primo oſtendit ꝙ ſua operatio fuit ꝛ eſt ſūme delectabilis generaliter in productione omīs creature. Secundo ꝙ eſt dele

ctabilis ſpecialiter in produ-
ctione gratie. per quam homi
nes inhabitat. Ibi [et delicie]
Dicit ergo [⁊ delectabar] ſup.
delectatione maxima. operan-
do vna cum patre. [per ſingu
los dies] .i. ſm gloſam a dieb⁹
eternitatis vel [p̱ ſingulos di
es] ſcilicet creationis. diſtin-
ctionis. ⁊ ornatus de quibus
geneſis primo. delectabar qui-
dem in ipſo deo patre eternali
ter infinita delectatione. Infini
ta enim delectatio eſt qua dele
ctatur filius in patre. ⁊ pater in
filio. in hoc ꝙ vn⁹ videt in alio
infinitum delectabile. ſcilicȝ di
uinam eſſentiam quantum vi-
ſibilis eſt. ⁊ diligit quantuȝ di
ligibilis eſt. ac per hoc eſt ĩ vtro
que delectatio. Cum enim de-
lectatio reſultet ex coniunctiõe
conuenientis cum cõuenienti.
cum inter diuinas perſonas ſit
ſumma ꝯiunctio ⁊ conuenien
tia ⁊ in eis ſit ſummũ bonuȝ ſci
licet diuinitas. ⁊ continẽtia ip-
ſius ſummi boni ſcilicet appre
henſio. ſequitur ꝙ in eis eſt ſũ
ma iocunditas ⁊ delectatio in-
finita. Que autem dicta ſunt ꝺ
patre ⁊ filio quantum ad eternã
durationem. ⁊ quantuȝ ad eter
nam operationem. ⁊ quantum
ad iocundiſſimam delectatio-
nem. ĩtelligẽdũ etiaȝ eſt de ſpi
ritu ſancto. non enim diſting-
uitur ab eis quantum ad iſta
tria: ſed ſolum diſtinguitur a
filio in hoc qꝺ eſt concipi et ge-
nerari. vnde omnia alia in iſta
lectione dicta conueniũt ei ſic ⁊
filio exceptis illis duobus ver
bis Concepta ſum. ⁊ ego p̱turi
ebar [delectabar dico in patre
meo ludens. id eſt delectans ⁊
letificans ipſum. ſicut ille qui
ludit coram aliquo. delectat ⁊
letificat ipſum. [⁊ ludens in or
bem terrarum] id eſt gaudens ip
ſumqȝ letificans de orbe terra
ruȝ a me repreſentato. a me eti
am vna ſecum in eſſe producto
Vel [ludens in orbẽ terrarum] .i.
ludere faciens homines in or-
bem terrarum. ſicut ludunt homi
nes quando de vno ad alium
proĳciunt pilam. Monarchia
enim fuit primo apud chalde-
os. ⁊ poſtea fuit proiecta pila ĩ
perſas ⁊ medos. qui poſt calde
os habuerũt monarchiam ⁊ ſic
de aliĳs. vnde ſic ludit de⁹ ꝗtti-
die. id eſt homines ludere facit
quando regnum de gente in gẽ
teȝ transfertur. Unde ſapiens
dicit Eccleſiaſtici decimo capi-
tulo. Regnum a gente in gen-
tem transfertur propter iniuſti
cias et iniurias ac diuerſos do
los. et cetera. Sequitur [⁊ de-
licie mee eſſe cum filĳs homi-
num]. vbi oſtendit ꝙ ſpeciali-
ter delectatur in productione

gratie ꝑ quã ĩhabitat hominuȝ
mentes quaſi diceret ⁊ ſi dele/
cter in productiõe omnis crea/
ture. quam maxime tamen de/
lector in productione gratie. ꝑ
quam inhabito hominum fili
os. ⁊ in amore ego quieſco. et e
os ad amorem meum ego per/
duco. ⁊ ĩ amore eos ad meã vi/
ſionem perduco] Sequi
tur [Nũc ergo filij audite me]
Ubi tertio poſtquam iſta ſapi
entia ꝺ̓ſcripſit ſue exiſtẽtie eter
nitatem. ⁊ potentie immenſita
tem. hic vltimo oſtendit vel de
ſcribit ſue doctrine vtilitatem
Et facit tria. Primo enim oſtẽ
dit fructum ſuam doctrinam
audientium ⁊ auditam cuſto/
dientium. Secundo oſtendit
fructum in ſua doctrina perſe/
uerantium ibi [Audite diſci/
plinam] Tertio oſtendit fru/
ctum complementum ſue doc/
trine aſſequentium ibi [qui me
inuenerit] Quantuȝ ad primũ
infert de ꝑmiſſis. ergo quia ſũ
talis ⁊ talis. ſicut ſcriptum eſt.
[filij] ſup. hominum. quos eti/
am vocat nũc ſuos filios deus
ſciȝ in vita preſenti quando eſt
neceſſitas [audite me] id ẽ doc
trinam meam auribus cordis
percipite. iuxta illud pſ̃. Ueni
te filij au. me. Quare ãt ſic mo/
neat. ſubdit cauſam dicẽs [Be/
ati qui cuſtodiunt vias meas]
id eſt precepta mea. monita et
conſilia. que ſunt vie ducentes
ad vitam. Quantum ad ſecun
duȝ addit [Audite diſciplinã]
id eſt doctrinam meam. que ẽ
omnium viciorum correptio ⁊
bonorum morum diſciplina.
[et eſtote ſapientes] ſupple. ꝑ/
ſeuerantes in ea vſque in fineȝ.
[⁊ nolite abijcere eã] ſupple ab
ea recedendo ſed eius doctrine
continue adherendo. Quare
autem ſic moneat. ſubdit cau/
ſam dicens [Beatus homo]
nunc ſupple in ſpe. et tandem
erit in re [qui vigilat ad fores
meas q̃ttidie et obſuat ad po/
ſtes oſtij mei] vbi nota quot ꝑ
ma porta per quam intratur ⁊
intrauerunt homines ad veri/
tatis noticiaȝ fuit ſcriptura ve
teris teſtamenti. Fores autem
iſtius porte ſunt ſcriptura mo
ſayca. Oſtium autem per qđ
citius et magis de propinquo
intratur ad veritatis notitiam
eſt ſcriptura euangelica. Po/
ſtes autem iſtius oſtij ſunt ſcri
pture apoſtolice per quas per/
fectius intelligitur euangeliuȝ
criſti. Uel poſſunt dici fores in
nocentia ⁊ pẽitentia. ſine qua/
rum altera in celeſte palatium
nõ intrauit vel timor vel amor
Hoſpitium autem iſtud eſt ip
ſe Jeſus chriſtus dñs noſter q̃
dicit de ſe ipſo, Johannis. x. c.

Ego ſum oſtium. poſtes autez
iſtius oſtij ſunt eius corpus et
anima. Uel oſtium poteſt dici
peccatorum cõfeſſio. poſtes au
tem contritio ⁊ ſatiſfactio. Dič
ğ. Beatus homo qui vigilat.
⁊č. Uel ad litteram loquitur ƌ
foribus templi in quo diſceba
tur ſapientia. Quantum autez
ad tertium ſubditur [Qui me
inuenerit] id eſt quaſi comple
mentuz doctrine mee aſſeq̇ me
meruerit: [inueniet] vitam ſup
ple. anime videlicet illam q̄ cõ-
ſiſtit in contemplatione diuine
eſſentie in tribus perſonis. de
qua dicit ſaluator Johan. xvij
Hec eſt vita eterna. ⁊č. [⁊ hau
riet] id eſt abundantiſſime ac-
cipiet [ſalutem] id eſt ꝑfectā
beatitudinez corporis [a dño]
ſup. tanq̄ꝫ a fonte vite. de quo ī
pſalmo. Apud te eſt fons vite.
⁊ tanquam a torrente volupta-
tis. vnde dicit idem propheta
in pſalmo. Inebriabuntur ab
vbertate domus tue: et torren-
te voluptatis tue potabis eos.
⁊ cetera.

Itez de natiuitate btē Ma
rie virginis ⁊ de eiuſdem con-
ceptione.

Sermo ſcđs.

Modo ex
ponam⁹ iſtā lectio
nem de glorioſa virgine Ma-
ria matre chriſti ℞ Dictū
eñi fuit ſupra. ꝙ ſi initiū viaꝝ
dñi ſumař pro initio tempis ğ
tie. ſeu pro initio operū recrea-
tionis: que fecit dei ſapientia ī
nouo teſtamēto. ⁊ que ſunt que
dam vie celeriter ducentes ho-
mines ad veram dei cognitio-
nem: tunc cõuenienter exponiř
preſens lectio de Maria virgi
ne matre verbi ⁊ filij dei patrꝭ.
Et ſciendum ꝙ beata virgo in
verbis iſtius lectionis quaꝫ le
git eccleſia loco epiſtole in feſto
conceptionis ⁊ natiuitatis eiuſ
dem virginis matris: de ſe ipa
ſꝫm ſpūalem intelligentiā ſeptē
oſtendit. videlicet. Primo ſui
a filio ſpūalem inhabitationez
cum premittit [Dominus poſ
ſedit me] Secūdo ſui a filio e-
ternalem ordinationem. cū ad-
dit [ab eterno] Tertio pro filio
temporalem generationem. cū
ſubiungit [non dum erant ab-
yſſi] Quarto ſui cum filio cor-
poralem conuerſationem. cuꝫ
ſubiungit [quādo preparabat
celos aderam. Quinto ſui in fi
lio ſpiritualem delectationem i.
cum ipſa ſubmittit. [Et dele-
ctabar per ſingulos dies. ⁊č.]
Sexto ſuam ad filios mater-
nalē affectionem. cum admit-
tit. [Et delicie mee eſſe cum fi-
lijs hominum. ⁊č. Septimo ſu
am ad filios ſeu ad diſciplos

magiſtralē eruditionē cum cō-
cludit [Nūc ergo filij audite me]
Primo ergo deſcripſit virgo
ſui a filio ſpūalem inhabitatio
nē. cum p̄mittit [Dñs poſſedit
me ⁊c̃. Ubi ſciendū ꝙ vie dei q̄
rectius tuti⁹ ⁊ citius ducūt ho
mines ad celū ſunt illa opera q̄
fecit deus in nouo teſtamēto q̄
oīa fuerāt ſancta ⁊ ſanctitatꝭ
inductiua ⁊ etiā exemplatiua.
Quas vias petebat ꝓpha ī pſ̄.
dicēs. Uias tuas domīe demō
ſtra mihi. Primū āt initiū iſta
rum viarū. i. operū ſuorūꝫ fuit
primū opus ſanctū. i. ſanctita-
tis inductiuū. qđ fecit ipē in p̄-
ma ꝑſona ꝑtinente ad nouū te-
ſtamentū. que fuit virgo mater
eius. ⁊ illud primū opus ſctm̄
fuit ipſius virginis ꝯceptio. nō
quidē p̄ma que fuit in ſeminuꝫ
transfuſione ⁊ ꝯiunctōe. quia quā
uis hec fuerunt ſine pctō. quia
parētes ipſius erant iuſti. fuerūt
tn̄ cum viciosa nature deordi-
natōe. Nec ſecūda cōceptio vir
ginis. que fuit cū culpe origīa
lis ꝯtractione. qn̄ eius aīa fuit
ſuo corꝑi infuſa. Sed tertia cō
ceptio: que fuit in grē ꝯceptiōe
⁊ eius ſanctificatōe ⁊ a pctō o-
riginali emūdatione: fuit p̄mū
opus ſanctū quod fecit de⁹ in
iſta p̄ma ꝑſona noui teſtamen-
ti. ſcꝫ in virgine maria. Prima
conceptio fuit ſexto ydus decē-
bris. Secunda fuit poſtea oc-
togeſimo die. Cum eīn pecca-
tū originale nō ſit formabile ni
ſi in aīa: nō potuit virgo con-
trahere pctm̄ illud donec aīa
fuit ſuo corꝑi vnita. Dicūt aūt
naturales ꝙ corp⁹ maſculi cō-
ceptū aīa⁊ quadrageſimo die
corpus aūt femelle octogeſimo
Tertia aūt virginis ꝯceptio q̄
fuit in gratia: cito poſt eius aīa
tionē ſecuta: fuit forſan eađ die.
neſcit tn̄ quando. Sed hoc fir
miter tenet eccl'ia ꝙ ante natiui
tatē ex vtero fuit ſanctificata. et
in gratia ꝯcepta. Qñcunqꝫ aūt
ſit feſtum de ꝯceptōne: ad iſtaꝫ
tertiā ꝯceptionē debet eſſe cele
brantiū reſpectus. vñ ⁊ iſte ec-
cleſie que iſtud feſtū celebrant
ſexto ydus decēbris referunt ſe
ad iſtam ſanctificatione ⁊ con-
ceptionē in gratia. que tn̄ ma-
gis fuit poſtea citi⁹ quo cē po-
tuit poſt octogeſimā diē. Pri-
mū ergo op⁹ ſanctū. i. ſanctita-
tis inductiuū factū in prima ꝑ
ſona noui teſtamēti. i. in ſctā vir-
gine fuit eius ꝯceptio. nō p̄ma
nec ſecūda. ſed ſolū tertia. q̄ fu-
it in grā ⁊ in plena ſanctitate.
Hoc ergo fuit p̄mū initiū via
rū dñi. Et certe in iſto initio do
min⁹ poſſedit virginē ſicut hō
domū ſuā mūdā poſſidet. quia
ipſam inhitauit ꝑ grām. ⁊ ꝑ tan
tā grām. vt dić Ber. q̄ ei⁹ ſctifi
cauit ortū. ⁊ deinceps ab oī pec
cato ſeruauit īmunē. Scđm āt

initiū viarū domini magis eui
dens fuit ſecundū opus ſanctū
quod fecit ipſe in virgine ma-
tre ſua. ꝛ hō fuit virgis ipſiꝰ na-
tiuitas. que ſancta cōſtat. de q̄
eccl'ia cantat. Natiuitas tua di
genitrix ꝛc̄. Et bene natiuitas
virginis dicitur initiū viarum
domini. quia fuit magꝫ euidēs
q̄ꝫ cōceptio. Et iuxta dictuꝫ cō
mune. tunc dicit̄ res fieri quan
do p̄mitus innoteſcit. Ptꝫ au
temꝗ in iſto initio. i. i natiuita
te virginis dominus poſſedit
ip̄am virginē ſicut pulchrū ſu
um tabnaculū ꝛ ſacrariū gra-
tiarum. Quocūqꝫ ergo modo
ſumat̄ hic initium ſiue pro cō-
ceptione virginis. ſiue pro ſua
natiuitate: cōuenienter pōt di-
cere virgo primū verbū iſtiꝰ le
ctionis. [Dominus] ſcꝫ tritas
[poſſedit me] in me habitando
per gratiā: ſicut homo poſſidet
domū ſuā quā inhabitat [Poſ
ſedit] dico [me ab initio viaꝝ
ſuarum] id eſt operū recreatio
nis que fecit in nouo teſtamen
to. quorū quidem operū ſeu q̄-
rum viarum initiū primū fuit
conceptio mea in gratia. vt di-
ctuꝫ ē. Secundū aūt magꝫ eui-
dēs: fuit natiuitas mea ſancta
[Poſſedit] dico [me anteq̄ꝫ q̇c
quā faceret a p̄ncipio] ſcꝫ eccle-
ſie ꝛ noui teſtamēti. i. anteq̄ꝫ ga
brielē ad me ſalutandā mitte-
ret. anteq̄ꝫ dei filius de me car-
nem ſumeret. an̄q̄ꝫ vocaret ma
gos ab oriente. ꝛ paſtores a iu-
dea. anteq̄ꝫ ap̄l'os ad ſe trahe-
ret vt euangeliū cōderet. [Poſ
ſedit me anteq̄ꝫ quicq̄ꝫ facerꝫ a
p̄ncipio] ſup. eccleſie inhabitā-
do per gr̄am. ꝛ in me delectabi
liter q̇eſcendo. ¶ Sequit̄
ſecundū. vbi oſtendit ſui a filio
eternalem ordinationē. dicens
[Ab eterno ordinata ſum] id ē
preuiſa ꝛ electa: vt eſſem prom
ptuariū gratie. filij dei hoſpiti
um. trinitatis tricliniū. ꝛ pctō
rum refugium [Et ex antiq̄ſ]
ſum p̄uiſa ꝛ electa. Et bene ex
antiquis. quia ante omne tem-
pus anteq̄ꝫ terra fieret. ad lr̄aꝫ
terra elemētalis. vel materia p̄-
mordialis. vel eccl'ia generaliſ
Sequitur tertiuꝫ. vbi oſtendit
ſui pro filio in ip̄a incarnatiōe
tp̄alem generationē. ꝛ tangit e-
ius conceptionē. que fuit eius
generatio in vtero. ꝛ natiuita-
tem que fuit eius generatio ex
vtero. dicēs. [Nondum erant
abyſſi] id ē ſcripture veterꝫ te-
ſtamenti. ſcripture. ſ. moſayca
ꝛ ꝓphica [nōdū erāt] ſup. reue-
late. imo adhuc tenebre erāt ſu
per faciē abyſſi. Gn̄. j. [Et ego
iā ꝯcepta erā] ad lr̄am in vtero
ſctē anne matrꝫ mee. [Adhuc]
ſup. qn̄ ꝯcepta erā: deꝰ ip̄e [ter-
rā nō fecerat] i. eccl'iā nō cōgre
gauerat. [ꝛ flumina] ſup. non
fecerat. i. euāgelia q̄ ſūt aq̄ viue

flumina.nō ꝯdiderat [⁊ cardi
nes orbis terre]id eſt apl'os q̇
ſunt cardines eccl'ie in orbē ter
rarū longe lateq; diffuſi. [non
fecerat]id eſt nō vocauerat. Et
recte apl'i dicunt eccl'ie cardīes
quoniā ſicut oſtiū in ſuis nitit
cardinibꝫ.ſic tota eccl'ia in apo
ſtolorū exēplis ⁊ doctrina. Se
quit [nec dū]ſup. qn̄ concepta
eram [fontes aquarum erupe⸗
rant]id eſt ſacre doctrine ꝺ ore
apl'orū effluxerant [nec dū mō
tes]id eſt maiores ſcti [ꝯſtite⸗
rant graui mole]id ē ꝗuitatis
pōdere ſtabiliti.ſup. qn̄ conce⸗
pta erā [Ante colles]i.aū mīo
res ſctōs qui fuerūt tp̱e gratie
[ego p̱turiebar]ſcꝫ de vētre ſan
cte anne matris mee.ad litterā
iſto die.ſcꝫ ſexto ydus ſeptēbris
Seqt [qn̄ p̱repabat celos.]
Ubi quarto deſcribit ſuā cum
filio corp̱alē ꝯuerſationē.dicēs
[Qn̄ preparabat celos].i.qn̄ fili
us meꝰ vocabat apl'os ⁊ fidles
alios ⁊ donis grē ipos adorna
bat [aderā].i.cū ipo corp̱aliter
erā.q̄ſi exēplar ꝑtn̄s ad iſta [qn̄
certa lege ⁊ gyro vallabat abyſ
ſos].i.qn̄ demōes in abyſſum
dānationis vallabat.i. ligabat.
[certa lege].vicꝫ ipos ab hoī⸗
bus elōgādo.ipoſq; ab eiſdē ex
pellēdo.⁊ ne deinceps alicui ī⸗
ferrent violentiā ipſis iniungē
[⁊ gyro] id eſt ipos demones
q̄i gyrari faciēdo.ſ.ab hoibꝫ ex
pellēdo ⁊ in porcos intrare per
mittendo.ſe ab eis tentari ⁊ tā
gi ſuſtinendo.⁊ tādem ipos cō
fundendo.quando dicit virgo
filius meus iſta faciebat [ade⸗
ram]id eſt cū ipo totaliter erā.
Sequit [qn̄ ethera]id eſt quā
do viros ethereos ⁊ heroycos.
[firmabat ſurſum]id ē firma⸗
ri faciebat per gratiā ſpūſſācti.
[ſurſum]ſcꝫ in celeſtibꝫ bonis.
vel [firmabat]id eſt firmari p̱
mittebat [ſurſū]id ē in celo di⸗
cēs eis Math.v.c. Btī paupe
res ſpū ⁊c. ⁊ infra eoꝺ . Gaude
te ⁊ exultate ⁊c.ſup.qn̄ iſta faci
ebat aderam.ſicut prius. Seq̄
tur [Quādo librabat fontes a
quarum]id eſt quando aquas
omnes ad ſacramentū baptiſ⸗
mi ordinabat.⁊ tactu ſue car⸗
nis mundiſſime vim regenera
tiuam ipſis conferebat. vel]li
brabat]id eſt ſacram doctrinā
et libra et menſura debita mini
ſtrandam eſſe docebat. dicens
apoſtolis illud. Nolite ſanctū
dare canibus .ſupple.quando
iſta faciebat filius meus:ade⸗
ram.ſicut prius. Sequitur
Quando circundabat mari ter
minum ſuum.id eſt quādo im
perabat mari .id eſt facta ē trā⸗
quillitas.vel [quando circun⸗
dabat] id eſt circūdandū ⁊ po
nēdū dicebat [mari]i. mūdāe
amaritudi [ꝑminū ſuū.⁊ legeꝫ
ponebat]id eſt ponēdā dicebat

[aquis]id eſt mundanis flucti
bus. ꝛ demonũ tentationibus
[ne trãſirẽt fines ſuos] ꝛ h̄ ne
ipſi electi ducerent̃ in errorem
Dicit em̄ ipe Math. xxiiij. ca.
ꝙ niſi breuiati fuiſſent dies il-
li. i. breuiarent̃ antixp̄i tentatio
nes ꝛ tribulatiões: nõ fierꝫ ſal-
ua omnis caro: ſed ꝓpter electõs
breuiabunt̃ dies illi. ꝛ h̄ ẽ circũ
dari mari t̃minũ ſuũ. ꝛ legẽ po
nere aquis. i. ꝑmitt ere homies
ſic tentari vt poſſint ſuſtinere.
qñ igit̃ chriſt⁹ iſta faciebat: ego
aderã. dicit virgo. ſicut prius.
Sequit̃ [Qñ appendebat fun
damẽta terre]id eſt qñ eccleſiã
petri que omniũ eccleſiarũ fũ-
damentũ eſt. ſup ſeip̄m firma-
bat. dicẽs petro illud Matth.
xvj. Sup hanc petrã edificabo
eccl'iam meã. Uel [qñ appende
bat fundamẽta terre]id eſt q̄n
do corpus ſuum ꝛ membra ſua
virtutũ anĩe fundamẽta in cru
ce appendi ꝑmittebat [cuꝫ eo
eram cũcta cõponẽs]id eſt ſibi
cõponenti cõgaudens. ꝛ grati-
as agens. ꝛ in cruce pẽdenti cõ
dolens ꝛ ꝯpatiẽs M Se
quitur [Et delectabar] Ubi q̄n
to deſcribit ſuã in filio ſp̄ũalez
delectationẽ. di. [et delectabar]
Ad lrãm. cum filio meo ꝛ deo.
ſup. maxĩa delectatõe. Nõ fu-
it tanta delectatio alicui⁹ puri
hominis viatoris q̄nta fuit ma
rie virginis in ſuo filio ꝛ cũ fi-
lio ꝛ de ip̄o [per ſingl'os dies]
quibꝫ fuit mecum ꝛ ego ſecum.
maxime in diebꝫ illis in quib⁹
ip̄m concepi. peperi. ꝛ magis p̄-
ſentaui. ꝛ in templo obtuli [lu
dens corã eo]id eſt gaudẽs. vel
ludens ad lr̃am. ludo honeſtiſ
ſimo. ſicut mat̃ ludit corã filio
[omni tempe] etiã in die mor-
tis ſue ego ꝛ ſi doloris gladiuſ
meã ꝑtranſibat anĩam: gaude-
bam tñ ꝓpter ſalutẽ mũdi ꝛ ſpẽ
ſue reſurrectõis. ꝛ [ludens]ad
lrãm. maxime cũ erat puer. [in
orbe terrarũ] id eſt in medio or
bis terrarũ. ſ. in iudea. q̄ ẽ me-
dium terre. Sequit̃. [ꝛ deli-
cie mee] Ubi ſexto d̾ſcribit ad
ſuos filios. id eſt ad chriſtiãos
maternalẽ affectionẽ. di. [ꝛ deli
cie mee eſſe cuꝫ filijs hominũ]
vt ſcilꝫ ſim eoꝝ aduocatrix. ꝛ ĩ
periculis auxiliatrix. ꝛ corã fi-
lio meo culparũ excuſatrix. ꝛ g̃
tiarũ procuratrix Sequitur
[Nunc ergo filij au. me] Ubi
ſeptimo ꝛ vltimo deſcribit ſuã
ad filios ꝛ diſcipulos mo̾ralez
eruditionẽ. deſcribens em̄ fru-
ctum ſue doctrinalis eruditõiſ
Primo tangit fructũ ſuam do
ctrinã audiẽtiũ ꝛ auditã cuſto
diẽtiũ. Secũdo d̾ſcribit fructũ
in ſua doctrina ꝑſeuerantium.
ibi [Audite diſciplinã] Tertõ
deſcribit fructũ cõplementum
ſue doctrine aſſequentium. ibi
[Qui me inuenerit] Propter

ꝑmū dicit ita inferēdo ex ꝑmiſ-
ſis. ergo qꝛ delicie mee eſſe cuꝫ
filijs hominuꝫ. vt [filij]. i. vos
omnes chriſtiani [audite me]
. i. dotrinam meā aure cordis ꝑ
cipite: Omnes chriſtianos vir
go puerꝑa vocat filios. Ipſa re
uera mater ē omniū. Ipſa eniꝫ
q̄ue vera mr̄ eſt capitꝭ. i. xp̄i. mr̄
eſt ſui corpis myſtici. qđ eſt ec-
cleſia fideliū. Quare aūt ſic mo
neat aſſignat cauſam d. [Bea-
ti qui cuſtodiunt vias meas]
. i. monita et ꝯſilia que ſunt vie
ducentes ad vitā. ſicut fecerunt
illi quibus ip̄a dixit. Q̄dcūqꝫ
dixerit vobis filius meꝰ facite.
Joh. ij. vel qui cuſtodiunt vias
meas. i. qui imitāť ſm ſuū mo-
dulū mea oꝑa ⁊ exemplū: tales
quidem ſunt nūc beati in ſpe. et
tandē erunt ī re. Propter ſcđm
addit [Audite diſciplinā]. id ē
doctrinā meam. que ſup. cūcta
cōp̄mit vicia. cunctoſqꝫ bonos
mores cōponit. [⁊ eſtote ſapiē
tes] ſupp̄. in doctrina mea. fir-
miter ꝑſeuerātes. [⁊ nolite abij
cere eam]. ſ. doctrine cōtrarie.
mundi carnis et dyaboli adhe
rendo. ac ꝑ hoc a me recedendo
Quare aūt ſic mōeat: aſſignat
cauſam dicens. [Beatus qui
vigilat] h [ad fores meas quot
tidie. ⁊ obſeruat ad poſtes oſtij
mei]. Ubi ſciendum ꝙ domꝰ
eſt ip̄m celum. Fores autē huiꝰ
domꝰ ſunt virginis puritas et
humilitas. Ipſa em̄ diciť felix
celi porta. Reuera qui vigilant
ad iſtas fores quottidie. id eſt.
qui imitantur ſm ſuum modu
lum puritateꝫ. vel ſolum humi
litatem virginis: ip̄i intrabūt
in domum vite. Qui auteꝫ nec
vnū nec aliud imitari voluerint
ab ip̄a excludenť. ſicut illi qui-
bus diciť. foris canes ⁊c̄. Apoc̄.
vltimo. Alteriꝰ oſtiū illius do
mus vite que celum eſt: eſt ip̄a
eadem virgo maria. que non ſo
lum dicitur porta celi. verũetiaꝫ
⁊ feneſtra celi. Celi feneſtra in-
quit facta es. Poſtes aūt huiꝰ
domꝰ ſunt eius poteſtas ⁊ pie-
tas. Reuera qui diligenter ⁊ ꝑ
ſeuerāter obſeruat ad iſtos po
ſtes huiꝰ oſtij. i. rogat pietateꝫ
v̄ginis ⁊ ꝯfidit in eiꝰ poteſtatē
talis beatꝰ eſt nūc ī ſpe. ⁊ tandē
erit in re. Ipſa em̄ eſt potēs. qꝛ
ip̄a ē mater dei ⁊ regina celi. Ip
ſa etiā eſt volens. qꝛ dulcis eſt ⁊
benigna. Propter tertiū ſub-
dit. q̇ me inuenerit. i. ꝯplemētū
mee doctrine aſſeq̇ meruerit: [i
ueniet vitam]. i. beatitudinem
aīe. [⁊ hauriet]. i. copioſiſſime
accipiet [ſalutē]. i. corꝑis bea-
titudinē [a dn̄o]. i. ab eius filio
ihesu xp̄o. tanquā a fōte vite et
autore ſaluťꝭ eterne ¶ Sci
endū aūt ꝙ beata virgo que fu
it filia Joachim ⁊ ſancte Anne
fuit ſicut cātat eccleſia: orta de
tribu iuda. clara ex ſtirpe dauid

Hoc em̄ probatur ex ſcriptura tū qꝛ Joſeph ſponſus ſuus fuit de domo dauid. ſicut dicit᷑. Luce primo. Nunc aūt de eadem ſtirpe debebāt eſſe ſm legē ſpōſi ꝛ ſpōſe. ꝛ maxime cū ſpōſe nō habebāt fratres: ſicut nec habebat virgo. Quod ideo ordinatum fuit. ne ſortes ꝯfunderent᷑. ꝓpter qd̄ quāuis ioſeph in nullo ptineret ad xp̄i generationē: deſcribit Matth. i genealogia dauid vſqꝫ ad ioſeph Math. j. Quod proinde eſt ac ſi eam deſcripſiſſet vſqꝫ ad mariā. Cum etiam quia xp̄s ſepe dicitur in euangelio filius dauid. cum igitur ſit filius ſm carnem ſolius marie. ſequitur ꝙ et maria fuit de ſtirpe dauid. maria igitur et ioſeph fuerunt de ſtirpe dauid. Quod ſic probat damaſcenus in iiij. libro. Dicit enī ꝙ dauid inter ceteros filios: duos habuit filios. ſ. nathan ꝛ ſalomonem ꝛ ambo nati ſunt de berſabee. et hoc expreſſe dicitur p̄mi° Paralippo. iij. c. Ex cathena igit᷑ nathan filij dauid quidam nomine leui genuit melchi ꝛ panthera. panthera autem genuit barpanthera. barpanthera autē genuit Joachim. Joachim autem virginem mariam. Ecce ꝙ maria deſcendit de dauid p̄ cathenaꝫ ipſius nathan. Ex cathena autem ſalomonis quidam nomine mathā ex vxore ſua genuit iacob. Defuncto autem mathā melchi ſupradict° ex cathena nathan. qui fuit fili° quidēꝫ leui frater aūt pantheris nupſit vxori mathan. matri autem Jacob. ꝛ genuit ex ea hely. facti autē ſunt fratres vterini. i. ex eadē matre iacob ꝛ hely. Jacob quidem ex tribu ſalomōis ex patre ꝛ hely ex tribu nathan. Defunctus eſt autem hely qui erat ex tribu ſiue cathena nathan ſine liberis, et accepit Jacob frater eius: qui erat ex cathēa ſalomonis vxoreꝫ eius. vt ſuſcitaret ſemen fratri ſuo. ꝛ genuit ex ea ioſeph virum marie. Joſeph igit᷑ fuit fili° iacob ſm naturaꝫ. qui erat ex cathena ſalomonis. ſm autem legem fuit fili° hely. qui ex nathan. Nam filius qui naſcebat᷑ ſm naturam quidē erat generātis. ſed ſm legem erat defuncti. Ecce ꝙ Joſeph fuit ſm naturam ex ſtirpe dauid ſm cathenā ſalomonis. ſed ſm legem fuit etiam ex eadem ſtirpe. ſm cathenā nathan. Hec dicit damaſcenus loco p̄allegato. Ex hijs patet verificatio verboruꝫ euangeliſtarum Math. primo ꝛ Luce. iij. Nam matheus dicit ioſeph fuiſſe filiū iacob p̄ cathenā ſalomonis. ſicut patꝫ Matthei. j. ꝛ verum dicit ſm naturā Lucas autem dicit eum fuiſſe filium hely p̄ cathenam ipſius nathan. ꝛ verum dicit ſm legē.

Joachim aũt accepit vxorẽ no
mine Annã que ſm Jeronimũ
erat de betleem. ꝛ ſic ḋ domo da
uid. Que quidez Anna habuit
ſororem nomine hyſmeriã. que
genuit elizabeth ꝛ heliud. Eli-
zabeth aũt genuit Johãnẽ bap
tiſtam. De eliud aũt nat⁹ ẽ emi
nen. de eminẽ aũt nat⁹ fuit ſan-
ctus ſeruacius. cuius corp⁹ re-
quieſcit in traiecto ſuper fluui
um moſam in dyoc. leodieñ.

¶ Sed quomodo potuit eſ-
ſe elizabeth mater Johãnis co
gnata matris dñi. ſicut dixit an
gelus. Luce primo. Cõſtat eñ
elizabeth fuiſſe de tribu leui. tũ
quia erat vxor Zacharie ſacer-
dotis. tum quia dicit eam Lu-
cas fuiſſe de filiabus Aaron.
Luce primo. Dicendum eſt ꝙ
idcirco lex ordinauit ꝙ ſpon-
ſi ꝛ ſpõſe eſſent de eadem tribu
ne ſortes ꝯfunderẽtur. qꝛ vero
trib⁹ leuitica nõ habuit ſortem
diſtinctam: ideo permiſit lex ꝙ
viri de tribu leui poſſent nube-
re feminis de quacunqꝫ tribu.
ſpecialit' de tribu iuda. vt eſſẽt
ꝯiuncte trib⁹ regia ꝛ ſacerdota
lis. vnde in ſcripturis legimus
ꝙ aarõ ꝛ ioiada ſacerdotes du-
xerũt vxores de tribu iuda. Fu
it igitur talis ꝯmixtio iſtarũ tri
buuz in aliquib⁹ pſonis. q̃uis
hoc non legamus expreſſe. non
eñ omnia ſcripta ſunt vt mani
feſte ꝯſtaret ꝙ beata virgo ma-
ter xpi fuit de vtraqꝫ tribu. ſ. re
gia ꝛ ſacerdotali. ꝛ hoc vtiqꝫ fu
it decens. qꝛ ex ea fuit naſcitur⁹
iſte qui rex eſt ꝛ ſacerdos. Quo
modo aũt beata ãna habuit treſ
viros. de quoꝝ quolibet genuit
vnã filiã nomĩe mariam. ꝛ quo
modo ille fuerũt nupte viris. et
quos ꝛ quot ſuſceperint ex eis
filios dictũ eſt ſupra. Solũ di-
cam⁹ hic de beata anna. ꝛ ṗmo
viro. ſ. ioachim. ꝛ ṗma ei⁹ filia
matre xpi maria. Sciendũz
aũt ꝙ ioachim. ſicut habetur ĩ
quadã hiſtoria quã trãſſcripſit.
Jero⁹. qui erat ex galilea ꝛ ciui
tate nazareth duxit vxorem ſan
ctam annam. que erat de ciuita
te bethleem. fuerunt autem am
bo iuſti ante dominum. ꝛ om-
nem ſubſtãtiam ſuã tripliciter
diuidebant. Primam eñ par
tem dabant templo. ꝛ tẽpli ſer-
uitorib⁹. Scḋam peregrinis ꝛ
pauperib⁹. Tertiam ſibi et ſue
familie reſeruabant. Sic autez
vixerunt ſine ꝓle per. xx. annos
vouerunt autez domĩo ꝙ ſi eis
prolem q̃ꝫtamcunqꝫ cõcederet:
eam ſuo ſeruicio perpetuo man
ciparent. Cum autem in quo-
dam feſto. de illis tribus feſtis
precipuis. ad altare vellet acce
dere ꝛ oblationem offerre. ſacer
dos cum indignatione coram
omnibus repulit eum dicens:

nō eſſe cōueniens maledicto legis obnoxium: dn̄o legis offerre. nec infecundum inter fecundos aſtare iuxta altare. Confuſus ergo Joachim: pre verecundia domū ſuā redire noluit: ſed iuit ad paſtores ſuos Cum ibi aliq̄ȝ diu fuiſſet: quadā die exiſtēti meſto ⁊ anxio apparuit angelus dn̄i cum claritate magna conſolatuſq̄ȝ eſt eum ſuper ſua infecunditate ⁊ vxoris ſterilitate dicēs. ꝙ Sara: Rachel: ⁊ Anna fuerūt ſteriles longo tempe: ⁊ tamen poſtea virtute dei generauerunt maximos filios. ſicut yſaac. Joſeph. et Samuelem. Sic inquit erit de te ꝓpter preces tuas et elemoſinas. et alia bona opa. Uxor em̄ tua concipiet ⁊ pariet filiaȝ. quā vocabis Mariam. que adhuc ex vtero matris ſue: ſc̄tō ſpiritu erit plena. ſicut aūt vouiſtis ꝯſecrabitis eam dn̄o cunctis dieb⁹ vite ſue. Et ſicut ipſa naſcetur ex matre ſterili: ita mirabiliter naſcetur ex ea filius: cui⁹ nomen erit ieſus. quia erit totius mūdi ſalus. Hec eadem nūciauit angelus Anne vxori ſue triſti ⁊ deſolate ꝓpter abſentiā viri. Concepit igitur Anna iſtaȝ benedictā filiam. vj. ydus decembris. Oȝ autem de conceptione ſua oportet fieri feſtū iſta die. ſ. vj. ydus decembris: probatur ex hyſtoria quadaȝ. Narratur enim ꝙ tempe Guilhelmi ducis potentiſſimi normānoꝝ: qui deuicto Eraldo rege Anglie: totoq̄ȝ ipi⁹ exercitu debellato: applicauit ſibi totum regnū Anglie. Miſſus fuit igitur per eum ad regē Dacoꝝ quidā ſanct⁹ monach⁹ nomine Helſin⁹ abbas monaſterij Rameſienſ. Qui cum reuerteretur ꝑ mare ꝯtigit ei tempeſtas tam valida: ꝓpter quam tam ipſe q̄ȝ naute q̄ȝ etiam ceteri qui erāt in naui: videntes ſe morti proximos: deum ⁊ beatā virginem vt eoꝝ miſererentur ſuppliciter exorabant. Cum autē eſſent in illo tam grandi ꝑiculo: et deuote dei miſericordiā implorarent: apparuit illi ſancto monacho quedam perſona veſtib⁹ ornata pontificalibus. (non dubium ꝙ erat dei angelus) qui conſolatus eſt ipſum: promittens ei ⁊ ſuis ſocijs liberationem. Monuit tamen ipſum vt propter reuerentiā matris domini que pro ipſoꝝ liberatione ſuū interpellabat filiū faceret ipſe feſtū (⁊ ab alijs quātum in eo eſſȝ faceret fieri) de cōceptōe ipſi⁹ matris chriſti. Cui cum abbas diceret. Domīe neſcimus diem quando ipſa fuit concepta. Reſpondit angelus: ꝙ fuit concepta. vj. yd⁹ decembris. a quo die vſq̄ȝ ad. vj. ydus ſeptembris q̄ndo ipſa fuit nata ſunt preciſe nouē mēſes et tres

hebdomade. Tunc dixit ei abbas. quod officiũ faciemꝰ in iſto feſto ꝯceptionis. reſpõdit angelus ꝙ deberet fieri idem officiũ ſicut ĩ natiuitate. excepto ꝙ vbi dꝛ natiuitas ꝯceptio debeat dici. Sciendũ autem ſicut dictuꝫ eſt ſupꝛa. ꝙ ille eccleſie q̃ faciũt feſtũ de iſta conceptõe. vj. ydus decembꝛis referunt ſe ad diem ſanctificationis ſue. quecunqꝫ fuerit poſt ipſam conceptioneꝫ. Fuit enim ſanctificata antequã nata eſt. ⁊ ſicut angelꝰ pꝛedixerat. ſpiritu ſancto repleta. De q̃ quideꝫ natiuitate conſtat ꝙ debet feſtũ fieri ita bene vel meliꝰ q̃ꝫ de Johanne baptiſta. qꝛ ante q̃ꝫ nata: fuit repleta maioꝛi gr̃a q̃ꝫ iohãnes ¶ Sciendũ tñ eſt ꝙ in ꝑmitiua eccleſia ⁊ pluribus tꝑibꝰ poſt nõ fiebat feſtum de natiuitate matris xp̃i. Sed quidam religioſus audiuit pluribus annis in nocte iſta. ſ. vj. ydꝰ ſeptembꝛis: angelos cantãtes ⁊ in celis ſolẽnizantes. Qui cũ cauſam quereret iſtiꝰ tãte ſolennitatis. reſponſũ fuit ꝑ angelum ꝙ ideo fiebat in celis pꝛedicta ſolẽnitas: qꝛ nocte iſta fuit nata virgo maria. quã apoſtolicus q̇ tunc erat autẽticauit: et feſtũ celebꝛari pꝛecepit. vt in ſolennizando eiꝰ curie confoꝛmemur. Olim etiã iſtud feſtũ octauam non habuit. ſed Innocentius papa quartꝰ eam inſtituit.

Cum enim poſt moꝛtem Gregoꝛij noni cardinales in q̇dam conclaui concluſi: quia non poterant concoꝛdare: multas a romanis paterenꝛ moleſtias: vouerunt regine celi ꝙ ſi eius meritis concoꝛdarent octauaꝫ ſue natiuitatis diu neglectam facerent celebꝛari. Voto aũt emiſſo concoꝛdauerunt. ⁊ elegerũt Celeſtinum. qui quoniam nõ vixit niſi ſolũ. xviij. diebus: votũ implere nõ potuit. q̇d tñ poſtmodũ dictꝰ Innocentius eius ſucceſſoꝛ impleuit. Notandum autem ꝙ eccleſia tres natiuitates ſolennizat. ſ. Johannis qui fuit lucifer. Marie que fuit auroꝛa. Chꝛiſti qui fuit ſol verus. ⁊ deſignãt tres natiuitates ſpirituales. Nam renaſcimur cuꝫ Johanne in aqua. cum Maria in penitentia. ⁊ cũ Chꝛiſto ĩ gl'a. Cum ergo opoꝛteat ꝙ cõtritio ꝑcedat natiuitateꝫ baptiſmi in adultis ⁊ natiuitatẽ gl'e ſimiliter: ideo merito iſte due natiuitates Johannis. ſ. ⁊ chꝛiſti habent vigilias ⁊ ieiunia. ſed cum penitentia tota ſit pꝛo vigilia: ideo non opoꝛtuit ꝙ natiuitas marie habuit vigiliam ſeu ieiuniũ inſtitutionis. poteſt tamen habere deuotõnis. Nata igitur Maria poſt completum trienniũ ablactationis adduxerunt eam ad templum dñi. que illos q̇ndecim gradus qui erant ante

altare holocauſti ita aſcēdit ſine cuiuſq̄ʒ adiutorio ac ſi iam perfecte eſſet etatis. Quam parentes ſui cū alijs virginibꝫ in templo dimittētes: ad ꝓpria redierūt. virgo aūt ꝗtidie ī omni ſanctitate ꝑficiēs: ſepiꝰ ꝑ angelos viſitabaꝛ. ⁊ diuina viſiōe ꝗtidie fruebatur. Et ſicut dicit Jero. in epl'a ad cromaciū ⁊ heliodoꝝ hīc ſibi regl'aʒ ſtatuerat vt a mane vſq̄ʒ ad tertiā oratiōi inſiſteret. a tertia vſq̄ʒ ad nonā textrino oꝑi vacaret. a nona autē ⁊ deinceps non recedebat ab orationibꝫ donec angelꝰ veniēs deferebat ei eſcā. Cū aūt ꝑueniſſet virgo ad ānū. xiiij. etatis ſue pontifex denūciauit publice. vt oīs v̄gines q̄ morabanꝛ in tēplo. ⁊ erāt apte nuptui: domuʒ redirēt: ⁊ ducerent viros. Sola aūt hec maria hoc facere rēnuit allegāſ ꝙ a parentibꝫ ſuis erat mācipata dn̄i ſeruitio. ⁊ ꝙ votū deo fecerat de ſua virginitate perpetue ſeruāda. Quod pōtifex audiens noluit eam cōpellere. cōſiderās illud pſal. Uouete ⁊ reddite. nec voluit aliquid nouū introducere: ſed accerſiuit ſuꝑ hoc ſeniorū cōſiliuʒ. qui omnes ſtatuerūt ſuꝑ hoc dominū eſſe cōſulendū. Cū aūt pontifex ad cōſulendū dominū acceſſiſſet: vox de loco oratorij īſonuit dicens vt quicūq̄ʒ viri de domo dauid abiles nuptijs: nō eſſent ꝯiugati: ſinguli v̄gas ſingulas ad altare deferrēt. ⁊ cuiꝰ virga germinaret. ⁊ in cuius cacumine colūba de celo deſcēderet: illi deberet nubere ipa virgo maria. Joſeph aūt ꝯſiderās ſe eſſe ꝑuecte etatis ⁊ ꝙ nō eſſet ꝯueniens vt tā tenerā virgineʒ duceret: ceteris virgas ſuas afferentibꝫ. ſolus ille virgaʒ ſuam ſubtraxit. ⁊ idcirco cū nichil apparuit cōſonū diuine voci. pontifex iterato cōſuluit dominū. reſpōſum fuit ei. ꝙ ſolus iſte q̄ virgam ſuam nō attulerat: erat ille cui predicta virgo deſponſari debebat. Attulit igitur ioſeph v̄gam ſuam. que illico floruit. ⁊ in eius cacumine columba deſcendebat. ex q̄ liquide apparuit ꝙ p̄dicta virgo ei ſoli deſponſari debebat. Deſponſata igitur virgine ioſeph. ipē ad ſuam ciuitatem bethleem acceſſit domum ſuam diſpoſiturus. et nuptijs neceſſaria prouiſurus. virgo autem maria cum. vij. v̄ginibꝫ coeuis ſuis ⁊ collectāeis quas ſacerdos ipē ob oſtenſionem predicti miraculi ei aſſignauerat: in domum parentum .ſ. in nazareth deſcendit. Jn diebus autem illis apparuit eideʒ virgini angelꝰ gabriel. ⁊ de ipſa naſciturū dei filiū nūciauit.

Item de natiuitate beate marie v̄ginis. ⁊ de eiuſdē ꝯceptiōe.

Sermo Tertius.

DOminus poſſedit me in initio viarum ſuarū. Prouerbioꝝ. viij. ¶ Sicut dictum fuit ſuperius: opera recreationis que in nouo teſtamento fecit dei filiꝰ que omnia fuerūt ſancta .i. ſanctitatis inductiua ſunt ille vie domini que rectius tutius ⁊ citius perducūt ad ipſum. Iſtorum aūt operum ſeu iſtarum viarū primum initiuꝫ fuit primuꝫ opus ſanctū .id eſt ſanctitatis inductiuū. qḋ fecit dei filius in prima perſona pertinente ſimpliciter ad nouū teſtamētuꝫ. que fuit virgo maria Quod quidem opus ſanctum .i. ſanctitatis inductiuum fuit eius cōceptio. Non quidem prima. quando fuit ſeminaliter cōcepta: nec ſcḋa quādo culpabiliter infecta. ſed tertia: quando fuit totalit̄ erepta a peccato ſupple originali. ⁊ in matris vtero in gratia ⁊ ī ſāctitate nata. Cōſtat ergo ꝙ in iſto primo initio viarum domini. i. in iſta tertia cōceptione: que fuit eiuſdē virginis ſanctificatio. dominꝰ poſſedit eam. ipām ſupple ꝑ gratiā inhabitando. Scḋm autēꝫ initium iſtorum operum ſeu viarum domini magis euidēs hominibꝫ: fuit eiuſdem ꝟginis ſacra natiuitas ex vtero ſue genitricis. Que quidem natiuitas poteſt dici ꝓprie initium. q̄ꝛ tūc res dicitur fieri quādo ꝑmitus innoteſcit. Conſtat etiam ꝙ in iſto initio. i. in ſua natiuitate q̄ fuit cum gratia ⁊ in gratia dominus ipſam beatam virgineꝫ ſpiritualiter poſſedit. Quocunqꝫ ergo modo ſumatur initiuꝫ ſiue pro ipā conceptione beate virginis. ſuperius dicta. ſiue ꝓ ipā eiuſdem natiuitate: conuenienter pōt dicere virgo mater xp̄i illud verbum dominꝰ. ſ. dei filius poſſedit me. ſ. ꝑ inhabitātem gratiam poſſeſſione pacifica. in initio viarum ſuarum. i. ī mea conceptione tertia. de qua ſuperius dictū eſt. ⁊ in mea natiuitate. quarum quelibet. ſicut dictum eſt. fuit initium viaruꝫ domini. i. ſanctorum operum. q̄ fecit dei filiꝰ ī nouo teſtamento. Poſſedit dico me pacifice: ipō dyabolo a me ꝑ gratiā penitꝰ effugato. vn̄ de iſto verbo ſic introducto ꝯuenīēter predicari poteſt in vtroqꝫ feſto. In quo quidē ꝟbo hec ſacra cōceptio. ⁊ ſacra natiuitas ītroducit̄ inductiua ſūme leticie ex ꝑmitate tēporis. īpreſſiua ſūme fiducie ex poteſtate ſeu dignitate ꝟginis excluſiua ſūme miſerie ex q̄litate muneris. Tēporalis aūt primitas propter quaꝫ introducitur hec ſacra conceptio. vel hec ſacra natiuitas inductiua ſum-

me leticie: tangit̃. cum dicit vir-
go in initio viarũ ſuarũ. Per-
ſonalis autẽ dignitas propter
quam introducitur hec ꝯceptio
ſeu natiuitas ĩpreſſiua ſũme fi-
ducie. tangitur. cũ dicit. virgo
Sed ſingularis ſanctitas ꝓpter
quã ĩtroducit̃ hec cõceptio ſeu
natiuitas excluſiua ſũme miſe-
rie. tangit̃. cũ dicit virgo. domi-
nus poſſedit. qui nõ niſi ꝑ gra-
tiam dicitur hominẽ poſſidere
Ergo dicit virgo bñdicta. in ini-
tio viarum ſuarũ. i. in mea ſa-
cra cõceptione ⁊ natiuitate. do-
minus me. ſ. digniſſimã ⁊ potẽ-
tiſſimã poſſedit. ſ. ꝑ inhabitan-
tem gratiã. R Primo di-
co introducitur hec ſacra ꝯcep-
tio vel natiuitas inductiua ſũ-
me leticie ex ṗmitate tempis. cũ
hic quelibet dicitur initiũ via-
rum xpi. Uidemus ad litteram
ꝙ appritio prime lucis. i. auro-
re. que eſt initium diei. ⁊ appari-
tio primi fruct⁹. q̃ eſt initiũ eſta-
tis. ⁊ apparitio primi nũcij nũ-
ciantis pacem poſt guerrã diu-
tinã. que eſt initium ſecuritatis
gaudium ⁊ leticiã ingerẽs vni-
uerſis. Certe ꝑ iſta tria ſacra cõ-
ceptio virgis ⁊ p̃cipue ſcã eiuſ-
dẽ natiuitas fuit toti mũdo ſũ-
me leticie inductiua. Quoniã
virgo fuit terminus a quo om-
nis via iuſticie ſumpſit initiũ
Ante ipam enim totus mũd⁹
errauerat ⁊ in preceps ambula-
uerat ꝑ abrupta viciorũ. Ipſa
etiam fuit ṗma lux. ſ. auroralis
diem gratie denũciãs. Aurora
quidẽ noctem pellens. ⁊ hoſtẽ
ꝑdens. ſolem ꝑiens ⁊ orbẽ po-
liens. Ipſa etiam fuit ṗm⁹ flos
odorem ſpirans ſanctitatis. ⁊ ṗ-
mus fructus: prebens dulco-
rem pietatis. Ipſa ſiquidẽ fuit
initiũ diei. ſ. gratie. initiũ etiã
veris. ſ. ꝯuerſationis honeſte.
Initium etiam eſtatis. i. opera-
tiõis meritorie. Ante ipam eñ
totus mundus fuit ſicut tene-
bra ſine luce. ſicut ſpina ſine
flore. ⁊ ſicut tribulus ſine fru-
ctu. Ipſa nihilomin⁹ fuit m⁹
nũcius poſt guerrã longiſſimã
toti mundo denũcians veram
pacem. Ergo eius ſacra nati-
uitas ꝑ quam ipa apparuit fu-
it inductiua ſũme iocũditatis.
vnde de ipa cantat eccleſia. Na-
tiuitas tua dei gẽitrix ꝟgo gau-
dium annũciauit vniuerſo mũ-
do. Dicit ergo primo in initio
viarum ſuarũ. de quo quidem
initio gaudẽs eccleſia dicit xpo
illud pſal. Initio tu dñe terrã
. i. virginem mariam humilem
⁊ fecundam fundaſti. ſupple in
ſcĩtate. in ſua ſuperi⁹ dicta con-
ceptõe. ⁊ ſic fecundatã demon-
ſtraſti in ſua natiuitate. ⁊ opera
manuum t. ſunt celi. i. corpus
⁊ anima tue matris. vtrũqꝫ eñ
horũ fuit iubar celi ⁊ inſtar. Ce-
li eñ ſanctũ habitaculum. ani-

ma quidē ſpirituale: venter coꝛ
poꝛale. S Secūdo dico ꝙ
hec ſacra ꝯceptio vel ſancta na-
tiuitas introducitur impſſiua
ſumme fiducie ex dignitate ſeu
ex poteſtate germinis. i. virgis
concepte ⁊ naſcentis . cum di-
cit me. ſ. pꝛimā in ſanctitate in
ter omnes mulieres. altā in di-
gnitate. ſolā in poteſtate. ⁊ ple-
nam pietate. ꝓpter qḋ ipſa dicit
de ſeipā. Eccleſiaſtici. xxiiij. Jn
me omnis gratia vite ⁊ verita
tis. Jn maria virgine ⁊ ſola cō
ſiderādum eſt ꝙ in ipā eſt om-
nis gratia ſuſcitatiua moꝛien-
tium. Jn me inquit omnis gra
tia vite. ſ. ſpiritualis. qꝛ in pec-
catis moꝛtui ſuſcitantur. dire-
ctiua oberrantium. Jn me. ad-
dit. omnis gratia vitatis . qua
. ſ. errabundi diriguntur ⁊ īfoꝛ
mātur. Jn ipā eſt etiam omnis
ſpes pꝛemiatiua triumphātiū.
Jn me. ſubdit. omnis ſpes vite
. ſ. gloꝛioſe qua triumphantes
pꝛemiantur. Confirmatiua tre
pidantium . ⁊ roboꝛatiua mili-
tantiū. vnde ſubiungit. Jn me
omnis ſpes virtutis qua. ſ. tre-
pidantes confirmant̄. ⁊ militā
tes roboꝛantur . ꝓpter qḋ dicit
Bern̄. de ipā ſermone. x. de aſſū
ptione. Hec eſt peccatoꝛū ſca-
la. quare. certe qꝛ in ipā eſt om
nis gratia vite ⁊ veritatis . hec
mea maxima fiducia eſt. hec to
ta ratio ſpei mee. q̄re. certe qꝛ in

ipā eſt omnis ſpes vite ⁊ verita
tis. Jn ipā em̄ vt dicit idē Bern̄.
in eodem ſermōe. poſuit ei⁹ fili⁹
toti⁹ boni plenitudinē. vt ꝓin-
de ſi quid ſpei ī nobis ē. ſi quid
gratie. ſi quid ſalutis: ab ipſa
nouerimus redundare. ꝓpter q̄
omnia dicit ipā in fine hui⁹ epi
ſtole omnibꝫ xp̄anis. Nunc igi
tur filij. audite me . quare: certe
qꝛ vt cōſequenter dicitur. Bea-
tus homo qui audit me. ⁊ q̇ me
inuenerit inueniet vitā ⁊c̄. pꝛo-
pter que ꝯfidenter clamat eccle
ſia. Salue regina miſericoꝛdie
⁊c̄. Tertio dico ꝙ hec ſacra
cōceptio ſeu ſancta natiuitas in
troducitur excluſiua ſūme mi-
ſerie ex qualitate muneris . cuꝫ
dicitur. dn̄s poſſedit me . Hoc
em̄ fuit ſingulare in conceptiōe
⁊ in natiuitate marie virginis
inter om̄es filias ꝙ ipā fuit cō
cepta in vtero matris eo modo
quo dictū ē ſupꝛa. ⁊ nata ex vte
ro cum tali ⁊ tanto munere gra
tiarunm. ꝙ dei filius fuit eius
poſſeſſoꝛ pacificus in eternum
Om̄es enim alie filie fuerunt
nate et naſcunt̄ quottidie poſ-
ſeſſe a dyabolo. quia fuerunt na
te ⁊ naſcuntur filie ſine gratia ⁊
in oꝛiginali culpa . Vn̄ ſola ma
ria poteſt dicere illud verbum.
dominus poſſedit me in initio
id eſt in mea natiuitate ꝙ nulla
alia potuit vnq̄ꝫ dicere niſi ipſa
vnde nos poſſumus ei dicere il

lud quod ſcribit Deutero.xxxij
Nūquid nō ipſe.ſ.deꝰ eſt pater
tuꝰ qui poſſedit.fecit. et creauit
te. Te fecit quidem quantū ad
corpus.creauit quantū ad ani-
mā.poſſedit quantū ad vtrūqꝫ.
Certe ita ⁊ ipſa poteſt dicere ip
ſi deo illud pš. Tu poſſediſti re
nes meos : ſuſcepiſti me de vte-
ro matris mee. Reuera in nati
uitate marie fuit deus poſſeſſor
nō ſolū cordis eiꝰ:ſꝫ etiā renū.
quoniam per habundantiā gra
tie fuit in ea extinctus totaliter
concupiſcentie fomes. ⁊ ſic per-
fecte ſuſcepit eam deꝰ de carna-
lis matris vtero in ſuum domi
nium ꝙ nunquaꝫ eam amiſit.
¶ Circa primum ſciendū
ꝙ ſunt quedā vie per quas deꝰ
venit ad homines.et ſunt que-
dam alie per quas homines ad
deum veniunt. ⁊ tam iſtarūꝫ qꝫ
illarum ſacra conceptio virgi-
nis.eius.ſ.ſancta natiuitas ini
tium fuit in nouo teſtamento.
Quattuor dico ſunt vie ꝑ quas
deus venit ad homines. Pri-
ma eſt per quam venit ad hu-
manū aſpectum ſeu ad homi-
num ſenſualem apprehenſio-
nem. ⁊ hec eſt apparitio angeli-
ca. Cum enim angelus appa-
ret homini et in aliqua corpo-
rali ſpecie ſenſibiliter apprehen
ditur:quia non apparet nec lo-
quitur niſi ex perſona ⁊ aucto-
ritate dei.tunc deus ipſe ad ho
minū aſpectū quodāmodo ap-
parere dicitur :quia in ipſo an-
gelo apparente corporaliter q̄ſi
ſenſibiliter videt̄. Ipſa ergo an
gelica apparitio via quedaꝫ eſt
per quā deꝰ venit ad hominum
apparentiam ſenſualem. Unde
Jacob poſtq̄ꝫ viderat angelum
dixit Geneſ.xxxij. Uidi domi-
num facie ad faciem ⁊c̄. Secun
da via eſt per quam deus venit
ad humanū intellectum ſeu ad
hominū intellectualem cogni-
tionem : ⁊ hec eſt operatio miri
fica. per opera enim mirabilia
⁊ que fiunt contra curſum na-
ture ſolitum:ſpecialiter cogno-
ſcitur dei potentia eiuſqꝫ ſapi-
entia:ipſaqꝫ talis operatio : via
quedam eſt per quā deus venit
ad hominū intellectualem co-
gnitionem. Unde propheta in
pſal. Mirabilia opera tua : et
anima mea cognoſcet nimis.
Tertia via eſt per quā deus ve-
nit ad humanum affectū ſeu ad
hominū affectualem dilectōem
Deus enim ab homine non di
ligitur dilectione meritoria niſi
per grām ⁊ caritatem:que rea-
liter ſunt idem. ⁊ cū deꝰ infun-
dit homini grām:iam venit ad
eius voluntatem ⁊ affectualem
dilectionem. illaqꝫ infuſio gra-
tie via quedam eſt per quam ſic
venit. Unde ſaluator Joh.xiiij
Si quis diligit me.quod non
poteſt eſſe niſi per gratiam.ſer-

monem meũ ſeruabit. ſequitur Ad eum veniemus. ⁊c. Quarta via eſt per quam venit deus ad humanã cognitionẽ: ſeu ad humanã corporalem conuerſationem. ⁊ hec fuit generatio deifica. Cum enĩ dei verbũ aſſũpſit hominez aſſumptione iſta qua ſm Auguſtinũ verũ fuit dicere deũ factũ hominẽ: et homiez deum. quo aſſumpto de matre virgine fuit ipſe ex ipſa genitus verus homo et verus deus: et tunc venit ipſe dei filius ad hominũ corporalem conuerſationem. de qua dicitur Joh. pmo. In propria venit. ⁊c. ſequitur. Verbum caro factum eſt. V

Sunt igitur quattuor vie p quas deus ad homines venit. ſcz apparitio angelica. ⁊c. vt ſ. Et certe omniũ iſtarum viaruz hec ſacra conceptio: hec ſancta natiuitas initiũ fuit dico in nouo teſtamento. quoniaz prima apparitio angelica. prima operatio mirifica. pma inſpiratio ſeu infuſio gratifica. et prima ⁊ vltima filia ex qua fuit generatio deifica: fuerunt quantuz ad nouum teſtamentũ in ſacra conceptione ⁊ ſancta natiuitate glorioſe virgĩs. que fuit ſimpliciter pma perſona ad nouuz pertinens teſtamentũ. Ipſius enĩ conceptio et natiuitas fuit per angelum nunciata. Jpa enĩ p deũ fuit ſupnaturaliter plaſmata. Jpaq3 fuit ſctificata añq3 nata. ⁊ in ipſa fuit ipſa diuinitas incarnata. Igitur hec ſancta natiuitas fuit initium illarum viarum per quas deus ad homines venit. De quibus dico q non ſolum fuerunt prime in nouo teſtamento: ſed etiam fuerunt prime ſimpliciter quãtum ad generationes omnium filiarum. Non enim legitur natiuitas alicuius filie nunciata per angelum niſi marie. Non legitur etiam q vis diuina ſupra humana vterum alicuius mulieris ad conceptionem filie fecundauerit: niſi ſolum Anne matris marie. que erat ſenex et ſterilis. ac p hoc ad concipiendum inepta. Credo autẽ q tantam virtutem recepit a deo venter beate Anne in conceptione iſtius filie. q q̃uis eſſet naturaliter ſterilis: potuit non ſolum iſtam filiam concipere: verumetiam ⁊ duas alias de duobus alijs viris. Non legimus etiam q ſpirituſſanctus aliquã filiam in vtero matris ſanctificauerit niſi iſtam. Iterum non legitur q natiuitas alicuius filie gaudium annunciauit toti mundo: niſi iſta. quia ex ipſa ſola ortus fuit ſol iuſticie chriſtus deus noſter. Et certe cum legamus aliquos filios p angelũ ſolenniter nunciatos. i. p deũ ſupernaturaliter plaſmatos: ſic

yſaac. ſampſonem. Johannem
baptiſtam ⁊ Chriſtū. Aliquos
etiam in vtero matris per ſpm̄
ſanctum ſpecialiter ſanctifica/
tos. ſicut Jeremiā ⁊ Johannē.
⁊ multos per mundum crebri
ter predicantes. ⁊ in ortu ipſo/
rum q̄z plures fuiſſe gauiſos: de
cuit vt eſſet aliqua filia quā an/
gelus nunciaret. vis diuīa plaſ
maret. ⁊ p̄cipue ſpūſſctūs ſan/
ctificaret. ⁊ in cuiꝰ ortu mūdus
exultaret. ⁊ precipue debuit eſſe
iſta que fuit fundamentum in/
carnationis. inſtrumentū repa
rationis. complementū ꝑfectio
nis. ⁊ tutamentū defenſiōis via
torū. Quantū ad iſta omīa poſ
ſumꝰ exponere de virgine ⁊ ſua
natiuitate. que fuit initiū viarū
chriſti. illud qd̄ dicit ſapiēs. vj.
Quemadmodū facta ſit referā
⁊ non abſcondā a vobis ſacra/
menta dei: ſed ab initio natiui/
tatis inueſtigabo. Quēadmo/
dum inquit ſit facta. i. generata
virgo ꝑpetua referā. dicat pre/
dicator. facta vtiq̄z. i. generata
de nobili proſapia regali. ſ. pro
phetali: ⁊ ſacerdotali. de mira/
bili potentiaq̄z ſoliꝰ dei. q̇a ma
ter eius erat ad generandū in/
epta. cum gaudioſa angeli ap/
parentia. ⁊ ſub copioſa gratie re
fluentia. ⁊ nō abſcondam a vo/
bis ſacramenta dei. id eſt. ſacra
ſecreta: quibꝰ figurabatur hec
natiuitas ſacra. que fuerunt pa
radiſi plantatio. de qua Geneſ
ij. Arche fabricatio. de qua Ge/
neſis ſexto. Templi edificatio.
de qua. iij. Regum. vj. Ortus
ſtelle prefulgide. de qua Nume
roꝝ. xxiiij. Egreſſus virge da/
uidice, de qua Jſaie vndecimo.
Factio vaſis gratioſi. de quo
Hieremie. xviij. Exitus fontis
copioſi. de quo Johelis tertio.
Hec ſunt ſeptem ſacramenta et
ſeptem ſigilla cum quibꝫ clau/
debantur ſacra virginis conce/
ptio et eius ſancta natiuitas.
que omnia iam ſunt mundo ex
hibita et monſtrata. Sed ab
initio natiuitatis inueſtigabo
ea ſupple a natiuitate ſua. que
fuit initiū viaꝝ chriſti. ⁊ ſue ge/
nerationis temporalis. Uirgi/
nis eñ natiuitas initiauit mū
di gaudium. ſ. quia fuit initiuz
generationis chriſti. Unde Au
guſtinꝰ in quodā ſermone dicit
ita. Jpa dei ſapīa nullā ī maſſa
hūane generatōis viā inuenit ꝑ
quā diſpoſuerat in mundū ve/
niens tam luctuoſe proditioni
ipſiꝰ mūdi ſubuenire: donec ad
iſtam de qua loquimur ventuz
eſſ3. Ergo ſ̄m Augu. ipa eſt via
per quā dei ſapientia ad nos ve
nit. quoniaz eius natiuitas ini/
tium fuit ſue temporalis gene/
ratiōis. Sic igit̄ patz aliqualr̄
ꝙ ſacra marie ꝯceptio ⁊ ſctā eiꝰ
natiuitas fuerūt initiū illaꝝ via
rū ꝑ quas deꝰ ad homīes venit.

x Modo videamus quo
modo fuerūt initium illaꝝ via
rum ꝑ quas homīes veniūt ad
deū. Eſt aūt ſciēduꝫ ꝙ. nos ꝑ
viā quadruplicem ꝑuenim⁹ ad
deum. ſ. primo ꝑ viam purita-
tis ꝛ innocentie. ꝑ viam verita
tis ꝛ ſapientie. ꝑ viam liberali-
tatis ꝛ munificentie. ꝑ viam eti
am auſteritatis ꝛ pēitētie. Pri
ma via eſt pulchra ꝛ munda. de
qua in pſal. Poſuit īmaculatā
viam meā. ꝛ Prouerbi. iij. Vie
eius vie pulchre. Scđa via eſt
recta. ſm. Anſel. veritas eſt que
dam rectitudo, de qua dicitur ī
pſal. ꝛ ozee vltimo. Recte ſunt
vie dñi ꝛc. Tertia via eſt plana
de qua Jſa. xl. Erunt praua in
directa ꝛ aſpera in vias planas
Quarta eſt via arta Math. vij.
Arta eſt via ꝛc. Certe ſacra con
ceptio ꝛ ſancta natiuitas virgi
nis fuerunt initium hui⁹ qua-
druplicis vie. quoniā virgo fu
it ꝓma ꝑſona que in nouo teſta-
mēto fuit florēs vtriuſqꝫ homi
nis integerrima puritate. Cla-
rens fidei ſaluberrima veritate
Pollens ſpecioſiſſima largita-
te. Et dolens martirij acerbiſſi-
ma pēalitate. Fuit dico ꝟgo ma
ria ꝓma ꝑſona in nouo teſtamē
to q̄ fuit florēs ꝛc. Et idō nomē
eius ſm verbū angeli ortum de
nunciantis fuit maria. qđ in-
terpretatur ſtella maris. Stel-
la aūt de ſua natura habet puri
tatem. ꝛ iſta ſtella que vocatur
ſtella maris habet inter omnes
ſtellas maiorem ad polū ꝓpinq
tatem. ꝛ virgo maria fuit pura.
ymmo inter omnes creaturas
polo celeſti. i. ſuo mō. filio ma-
gis ꝓpinqua in puritate. Stel-
la quidem fuit in ortu ſuo pura
in ꝓgreſſu magis pura. in ꝯcep
tu ſuo ꝛ ꝑtu puriſſima. ꝛ in pu
ritatis excellentia poſt deū ſola
Decebat eīm ſm. Anſel. in libro
de virginali ꝯceptu ꝙ xp̄i ꝯcep
tio fieret de matre puriſſima vt
niteret ea puritate qua ſub deo
nequit maior intelligi. Ab om
ni eīm peccato immunis extitit
ꝛ ꝑ gratiā ſibi collatam plus q̄ꝫ
alicui creature: ex om̄i ꝑte pec-
catum vincere potuit. qđ inter
omnes ſanctos ꝛ ſanctas in ip
ſa ſingulare fuit. ſm Augu⁹. in
libro de natura ꝛ gratia. Ergo
ſtella nr̄a hodierna die ſub nu-
be. i. ſub ventre matris ſue exi-
ſtens: puritatis ꝛ innocētie ini
tiū fuit. virgo eīm erat mōs ſan
ct⁹ dei ꝛ ciuitas ſue habitatōis
ꝓpter ſublimitatem ꝛ ſincerita-
tem. Jn quo quidem mōte ꝛ in
qua ciuitate edificauit dei fili⁹
templum. i. virginis vteruꝫ ad
ſui cōceptionem. ꝛ altare. i. vir-
ginis animū ad veritatis exhi-
bitōeꝫ. Sic eīm p̄ceperat ei de⁹
pater. vnde filius dicit ſic patri
ſap. ix. Tu dixiſti. i. p̄cepiſti. me
edificare templū in monte ſan-

cto tuo.⁊ in ciuitate habitatio-
nis tue altare. ſimilitudinem.
id eſt.ad ſimilitudinem taber-
naculi ſancti tui quod pꝛepara-
ſti ab initio. Et bene ad ſimili-
tudinem. quoniam ſicut illud
tabernaculũ fuit materiale ſan
ctificatum ⁊ pꝛeparatum ac do
mino conſecratum ab initio ſy-
nagoge. id eſt.conſecratio illi⁹
thabernaculi fuit in illo pꝛioꝛi
populo initium ſanctitatꝭ. quo
niam in iſto ⁊ per illud purga-
bantur homines ⁊ a peccatꝭ mũ
dabantur. ſic ⁊ hoc templũ vir
ginale fuit edificatum ⁊ pꝛepa
ratum ac deo conſecratũ in ini-
tio. quod fuit eius conceptio.
vt dictum eſt. ⁊ eius ſancta na-
tiuitas. que in ipſa eccleſia fue-
runt initium ſanctitatis. quo-
niam per ipſum quaſi per pꝛi-
mũ ſanctitatis habitaculũ pur
gantur homines ac de crimini-
bus expiantur. Igitur hec ſan-
c a natiuitas fuit initium ꝑme
vie per quã itur ad deum. quo-
niã fuit natiuitas ſtelle maris.

Sed pꝛochdoloꝛ natiuitas
peccatoꝛum ⁊ repꝛoboꝛũ homi
num non eſt initium puritatis
ſed magis feditatis et impu-
dicitie. De quibus dicitur Sa
pientie. xij. Neqꝫ eſt natio eo-
rum. ⁊ natural s malicia ipſo-
rum. Semen eñ erat maledi-
ctum ab initio. Reuera multi
ſunt qui quaſi ab vbere ⁊ a cu-
nabulis peccare incipiunt. ſta-
tim enim cũ ſentiunt ſtimulum
concupiſcentie in baratrũ luxu
rie ſe demergunt. tales ſunt ſe-
men maledictum ab initio. ta-
lium natio eſt nequiſſima: ⁊ na
turalis malicia. quoniã quaſi a
natura. ⁊ quaſi a natiuitate ha-
bent maliciã. qui offerunt dya-
bolo floꝛ m ſue iuuentutꝭ. Sꝫ
virgo glorioſa ſtatim poſt trien
niuꝫ a natiuitate fuit oblata di
uino ſeruitio. Et poſtea fuit con
ſecrata ante annũ. xiiij. virgini-
tatis voto toto ⁊ immobili ꝓ-
poſito ita ꝙ ſm Iero. nll'is fuit
apta vſib⁹ niſi diuiſ. y Se
cundo dico ꝙ hec ſacra ꝯceptio
⁊ ſancta natiuitas fuerũt initi-
um ſecũde vie ꝑ quã itur ad de
um. ſ. veritatis ⁊ ſapi ntie. qm̃
ipſa fuit pꝛima ꝑſona in nouo
teſtamẽto. que claruit fide. que
habuit noticiã virtutis ſaluber
rime ⁊ veritatis. ⁊ que penetra
uit abyſſum diuine ſapientie.
Dicit eñ Auguſtin⁹ in ſermo-
ne de aſſumptione. ꝙ maria nõ
potuit eſſe incredula diuinita-
tis ſui filij: quem ſe nouerat nõ
viri ſemine: ſed diuino ſpirami
ne cõcepiſſe. Sicut etiam ipẽ di
cit in ſermone quodã de natiui-
tate ipſi⁹ virginis. Licet apoſto
li per reuelatõem ſpũſſancti edo
cti fuerint omnẽ veritatem: ipſa
tamen incõparabiliter manife-
ſtius ⁊ eminenti⁹ per eundẽ ſpi-

ritum eiuſdem veritatis intelligebat profunditatem. Et quomodo poſſet ipſa aliquã ignorare veritatẽ que fuit archa cõtentiua veritatis. Dicit etiã ber. in ſermone quodã de aſſumptione. ꝙ profundiſſimã diuĩe ſapientie ſic penetrauit abyſſum. vt q̃ztũ ſine ꝑſonali vnione conditio creature patiẽ: illi luci inacceſſibili videretur immerſa. ergo ſua natiuitas fuit initium veritatis ⁊ ſapientie. ꝓpter qđ nomen eius fuit Maria. quod alio modo interpretatur illuminãs. Reuera que in nouo teſtamento ꝑma credidit. ⁊ mgr̃i veritatis prima diſcipula extitit. que in morte ſui filij ſola in fide perſtitit. cui reſurgens veritas ſm Ambroſium primo apparuit: et ipſam de omnibus plenius edocuit: fuit enim totum mundum illuminans. per totum mundũ fidem ſeminans. et in mundo vniuerſo om̃es hereſes interimens ⁊ exterminãs ſm Jeronimum in ſermone de aſſumptione. Et hec quidez ab initio. id eſt. in ſua ſacra conceptione ⁊ ſua ſancta natiuitate gratia ipſa habuit habitum fidei ⁊ donum ſapientie: ꝑ que poſtea habuit perfectam noticiam de diuinis. Unde ipſa potuit dicere illud pſal. Initio. id eſt. ab initio cognoui de teſtimonijs tuis. id eſt. per habitum fidei ⁊ donum ſapientie. que in meo initio tu michi infudiſti: poſtmodũ plene noui teſtimonia tua. Igitur hec ſacra conceptio ⁊ ſancta natiuitas fuerũt initiũ fidei. i. noticie ſalubris veritatis. Ipſa enĩ ſm Jero. ĩ ſermone ꝺ aſſumptõe. dedit celis gloriam. terris deũ pacẽq; refudit. fidem gentibꝫ. vite ordinẽ. ⁊ moribus diſciplinam. Non ſic eſt de natiuitate multorum hominum. non enim eſt initiũ veritatis ⁊ ſapientie: ſed potiꝰ erroris ⁊ ſtulticie. qui ſequentes ſuas adinuentiones ⁊ ſuperbiam ſuam: nolunt ſe ſubmittere doctrine catholice. nec intellectus ſuos captiuare in obſequium fidei. qui auertentes auditum ab omni ſalubri veritate: ad fabulas ſe conuertunt. Certe iſta ſuperbia talium hominum initiat hereſes. et doctrinas errorum. apoſtaſiam a fide. et receſſum a deo. Dicitur enim Eccleſiaſtici decimo. Initium ſuperbie homĩs apoſtatare a deo. quoniam ab eo qui fecit illum receſſit cor eius. quoniam initium omnis peccati eſt ſuperbia. Qui tenuerit illam: adimplebitur maledictis. ⁊ ſubuertet eũ ĩ finẽ. Ecce q̃z malũ initiũ: ⁊ q̃z malũ finez habet ſuperbia. Initium enim eiꝰ eſt auerſio et receſſus a deo. Finis autem eius eſt hominis

damnatio ſempiterna. Iſtam ſuperbiam nunqȝ permiſit virgo Maria in ſuo ſenſu dominari. ſicut multi faciunt. nō em̄ audiunt illud Thobie quarto. Superbiam nunqȝ in tuo ſenſu: aut in tuo verbo dominari permittas. In ipſa enim ſumpſit initium omnis perditio. ⁊ ideo ipſa omnium domina ancillam ſe dicebat. ¶ Tertio dico ꝙ ſacra virginis cōceptio et ſancta natiuitas fuerunt initium tertie vie: per quam itur ad deum. ſcȝ liberalitatis ⁊ munificentie. quoniam fuerūt initium ꝑme perſone: que habuit in nouo teſtamēto: ⁊ adhuc habet ampliſſimū affectum et benigniſſimū ad miſerendum et ſubueniendum miſeris et egenis. ymmo ſm̄ Bern̄. in ſermone quodaȝ de aſſumptione: omnibꝰ ſinū ſue miſericordie aperuit: etiam angelis. ita vt non ſit qui ſe abſcondat a calore eiꝰ. propter quod nomen eiꝰ eſt maria. que tertio modo interpretatur domina. Reuera qui nō eſt largus ⁊ liberalis: non eſt rerū ſuarū dominus: ſed potius ſeruus. Liberalitas ergo ⁊ munificentia ſunt conditiones ad veros dominos ⁊ ad veras dominas pertinentes. O quanta pietas quantaqȝ liberalitas fuit et eſt in virgine Maria. et quid eſſet niſi pietas ꝓcederet de fonte pietatis: dicit Bernhardus in quodam ſermone. Quaſi di. nihil. Aut quid mirum. ſubdit. ſi pietateȝ exhibent viſcera pietatis. Nonne dicit. qui pomuȝ in manu ſua dimidia die tenuerit: reliqua parte diei pomi ſeruabit odorē. Quantū ergo illa viſcera virtus pietatis affecit: que in ipſa nouem menſibꝫ requieuit. q̄ſi. d. ſūme. Hec igitur ſacra conceptio ⁊ ſancta natiuitas: que fuerunt initiū matris pietatis: fuerunt humano generi initium munificentie et largitatis. ymmo deuotis hominibus poſſunt dicere ſancti q̇ ſūt in patria illud. ij. Macha. viij. Agebant ſabbatum: benedicentes dominū qui liberauit eos in iſto die. miſericordie initiū ſtillans in eos. Reuera omnes fideles debent in iſtis diebus cō ceptionis virginis: precipue in die ſue natiuitatis agere ſabbatum. vacando. ſ. a ſeruilibus ⁊ intendendo diuinis laudibus. debent etiam benedicere dominum. ſ. pia deuotione mentis. et prompta exhibitione operis. qui liberauit eos in iſta die. liberatione dico ab erroribus: et etiaȝ a demonibus. Ipſa eſt em̄ que contriuit caput antiqui ſerpentis. et hanc dedit hodie deꝰ fidelibꝫ initiū miſc̄die ad peccatoꝝ reconciliatōem: ⁊ angelorū reintegritatem. ergo maria mū

di dn̄a fuit mūdo initiū illius vie q̄ liberalitas ⁊ miſcōia nūcupat̄. Certe n̄ fuert v̄gini ſil̄es gygantes ⁊ hoīes terreni et immisericordes ⁊ maligni: qui fuerūt ab initio ſupple mūdi. ſtatura. i. pompa ⁊ iactātia magna ſcientes belluʒ. ſupple ad opprimendum paupes ⁊ qui nō potuerunt reſiſtere ipſis. de quibꝫ habet̄ baruch. iij. c. Uere nō fuerunt virgini ſimiles. Uirgo ſciuit pacem. ⁊ iſti guerrā. Uirgo ſciuit miſericordiā ⁊ illi violētiam. Uirgo ſciuit cōcordiam. ⁊ ipſi diſcordiā. Uirgo ſciuit recōciliationem. illi aūt dāpnum ⁊ oppſſionē. ⁊ tamen dicit Ambroſiꝰ ſup epiſtolam ad Tytuʒ ꝙ ſūma eſt pfectio xp̄iane religionis in miſericordia et pietate. quam qui ſequit̄ ⁊ ſequi voluerit: etiam ſi lubricum carnis paſſus fuerit: vapulabit: non t̄n peribit. ¶ Quarto dico ꝙ virginis ſacra cōceptio ⁊ ſācta natiuitas fuerunt initium q̄rte vie per quam itur ad deum. ſ. auſteritatis ⁊ penitētie. quoniā virgo fuit prima perſona q̄ fuit amplius dolens q̄ȝ aliqua alia in ſui filij acerbiſſima penalitate. Scd̄m enim ꝙ dicit damaſcenꝰ libro quarto. dolores q̄s beata virgo effugit pariēs: hos in chriſti paſſionis tempore ſuſtinuit. a maternali cōpaſſione viſcerum lacerationeʒ tollerās ⁊ quē deum cognouit per natiuitatem. hunc vt maleficum interfectum vidēs. ceu gladio cogitationum lacerabatur. ⁊ hoc eſt qd̄ dicitur. ⁊ tuā ipſiꝰ animā pertranſibit gladius. Fuit ergo mater in paſſione filij ſpirituali tranſuerberata gladio. poculū bibens amariſſime paſſionis. ꝓpter qd̄ nomē eius fuit maria. quod quarto modo interpretatur amarum mare. fuit eīm tota amaricata doloris abſinthio ſtillans peccatoribꝫ amaritudinis initium. ꝑ amiſſione ihesu criſti. ⁊ morte ſpirituali in eiſdem. vn̄ initiū beate virginis. qd̄ fuit eius ſacra cōceptio ⁊ ſācta natiuitas. in qua ſibi impoſituʒ fuit hoc nomē maria: fuit ipſis peccatoribꝫ quedam repletio amaricātis penitētie: initiū diſcipline. que ſ̄m aplm̄ ad hebre. xij. in preſenti nō eſt gaudij: ſʒ meroris. iuxta illd̄ Sap. vj. Initium illiꝰ. i. natiuitas virginis: veriſſima ē diſcipline cōcupiſcentia. ac ꝑ hoc initiū. q̄m deſideriū rem inchoat. Initiuʒ dico vere penitentie: ⁊ nō ficte: eſt initiū vie bone iuxta illud ꝓuerb. ij. Ut ambules in via bona ⁊c̄. q̄ ē deo acceptiꝰ q̄ȝ ei quaſcunq̝ carnales hoſtias imolare. iuxta illd̄ ꝓuerbiorū. xvj. Initiū vie bone facere iuſticiā. accepta ē apd̄ deū magꝭ q̄ȝ imolare hoſtias. q̄ꝛ ſacrificiū deo ſpi

rit⁹ cōtribulatus Ergo hodier
na die.ſ.cōceptōis vl' natiuitatꝭ
virginis peccatores ꝓ malis q̄
cō miſerunt.ꝓ bonis que obmi
ſerūt.ꝓ celo qꝺ ꝑdiderūt.ꝓ īfer
no quē incurrerūt:formidēt di-
uinā ſententiā.qm̄ initiū ſapiē-
tie timor dn̄i.Eccleſiaſtici p̄mo
Faciāt aūt de ſeipis iuſticiā.cō
fugiāt ad remedium pnīe.⁊ bi-
bāt calicē amaritudinis ēterne.
dicatqꝫ quilibet illud qꝺ dixit
iſta noemi. Ruth primo. Noli
te me vocare noemi.i.pulchrā:
ſed vocate me mara.i.amaram.
qm̄ amaritudīe valde repleuit
me oīpotēs. Nō ſic faciūt mul-
ti qui dimerſi in ꝓfundū pecca
torum ꝯtempnunt.qui nolunt
cōfiteri:ſed deū blaſphemant.⁊
interdū in fine ſuo de deo deſpe
rant.vn̄ de ſtulto peccatore di-
citur Eccl̄s.x. Initiū verborum
ei⁹ ſtulticia.⁊ nouiſſimū oris il
li⁹ error peſſim⁹. Patet igitur
ex p̄dictꝭ nomē digniſſimū ma-
tri virgini impoſitū ⁊ ꝙ hec ſa-
cra cōceptio ſanctaqꝫ ei⁹ natiui
tas fuerunt initiū vie quadru-
plicis ꝑ q̄ꝫ itur ad deū.ſ.purita
tis ⁊ innocentie.qꝛ fuit vocata
maria.i.ſtella maris.⁊ veritatꝭ
⁊ ſapiētie.qꝛ fuit vocata maria
.i.illumināſ.liberalitatꝭ ⁊ mu-
nificentie.qꝛ fuit vocata maria
id eſt.domina.auſteritatis ſiue
aſperitatis ⁊ pnīe.qꝛ fuit vo-
cata maria.i.amarū mare.que
quattuor incluſa in iſto nomīe
maria virgini ſacre cōueniūt ex
habundātia gratie:que ipi ple-
niſſime ſe infudit. Sicut em̄ di
cit damaſcen⁹.vbi ſupra. An-
na parturit mariam.i.gratia ꝑ
turit dn̄am. Anna em̄ interpre-
ratꝛ gratia.⁊ maria interpretatꝛ
dn̄a.poteſt ergo dici ꝙ anna.i.
gratia peꝑit mariā.i.maris ſtel
lā illuminatricē orbis.⁊ amarū
mare. Eſt em̄ grā mater ſapiē
⁊ mater miſericordie.⁊ matꝛ pe-
nitētie.verū igitꝛ ē qꝺ dicit Jero.
in ſermōe de aſſumptiōe.ꝙ quic
quid in maria geſtū eſt totū fu
it puritas ⁊ ſimplicitas.totum
fuit gratia ⁊ veritas.totū miſe-
ricordia ⁊ iuſticia:que de celo ꝓ
ſpexit. Placeat ergo glorioſe ꝟ
gini ꝙ ſicut ipa fuit nobis ſalu
tis cōplementū ſic fiat nobis cō
plementum glorie ſempiterne.
Ad quam ⁊c.

Item de natiuitate glorioſe
virgīs marie ⁊ de ei⁹ ꝯceptōne.
Sermo quartus.

Dominus
d poſſedit me ab initio
viarum ſuarum.pro
uerbiūꝫ.viij. B Premiſſa
huius verbi diuiſione ſuperius
poſita ⁊ aliqualiter ꝓſecuta in
tertia parte.vbi dicit ſe ꝟgo fu-
iſſe poſſeſſam a domino ſupple
ꝑ inhabitantē gratiaꝫ in ſua ſa-
cra ꝯceptione ac ſancta natiui-

tate. cum dicit domin⁹ poſſedit
me. poteſt ꝯuenienter ꝑdicari ī
vtroqꝫ feſto virginis. cōceptio
nis. ſ. ⁊ natiuitatis. Ubi ſcien-
dū ꝙ deus tot modis poſſidet
creaturas: quot modis eſt ī eis
Eſt eñ de⁹ generaliter in oībꝫ
creaturis: ꝑ generalē influētiā
⁊ omnes generaliter poſſedit ꝑ
vniuerſalē influxionē. In qui-
buſdā aūt creaturꝭ ſicut ī ſanctꝭ
eſt ſpecialiter ꝑ ſpecialē gratie ī
fluētiā. ⁊ iſtas ſpecialiter poſſi-
det ꝑ ſpecialē dedicationē Lo-
quendo aūt de generali poſſeſſi
one: oīs homo naſcit a domi
no poſſeſſus. qm̄ dñi eſt terra
⁊ plenitudo eius. ſed loquendo
de ſpeciali poſſeſſiōe que. ſ. ſan-
ctos ſpecialiter poſſidet: quos
ꝑ gratiā inhabitat: valde pauci
fuerūt nati a dño poſſeſſi. qꝛ ſo-
li tres filij. ſ. Jeremias. Johan-
nes baptiſta. ⁊ iheſ⁹ xp̄s. ⁊ vna
ſola filia. ſ. maria. Iſti enim om
nes ꝑus fuerūt ſancti qꝫ nati. et
egredientes ex maternis vterꝭ
et etiam añ egreſſum: a dño ple
niſſime ſūt poſſeſſi. ideo iter om
nes alias filias ſola maria dice
re potuit verbuꝫ iſtud. domin⁹
poſſedit ⁊c̄. ſupple. in mea ꝯcep-
tiōe ſacra ⁊ ſācta natiuitate. In
vtroqꝫ eñ initio ſicut dictū fu-
it ſuperi⁹. ipam ihabitauit per
gratiaꝫ. ac ꝑ hoc ipam pacifice
poſſedit. Cuius quideꝫ poſſeſ-
ſio fuit initium omnis ſpiritua
lis poſſeſſiōis xp̄i. qꝛ in ipa fuit

vniuerſalis eccl'a catholica. iux
ta illud eccleſiaſtici. xxxvj. Qui
poſſidet mulierem bonā incho
at poſſeſſionē. Certe ſolus de⁹
poſſedit mulierem bonā. i. vir-
ginem glorioſam que ſola fuit
bona inter filias. ſicut ⁊ ſuus fi
lius ſolus inter omnes filios ex
titit bon⁹. ⁊ cum incepit eā poſ
ſidere tunc inchoauit poſſeſſio-
nem ſuam Ab ipa enim incepit
omnis poſſeſſio iheſu xp̄i. quo-
niā ab ipa ſūpſit initiū in nouo
teſtamēto integritas ꝟginalis.
honeſtas vidualis. ſocietas cō-
iugalis. habuit eñ viruꝫ. poſt
cui⁹ morteꝫ fuit vidua. ⁊ ſemꝑ
māſit virgo. ⁊ vniuerſalr omīs
mod⁹ ⁊ oīs ſtatus vite ſpūalis
ab iſta ꝟgine ſūpſit initiū in no
uo teſtamēto. ergo cū de⁹ ince-
pit poſſidere ſctāꝫ hāc feminaꝫ
inchoauit omnē poſſeſſionē ſuā
Ipa eſt eñ virgo que caput ec
cleſie genuit: ⁊ totū corp⁹. Ipſa
eſt que patrē omniū fideliū pe-
perit ⁊ ꝑ ꝯſequēs oēs filios di-
cit pepiſſe. yſa. vltio Nūqd pief
tota gēs ſimul. Certe ita. cū eñ
ꝟgo xp̄m pepit: pepit ⁊ totā gen
tē. Sciendū ꝙ dei fili⁹ ipam
poſſedit ꝟginē ſicut aptū domi
ciliū ad habitādū ⁊ cōmorandū
ſic plenū ꝓmptuariū ad epl'an
dū ꝯuiuādū. Sic tutū fortalici
uꝫ ad vl'nerādū aduerſarios ſi
ue ad debellādū. Sic pulchruꝫ
viridariū ad opādū ⁊ ꝯſuādū.

De natiuitate Marie.

¶ Primo xp̄s poſſedit v̄-
ginez ſicut aptum domicilium.
&c. de qua poſſeſſione dicit̄ ba-
ruch. iij. O iſrael q̄ȝ magna eſt
dom⁹ dei. & ingens locus poſ-
ſeſſiōis ei⁹. Magn⁹ & nō habēs
finē: excelſus & imēſus. Exhor-
tat̄ em̄ ꝓpheta xp̄ianū quēlibet
vt ꝯſideret domus dei nobilita
tem. i. virginalis camere quam
xp̄s ſingulariter ſanctificauit.
ſingulariter dedicauit. & ſingu-
lariter inhabitauit. & ad inhabi
tandum & cōmorandū ſingula
riter poſſedit. dicens. O iſrael
. i. o tu xp̄iāe qui ſemꝑ debes de
um aſpicere ꝑ fidem. q̄ȝ magna
eſt dom⁹ dei. que eſt virgo ma-
ria. Magna ſiquidem in omni
dimenſione. Ipſam em̄ fecit ꝓ-
fundiſſimam ſūma humilitas:
latiſſimam ſūma caritas. altiſſi
mā ſumma virginitas. lōgiſſi-
mā ſumma lōganimitas. O q̄ȝ
magna fuit in quātitate. ſpacio
ſior em̄ fuit q̄ȝ totus mundus.
quia quem mund⁹ non poterat
capere: nec merebatur accipere
ip̄a ſola in anguſtū ſui almi vte
ri thalamū ſuſcepit. dicit Cri-
ſoſtom⁹ ſuꝑ Mathe. O q̄ȝ ma-
gna fuit in dignitate. nō em̄ fu-
it in terris locus dignior virgi-
nalis vteri thalamo quo maria
dei filiū ſuſcepit. ait Bern̄. ī ſer
mone quodam de aſſumptione
O q̄ȝ magna erat in firmitate.
ſic em̄ fuit ſuꝑ xp̄m fundata. et
in omni bono ꝯfirmata φ nūq̄ȝ
potuit ruere ꝑ peccatum. poſſi-
bili⁹ enim credebat ioſeph vir-
ginem poſſe parere q̄ȝ mariam
poſſe peccare. dicit Criſoſt. vbi
ſupra. O q̄ȝ magna eſt etiam in
glorie felicitate. q2 non eſt in ce-
lis nobilior thron⁹ regali ſolio
quo mariam marie fili⁹ collo-
cauit. ait bern̄. vbi ſupra. Ma-
gna eſt ergo hec dom⁹ dei. Ue-
re non eſt hic aliud niſi domus
dei &c. Gene. xxviij. Sequitur
& ingens locus poſſeſſionis ei⁹
que eſt virgo maria ab ip̄o tota
liter abſq̄ȝ omni participe poſ-
ſeſſa. Ingens vtiq̄ȝ: vt poſſet ca
pere maximum. Sequit̄. Ma-
gnus & nō habens finez. vt poſ
ſet claudere infinitum. excelſus
vt poſſet abſcondere ſummū. ī
menſus vt poſſet circūſcribere
incircūſcriptum. O q̄ȝ ingens
q̄ȝ magnus. q̄ȝ excelſus. q̄ȝ imē
ſus locus fuit virgo maria. in q̄
fuit diuinitas minorata. ymmo
quaſi exinanita. eternitas tem-
porata. ſublimitas infirmata &
immenſitas mēſurata. Hec eſt
dom⁹ dei & loc⁹ habitatōis glo
rie dei: de qua dicit verſicul⁹ in
pſal. loquens deo. Dn̄e dilexi de
corē dom⁹ tue: & locū habitatōis
gl'e tue Et vn̄ tue. q2 tu eam eter
naliter elegiſti. tempaliter p̄pa-
raſti. corporaliter incorporaſti.
& immobiliter poſſediſti. In te
ſola v̄go maria rex iſte diues et

predíues humiliatꝰ eſt ⁊ exina-
nitus. immenſus abreuiatus ē.
et ab angelis minoratus. dicit
Bernā. ſermone. ij. de anūciatiōe
Sed quo fructu ſubdit. Certe
vt eius pauptate locupletemur
eiꝰ humilitate ſublimemur. eiꝰ
minoratione magnificemur. eiꝰ
q̄ʒ incarnatione coherētes deo
incipiamꝰ eſſe vnus ſpiritꝰ cuʒ
eo. D Sic igit̄ patet q̄ xp̄s
poſſedit virginem ſicut aptum
domiciliū ⁊c. Sed prochdolor
nō poſſidet deus peccatores ad
inhabitandū ⁊ cōmorādū qui
poſſūt dicere illō yſaie. xxvj. Do
mine deꝰ noſter poſſederūt nos
domni abſq̄ʒ te. Domine dicit
quia ſm̄ veritatem es dominꝰ.
meus poſſidens. deꝰ omnia cō
fouēs. ⁊ noſter q̄ʒ nos redimēs
domini. ſ. alieni poſſederūt nos
iniuſte. ſ. ſupra nos dominium
vſurpātes. furtiue nos tibi ſub
trahentes. nos quidem ſponta
nee eis adherentes: ſed abſq̄ʒ te.
. i. abſq̄ʒ te faciente: q̄ʒuis ꝑmit
tente: ⁊ ad tempus diſſimulan-
te. Et qui ſunt iſti peſſimi dn̄i.
Certe demones. de quibꝫ dicit̄
yſaie. xxxiiij. Poſſidebunt eam
onocrotalꝰ ⁊ ericiꝰ ⁊ ybix ⁊ cor-
uus. Per onocrotalum autem
(que eſt. vt dicit̄. auis mōſtruo-
ſa. habet enim faciem quaſi aſi
ni. ſtultam ⁊ obductā. reliq̄ʒ au
tem partem corporis habet vt
auis. auis vt dicitur ſūme gu-
loſa. vn̄ verſus. Eſcarum cupi-
dus: impleri neſcius ales) intel
liguntur demones aſinina ſtul
ticia temptātes de luxuria ⁊ vē
tris ingluuie. Per ericium aūt
animal ſpinoſuʒ ab erigēdo di-
ctū. (cū enim tangit̄ ꝯtra tangē
teʒ erigit̄ ⁊ caput ⁊ pedes abſcō
dit. ⁊ quaſi in ſperā ſe redigit. q̄
pomis vel racemis vel ingētibꝫ
nucibꝫ ſe onerat quas ſpinis ſu
is infigit. ⁊ ſic catulis ſuis por-
tat) intelligunt̄ demones temp
tātes de ſuperbia. q̄ facit homi
nem ꝯtra deum ſe erigere. ⁊ ſpi
nis ſuis. i. verbis ⁊ factis pro-
ximos ledere. ⁊ peccatoꝝ ſuoꝝ
principia ⁊ etiaʒ veſtigia abſcō
dere. nec ip̄a finaliter cōfiteri.
Intelligūtur etiā demones tēp
tantes de auaricia ⁊ hūana pru
dentia ad ꝯgregādum ⁊ onerā-
dū ſe tempalibꝫ bonis. ybix aūt
que eſt auis aquatica. ſerpētibꝫ
inimica. que comedit oua ⁊ car
nes ſerpētū ſignat inuidos ⁊ de
tractores qui paſcunt̄ delecta-
biliter de malis ⁊ peccatis alio-
rū. ꝑ quā etiam intelligunt̄ de-
mones de iſtis peccatis temp-
tātes. Coruꝰ aūt. qui ē auis do
loſa ⁊ clamoſa. dicēs cras cras
q̄ cadauera diligit. ⁊ pullos ſu-
os nō cognoſcit niſi cum nigre
ſcūt in pluma. ſignat vniuerſali
ter omnes peccatores q̄ ſequun
tur carnalia. ⁊ penitētiam ꝓcra
ſtinant. ⁊ fraudāt ꝓximos. ⁊ nō

diligũt niſi eis ſimiles .ſ. alios
peccatores. intelliguntᷣ etiam ꝑ
corum demones de iſtis malꝭ
temptãtes. Quid ergo dicit hic
ꝓpheta de babylone. i. de mẽte re
ꝓba. peccatrice. ⁊ confuſa. Ecce.
poſſidebunt eã onocrotalꝰ ⁊c̃.
.i. demones temptãtes eam de
iſtis criminibꝫ .et ipaꝫ ad huiſ-
modi inclinãtes. ¶ Scdo
dico ꝙ xp̃s poſſedit mariaꝫ vir
ginem ſicut plenũ ꝓmptuariuꝫ
ad epulãdum et ꝯuiuanduꝫ .et
aliis diſpẽſandum. Fuit eñ ip
ſa inter om̃es creaturas domꝰ
aromatũ et cella pigmẽtaria ſũ
mi regis. cellariũ et celeſtꝭ apo-
theca. bonis gratie plẽa et afflu
ens. ac vbertim influẽs vniuer
ſis. virgo eñ ſꝫm damaſcenum
libro quarto genita in domo io
achim. in ſacrario adducitᷣ dei.
vt in domo dñi plãtata ⁊ impin
guata ſpiritu vt oliua fructife-
ra: omnis virtutis habitaculũ
ab omni vite huiꝰ et carnali de
ſiderio mẽte deſiſtẽs et ita virgi
nẽ aĩaꝫ ꝯſeruans cũ corꝑe: dece
bat deũ in ſuo ſinu recipere fu-
turam. ſanctus eñ exiſtens ĩ ſã
ctis requieſcit: Ita igitur ſanctita
tem aſſumit maria. et templuꝫ
ſanctũ et admirabile et altiſſi-
mi dei dignũ demonſtratᷣ. Hec
damaſcenꝰ. In huiꝰ igitur om
nis virtutꝭ habitaculo. ĩ hoc tẽ
plo ſancto et admirabili. et ſoli
deo digniſſimo et nulli alteri ap
to vſui niſi diuino: ſicut in ple-
no ꝓmptuario ꝯuiuatur ſancta
trinitas et epulatur. Ibi eñ in-
uenit deꝰ pater ferculũ iuſticie.
deꝰ filiꝰ ferculum ſapiẽtie. deꝰ
ſpiritusſanctꝰ ferculum clemen
tie. Hec eñ ſunt fercula gratiſ
ſima trinitati. Ibi etiam inue-
nit deꝰ pater ſupplantationem
demonũ et vicioꝝ. filius ꝯtem
plationẽ celeſtiũ et diuinorum.
Spiritusſanctꝰ electionem iu-
ſtoꝝ operum et actuũ arduorũ.
ꝓpter qđ fuit ipa ſingularis poſ
ſeſſio dei. Unde in pſal. Jacob
elegit ſibi dominꝰ: iſrael in poſ-
ſeſſionem ſibi .i. glorioſam vir
ginem. que fuit iacob. i. ſupplã-
tans vicia et eligẽs optima. ſed
fuit iſrael. i. ꝯtemplans celeſtia
et diuina. In hac igitur habita
re voluit tota trinitas. in hac q̇
eſcere. in iſta epulari. In iacob
inhabita: ⁊ in iſrael hereditare:
dicitᷣ ei Eccl'aſtici. xxiiij. Iſtud
autẽ cellarium: qđ eſt ꝟgo ma
ria: plenum eſt non ſolum pleni
tudine ei ſufficiẽte: ſed et in vni
uerſos redũdante. De plenitu-
dine eñ ipſius accipiunt vniuer
ſi. dicit Bern̄. in quodam ſer-
mone. vñ de eiꝰ plenitudine im
pleta eſt om̃is terra. ꝓpheta eñ
ſic dicit in pſal. Quam magni-
ficata ſunt opera tua dñe. om̃ia
in ſapientia feciſti: impleta ẽ ter
ra poſſeſſione tua. Uere magna
fuerunt dei oꝑa que fecit in ſua

ſapientia in virgine maria. vñ
ipſa dicit Luce pmo. Fecit mihi
magna qui potēs eſt. Vere ma
xima. in ipſa em̄ innocētiā; per/
petuo ↄſeruauit. virginitatē fe/
cūdauit. deitatē noſtre infirmi/
tati copulauit. ꝛ ipſā; bonis gra
tie cumulauit: ꝛ redundantē in
totā eccleſiam fecit. Vñ dauid.
Dñe ieſu xpe impleta eſt terra
.i. vniuerſalis eccl'ia. poſſeſſiōe
tua. i. bonis gr̄e q̄ fluūt a maria
virgine ſingl'ari poſſeſſione tua
Celeſtis em̄ ymber in virgineū
vell⁹ placito ſe infudit elapſu.
ſm Jero. in ſmōe de aſſumpti/
one. qd expreſſū p xpi natiuita/
tē totā conchā eccleſie roꝛe iple/
uit gratiaꝝ. ſicut habet in figu
ra Judicū. vj. tota em̄ gratia q̄
in xpo eſt: tota fuit in ꝟgine ſm
Jero. vbi ſupra. q̄ꝫ q̄ꝫ alit ꝛ ali/
ter. Et bene aliter ꝛ aliter. quia
gratia q̄ fuit in xpo ſicut in fon
te: fuit in virgine ſicut in canali
p quā deſcēdit ad fecūdādū ec/
cleſie ortū. ꝛ gr̄a q̄ fuit in xpo ſi/
cut in capite: fuit in ipſa ſicut in
collo: p qd deſcēdit ad nutrien/
dū totū eccl'e corp⁹. Per ipſam
em̄ ſm Jero. vbi ſupra largo
ymbre ſctī ſpirit⁹ ſuperfuſa ē oīs
creatura. Patet igit ꝙ xps poſ
ſedit iſtā ꝟginē ſic plenū pmp/
tuariū ꝛc. Non ſic aūt poſſidet
de⁹ peccatores plurimos q̄ non
ſunt pleni bonis: ſed vacui. nō
fecūdi: ſed ſteriles. de qb⁹ dicit
yſaie. xxxiiij. Orientur in domib⁹
ei⁹. i. in ↄſciētijs peccatoꝝ. q̄ ſūt
dom⁹ dyaboli. ſpine ꝛ vrtice. i.
male affectiones ꝛ praua deſide
ria. q̄ pungūt ꝛ lacerant mētes
hominū pverſoꝝ. ꝛ paliurus in
munitionib⁹ ei⁹. i. ↄſenſus per
uerſus ad pctā diuerſa. q̄ vrunt
ſcindūt. rūpūt ꝛ ↄſumūt palliū
honeſtatis ꝛ veſtimēta virtutū.
vñ paliur⁹ dr̄ q̄i vrēs palliū. pꝯt
qd ↄſcia pverſi hoīs habitacl'z
ē ꝛ cenacl'z diuerſoꝝ demonū p
diūſa pctōꝝ gn̄a ipꝫ poſſidētiū:
ꝛ i ipſa ↄuiuantiū. vñ ſubdit. et
erit. ſupple talis ↄſcientia. cubi
le draconū: ꝛ paſcua ſtrucionu;
ꝛ occurrēt demōia. onocētau/
r⁹ et pyloſus clamabit alter ad
alteꝝ. Ibi cubauit lamia. ꝛ iue
nit ſibi requiē. et ſeqt. vſq; ieter
nū poſſidebūt eā. Reuera ↄſcie
tias pctōꝝ ꝛ pverſoꝝ hominū
poſſidēt demōes fraudulētie ꝛ
ābitōis. ſtruciōes ypocriſis ꝛ ſi/
ml'atiōis. onocētaur⁹ (q̄ ex pte
media eſt aſin⁹ ꝛ ex pte alia hō)
duricie ꝛ obſtinatōis Piloſi (q̄
ſūt. vt dr̄. incubi.) luxurie ꝛ oīs
īfectiōis. lamia (q̄ catulos ſuos
laniat) malicie ꝛ pditōis. ſꝫ ma
riā poſſedit caritas. q; fuit pm
ptuariū gr̄e ꝛ oīm ꝟtutū.

Tertio dico poſſedit eā xps
tanq̄ꝫ tutum foꝛtalicium adval/
nerādū aduerſarios ſiue ad de

bellanduꝫ. Uirgo enim maria
eſt mons altiſſimꝰ. de quo ipu
gnātur demōes. ⁊ ꝑ quem defē
dūtᷣ humiles. quā trinitas ſem
per inhabitat. cui ſemꝑ aſſiſtūt
angeloꝝ exercitus. et quā ſingu
lariter poſſedit xp̄s. In hoc em̄
monte ſuſcepit xp̄s arma victo
rie qbꝫ vicit fortē armatū. i. dya-
bolum. qui cuſtodiebat mun-
di atrium. et in pace erant om-
nia que ipſe poſſidebat. Luce
xj. De hoc mōte dicitᷣ yſaie. lvij.
Qui fiduciā habet mei poſſide-
bit montem ſanctum meū. Sꝫ
quis fuit iſte ꝙ ſingulariter ha-
buit in deo fiduciā: niſi chriſtꝰ
homo. qui nō ſolū adheſit deo
ſpecialiter. ſicut ſancti alij. ve-
rum etiam fuit deo vnitus per
ſonaliter. hic ſingulariter fidēs
in dn̄o poſſedit montē ſanctuꝫ
domini. i. glorioſam virginem
in quo ſe armauit. ⁊ de quo ꝓceſ
ſit ipſe gemine ſubſtātie gygas
vn̄ in pſal. Ipſe tanq̄ꝫ ſponſus
⁊c̄. ſequitur. exultauit vt gygas
⁊c̄. Hic eſt mons oreb ꝑ figurā:
vtiq̄ꝫ mons dei: in quo rubus
humilitatis fuit iunctꝰ igni di
uitatis ſine ſui leſione. de quo
Exodi. iij. Hic eſt etiam ꝑ figu
ram mons ſyna de quo deſcen-
dit cornutꝰ cornu duplici me-
diator noue legis. ſ. cornu diui
nitatis ⁊ humanitatis. de quo
Exodi. xxxiiij. Hic eſt mōs tha
bor de q̊ tota trinitas in effectu
ſinglari apparuit. et ī q̊ dei filiꝰ
fuit transfiguratꝰ. i. figura cor-
poris figuratus. de quo monte
habetur Math. xvij. Hic ē eti-
am ꝑ figuram mons oliueti in
quo dei filius volens pugnare
ꝯtra dyabolū aſcendit aſinā no
ſtre infirmitatis. de hoc habetᷣ.
Math. xxj. Hic ē etiā ꝑ figurā
mons ſyon in q̊ nr̄ dauid fortiſ
ſimus. ſ. iheſus xp̄s ꝯſtruxit ar
ceꝫ munitiſſimā ⁊ turrim edifi-
catam cuꝫ ꝓpugnaculis. in qua
inuenitur omnis fortiū arma-
tura. de quo dicitur Cantic. iiij.
⁊ yſaie. ij. Erit in nouiſſimis di
ebꝫ preparatus mons domus
domini in vertice montium. et
eleuabitur ſuꝑ omnes colles. ⁊
fluent ad eum om̄s gentes. Re
uera in nouiſſimis diebꝫ. i. ī ſex
ta etate in plenitudine tempoꝝ
fuit preparatus ſolo diuino ar
tificio mons domꝰ dn̄i. i. virgo
maria. que fuit domus domini
que fuit mons dei mōs pinguis
mons in quo beneplacitū ē deo
habitare in eo. ſicut dicitur in
pſal. Hic mōs eſt in vertice mō
tiū. ⁊ ſuper omnes colles eleua
bitur. qm̄ virgo eſt omnibꝫ ſan
ctis fortior poteſtate. tutior fir
mitate. altior dignitate. ⁊ lati-
or caritate. ⁊ fluent ad eū om̄es
gentes. ſ. ꝓ tuitione ⁊ defēſione
ꝓ refugio. ꝓ preſidio in hoſtes.
Hic igitur eſt iſte mōs de q̊ pri
us dixerat deꝰ pater. ꝙ fiduciā

habet mei. ſcilꝫ filius meus qui
ī me ꝯfidit ſingulariter dilectꝰ:
poſſidebit montē ſanctū meuꝫ
id eſt. glorioſam virginē. ſicut
tutiſſimū ⁊ firmiſſimū fortali⸗
ciū ⁊c̄. Dicit em̄ Augꝰ. in ſmōe
quodā huiꝰ feſti. ꝙ ϑgo maria
mox vt in mundū ꝑ hūane ge⸗
neratōis lineā venit: tāta om̄is
boni virtute atqꝫ ꝯſtātia reſplē
duit: vt eam ipā dī ſapiā ϑe di⸗
gnā iudicaret. ſm̄ quā hō veni
ens nō ſolū reatū ꝓmoꝝ hoīm:
veꝝ etiā totiꝰ mūdi peccata de
leret. ergo poſſedit eam chriſtꝰ
ſicut tutū ⁊ firmū fortalicium
ꝓ liberatōe pctōꝝ. ¶ Sed
non ſic deꝰ poſſidet pctōres. qꝛ
om̄es ſunt mōtes: ſꝫ nō mons
ſanctꝰ: ſed fedatꝰ puteus abyſſi
Nō fortes: ſꝫ infirmi. nō victo
res: ſꝫ deuicti. nō ꝓſtratores de
monū: ſꝫ ab eis ꝯcuſſi. ac ꝑ hoc
nō a virtute ſed a timore ⁊ a tre
more poſſeſſi. iuxta illud Jſaie
xxxiij. Cōtriti ſunt in ſyon pec⸗
catores. poſſedit timor ypocri
tas. Uere pctōres ꝯterunt̄ qui
hoſtes nō cauent: ſed hoſtibus
ſuccūbunt. q̇ nō requirūt diui⸗
nū auxiliū. nec audiūt eiꝰ conſi
liū. q̇ monitōes eiꝰ cōtemnunt.
dicūt em̄ dn̄o vocanti monen⸗
ti ⁊ ꝯſulenti illud Jſaie. xxviij.
Manda remāda. ſup. quantū
tibi placet. expecta reexpecta.
ſuꝑple q̄ꝫtū tibi videt̄. modicuꝫ
ibi. modicū ibi. hoc aūt ꝑmittē
te deo dicūt. vt vadant ſup. ꝑ il
licitū ꝯſenſum. ⁊ cadant retror
ſum ⁊ conterant̄. ſ. ꝑ iniuſtum
actū. ⁊ illaq̄ent̄. ſ. ꝑ praue ꝯſue⸗
tudinis abuſuꝫ. ⁊ capiantur. ſ.
ꝑ deſperatōis ⁊ finalis impeni
tētie indiſſolubile vinculū. Er⸗
go ꝯtriti ſūt pctōres in ſyon. i.
eccleſia. ⁊ inter bonos. ſeq̇t̄. ti⸗
mor poſſedit ypocritas. ypocri
ta eſt q̇ aliud ꝓtendit exteriꝰ: et
aliud interiꝰ abſcondit. ypocri⸗
ta etiā eſt religioſus q̇ ſe religio
ſum oſtēdit exteriꝰ: ⁊ interiꝰ eſt
pluſqꝫ ſecularis. ypocrita etiā eſt
clericꝰ q̇ ſe exteriꝰ oſtēdit eē cleri
cum: ⁊ interiꝰ viuit ſic laycꝰ vel
peiꝰ. ypocrita etiā eſt xp̄iaꝰ q̇ ſe
oſtendit xp̄ianū exteriꝰ: ⁊ inte⸗
rius viuit ſicut paganꝰ. Certe
omnes tales poſſedit timor. ti⸗
mor quidem de agendo penitē
tiam ⁊ aſſequendo victoriam.
timor ꝙ non poſſit abſtinere a
peccatis ⁊ intendere operibus
bonis. trepidant enim timore
vbi non eſt timor. timor ergo
poſſedit ypocritas. Sed domi
nam noſtraꝫ quā obumbrabat
ſpūſſanctus. ſ. virtus altiſſimi
Luce ꝓmo. poſſedit ſtrēnuitas:
que eſt ſummus valor cordis.
¶ Quarto dico ꝙ chriſtꝰ
poſſedit virginem ſicut pulcrū
viridarium ad operandū et cō⸗
ſeruandum. Uirgo em̄ fuit lo⸗
cus voluptatis. virgultum pa
radiſi. ortus concluſus. ⁊ terra

ſanctificata. De qua dr Zach. ij. Poſſidebit dominꝰ Judã par-
tem ſuam in terra ſanctificata.
Ad lrãm. ꝓphetia fuit de virgi
ne maria. Inter oẽs ei tribꝰ iſrł
poſſedit dñs terram iuda tãq̃ꝫ
ꝑtẽ ſuã. qm̃ de illa tribu ꝑ yeſſe
dauid nathan. ioachim ꝛ Ma
riã corꝑaliter deſcẽdit. tribum
ãt iuda nõ ſic peculiariter poſſe
dit in domo q̃libet iſtiꝰ tribꝰ: ſꝫ
ſolũ in domo dauid. nec in q̃li
bet familia domꝰ dauid: ſꝫ ſolũ
in familia ioachim. nec in qua-
libet ꝑſona iſtiꝰ familie: ſꝫ ſolũ
in virgine maria: q̃ hic dr terra
ſãctificata: quã ipe poſſedit ſic
pulcrũ viridariũ ꝛc̃. Sic enim
ꝑdictũ erat ꝑ Zachariã. Poſſe-
dit dñs iudã. i. tribũ iuda. tãq̃ꝫ
ſup. ꝑtẽ ſuã in terra ſctificata. i.
virgine maria In hac em̃ terra
ſctificata. i. in hac ꝟgine ſctifica
ta q̇dem et ab om̃i peccati carie
penitꝰ emũdata. diuinis vſibꝰ
penitꝰ dedicata: mediãte opere
celeſtis ortolani: inuenit̃ cam-
pus floꝝ. cõuallis lylioꝝ. ſpine
tũ roſaꝝ. mons mirre. ꝛ collis
thuris. ortꝰ aromatũ. ꝛ vinea
balſami. nardi. ꝛ cynnamomi.
In hoc em̃ viridario plãtauit
celeſtis ortolanꝰ. q̇ vulgo dicit̃
iardinari. cedrũ illibate pudi-
cicie. cypreſſum virtuoſe redolẽ
tie. palmã patiẽtie. oliuã miſe-
ricordie. roſam. i. cordis mar-
tyriũ. platanũ. ſ. hũilitatis ꝛ pie
tatis et humide deuotionis et
compaſſionis. Et in omnibus
arborem quandam que voca-
tur malus ſingularis excellen
tie. In omni enim virtute ha-
buit domina noſtra ſingularez
excellentiam: ſicut malus ĩter
arbores excellit. Dicitur em̃ de
ipſa Cantic̃. ij. Sicut malꝰ ĩter
ligna ſiluaꝝ: ſic dilectꝰ meus ĩ-
ter filias. J De ꝟtutibꝫ ãt
ſacre virginis dicit Auguſtinꝰ
in ſermone huiꝰ feſti. Nata. in-
quit. ꝛ infantiles annos exuta.
q̃ꝫ caſte. q̃ꝫ ſancte. q̃ꝫ deo digne
vitam inſtruxerit: ac inſtructã
egerit. quis aut cogitatu. nõ di
co dictu. queat ꝯiecturare. q. d.
nullus. Et ſubdit. Nimirum
tenemꝰ fide ita mundatũ cor il
lius vt vere ſuper eam ſpiritus
dei requieſcens: ipſamq̃ꝫ volũ-
tati domini caſtiſſime ac corde
ſimplici obedientẽ: omni holo
cauſto ſuauiꝰ acceptaret: virtu-
teq̃ꝫ altiſſimi obumbratã: filiũ
dei ex ea ꝛ in ea incorporaret.
Hec Auguſtinꝰ. In hac ame-
niſſima terra plantauit tota tri
nitas a principio ſcꝫ eccl'e. vel a
ꝑncipio ſue originis. id eſt. an-
te ſuam natiuitatẽ: paradiſum
voluptatis: in quo poſtea po-
ſuit hominem. ſcꝫ ihesum chri-
ſtum. in quo etiam produxit de
humo terre omne lignum. quẽ
etiam irrigãt quatuor flumia
de loco voluptatis egrediẽtia.

de quo penitus expulſo Adam
fuit per angelū ſpecialiter custo
ditꝰ. Et hec oīa Geñ. ij. in fi-
gura legunt. Paradiſus enim
inter oīa loca terreſtria ē pla-
cidioꝛ viſu. vberioꝛ fructu. ſe-
curioꝛ ſtatu. vtilioꝛ in fluxu. et
ſignat beatam virginē. que in
ter oēs ſanctos fuit irrigata
copioſius per gratie ſtillicidiū
fecundata nobiliꝰ per incarna-
tionis myſteriū. conſeruata ſe-
curius ꝑ angeloꝝ miniſteriū.
⁊ accomodata ſalubꝛiꝰ ad ho-
minū patrociniū. Fuit dico ir-
rigata ⁊c̄. Quoniā fluuiꝰ. id eſt
habundantia gratie egrediebā
tur de loco voluptatꝭ. id eſt. de
abyſſo deitatis ad irrigandum
glorioſam virginē. q̇ inde diui
ditur ī quattuoꝛ capita. qm̄ in
virgīe fuit grā copioſiſſime ad
q̄ttuoꝛ nouos effectꝰ. ſ. gratia
purgatiua. contra oꝛiginale. cō
ſeruatiua contra actuale. fecun
datiua ad conceptōem verbi. et
perfectiua ad conſumatōeꝫ me
riti. Fuit etiam fecundata vbe-
rius ⁊ nobiliꝰ. ⁊c̄. produxit em̄
dominꝰ de humo terre. i. de hu-
moꝛe gratie virgīs marie oē
lignū ⁊c̄. i. omnē virtutē: ⁊ om-
nem modū ꝑfectōis. ſpecialiter
autē lignū vite. i. dn̄m iheſum
chꝛiſtū in medio paradiſi. i. in
ventre virginali. Fuit etiā con
ſeruata ſecuriꝰ ⁊c̄. Adam enim
pꝛimꝰ tali loco indignꝰ fuit to-
taliter ab ipſo ⁊ ſine potētia re-
uertendi expulſus. Maria aūt
digna fuit ꝑ grāꝫ ſanctificatio
nis. qm̄ fomes peccati fuit ab
ipſa penitꝰ euulſus. ymmo pec
candi potentia fuit ab ipā tota
liter ablata. Expulſo āt Adam
ꝓmo ab ipſo: fuit virgo tāq̄ꝫ al-
ter paradiſus tradita cuſtodie
angeloꝝ. ſpecialiter autem di-
ligentiſſime cure filij ſui. Pꝛi-
mus em̄ Adam. ſ. terrenꝰ fuit
ab ipſa perpetuo excluſus. ſed
ſecūdꝰ. ſ. celeſtis fuit in ipā tꝑa
liter ꝯcluſus. ſed ſm̄ manute-
nentiā ⁊ ſingularē cuſtodiam:
fuit ī ipā īſeꝑabiliter incluſus.
De adam enim celeſti. i. ꝺ xp̄o
myſtice verbum illud intelligi
tur quod ſcribit Geneſ. ij. Tu-
lit ergo dn̄s deꝰ hoīem. ſ. xp̄m.
⁊ poſuit eum ſup. ꝑ incarnatio
nem in paradyſum voluptatis.
id eſt. in virginē mariā. vt ope-
raretur ⁊ cuſtodiret illum. Et
bene tulit ⁊ poſuit deus ſolus.
quia ſola virtute celeſti et oīni-
no ſupernaturali vniuit carni
humane verbum increatū deꝰ
trinitas: ac per hoc deus ſolus
iſtum hominē poſuit in iſto pa
radiſo. Fuit etiaꝫ accomodata
ſalubꝛiꝰ. ⁊c̄. Si q̇s em̄ eſt ſoꝛdi
dus ꝑ carnis imūdiciā: aridꝰ
ꝑ mētꝭ ignauiā: ſterilis ⁊ infru-
ctuoſus ꝑ grē carentiā: eſuriēs
⁊ ſitibundus per celeſtis deſi-
derij famem. veniat ad hunc

paradiſuꝫ ⁊ inueniet ibi fluuiū
q̄ poterit lauari cōtra feditatē.
emolliri ꝯ ariditatē. fecūdari ꝯ
ſterilitatē. potari de fonte vite.
⁊ ſatiari de ligno vite ꝯ deſide
rij anxietatē. Eſt igit̄ virgo ma
ria paradiſus voluptatis ma-
nu diuina conſita. fluuio qꝫ grē
irrigata. quam poſſidet celeſtis
ortolanꝰ ſicut pulchꝝ viridari
um ⁊c̄. Non ſic poſſidet domi-
nus peccatores ſicut viridari-
um: ſed poſſident̄ a dyabolo ſi
cut locꝰ paluſtris ⁊ omnis luti
receptaculū ad balneandum ſe
ipſoſqꝫ deuorandū. iuxta illud
Iſa. xiiij. Ponam eos dicit deꝰ
id eſt. poni ꝑmittam peccatorū
ꝯſcientiam in poſſeſſionē ericij
id eſt. dyaboli. ⁊ paludes aqua
rum. Pro deo kmi ſtudeamꝰ
exemplo ſacre virginis ſic vi-
uere vt xp̄s ipſiꝰ p̄cibꝫ nos poſ-
ſideat. ſic̄ ſua domicilia ad ha-
bitandū. quod nō poteſt eſſe ni
ſi per viciorꝫ expulſionem. ſicut
ſua ꝓmptuaria ad epulandum
quod nō poteſt eſſe niſi ꝑ meri-
torꝫ aggregationē. ſicut ſua for
talicia ad hoſtes debellanduꝫ.
qꝺ nō pōt eſſe niſi per cautelaꝫ
bonam ⁊ circūſpectioneꝫ. ſicut
ſua viridaria ad operanduꝫ et
excolendū. quod nō poteſt eſſe
niſi ꝑ voluntatū noſtrarꝫ ꝯfor-
mationem ad ſuā ⁊ ꝑ coopatio
nem. Ex quo em̄ ſumꝰ capaces
rationis non operabitur deus
in nobis niſi conſentiamus ei.
⁊ in nob̄ operanti cooperemur
Dicat ergo quilibet noſtrū deo
illam orationem quā fecit moy
ſes. que ſcribitur Exodi. xxxiiij.
Obſecro domine. i. obſecrādo
rogo. vt gradiaris nobiſcum.
⁊ auferas iniquitates noſtras
atqꝫ peccata. noſqꝫ poſſideas:
vt tandem dicas nobis verbū
illud Math. xxv. Uenite bene
dicti. ⁊c̄.

Item de natiuitate beate Marie virginis. Sermo quintꝰ

Nunc ergo filij audite me. Bea-
ti qui cuſtodiūt vias
meas. Prouerbioꝝ. viij. k

Accipiendo ſecundā diuiſi-
onem precedentis epiſtole. ſub
qua fuit expoſita iſta lectio my-
ſtice in ꝑſona ꝟgīs matris xp̄i:
poſſumꝰ dicere q̄ ſapiēs loq̄ns
in ꝑſona ip̄iꝰ ex ill' ſex q̄ p̄miſit
vicꝫ. ex ip̄iꝰ ꝟginis a filio ſpūa-
li inhabitatōe. dicente ipſa. Do
minus poſſedit me. Ex ipſius
a filio eternali ordinatione. di
cente ipſa. Ab eterno ordinata
ſum. Ex ipſius etiā ꝓ filio tem-
porali generatione. dicente ip̄a
Nondū erant abyſſi: ⁊ ego iam
concepta eram. Et infra. Ante
omnes colles ego parturiebar.
Ex ipſiꝰ etiam cū filio corꝑali

ↄuerſatiōe. dicēte ipſa. Quan-
do preparabat celos aderā ꝛc.
Ex ipſiꝰ etiam in filio ꝛ de filio
ſpirituali delectatione: dicente
ipſa. Et delectabar per ſingu-
los dies ꝛc. Ex ipſius etiam ad
filios adoptiuos maternali af
fectione. dicente ipſa. ꝛ delicie
mee eſſe cum filijs hominum.
Ex iſtis dico ſex que potes vide
re ſuperiꝰ in expoſitione epiſto-
le aliqualiter declarata: infert
ſapiens (loquens in pſona vir
ginis) tanq̄ ex premiſſis con-
cluſionem iſtā. Nunc ergo filij
audite me. que quidē cōcluſio
nobis euidenter innuit ipſius
virginis ad ſuos adoptiuos fi
lios magiſtralem eruditionē.
q.d. beata virgo: loquens chri-
ſtianis omnibꝫ. q2 ſic ꝛ ſic fuit
de me. ſicut dictū eſt. vicȝ. quia
anteq̄ exirem dͤ ventre matris
mee fui ſpūalr a filio inhabita-
ta. ꝛ quia fui eternaliter ab ipō
ordinata. quia fui pro ipō tem-
poraliter generata. quia fui cū
ipō corporaliter conuerſata. qa
fui in ipſo ſpūaliter. delectabili
ter. ineffabiliter delectata. quia
fui ꝛ ſum ad omēs chriſtianos
maternaliter affectata. ergo qa
ita fuit de me: ita debetꝭ audire
meū ↄſiliū ꝛ doctrinā. dicit ita
q3. Nūc ergo filij ꝛc. ¶ Et
ſciendū ꝙ ↄſiliū ꝛ doctrina li-
benter accipit̄ quando ex parte
illius cui datur ↄſiliū eſt gene-
ris ꝓpinquitas. qn̄ etiā ex parte
tempis in q̄ datur ↄſiliū eſt cō-
ſulēdi ꝛ recipiendi ↄſiliū neceſ-
ſitas. qn̄ etiā ex pte illiꝰ qui dat
ↄſiliū eſt pfectiōis integritas.
qn̄ etiā ex pte ↄſilij eſt plena cō
moditas. Hec quattuor conſi-
dero in hoc ↄſilio virginis glo-
rioſe. Cōſidero em̄ pmo ex pte
mr̄is q̄s ipſa informat ꝛ quibꝫ
ↄſulit adoptiuā ꝓpinquitatem.
cū nos vocat filios. filij inquit.
Conſidero ſecundo ex pte tpis
in quo nos inſtruit ꝛ nobis cō
ſulit docendi ꝛ ↄſulendi neceſ
ſitatē. cū addit. Nūc. ſ. cū expe
dit ꝛ eſt neceſſariū. Cōſidero ter
tio ex pte ſui que nos inſtruit ꝛ
nobis ↄſulit pfectōis integri-
tatem: quā innuit. cum ſubdit.
audite me. Conſidero quarto
ex parte ↄſilij qd̄ ipā nobis im
pendit pfectā cōmoditatē. cum
ſubiūgit. Beati q̄ cuſtodiūt vi-
as meas. Dicit ergo pmo vir
go mr̄. filij. vt innuat nr̄i ad ip
ſam matrē nr̄aȝ adoptiuā ꝓpin
quitatē. ꝓpter qd̄ libenter debe
mus recipe ſuū ↄſiliū ꝛ doctri-
nā. mater em̄ nr̄a eſt. ꝛ nos eiꝰ
filij. nō quidē naturales: ſed ad
optiui. ymmo quodāmodo ſu
mus eiꝰ filij naturales Ipa em̄
que eſt naturalis mater capitꝭ
xpi: quodāmodo ſm quandaȝ
metaphorā poteſt dici mr̄ na-
turalis totiꝰ corporis myſtici.
qd̄ ſunt omēs xpiani. eadeȝ em̄

eſt mater capitis ⁊ corpis. Jpſa
ergo que chriſtum genuit: om-
nes chriſtianos etiam genuit.
Sunt ergo omnes ſui filij. de
quibus ipſa habet curam ſpe-
cialem ſicut mater. omnes eñ
alit lacte ſue conſolationis. di-
rigit radio ſue viſionis. corri-
git virga ſue cõuerſationis. Jn
ſtruit verbo ſue informationis.
Et iſta omnia impetrat inſtan-
tia ſue orationis et interceſſio-
nis. Sumus ergo eius filij: et
ipſa eſt mater noſtra. Dicit eñ
ipſa Eccleſiaſtici. xxiiij. Ego ma
ter pulchre dilectionis ⁊ timo-
ris ⁊ agnitionis ⁊c. Ubi virgo
euidenter innuit: ꝙ ipſa ſolum
illos reputat filios qui ſũt col-
ligati dilectione. ſicut filij cha-
riſſimi. De quibꝯ dicit apoſto-
lus ad Epheſios. v. Eſtote imi-
tatores dei ſicut filij kariſſimi.
⁊ ambulate in dilectione. Jpſa
enim dicit hic. Ego mater pul-
cre dilectionis ⁊c. Qui ſunt eti
am inclinati ſubiectione. ſicut
filij obedientie. j. Pe. j. dicitur
Quaſi filij obedientie. ⁊ Ecci.
ij. Fili accedens ad ſeruitutem
dei ſta in iuſticia ⁊ timore. Et
virgo dicit. Ego mater timorꝫ.
Qui ſunt etiaꝫ illuſtrati cogni
tione. ſicut filij lucis. Epheſ. v.
vt filij lucis ambulate. Et vir-
go dicit. Ego mater agnitionis
ſupple ſalutifere. que non eſt ni
ſi in filijs lucis. id eſt. in haben
tibus ſpiritualem lucem. qui
ſunt confirmati expectatione:
ſupple ex meritis prouenienteꝫ.
ſicut filij ſanctorum. de quibus
dicitur Thobie. ij. Filij ſancto
rum ſumus. ⁊ vitam illam ex-
pectamus: quaꝫ deus daturus
eſt hijs qui fidem ſuam nunꝗ̃
mutant ab eo. Reuera ſi ſumꝰ
tales filij: dicetur de nobis in
die iudicij illud Sap. quinto.
Cõputati ſunt inter filios dei.
Sin autem (quod abſit) dicet
chriſtus illud Canticoꝝ pmo.
Filij matris mee pugnauerunt
contra me. M Dicit ſecũ
do virgo beata. Nunc. vbi in-
nuit ꝙ ex parte tẽporis in quo
datur conſilium eſt conſulendi
⁊ conſilium recipiendi neceſſi-
tas. quia nũc eſt tempus agen
de penitẽtie. vnde dicit ille ſan-
ctus Job vltimo. Nunc ocu-
lus meus videt te. idcirco ipſe
me reprehendo. et ago peniten-
tiam. Nunc etiam eſt tempus
agende ⁊ exercende iuſticie. ad
Romanos. vj. Nunc exhibete
membra veſtra ſeruire iuſticie.
Nunc etiam eſt tempus inue-
niende miſericordie. j. Mach.
iiij. caplo. Nunc clamemus in
celum: et miſerebitur noſtri do
minus noſter. Nunc etiam eſt
tempus aggrediende pugne. ⁊
aſſequende victorie. Johannis
xij. Nunc iudicium eſt mundi
nunc princeps huius mundi

eijcietur foras. Dicit tertio beata virgo. Audite me. vbi innuit ſuſpſi' que conſulit perfectiōis integritatem. audite. dicit me. id eſt. me ſolam audire debetis. quia inter omnes qui conſulunt non eſt mihi ſimilis ſicut filio meo nullus eſt ſimilis in legiſlatoribꝫ. Audite ergo me. quia in me omnis gratia vite ꝛ veritatis. in me om̄is ſpes vite ꝛ virtutis Eccī. xxiiij. Vide expoſitionem iſtius auctoritatis in precedenti ſermone. in proſecutione ſecūdi membri. cum dicit virgo Dominus poſſedit me. Audite ergo me. quia me audientibus promittitur euaſio confuſionis. Eccleſiaſtici. xxiiij. Qui audit me nō confundetur. In me autē manentibꝫ ꝓmittitur vitatio tranſgreſſionis Eccī. xxiiij. Qui operantur in me. id eſt. qui manebūt in ſeruitio meo. non peccabunt. id eſt. omne peccatum vitabunt. Ipſam autem laudantibus promittitur adeptio beatiſſime fruitionis. Eccī. xxiiij. Qui elucidant me. id eſt. clare ac lucide priuilegia mea publicant. vitam eternam habebūt. Me autem querentibꝫ promittitur ſalubritas inuentiōis. infra eodē. Qui me inuenerit inueniet vitā ꝛc. ergo audite me. Dicit quarto. Beati qui cuſtodiunt vias meas. Ubi euidenter innuit ſui conſilij commoditatem. Beati inquit qui cuſtodiunt vias meas. Vie virginis fuerūt puritas carnis. que eſt via impolluta. Unde ipa in pſalmo. Poſuit immaculatā viam meam. Humilitas mentis. que eſt via plana. De qua Iſaie quadrageſimo. Penalitas crucis. que eſt via dura in Pſalmo. Ego cuſtodiui vias duras. Pietas gentis. id eſt. de miſeria gentiū. q̄ oēs alias excellit. Apl's. j. ad Thi. 4. Pietas ad oia vtil' ē. Ergo dic̄ ego Beati qui cuſtodiunt vias meas. id eſt. qui mihi ſeruiunt corde illibato. corde humiliato. animo crucifixo. affectu liquefacto per paſſionem ad miſeros. tales vtiqꝫ erunt beati. ſcꝫ eterna beatitudine.

¶ De octaua natiuitatis beate Marie virginis. Sermo ſext'

In Octaua autē natiuitatis beate Marie virginis. quā Innocenti' papa quartus ſicut dictū fuit ſupra: celebrari inſtituit. que ꝛ celebrat̄. xvij. kl'. octobris. idem officiū fit ſicut in die. vnde etiam epiſtola prepoſita. ſcilꝫ Dominus poſſedit me. in octaua legitur ſicut in feſto. Sed hic occurrit q̄ſtio

vtrū natiuitas btē ꝟginis que
fuit nata ad laborē ꝛ ad mortē
habeat octauā vel debeat habe
re. ſicut feſtiuitates alioꝝ ſcōꝝ
(qui cū moriunť mūdo: naſcūť
quantū ad aīas in celo) habent
octauā. q̄ figurat corpoꝝ reſur
rectionē. q̄ erit in octaua. vicꝫ.
poſt. vij. ſeculi etates. Dicendū
ſm ꝑpoſitiuū ꝙ ē quadruplex
octaua. Quedā. ſ. figuratōis. et
hanc habent. ſm romanū ordi
nariū. aliq̄ ſctōꝝ feſtiuitates. q̄
celebrāť in illis diebꝫ in quibꝫ
fuerūt mūdo mortui: ꝛ ſm ani
mas in celo ad vitā glīe nati ex-
pectāt reſurrectōꝫ corpoꝝ quā
ꝓprie figurat octaua q̄ erit in
generali reſurrectione. hāc hn̄t
feſta Petri ꝛ pauli. feſta etiam
martirū ſtephani ꝛ laurētij. fe-
ſtū etiā aſſumptōis btē ꝟginis
hꝫ iſtā octauam. qꝛ licet pie cre
dant fideles ꝙ aīa virginis nō
expectet reſumptiōem corpis.
quia iam dudū reſurrexit. non
tn̄ temere affirmat eccl'a quod
nō ꝓbat. Idem dico de feſto mi
niſtri ſui. ſ. Johānis euāgeliſte.
de quo pie crediť: ꝙ iam ſit in
corpe glorioſus. nō tn̄ hoc affir
mať. qꝛ nec iſtud ꝑ ſcptură ali-
quā ꝓbari pt. Preterea poſito
ꝙ aīa virginis ꝛ Johānis euā-
geliſte nō expectēt illā reſūptio
nē corpis: tn̄ aliqn̄ expectauerť
qꝛ fuerť eoꝝ aīe a corpibꝫ ſepa
te. vn̄ ſi iā reſurrexerūt ſm cor-
pora: illam eoꝝ reſurrectōeꝫ fi-
gurat octaua. feſtū etiā ſancto-
rū Innocentū hꝫ octauā. quia
q̄uis mūdo mortui fuerūt ſm
corpora: ſtatim tn̄ nati ſunt ad
gloriā vite: qꝛ eoꝝ aīe expecta-
uerūt ſecuriſſime in lymbo ſan
ctoꝝ patrū reſumptōem ſuorū
corpoꝝ ꝛ adhuc expectāt in ce
lo: quā ꝓprie figurat octaua. vn̄
in die mortis eoꝝ. qꝛ aīe ipſoꝝ
deſcenderūt ad lymbum: ſuſpē
dit eccl'ia cantica leticie. ſcꝫ Te
deum laudamꝰ. Gloria in excel
ſis. Alleluia. que tamē reſumit
in octaua ꝓpter gaudiū reſurre-
ctionis. Iſtā aūt octauā. ſ. figu
ratōis. nō habēt natiuitas ieſu
xpī: nec ſue matris. nec etiā Jo
hannis baptiſte. quia oīes fue
runt nati ad laborē ꝛ ad mortē
corpalem. q̄uis certū ſit de aīa
xpi ꝙ ſemꝑ habuit vitam glo-
rioſam. Hanc etiam nō habēt
alia feſta xpi. ſicut feſtū paſche.
non enim expectat ſm corpus
reſurgere q̄ iam reſurrexit: nec
etiam feſtum penthecoſ. D
Eſt ſecūda octaua venerati-
onis. ꝛ hanc habent vel habere
poſſunt oīa feſta ſaluatoris.
vnde in quibuſdam eccleſijs fe
ſtum paſce ꝛ penthecoſ. habent
octauā. Poſſumus etiā dicere
propter reuerentiam beate vir
ginis que ſaluatoreꝫ peperit. ꝛ
propter reuerentiā beati Johā-
nis qui ipiꝰ ſaluatoris ꝑcurſor

vox ꝛ baptiſta extitit. ꝙ natiui-
tas vtriuſq; h; iſtam octauam.
ſc; venerationis. Eſt tertia
octaua deuotiõis. Et hanc pñt
habere indifferẽter oĩa feſta
ſanctoꝝ. vnde in quibuſdã ec
cleſiis celebraꝛ octaua de mul-
tis apoſtolis: ꝛ etiã de btõ mar
tino. celebrant etiã octaue feſti
uitatu; illoꝝ ſanctoꝝ in quoꝝ
nominib; fundate ſunt eccleſie
Ordo etiam fratrum minoꝝ
celebrat octauã de beato Fran-
ciſco. ꝛ ordo predicatoꝝ de btõ
Dominico. De feſto autem cor
poris dñi (quod vrbanꝰ papa
quartus: cum octaua celebrari
inſtituit ſemp feria quĩta poſt
octauam penthecoſ.) poteſt di
ci ꝙ habet octauã veneratiõis.
non eſt dubium quin etiam de
uotionis Eſt quarta octaua
ſuppletionis. Et hanc habent
feſtum natiuitatis chriſti. ꝛ fe-
ſtum epiphanie. Supplemus
enim in octaua natiuitatis of-
ficium de virginea puerpera:
quod in die feſto fieri non po-
tuit. vnde in illa octaua dici-
tur illa collecta Deus qui ſalu
tis eterne. Et in quibuſdam ec
cleſiis loco introitus dicitur.
Vultum tuum deprecabũtur.
ꝛc. In octaua autem epiphanie
ſupplemus officium de baptiſ-
mo chriſti: quod in die non po
tuit cõmode celebrari.

De ſancto Michaele arch-
angelo. Sermo pmꝰ

Significa-
uit deꝰ ꝛc. Apoc. i.
P Ad euidentiam
aliqualẽ vtriuſq; feſtiuitatꝭ an-
geloꝝ ꝛ pñtꝭ epĺe q tũc legit. ꝛ
totiꝰ libri Apoc. de quo ſumit:
ſunt aliqua pnotanda. Primũ
eſt ꝙ romana eccĺa bis in anno
de oĩb; angelicis ſpiritib; ſo
lenne feſtũ celebrat. ꝛ vtrũq; fe
ſtum dꝛ ꝛ nominat ſpecialiter
feſtum archangeli michaelis.
Q; aũt debeamꝰ honorare om
nes angelicos ſpũs: ꝛ de ipſis
feſtiuitates ſolenniter agere: ra
tiones ſunt in prompto. tum
vic;. q2 ipi ſunt deo ſpecialiter
miniſtrãtes. tum q2 ſũt deum
ſpecialiter ↄtẽplantes. tũ q2 ſũt
corã deo ſpecialiter iubilãtes.
tũ q2 ſunt nihilominꝰ nři ſpe-
ciales defenſores. maloꝝ nřo-
rũ ſpeciales excuſatores. bono
rum noſtrorum ſpeciales pro-
motores. ac coram deo preſen-
tatores. ac etiam ſalutis noſtre
ſpeciales cum deo pcuratores
Et pter multa alia que inferiꝰ
in ſermonib; tangent. Qua-
re autem vtrũq; feſtũ angeloꝝ
aſſcribatur ſpecialiter michae-
li archangelo: etiam rões ſunt
euidentes. Prima eſt: q2 pn
cipalis, quia in illis diebus in

quibꝫ eccleſia ſolennizat de an-
gelis aliqua magnifica legitur
archangelꝰ michael feciſſe. que
ſunt deuotionis fideliū excita-
tiua. Primū eñ feſtū angeloꝝ
dicit᷑ apparitio ſancti michae-
lis. viij. ydꝰ Maij. Tunc enim
(ſicut legit᷑ ꝓpter q̄ddaz magnū
miraculū qđ in mōte gargano
prouincie Apulie fecerat: de q̄
ciues ſypontini nō modicū tur
bati fuerunt) apparuit epiſcopo
ſypontino. dicens ſe eſſe illiꝰ lo
ci patronū ſpecialez ⁊ inſpecto
rem. ꝓpter quā apparitionem ci
ues predicti cū ꝓceſſione locū
adierūt. ſ. ſpeluncam quandaz.
ad cuius oſtiuz miracl'm factū
fuerat. et ingredi nō p̄ſumētes:
orationi pre foribꝫ inſiſtebant.
Hec autez apparitio fuit facta
anno dñi. cccxc. De iſta appari
tiōe ſpecialiter celebrat roma-
na eccleſia. ¶ Legunt᷑ etiā
eiuſdem archangeli apparitio-
nes alie. ſic̄ legitur ꝙ circa an-
num dñi. dcc.x. apparuit epiſco
po abriaceñ. dicens ei. ⁊ preci-
piens ei. vt in quodam monte
altiſſimo. que eſt in finibꝫ Bri
tanie ⁊ Normānie eccleſiā con
strueret. ⁊ ſic̄ fit in monte gar-
gano. ita ibi in memoriam mi-
chaelis archangeli celebraret.
Jſte locus adhuc in illis parti
bus eſt in veneratione ⁊ deuo-
tiōe fidelibus. ſuo modo. ſicut
eccleſia in monte gargano con-
ſtructa. Legitur etiam ꝙ cū
beatus papa Gregoriꝰ celebra
ret letanias rome propter pe-
ſtem inguinariā vidit ſup̱ ca-
ſtrum: quod tunc dicebat᷑ me-
moria adriani: angelum tenen
tem in manu gladium cruenta
tum: tergentem ipſum gladiuz
⁊ in vagina reponentem. pro-
pter qđ ſanctus papa intellexit
preces ſuas et populi eſſe exau
ditas. ⁊ peſtem predictam de-
bere ceſſare. ⁊ edificauit in pre-
dicto loco eccleſiam in honore
angelorum. Unde ⁊ vſqꝫ nunc
caſtrum illud caſtrū ſancti an-
geli nuncupatur. Hec autem
apparitio ſeu feſtū de ipſa. viij.
ydus Junij celebratur. Legi
tur etiam in hiſtoria tripartita
ꝙ archangelus Michael cui-
dam homini febricitanti appa-
ruit. ⁊ ſuper recuperatione ſa-
nitatis conſilium dedit. et me-
dicinam nouam ordinauit. Et
bene nouam. quia morbo om-
nino contrariā. ⁊ h̄ ſm̄ medici
ne ratiōē. q̄ plene liberatꝰ fuit.
Hec autez apparitio fuit facta
iuxta Cōſtantinopolim in q̄dā
loco vbi olim dea veſta colebat᷑
ſz nūc eſt ibi ꝯſtructa eccl'a ī ho
nore ſancti michaelis. vñ locꝰ
adhuc michaelium appellatur
De iſtis aūt tribꝫ apparitioni-
bus forſan celebrant᷑ feſtiuita-
tes in aliquibꝫ locis ſpeciali
Sed romana eccleſia non fac

feſtū niſi ꝓncipale angeloꝝ. qḋ
dicit̄ dedicatio ſancti michael̄.
Legit̄ eñ ꝙ paulo poſt inuen-
tionē loci ꝓdicti in mōte garga
no neapolite adhuc gentiles ꝯ
xp̄ianos ſypōtanos ⁊ beneuen
tanos bellare ceperūt. Sypon
tani aūt ⁊ alij de ꝯſilio epiſcopi
ꝓmiſſo triduano ieiunio patro
num ſuū. ſ. michaelem archan-
gelum in ſuū auxiliū inuocant
Sanctus autē angelꝰ nocte ter
tia epiſcopo apparuit: ꝓmittēs
ſibi ⁊ ſuo populo de hoſtibꝫ vi-
ctoriam. que ipſiꝰ auxilio glo-
rioſiſſime eſt ſubſecuta. Reuer
ſi aūt ſypontani a cede aduerſa
rioꝝ. ⁊ tam magnifica potiti vi
ctoria patronū ſuū ſanctū mi-
chaelem honorare voluerūt: et
eidem grās agere ꝓ victoria cō
ceſſa. Adhuc tñ non fuerūt auſi
ingredi ſpeluncā illā q̄ in mon
te gargano toto orbe nūc vene
randam geſtat eccleſiam. nec
eam dedicare. Papa vero Pe-
lagius conſultꝰ per loci epiſco-
pum: dixit ſuper hec eſſe conſi
lium archangeli requirendum
Qui poſt triduanū pape et epi
ſcopi cū ciuibus ieiuniū appa-
rens illi epiſcopo: dixit ei ſe pre
dictam ſpeluncam dedicaſſe ⁊
conſecraſſe in eccleſiam. et ꝙ
nullus alius epiſcopꝰ ibi pone
ret manū. ⁊ ꝙ ipſe cum popu-
lo locū illū ingrederetur. ⁊ ibi ī
honore ipſiꝰ archangeli miſſa-
rum ſolennia celebraret. quod
⁊ factum eſt. Summus autē
pontifex hijs auditis diem illā
in qua fuit data victoria illi po
pulo ⁊ in quo archangelus di-
xit ſe predictam ſpeluncam in
eccleſiam dedicaſſe: ſtatuit in
honorem ſancti Michaelis et
omnium beatorū ſpirituū per
totum orbem generaliter cele-
brandā. Iſtud autem feſtū. ſcꝫ
dedicationis celebratur tertio
kal̄. octobris. R Secūda
autem ratio quare eccleſia ſpe-
cialiter ſolēnizat de ſctō michae
le inter omnes angelicos ſpūs:
eſt quia ipſe eſt qui q̄ndaꝫ fuit
princeps ſynagoge. teſte ſcrip-
tura in Daniele. ſed vbi repul-
ſus eſt a ſynagoga: propter eo-
rum perfidiam factꝰ eſt ipſius
militantis eccleſie totalis prin
ceps. Sic enim credimꝰ. et ſic
aſtruūt catholici doctores. Ip̄e
enim ſicut cantamus: conſtitu
tus eſt princeps ſuper omnes
animas iuſtas ſuſcipiendas.
nunc autē nō ſunt iuſte anime
de cōmuni lege niſi in ip̄o chri-
ſtianiſmo. Tertia ratio eſt.
quia ſanctꝰ michael ꝓmo in ſy-
nagoga. ⁊ modo in eccl̄ia. ſcp̄tu
ra teſte. aſſiſtit orātibꝫ ad impe
trandū ne repellantur Dañ. xij.
Conſurget michael princeps
magnus. qui ſtat pro filijs po-
puli tui. Aſſiſtit etiam laboran
tibꝫ ad bene operandū: ne impe

dicantur. Dañ. x. Nemo eſt ad-
iutor me⁹ in om̄ib⁹ hiis niſi mi
chael p̄nceps veſter. Aſſiſtit etiā
vacillātib⁹ ad informādum ne
ſeducantur. Dicitur enim ſic in
canonica iude. Cum michael
archangelus cū dyabolo diſpu-
tans altercaretur de moyſi cor
pore: nō eſt auſus iudiciū infer
re blaſphemie ſed dixit. Impe-
ret tibi de⁹. In hoc docēs nos
non maledicere demonib⁹. nec
creaturis aliis: ſed totum com
mittere iudicio et imperio dei.
Aſſiſtit etiam peregrinantibus
ne ſubmergantur. Apocalipſ.
xii. Michael ꝛ angeli eius p̄lia
bantur cum dracone. ꝛc̄. Cum
ergo inter om̄es angelicos ſpi-
ritus ſoli tres nominentur per
ſonaliter ī ſcriptura michael. ſ.
gabriel ꝛ raphael. ꝛ michael ꝑ
plurib⁹ negociis mittetur. pa-
tet tercio quare de ip̄o ſolo īter
omnes fit feſtum ſpeciale. quā-
uis enim gabriel nunciauit īcar
nationem dominicā: de ipſo tm̄
non fit feſtum ſpeciale. maxime
q2 iſta die. ſ. annūciationis do-
minice nō poſſet celebrari. Iſte
igit̃ ſunt rationes ꝛ plures alie
ꝑpter quas eccleſia ſolempnizat
de beatis ſpiritibus. ꝛ ſpeciali-
ter de archāgelo michaele. ❡

Scōm qᵭ eſt p̄notandū eſt
videre quare preſēs epiſtola le-
gatur in vtroq3 feſto ſancti mi-
chael'. Ad qᵭ reſpondēdum ꝙ
ideo fit hoc. q2 credimus ꝙ iſte
angelus ꝑ quem xp̄s reuelauit
iohāni ꝯtenta in libro apoc̄. fu-
it ſanct⁹ michael. vnde ꝛ de ip-
ſo cantamus. Dum ſacruz my
ſterium cerneret Johannes: ar
changel⁹ michael tuba cecinit
ꝛc̄. de iſto archangelo ꝑſonali-
ter loq̄t̃ Johānes in libro apoc̄.
ſicut patet. xii. ca. cum dicit: mi
chael ꝛ angeli eius preliabātur
cum dracone. qᵭ ergo dicitur in
p̄ncipio ep̄le. Significauit de-
us ꝛc̄. exponatur ꝑ angelum. ſ.
michaelem. Iſtud etiam qᵭ cā
tamus de ſancto michaele. Cō
cuſſuz eſt mare. ꝛc̄. Puto ꝙ ſit
ſumptū de. x. c. huius libri. vbi
dicitur. vidi alterum angelū de
ſcendentem ꝛc̄. ſequitur. ꝛ poſu
it pedem ſuū dextrū ſupra ma-
re. ſiniſtrum autem ſuꝑ terram
vnde puto ꝙ ad litterā iſte an-
gelus fuit michael. puto etiam
ꝙ ip̄e fuit ille angel⁹ de quo di
citur in eodez. viii. ſtetit ante al-
tare habēs thuribulū aureum.
Item ꝙ ip̄e fuit qui oſtēdit. Jo
hanni fluuiuz aque viue ꝛc̄. in-
fra vltimo. Et qui iohannez ꝓ-
hibuit ne adoraret eum. ibidē.
ꝑpter que omnia et multa alia ī
ſuis feſtis legitur epiſtola ſūp-
ta de apoc̄. In libro etiam iſto
ſepe fit mētio de. vii. angelis ſi-
cut infra. viii. et in iſta epiſtola
fit mentio de. vii. ſpiritibus. per
quos ꝑpter ſeptenarium intelli-

guntur vniuerſi. Puto tamen ꝙ ille ſpũs qui dixit infra. xiiij. de mortuis ĩ chriſto. vt requieſcãt a laboribꝫ ſuis. fuit michael. qui curam habet ſpecialem de animabꝫ iuſtis. propter iſta igitur ⁊ multa alia ſumitur de libro iſto epiſtola que legitur ĩ feſtis angelorum.

Item de angelis.
Sermo ſecũdus.

Significauit deus que oportet fieri cito ⁊c̃. Apoc. j.

T Scdm ꝙ dicit beatus Dyoniſiꝰ. Lex ſacratiſſima diuinitatis infima per media reducit per ſummũ. Unde ipſe deus qui eſt ſummus ſimpliciter: hominẽ qui eſt infimꝰ in ordine creaturarũ intellectualium: per angelos tanq̃ ꝑ quedam directiua media reducit in ſeipſum per ſalutiferam ſup. cognitõem. a quo ipſum abducunt demones per temptatõeꝫ Et hoc innuit ꝑ verba ꝓpoſita beatꝰ Johannes Significauit deꝰ ⁊c̃. Conſidero enim ꝙ homines qui ſunt infirmi: per hoſtem aduerſantẽ a deo abducũtur quadam deceptione: ꝑ angelum aũt miniſtrantẽ ad deũ reducunt̃ quadaꝫ directione. ꝑ ipm vero deũ gubernantẽ perficiunt̃ ſua benigna ꝓuiſione. ⁊ hoc eſt qḋ dicit̃. Significauit deꝰ ⁊c̃. In quibus quidẽ verbis oſtẽdit nobis Johãnes pͥmo ſummi ꝓuiſoris beniuolẽtiam in diuina noĩatione. cum ipſum vocat deũ. Deus inquit. deus enĩ dꝛ a theaſte. quod eſt cõſiderare. vel ab ethni. qḋ eſt ardere. vel ab athon. qḋ eſt fouere. in quibus tribus notatur ſumma dei beniuolentia quaꝫ ad homines habet. Ipſe enĩ iugiter cõſiderat ipſoꝝ defectũ et indigentiam. Ipſe iugiter compeſcit ⁊ quaſi cõſumit hoſtium maliciã ne hominibꝫ tantũ noceant quantũ vellent. Eſt enim ipſe ignis conſumens. ſicut dicitur Deutero. iiij. Ipſe etiã nihilominꝰ fouet ⁊ nutrit ipſoruꝫ ſcꝫ hoĩm imbecillitatẽ ⁊ impotentiã. Bene ergo dicit apoſtolus. j. ad Thimo. ij. de deo ſaluatore noſtro. qui vult omnes homĩes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. ⁊ ad propoſitum. Eccĩ. xvij. Deꝰ in vnãquãqꝫ gentem rectores prepoſuit. i. angelos. Scdo oſtendit mediũ inductoris ſufficientiam in angelica locutiõe. cum addit. loquens ꝑ angelum ſuũ ſeruo ſuo Johãni. ⁊ in ipõ ſup. vniuerſis. Conſtat enĩ ꝙ angelus inter oĩes creaturas eſt de lege cõmuni pͥmatũ obtinens. ⁊ in omni conditõne ſufficiens

exiſtit. Eſt em̃ angel⁹ ſm̃ dyo-
niſiũ. vj. ca. de diuinis nomini
bus. ſpeculũ clariſſimũ: totam
(ſi phas eſt dicere) in ſe ſuſcipi-
ens claritatez dei. De ipſis aũt
angelis patet in locis innume-
ris ſacre ſcripture q̃ ipſi tanq̃
medij in deum reducunt homi
nes. ꝛ loquẽdo ipĩs in perſona
dei ſignificant ipĩs ea que ſunt
neceſſaria ad ſalutem. Patet de
angelis qui apparuerunt abra-
he ꝛ loth in geneſi. patet de an-
gelo thobie. de angelo etiã qui
apparuit yſaie. de angelis etiaz
qui apparuerunt ezechieli dani
eli ꝛ zacharie ꝓphetꝭ. De angelo
etiam qui apparuit xp̃o iheſu ĩ
oratione poſito. ꝛ de angelo qui
apparuit marie mr̃i ſue. Et de
iſto angelo ꝑ quem xp̃s fuit lo
cut⁹ Johãni. quem puto. ſaluo
meliori iudicio. fuiſſe michaelẽ
Iſti igitur angeli qui ſunt inter
nos ꝛ deũ medij. ꝛ qui ſunt ſuf
ficientiores oĩ creatura: defen-
dunt nos ab hoſtibꝫ. et in deũ
nos reducũt. Dicit enim ꝓphe-
ta in pſal. loquens cuilibet hoĩ.
Angelis ſuis de⁹ mandauit de
te: vt cuſtodiãt te in omnibꝫ vijs
tuis. ¶ Tertio oſtẽdit ſiue
inſinuat viatoris indigentiam
ꝛ neſcientiã in neceſſaria ſigni-
ficatione. cum ſubdit. Signifi
cauit que oportet fieri cito. Iſta
eniz que tunc oportebat cito fie
ri: erãt neceſſaria hominibꝫ ad
ſciendũ vt videlicet minus fe-
rirent iacula cuz eſſent preuiſa.
Iſta autem homines ꝛ etiã Jo
hãnes vir perfectiſſimus per ſe
ſcire non poterant. quia erãt fu
tura. ꝓpter qḋ fuit neceſſarium
vt eis per ſolum angelum ſigni
ficaret deus: ne imperiti ꝛ imp̃
uiſi ꝑirent ſuſcipientes ſpicula
diuini arcus. ꝛ per impatientiã
ſpiritualiter morerentur. vnde
dixit ꝓpheta in pſal. Dediſti me
tuentibꝫ te ſignificationem: vt
fugiant a facie arcus. Et certe
ſic angelus iſte ſignificauit Jo-
hãni et in ipõ omnibꝫ xp̃ianis:
vnde ille angelus dixit Johan
ni. ſicut habetur infra. iiij. Aſcẽ
de huc ꝛ oſtendaz tibi que opor
tet fieri cito. que autem erãt il-
la que tunc oportebat cito fieri
expoſituz eſt ſupra. Erant enim
tribulatiões quas ſancti hoĩes
erãt paſſuri. ꝛ premia que ꝓ ip
ſis erãt recepturi. Et iſta opor
tebat fieri. tum q2 erãt ineuita
bilia. tum etiam q2 erant ſanctꝭ
vtilia ad ſalutez. Illa etiã opor
tebat cito fieri. q2 quecũqꝫ ſunt
in hoc mundo tranſitorio qua
ſi nichil ſunt reſpectu eternitatꝭ
dicit̃ ergo. Significauit deus
ꝛc̃. Circa naturam angelicaz
quattuor nos ꝯuenit ſpeculari
videlicet Puritatẽ eſſentie Di-
gnitatem preſidentie Caritatẽ
beniuolẽtie Et ꝓhẽnitatem gl'e.
Primo dico oportz nos ꝯſider-

rare puritatem ⁊ nobilitatē eſſē
tie ſeu ſubſtantie angelorū. quā
nobis ſcriptura innuit. cum an
gelos aliquādo introducit ſub
noīe celi. Gene. primo In prin-
cipio creauit deus celum. i. an-
gelicam naturā. aliquando ſub
noīe lucis. Geneſ primo. facta
eſt lux. i. ſm Auguſti. formata
eſt per gratiam angelica natu-
ra. ⁊ diuiſit lucē a tenebris. i.
angelos bonos a malis. ⁊ etiā
ab oīb9 alijs creaturis. aliquan
do ſub nomine ſapientie Ecci.
.j. Prior omnium creata eſt ſa
piētia. i. āgelica natura. ſm vnā
expoſitionem. aliquando autē
ſub nomine ignis. in pſal. Qui
facit angelos ſuos ſpirit9: ⁊ mi
niſtros ſuos flāmā ignis. Si
cut ergo celum precellit omnia
corpora in nobilitate cōditōis.
Ignis elemēta in viuacitate ap
paritionis Lux omnia corpalia
in celeritate diffuſionis. Sapi
entia oīa ſpiritualia in boni-
tate perfectionis. Sic ⁊ natu-
ra angelica eſt creatura in eſſen
do nobilior. in agendo viuacior
⁊c. vnde de natura angelica ex
ponitur per Grego. illud Ezech
xxviij. Tu ſignaculū ſimilitu
dinis dei. plenus ſapientia ⁊ de
core: in delicijs paradiſi fuiſti.
De iſta vero nobilitate ⁊ puri-
tate ſubſtantie angelorum pau
ca ſunt nunc dicēda. quia exce-
dunt facultatem noſtri ingenij.
et habemus nos ad iſta et hui9
modi ſicut oculus noctue ad lu
cem ſolis. X Secūdo opor
tet nos conſiderare quantū ad
angelum dignitatem preſiden-
tie ſue. Ubi aduertendū. q̄ an-
geli boni principant̄ primo cor
porib9 celeſtibus. vniuerſitati
ſupple corporum celeſtium ad
miniſtrando legem. vide ſuper
hoc auguſtinū de trinitate. Ipſi
etiam ſm phos. mouent corpo-
re celeſtia. ⁊ ſic regunt vniuerſū
Scdo pncipant̄ demōib9: corū
crudelitatē coercēdo. exemplū
de angelo thobye q̄ religauit de
moniū. Tho. viij. exemplū etiā
de angelo illo q̄ aprehendit dra
conē ⁊ ligauit eū: vt nō ampli
us seduceat gentes. Apoc. xx. ⁊
Apoc. xij. d̄r q̄ michael ⁊ angeli
ei9 p̄liabāt̄ ⁊c. ⁊ ī canonica iude
dicit̄ q̄ michael cū dyabolo al-
tercabat̄. Tertio pncipant̄ hōi-
bus. malorū iniq̄tatē vlciſcēdo.
exēplū de anglis q̄ deſcēderunt
pēthapolim Gene. xviij. ⁊ de an
gelo q̄ pcuſſit pmogēita egipti
orū. ⁊ d̄ anglo q̄ pcuſſit mlta mi
lia aſſiriorū ī caſtris ſēnacherib
iiij. Regum. xix. Quarto pnci-
pant̄ prouincijs ⁊ regionibus:
eorum proſperitatē īpetrādo.
exemplum Daniel. x. de angelo
principe perſarum. ⁊ de ange-
lo principe grecorū. ⁊ d̄ michae
le principe iudeorū. qui omnes
ſm Gregoriū erāt angeli boni.

De ſancto Michaele.

Tertio principaliter oportet
nos ꝯſiderare quantū ad ange-
los caritatem ſue beniuolentie
quantū ad nos quos cuſtodiūt
Spiritus eñi angelici qui no-
bis ad cuſtodiam ſunt deputa
ti. primo nos ſtimulant ad dete
ſtationeꝫ peccatorū. Scḋo nos
excitant ad exercitationem me-
ritoꝝ. Tertio nos roborant ad
preparationē aduerſoꝝ. Quar
to nos eleuant ad poſſeſſionem
ſupernoꝝ. Primo dico angeli
boni ad noſtraꝫ deputati cuſto
diam nos ſtimulant ad deteſta
tionem peccatorum. ⁊ hoc faci-
unt: culpam ꝯmiſſam increpan
do. exemplum Judicum ſcḋo.
de angelo qui aſcendit de gal-
galis ad locū flentiū. qui vt ibi
dem habetur. increpauit pecca
tores. Cōmittenda impedien-
do. exemplū de angelo qui appa
ruit balaam ad impediēdū ma
lum qḋ ipſe cōmittere diſpone
bat Numeroꝝ. xxij. Dominice
paſſionis memoriam imprimē
do. exemplum de angelo qui i
gnauit thau ſuper frontes viro
rum gementium ⁊ dolentiū ſu
per abominatiōibꝯ ſuis. Ezech.
ix. Pro nobis allegando ⁊ no-
ſtram miſeriam excuſando. vñ
dicitˀ Job. xxxiij. Si fuerit ꝓ eo
angelus loquens vnus de mili
bus vt annūciet hominis equi
tatem: miſerebitur eius. ⁊ dicet.
Libera eū vt nō deſcendat i cor
ruptionem Secundo angeli
excitant nos ad exercitationem
meritoꝝ. ⁊ hoc quidem faciūt
excutiendo ſomnolentiam. exē-
plum de angelo helye. iij. Reg.
xix. ⁊ āgelo petri. actuū. xij. Re
frenando ꝯcupiſ̄aꝫ. exemplū de
angelo qui luctans cū iacob: te
tigit neruū femoris eius: ⁊ ſta-
tim emarcuit. Gene. xxxij. Co-
hibendo demonis violentiam
exemplum. vt ſupra. Illuſtran
do intelligentiā. exemplū de an
gelo qui habebat librum aper-
tū Apoc. x. Et de angelo Johā.
quē puto fuiſſe michaelē. Apoc.
primo ⁊ vltimo. ⁊ de angelo da
niel' ⁊ Zach. ⁊ quaſi vniuerſal'r
omes ꝓphetie fuerunt per ange-
los reuelate. Tertio angl'i ro
borant ad perpeſſionē aduerſo
rū qḋ quidem faciūt. inflaman
do dilectionē. Exemplū de an-
gelo de quo dicit ꝓpheta Jſaias
vj. volauit ad me vnus de ſe-
raphī ⁊c̄. Dicitur eñi fuiſſe vnꝰ
de ſeraphin. qꝛ habebat officiū
incēdēdi. ⁊ purgādi. vñ ⁊ mūda
uit labia ꝓphete Refrigerando
tribulationē. exēplū de angelo
qui fecit mediū fornacis q̄ſi vē-
tū roris flantē Daniel'. iij. Pro
mittēdo liberatiōeꝫ. Exēplū de
angelo q̇ dixit thobye Forti aīo
eſto ⁊c̄. Thob. v. Et de angelo
qui apparuit zacharie. Zach. j.
Nūciādo etiā ꝯſolationē. Exē-
de angelo q̇ nūciauit ꝯceptū ſa-

re. Gene. xviij. ⁊ de illo qui ꝑmi
ſit cōceptū vxori manue. Iudic̄
xiij. ⁊ de iſto qui nūciauit ꝯcep-
tū elizabeth. Luce primo. ⁊ de
iſto etiā qui nūciauit cōceptio-
nē ſaluatoris virgini marie. Lu
ce primo. Quarto angeli bo-
ni eleuant nos ad poſſeſſionem
ſupernoꝝ. Ipi eñ reducūt ober
rantem ad lauacrū regeneratio
nis. Sic eñ angel⁹ raphael du
xit thobyā ad fluuiū tigris. vbi
piſcis volens deuorare ipm ex-
enteratus eſt. thobye. vj. Et de
hoc malach. iij. Ecce ego mitto
angelū meū. Deducunt itinerā
tem ꝑ deſertū huius peregrina
tionis. vñ dicit de⁹ cuilibet ho-
mini Exo. xxiij. Ecce ego mittā
angelū meum qui precedat te ⁊
cuſtodiat in via. Cōfortant trāſ
migrantem ad triūphum con-
greſſionis. qui in morte cū dya
bolo ꝯgreditur. Lucas. xxij. dic̄
ꝙ xp̄o volenti ſubire mortē ap-
paruit angelus de celo ꝯfortās
eum. Ipi nichilomin⁹ introdu
cunt perſeuerantē ad ſinū eter
ne requietionis. exemplū de an
gelo q̇ deportauit animā lazari
in ſinū abrahe. Luce. xvj.
Quarto ꝓncipaliter oportet nos
ſpeculari quantū ad angelos ꝑ
hēnitatem ⁊ ſingularitatē po-
tioris glie. Ipſi eñ pre ceteris
ſanctis loquendo ſic de lege cō
muni magis in deum intrant ī
time. ſ. cōgnoſcendo ⁊ fruendo.

Math. xviij. Angeli eorū ſemꝑ
vident faciem patris mei. Gu-
ſtant ſuaui⁹ Thob. xij. dixit illi
raphael angel⁹ Ego cibo inuiſi
bili ⁊ potu qui ab hominib⁹ vi
deri non poteſt vtor. Deum lau
dant iocundius ⁊ ſolemni⁹. yſa
ie. vj. ca. Seraphin clamabat al
ter ad alterū. ⁊c̄. ⁊ Apoc. v. Au-
diui vocem angelorū multorū
in circuitu throni ⁊ animalium
⁊ ſeniorum. ⁊ erat numerus eo
rum milia miliū. dicentiū voce
magna. dign⁹ eſt agn⁹ ⁊c̄. Ipſi
miniſtrant ei ⁊ ſeruiūt ꝓmpti.
daniel. vij. Milia miliū mini-
ſtrabāt ei. ⁊ decies milies cente
na milia aſſiſtebāt ei. Et ad he
bre. ꝓmo. dicit aplus de ange-
lis. ꝙ oēs adminiſtratorij ſpiri
tus ⁊c̄. Iſta igitur quattuor ſūt
de angelis bonis de quibus ſo
lum loquimur. a nobis diligē-
tiſſime cōſiderāda. ex quib⁹ etiā
patet ꝙ ſumme nobis neceſſa-
ria eſt angeloꝝ cuſtodia. Unde
ſm Iero. in omelia. Nō poſſet
eſſe tuta inter tot ⁊ tantas hoſtiſ
antiqui inſidias humana fragi
litas niſi ſanctorū angelorum
auxilio muniretur. Sed de an
gelo bono cuilibet hōi ad cu-
ſtodiā dato dicit ꝓpheta ī pſal.
Immittit angel⁹ dñi ī circuitu
timētiū eū: ⁊ eripiet eos. Quod
aūt quilibet homo habeat ange
lum ad ſuam cuſtodiam depu-
tatū ſatis nobis innuit Actuū

xij. cum dixerunt illi de Petro: angelus eius eſt. Et non ſolum vnus angelꝰ cuſtodit ſctōs homines: verum etiā ꝛ multi. Vñ in pſal. dicit᷑. Montes in circuitu eius. gloſa. id eſt. angeli. Quarto etiā Reg̃. vj. dicit᷑ ꝙ deus ad cuſtodiā Helyſei miſit equos et currus igneos. id eſt. ſm oēs expoſitores exercitum angeloꝝ. propter q̄ omnia ſunt ſancti angeli multum a nobis honorandi ꝛ implorādi. Ipſi enim coram deo nr̄am preſentant orationem. ſicut dixit Raphael angelus Thobie. ſicut habetur Thobie. xij. Ipſi etiaʒ multū gaudent ad noſtrā conuerſionē. Luce. xv. dicit ſaluator. Gaudium erit corā angelis dei ſup̱ vno peccatore penitentiam agente. Ipſi etiā comitantur noſtram peregrinationem. vt dictum eſt ſupra. et nos recipiunt in ſuam manſionem. Precipue autem honorandus eſt beatus michael. de quo expreſſe ī ſcriptura legitur ꝙ ipſe ſpecialiter aſſiſtit orantibus ne repellantur Dañ. xij. Conſurget michael princeps magnus. qui ſtat pro filijs populi tui. Laborantibus ad operandum: ne impediantur Danielis. x. Nemo eſt adiutor meus in omnibꝫ hijs niſi Michael princeps veſter. Dubitantibus ad informandum ne ſeducantur. In canonica iude dicitur ꝙ cum michael diſputans cum dyabolo altercaretur non intulit ei iudicium blaſphemie ſed dixit. Imperet tibi dominus. In quo informauit nos non maledicere etiam demonibus: ſed omnia cōmittere imperio dei. Creditur etiam ꝙ totam Apocalipſim angelus iſte Michael reuelauit Johanni. Unde cum dicitur in p̄mo capitulo Significauit deus. loquens per angelum ſeruo. exponitur per angelum ſcʒ Michaelem. Aſſiſtit etiam pugnātibus ad dimicandum ꝛ triumphandū. ne ſubiugentur a dracone ꝛc̄. Honoremus ergo p̄ncipem noſtrum. ſcʒ Michaelem. honoret et quilibet homo angelum ſuum ſibi a dño et a diuina prouidentia ad cuſtodiam deputatum. honoremus ꝛ omnes vniuerſaliter. quia ipſi ſicut dicitur Matthei. xiij. erunt meſſores et collectores meſſis dominice: in conſummatione ſeculi. ꝛ tunc iuſti miniſtrantibꝫ angelis: fulgebunt ſicut ſol ī regno dei patris. Ad quod regnum ꝛc̄.

De ſancto Franciſco Sermo primus.

Mihi āt abſit gloriari niſi in cru

ce domini noſtri ieſu chꝛiſti ⁊c̃.
ad Galathas.vj.in fine. ⁊
Preſens lectio que ſumitur de
fine epiſtole beati Pauli apo-
ſtoli ad Galathas: conuenien-
ter legitur ĩ feſto ſanctiſſimi cõ-
feſſoꝛis beati Franciſci de ciui-
tate Aſiſij prouincie tuſcie oꝛi-
undi. primi patris et fundato-
ris preclari oꝛdinis fratrũ mi-
noꝛum. Nulli dubiũ quin
verba iſtiꝰ epiſtole vere ⁊ mul-
tum pꝛopꝛie potuit dicere de ſe
ipſo beatus apoſtolꝰ. Ipſe em̃
reuocabat ad viam veritatis in
ſenſatos Galathas circũuen-
tos a falſis apoſtolis. intantuꝫ
vt crederent fidem iheſu xp̃i nõ
poſſe ſufficere ſine obſeruantia
legaliũ ad ſalutẽ. nec gloꝛiabat̃
ĩ carne. i. ĩ carnali cir cũciſiõe. i.
carnali obſeruantia legalium:
ſicut gloꝛiabantur Galathe et
ipſoꝝ ſeductoꝛes: ſed ſolũ glo-
riabatur in cruce domini no-
ſtri iheſu chꝛiſti. vnde verũ di-
cebat [Mihi abſit gl'iari. ⁊c̃.]
ſequitur [per quem mihi mun
dus crucifixus eſt] vt me ſup-
ple non teneat. ſm glo. [et ego
mundo] vt ſupple eum non te-
neam. quia nec ego in mundo
aliquid cupio. nec ipſe ſuum in
me aliquid cognoſcit. Per cru
cem enim chꝛiſti mundi concu
piſcentie in me non habent do
minium. nec mundus iam ſe
mihi ingerit. ⁊ ego contra eum
ſum foꝛtis. Et nota ꝙ nõ ſine
cauſa vtrũqꝫ dixit. ſ. ⁊ ſibi mun
dum crucifixum: et ſe mundo.
Plerũqꝫ enim contingit. vt di
cit Grego. vt hõ mundũ men-
te non teneat. ſed tamen mun-
dus eum ſuis cupidinibus et
occupationibꝰ aſtringit. ⁊ moꝛ
tuus eſt homo mundo: ⁊ mun
dus eum quaſi nimis conſpi-
cit. ſꝫ paulus nec mundum cu
piuit. nec mundus eum. quia
nec mundi gloꝛiam querebat.
nec a mũdi gloꝛia querebatur.
Ubi ergo phs mundi erubuit:
ibi apoſtolus theſaurũ reperit.
ſm Augu. in glo. Non erube-
ſcamus igitur crucem: cuius
ſignum in fronte poꝛtamꝰ. ſed
cum apoſtolo gaudeamus. q̃
dixit ſe gloꝛiari in cruce. Iudei
gloꝛiabantur in circũciſione:
cuius ſignum erat abſconditũ.
Nos autem gloꝛiari opoꝛtet ĩ
cruce: cuius ſignum impꝛeſſuꝫ
eſt frontibus noſtris. Cauſam
autem quare paulꝰ ſolum glo-
riabatur in cruce chꝛiſti ⁊ nõ in
carnali circũciſione: ſubdit di.
[In xp̃o em̃ ieſu neqꝫ ciꝛcũciſio
aliq̃d valꝫ: neqꝫ p̃pucium ⁊c̃] q. d.
ideo ſolũ in cruce gloꝛioꝛ. qꝛ ad
ſalutẽ eternã p xp̃m ihm haben
daꝫ [nec circũciſio] aliq̃d nunc
operatur: cum ſit nunc non tm̃
moꝛtua: ſed etiam moꝛtifera.
[neqꝫ etiã pꝛepucium] gentili-
tatis ad ſalutẽ aliquid operat̃.

quantū eīn ad hoc vtraq; ſunt
nūc equalia [ſʒ noua creatura]
ſup. ad ſalutē tantūmodo opaꝛ
.i. noua vita. ſm glo. q̄ cauſaꝛ
ꝑ ſacramentū regeneratōis. qꝺ
habet ſuā efficaciā a xp̄i ſangui
ne fuſo in cruce. Debebat ergo
paulus ſolum gloriari in cruce
quia per lauacrum regeneratio
nis ⁊ renouationis: reiecta ve-
tuſtate legalium : factus erat
noua creatura. id eſt. nouus ho
mo: per chriſti ſanguinem no-
uiter viuens. Et quoniam iſta
gloriatio in cruce iheſu chriſti
ſalubris eſt cunctis fidelibus:
idcirco hoc oſtendit apoſtolus
dicens. [Et quicunq; hanc re-
gulam] id eſt. rectitudinē glo-
riandi [ſecuti fuerint] ſic̄ ego
ſupple ſequor. qui iam per fidē
crucifixi chriſti duco vitam no
uam. [pax] id eſt. mentis tran
quillitas. [⁊ miſericordia] id
eſt. peccatoꝝ remiſſio. erit ſup.
a deo [ſuper illos] ſupple gen-
tiles [et ſuper iſrl' dei] id eſt. nō
tm̄ ſuper gentiles: ſed etiā ſuꝑ
iudeos qui ſunt de genere iſrl'.
non quidem ſuper carnales iu
deos: ſed ſuper ſpirituales qui
ſunt dei. Duas enim partes h̄
ſignat apoſtolus. dicit glo. qui
bus ⁊ ſuper quas manet pax ⁊
miſericordia dei. ſ. gentilium fi
delium. et iudeoꝝ credentium
Et quoniā apoſtolus ſepe ſuꝑ
hijs ſcripſerat. ⁊ preter fidem
iheſu chriſti nihil aliud eſſe te-
nendum docuerat: idcirco vt
parcaꝛ ſibi deinceps a labore
ſcribendi: ſubiungit [de cetero]
id eſt. amodo. vel [ꝺ cetero] ita
vt ſint due dictiones. i. de alio
preter fidem. ſ. de legalium ob
ſeruantia [nemo mihi moleſt⁹
ſit] vt ſup. iteꝝ cogat me ſcribe
re de eodē. vel ſicut in greco le-
gitur. Nemo mihi laborē exhi-
beat ſeu preſtet. ſ. vt rurſum in
vobis neceſſitatem habeam la
borandi. Laborē eīn preſtat ma
giſtro qui aliter ſentit q̄; docu
it ipſe. dicit eis apl'us: vt nemo
mihi moleſt⁹ ſit. Et certe mihi
non eſt facienda moleſtia [Ego
eīn ſtigmata dn̄i iheſu] id eſt.
ſigna militie que me probāt eē
eius militem. ſcʒ paſſiones. tri-
bulationes. ⁊ anguſtias [i corpore meo porto.] ſup. ꝓ fideli-
bus. qꝺ tamen pſeudo nō facit
Stigmata appellauit ſm glo-
ſam Auguſtini: notas de ꝑſecu
tiōib⁹ quas patiebaꝛ. Stigma
enim ſm gloſam dicitꝛ punctuʒ
ſeu nota aliq̄ ferro facta. Uult
ergo dicere apoſtolus: q̄ null⁹
fidelis debebat ſibi inferre mo-
leſtiam. quia ipſe pro cunctis
fidelibus in cruce chriſti glo-
rians: ſuſtinebat multiplices
paſſiones. quarum ſigna et cy-
catrices: que vocabat ſtigma-
ta: in corpore apparebant. te-
ſtiens enim fuit ipſe apoſtolus

verberatus vſq; ad effuſionem ſanguinis. in plagis ſupra modum. dicit alibi. quarum quidem plagarum ſigna in corpore apparebãt. Uel vocat ſtigmata mortificationem ⁊ crucifixionem ſue carnis. quã ſemper. vt dicit alibi. circumferre volebat. Sequitur finalis ꝯcluſio totiꝰ epiſtole ad Galathas dicente ſic ap̄lo. vt ea que per me vobis predicata ſunt de fide iheſu xp̄i ⁊ de ceſſatione legalium ſemper in veſtriſ mẽtibꝰ maneãt [gratia] nõ diſcrepatio. non diſſenſio. non legis ſeruitus. non rixa. nõ iurgium: ſʒ [gratia domini noſtri iheſu xp̄i] O [Fratres] ſit ſup. [cum ſpiritu veſtro] .i. in ratione veſtra. vt veritatem ſemper ĩtelligatis. intellectam ſemp̄ teneatis. [Amen] verbũ hebreũ. vera eſſe que locutus eſt oſtẽdit Hec omnia q̃ dicta ſũt ex gloſis ſunt accepta: Uere igitur ⁊ ꝓprie potuit dicere Paulꝰ apoſtolus de ſeipſo verba ep̄le preſentis. B Siquis diligenter ꝯſideret ſanctitatem mirabilem ac virtutuʒ inſignia glorioſi cõfeſſoris ac leuite franciſci: q̃ reuerendus pater ⁊ dominꝰ bonauentura quõdam albanẽſis epiſcopꝰ. ſancte romãe eccleſie cardinalis loculentiſſime ⁊ ſatiſ diffuſe deſcripſit: manifeſte apparere poterit ꝙ et frãciſcꝰ. vere ⁊ ꝓprie poterit dicere de ſeipſo hec eadem verba. vñ ꝯueniẽtiſſime fuit eiuſdem ſancti feſtiuitatibꝰ appriata lectio preſens q2 non ſolum apoſtolus videt̃ ea dixiſſe in pſona ꝓpria: veruʒ etiam ⁊ in pſona beati franciſci Quod maxime apparet ſi ꝯſiderentur quattuor ſpecialiter que in ip̄o ꝯfeſſore ſunt pfectiſſime: de quibꝰ preſens epiſtola ſpecialiter agit. Quorum primũ eſt ſecularis cure abdicatio. Scd̃m eſt ſpiritualis vite renouatio. Tertiũ ẽ ſpecialis regulariſ forme inſtitutio. Quartũ ſpecialis corpal' figure baiulatio. Sic ãt procedemus in preſenti ep̄la. exponẽdo ip̄am tanq̃ʒ dictã in perſona huius ſancti. Dico igitur ſic ꝙ beatꝰ franciſcus in iſta lectione breuiter duo facit. Primo enim ſtatuʒ tangit perfecte ſanctitatis: quem ſuis fratribꝰ demonſtrauit. Scd̃o tangit donum diuine bonitatis: qd̃ ſuis fratribꝰ peroptauit. Scd̃a pars incipit in fine cum dicit Gratia domini noſtri iheſu xp̄i. In prima igit' parte deſcribit ſtatũ perfecte ſanctitatis quem in ſeip̄o ſuis fratribꝰ demoſtrauit. cum dicit. Michi abſit ⁊c̃. Ubi ẽ ſciendum ꝙ ip̄e oſtendit in ſeipſo ſtatũ pfecte ſanctitatis ſpecialiter q̃tum ad iſta quattuor que ſũt dicta: q̃ ſpecialiter ⁊ q̃ſi ſingl'ariter. dico reſpectu hominũ ſui tp̄is. fuerunt in ip̄o. q̃ in pre

ſenti epl'a ſanctus apoſtol⁹ luculenter deſcribit. B Oſtēdit dico ſtatū ſanctitatis. Primo q̄ntum ad ſpecialē cure mūdial' abdicationē ī prima clauſula. cum dicit. Michi autem abſit ꝛc̄. Scđo quantū ad ſpecialē vite ſpiritalis renouationem in ſecūda clauſula. cuȝ addit. In xp̄o enim ihesu. Tertio quantū ad ſpecialem regularis forme inſtitutionē. ⁊ hoc in tertia clauſula. cum ſubdit. Et quicūq; hanc regulā. Quarto quātum ad ſpecialem corporalis figure baiulationem. ⁊ hoc in q̄rta clauſula. cum ſubiungit. De cetero nemo michi moleſt⁹ ſit. Vel ſic. Primo oſtendit ſtatuȝ ꝑfecte ſanctitatꝫ in ſpeciali mūdialis cure abdicatione. Scđo in ſpeciali ſpiritualis vite renouatione. Tertio ī ſpeciali regularis forme inſtitutione. Quarto in ſpeciali corporalis figure baiulatōe. Primo dico oſtendit franciſcus. vel apl'us. in perſona ip̄i⁹ ſtatū ſctītatis quātuȝ ad ſpecialē mūdial' cure abdicatiōeȝ. q̄ teſte ſaluatore Matth. xix. eſt inſtrumentuȝ aptiſſimū acquirendi euāgelicā ꝑfectiōeȝ Si vis. ait ſaluator. ꝑfect⁹ eſſe ꝛc̄. Iſta autē mūdialis cure abdicatio fuit ſpecialiſſime in hoc ſancto. ꝓpter quod dicit omnibus xp̄ianis generaliter: ſed ꝓfeſſorib⁹ ſue regule ſpecialiter. Fratres Michi autē abſit gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri iheſu xp̄i ꝑ quem xp̄m. ſ. crucifixū ⁊ nudato corꝑe in cruce ſuſpenſum michi mund⁹ crucifixus ē vt ſuꝑple ip̄m nō teneam. ⁊ ego mūdo. q2 nec ip̄e mundi querebat gloriā: nec a mūdi gloria q̄rebat. vn̄ ergo dicit. Michi abſit gloriari niſi in cruce domini. ꝛc̄. Conſiderans em̄ ꝙ xp̄s dn̄s nudus pro nobis in cruce pependit: idcirco ſeip̄m totaliter bonis tempalib⁹ nudare voluit. In cui⁹ ſignum in ꝑncipio ſue cōuerſiōis oīa que habebat et paterne facultati ſponte renūciās inſuꝑ depoſitis veſtimentis omnib⁹ reiectis etiam femoralib⁹ ſe nudauit dicens patri. vſq; nunc vocaui te patrē in terris: amodo ſecure poſſū dicere. pater noſter qui es ī celis. Per xp̄m ergo crucifixum iſti veriſſimo paupertatis amatori mūdus totus crucifixus fuit. q2 vt legit̄ de ip̄o. Nemo tam auri q̄ȝ ip̄e cupid⁹ paupertatꝫ nec theſauri cuſtodiendi ſollicitior vll⁹ q̄ȝ ip̄e huius euangelice margarite. Paupertatē enim tenuit. paupertatē docuit. ⁊ illam ſuis reliquit fratrib⁹ tanq̄ȝ portiōeȝ que ducit in terra viuentiū. Tenuit dico et docuit fratres ſuos in gradu altiſſimo. qui ē nichil temporale habere ſm ꝓprietatē ⁊ dominium in ſpeciali vel etiā

in cõmuni. Iſta enim eſt ſm ꝙ
ipe dicit ĩ ſua regl'a celſitudo al
tiſſime paupertatꝫ. que fratres
ſuos qui eam ꝑfecte ſeruare vo
lunt heredes ⁊ reges regni celo
rum inſtituit. pauperes rebꝫ fa-
cit virtutibꝫ ſublimari. Hec igi
tur eſt in qua ſanctus franciſc⁹
in cruce xp̄i glorians gloriaba-
tur precipue cum xp̄o nudo cru
cifixo: ⁊ ip̄e totus nudus ⁊ ter-
renis omnibꝫ voluntarie ſpolia
tus. Reuera mundani diuites
non poſſunt gloriari ĩ cruce xp̄i
in qua tamen gloriant̃ paupes
qui ad inſtar xp̄i q̇ nudus pu-
gnauit cum nudo .i. cum dya-
bolo in cruce. ⁊ ip̄i nudati terre
nis ominibꝫ. que ſm Gregoriũ
ſunt quedam indumẽta corꝑis
luctantur cũ eodem in vere pe-
nitentie cruce. ℄ Secũdo
oſtendit beatus frãciſcus in ſe-
ipſo ſtatum perfecte ſanctitatis
quantum ad ſpecialem ſpirita
lis vite renouationem. cum ad
dit. In xp̄o eiñ ihesu ⁊c̄. San-
ctitas nõ cõſiſtit in vita veteri.
ſm quam mundani hoĩes imi-
tantur adam veterem: non parẽ
tes diuinis iuſſionibꝫ ꝓpter in-
ordinatum amorem ad creatu-
ras: ſed cõſiſtit in nouitate vite.
quam nouus homo xp̄s in mũ
dum veniẽs verbo ac exemplo
docuit. noua oſtendens ac pre-
cipiens mundo. vite etenim no
ſtre veteri in vicijs enutrite con
trarietatez poſuit nouitatis ſue
vt dicit Gregorius. in quadaz
omelia. Ipſe enim celeſtis me-
dicus. ſm eundem gregorium
ſingulis quibuſqꝫ vicijs obuiã
tia adhibuit medicamẽta. vt lu
bricis cõtinentiam. iracundis
manſuetudinem. tenacibꝫ largi
tatem. ⁊ elatis precepit humili
tatem. ⁊ ſic de alijs virtutibꝫ et
vicijs. Precepit etiam guloſis
abſtinentiam. impijs miſericor
diam. inuidis caritatem. ⁊ acci
dioſis operandi ſtrẽnuitatem.
Iſta autem vite nouitas etiam
tꝑe beati frãciſci incipiebat an
tiquari et ſeneſcere. et vetuſtas
mũdanaꝝ cupidinũ. elationũ.
mentaliũ. ac voluptatũ carna-
lium fortiter ſuccreſcebat. Sꝫ
in iſto beato franciſco et per ip
ſuz incepit reflorere iſta vite no
uitas quam chriſtus verbo et
exemplo docuerat. Quis enim
poſt apoſtolos fuit franciſco in
amore feruentior. quis humili-
or ⁊ ad obediendũ promptior.
quis manſuetior et benignior.
quis etiã ad dandum pauperi
bus liberalior: et maior rerum
temporaliũ contemptor: quis
mẽte et carne mũdior q̇s artior
parcitate: alimenti tenuitate: ⁊
aſꝑitate tegumenti: reiectõe cal
ciamẽti: vilitate ⁊ duricia ſtra-
ti: ꝟtuoſi⁹ mortificauit carnis

vicia. calcauit libidines et domuit paſſiones. certe nullꝰ quē ego legerim vnq̄z. Sicut enim per chriſtum crucifixum mundus fuit ei crucifixꝰ ⁊ ipſe mundo. ſic per eundem crucifixum ſuus homo vetus fuit cum ip̄o crucifixus: vt in eo deſtrueretur totum corpꝰ peccati: vt vltra non ſeruiret peccato: vt ſic in nouitate vite chriſti et apoſtoloꝝ vſqꝫ ad mortem incederet omni vetuſtate ꝓcul pulſa. ſicut dicitur ad Romanos. vj. Legit em̄ formā vite quā chriſtus dedit ſuis diſcipulis cum eos ad predicandum mitteret vt vicꝫ non poſſiderent aurum nec argentū: neqꝫ in zonis haberent pecuniā. neqꝫ calciamēta. neqꝫ duas tunicas. neqꝫ etiam virgam. quibꝫ lectis ⁊ commiſſis memorie: ſe rectitudini vite apl̄ice per om̄ia coaptauit. Iſta forma viuēdi tradita apoſtolis ſcribitꝛ Math. x. Luc. ix. ⁊ Mar. vj. Bene dico ſe coaptauit rectitudini vite apl̄ice. ſtatim em̄ reiecit aurū ⁊ argentū. ⁊ omnez pecuniā. calciamenta depoſuit. vna ſola tunica corda ⁊ femoralibꝫ vſqꝫ ad finem vite hꝯs contentꝰ fuit. In ipſo ergo refloruit vite nouitas q̄ iā in mundo ſeneſcebat. qꝛ ſciebat iuxta ſcđam clauſulā iſtiꝰ epl̄e. ꝙ in chriſto iheſu. id eſt. ad obtinendam ſalutez chriſti iheſu.

neqꝫ circūciſio ſuꝑple iudeoꝝ. neqꝫ prepuciū ſup. gentilitatis aliquid valet: ſed noua creatura. gloſa. i. noua vita quā tenuit ⁊ docuit xp̄s: ipſiꝰ qꝫ apoſtoli ſancti. q̄ poſtmoduꝫ fuit (ſpecialiter cū incipiebat antiquari et ſeneſcere: et q̄ſi obliuioni in mūdo dari) in Franciſco et per Franciſcū imitatoreꝫ iheſu xp̄i quaſi renouata. Ipſe enim fuit nouus homo: in nouitate vite ambulans. ⁊ qui videbatur ad ſtatum innocentie iam reductꝰ. vnde ſibi comparebant creature irrationales. ⁊ creator omnium ſibi (vt legimus) quaſi obediebat ad nutum. et vſqꝫ ad q̄drantem nouiſſimū certificatus fuit de plena remiſſiōe omnium peccatoꝝ ¶ Tertio oſtendit ſtatū ꝑfecte ſanctitatꝭ fuiſſe in ipſo q̄ꝫtū ad ſpecialem regularis vite inſtitutiōem. cū ſubdit. Et quicūqꝫ hāc regl̄am ⁊c̄. formā em̄ viuēdi vite apl̄ice ꝓpriā: docente xp̄o ac inſpirante interius inſtituit: ⁊ in carta redegit. quā ſacroſancta romana eccleſia approbauit ⁊ cōfirmauit. In qua tria vota que ſunt cuilibet ordini approbato eſſentialia quodā ſpāli ⁊ altiori mō q̄ꝫ in alijs regulis exponūtꝛ ſicut apparet de voto pauꝑtatꝭ. ſcꝫ ꝙ frēs minores nihil debēt hr̄e ꝓpriū etiā ī cōmuni. apparet hoc idem de voto caſtitatꝭ. ſ. ꝙ

nõ ſolũ debent ipſi vitare actus
nephari̇os: ſꝫ etiã ſuſpecta col
loquia ꝛ ꝯſortia mulierũ. ħ idẽ
etiã apparet de voto obedie.ſ.
ꝙ ipi debẽt p̄latis ſuis obedire
in omnibꝰ q̃ non ſũt ꝯtraria ſa
luti anime ꝛ regule ſue. Certe
illa regula quantuꝫ ad iſta tria
principaliter. quantũ etiã ad q̃
daꝫ alia. videt̃ eſſe ĩmediate tra
dita xp̄i ꝛ apl'oꝝ exẽplo. vnde
dicit de fratribꝰ ſcti frãciſci ni-
colaꝰ papa tertiꝰ. extra de ver
boꝝ ſignificatiõibꝰ in. c. Exiit
qui ſeminat li. vj. Hij ſũt illiꝰ
ſãcte regule ꝓfeſſores q̃ euãgeli
co fundat̃ eloquio. vite xp̄i ro-
borat̃ exemplo. fũdatoꝝ militã
tis eccl'ie aploꝝ eius ſmonibꝰ
actibuſqꝫ firmat̃. Nõ eni ẽſt (vt
q̇dã dixerũt veritatꝭ ĩimici) hec
regula illicita. inobſuabilis et
diſcriminoſa. ſed deſcẽdit a pa
tre luĩnũ ꝑ filiũ eiꝰ exẽplariter ꝛ
verbaliter apl'is tradita. ꝛ de-
mũ ꝑ ſpiritũ ſanctũ beato fran
ciſco ꝛ eũ ſequẽtibꝰ inſpirata. to
tiꝰ q̃ſi in ſe ꝯtinens teſtimoĩuꝫ
vnitatis ꝛ trinitatis. ſicut ideꝫ
nicolaꝰ in eadẽ ꝯſtitut̃. alibi di
cit. Eſt etiã ſm eũdẽ meritoria
qꝛ ꝑ ipam ꝓfeſſores eiꝰ magis
a tꝑalibꝰ elõgant̃. De iſta aũt re
gula dicit ħ btũs frãciſcꝰ exhor
tãs frẽs ſuos ad eiuſdẽ regule
obſuãtiaꝫ. alioſqꝫ criſtiãos ad
eiuſdẽ aſſũptiõeꝫ ꝛ ꝓfeſſiõeꝫ ſic
Et q̇cũqꝫ hãc regulaꝫ a xp̄o ꝛ a
poſtol' quantũ ad p̄ncipalia ex-
emplatã. mihi diuinitꝰ ĩſpira-
tã. ꝑ me ſcriptã ꝛ ĩſtitutã. ꝛ a ſcã
romana eccl'ia approbatã ꝛ etiã
ꝯfirmatã ſecuti fuerĩt. eã ꝑfctẽ
obſuando. pax. i. mẽtis trãq̇lli
tas ꝯtra omnẽ mũdanã ſollici-
tudinẽ. ꝛ mĩa ꝛ virtutũ infuſio
ꝯtra omnẽ ſpĩtudinẽ ſuꝑ illos
.i. ſuꝑ ꝓfeſſores ꝛ obſuatores
iſtiꝰ regule. ꝛ ꝑ idẽ. ſuꝑ iſrl' dei
hoc eſt ſuꝑ illos ꝓfeſſores q̇ ſũt
iſrl' dei. O iſrl' dei. ħ eſt dictũ q̇
ſũt iſrahelite nõ lrã. ſed ſpũ. et
ſignãter illud additur ad expo-
ſitõnẽ illiꝰ qđ dicit̃ ſuꝑ illos. qꝛ
forſan ſũt aliqui ꝓfeſſores iſtiꝰ
regule. q̇ nihil habẽt ꝓpriũ: vel-
lẽt tñ habere. ꝛ ſũt forſan aliq̇ q̇
ꝛ ſi ſuãt ꝯtinẽtiã: ꝛ abſtinent a
ſuſpectis mulieꝝ colloq̇is ꝛ cõ
ſorcijs. ħ eſt forte qꝛ non habẽt
oꝑtunitatẽ. Sũt eniꝫ mlti mũ
di exteriꝰ qui interiꝰ ſũt corrup
ti. ꝛ ſũt forſan aliqui q̇ ꝛ ſi p̄latiſ
obediũt. nõ tam̃ ſponte. ſed in-
uite. non patiẽter acquieſcẽdo.
ſed iracund e murmurãdo. cer-
te ſuꝑ tales non eſt pax. nec mi
ſericordia. ſꝫ ſolũ ſuꝑ illoſ q̇ ſũt
iſrl' dei. i. viri ꝑfecti. ꝛ veri iſra
helite. in quibꝰ dolus nõ eſt. q̇
ſeṁꝑ in omnibus habent deuꝫ
pre oculis et premiuꝫ quod de
betur imitatoribus ihesu chri-
ſti E Quarto oſtendit bea
tus franciſcus in ſe ipſo fuiſſe
ſtatum perfecte ſanctitatis in

ſpecial' figure corpal' baiulatio
ne cũ ſubiũgit. De cetero nẽo
mihi moleſt⁹ ſit. h̄ enĩ fuit ſin-
gulare p̄uilegiũ btĩ frãciſci in-
ter oẽs ſãctos. ⁊ ꝙ ipſe fuit xp̄i
nouus vexillarius ac legat⁹ ab
ei⁹ latere miſſ⁹. in cuius ſacro
corpe cruc vexillũ ⁊ bulla ſum
mi põtificis xp̄i euidenter ap-
paruit. nõ quidẽ manu fabrica
ta artificis: ſ; mirabiliter imp̄ſ
ſa digito dei viui. Apparuerunt
enĩ in ei⁹ carne ſigna paſſionis
dñice. in manib⁹. vic; ⁊ pedib⁹
ac ei⁹ ſacro latere. plagat⁹ enĩ ex
teri⁹ apparuit. ⁊ q̃ſi alter cruci
fixus. Taz feruẽs enĩ fuit amor
xp̄i in corde ſancti frãciſci ꝙ nõ
potuit interi⁹ manere abſcõdi-
tus: ſ; mõ mirabili exterius ĩ
corpe erupit. ꝓpter qȯ dixit qui-
dam ꝟſificator ita. Sic trãſfor
matur cor amãtis ĩ id qȯ ama-
tur. Ut p menbra foris virtus
erũpat amoris. Et quidam ali-
us dixit in ſequẽtia ſua. vulne-
ratrix alioꝝ. iſtũ ſolũ dilectoꝝ
crucifixit caritas. Caritas enĩ
que ſanctos alios vulnerauit ĩ
terius: iſtum non ſolum vulne
rauit: ſ; exterius crucifixit. Cer
te propter iſtud priuilegium
quod fuit confirmatu; fide di-
gnorum teſtimonijs multis ⁊
miraculis ac litteris apoſtoli-
cis. nemo ſibi debet eſſe mole-
ſtus. aut ſue regule que xp̄s paſ
ſionis ſue ſignis inſigniuit no

tabiliter. cuiuſq; regulam paſſi
onis ſue ſtigmatib⁹ confirma-
uit. ſicut dicit idem nicolaus
iij. in cõſtitutione predicta. ꝓpt
qȯ dicit beat⁹ franciſcus h̄. vel
apl'us. in perſona ipſius de cete
ro nemo mihi moleſt⁹ ſit. qua
re ſubdit cauſã. Ego enim ſtig
mata domini iheſu. i. ſigna paſ
ſionis ſue. nõ ferro ſculpta: ſed
digito dei impreſſa in corpore
meo porto. igit̄ dicit ipſe. nemo
mihi moleſt⁹ ſit. Sed ꝓchdo-
lor non obſtãte ꝙ iſte fuit chri-
ſti ſignifer ⁊ ſue bulle baiul⁹. in
numeros tñ moleſtatores ha-
buit. ⁊ eius regula. Nec miru;
q; etiam xp̄i euãgeliũ nũq; ple
nam pacẽ habuit: ſed ſemp p he
reticos ⁊ malos xp̄iãos fuit vſ
q; ad huc moleſtatũ. quãto enĩ
aliquid pfectius eſt tãto mag̃
patet inuidie ⁊ latratib⁹ pecca
toꝝ. Sic igit̄ patet quõ beat⁹
franciſc⁹ oſtendit ſuis fratrib⁹
ſtatũ pfctẽ ſanctitat in iſtis q̃-
tuor ante dictis. Deinde vltio
tangit beat⁹ frãciſcus donum
diuine bonitatis. qȯ ſuis fra-
trib⁹ poptauit dicens. Gratia
dñi noſtri iheſu xp̄i q̃ ad omne
meritũ ſufficit. vt dictum fuit
apl'o. ⁊ ſine qua nulla bona ad
ſalutem ꝓficiunt. ſit ſup. o fra-
tres cũ ſpũ vrõ. i. cũ aĩa veſtra
vt. v;. p̄dicta omnia recordemĩ
iugiter ⁊ regulã qua; vouiſtis
obſuetis integraliter

Item de ſancto franciſco
Sermo ſecundus

M Ihi abſit
gloriari niſi in cruce.
⁊c̃.vbi ſupra. ad Gal'
vj. F Apõ hoíes ſic videm⁹
cõiter ꝙ illð qð ſingulariter di-
ligũt ⁊ in quo ſingulariter glo-
riant̃.illud ſingulariter p̃dicãt
et excolũt. ⁊ iõ q2 btũs Franci-
ſcus crucẽ xp̃i ſingulariter dili-
gebat. ⁊ in ipſa ſingulariter cõ-
fidebat. ⁊ ab ipſa plura bõa ſpi-
ritualia ꝑcipiebat: hinc erat ꝙ ĩ
cruce chriſti ſingulariter gl'ia-
bat̃: ipſamq3 ſingulariter exco-
lebat̃. ⁊ de ipſa freq̃ntiſſime ſer-
monẽ. ſicut legitur. faciebat Un-
de verbum ꝓpoſitum quod a-
poſtolus de ſeipſo dixerat vere
et proprie: vere etiam ⁊ cõgrue
potuit de ſe ipſo dicere et ſan-
ctus Franciſc⁹ ſeraphic⁹. Nll'i
enĩ ẽ dubiũ q̇n crux xp̃i ⁊ paſſio
fuerunt iugiter in affectu apl'i
ꝑ ↄſideratõnẽ ⁊ affctõnẽ. ꝑ amo-
rẽ ⁊ ↄpaſſionẽ . ⁊ ĩ ore ꝑ doctri-
nã ⁊ orõnẽ ac ↄmẽdatõnẽ. et in
corpe ꝑ mortificatõnẽ xp̃i ihu
vñ dixit. ij. Corith. iiij. Semꝑ
mortificatõnẽ ihu xp̃i ĩ corpe
nrõ circũferẽtes: vt et vita ihu
manifeſtet̃ ĩ corꝑib⁹ noſtris. ve-
re g̃ ⁊ ꝓprie potuit apl's de ſe ip-
ſo dicere ꝯ̃ba iſta mihi abſit gl'.
Ueꝫ tl'es viſiões tl'es ꝛuelatões
tl'eq3 ipſſiões ð crucẽ ſcãs aplo
ſic ⁊ frãciſco mĩme repim⁹. Se-
ptẽ em̃ viſiões legim⁹ de crucẽ
factas frãciſco et ꝑ frãciſco. q̃ꝝ
p̃ma fuit de armorũ militãtiuꝫ
crucꝫ ſig̃tiõe. Hãc legim⁹ in p̃-
mo ca. ſue legẽde. vidit em̃ an-
te ſuã ↄuerſionẽ q̇ddã magnũ
palatiũ plenũ armis militari-
b⁹: crucꝫ xp̃i ſig̃culo inſignitis
ſic legit̃ ibi. Scðã fuit de cruci-
fixi xp̃i appitiõe. appuit ei ei ie-
ſus xp̃s veluti crucifix⁹. ſic ð2 ĩ
codẽ. c. Tertia fuit de crucifixi
xp̃i allocutõe. Audiuit em̃ ſel'
ſic in. ij. c. legit̃. vocẽ de ip̃a cru-
ce delapſã ter ſibi dicẽtẽ. Frãci-
ſce. frãciſce. frãciſce. vade repa-
ra domũ meã. q̃ vt cernis tota
deſtruit̃. Quarta fuit de crucꝫ
auree de ore ip̃i⁹ ꝓceſſiõe. Ui-
dit em̃ q̇dã ſctũs hõ in ſomnis
crucẽ q̃ndã aureã de ore franci-
ſci ꝓcedẽteꝫ: cui⁹ ſũmitas celos
tãgebat. cuiuſq3 brachia ad fi-
nes mũdi videbãt̃ extẽdi. Hãc
legim⁹ in. iij. c. eiuſdẽ legende.
Quĩta de enſiũ trãſuerſali di-
ſpoſitõe. Uidit em̃ q̇dam q̃ po-
ſtea fuit fact⁹ frater mĩor: dum
ſctũs iſte p̃dicabat: eũdẽ duo-
bus trãſuerſis enſib⁹ valde ful-
gentib⁹ in modũ crucis ſigna-
tum. quorũ vn⁹ a capite ad pe-
des. ali⁹ a manu in manũ ꝑ pe-
ctus trãſuerſal'r tendebantur.
Hãc legim⁹ in. iiij. c. Sexta fu-
it de manuũ in oſtio capl'i can-
cellatõe. Legit̃ enim in codẽ. c.

De ſancto Franciſco

ꝙ ſemel p̄dicante btō Antho-
nio de titulo crucis: quidā ſan
ctus frater vidit btm̄ pr̄em in
oſtio capl'i ſubleuatū in aere. et
extenſis velut in cruce manibꝫ
benedicentē fratres. Septīa fu
it de ſtigmatū xp̄i ſuo ſacro cor
pori imp̄ſſiōe. Hec legit̄ i. xiij.
capl'o ſue legende eiuſdē. Ergo
ſi apl's potuit de ſe ipſo verbuz
iſtud ꝯgruenter dicere: patz ꝙ
etiā potuit dicere de ſe ip̄o Frā
ciſcus q̇ fuit inſignitꝰ real'r ſti-
gmatibꝫ paſſiōis chriſti. ⁊ iſtar
ipſius plagatꝰ appuit: ⁊ q̄ſi cru
cifixꝰ. Dicit ergo btūs Franci-
ſcus verbū iſtud. Mihi ab. ⁊c̄.
In quo q̇dez verbo oſtendit ſe
librū ⁊ exēplar oīmode ꝑfectio
nis. Introducit em̄ ſe deſeren-
tē exteriorē mūdi ſollicitudinē.
Aſſequentē interioris mētis re
ctitudinē. Preferentē exp̄ſſam
chriſti ſimilitudinem. B

Probat aūt p̄mo deſertionē
mūdane ſollicitudinis genera
lis excluſio. Si em̄ ſolū gloria
bat̄ in cruce. qđ euidēter innu-
it cū dicit. Mihi abſit ⁊c̄. ſeq̇-
tur ꝑ naturā excluſiōis ꝙ i nul
lo alio niſi in cruce xp̄i volebat
gl'iari. Legerat em̄ ꝯſiliū dn̄i ꝑ
Jeremiā. ix. c. Nō gloriet̄ ſapi-
ens in ſapiētia ſua. q̄re. qꝛ ſapi
entia mundi hoīem ſeducit. nꝰ
fortis in fortitudine ſua. qua-
re. certe qꝛ fortitudo humana ſi
quis ei innixꝰ fuerit cū deijcit.

nec diues in diuitijs ſuis. q̄re.
certe quia mūdi opulētia defi-
cit. Sed in hoc gloriet̄ qui glo
riat̄ ſcire ⁊ noſſe me. quare. cer
te. quia ego ſū dominꝰ. Cuius
ſapiētia hominē dirigit. Cuius
virtus hominē erigit. Et cuius
habūdātia hominē reficit ine-
ternū. Secundo ꝓbat aſſecu
tionem ꝑfecte rectitudinis. tri
umphalis gloriatio. qꝛ gloria-
bat̄ in cruce domini noſtri ihe-
ſu chriſti. Non enim ſufficit ad
ꝑfectam mentis rectitudinem.
gloriari in mūdanis t̄ꝑalibus.
q̄ anime applicata ipſam ꝯpri-
mūt et obliquant. ſed oportet
in aliquo gloriari qđ applicatū
anime ip̄am erigat ⁊ faciat re-
ctam. Idcirco ipſe gloriabat̄ ī
cruce. nō quidē in cruce ipſius
aman malignātis. de quo dicit̄
heſter vij. nec in cruce latronis
ſupplicantis. nec in cruce latro
nis blaſphemantis de quibus
Luce xxiij. Sed in cruce domi
ni noſtri iheſu chriſti ſaluātis
et triumphantis. Querit autē
hic gloſa. quare paulꝰ non glo
riabat̄ in dei potētia. ſapientia
clemētia. ⁊ huiuſmodi diuinis
ꝑfectionibus. ⁊ ſil'em queſtio-
nem poſſū ego facere de franci
ſco. vterqꝫ enim hoꝝ gloriabat̄
in cruce iheſu chriſti magis q̄ꝫ
in potētia vel ſap̄ia. Et reſpon-
det glo. ꝙ nō eēt magnū gl'iar
in dei potētia, vel hmōi q̄ dicū

ꝓfectionē ſimpl'r: ſꝫ magnū fuit
gl'iari in cruce: q̄ ēpe pauli erat
q̄ſi ſignū maledictiōis ⁊ ſuppli
ciū dānatorū. Ego autē al'r rñ-
deo ꝓ vtroqꝫ. dicēdo ꝙ gl'ians ī
cruce ieſu xp̄i gl'iaꝛ in xp̄i oīpo
tentia. Xp̄s eñ ꝑ crucē interfe-
cit inimicicias q̄ erāt inter de-
um ⁊ hoīem. ſic dꝛ ad Ephe. ij.
q̄d fieri nō potuit niſi ꝑ oīpo-
tentē. Gl'ians etiā in cruce gl'ia
tur in xp̄i ſūma ſapīa. xp̄s enim
ꝑ crucē ſciuit diabolū decipe. q̄
ꝑ lignū deceꝑat ꝓthoplaſtū: vt
q̄ in ligno vincebat ⁊c. ꝑ ſangui
nē etiā crucis ſciuit pacificare
oīa ſiue q̄ in cel' ſiue q̄ in terris
ſūt. ſicut dꝛ ad Coloſ. j. q̄d fie
ri nō potuit niſi ꝑ omniſcientē.
Gloriās etiā in cruce gloriaꝛ in
xp̄i ſūma clemētia. xp̄s eñ ꝓpo
ſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucē:
oīmi ↄfuſione cōtēpta. ſicut dici
tur ad Hebre. xij. q̄d nō potuit
fieri niſi ꝑ ſūme clementē. Glo
rians etiā in cruce gl'iaꝛ in chri
ſti ſūma munificētia. xp̄s eniꝫ
cum eſſem⁹ in delictis mortui
cōuiuificauit nos. donās nob
oīa delicta: delēs cyrographuꝫ
decreti q̄d erat aduerſus nos:
affigēſ illud cruci. ſicut dicitur
ad Coloſ. ij. q̄d nō potuit fieri
niſi ꝑ ſūme munificū. ⁊ vniuer-
ſa munera largientē. Nō ḡ mi
rū ꝙ paul⁹ ⁊ frāciſc⁹ gl'iabanꝛ
ī cruce chriſti. ꝓpter q̄d dicebāt
illud. j. ad Corīth. j. nos p̄dicamus chriſtū crucifixū dei v-
tutē ⁊ dei ſapīam. ¶ Ter
tio ꝓbat expreſſionē diuine ſili
tudinis corꝑal' ſtigmatizatio q̄
fuit in corꝑe frāciſci. ꝑ quē in-
quit. mihi mūdus crucifix⁹ eſt
⁊c. glo. vt mund⁹ me nō teneat
nec ego ipſum. dicit apl's. Sꝫ
Frāciſc⁹ idipſum di. toti mū-
do crucifixus ⁊ inſtar chriſti ī
manib⁹ ac pedib⁹ ac latere vul
neratus appebat: ⁊ nihil iudi-
cabat ſe ſcire inter homīes niſi
chriſtū ihm. ⁊ hūc crucifixū. ſi
cut dicebat apl's de ſe ipſo. j. ad
Corinth. ij. Tota eñ Franciſci
ↄſideratio. totaqꝫ cogitatio cir
ca crucifixuꝫ v'ſabaꝛ. a ↄſidera
tione autē ⁊ ſcīa ꝑfecit in amo
rem. amor autēꝫ ſicut vulnera-
uit: ſic ⁊ trāſformauit interi⁹ in
amati ſil'itudinē ꝙ per mēbra
foris virt⁹ erupit amoris. vul-
neratrix alioꝝ: iſtū ſolum dile
ctorū crucifixit caritas. dicit q̄
dā in ſeq̄ntia ſua. Quāuis q̄ūt
iſti ſcī viri dicāt illud ad Ro-
ma. vj. Noſter vet⁹ hō crucifi-
xus ē: vt deſtruaꝛ corp⁹ pctī: vt
vltra nō ſuiam⁹ pctō. ſꝫ franci
ſcus poterat ſic dicere. me⁹ no-
uus hō. exterior. ſ. crucifix⁹ eſt.
⁊ inſtar xp̄i crucifixi vulnerat⁹
Et bñ dīc nou⁹. q2 vt de ipſo le
giꝛ. videbaꝛ ī ſtatu innocētie re
format⁹. nou⁹ etiā q2 caracteri
ȥat⁹ erat nouiter ſtigmatibꝫ ie-
ſu xp̄i: vt deſtruaꝛ corp⁹ pctī. i.

De ſancto Franciſco

tota pctõꝝ ꝯgeries: q̄ fuit in eo
ꝑ grām deſtructa. De ipſo eniꝫ
legitˀ ꝛ canitˀ ꝙ certificatˀ fuit ꝺ
remiſſione plenaria oīm pecca
toꝝ vſqꝫ ad nouiſſimū q̄drāteꝫ
vnde cātatˀ ſic ꝺ ipo. Quadrās
q̄ꝫ nouiſſimꝰ culpaꝝ ſibi celitꝰ
dimitti reuelatˀ nec vltra fuiuit
vnquā pctō tāquā ꝑfctūs filiꝰ
illiꝰ q̄ ſine pctō voluit crucifigi
dicitˀ igitˀ. Mihi abſit gloriari.
Modo videamꝰ q̄re beatꝰ frā
ciſcꝰ ſic gl'abatˀ ſingularitˀ ī cru-
ce ihesu xp̄i. ad qꝺ dicēdū ſicut
videmꝰ ꝯmūiter ꝙ in quiqꝫ ge
neribꝰ reꝝ. v. hominum genera
gl'antˀ. ſ. miles in forti eq̄ vl' cur
ru ad dimicādū. Sacerdos in
p̄cioſo altari ad īmolādū. nauta
in firma naui ad trāſfretādum.
ortolanꝰ ī p̄cioſa arbore ad fru
ctificādū. doctor ꝛ diſcipulꝰ in
ampla ſcola ad legēdū. ad audi
endū ꝛ īformādū. Et certe crux
xp̄i eſt nobis ꝓ q̄driga regali. ꝓ
ara pōtificali. ꝓ naui ſalutari. ꝓ
arbore vitali. ꝛ ꝓ ſcola magiſtra
li ſeu doctrinali. In cruce nāqꝫ
īuenit frāciſcꝰ volens pugnare
ꝯ̄ dyabolū. xij. gn̄a mūimtoꝝ
ſpiritaliū ſicut ī cruce regali. vo
lēs ſacrificare ſe ipſū inuenit in
ipſa. xij. genera ornamētoꝝ ſpi-
ritaliū ſicut ī ara pōtificali. vo-
lēs nauigare ꝑ mūdū ꝛ ꝑuenire
feliciter ad portū īuenit in ipſa
xij. genera īſtrumtoꝝ ſpiritaliū
ſic in naui ſalutari. volēs aūt ſa
tiare ſe ipſū ꝛ edificare ꝓximū ī
uenit in ea. xij. genera fructuuꝫ
ſeu alimtoꝝ ſpiritaliū ſicut ī ar
bore vitali. ſꝫ volēs informare
ſe ipſū ꝛ totū xp̄ianorū collegiū
repit ꝛ accepit ꝺ ip̄a. xij. genera
documētorū ſp̄ualiū ſic ī ſcola
magiſtrali. Primū autē
mūimētū. p̄mū ornamētū. pri
muꝫ īſtrumētum. ꝛ p̄mū nutri
mētū. p̄mū etiā documētū. qꝺ ī
cruce frāci. repit fuit decor ꝓfū
diſſime humilitatꝭ. de q̄ ꝛ ī q̄ ſū
me gl'abatˀ. q̄ eni ī cruce gl'atˀ. ſū
me gl'atˀ ī humilitate ꝛ ꝯuerſo.
qm̄ ī cruce fuit nob̄ mōſtratuꝫ
exēplar hūilitatꝭ ſūme. ad phil'.
ij. Hūiliauit ſemetip̄m ꝛc. Glo
riātˀ pctōres ī ſupbia ꝛ ī potētia
ſua. ſic ille arphaxat q̄ gl'abatˀ q̄i
potēs ī potētia ſua. ꝛ ī gl'a q̄dri
gaꝝ ſuarū. ſic habetˀ Judith. j.
Sꝫ frāciſcꝰ gl'abatˀ ī hūilitate
crucꝭ. dictū igitˀ fuit ꝓ ip̄o Jac.
j. Glꝛetˀ fratˀ hūilis ī exaltatōne
ſua. Frāciſcꝰ hūilis gl'atꝰ fuit ī
hac vita ī exaltatōne ſua q̄ fuit
de terrenis ad celeſtia eleuatꝰ
Sed ip̄e idē iā gl'atˀ cū xp̄o ī ce-
leſtibꝰ exaltatꝰ. Ipſe etiā diues
in ꝩtutibꝫ gl'abatˀ: ſpēaliter ī ꝩ
tute hūilitatis. ſciēs illꝺ ꝓuer. ij
Hūilē ſpū ſuſcipiet gl'a. ꝛ ſup-
bū ſeq̄tˀ hūilitas. i. ꝯfuſio eterna
exēplū ꝺ illo rege ſupbo nabu-
chodonoſor. dan. iiij. ꝛ. Judith
vj. de hūilitate frāciſci īuenire
poteris mirabilia ī. xj. c. legēde

ſue Scd̄m aūt mūimētū or-
namētū.iſtrumētū.ꝛalimētū qđ
frāciſcꝰ ī cruce repꝑit. fuit amor
altiſſime paupꝑtatꝭ.ī q̄ ſūme gl'a
baꝶ.nec mirū. Qui eniꝫ ī cruce
xp̄i gl'aꝶ.ī paupꝑtate ꝛ contēptu
mūdi gl'aꝶ. In cruce enī fuit mō
ſtratū nob̄ exēplū altiſſime pau
ꝑtatꝭ qn̄ xp̄s cuiꝰ erāt oīa nudꝰ
ꝛ iops ꝓ nob̄ ī ip̄a pepēdit. Glo
rianꝶ pctōres ī diuitijs.đ qbꝰ
in ps̄.dicit ꝓpħa. Qui ꝯfidūt ī
ꝟtute ſua ꝛ in multitudine di-
uitiarū ſuarū gl'anꝶ. Sic ille di
ues.q̇ dicebāt anime ſue. luce.
xij. Aīa mea mlt'a bōa repoſita
habes in ānos pl'imos ꝛc̄. Sꝫ
frāciſcꝰ gl'abaꝶ ī paupꝑtate ꝛ nu
ditate crucis eccī.x. dicit ſapiēs
ꝙ paupꝑ ſup. verꝰ ꝛ ſpū.q̄lis fu
it btūs frāciſcꝰ. gl'aꝶ ꝑ timoreꝫ
ꝛ diſciplinā. diues aūt gloriaꝶ
ꝑ elationeꝫ ꝛ indiſciplinatam
vitam. Et tn̄ ſcriptū .eſt eccī.x.
.c. Qui glorintur in ſuperbia.
paupertatem ſup. eternam ve-
reatur. q̄niam vt in p̄s. dicitur
Dormierūt ſōpnū ſuum ſōpnū
ſupple mortis. ꝛ nihil īuenerūt
omnes viri diuitiarum in ma-
nibus ſuis. Tales eniꝫ nō glo-
riantur in cruce chriſti. Sꝫ cū
eis predicatur ſcandaliſātur. ſi
cut iudei cupidi. vel ſtulticiam
reputant. ſicut ydolatre per-
uerſi. Beato franciſco autem et
ceteris chriſti pāuperibus vide
tur eſſe virtus et ſapientia dei.

k Tertiū aūt munimētuꝫ
ornamētū ꝛc̄.ſic̄ ꝑus. qđ frāci.ī
cruce repꝑit: fuit ardor feruētiſſi
me caritatꝭ. ꝯtēpſit em̄ mundū
ꝛ ſeip̄m vſq ad ꝑfectiſſimum
amorē dei ꝛ ꝓximi. Qui em̄ in
cruce gl'ianꝶ: in caritate gl'ianꝶ.
quoniam in cruce fuit nobis
monſtratum exemplar ꝑfectiſ-
ſime caritatis. Ad Romañ. v.
dicit apoſtolꝰ. Cōmendat autē
charitatē ſuam deus in nobis.
qm̄ cum adhuc pctōres eſſemꝰ
ſm tempꝰ: xp̄s pro nobis mor
tuus eſt. Gl'ianꝶ pctōres ī odio
contra deū. iuxta illđ ps̄. Glo-
riati ſunt qui oderūt te. Gloriā
tur etiā in malicia ꝯtra proxi-
mos. iuxta illud aliud pſalmi.
Quid gl'iaris in malicia. Seq
tur. Qui potēs es iniq̇tate. Sꝫ
querit idem ꝓpheta alibi in ps̄
Uſq quo pctōres gl'iabunꝶ. rn̄
det in eodē ps̄. dicēs. Quoad-
uſq iuſticia conuertaꝶ in iudi-
ciū. Exigente em̄ diuina iuſti-
cia pctōres iam deberent eſſe ī
inferno. ſed deus ex miſericor-
dia expectat ꝛ ſuſpēdit iſtā iu-
ſticiā vſq in diē mortis: ꝛ inte-
rim gl'iantur. in morte aūt hec
iuſticia cōuerteꝶ in iudiciuꝫ: et
extunc ira dei. Iſti rurſum cru
cifigunt dei filiū. ſicut dicitur
ad Hebre. vj. quia q̄ntū eſt ī ſe
crucifixo ingerunt contumeli-
am: paſſionis contempnunt g̃
tiam: ꝛ crucifixiōis iterāt cām

.ſ.peccatū. Sed frāciſc⁹ gloria-
baṫ in xp̄o ex caritate nimia cru
cifixio. fuit eī de numero illoꝝ
de q̄b⁹ in pſ̄. dicıṫ. Glabūṫ in
te omnes q̇ diligūt nomē tuuȝ
De amore autē pauptatis queȝ
iſte ſctūs ꝓpter xp̄m tenuit et di
lexit pluſquā oīa trāſitoria. mi
rāda inuenies in vij.c. ſue legen
de. De feruore etiā caritatis et
d̄ſiderio martyrij. ſtupēda repi
re poteris in ca.ix. Quartū
ḡt munimētū. ornamētū ꝛc. qđ
frāciſc⁹ in cruce repit ꝛ de cruce
accepit fuit dulcor benigniſſi-
me pietatis. in qua mlt̄ū gl'aba-
tur. qm̄ in cruce fuit nob̄ mon-
ſtratū pietatis ſpeculuȝ benig-
niſſimū. ꝓprio eni filio ſuo nō
pepcit de⁹: ſed ꝑ nob̄ oīb⁹ tradi
dit illū. Quō nō etiam cuȝ illo
oīa nobis donauit. q. d. Dona-
uit. Sūma ḡ pietas. ſūmaq̄ȝ li
beralitas fuit nob̄ in cruce oſtē
ſa. In qua xp̄s nō ſolū vnā gut-
tā. nec ſolū vnā vndā. nec ſoluȝ
vnā librā ſui dedit ſāguinis. ſȝ
totū ꝑ nobis effudit. Gloriantˀ
peccatores in duricia cordis ꝛ
ī auaricia ꝛ tenacitate reꝝ ꝛ ī de
deceptōne frm̄. Malū eſt malū
eſt dicit omnis emptor. ꝛ cū re
ceſſerit tunc gl'abiṫ. q. d. decepi
venditorē. puer. xx. Sed fran-
ciſc⁹ gl'abaṫ in pietate ꝛ ſuſten
tatione ꝓximoꝝ. erat eni de nu
mero illorum qui dicebāt. gl'a-
mur in ſpe glorie filiorum dei.

Iſta ſpes vt plurimū eſt ꝓpter
pietatē. de qua dicit apl's. j. ad
thimo. iiij. Pietas ad oīa vtiſ
eſt. ꝓmiſſionē vite habēs q̄ nūc
eſt ꝛ future. De affectū pietatis
q̄ fuit in iſto ſctō patre. multa in
ſolita inuenienis ī vij. ca. ſue le-
gēde. ꝓpter eni ſuā maximā pie-
tatē etiā rationē carētia. ſolatiū
ei ꝑbebāt. Quītū muni
mētū. ornamētū ꝛc. qđ frāciſc⁹
in cruce repit ꝛ d̄ cruce accepit
fuit patiētia ꝯtra infirmitateȝ.
ꝛ ſimulatio ꝯtra ꝯminatōnem
cū patereṫ ſaluator nō ꝯminaba
tur. ſicut dicıṫ. j. pe. ij. Et in hac
franciſ. ſūme in cruce gl'ans. ſū
me gl'abaṫ. erat eni d̄ illis q̇ dixe
rūt ſicut habeṫ ad Ro. v. glori-
amur ī tribulationib⁹. Erat eti
am illi ſimil' q̇ dicebat. ꝛ ad co-
rinth. xij. Libēter gl'abor ī infir-
mitatib⁹ meis. ꝛc. Nō eni erat
de illis infirmis hominib⁹ q̇
debiles exiſtētes ſcḋm ſpm̄. ī car
ne gl'antur. ꝯtra quos dic apl's
ad phili. iij. Nos ſpū ſuim⁹ d̄o
et gl'amur in xp̄o iheſu: ꝛ non
in carne fiduciaȝ habentes. De
patiētia aūt mira iſti⁹ ſācti pa-
tris. ſatis inuenies in. ix. ca. ſue
legēde. Sextum munimētuȝ
ornamētum ꝛc. quod franciſc⁹
in cruce repit. fuit penitētia cō-
tra omnē iniquitatem. Salua
tor enim predicans. crucem pe
nitentie oſtendit ſe ſequētibus
Luce. ix. dicens. Si quis vult

poſt me venire abneget. ⁊c̃. In
cruce etiã moriens ſm̄ ambro-
ſium crucẽ penitẽtie penitẽtibꝰ
dereliq̇t. vt ſicut ipſe fuit in cru
ce mortuus vita penali: nūq̄ȝ ꝺ
inceps moriturꝰ. ſic ⁊ peccator
morit̃ vite culpabili: nūquã ex
tunc moriturus ꝑ peccatū. et ſi
cut ipſe fuit tribꝰ clauis affixus
ſic ⁊ ipſe peccator tribꝰ clauis.
id eſt ꝯſideratione triplici cru-
ci penitẽtie affigat̃. ſ. ꝯſideratio
ne cõmiſſe prauitatis. Conſide
ratõe etiã impenſe caritatis in
diuinis. ſ. beneficijs. ⁊ ꝯſideratõe
extreme calamitatis. mortis vȝ.
⁊ tremẽdi iudicij. In hac cruce
penitẽtie incepit frãciſcꝰ gl'ari
ſanꝰ ⁊ iuuenis. iuxta ꝯſiliū ſa-
piẽtis Ecci. xvij. Sanꝰ inq̇t. ⁊
viuens ꝯfiteberis. ⁊ laudabis
deum ⁊ gloriaberis in miſera
tionibꝰ dei. nõ procraſtinauit.
nec de die in diem diſtulit ꝯuer
ti ad deū ꝑ penitẽtiã. iuxta ꝯſili
um ſapiẽ. ꝓuerbio. xxvij. Ne
glorieris inquit. in craſtinum.
ſup. differendo ꝯuerſionem tuã
⁊c̃. Quod tamen multi faciūt.
qui in cruce xp̄i non gloriãtur:
ſed potius ſunt inimici crucis
chriſti. quorum venter deus ẽ.
et gloria in confuſione. ſicut di
cit ſanctus Paulus ad Philip
penſes tertio capitulo. Sed be
atus Franciſcus qui annos ſu
os in amaritudine recogitans
deplorabat, ſic̃ ꝺ͛ in. iij. capi. le
gende ſue. et qui ſepe tundens
pectus ſuum manu ꝓpria: nẽo-
ra replebat gemitibꝰ ⁊ ſicut di-
citur ĩ alio capl'o. in cruce pn̄ie
ſingl'arit̃ didicerat gl'ari. erat eĩ
ꝺ ꝑfectis chriſti diſcipulis qui
carnẽ ſuã crucifigunt cū vicijs
⁊ ꝯcupiſcentijs. ſicut ꝺ͛ ad Ga
lathas. v. cap. Igit̃ ꝓpter iſta ſex
bona que in cruce repit ⁊ a cru
ce didicit: gl'iabat̃ ſingularit̃ in
cruce chriſti. ꝟ Alia etiã
ſex bona in cruce franci. reperit
ſcȝ in cibis abſtinentiã. chriſtꝰ
enī in cruce nõ comedit nec bi-
bit. de abſtinẽtia aūt ⁊ auſte-
ritate ſancti frãciſci. ſatis inue
nies in. v. capl'o ſue legẽde. Di
dicit etiã in cruce in verbis mo
deſtiã. chriſtus em̄ in cruce pẽ
dens cum de multis ĩterroga
ret̃: pauca rn̄dit. Et certe btūs
franciſcꝰ fuit in verbis mode-
ſtiſſimus. euãgelicū em̄ ſilẽtiuȝ
volebat obſeruari a fratribꝰ. vt
videlȝ ab om̄i verbo ocioſo ab
ſtinerent omni tpe tanq̄ȝ reddi
turi in die iudicij de hm̃õi rati-
onẽ. vt ꝺ͛ in eodẽ capl'o. v. Di-
dicit etiã in cruce in orõne in-
ſtantiã. xp̄s em̄ in cruce efficaci
ter ⁊ prolixe ꝓ pctõribus exora
uit. vt dicunt aliq̇. ab illo loco
pſalmi. Deus deꝰ meꝰ reſpice ĩ
me. vſq; ad illū verſuȝ. In ma
nus tuas dn̄e ⁊c̃. De iſta inſta-
tia autẽ ⁊ virtute orõnis ſancti
franciſci multū in ip̄o, c. ĩuenit̃

Didicit etiā in ipſa cruce in cō
uerſatiōe refulgentiā. Chriſt⁹
eñ in cruce tam inverbis q̄ȝ in
factis q̄ȝ in quibuſcunqȝ alijs
oſtendit homib⁹ refulgentiā et
exemplar honeſte cōuerſatiōis
De cōuerſatōne aūt frāciſci in
habitu ſeculari: multa inueni-
es in pmo caplo. ⁊ poſtmoduȝ
in omnib⁹ alijs. Tota eñ vita
eius diſciplina moꝛū fuit. Di-
dicit etiā in cruce in pꝛedicatōe
efficaciā. Docuit eni xp̄s in cru
ce curā de parentib⁹ ⁊ amicis:
cōmendans matrē ſuā diſcipu
lo. ⁊ diſcipulū matri. docuit eti
am do cōmendare aniam. ⁊ o-
rare p inimicis. ⁊ multa bona
alia que ſunt homib⁹ p̄dicāda.
De efficacia autē p̄dicatōis bea
ti Franciſci: multa mira ī duo
decimo caplo leguntᷣ. Didicit
vltimo in cruce chꝛiſti in omni
bono pſeuerantiā. chꝛiſtus enī
tam diu ſtetit in cruce fixus do
nec pfecto negocio ſibi a pr̄e in
iuncto. dixit. conſummatū eſt.
quo dicto: inclinato capite tra-
didit ſpm̄. ſicut dꝛ Johan. xix.
Q, aūt beatus franciſcus a p̄-
moꝛdio ſue cōuerſationis vſqȝ
in finē vite in omni bono perſe
uerauerit: ptȝ ⁊ ex decurſu vite
ſue. pfectiſſime ⁊ ex ei⁹ felici trā
ſitu ⁊ ex miraculis innumeris
poſt moꝛtē eius oſtenſis. de q̄-
bus duobus diffuſe traditur ī
nono capitulo ſue legende, ⁊ ēt
in vltimo. vbi virtute ipſi⁹ pa-
trata miracula referuntᷣ. Pꝛo-
pter hmōi igitᷣ gloꝛiabatᷣ beat⁹
Franciſcus: pꝛo ſe auteȝ nihil:
niſi in infirmitatibus ſuis. ſm
q facie bat apoſtol⁹. vt dicit ij.
ad Coꝛinth. xj. Nō in ſeipo.
qꝛ nihil habet aliqs qd non ac
cepit. Quid aūt habes q̄d non
accepiſti. q̄ſi diceret. nihil. Si
aūt accepiſti: quid gloꝛiaris q̄-
ſi nō acceperis. ſ. a deo. q̄ſi dice-
ret apoſtol⁹. j. ad Coꝛinth. iiij.
gloꝛiari nō debes. Pꝛecib⁹ er-
go ſancti Franciſci ſic det nob
crucifixus in cruce ſua gl'iari vt
tandē p virtutē ſue crucifixio-
nis in ſua laude cum ſanct' oī-
bus gloꝛiemur. Saluos ſ fac
nos dn̄e deus noſter. dicamuſ
cuȝ pꝓheta in pſ. ⁊ ꝯgrega nos
de nationib⁹: vt ꝯfiteamur no
mī tuo: ⁊ gl'iemur in laude tua
Amen.

Item de ſancto Fran
ciſco. Sermo terti⁹.

IN chꝛiſto
ieſu neqȝ circūciſio a-
liq̄d valet ⁊c̄. vbi. ſ. ad
Galathas vlti. ¶ Ex iſto
verbo in p̄ſenti epl'a ſumpto ſu
mitᷣ iſta ſnīa q in xp̄o ieſu ſoluȝ
valet noua creatura. Iſte eī mo
dus obueniēdi ſalutē ſolū eſt ī
pſona p quā venitᷣ ad ſalutem.

que effectiue ⁊ meritorie ē ab ip
ſo ieſu chriſto. Iſte aūt mod⁹ vi
uendi ſolū valet ad ſalutem ſm
quē hō viuit in iuſticia perfcā.
que qdem iuſticia nō fuit iuſti
cia viuētiū in preputio. Illa em̄
nō fuit iuſticia vera. q2 gētiles
olim nō erant cultores dei: ſed
potius ydolorū. nec etiā fuit iu
ſticia iudeorū viuentiū ſub cir-
cūciſione. Illa em̄ ⁊ ſi fuit vera
iuſticia: nō tn̄ fuit pfecta: ſʒ de
ficiens ⁊ diminuta. ſic ſaluator
innuit Math. vj. dicēs apl'is.
Niſi abundauerit iuſticia vr̄a
pluſq̄ʒ ſcribarū ⁊ phariſeorum
nō intrabitis in regnū celoruʒ
Sed hec iuſticia quā pfectam
dico: eſt iuſticia chriſtianorum
Juſticia quidē fidei ⁊ euāgelij:
ſm quā viuēs eſt in chriſto ieſu
noua creatura. i. nou⁹ homo. p
pter qd dicit hic apl's ꝙ in xp̄o
ieſu. i. ad ſalutē obueniendaʒ p
ihm xp̄m: neqʒ circūciſio. i. iu-
ſticia iudeorū. aliqd valet. neqʒ
ppuciū. i. iuſticia gētiliū. ſed ſo
lū iuſticia xp̄ianorū q̄ ē iuſticia
euāgelij: ſm quā viuēs eſt ī cri
ſto noua creatura. i. nouus hō.
Ex quibꝰ v̄bis. ſicut dc̄m ē. iſta
ſentētia trahit̄. ꝙ in xp̄o ihu no
ua creatura ſolū valet. In quo
qdē v̄bo tria breuiter īnuunt̄. vʒ
Virt⁹ ſūme actiuitatꝭ a q̄ vite ſā
ctitas total'r pcedit. Mod⁹ ſū
me ꝯgruitatis in q̄ vite ſctītas
real'r conſiſtit Fructus ſumme

cōmoditatis ad quē vite ſancti
tas totaliter attigit. Prio dico
ꝙ in hoc verbo tangit̄ virt⁹ ſū-
me actiuitatꝭ ⁊ efficacie a q̄ vite
ſanctitas totaliter pcedit. cū di
cit apl's. In xp̄o ihu. A chriſto
em̄ qui eſt dei virtus ⁊ ſapīa. ſi
cut a fonte toti⁹ boni pcedit fō-
taliter ⁊ origialiter oīs ſancti-
tas vite. Chriſti em̄ incarnatō
⁊ natiuitas fuit ſanctitatis de-
claratiua. eius cōuerſatio fuit
ſanctitatis oſtēſiua. eius predi
catio fuit ſanctitatis inſtructi-
ua. ei⁹ paſſio fuit ſctītatꝭ lucra-
tiua ⁊ acqſitiua. Vn̄ Aug. d̄ ve
ra religio. ſic dic̄. Tota vita cri
ſti in terris p hoīem quē aſſum
pſit: diſciplīa morū fuit. Nullū
enim peccatum committit̄ ni-
ſi vel quia deſeruntur que ipſe
voluit facere. vel quia commit
tuntur que ipſe cōtempſit. In-
tantū eſt ei chriſtus cauſa ſan
ctitatis vite ꝙ apoſtolus vocat
eum vitam noſtram. ad Coloſ.
iij. Vita veſtra abſcondita ē cū
chriſto. ⁊ ibidem. Cum autem
chriſtus apparuerit vita veſtra
tunc et vos apparebitꝭ. immo ⁊
apoſtolus paulus dicit ipſum
chriſtum ſuum viuere. Mibi
inquit ad Philippenſes pmo.
viuere chriſtus eſt ⁊ mori lucrū
et quod plus ē: nō reputabat ſe
viuere niſi quia chriſtus in eo
viuebat. Unde ad Galathas ſe
cundo capitulo dicit idē paul⁹

xp̄o ꝯfix⁹ ſū cruci. Uiuo aūt iā
nō ego: viuit vero in me chriſt⁹
In vmbra em̄ xp̄i. i. grā xp̄i q̄ ē
q̄dā vmbra ei⁹. ꝯ oēm malū ar
dorē nos refrigerās viuim⁹ in
hoc mōo. ſup. ſpūalr. vn̄ Tren̄
vlti. dr. Spūs oꝛ nr̄i xp̄s dn̄s
capt⁹ eſt in pctīs nrīs. cui dixi
mus in vmbra tua viuem⁹ i gē
tib⁹. Et bn̄ in vmbra xp̄i viuī⁹
īter gētes. qm̄ in luce xp̄i viue-
mus cū angel. dic̄ Bern̄. ¶
Scd̄o tāgit̄ in h̄ v̄bo mod⁹
ſūme ꝯgruētie in q̄ vite ſctītas
realr ꝯſiſtit. cū dic̄ noua creatu
ra. Mod⁹ em̄ in q̄ realr ꝯſiſtit
vite ſctītas ē depoſitio vetuſta
tis vite: ꝛ aſſūptio nouitatis. q̄
nō fiūt niſi p̱ xp̄i grām ꝛ euāge
lij obſeruātiā. vt ſic fiat in xp̄o
noua creatura. i. nou⁹ hō. Crea
ture em̄ noīe ſepe in ſcripturis
deſignat̄ hō. Un̄ ſup̱ illo verbo
ad Rom̄. j. Inuiſibilia dei per
ea q̄ facta ſūt a creatura mūdi
Glo. i. ab hoīe intellecta cōſpi-
ciunt̄. Et ſup̱ illo v̄bo Marc̄.
xvj. Predicate euāgeliū oī cre-
ature. glo. i. homi. Tūc em̄ ſm
Grego. oī creature p̄dicat̄ euā-
geliū cū ſoli hoī p̄dicat̄. Et con
uenienter noīe creature ſignat̄
hō. Habet em̄ hō aliq̄d cū om
ni creatura cōe p̱ncipiū. q̄ꝛ i ali
qua ꝯdicione p̱ticipat cū omni
creatura. ſm Grego. habet eni
eſſe cū lapidib⁹. viuere cū arbo-
ribus. ſentire cum animalibus

intelligere cum angelis. hʒ hō
etiam ſup̱ creaturā ſublime do-
miniū. ꝛ ab omni creatura per-
cipit ſpēale ſeruitiū. ꝛ p̱ ipſum
participiū reducit̄ oīs creatu-
ra ad ſuū p̄ncipiū. bene ḡ expo
nit̄ noua creatura. i. nouus hō.
De iſta aūt depoſitōe vetuſtat̄
et aſſumptiōe nouitatis loquit̄
ap̄lus ad Coloſ. iij. dicēs. De
ponite vos oīa. ſup. pctā. irā. in
dignatōnē. maliciā. blaſphemi
am. turpē ſmonē de oꝛe vr̄o. no
lite mētiri inuicem. expoliātes
vos veterē hoīem. i. veterē mo-
dū viuēdi. q̄ ē ſub pctō. ꝛ induē
tes nouū hoīem ꝛc̄. Seq̄t̄. vbi
nō ē maſcul⁹ ꝛ feīa. gētilis ꝛ iu
deus. circūciſio ꝛ p̄putiū. bar-
bar⁹ ꝛ ſcita: ſʒ oīa ꝛ in oīb⁹ chri
ſtus. q̄ſi dice. iſta oīa nullā dif
ferentiā faciūt q̄ʒtū ad nouita-
tē vite. q̄ ē p̱ grām ieſu xp̄i. ꝛ idē
ap̄ls dic̄. ij. ad Coꝛ. v. q̄ ſi q̄ in
xp̄o noua creatura ē. i. nou⁹ hō
vetera trāſierūt. ¶ Tertio
tangitur hic fructus ſumme cō
moditatis ꝛ valentie ad quem
vite ſanctitas finaliter attin-
git. cuʒ concludit. valet. fruct⁹
enim ad queʒ vite ſanctitas at
tingit finaliter: eſt valoꝛ ſpiri-
tualis. ꝛ perfectio virtutum. q̄
conſiſtit in cultu et ſeruitio dei
que virtus vocatur pietas. de
qua dicit apoſtolus Paulus
pꝛime ad Thimoteum quarto
cap̄lo. q̄ pietas ad omnia valʒ

pꝛomiſſionē habēs vite q̄ nunc
eſt ⁊ future. Et ſignāter dīc ad
omnia valet. valet enī ad decli
nationē mūdanoꝝ. ⁊ ꝯtempla-
tionē ſuꝑnoꝛū. ⁊ ad cōſumma-
tionē meritoꝛū. Iſta enī pietas
eſt illud ſal quo debet ꝯdiri a-
nima: vt placeat diuino guſtui.
qđ q̇dem ſal ſi euanuerit: ad n
hilū valet vltra niſi vt mittatur
foꝛas. ſup. de oꝛe dei. ⁊ cōculce
tur ab homīb᷒. ſicut ſaluatoꝛ ī
nuit. Math. v. Dicit ḡ apl'us.
In chꝛiſto ieſu ⁊c̄. Sciēdū
aūt ꝙ ſi poſt apl'os fuit aliquiſ
ſanct᷒ dign᷒ vocari noua crea
tura. i. nou᷒ hō. ac ꝓ hoc dign᷒
ſalute ieſu chꝛiſti. ſi ꝑ qꝛ. quia
fuerūt valde multi. audeo dice
re ꝙ de numero illoꝛū fuit bea
tus Frāciſcus. q̇ potuit dici no
uus hō ſpēal'r ꝓpter q̄ttuoꝛ q̄ in
iſta epl'a q̄ in ꝑſona ipſius legi
tur: euidēter tāgunt̄ vicȝ. Pꝛo-
pter nouitatē vie quā calcauit.
Foꝛme quā dictauit. Bulle q̄m
poꝛtauit. Cure quā monſtrauit

Dico ṗmo ꝙ beatus Franci
ſcus nō ſoluȝ dicit̄ nou᷒ homo
nouitate generali: ſicut oēs bo-
ni chꝛiſtiani: ſed etiaȝ nouitate
ſpēali: ⁊ hoc ꝓpter nouitatē vie
quā calcauit. Uia eīn quaȝ tri-
uit ⁊ quā calcauit ⁊ ꝑ quā īceſ-
ſit btūs Frāciſcus fuit illa via
quā chꝛiſtus nouiter oſtēdit et
exemplo docuit in cruce. đ qua
dicit apl's ad Hebꝛe. x. ꝙ chꝛi-
ſtus iniciauit nobis viam no-
uam in ſanguine ſuo. i. in cruce
ſuo ſanguine rubꝛicata. Et be-
ne iniciauit. qꝛ nullus ante ipȝ
per eaȝ trāſiuerat. ¶ Iſta
autē via noua quā chꝛiſt᷒ ī cru
ce oſtendit habet q̄ttuoꝛ dictas
Pꝛima eſt pauꝑtas altiſſima.
Secūda eſt caritas latiſſima.
Tertia ē aſperitas duriſſima.
Quarta eſt humilitas pꝛofun-
diſſima. Xp̄s enī pepēdit in cru
ce: veſtibus nudat᷒. ⁊ in hoc o-
ſtendit exēplū altiſſime pauper
tatis. Mēbꝛis diſtentis ad om
nē poſitōem loci. ⁊ in hoc dedit
exēplū latiſſime caritatꝭ. Cla-
uis affixus. ⁊ in hoc dedit exē-
plū aſperrime ꝯuitatis. Capi-
te etiā curuat᷒. qꝛ inclinato ca-
pite emiſit ſpm̄ Ioh. xix. ⁊ in h̄
dedit exemplū ꝓfundiſſime hu
militatis. Beatus ergo Fran-
ciſcus inceſſit ꝑ hanc viā ſpeci-
aliter. ⁊ ꝑfecit iſtas q̄ttuoꝛ die
tas. ꝓpter qđ dicit ṗmā clauſu-
lā pꝛeſentis epl'e Mihi ab. glo.
⁊c̄. In cruce quidē ſpoliātē per
pauꝑtatē. dilatātē ꝑ caritatē. et
extendēte ſurſum. qꝛ ad diligē-
dum deū. ⁊ deoꝛſuȝ a dextrꝭ ad
diligendū amicū. ⁊ a ſiniſtris
ad diligendū inimicū. In cru-
ce aūt ꝑ vite aſperitatē ⁊ per ve
ram humilitatē. Pꝛopter pꝛi-
mū. ſ. pauꝑtateȝ poterat dicere
Franciſc᷒ illud ad Galathas vl
timo. Per xp̄m crucifixū mihi

mundꝰ crucifixus eſt ⁊c. Pro-
pter ſcd̄m. i. ꝓpter caritate dice-
bat illud. j. ad Corinth. ij. Non
iudicaui me aliquid ſcire inter
vos niſi xp̄m iħm. ⁊ hunc cru-
cifixū. Totꝰ em̄ erat ignitus
caritate. ac ꝑ hoc ⁊ dilatatꝰ ad
diligendū oē diligibile. ſic argē-
tum dilatat̄ in fornace. ⁊ hoc i-
mitās xp̄m ieſum crucifixum:
mēbris ad oēm ꝑtem diſtentū.
⁊ nihil aliđ iudicauit ſe debere
ſcire. q2 i hac ſcia vite ꝑfectio cō-
ſiſtit. Eſt em̄ caritas vinculū
ꝑfectōis. Propter tertiū autē.
id ē ꝓpter vite aſꝑitatē erat ipſe
de illis de quib9 dr ad Gal. vi.
Qui ſūt xp̄i carnē ſuā crucifixe-
rūt cum vicijs ⁊ ꝯcupiſcentijs.
Sciebat em̄ illud verbū chri-
ſti Mat. x. Qui nō accipit cru-
cē ſuā. ⁊ ſequit̄ me: nō eſt me di-
gnus. crucē dico pnīe. Pro q̄r-
to habebat exēplū ſaluatoꝝ. de
quo dr ad Phil. ij. ꝙ humilia-
uit ſemetipm̄: factꝰ obediēs vſ-
qȝ ad mortē. mortē aūt crucis.
verbū etiā eiuſdē dicētis Mat-
thei. xvj. Qui vult venire poſt
me ⁊c. Fuit ergo iſte ſanctus pat̄
Franciſcꝰ nouus hō: ꝓpter noui-
tatē vie quā calcauit. De iſtꝭ āt
q̄tuor ꝟtutib9. q̄ ſūt q̄tuor die-
te iſtiꝰ vie noue qua xp̄s in cru-
ce oſtēdit quō fuerūt in frāciſco
ꝑfectiſſime: multū diffuſe inue-
nies in legēda ſua. ſicut dictū
fuit ſupra. R Scd̄o fuit

nouꝰ hō ſpēaliter ꝓpter nouita-
tē forme quā dictauit. Dictauit
em̄ btūs frāciſcꝰ xp̄o eū docen-
te interiꝰ nouā regulā. quā ſuis
fratribꝰ tradidit obſeruandā.
Et reuera nouā ꝓpter noua (re-
ſpectu aliaꝝ formaꝝ viuendi)
q̄ in ea vel p̄cipiunt̄ vel ꝓhiben-
tur vel ſuadent̄. ſicut eſt illđ. fra-
tres nihil ſibi appropriēt. nec
domū. nec locū. nec aliquā rem
⁊ ꝙ nullo mō recipiāt pecuniā.
per ſe vel ꝑ interpoſitā ꝑſonam
ſic eſt illud qđ eis tradidit ſub
p̄cepto. ꝙ n̄ haberēt ꝯſortia vł
ſuſpecta colloq̄a mulieꝝ. Sic
etiā eſt illud qđ eis p̄cepit ꝙ o-
bediāt ſuis miſtris in oībuſ q̄
nō ſunt ꝯ̄ria ſaluti aīe nec re-
gule ſue. Itē multa ſunt ibi no-
ua alia que vel p̄cipiunt̄ eis vł
ſuadent̄. ſicut ꝙ nō habeāt niſi
duas tunicas. ꝙ nō debeāt eq̄-
tare nec portare calciamēta ni-
ſi in neceſſitate. ⁊ multa alia q̄
vident̄ multū noua. ⁊ a tp̄e a-
poſtolorū vſqȝ ad frāciſcū fue-
rūt cōiter inſueta. Iſta ē forma
noua viuēdi de q̄ btūs franci-
ſcus dicit ſcd̄am clauſulā p̄ſen-
tis epl̄e. cū dicit Et q̄cunqȝ hāc
regulā ſe. ſue. ⁊c. Iſta aūt regu-
la ꝓpter ſuam nouitatē dicit̄ lex
noua. ꝓpter ꝓfeſſorū nouā reli-
gionē. lux noua. ꝓpter ꝓfeſſorū
nouā directōem. ⁊ epl̄e noue. ꝓ-
pter ꝓfeſſorū nouā inſtructio-
nē. ꝓfeſſores em̄ iſtiꝰ regl̄e poſ-

ſunt dici ille populus nouis
vtens legib9. de quo habet̃ He
ſter. iiij. caplo. poſſunt etiã dici
iudei nõ littera: ſʒ ſpũ. de quib9
etiã habet̃ Heſter. viij. ca. Ju-
deis noua lux oriri viſa eſt. iſta
etiã regula poteſt dici ille noue
littere noueqʒ eple q̃ lrãs amã
id eſt ſuggeſtiões diaboli nõ ſo
lũ corrigunt: imo ꝛ totalr delẽt
Eſt ergo noua regula reſpectu
alioꝝ modorũ viuẽdi: ſʒ nõ eſt
noua ſimplr. qꝛ q̃ꝛtum ad mul
ta extracta eſt de regula Jheſu
xp̃i. Sicut dicit Nicola9 terti9
in illa decretali. Exijt q̃ ſemiat
ſeminare ſe. Et ſi ſunt aliqui
emuli qui calumnient̃ nouita-
tẽ iſtius regle. nõ eſt mirũ. quia
etiã iudei calũniabant̃ vel poti
us mirabant̃ doctrinã xp̃i pro
pter nouitatẽ. vñ dicebãt ſicut
habet̃ Marc̃. j. Quenã eſt do-
ctrina iſta noua. ꝛ atheniẽſes
dicebãt paulo. ſic h̃r Act̃. xvij.
Que eſt hec noua q̃ a te d̃r do-
ctrina. ℌ Eſt aũt ſciẽduʒ
ꝙ iſta ſctã regla põt dici (p̃ter
illa q̃ p̃cipit vel ꝯſulit ꝛ ſuadʒ)
aurea. argẽtea. erea. plũbea. fer
rea. ꝛ lignea. De hac em̃ ſextu-
plici materia interdũ manu ar
tificũ regle fiũt. Aurea q̃dẽ po
teſt dici ꝓpter ſupnã dilectionẽ.
Ubicũqʒ. inq̃t in quodã caplo.
ſint ꝛ ſe inuenerĩt frẽs: oſtẽdãt
ſe domeſticos inuicẽ ĩter ſe ꝛ ſe
cure manifeſtet vn9 alteri neceſ

ſitatẽ ſuã. qꝛ ſi mater diligit fili
um ſuũ carnalẽ: q̃nto diligenti
us dʒ q̃s diligere ꝛ nutrire fra-
trẽ ſuũ ſpũalẽ. ꝛ ſi q̃s coꝝ in in-
firmitatẽ ceciderit: alij frẽs de-
bent ei ſeruire ſic vellẽt ſibi ſer-
uiri. Jn alio etiã monet fratres
diligere ſuos: nõ ſoluʒ amicos:
ſʒ etiã eos q̃ eos pſequũt̃ rep̃hẽ
dũt ꝛ arguũt. Dicit̃ ergo aurea
ꝓpter caritatẽ q̃ om̃es v̾tutes ex
cellit. ſicut aurũ cuncta metal-
la. Dicit̃ etiã argẽtea ꝓpter ſin-
cerã affectionẽ quã pſuadet pre
cipiẽdo fratrib9 ſuis ꝙ nõ habe
ant ſuſpecta colloq̃a vel ꝯſortia
mulierũ. ꝛ ꝙ nõ ĩgrediant̃ mo
naſteria monacharũ. ꝛ ꝙ nõ fi-
ant cõpatres virorũ ꝛ mulierũ
per q̃ oĩa ſi fierẽt: ĩterdũ affecti-
onũ ſinceritas poſſet maculari
Dicit̃ ergo argẽtea: ꝓpter puri-
tatẽ quã ſuadet. Eſt em̃ argẽtuʒ
valde purũ. Dicit̃ aũt erea pro
pter ſonoꝛ p̃dicationẽ. ſuadetã
em̃ frĩb9 in q̃dã. c. ꝙ in p̃dicati
one quã faciũt ſint examĩata et
caſta eorũ eloq̃a. ãnũciãdo eis
vicia ꝛ v̾tutes. penã ꝛ gl'iã. D̃r
aũt plũbea ꝓpter maturã ꝯuer-
ſationẽ. dic̃ ei ĩ q̃dã. c. ꝙ q̃ñ fra
tres vadũt p mũdũ ñ litigẽt. ne
qʒ ꝯtẽdãt v̾b. n̾ alios iudicẽt: ſʒ
ſit mites. pacifici. mãſueti. mo
deſti. ꝛ hũiles. hõeſte obſeq̃ntes
oĩb9: ſic decʒ. Ergo ſic d̃r erea: p
p̃t ſonorã p̃dicatõʒ. ẽ eni es int̃
metalla valdẽ ſonorũ. ſic d̃r plũ

bea pter maturitatē. Plūbuȝ
em̄. quod eſt inter metalla pon
deroſius. interdū grauitatem
moꝛuȝ deſignat. ¶ Dicit
aūt ferrea pter ſeuerā coꝛpoꝛū
caſtigatōem. ptȝ em̄ ex regl'a et
pter tenuitatē veſtiū quā pſua
det ⁊ pter etiā nuditatē pedū
⁊ equitationē equoꝛū ⁊ curruum.
que oīa phibet fratribus vl' ſal
tim diſſuadet. qꝛ ipſe ſanct⁹ pa
ter monebat frēs ſuos moꝛtifi-
care: īmo crucifigere carnē cuȝ
vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs. ſicut. ſm
apl'm. decet diſcipulos xpi. Di
cit ergo ferrea pter vite auſte-
ritatē. ſicut em̄ ferrum domat
omnia: ſic ⁊ iſta regula domat
vicia vniuerſa. Dicit vltimo li
gnea pter ſummā terrenoꝛuȝ
abdicationē. lignū em̄ natat ſu
per oēs aquas naturaliter. ⁊ iſta
regula docet cōtemnere omnia
trāſitoꝛia. ⁊ ſeruare paupertatem
in altiſſimo gradu. de qua dicit
fratribꝰ ſuis in q̄dam capitulo
Hec ſit poꝛtio veſtra q̄ pducit
in terrā viuentiū. cui dilectiſſi-
mi totaliter adherētes nihil a-
liud ſub celo habere velitis. In
iſta ſancta regula gloꝛiant' bo-
ni fratres filij frā. nō quidē glo-
riatiōe vana: extollendo ſe ſup
alios. abſit. ſed gloꝛiatiōe ſan-
cta. que eſt in chꝛiſto ieſu. totū
ei attribuendo. vñ poſſunt di-
cere illud verbū apl'i. ij. ad Co-
rinth. x. Nos nō gloꝛiamur in ī
mēſum. i. vltra menſurā. qꝛ no
ſtra regula nō excedit vires hu
manas. ſicut dixerūt aliq̇ inimi
ci crucis xpi. dicentes eā eſſe in
obſeruabilē ⁊ diſcrimi noſaȝ. ſȝ
gloꝛiamur ſm mēſurā regule q̄
mēſus eſt nobis deus. i. dñs ie
ſus chꝛiſt⁹. qꝛ p magna pte hec
regula ſumpta eſt de regl'a Je-
ſu chꝛiſti quā ſuis apl'is dedit
ſicut ex euāgelijs patet. Et bea
tus frāciſcus potuit dicere fra
tribus ſuis illud qđ infra codē
ſequit'. nos habētes ſpē creſcen
tis fidei vr̄e. i. p fidē veſtrā cre
ſcentē de virtute in virtuteȝ. vt
dicit gloſa. magnificari in vob.
id eſt magni reputari per vos
ſm regulam vr̄am; p vos qui
dem pfecte obſeruatā in abun-
dantia. i. ſm gloſam in diuerſ.
qđ quidē verū eſt. quia ſanctuſ
iſte p veros obſeruatoꝛes ſue re
gule magnificat' nō ſolum īter
xpianos: ſed etiā inter īfideles.
Caueant ḡ ſibi pfeſſoꝛes iſtius
regule vt ipſam nō violent. nec
tranſgrediant'. dicit' em̄ eis Le
uitici. xix. Nolite facere iniquū
aliquid in regula. In iſta enim
regula iniquū faciunt q̇ trāſgre
diunt' ipſam. ⁊ etiā ſuo malo ex
emplo deſtruunt qđ per p ſcōs
fratres ei⁹ deus edificat. et edifica
re nō ceſſat. Igitur iuxta ꝯſiliū
apl'i ad Phil'. iij. nos om̄es fra
tres qui ſumus pfeſſoꝛes iſti⁹
regule idem ſapiam⁹ ſup. cum.

btõ franciſco inſtitutoꝛe noſtri
oꝛdinis ⁊ in eadẽ regl'a ꝑmane
amus. q꞉ quicũqꝫ hãc regulam
ſecuti fuerint. pax ſuꝑ illos ⁊c̄.
ſicut dicit hĩc clauſula. fa V
Tertio fuit nouus hõ ꝓpter
nouitatẽ bulle quã poꝛtauit. fu
it eni nouꝰ xp̄i vexillariꝰ ⁊ p̄mi
pilꝰ. nouꝰ qꝫ legatꝰ cruc̄. ac bul
lam eiuſdẽ ſũmi põtificis xp̄i ĩ
ſuo ſacro coꝛꝑe nouiter depoꝛ-
tauit. vnde dicit quidaꝫ in ſua
ſeq̄ntia de ipſo. verũ de xp̄i la-
tere nouꝰ legatꝰ mittit᷑. In cu-
ius ſacro coꝛꝑe crucis vexilluꝫ
cernitur. Fuit eni inſignitꝰ ex-
teriꝰ plagis ⁊ ſtigmatibꝰ iheſu
ſimilis: non ſolũ ꝯfoꝛmitate in-
terioꝛi. verũ etiã ⁊ exterioꝛi. pla
gas ⁊ vulnera ĩ manibꝰ ac ſuo
latere ferens. fuit ergo veſtitus
nouo pallio. vñ ꝯgrue fuit figu
ratꝰ ꝑ illũ abyam ſylonitẽ. de ꝙ
dicit᷑ iij. Re. xi. ꝙ erat cooꝑtus
pallio nouo. Et bene ꝑ iſtũ aby
am ſylonitẽ figurat᷑ beatꝰ frãci-
ſcꝰ. Interp̄tat᷑ eni abyas pater
meꝰ. ⁊ ſylonites interp̄tat᷑ tranſ
latio. ⁊ beatꝰ frã. pater ẽ cuiuſ-
libet fratris minoꝛis Ipſe etiaꝫ
tranſlatus fuit de mũdo ad ꝑ-
fectõnis ſtatũ. ⁊ de hinc ad cele-
ſte regnũ. ⁊ ipſe fuit oꝑtus no-
uo pallio id eſt coꝛꝑe. ſuo mõ.
ſimili coꝛpoꝛi noui hominis ie
ſu chꝛiſti. Xp̄s enim eſt iſte de ꝙ
dicit᷑ Iſaye lxiij. ꝙ venit ꝺ edom
tinctis veſtibꝰ. et ꝙ eius veſti-
mentũ erat rubꝛuꝫ. de ipſo eti
am dicitur Apoc. xix. ꝙ veſtitꝰ
erat veſte aſperſa ſanguine. hoc
totũ dictũ fuit ꝓpter cycatrices
plagaꝛũ: que etiã nunc apparẽt
in coꝛpoꝛe ſuo. Certe cuꝫ veſte
rubꝛa ⁊ tali pallio nouo fuit oꝑ
tus beatꝰ franciſcꝰ ꝓpter qꝺ di
cit iſta tertia clauſula epiſtole p̄
ſentis. De cetero nemo mihi
moleſtꝰ ſit ⁊c̄. Poꝛtauit beatꝰ
franciſcꝰ ſtigmata xp̄i non ſolũ
in affectu ꝑ compaſſionẽ. nõ ſo
lum in in tellectu ꝑ ꝯſideratio-
nem. nõ ſolum in oꝛe ꝑ doctri-
nã ⁊ p̄dicationẽ. nõ ſolum ĩ coꝛ
poꝛe ꝑ moꝛtificationẽ ſicut fcı̄
aliȷ̄. verũ etiã ꝑ realem ⁊ corꝑa-
lem crucifixionem. pꝛopter ꝙ
ei tamquam xp̄i ſignifero et ſue
bulle poꝛtitoꝛi vel etiã ſue regu
le nullus fidelis deberet eẽ mo
leſtus. Cuius quidem regule
inſtitutoꝛem ad eiuſdem confir
mationeꝫ ſũmus pontifex xp̄s
ſue paſſionis ſtigmatibus no-
biliter inſigniuit. ſicut dicit ni
colaus tertius. extra. de verbo-
rum ſignificationi. in capittu-
exiȷ̄t Sed pꝛochdoloꝛ nõ ob-
ſtante iſta inſignitione nobili.
non obſtante ꝙ beatus franci-
ſcus fuit opertꝰ pallio nouo ho-
minis chꝛiſti. non obſtante ꝙ
fuit eius ſignifer. ⁊ ꝙ bullã eiꝰ
in ſuo coꝛpoꝛe poꝛtauit. multi
fuerunt moleſti ei: eiuſqꝫ regu-
le. ⁊ ſuis fratribus quod quidẽ

non eſt parum. nec corã deo of
ſenſa modica. imo magna. q̃a
in hoc ꝙ iſtis moleſti ſunt: etiã
deo moleſti ſunt. vnde p̄t eis di
ci illud Eſaye. vij. Nunq̇d pa⁊
eſt vobis moleſtos eſſe homini
bus. q⁊ moleſti eſtis ⁊ deo meo
quaſi diceret. nõ eſt paruũ pec-
catũ: imo valde graue. Sꝫ bo-
nus frater minor ꝓpter hoc nõ
deſiſtat a bonis oꝑib⁹ nec relax
et rigorem ſue penitẽtie. ſed di-
cat cum ꝓpheta in p̄s. Ego autẽ
cũ mihi moleſti eſſent. ĩduebar
cilicio. i. non ꝓpter hoc meã pe
nitentiam remittebã. q⁊ xp̄s ꝓ-
miſit patri noſtro franciſco. ꝙ
quãtiſcũqꝫ impulſib⁹ ſua ꝯcu-
teret religio. ſꝑ ſalua ſuo mune
re permaneret ℞ Quarto
dico ꝙ fuit nou⁹ hõ ꝓpter noui
tatem cure quã monſtrauit ſu-
per regula fratrũ ⁊ filiorũ ſuo-
rum. Non legit de aliquo fũda
tore alic⁹ ordĩs ꝙ maiorẽ curã
maiorẽqꝫ affectũ habuerit vt fra
tres ſuos et filios vocaret quã
habuit beatus franciſcus ym-
mo et pauci ſunt ei in hoc ſimi
les. ſi tamen aliquis fuerit ſimi
lis eidem. ĩ regula enim ſua in
terdum vocabat eos fratres ſu
os dilectiſſimos. Precipit eti
am prelatis ſui ordinis vt pro
neceſſitatibus infirmorum et
alijs fratribus induendis ſolli
citam curam gerant ſecunduꝫ
loca et tempora et in frigidis re
gionibus. Item ꝙ caritatiue ⁊
humiliter corrigerent ipſos. et
benigne eoſdem reciperent. et
tantam familiaritatem habe-
rent circa ipſos vt facere poſſẽt
eis ⁊ dr̄e ſicut domini ſeruis ſu
is. Appareꝫ ⁊ ex alijs capl̄is quõ
ipſe habuit curam ſollicitaꝫ de
fratribus et quantũ ad neceſſi
tates corꝑales ⁊ maxime quã-
tum ad vtilitatem ſpiritualem
Et certe non ſolum cum viue-
bat in corꝑe habuit iſtam curã
de fratribus ſuis. ſed q̃ꝫ maxi-
ime nunc cũ in celis regnat. vñ
non dubium ꝙ inter procellas
huius ſeculi ⁊ moleſtias homi-
num nauicula ſui ordinis ⁊ ſi ĩ
terdum fortiter concutitur ſu-
is ſacris orationib⁹ firma ꝑma
net. ⁊ fratres ſui mundanos hõ-
bines ſuſtinent patiẽter. Prop
ter iſtã ĝ ſollicitam curam quã
habuit cum viuebat in mortali
corpore ⁊ quam habet nũc glo-
ſus ſecundum animã dicebat
et dicit nunc quartam clauſulã
epiſtole preſentis ſcilicet. Gra-
tia domini noſtri iheſu chriſti
cum ſpiritu veſtro ſit ſupple o
fratres amen. Optabat enim
eis et optat ad huc gratiam. nõ
quidem ſeculi. nec mundanoꝝ
hominum. que fallax eſt et de-
ceptoria: ſed gratiam domini
noſtri iheſu chriſti. que ſuffici-
ens ẽ ad delẽdum omnes tranſ
greſſiones. ad implendum di-

uinas preceptiones .ad vincen
dum omnes tẽptationes. ⁊ ad
ſuſtinendum omnes tribulatio
nes. ergo dicebat ⁊ dicit fratri
b⁹ optando ⁊ deſiderando. Gra
tia domini noſtri Iheſu chri-
ſti. ⁊c. vt per ipſam ſtetis firmi-
ter in dilectione eius. vnde di-
cebat et dicit adhuc fratribus
illud verbum qđ dixit apoſtol⁹
ſicut habetur ad Phil. quarto
Itaq; fratres mei dilectiſſimi
⁊ deſiderãtiſſimi: gaudiu; me
u; ⁊ corona mea: ſic ſtate ſuppl
per gratiam in domino kariſſi
mi .i. in amore domini. vt tan-
dem finito preſentis vite ſtadio
ſtetis ſemꝑ coram vero ſalomo
ne ſcilicet iheſu chriſto cum ſã-
ctis de quibus dicitur ei per fi-
guram tertio Re. x. Beati viri
tui ⁊ beati ſerui tui hĳ qui ſtant
coram te ſemper. ⁊ audiunt ſa-
pientiam tuam. Quod quide;
ſtare ⁊ audire nobis ꝓſtare dig
netur. ⁊c.

De omnibus ſanctis
Sermo primus

Ecce ego io
hãnes vidi ĩ circuitu thro
ni Apo. v. ꝟ Ad euidentiã ali
q̃lẽ feſtiuitatis oĩm ſãctoꝝ. quã
celebrat eccl'ia in kal. ſeptẽbris
⁊ iſti⁹ epiſtole. q̃ legit̃ in iſtius
feſti vigilia. vltima .ſ. die octo-
bris. ⁊ q̃ ſumit̃ de Apoc. v. cap.
ſunt aliq̃ prenotãda. Primu;
eſt ꝙ iſta omniũ ſanctoꝝ feſti-
uitas traxit originem a quodã
fctõ bonifacĳ pape quarti. q̃ q̃r
tus a beato gregorio epiſcopa
tu; tenuit vrbis rome. Tradũt
enim eccl'iaſtice hyſtorie. ꝙ tẽ-
pore illius bõifacĳ erat adhuc
rome tẽplũ q̃ddã noĩatũ pãthe
on. a pan qđ eſt totum. ⁊ theos
qđ ẽ de⁹. q̃ſi tẽplũ oĩm deoꝝ. In
ipi⁹ eñ medio. vt đr. erat ydo-
lũ romanoꝝ ⁊ in circuitu illi⁹
ydoli erãt ydola oĩm ꝓuincia-
rũ quib⁹ ꝑerant romani. Ut eĩ
ꝓuincie mũdi eſſent eis magis
fauorabiles ipſiſq; libenti⁹ obe
dirẽt: colebãt ⁊ honorabant de
os illarũ ꝓuinciarũ. fiebat aũt
ſic arte demonũ qui colebant ĩ
idolis. ꝙ tam cito q̃; aliq̃ ꝓuin
cia rebellabat romanis: ſtatim
idolũ illius ꝓuincie idolo Ro-
manoꝝ tergũ ꝟtebat. q̃d vidẽ
tes romani: ſtatim ꝯtra illã ꝓ-
uinciã exercitũ copioſũ dcſtia
bant ⁊ ipſam ad ſuã obedientĩ
am reducebant. Btũs aũt pa-
pa bonifaci⁹ ꝑdict⁹ impetrauit
ſuis orõib⁹ a foca ceſare ĩpa-
tore ꝯſtãtinopoli imꝑante a ro
manis ꝑdictũ tẽplũ donari ec-
cleſie xpi. Qđ q̃dẽ tẽplũ elimia
ta oĩ ſpurcicia dẽonũ fec eccl'iã
⁊ ipã; đdicauit. iiĳ. yd⁹ maĳ in
honore btẽ marie ⁊ oĩm marty
rũ xpianorũ ⁊ eccleſia fuit noĩ-

nata ſancte marie ad martyres
⁊ nūc appellaꝛ̄ vulgariter ſācta
maria rotūda. Nōdū eniꝫ ſan-
ctoꝝ cōfeſſorū ſollēnia agebāꝛ̄
Ordinauit ḡ p̄dictꝰ bonifaciꝰ
vt ſicut in kl'. maij fiebat rome
feſtū in honore oīm apoſtoloꝝ
ita. iiij. ydꝰ eiuſdeꝫ menſis. qui
totꝰ eſt gaudioſus. fieret feſtuꝫ
ſancte dei genitricis marie ⁊ oī
um martyꝝ ⁊ iſta eccl'ia ipſa die
fuerat dedicata. ſuit aūt iſta de-
dicatio. vt diciꝛ̄. anno dn̄i ſexcē
teſimo quīto. Poſtmodū vero
creſcēte religione xp̄iana Gre-
goriꝰ papa q̄rtꝰ inſtituit. vt di-
cūt aliqui. ꝙ iſtud feſtū celebra
reꝛ̄ in kl'. nouēbris qn̄ eſt maior
copia victualiū. meſſibꝰ ⁊ vin-
demijs recollectis. Ordinauit
etiā de ꝯſenſu ludouici imꝑato
ris et omniū epiſcoporū. ꝙ ip̄a
die fieret feſtum non ſolū rome.
verū etiā in ꝑtibus germanie ⁊
galliarū. ymmo ꝑ totū orbē. p̄ꝰ
enim fiebat ſolū rome. Ordina
uit etiā ꝙ illa die fieret feſtū non
ſolum ad honorem beate marie
ꝟginis ⁊ oīm martyrum ſed eti
am ad honorē btiſſime trinita
tis. oīm angeloꝝ. oīm p̄riarch
arū ⁊ ꝓphetaꝝ. oīm apl'oꝝ ⁊ di
ſcipuloꝝ xp̄i. oīm martyruꝫ et
ꝯfeſſoꝝ atqꝫ ꝟginū ⁊ vniuerſa-
liter oīm electoꝝ. quoꝝ aīe ſꝛ̄
in celo. Idē etiā papa Greg. or
dinauit officiū illius diei. ⁊ vo
luit ꝙ feſtū eſſet in dedicatōne
templi. ⁊ ceꝛ̄a. ⁊ hoc in memo-
riā dedicatiōis ꝑ papā Boni-
faciū. Fuit autē facta iſta ordi-
natio huiꝰ Grego. vt diciꝛ̄ āno
dn̄i octingēteſimo. xxvj. hyſto-
ria eni quā romana legit eccle-
ſia plane innuit ꝙ Bonifacius
quartꝰ hoc feſtū inſtituit fieri ī
kal'. nouēbris ad honorē ſancte
Marie ⁊ martyrū. Sꝫ nō ēvis
vtrūqꝫ em̄ potuit eſſe ⁊ ꝙ ipſe
dedicauit eccl'iam illā. iiij. ydꝰ
maij. ⁊ ꝙ feſtū inſtituit fieri in
kal'. nouēbris ſolū rome. ⁊ ſicut
dictū ē ſolū de ſctā maria ⁊ mar
tyribꝫ xp̄i. Poſtmodū aūt p̄di
ctus Gregorius inſtituit feſtū
iſtud fieri eadē die vbiqꝫ terra-
rū ⁊ vniuerſal'r de oībus ſanctꝭ
Celebraꝛ̄ ergo iſta feſtiuitas p̄
mo ꝓpter illiꝰ tēpli dedicationē
ſcd̄o etiā ꝓpter omiſſioꝝ ſupple-
tionē. Nō em̄ poſſumus oīm
ſanctoꝝ feſta agere ꝓpter ip̄o-
rū multitudinē. vt em̄ ait Jero
nymꝰ in ſuo kal'. nullus dies ē
in anno: excepto die Kalendarū
Januarij. in quo nō poſſit eē fe-
ſtum quinqꝫ miliū martyrum.
Jn hoc ergo feſto iſta que ī ho-
nore ſanctorū obmittimꝰ ⁊ fa-
cere nō poſſumus: generaliter
ſuppleamꝰ. ¶ Quare autē
eccl'ia faciat feſta de ſanctꝭ mꝉ
te ſunt rōnes. Prima eſt ꝓpter
honorē maieſtatis. honorando
em̄ ſanctos: diuinā honoramꝰ
maieſtatē. Scd̄a ē ꝓpter auxiliū

noſtre infirmitatis. vt q̄ p̄ nos ipſos ſalutē habere non poſſumus: ſctōꝝ interceſſiōib⁹ habere mereamur. Tertia eſt ꝓpt' augmentū nr̄e ſecuritatꝫ. ſi enim hoīes mortales nobis ſimiles tantū meruerūt ſublimari per ſua merita: ſecuri poſſum⁹ nos eſſe ꝙ ſi ipos imitari volumus ad ipſoꝝ ꝑueniem⁹ gl'iam. q̄ in ipſorū feſtiuitatib⁹ ꝓponit' nobis. Quarta eſt ꝓpter exemplū noſtre imitationis. cū em̄ ipſorū feſtiuitates celebrant': ad ipſorum imitatōem ꝓuocamur. Quinta eſt ꝓpter debitū mutue viciſſitudinis. ſancti em̄ in celo de noſtra penitētia feſtū faciunt. q2 gaudiū eſt angel' dei ⁊c̄. Juſtū eſt ergo vt de ipſis feſtū agam⁹ in terris. Sexta eſt ꝓpter ꝓcurationē noſtri honoris Cū em̄ honoram⁹ ſanctos qui ſūt fratres noſtri p̄ caritatē: honoram⁹ ⁊ nos ipōs. Iſtas autēꝫ ſex rōnes aſſignat mg'r Guilelmus altiſiodoreñ. in ſūma ſua de officio. Sunt etiā adhuc mł'te alie rōnes q̄s ꝓpter breuitatē obmitto. Tertio fuit inſtitutuꝫ iſtud feſtū ꝓpter negligentiarū expiationē. pauca em̄ feſta ſanctoꝝ agim⁹ ⁊ tñ illa pauca ſepe negligēter agim⁹. ⁊ mł'ta i eis vel p̄ ignorantiā vel p̄ negligētiā vel p̄ occupationē rei ſeclaris vel ꝓpter humanā infirmitatē obmittim⁹. ꝓpter q̄d iſtud feſtū agimus: vt q̄cquid ī alijs feſtis negligēter agim⁹ vel actū eſt: in hac ſctā feſtiuitate ſoluat' Iſtā rōnem tangit hiſtoria iſtius feſti. ſicut ptꝫ. Quarto fuit īſtitutū ꝓpter orōnū noſtrarum faciliorē exauditionē. nō enīꝫ ſumus p̄ nos digni a deo in noſtris orōnib⁹ exaudiri. ꝓpter q̄d feſtū generale de omnib⁹ ſanctis agimus. vt q̄d p̄ nos nō pōt fieri: ipſis mediātib⁹ impetret'.

Item de omnib⁹ ſanctis Sermo ſecundus

Vidi ī medio throni agnū ſtantem tanq̄ occiſuꝫ habentē cornua ſeptē ⁊ oculos ſeptē. Apoca. v. ¶ In pſenti ſolēnitate ſanctoꝝ omniū. cuius ē hodie vigilia cōuenienter exponit' verbū iſtud myſtice intellectū. In quo quidem verbo de iſta celeſti curia quā in eterna beatitudine īntegrāt omnes ſancti angeli ⁊ oēs boni hoīnes ſub xp̄o ꝑncipe aliq̄ tangit iohanes diuiniſſim⁹ q̄ꝫtū ad regem ꝑncipantē. aliq̄ q̄ꝫtū ad mercedē q̄rantē. ⁊ aliq̄ q̄ꝫtū ad plebē integrātē ⁊ cōregnātē. q̄ tria ſc a fidelib⁹ ꝯſiderāda iugiter in hoc feſto. Tāgit em̄ de rege ꝑncipāte altiſſimū faſtigiū ī throni adeptōe. [Vidi inq̄t [ī me-

dio⁊c]. De mercede quietante
digniſſimū meritū in occiſiōe.
cum addit. [tamquā occiſum]
De plebe autem integrāte ⁊ cō
regnante tangit pulcherrimū
ꝯſortiū in miſterīj deſignatiōe.
cum ſubdit. [hn̄tez cornua. vīj.
⁊c.] Primo dico tangit Jo.
diuiniſſim⁹ illud qḋ in hac feſti
uitate cōſiderādū eſt pricipali-
ter. ſ. regis ꝑſidentis . imperātꝭ
⁊ diſpenſantis in iſta ſupna cu
ra altiſſimū faſtigiuz in throni
adeptione. cum dicit. [Uidi in
medio throni] Rex eni celeſti
curie ꝑſidēs agn⁹ eſt. de q̄ dicit
infra ꝙ rex regū eſt ⁊ dominus
dominātiū. i. dominoꝝ. Thro
n⁹ aūt iſte in in cui⁹ medio qui
eſcit agn⁹ iſte. quātū ad pn̄s ꝑ-
tinet. eſt ſin⁹ dei patris. q̇ eſt di
uinitas. In hoc eni ſinu tāquā
ſuo throno q̇eſcit agnus iſte. ip
ſum enim adept⁹ fuit ꝑ gratiā
vnionis humane . ſ. nature ⁊ di
uine in in ſuppoſito ꝟbi. dic̄ eni
idē Jo. de ꝟbo īcarnato. quē vo
cat prīs eterni vnigenitū. ꝙ iſte
eſt in ſinu prīs. Jo. ꝑmo. Sig
nāter autem dicit in medio. qꝛ
agnus iſte media eſt in trinita-
te pſona. Ex his autem duob⁹
videlicꝫ ꝙ chriſt⁹ vocat̄ agnus
et in medio throni quieſcēs . tā
gūt̄ i ipſo due nature . humana
. ſ. et diuina. hūana quidē ī hoc
ꝙ dicit̄ agn⁹. diuina aūt in hoc
ꝙ dicit̄ ſtans et q̇eſcens in me-
dio throni. Et certe in vtroque
habet rex celeſtꝭ curie altiſſimū
dignitatis faſtigiū et nobilita-
tem ſummam. Ipſe eni eſt ille
de quo dicūt angeli q̇ erant ī cir
cuitu throni cāticū illud ī fra co
dem ſcriptū [ſedenti in throno
⁊ agno. bn̄dictio ⁊ honor glo-
ria ⁊ poteſtas in ſecula ſeculo-
rum] In qua quidez aucto
ritate introducit̄ rex iſte formi-
dabilis delinquētib⁹ . q̄d ꝓbat
throni celſitudo cū inq̇t. in thro
no. Ubi nota ꝙ thron⁹ iſte xp̄i
dicitur in ſcriptura ꝑ figuram
aureus ꝓpter integritatē ꝑfecti
onis cūcta ꝑhabentis. vnde fi-
gurat̄ ꝑ thronum ſalomonis. d
quo dicit̄. iīj. Re. x. ꝙ erat tot⁹
auro veſtit⁹. ⁊ in ſūmitate rotū
dus. in q̄ ꝑfectō deſignat̄. Dicit̄
etiā alibi ſtella ꝓpter ſerenitatē
cognitionis cūcta ꝯtuētis ſub-
tili⁹. vnde figurat̄ ꝑ illum thro
nū. d q̄ dicit̄ in ꝑs. Thron⁹ ei⁹
ſicut ſol in ꝯſpectu meo . Dicit̄
etiā ſol. de q̄ dicit̄. ſol illūinans
ꝑ oīa reſpexit. vt dicit̄ in eccl'ia
ſtico c. xlīj. Dicit̄ nubes ꝓpter li
beralitatem cōicationis . ſicut
eni nubes īdifferenter diffūdit
ſupra ꝑtes terre rorē ⁊ pluuiā.
ſic ⁊ xp̄s liberaliter ⁊ indifferē-
ter pluit ſua bn̄ficia ſup iuſtos
⁊ iniuſtos Mat. v. Dicit̄ etiā
flāme⁹ ꝓpt̄ ſeueritatē executōis
ſue ſnīe. malos puniētis itimi
us ⁊ acei bius. ſicut eni ignis ī-

ter cũcta elemẽta affligit acerbi
us.⁊ penetrat itimiꝰ.ſic ⁊ iuſti
cia xp̄i ꝯtra malos Daniel.vij.
Thronꝰ enī eiꝰ ſicut flāma ig
nis.Dicit̃ etiā ſaphierꝰ ꝓpter no
bilitatem p̄miatiōis .bonos am
plectẽtis feliciꝰ.de q̄ quid thro
no habet̃ Ezechie.p̄mo.Saphi
rꝰ enī int̃ gẽmas ē q̄ſi nobilioꝛ
Et certe ſedẽs in hoc throno no
biliſſime p̄miat ſctōs ſuos
B Secūdo introducit̃.i au
ctoꝛitate p̄dicta ꝯſolabil̃ pẽitẽ
tibꝰ qḋ ꝓbat agni māſuetudo
cū ſubdit̃.[⁊ agno] ⁊.p.i. agno
Hic eſt ille agnꝰ qui dicit de ſe
ip̄o Je.xj.Ego q̄ſi agnꝰ māſue
tꝰ q̄ poꝛtat̃ ad victimā.Et non
dubitȝ aliq̄s q̄n iſte rex ex hoc
ꝙ agnꝰ dicit̃ habeat nobilitatẽ
magnā.Lego em̄ iſtū agnū om
nia p̄cedentẽ pſonali emanati
one.Eſt enī deꝰ ⁊ dei filiꝰ.Joh
p̄mo.Ecce agnꝰ dei.legat̃ itrā
ſitiue ⁊c̃.ſequit̃.Hic eſt de q̄ di
xi.Poſt me venit.⁊c̃. ſequitur
Et ego vidi.dicit p̄curſoꝛ. ⁊ te
ſtimoniū ꝑhibui. qm̄ hic eſt fi
liꝰ dei.Lego etiā ip̄m oīa p̄ſciẽ
tem intellectuali cōtuitōe:ha
bentẽ.ſicut i verbo p̄ncipali dꝛ
ſeptẽ ocl'os.i.ſm̄ vnā expoſitio
nẽ noticiā vniuerſoꝝ. Lego et
ip̄m oībus p̄ſidentẽ naturali in
ditione.eſt enī dn̄atoꝛ terre.ſic
dꝛ Eſa.xvj.Emitte inq̄t dn̄e a
gnū.dn̄atoꝛẽ terre Lego ēt ip̄m
oībꝰ ꝓuidentẽ ꝓtuali admiſtra
tōe.de ipſo enī dicit̃ Apo.vij.ꝙ
agnꝰ q̄ i me.thro.ē reget eos
.i.vniuerſaȝ creaturā pꝛecipue
tn̄ ſctōs.Lego ⁊ ip̄m oībꝰ retri
buentẽ ex meritoꝛū ꝓpoꝛtiōe.dꝛ
enī Apoca.vj.de mal'hoīb' .ꝙ
in die iudiciј dicẽt petrꝭ ac mō
tibꝰ.cadite ſup̱ nos.⁊ abſcōdi
te nos a facie ſedẽtis ſup thro
nū.⁊ ab ira agni.Quātū auteȝ
ad bonos dꝛ de iſto agno in.vij
ꝙ deducet eos ad vite fontes
aquarū.Ergo agnꝰ iſte nobiliſ
ſimꝰ eſt.Eiꝰ em̄ generatio.ſup
ſm̄ diuinitatẽ oīa p̄it.Contui
tio aūt p̄ſcit.Inditio oībus p̄
eſt.Admiſtratio oībus ꝓdeſt.
Sed eterna retributio q̄buſdā
ſūme oberit.ſcȝ malis.⁊ q̄buſ
dam pꝛoderit ſumme.ſcilȝ bo
nis. Tercio in auctoꝛitate p̄
dicta introducitur rex gl'ie cri
ſtus admirabilis extollentibꝰ
ipſum quantum ſupple ad ſuā
excellentiam ex immẽſitate.q̄d
pꝛobat ipſa laudis magnitu
do.cum dicit [benedictio]ſup
ple eſt iſti agno. propter omni
um creationem [et honoꝛ pꝛo
pter omnium reparationeȝ.[⁊
gloꝛia] ſup.ad electoꝛū gl'ifica
tionẽ [⁊ ptās]ſup.ad maloꝛū
cōdẽnatōem [in ſecl'a ſcl'oꝛū].ſ.
ꝓpt̃ eternā duratōȝ.Sic igit̃ tā
git̃ in v̄bo p̄ncipali p̄ncipāꝭ ce
leſtis curie altiſſimū faſtigium
cū dic̄ Joh.Vidi i medio thro
ni.⁊c̃.quem dicunt angeli in

cantico iam p̄expoſito (quia ag
nus manſuct⁹) admirabilez ip⸗
ſum extollentib⁹. quia ſibi de⸗
bet̃ benedictō ꝛ honoꝛ ꝛc̃. Nec
miret̃ aliquis ꝙ Johānes di⸗
cit eū ſtantem in medio throni.
ꝛ in cantico angl'orū dicit̃. ſedē
ti in throno. vtrūqꝫ enim verū
eſt ꝑ figuram ꝙ ſedet. ſ. ꝛ ſtat ī
hoc throno. Sedere enī deſig⸗
nat quietā poſſeſſionem. ſtare
autem deſignat ꝓmptitudinez
ad adiuuandū. Sedꝫ ergo ag⸗
nus in throno. quia requieſcit
ꝑfectiſſime in ſinu dī patris tā
quā in plenitudine poſſidēs bo
na potioꝛa. Sed ſtat in h̄ thro
no. q̄a ſp̄ ꝓmptus eſt auxiliari
fidelib⁹ ſuis. Prochdolor pec
catoꝛes iſti⁹ mūdi nō formidāt
iuſticiaꝫ ſedent̃ in throno. nec
laudāt eius ſapientiaꝫ qui oīa
videt. nec extollunt ſuā liberali
tatem qui omnib⁹ ꝓuidet. nec
recurrūt ī hac vita ad agni mā
ſuetudinē qui vere penitētibus
ꝑcit et idcirco duriter patient̃
in alia vita ſue iuſticie acerbi⸗
tatē. dicit̃ enī Apoc̄. tertio. ꝙ ḋ
throno ipſius ꝓcedunt fulgu⸗
ra ꝛ voces ꝛc̃. Uoces quidem
cōminationis vel angelice inti⸗
mationis. iuxta illḋ Mat. xxv.
clamoꝛ factus eſt. ꝛ tonitrua di
ſceptatōis. ꝛ fulgura eterne pu
nitionis ⁋ Secunduꝫ qḋ
eſt p̄ꝛīcipaliter in hoc feſto con
ſiderandum. eſt mercedis qui⸗

etantis ꝛ ſatiantis ī illa celeſti
curia digniſſimum meritū. qḋ
euidenter Joh̄. innuit in agni
occiſione. cū addit. [tamq̄ꝫ oc⸗
ciſum] Merces enī illa eſt bea
titudo celeſtis patrie. de q̄ dicit
ſaluatoꝛ Math̄. v. diſcipulis.
Merces vrā copioſa eſt in celo
Et bene copioſa. quia ipſe met
de⁹ eſt p̄ꝛīceps ī iſta curia. Eſt
etiā merces ꝛ coꝛona. de ipſo eī
cantat̃ in hoc feſto. Regē regū
dominū venite adoꝛem⁹. quia
ip̄e eſt coꝛona ſctōrū oīm. Ipſe
etiā eſt merces obiectiue. licꝫ nō
foꝛmaliter. Ipſe eī eſt qui dixit
abꝛahe Geñ. xv. Ego ꝓtectoꝛ tu
us ſum. ꝛ merces tua magna
nimis. Iſti⁹ autē merced̃ mag
nitudo p̄ēſari p̄t ex magnitudi⸗
ne meriti. Nihil enī fuit vnq̄ꝫ
dignū meritū acquirendi hanc
mercedē. niſi illi⁹ qui ver⁹ de⁹
eſt occiſio. ꝛ aſꝑſio ſui pꝛecioſi
ſanguinis. Et hoc euidenter
Joh̄. innuit in hoc ꝙ vidit ag⸗
nū ſtātem tāquā occiſū. vñ vi⸗
dit eū tāq̄ꝫ occiſum. vt euiden⸗
ter innueret̃ ꝙ ei⁹ occiſio fuit ꝛ
eſt digniſſimū meritū ꝓ acqui
ſitione celeſtis mercedis ꝛ me⸗
rituꝫ ſufficientiſſimū. quātum
eſt de ſe ꝓ hominib⁹ vniuerſis
Iſtud plene dic̄ apl's ad hebꝛe⸗
os nono dicens ḋ chꝛiſto. Per
ꝓꝓꝛium ſanguinem introiuit ſe
mel in ſancta. eterna redempti⸗
one inuenta. ꝛ infra codeꝫ. Et

ideo noui teſtamenti mediator eſt. vt morte intercedente. re⸗ miſſionem accipiant qui voca ti ſūt eterne hereditatis. Nec ſi at h̄ queſtio q̄re dicit Jo. tam̄ q̄ꝫ occiſum. videt̄ enim innue re ꝙ non fuerit vere occiſ⁹. Sꝫ tu dic ꝙ li tāq̄ꝫ nō eſt nota ſimi litudinis. ſed nota exp̄ſſionis. vt ſit ſenſus tamq̄ꝫ occiſū id eſt vere occiſū. ſicut illud Johan. primo. quaſi vnigeniti a patre. vel dicit tāquam occiſum. quia corpore eius occiſo. deitas ille⸗ ſa remanſit. ꝛ nullatenus nec a corpore nec ab ipſa anima fuit ſeparata. vel dicit. tamquā occi ſum. ꝓpter feſtinam reſurrectio⸗ nē Sic enim cito reſurrexit. ꝙ quaſi mortuus non fuiſſe eſt viſus. vel dic tāquam occiſum propter cycatrices vulnerum ꝛ paſſionis ſtigmata que habet in ſuo corpore et apparebunt in ſignum euidentiſſimū ꝙ ei⁹ occiſio fuit beatis glorie digniſ ſimū meritum. qua reprobi p̄ uabuntur. Quod autem iſtius agni occiſio ſit huius glorioſe mercedis dignum meritūꝫ ꝯfi tentur hic ſancti homines in h̄ eodem capitulo Apoc. cum ei dicunt. [Dignus es domīe de us noſter accipere librum]id ē adimplere diuinam diſpoſitio nem de humani generis repara tione. [et ſoluere ſignacula ei⁹] id eſt declarare figurarum in⸗ uolucra. ꝛ ſcripturarum enig⸗ mata ſub quibus tecta latebāt Vere dign⁹ es dicunt iſti ſan⸗ cti homines agno quia [rede⸗ miſti nos deo in ſanguine tuo ex omni tribu ꝛ lingua ꝛ popu lo ꝛ natione. ꝛ feciſti nos d̄o no ſtro regnum]ſup. non terrenū ſed celeſte. vnde ſubdūt. [ꝛ reg⸗ nabimus ſup̱ terram.]Et hoc totum domine deus. qui es ag nus ꝓ nobis immolat⁹ eſt vir⸗ tute ꝛ merito tui precioſi ſang⸗ uīs ꝛ tue acerbiſſime paſſionis Hoc quidem etiam cōfitentur angeli in ſuo cantico. cūꝫ dicūt [Dign⁹ eſt agn⁹ q̄ occiſus ē ac cipe virtutē]ſup. reparandi ge nus hūanū ꝛc. expone ſicut p̄ us. Pꝫ igit̄ magnitudo celeſt̄ glorie quā oēs bti nūc cum a⸗ gno ꝑcipiūt ex meriti magnitu dine. qd̄ fuit occiſio. ꝛ aſp̄ſio ſā guinis hui⁹ agni. Proh dolor multi ſūt q̄ nō erūt ꝑticipes h⁹ mercedis tā copioſe. q: iſt̄d me ritū nō habet in eis efficaciam. q: filiū dī ꝯculcāt. ſ. ip̄i⁹ p̄cepta ꝛ ꝯſilia paruipendēdo. et ſāgui nē teſtamenti. id eſt ſanguineꝫ eius noui teſtamenti cōfirma⸗ tiuum: pollutum ducunt. ſup⸗ ple blaſphemando. ꝛ aſperſioni ipſius gratias non agendo. pro pter quod eterna ſuppl[illegible]ia me rentur. ſicut innuit apoſtol⁹ ad Hebreos. x. c. Tertium quod ē in hoc feſto principaliter conſi

derandum eſt plebis integran-
tis ⁊ conregnātis in illa ſuper-
na curia pulcherrimuꝫ collegi-
um ſeu conſortium. quod eui-
denter innuit iohānes in ſacri
myſterij deſignatiōe. cū ſubdit.
[habentē cornua ſeptē ⁊ oclos
ſeptē] D Integrat̄ ei celeſtis
curia. ex ſanctis angelis in no-
uem ordinibus. ſm ſua merita
conſtitutis. qui ſunt ſeraphin ⁊
cherubin. throni ⁊ dn̄ationes.
virtutes ⁊ p̄ncipat⁹. poteſtates
archangeli. ⁊ angeli. ⁊ ex ſanctꝭ
hominibus qui iam ſunt in pa-
tria ſm animas in ſeptem ſta-
tibus. ⁊ tandem erunt ſm cor-
pora glorioſi. Primus ſtat⁹ eſt
patriarcharū. Secundus pro-
phetarū. Tertius apoſtolorꝫ
Quartus martyrū. Quintus
ꝯfeſſorum. Sextus virginum
Septimus iuſtorū in cōmuni
iuſticia ab iſta vita migrantiuꝫ
Sanctorū autem hominū mlt̄
ti fuerunt homines tam excel-
lentis meriti ꝙ meruerunt ad
aliquem angeloꝝ ordinē aſſu-
mi. plures aūt qui nō fuerūt tā
excellentis meriti ſicut illi: re-
manſerunt ⁊ remanēt in aliq̄ d
ſeptē ſtatibꝫ q̄ iam ſunt deſcpti
⁊ omnes ſancti hoīes faciunt ī
iſta celeſti curia ordinē decimū
beatoꝝ. Eſt em̄ humanū gen⁹
iſta dragma decima q̄ndam p-
dita. ⁊ poſtea per xp̄m reperta.
de qua Luce. xv. Ex quib⁹ appa

ret ꝙ verū dicit ſaluator Joh.
xiiij. In domo patris mei man
ſiones multe ſunt. id eſt multi
ſunt ordines ⁊ ſtatus ſanctoꝝ.
⁊ multa premia ſm multitudi
nē ⁊ diuerſitatē meritorum. Ex
ſanctis ergo hominibus ⁊ āge
licis ſpiritibus reſultat ī illa ce
leſti curia pulcherrimū collegi
um: groſiſſimū conſortiū. ⁊ be
nedicta ſocietas. quā iohānes
hic innuit. cū dicit de agno iſto
ꝙ habet ſeptē cornua. ⁊ oculos
ſeptem Per ſeptem em̄ cornua
intelligunt̄ hic oēs ſancti ho
mines qui iam ſunt ſm aīas
glorioſi. ⁊ qui tandē etiā vſqꝫ
ad finem mundi erūt ciues illi
us celeſtꝭ patrie. ⁊ poſt vniuer
ſale iudiciū cum chriſto domi
no in aīa ⁊ corpe ꝑpetuo regn-
bunt. E Et bene p cornua
deſignant̄ ſancti homīes qui ꝑ
tem vnā faciunt collegij. Uide
mus enim de cornibus anima-
liū. ꝙ et ſi in carne fundentur
ſupra carnē tamen eleuant̄. ſic
⁊ ſancti homines q̄uis fuerint
ipſi in carne fundati natura-
liter. tn̄ ſupra carnem fuerūt ele
uati agentes vitā nō carnalem:
ſed ſpūalem. non humanā: ſed
angelicā. in carne ei p̄ter car-
nem vixerunt. ſm aūt Jerony.
in ſermone. in carne preter car
nem viuere non eſt vita trena:
ſed celeſtis. vnde de iſtis corni-
bus q̄tum ad hoc poteſt dici il

lud pſalmi. Exaltabunt̄ cornua
iuſti. Uere ſancti homines qui
ſunt cornua iuſti. i. xp̄i exaltan
tur. i. ſupra carnem eleuantur.
Uidemus ſecundo de cornib9
animaliū ꝙ ꝗꝫtum eſt de ſe ca-
piti imobiliter ſociantur. Sic
ſancti homines ꝑ fidem ⁊ cari
tatem ſuerunt chriſto capiti im
mobiliter ⁊ īuiolabiliter copu-
lati. Nec mirū. quia chriſt9 cū
ſuis manibus tenebat iſta cor-
nua in ſe ipſo capite fixa. vnde
de iſtis poteſt dici illud Abac.
iij. Cornua in manib9 xp̄i. q̇a
vt dicitur Deute. xxxiij. Om̄es
ſancti in manu illius ſunt. Ui
demus etiā ꝙ aīalia cuꝫ cor-
nib9 ſe defendunt. ſic etiā eccle
ſia ſanctoꝝ hominuꝫ auxilio a
ſuis hoſtibus ſe defendit. iſtis
enim cornib9 inimicos ſuos vē
tilat. iuuante tamē ꝑncipaliter
virtute xp̄i. vnde dicunt ei ho-
mines iuſti illud pſalmi. In te
inimicos noſtros. ſ. demones ⁊
malos homines. ventilabim9
cornu. i. mediante auxilio ⁊ vir-
tute alicuius ſancti. Iſta enim
ſeptē cornua ⁊ capita. i. ſeptem
pctā capitalia. ⁊ decem ei9 cor-
nua. i. trāſgreſſiōes decē prece-
ptorū legis ꝑ xp̄m ⁊ eius ſctōs
confringunt̄. iuxta illud q̄d di
xit ip̄e chriſtus in ps̄. Omnia
cornua peccatoꝝ confringam.
Sanctoꝝ em̄ humilitas ꝯfrin
git demonis ſupbiā. ſimplici-
tas eius fraudulentiā. caritas
ei9 inuidiā. mititas eius iracū-
diam. paupꝑtas auariciā. ſcien-
tia ignorantiā. fortitudo incon
ſtantiā. abſtinētia caſtrimargi-
am. continentia luxuriā. pietaſ
maliciā ⁊ immiſericordiā. que
ſunt cornua demonis. id eſt.
diaboli. de quib9 per figurā ha
betur Apocalip̄. xij. Uidemus
etiā ꝙ cum cornibus aīaliuꝫ
homines buccinant. ⁊ buccinā
do alios vocant. ⁊ latrones fu-
gant. Sic ⁊ eccleſia dei per ſā-
ctos homines ſicut per quedā
cornua ſolenniter buccinat. do-
cendo. ſ. p̄dicando. monēdo. et
corripiēdo. ⁊ ſic peccatores vo
cat ad pēitentiā. ⁊ latrones. i. dē
mones ⁊ hereticos a ſeip̄a fu-
gat. Dicit eni deus ip̄e in pſal-
mo. Buccinate ī neomenia tu-
ba. ⁊c̄. Tuba ſcꝫ cornea. i. voce
⁊ p̄dicatōe ſctōꝝ. Qꝫ aūt intel
ligat̄ de tuba cornea: p̄ꝫ per il
lud q̄d alibi in ps̄. dr̄. Pſallite
dn̄o ⁊c̄. vſqꝫ ī voce tube cornee
Et ſign̄t dic ī neomenia. ⁊ ſiḡt
innouatōeꝫ. q2 eccl'ia fideliū. q̄
ē xp̄i noua ſpōſa q̄ꝫ marie cum
iſtis tub' buccinauit. ſolēnior ei
fuit p̄dicatio in nouo q̄ꝫ ī vete-
ri teſtamēto. Sic igit̄ pꝫ ꝙ ꝑ ſe
ptē agni cornua ītelligūt̄ oēſ ſcī
hoīes. q̄ faciūt vnā ꝑtē collegij
celeſt̄ſ. Placeat ag̊ vt nos ſic vi
uā9 ꝙ n̄ ſim9 dē nūero cornuū be
ſtie q̄ cōburꝫ ī extrēo iudicio flu
ui9 igne9 ſue iuſticie. q̄ egredie

tur a facie eius. ſicut per figurā
dicitur Dan̄. vij. Sed ſim⁹ de
numero cornuum eius de quo
rum quolibet in pſalmo dicit.
Cornu eius exaltabit in gloria
quod peccator videns iraſcet:
dētibus ſuis fremet ꝛ tabeſcꝫ
deſiderium peccatorum ꝑibit.
¶ Ulterius dico ꝙ per ſe-
ptem oculos agni intelligūtur
omnes angeli ſancti qui faciūt
partē aliam collegij celeſtis. Et
bene per oculos agni intelligū
tur ſancti angeli. oculi enī re-
ſpectu cornuum dignius ſituā
tur. ſunt enim in interiori par-
te capitis. ſic ꝛ ſancti angeli re-
ſpectu ſanctorū hominū digni
us ꝛ excellentius de cōmuni le-
ge beatificant. Deſignant enim
omnes ſancti āgeli per iſtos ſe-
ptem accēdentes lampādes q̄
ſunt ante thronū dei. i. deſignt
om̄es angelos eius. De ipis ei
dicit in pſalmo. ꝙ de⁹ facit an-
gelos ſuos ſpūs: ꝛ miſtros ſu-
os flammā ignis. Sicut enim
ignis inter elementa eſt nobili
or. ꝛ nobilius ſituat. ſic ꝛ glīa
angelorum de cōmuni lege po
tior eſt ꝗ̄ ſit gloria hominū be
atoꝝ. Itē viſ⁹ q̄ ē i ocul' ē ſpūali
or int oēs ſenſ⁹. ſic ꝛ ſancti ange
li inter omnes beatos ſpiritua
liores ſunt. Sunt eni puri ſpi
ritus: nullam habētes inclina-
tionē ad corpus. q̄d de ſctis ho
minib⁹ nullaten⁹ dici pt. cōſti
tuūt em̄ ex corꝑe ꝛ ſpū. ꝛ aīe co-
rū exiſtētes ſeꝑate a corꝑib⁹: ad
ipa corꝑa naturaliter inclinan-
tur. ꝓpter q̄d et hic dicit de iſtiſ
ſeptē oculis qui ſunt ſeptē ſpiri
tus dei miſſi in omnē terrā Itē
oculi in inſtāti vidēt. ſm enim
Ariſtotelē viſio eſt in inſtanti.
cum tamen auditio ꝛ odoratō
ꝛ ſic de alijs actibus ſenſuū: tē-
pore mēſurent. ſic ꝛ angeli iter
om̄es creaturas intellectuales
in inſtanti ꝛ ſubito intelligunt
ꝛ ſine diſcurſu. nō eni eſt eoruꝫ
intelligere cū ꝯtinuo ꝛ tempo-
re ſicut noſtrū. Un̄ ſicut lux ſo
lis per totum mundū in inſtan
ti diffundit: ſic ꝛ angeli ſancti i
inſtāti oīa vidēt. vn̄ dr̄ de ipſis
per figurā Eccī. xxiij. Ocl'i dn̄i
id eſt ſancti angeli multo luci-
diores ſūt ſuꝑ ſolē. circūſpiciē
tes oēs vias hoīm. i. ſi poſſꝫ di
ci citi⁹ intelligūt ꝗ̄ lux ſol' per
mediū ſe diffundit. Itē ꝗ̄tum
ad hoc. ſic ocul⁹ corꝑal' ſibi vi-
det ꝛ toti corꝑi: ſic ꝛ angeli ſibi
ipi ꝛ hoīb⁹ vidēt. Sūt em̄ ho-
mīes reſpectu āgeloꝝ q̄ſi ceci. ſꝫ
ꝑ ſctōs āgelos ſic ꝑ q̄ſdā ocl'os
dirigūt. ꝛ ad viā rectā reducūt.
vn̄ q̄libet eoꝝ poterit dicere in
iudicio illō Job. xxix. Oculus
fui ceco. i. hoī cui⁹ fui cuſtos. q̄
ꝑ me ſic ꝑ oculū fuit i via direct⁹
Iſti āt ocl'i agni hn̄t q̄ddā ſpē
ale ꝓuilegiuꝫ ꝑ alijs ocul'. Alij
enim oculi nō vidēt caput in q̄

ſunt fixi. ſed iſti oculi agni non ſolum vident alia: ſed etiã ſpvident caput in quo ſunt fixi. ſcꝫ dominũ ieſum xpm. ſm illud Math. xviij. Angeli eoꝝ ſemper vident faciẽ patris ꝛc. De iſtis eñ oculis dicit xps vel q̃libet homo viator in pš. Oculi mei ſemp ad dñꝫ. Ultimo ſicut oculi ſubito mouenł. vnde dicił. j. ad Corinth. xv. In ictu oculi. ſic ꝛ angeli beati cũ maxima velocitate mouenł. exẽpluꝫ de illo angelo qui portauit Abacuc ſubito de babylone in iudeã in impetu ſpũs ſui. ſic habeł Dañ. vltimo. Sic igitur ꝑ ſeptem oculos intelligunł omnes angelici ſpũs qui faciunt partẽ principalẽ collegij celeſtꝫ. Et ſignãter dicit ſeptẽ cornua ꝛ ſeptem oculos. vt per cornua ſeptẽ intelligãł vniuerſi. ſcilicet homines. ꝛ per ſeptẽ ocl'os angeli vniuerſi. Septẽ eñ numerus eſt: vniuerſitatẽ deſignat in ſeptẽ diebus tempus agitur vniuerſum. Miſer eſt ergo peccator qui nõ dirigił ꝑ iſtos oculos. id ẽ per aliquẽ de ſanctꝫ angelis. quia nõ vult dirigi. ponit eñ obicem. quia oculi quãtum eſt de ſe ſunt ſempvirtuoſi ꝛ ſemp ꝑſto ad dirigenduꝫ. Sed miſer peccator nõ vult dirigi. ꝓpter quod dicere põt illud pſalmi. Lumen oculoꝝ meoꝝ et ipm nõ eſt mecũ. ſup. q̃tum ad efficaciã. qꝛ ego impedimentũ pꝛeſto. Patet igił aliq̃lr q̃d intelligał hic per ſeptẽ cornua. et per ſeptẽ oculos. de quib⁹ omnibus hic dꝛ. q̃d habent ab agno Reuera ipẽ habet in ſua celeſti gloria ꝛ delectatiõe ꝑpetua omnes ſanctos hoĩes ꝛ oẽs angelicos ſpiritus. Intelligunł enim ꝛ ſancti hoĩes ꝛ ſancti ãgeli ꝑ illas ſeptẽ ſtellas. de quibꝫ dꝛ ſupra ꝑmo ꝙ ille qui iohãni apparuit ſimilis filio hoĩs. ꝑ quẽ chꝛiſtus intelligił. habebat in dextra ſua ſeptẽ ſtellas. In dextera quidẽ. id eſt in ſua glĩa celeſti. de qua in pſalmo dꝛ. Delectationes in dextera eius vſq̃ in finẽ. i. ſine fine. Placeat iſti agno benedictiſſimo ꝙ nos i p̃ſenti exilio defendat ꝛ protegat per ſua cornua ꝛc.

De omnibus ſanctis
Sermo tertius

Redemiſti nos dñe deus nr̃ in ſanguĩe tuo. ex omi tribu ꝛ lingua ꝛ populo ꝛ natiõe. ꝛ feciſti nos deo nr̃o regnũ. vbi. s. Apoc. v. Redemiſti nos in ſanguĩe tuo. i. in ṽtute ꝛ merito tui ſanguinis ꝑ nob in cruce effuſi. Reuera nihil fuit vnq̃ꝫ nec ẽ nec erit q̃d poſſꝫ eẽ meritũ ſufficiẽs iſtius repationis niſi mors ꝛ effu

ſio ſanguis ieſu xpi. q̄d ſcti cō/
fitenť dicētes. paꝝ añ. Dignus
es dñe de⁹ nr̄ accipe librũ ꝛ api
re ſigcu'a ei⁹. i. adiplere diuaꝫ
diſpoſitõem ſup repatõe hũa/
ni generis. qm̄ occiſus es. vbi
plane inuit ꝙ occiſio ip̄i⁹ fuit
dignũ meritũ hũane repatõis
q̄d apti⁹ explicāt. cũ dicũt ꝯñrꝛ
redemiſti nos in ſanguine tuo.
Sanguis em̄ ieſu xpi ſufficiēs
fuit ad redimēdũ nos a ſeruilita
te. ſic h̄ dr. ꝛ apl's dic̄ ad Heb.
ix. Per ꝓpriũ ſanguinē itroiuit
ſcꝫ xp̄s ſel' in ſctā eterna redēpti
one iuēta. ꝛ. j. Pe. j. dic̄ Nō cor
ruptibilibꝫ auro vel argēto re/
dēpti eſtis ꝛc̄. Sequiť. Sꝫ pre
cioſo ſanguine agni imaculati
ꝛc̄. Fuit etiā ſufficiēs ad abluē/
dũ nos ab iniq̄tate. vñ. ß. Apo
ca. j. ca. Xp̄s dilexit nos ꝛ lauit
nos a pctis nr̄is i ſanguie ſuo
Et ad Hebꝛe. ix. ca. Sanguis
xp̄i emũdauit ꝯſcias ab op̄ibꝫ
mortuis. i. a pctis. Eſt et̄ ſuf/
ficiēs ad ꝓtegēdũ nos ab hoſti
bus ꝛ ab hoſtili vaſtitate. cui⁹
figura p̄ceſſit in ſanguine agni
typici. cui⁹ ſāguis ſi ſup poſtes
liniebatur: dfendit hebꝛeos ab
exterminatore. ſic̄ dr Exodi. xij
Sic ꝛ ſanguis xpi cũ poniť in
poſtib⁹ fideliũ. i. in aīa ꝑ cō/
paſſionem. ꝛ in carne ꝑ mortifi
cationē. ꝛ in ſupliminari. i. i in
tellectu ꝑ iugē meditationē: ip/
ſos ab hoſtib⁹ defendit. Eſt ḡ
ſanguis xp̄i ad iſta tria ſuffici/
ens. q2 meli⁹ loq̄ns q̄ꝫ ſanguiſ
abel. ſic̄ dr ad Hebꝛe. xij. ꝓ nob
deo patri ſatꝭ fecit. Et bñ meli⁹
loq̄ns q̄ꝫ ſāguis abel. q2 ille lo/
quebať iuſticiā. iſte aũt miſeri/
cordiā. Ille vindictā de Cayn q̄
ip̄m fuderat. ſanguis aũt chꝛi/
ſti veniā: etiā crucifixoꝛibꝫ ſuis
et qm̄ ad iſta oīa fuit efficax: id
circo etiā ē ſufficiēs ad itrodu/
cendũ hoīes in ſupnā ciuitatē.
Juxta illud infra vlti. bti q̄ la/
uāt ſtolas ſuas. i. aīas ꝛ cor/
poꝛa in ſanguīe agni. digne. ſ.
recipiēdo ſacra eccl'ie. vt ſit po/
teſtas eoꝝ in ligno vite. ꝛ ꝑ por
tas intrēt ciuitatē. Hic ḡ ē iſte
ſanguis bñdict⁹ q̄ xp̄s dñs ac
q̄ſiuit ſuā ecclīā. ſup quā ſp̄ũſ
ſctũs ep̄os ꝯſtituit. ſic̄ Actu. xx.
aſtruit apl's paul⁹ D Jn/
nuũt ḡ p̄mo ſcti repandi modũ
ſũme caritatꝭ. cũ dicũt. Redēi/
ſti nos ꝛc̄. Scdo aũt inuũt re/
paratoꝝ numerũ. q̄ ſũt oēs ele
cti infinite pl'itatis. cũ ſubdũt.
ex oī tribu ꝛc̄. Jnfinita ē iſta pl'i
tas ſaluatoꝝ ꝛ ſaluādoꝝ per
ſanguinē xp̄i. Jnfinita q̄dem q̄
ad nos. nō q̄ ad deũ. dic̄ Aug⁹
in q̄dā ſecreta. ꝙ ei ſoli cognit⁹
eſt numer⁹ electoꝛũ in ſupna fe
licitate locād⁹. Ex oī dicunt tri
bu nō ſolum filioꝝ iſrael. de q̄
bus dicitur in epiſtola ſequen/
ti. ſed etiam ex omni tribu gen/
tium.: īmo ꝛ omniũ hominum

A trib⁹ cum filijs noe. ſcȝ Sem
cham ⁊ iaphet deſcēderūt tres
tribus. ex quib⁹ diſſeminatum
eſt omne gen⁹ humanū in tri-
bus partibus terre. azia ſcȝ af-
frica ⁊ europa. ſicut inuit̄ Ge-
neſis. x. In qualibet aūt tribu
fuerūt multe lingue. in quali-
bet lingua multi populi. ⁊ ī q̄-
libet populo mlt̄e natiōes ho-
minū. Ex quolibet aūt iſtorum
triū ex qualibet tribu ⁊ lingua
ex quolibet pplo ⁊ natiōe redē-
pti ſūt aliq̄ ⁊ multi ſc̄i. qꝛ par
ticipes repatōis iā facte p chri
ſtū: fiētqȝ etiā pticipes ſucceſſi-
ue mlti filij vſqȝ ad finē mundi
Ante enī mūd⁹ nō finiet̄ donec
impleat̄ numer⁹ ſaluādoꝝ ⁊ re
dēptorū per chriſtū. Nō ſolū aūt
ex tribub⁹ deſcēdentib⁹ ex filijſ
noe ſunt redēpti multi p ſāgui
nē xpi: verū etiā ⁊ oēs illi q̄ an-
te diluuiū vel in diluuio deceſ
ſerūt in iuſticia. ſicut adā ⁊ eua
abel ⁊ ſeth enos ⁊ enoch. ⁊ mul
ti alij q̄ iam ſūt facti ciues celi.
⁊ hoc merito iſti⁹ ſanguis. qui
paradiſi ianuā referauit. Nun
q̄ȝ enī fuit ſalus. nec eſt. nec erit
niſi in fide ⁊ merito paſſionis
xpi. Magna eſt ergo iſta plura
litas reparatorum hominuȝ et
ſupnorū ciuium. certe quo ad
nos infinita. deo tamen q̄ mul
titudinem ſtellarū numerat: ē
finita hec pluralitas. et illa tur
ba magna. de qua dicit iohan-
nes in ſequenti epiſtola. q̄ ſcri-
bitur infra. vij. Uidi turbā ma
gnā quam dinumerare. ⁊c̄. Si
gnanter autem dicūt ꝙ ex om-
ni tribu: vt innuant ꝙ non om
nes ſit̄ ſaluati. nec oēs ſaluabū
tur. ſed ex omnibus iſtis aliqui.
multi quidē abſolute loquēdo.
ſed pauci reſpectu dānandorū
quia vt dicit̄ Math. xx. Mul-
ti ſuut vocati ⁊c̄. Sciendūȝ
autem ꝙ iſta pluralitas quam
uis ſit quo ad nos infinita. ha-
bet tamen tres conditiones: q̄
nō inueniunt̄ in aliqua multi-
tudine mundana. vt in plurib⁹
eī in oī mōdana multitudine eſt
confuſio ⁊ deordinatio. eſt diſ-
ſenſio ⁊ cōtradictio. eſt egeſtas
et defectus. quamuis enim mlt̄
ti ſint qui abundent: plures ta
men ſunt inopes ⁊ egeni. ſȝ iſta
beata pluralitas eſt abſqȝ omī
deordinatione. Eſt enim ordīa
tiſſima. quilibet enim habet in
premio ſm ſui meriti exigenti
am. Eſt etiā abſqȝ omni diſſen-
ſione. Eſt enī mitiſſima. cū em̄
eſt in eis dilectio: patet ꝙ ī eis
eſt oīno idē velle ⁊ nolle. quod
em̄ vn⁹ vult: hoc ⁊ omnes vo-
lūt. ⁊ q̄uis vn⁹ ſit beatior alio.
eo ꝙ magis meruit. iſte tn̄ q̄ mi⁹
btūs ē: beatiori ñ īuidȝ: īmo de
bono ei⁹ ei ꝯgaudȝ. eſt ēt plr̄itas
ſine oī dfectōe. ē ei q̄ ad oēs opu
lētiſſima. Sūt em̄ oēs btī. btī-
tudo aūt ſm boe. eſt ſtatus oīm

bonorum aggregatõe ꝑfectus
vbi autem eſt omnis boni ag-
gregatio: ibi defectus eſſe non
pͭt aliqs. Beata eſt igiť iſta plu
ralitas: q̃uis quo ad nos ſit in
numerabiľ. quia eſt ſumme or
dinata. ſumme vnita. ⁊ ſumme
opulenta. Eſt enim aggregata
ex illis ſanctis tribubus de qui
bus propheta dicit in pſalmo.
Illic id eſt in celum aſcenderũt
tribus tribus domini: ad con-
fitendũ nomini dñi.

Item de omnibꝫ ſctĩs.
Sermo quartꝰ.

Ecce ego io
hannes vidi alteruʒ an
gelum ⁊c̃. Apocaľ. vij.
Ad cuiꝰ euidentiã ſciẽ-
dũ ꝙ ꝑ iſtũ angelũ aſcendentẽ
⁊c̃. intelligiť xp̃s dñs. q̃ dr an-
gelus inq̃ʒtũ hõ. qr fuit totius
trinitatis nunciꝰ. Ipſe ei ẽ ille
magni ꝯſilij angelus. de q̃ dici
tur Eſa. ix. ſm aliã traſlatiõeʒ
Sʒ dr alter angelꝰ. i. ab oĩbus
alijs natura ⁊ gr̃ia diſtinctꝰ. et
aſcendẽs ab ortu ſolis. i. a pr̃e.
q̃ eſt fons ⁊ origo totiꝰ ſpũalis
luminis. Dr̃ aũt aſcẽdẽs. cuʒ tñ
freq̃nter in hoc libro dicať ⁊ de
ſcẽdẽs. ſic infra. x. Uidi ali. an.
fortẽ deſcẽdentẽ. Dei filiꝰ enim
carnẽ aſſumẽs: ⁊ ſic in mundũ
veniẽs: deſcẽdit q̃dẽ. qr iuxta ap-
poſto. ad Phil. ij. Semetipm̃
exinaniuit. ſʒ aſcẽdit. qr ſine oĩ
pctõ ꝯceptꝰ fuit. Qđ q̃dẽ de eo
inter oẽs hoĩes ſinglare fuit.
Oẽs em̃ alij hoĩes qñ ꝯcipiun
tur in maternis vteris deſcen
dũt. qr pctm̃ originale ꝯhunt.
q̃d eſt meritũ deſcẽdẽdi ad in-
fernũ. Sʒ xp̃s ꝯceptꝰ in matre
ꝟgine aſcẽdit. qr pctm̃ nõ con-
traxit. vñ ipſe eſt flos de q̃ dc̃m
fuerat ꝑ ꝓphetã Eſa. xj. Flos đ
radice eiꝰ yeſſe. ſ. aſcẽdet. ⁊ . xix.
cap̃. Ecce dñs aſcẽdet ſuꝑ nu-
bẽ leuẽ. glo. i. ſuꝑ carnẽ. Uel di
cẽ. ꝙ ⁊ ſi deſcẽdit ĩ incarnatõne
aſcẽdit tñ in aſcẽſiõe. ⁊ hoc q̃dẽ
ab ortu ſoľ. i. ꝟtute dei patris.
Sʒ dr hñs ſignũ dei viui. i. im
munitatẽ oĩs pctĩ: vel ptãtẽ mi
racula faciẽdi. ⁊ pctã dimitten
di. q̃ tria fuer̃t ſignũ ꝙ ip̃e erat
deꝰ viuꝰ. vľ hñs ſignũ dei viui
. i. ſtigmata paſſiõis ⁊ cruc̃. cũ
quibꝫ in celũ aſcẽdit. ⁊ in iudi-
cio appꝫebit. In q̃ q̃dẽ paſſiõe et
cruce ex multis ſe eſſe deũ viuũ
oſtẽdit. vtpote qr eo patiente te
nebre facte ſũt ſuꝑ vniuerſam
terrã a ſexta hora vſqʒ ad nonã
tũ ẽt qr eo patiẽte t̃ra trẽuit. ⁊
petre ſciſſe fuerũt. tũ etiam q̃a
clamãs voce magna ꝯtra natu
rã oĩm moriẽtiũ ſpm̃ emiſit. đ
q̃bꝰ hr̃ Mat. xxvij. Uñ dr mar.
xv. ꝙ vidẽs centurio ꝙ ſic cla-
mãs expiraſſet ait. Uere h̃ hõ fi
lius dei erat. Oſtendit etiaʒ ſe

eſſe deum viuũ in cruce moriẽ-
do. in hoc q̄ dixit latroni. hodie
mecum eris in paradyſo. Luce
xxiij k Dicit ergo Johãnes
Et vidi. viſione ſup. ĩtellectua
li. poſtq̄ꝫ reuelatum fuit michi
impedimentuꝫ verbi dei. quod
ſemper ꝓcurant demones. ma-
xime aũt ꝓcurabũt tp̄e antixp̄i.
[alteruꝫ angeluꝫ]. i. xp̄m dñm
[aſcendentẽ ab ortu ſolis: habẽ
tem ſignũ dei viui] expone to-
tũ ſicut expoſitũ ẽ ſtatim. Iſtũ
dicit Johã. angelum vidi [aſcẽ
dentem] ſup. ad cohibẽdũ ma-
lignos ſpiritus. ad refrenãduꝫ
ipoꝝ maliciam. ne ſupple tantũ
noceant quãtũ nocere vellent.: ĩ
pediendo verbum dei. Sequi
tur. [ꝛ clamauit voce magna.]
Ubi ſcd̄o tangitur electoꝝ ꝯſi
gnatio. ꝯtra quoꝝ ſalutem ſpe
cialiter impediunt demones v̄
bũ dei. vñ dicit Johan. de iſto
angelo aſcendẽte. q̄ [clamauit
voce magna]. i. cuꝫ magne au-
ctoritatis ĩperio. [quattuor an
gelis]. i. demonibꝫ: refrenãdo
ipſorũ maliciaꝫ: [quibꝫ] ſupple
demonibus [datuꝫ eſt]. i. a deo
permiſſum [nocere terre et ma
ri]. ꝛ ſupple arboribuſ. i. nocere
bonis ꝛ malis. qui per illa tria
intelliguntur. ſicut expoſitũ fu
it ſupra. nocere dicũtur impedi
endo verbũ dei. ꝛ alia neceſſa-
ria ſaluti. qd̄ ꝛ ſi ſemꝑ ſic demo
nes noceãt: maxime tamen tp̄e
antixp̄i. Nota aũt q̄ q2 demo-
nes amplius nocent malis ho-
minibꝫ q̄ꝫ bonis. q2 boni mag̃
cauent ſe ab ipis q̄ꝫ mali. q2 etiã
a deo ꝓteguntˀ. iuxta illud pſal.
Deꝰ nõ derelinquet ſct̄os ſuos
in eternum ꝯſeruabuntˀ. idcirco
ſolũ hic exp̄mitur terra ꝛ mare.
ꝑ que homĩes mali intelligũtˀ.
ſicut ſupra vno modo fuit ex-
poſitũ. ꝛ tacetur de arboribꝫ. ꝑ
quas. vt dictũ eſt boni homĩes
deſignãtur. de malis eñ homĩ
bus magis ꝑmittit deꝰ q̄ vexẽ-
tur a demõibꝫ q̄ꝫ de bonis Ue-
rũ in hoc nulla vis faciẽda eſt.
q2 ſtatim vtrũqꝫ. ſ. terra mare ꝛ
arbores in lr̃a exprimũtur. [cla
mauit] ergo xp̄s. i. clamat ꝛ cla
mabit [voce magna]. i. cuꝫ ma
gne auctoritatiſ imꝑio maliciaꝫ
demonũ refrenãs. [dicẽs] ſup-
ple eis [Nolite nocere] ſupple
impediendo verbũ dei. et alia
ſupple ſaluti neceſſaria. [terre ꝛ
mari neqꝫ arboribꝫ]. i. neqꝫ bo-
nis neqꝫ malis. ſicut expoſituꝫ
eſt s̃. [q̄aduſqꝫ ſignemus] ſup.
ego ꝛ pater ꝛ ſpũſſanctꝰ. vel ego
ꝛ miniſtri eccl'e [ſeruos dei no-
ſtri.] ſup. futuros ad diuinam
ſeruiturẽ. ac ꝑ hoc ad beatitudi
nem eternaliter electos. [in frõ
tibꝫ eoꝝ] non ſoluꝫ in mentibꝫ
ſupple ꝑ ymaginis ꝯcreatiõem
ꝑ fidei infuſionem. ꝑ caracteris
baptiſmalis impreſſionẽ: verũ
et per exteriorem criſmationẽ: q̄

ſit in xp̄ianoꝝ frontibꝰ cum ab
epiſcopis cōfirmantur. ⁊ etiam
ꝑ fidei ꝯfeſſionē. ⁊ corpis mar-
tyrium ⁊ mortificationeȝ. [quo
aduſqȝ] dicit. i. vſqȝ ad diem iu
dicij. vſqȝ em̄ ad illud tunc ſan-
ctorū ſignatio durabit. ¶
Sed queritur hic de iſta cohi-
bitione malignoꝝ ſpirituuȝ. vi
det̄ em̄ ꝙ nūqȝ debeat ceſſare ip
ſorum malicia: iſta vita duran
te. quia in pſal. dicitur. Super
bia coꝝ qui te oderunt aſcendit
ſꝑ. Dicendum ꝙ ipſoꝝ malicia
nūqȝ ceſſabit quantū ad effectū
ſimpliciter: durāte vita preſen-
ti. bene tamē virtute diuina mi
nuūtur malicie demonū effectꝰ
vt ſup. nō tantū. nec totiēs. nec
tot ꝑſonis. q̄ʒtuȝ q̄tiens ⁊ quot
ipſi valeant ſiue vellent. vnde de
hoc intelligitur qđ dicitur hic.
nolite nocere ⁊c̄. i. non tantum
noceatis quātum velletis. affe
ctus enim nocendi in eis nūqȝ
minuitur. quia eſt ī malicia ob
ſtinatus: deo tamen ipſos refre-
nante ⁊ cohibēte minuitur effe-
ctus. Exemplum habemus de
ſancto Job. cui ſathanas nō tā-
tum nocuit quantum voluit: ſʒ
ſolum quātū deꝰ permiſit Job
j. et. ij. ca. Queritur etiam de
iſto vocabulo quoaduſqȝ ſigne
mus ⁊c̄. videtur enim ꝙ xp̄s co
hibeat maliciam demonum vſ
qȝ ad diem iudicij tm̄. Tūc em̄
complebit̄ ſignatio electorum
ergo vt videt̄: ipſi nocebūt poſt
iudicium quantum volunt. Di
cendum ꝙ poſt diem iudicij de
mones in nullo nocebūt homi
nibꝰ bonis: ſed cū reꝓbis homi
nibꝰ ī pena perpetua erūt. Iſta
autem dictio quoaduſqȝ ſumi
hic pro nūqȝ. vt ſit ſenſus. noli-
te nocere. quoaduſqȝ ſignemus
. i. nunqȝ tantum noceatis quā
tum vultis. Eodem modo ſu-
mitur iſta dictio donec Math
. j. cum dicitur ꝙ ioſeph non co
gnouit mariam donec peperit.
ergo cognouit eaȝ poſtqȝ pepit.
vt dicūt heretici. Abſit. ſed eſt
ſenſus. donec. i. nūqȝ cognouit
eam. aliquādo etiaȝ ſumitur ꝓ
ſemꝑ. ſicut in pſal. cum dicitur.
donec ponam ⁊c̄. Poſſet enim
aliquis ſic arguere. Sede a dex
tris meis: dicit pater filio: do-
nec ponā: ergo poſtquā poſue-
ro nō ſedebit. ymmo ſemꝑ. ⁊ ali
bi in pſal. Oculi noſtri ad dn̄ȝ
deum noſtrū donec miſereatur
noſtri. ergo poſtquaȝ miſertus
fuerit nō curabimꝰ de ipſo. ym-
mo ſemper. M Queritur
etiam tertio quid intelligat̄ per
iſtam ſignationē que ſubinfert̄
cū dicit ſignemꝰ. Dicendū eſt ꝙ
eſt multiplex hominū ſignatio:
⁊ quedā ſignationes ſunt abſo
lute neceſſarie. q̄dā aūt non ⁊ q̄
dam poſſunt impediri ꝑ demo
nes. ⁊ quedā non. Prima ſi-
gnatio eſt eterne p̄deſtinatiōis
ꝑ quā electi a reprobis diſtin-
guūt̄. ⁊ iſta ē ad ſalutē nec̄caria.

null⁹ eīm vnquā ſaluabit̄ niſi ꝗ
ēſt ſic ſignat⁹. ⁊ oīs taliter ſi-
gnati ſaluabūtur. Iſtā ſignatio
nē non poſſunt īpedire demōes
q̄ fuit ab eterno. oīs eīm ſaluā
di fuerūt ſignati anteq̄ eēnt de
mones ⁊ rerū nata. ⁊ iſta ſigna
tio hic preſuppōitur. vt videtur
qđ patet ex h̄ ꝙ dicitur ſeruos
dei nr̄i. ſup. futuros. null⁹ aūt
vnq̄ fuit futur⁹ ſeru⁹ dei fina-
liter: niſi ꝗ ē ſic ſignat⁹ Scđa
ſignatio eſt ꝑ diuine ymaginis
creatiōez. ⁊ iſta etiam eſt ad ſa-
lutē neceſſaria. nulla eīm creatu
ra ē capax eterne ſalutꝭ niſi iſta
in q̄ ē impreſſa ymago trinitatꝭ
⁊ ꝑ iſtā ymaginē. dicit Aug. de
anima hūana. ꝙ eo ꝙ capax ei⁹
eſt: ⁊ particeps eſſe poteſt. Iſtā
aūt ſignatiōez ſepe īpediunt de
mōes. q̄ impediunt generatio
nē hominū ad quā ſeq̄tur iſta ſi
gnatio. Impedire tn̄ nō poſunt
ſimpl'r generatōez electoꝝ. nū-
q̄ eīm ceſſabit generatio homi-
nū donec ſit complet⁹ numer⁹
electoꝝ. de iſta ſcđo ſignatiōe nō
videt̄ ꝙ loq̄tur iſte text⁹: ſ; etiā
ꝓſupponit̄. ſicut ⁊ ꝓma. Et ꝑte-
rea ꝑ iſtā nō diſtīguit̄ homo ab
homīe. nec elect⁹ a reprobo. q̄
in oī hoīe eſt. ſ; ꝑ eam diſtīguit̄
homo a creaturꝭ ꝗ ratione carēt
Tertia ſigt̄io ē ꝑ fidē foꝛmate ca
ritate īfuſionē. ꝑ quā diſtīguūt̄
fideles ab īfidelib⁹. ⁊ filij regni
a filijs ꝑditionis. ſm̄ Aug. xv.
de trinitate. Et iſta fuit ſemꝑ ⁊
eſt ⁊ erit ad ſalutē nec̄caria. nūq̄
ei nec ī tꝑe legꝭ nec gr̄e fuit aut
erit aliq̄s in ſtatu ſalutꝭ niſi ha
beat fidē caritate foꝛmatam. q̄
ſm̄ apl'm ad hebr̄. xj. Sine fide
īpoſſibile ē placere deo. Certe q̄
tū ad iſtā ſignatōez mltū nocēt
demōes hoīb⁹. q̄ īpediūt q̄tū
poſſūt fidei ſuſceptionē: ⁊ fidei
foꝛmatōnē. de iſta ſignatione ſa
tꝭ videt̄ ꝙ loq̄tur iſte text⁹. quia
iſta ē ad ſalutē neceſſaria. ⁊ nō ꝓ
ſupponit̄ ſic ꝓma ⁊ ſcđa. ſed ſuc
ceſſiue fit vſq̄ ad diē iudicij. ⁊ ꝑ
ipā diſtīguūtur ſerui dei veri a
nō ſeruis. S; ꝯ h̄ videt̄ eſſe. q̄
iſta ſignatio fit in mētib⁹ hoīm
Illa vero de q̄ text⁹ iſte loquit̄
fit in frōtib⁹. in frōtib⁹ inq̄t eoꝝ
de h̄ aūt poſtea hic aliq̄d dicet̄.

¶ Quarta ſignatio eſt per
baptiſmalis caracteris impreſ
ſionē. ꝑ quā diſtinguūt̄ xp̄iani
a non chriſtianis. Et iſta nūc. ſ.
tꝑe gr̄e. ⁊ de lege cōmuni eſt ad
ſalutē neceſſaria. ſic đr Ioh. iij.
Et dico nūc. q̄ nec tꝑe legꝭ nate
nec legꝭ ſcꝓte: q̄n fuit alia ſigna
tio. ſ. ꝑ circūciſionē: fuit ad ſalu
tē neceſſaria. q̄ baptiſm⁹ cepit
a ꝓdicatiōe xp̄i. Dico etiā de le-
ge ꝯmuni. q̄ credo ꝙ diuia bo
nitas: ꝗ ſuā potentiā non alli-
gauit ſacramētis: aliq̄s hoīes
facientes qđ in ſe eſt vt ad ſalu-
tis viā perueniāt: etiā nūc ſine
baptiſmate. ſcilic; aque ſaluat.

hoc tñ nõ aſſero: ſed opinatiue
loquoꝛ. De iſta ſignificatõe nõ
videẽ loq̇ textꝰ iſte. qꝛ nõ eſt ſim
pliciter ad ſalutẽ neceſſaria: ſed
nunc ꝑ tpe legis gratie. ꝛ de le-
ge cõmuni. per ipſam etiã non
diſtinguunẽ omnes electi ho-
mines a pſcitis. Quinta ſi-
gnatio eſt ꝑ exterioꝛẽ criſmatio
nem ꝛ caracteris ꝯfirmatiõis
impꝛeſſionẽ. per quã diſtinguũ
tur xp̄iani ꝯfirmati a nõ cõfir-
matis. hec aũt fit epiſcopo criſ-
mante xp̄ianos in frontibꝫ qñ
confirmanẽ: et chꝛiſto caracte-
rem in eoꝝ mentibꝫ impꝛimen
te. Iſtam ꝛ etiam pꝛecedentem
quantũ poſſunt impediunt de
mones. ꝛ quantũ ad ipas mul
tũ nocent eis. ꝛ amplꝰ nocerẽt
ſi a deo ꝑmitterenẽ. De iſta vi-
deẽ loqui textꝰ iſte. quia dicit in
frontibꝫ eoꝝ. Sed contra hoc
eſt. quia nõ eſt ad ſalutẽ ſimplr
neceſſaria. multi em̄ ſaluãẽ qui
nõ ſunt ꝯfirmati. ſicut patet de
paruulis ſtatim moꝛientibus
poſt baptiſmũ. ptꝫ etiã de mul
tis adultis q̇ ſaluãẽ ſine ꝯfirma
tione. dum tñ nõ cõtempſerint
eam. Iſta autẽ ſignatio nõ ha
buit locũ ante aduentũ ihu xp̄i
nec baptiſmꝰ. videẽ aũtẽ ꝙ iſta
ſignatio d̄ qua loquiẽ lr̄a ſit re
ſpectu omnium ſaluandoꝛum.

Sexta ſignatio eſt ꝑ marty-
riũ ꝛ per carnis aſperã moꝛtifi
cationẽ: ꝑ quã diſtinguenẽ mar
tyres ab alijs imꝑfectis. Nec
de iſto loquiẽ textꝰ iſte. qꝛ n eſtõ
ſimplr ad ſalutẽ neceſſaria. nõ
em̄ opoꝛtet ꝙ omnes ſaluandi
ſint martyres. nec opoꝛtet ꝙ ſic
carnẽ ſuã crucifigant ſicͭ fecerũt
apoſtoli ꝛ anachoꝛite. ad ſalutẽ
ei ſufficit abſtinere a pctĩs moꝛ
talibꝫ: ꝛ facere opera bona D.

Septima ꝛ vltima ſignatio
erit in die iudicij. qñ rege glo-
rie pꝛo tribunali ſedente ſtatu
et electos a dextris ſuis: et re-
pꝛobos a ſiniſtris. ꝛ tunc ſepa
rabit electos a repꝛobis: ſicut
paſtoꝛ ſegregat oues ab edis.
De quo habetur Matth. xxv.
Certe videtur ꝙ textus iſte lo-
quatur de iſta ſignatione. quia
vſq3 ad iſtam poterunt nocere
demones hominibꝫ. poſt ipam
autem nunq̃3. Iſta autẽ ſigna
tio tunc fiet quando erit com-
pletus numerus hominũ q̇ ab
eterno fueẽt ſaluãdi. poſt quã
immediate erit introitus in ſa
lutem eternam. Unde ſaluo me
lioꝛi iudicio videtur mihi ꝙ in
telligatur hic per ſignationem
vel tertia ſuperiꝰ dicta. videlicꝫ
que fit per fidei foꝛmate infu-
ſionem. vel iſta vltima que fiet
in die iudicij per electoꝛum a re
pꝛobis ſeparationem. Sed ar-
guitur contra vtrãq3. quia di-
citur hic: in frontibꝫ eoꝝ. Po-
teſt dici ꝙ iſta ſignatio que fit
per fidei foꝛmate infuſionẽ de-

bet ſe manifeſtare exterius per operationem ⁊ ipſi⁹ fidei apertam confeſſionem. quod forſan per frontem intelligit. q̄ eſt ſita in euidētiori parte humane faciei. Sic etiā dicitur ꝙ vltima ſignatio erit maīfeſta et euidēs omnib⁹ angelis ⁊ hominibus. ⁊ hoc forſan ſignatur per frontes. Exponat quilibet ſicut ſibi placuerit. Scio enim ꝙ aliqui exponunt de ſignatiōe que fit in confirmatōne. quod bene poteſt ſuſtineri. et tamen dicit ꝙ iſta ſignatio non eſt vniuerſalis quantū ad omnes ſaluandos. nec eſt ſimpliciter ad ſalutem neceſſaria. Dicendū ꝙ nec hoc intellexit angelus: ſed voluit dicere ꝙ iſta ſignatio que fit interius et exterius ꝑ ſacramentum confirmationis durabit: ⁊ habebit ſuam efficaciam donec compleatur numer⁹ ſaluandorum. ¶ Sequitur [Et audiui numerū ſignatorū centum quadragintaquattuor milia ex omni tribu filiorum iſrl'.] Ubi tangitur ſignatorum numerus. Hic etiam queruntur aliqua. Primo quidem vtrū precise ſit iſte numerus ſaluandorum. ſ. centū quadragintaquattuor milia. ⁊ nō plures. Secūdo vtrū ſaluandi ſint ſolum de tribubus filiorum iſrabel. quia dicitur ex omni tribu filiorum iſrabel Tertio. vtrū tm̄. xij. milia ſignentur ex qualibet tribu. qa de qualibet etiā tribu dicit. xij. milia ſignati. Dicendum ad p̄mū ꝙ abſit ꝙ iſte ſit numer⁹ preciſe omnium ſaluandorum. qr dicit infra in iſta eadem ep̄la de ſaluādis. ꝙ eſt turba magna quā vidit Johānes q̄ ꝑ hominē dinumerari nō poterat. ſed p̄mo ſaluandorum numer⁹ ponitur finite. poſtea vero infinite. cū dicit Johānes. Poſt hec vidi ⁊c. ⁊ hoc ideo vt aperte innuat ꝙ numer⁹ ſaluandorum quo ad deū eſt finit⁹. ſoli enim deo ſm Auguſtinū: cognit⁹ eſt numer⁹ electorum in ſupna felicitate locād⁹ Ad ſcðm dicendum ꝙ abſit ꝙ ſaluandi ſint ſolum de populo iſrabel. quia in eodem dicit Johannes. Poſt hec vidi turbam magnam ⁊c. ſequitur. ex omnibus gentibus ⁊c. Ad tertiū dicendū ꝙ credibile eſt ꝙ de qualibet tribu filiorum iſrael plures ſaluant q̄ꝫ. xij. milia. qr et ante aduentū xp̄i innumeri fuerunt iuſti viri qui ſaluati ſunt ī fide mediatoris: chriſto ipſos liberante de limbo. Item in principio eccleſie multi de illo populo fuerunt conuerſi ad fidē xp̄i ⁊ in fine mūdi cum intrauerit plenitudo gentium. ſm apoſtolum. reliquie iſrabel ſalue fient. vnde credo ꝙ de qualibet tribu lōge plures ſaluabuntur q̄ꝫ xij. milia. Quid ergo intelliga

mus per iſtos numeros: centū quadragīta quattuoꝛ milia. q̇d etiam intelligamus per nomina patrum. xij. tribuum iſrahel Ulterius quid etiam intelligamus ꝑ duodecim milia de qualibet tribu ſignatoꝝ. Dicendū ꝙ per iſta omnia intelligit̃ numerus omniū ſaluandoꝝ. qui ſoli deo eſt manifeſtꝰ. Per centum enim qui eſt numerus perfectus. qui ſ̃m ariſmeticos a leua trāſit in dextram. intelligūtur omnes illi quibus debetur cēteſimus fructꝰ. Per quadragīta aūt intelliguntur illi quibus debetur ſexageſimus fructus. qui ſemper debent eſſe in continua penitentia. quadraginta enim numerꝰ eſt penitentialis. Per quattuoꝛ autem intelliguntur om̄es illi quibꝫ debetur fructus triceſimꝰ. ſicut ſunt omnes boni coniugati. et hoc quia manent in doctrina quattuoꝛ euangelioꝝ. ⁊ quia ſe exercent in quattuoꝛ virtutibꝫ. ⁊ pꝛopter etiā naturā numeri. quaternariꝰ enim: vt dictuꝫ eſt: pꝛimus eſt numerꝰ diuiſibilis. Dicit autem apoſtolꝰ. j. ad Corinth. vij. ꝙ qui vxoꝛem habet ſollicitꝰ eſt cogitare que ſūt mūdi. quomodo placeat vxoꝛi. et ſic diuiſus eſt. Per mille enim qḋ eſt vltimꝰ limes numeroꝛū. vltra enim millenarium nō eſt aliquod nomē nouū numeri. ſꝫ replicātur ꝓma nomina numeroꝛum. ſicut dicitur duo milia tria milia. ⁊c̄. ⁊ mille centum. ⁊ mille ducenta. ⁊ deinceps vſqꝫ ad plura milia. intelligunt̃ omnes perſeuerātes in aliquo ſtatu ſalutis. vtpote vel in pꝛimo per centum deſignato. vel in ſecundo per quadraginta. vel in tertio per quattuoꝛ deſignatis Ad aliquem autem iſtoꝛū ſtatuum. ſi concurrat finalis perſeuerantia: omnes ſaluandi reducunt̃. Igitur per illos quattuoꝛ numeros intelligunt̃ omnes ſaluandi in q̄ntocunqꝫ numero debeant eſſe. quem nouit ſolus deus. Aliter etiam ſolet dici ꝙ per iſtos quattuoꝛ numeros intelligūtur omnes ſaluandi. vel quattuoꝛ genera hominum ad que omnes ſaluandi reducuntur. Sunt em̄ quattuoꝛ genera ſaluandoꝝ. quidā enim ſunt incipientes. quidaꝫ vero pꝛoficientes. quidam perfecti. et quidam peruenientes. Incipientes autem intelliguntur per quadragīta. qui eſt numerus penitentie. et frequentat̃ in ſcriptura. q̄ꝫ maxime pꝛopter quadruplex ſolenne ieiunium quadragenariū. duplex ſcꝫ Moyſi. tertiū Helye. quartum chꝛiſti. Proficientes autē intelliguntur per quattuoꝛ. et hoc pꝛopter exercitium quattuoꝛ virtutum. in quarū operi

bus ſe exercent. Perfecti autē
intelliguntur per centum. Cen
tum enim numerus perfectus
eſt. Centeſimus enim fructus
perfectus eſt. ⁊ debetur ꝑfectis
Per mille autem quod eſt vl-
tim⁹ limes numerorum vt di-
ctum eſt. intelliguntur perue-
nientes. Non igitur ponuntur
hic iſti numeri ad innuendum
ꝙ non ſunt preciſe niſi tot ele-
cti ad eternam beatitudinē. q̄
ſunt plures incomparabiliter.
ſed ſolum ad innuendum ꝙ il
li ſoli ſunt electi ad ſalutē eter-
nam aſſequendam qui ꝑ iſtos
numeros deſignantur. hoc eſt
dictum. vel qui ſunt incipien-
tes. vel proficientes. vel ꝑfecti.
ſeu peruenientes. Ad iſta enim
quattuor hominum genera re-
ducuntur omnes. precipue ad-
ulti: q̄ ſaluandi fuerunt ab eter
no. Eodem modo accipiuntur
iſti numeri. ſ. centum quadra-
gintaquattuor milia. infra. xiiij.
capitulo. Hoc q̄ntū ad ꝑmū.

Q Quantum autem ad
ſecundū dico ꝙ per nomina pa
trum. xij. tribuum filiorum iſrael
omnes ſaluandi intelliguntur
qui ſūt per quattuor predictos
numeros deſignati. ſic ꝙ tria
ꝑma nomina pertinent ad inci
pientes. alia tria ad proficien-
tes. alia tria ad ꝑfectos. ⁊ alia
tria ad peruenientes. Dico igi
tur ꝙ incipientes ſanctitatē ꝑ
viam penitentie deſignant per
ꝑma tria nomina. Juda videl3
Ruben. ⁊ Gad. in illis enī qui
per viam pn̄ie ſanctitatē incho
ant debent eſſe tria. vic3. pecca-
ti vera confeſſio. ⁊ hec deſigna
tur per Judam. interpretatur enī
cōfitens. dicēs illud verbū pſ.
Dixi confitebor aduerſum me
iniuſticiam meā domino: et tu
remiſiſti impietatē peccati mei
Et ſignanter dicit confitebor. i.
ſimul. corde ſc3 et ore fatebor.
vt non ſolū ſit locutio oris: ſed
etiam contritio cordis. Secū
dum eſt frequens peccati con-
ſideratio. et hec deſignatur per
Ruben. Ruben enim interpre
tatur filius viſionis. Certe ve-
rus penitens totiens conſide-
rat ⁊ totiens recordatur de pec
catis commiſſis: non quidem
ad delectationem: ſed potius
ad dolorem. Juxta illud Jſaie
triceſimo octauo. Recogitabo
tibi omēs annos meos: ꝙ qua
ſi ſemper videt ea: et ipſa ante
oculos cordis habet. Juxta
illud pſal. Jniquitatem meam
ego cognoſco: ⁊ peccatū meū
cōtra me. id eſt corā me eſt ſemꝑ
Anime peccatrici dicitur illud
Jere. iij. Leua oculos tuos in
directū. et vide vbi nunc pro-
ſtrata ſis. Tertium eſt pro pec
cato plena ſatiſfactio. ⁊ hec de-

ſignatur ꝑ gad. qđ vno modo i
terpretatur accinctꝰ. iuxta illud
Gene. xlix. Gad accinctus pre⸗
liabitur ante eũ. verus em̃ peni
tens debet accinctus eſſe ad be
ne operandum: vt poſſet dicere
illud pſal. deꝰ qui precinxit me
virtute. ſupple ad bene operan⸗
dũ ⁊ pro peccatis ſatiſfaciẽdũ.
debet etiam eſſe accinctꝰ ad vi⸗
riliter preliandũ: ne iterũ in pec
catuꝫ recidiuet. ſibi em̃ dicitur
illud pſal. accingere gladio tuo
ſuꝑ femur tuũ potentiſſime.
R Per alia vero tria nomi⸗
na. ſ. ꝑ aſer: neptalim ⁊ manaſ⸗
ſe deſignantur ꝓficientes. In ip
ſis debẽt etiam eſſe tria. Quoꝝ
primũ eſt intentio recta. vt vi⸗
delicet ſe exerceant in virtutibꝫ
ꝓpter beatitudineꝫ eternã. ⁊ hec
deſignatur per aſer. interpretatᷣ
em̃ beatitudo. ⁊ certe iuſtus ho
mo qui in meritis ꝓficit: ſemꝑ
conſiderat illud pſal. Beati qui
habitant in domo tua dñe ⁊c̃.
Scđm eſt dilectio lata. videlicꝫ
caritatiua. que ſe extendit etiaꝫ
ad inimicos. ⁊ que facit operari
virtuoſe vſqꝫ ad finẽ vite. ⁊ hec
intelligitᷣ ꝑ neptalim. interꝑtatᷣ
enim dilatauit me. vł dilatatio
mea. que quidem dilatatio eſt
ꝑ caritateꝫ. de qua in pſal. dicitᷣ.
Omnis ꝯſũmatiõis vidi finẽ:
latum mandatum tuũ nimis.
Tertium eſt obliuio perfecta.
vt vicꝫ. obliuiſcantur mundi:
carnis. ⁊ dyaboli. ac omnium q̃
ip̃os in ꝓfectu iuſticie impedire
poſſunt. ⁊ hec deſignatur ꝑ ma
naſſe. interpretatur enim obli⸗
uiſcẽs. Anime vero iuſte ⁊ que
in virtutibꝫ ſe exercet dicitur in
pſal. Obliuiſcere populũ tuum
. i. peccata ⁊ vicia. ⁊ domum pa
tris tui. i. munduꝫ. qui dicitur
domꝰ dyaboli. qui eſt pater pec
catorum omnium. quantuꝫ ad
ſtatũ peccati. ip̃e enim eſt actor
peccati. Perfecti autem intel
ligũtur ꝑ alia tria nomina. ſ. ꝑ
ſymeon. leui. ⁊ yſachar. Ipſi em̃
ſunt afflictis ⁊ ĩfirmis benigni
⁊ hoc deſignatur ꝑ ſymeon. in⸗
terpretatur eniꝫ exaudiẽs me⸗
rorem. Vere ꝑfecti viri cõpati⸗
untur ⁊ ſubueniunt merentibꝫ
⁊ afflictis. ſicut dicebat de ſeip⸗
ſo ſanctus Job. xxix. Eram me
rentium ꝯſolator. Sunt etiam
a terrenis ⁊ mundanis abſtra⸗
cti. ⁊ hoc deſignatur ꝑ leui. In
terpretatur enim aſſumptꝰ. ho
mo enim ꝑfectꝰ aſſumptus eſt
a deo de aquis mundanarũ cu
rarum. ⁊ temporalium negocio
rũ vt poſſit dicere deo illđ pſal.
Miſit de ſũmo ⁊ accepit me. ⁊
aſſumpſit me de aquis multis
Illud etiam pſal. dicitur de vi
ro ꝑfecto. Beatus quem elegi
ſti ⁊ aſſumpſiſti. Sunt etiã di⸗
uinis. ⁊ eternis ſemper intenti.
et hoc deſignatur per yſachar.
Interpretatur eniꝫ memorans

dominum. ⁊ certe perfectus vir
dicit illō psal. Domine memo-
rabor iuſticie tue soli⁹. ⁊ illud
aliud. Memor fui nocte nomi
nis tui domine ❡ Perue-
nientes autem intelliguntur ꝑ
alia tria nomina. ſcilicʒ ꝑ ʒabu
lon. Joſeph. ⁊ benyamin. Illi
enim qui ad coronam vite per-
ueniunt: anteq̄ʒ illam accipiāt:
ſūt fortiſſimi ad ꝯſummandū.
demones enim inquantū poſ-
ſunt impediunt conſummatio
nem ſanctitatis. ⁊ hoc deſignat̄
per ʒabulon. interpretatur em̄
habitaculum fortitudinis. Et
certe cum homo eſt propinqu⁹
morti debet ſemper eſſe fortiſſi
mus ꝯtra hoſtes. exemplo apo
ſtoli qui dicebat. Cum enim in
firmor tunc potens ſum. ij. ad
Corīth. xij. ⁊ exēplo illorū de q̄
bus dicit ideʒ ad hebre. xj. For
tes facti ſunt in bello. Sūt etiā
promptiſſimi ad augmentādū
ſu̇pple meritum glorie: ſi ampli
us viuerent ī carne. ⁊ hoc ſigna
tur per Joſeph. interpretatur
enim augmentum. homini ve-
ro conſummāti iuſticiam ⁊ per
uenienti ad vitā dicit de⁹ Exo.
xxiij. Expellā inimicos tuos de
conſpectu tuo: donec augearis
.i. augendi merita promptitu-
dinem habeas. ⁊ poſſideas ter-
ra. Sunt etiam tales auidiſſi-
mi ad amplexandum ſu̇pple pa
trem excelſuʒ. ⁊ hoc deſignatur
per benyamyn. Interpretatur
enim filius dextere. ⁊ certe ad
vitaʒ perueniens eſt ſpecialiter
dei filius. ac per hoc heres per
deū. Et etiam filius dextere. dex
tera enim ſūmi patris parata ē
amplexari ipſum. Juxta illud.
Canti. primo. dextera eius am
plexabitur me. ⁊ illud. me ſuſce
pit dextera tua. Igitur nō ideo
ponuntur nomina iſtarum tri-
buum ad innuendum ꝙ ſaluan
di ſint ſolummodo de populo
iſrael. abſit. Sed ad innuendū
ꝙ per iſta nomina intelligūtur
omnes electi. qui ſunt per quat
tuor predictos numeros deſig-
nati. hoc de ſecūdo. Ad terti-
um autem dicēdum ꝙ nō ideo
ponuntur. xij. milia ſignatorū
de qualibet tribu filiorum iſra-
hel. ad innuenduʒ ꝙ illi ſoli ſal
uentur. ſm̄ ꝙ dictum eſt. Vel
etiam ꝙ tot preſciſe ⁊ non plu-
res de qualibet tribu ſaluentur
Sʒ ideo ponūtur. xij. milia. ad
innuendum ꝙ per. xij. milia de
qualibet. xij. tribuum intelligū
tur omnes ſaluandi: ſicut deſi-
gnati ſunt per quattuor nume-
ros predictos. Et certe. xij. mi-
lia. duodecies. ſiquis bene com
putet. ſunt centum quadragin
taquattuor milia. vnde ideʒ nu
meros eſt. xij. milia duodecies.
⁊ centum quadragintaquattu-
or milia ꝑter. xij. patriarchas et
xij. apoſtolus. quorum predica-

tione ⁊ exemplo vocati ſunt ad
ſalutem. vel ꝓpter fidem trinita
tis. ⁊ perfectionem operum in
quattuoꝛ mundi partibꝫ habi-
ta a ſaluandis. Igitur ponũtur
iſti quattuoꝛ ⁊ iſta nomina pa
trũ tribuũ iſrahel ad innuendũ
ꝙ per iſta omnes ſaluandi deſi
gnantur: in quottocunqꝫ. ſiue
quantocunqꝫ nũero. ſiue de iſra
el. ſiue de gentibus eſſe debeant
quẽ quidẽ nũeꝝ ſol⁹ de⁹ nouit.

Item de omnibꝫ ſanctis.
Sermo quint⁹.

Audiui nu
merum ſignatoꝛũ. cen
tuꝫ quadragintaquat
tuoꝛ milia ex omni tribu filioꝝ
iſrl' Apoc. vij. vbi ſupra ¶
In ꝙ quidem ṽbo bꝛeuiter tria
tangit. Pꝛimum eſt ad aſſequẽ
dam beatitudinem. excitatiuũ.
Secundum eſt ad aſſequendã
beatitudineꝫ diſpoſitiuũ. Ter-
tium eſt in ipſaꝫ eandẽ beatitu
dinẽ directiuũ ⁊ introductiuũ.
Pꝛimũ eſt auditio ſacri nume
ri. Audiui inquit numerũ. Se
cundum eſt impꝛeſſio diſtincti
ui ſignatoꝛum. addit. Tertiuꝫ
eſt executio virtuoſi meriti. Cẽ-
tum quadragintaquattuoꝛ mi
lia ⁊c̃. ſubdit. Dico ꝙ hic pꝛi
mo tangitur illud ꝙ eſt ad pꝛo
merendam btĩtudinẽ excitati-
uum. ⁊ hoc ẽ auditio ſacrati nu
meri. cum pꝛemittit Johãnes.
Et audiui numerum ſupple ele
ctoꝛum ad beatitudinem. Re-
uera qui audit loqui de nume-
ro ſaluandorum: taliter debet
viuere ⁊ talia opera facere: vt ꝑ
ipa ſit ei et alijs notum ⁊ quaſi
tritum ꝙ ipſe ſit de numero ſal
uandoꝛum. ⁊ ꝙ tandeꝫ erit rea
liter de numero beatoꝛum. iux-
ta illud ꝙ͛ dicit Pe. ij. ſue ca-
nonice. pꝛimo cap. Fratres. in
quit. ſatagite vt per veſtra bo-
na opera certam faciatis voca-
tionem et electionem veſtram.
Hec enim facientes non pecca
bitis aliquando. Sic enim ha-
bundãter miniſtrabitur vobis
introitus in eternum regnũ do
mini ⁊ ſaluatoꝛis nr̃i iheſu chꝛi
ſti. Certe multum debet excita
ri homo quilibet ad faciẽduꝫ
talia opera ꝑ que manifeſte ap-
pareat ꝙ ipe ẽ de numero iſto.
quoniam numerus iſte eſt nu-
merus ſeruoꝛũ dei. qui deo hu-
militer ſeruiunt. de quo quideꝫ
numero dicit ſupꝛa Apoc. vj. c.
hominibꝫ beatis expectantibꝫ
vindictam de perſecutoꝛibꝫ ſu
is. vt expectent et requieſcãt ad
huc tempus modicum: donec
compleatur numerus ſeruoꝛũ
ipſoꝛum. ⁊ hoc erit in die iudi-
cij. De iſto numero ſeruoꝛum ⁊
miniſtroꝛum dei ſatis habem⁹
per figuram in libꝛo numeroꝝ

Eſt etiam numerus militum
dei qui pꝛo deo viriliter confli-
gūt. de quo numero dicit̄ Job.
xxv. Nunquid eſt numerus mi
litum eius. quaſi diceret. eſt nu
merus. ⁊ nō eſt numerus. Nu
merus quidem eſt apud deum
cui ſoli cogniti ſunt omnes ſal
uandi. ſed nō eſt numer⁹ apud
homines q̄a innūerabiles ſunt
vide infra eodem dicit Johan.
Uidi turbam magnam quam
dinumerare nemo poterat ⁊c̄.
Eſt etiam numerus ſtellarum
dei que homines ſalubꝛiter ī de
um dirigūt. de quo numero di-
citur in pſal. ꝙ deus numerat
multitudinem ſtellarum id eſt
electoꝛum. Dictum enim fuit
abꝛahe Gene. xv. Numera ſtel-
las ſi potes: ſic erit ſemen tuuȝ
dictuȝ fuit de hominib⁹ electis
Eſt etiam numerus filioꝛum iſ
rael id eſt. deum videntiuȝ. qui
iugiter deū conſpiciunt. in hac
quidem vita per fideȝ. et in alia
per ſpeciē. de numero habetur.
deutero. xxxij. Cōſtituit termi-
nos populoꝛum iuxta nume-
rum filioꝛum iſrael. Termini
ſunt ſm gloſam pꝛemia ad que
terminantur humana deſideria
Et certe hij termini ſunt conſti-
tuti iuxta numerum filioꝛum
iſrael. quoniam electus quilibȝ
habebit pꝛemiū ſuo merito coꝛ
reſpondēs. Auditio igitur hu-
ius ſacrati nūeri eſt excitatiua
hominum ad pꝛomerēdum ꝙ
ſint tandem realiter de illo nu-
mero beatoꝛum. Sed pꝛoch do
loꝛ multi ſunt qui taliter viuūt
ꝙ parum videntur curare de il
lo numero: Et ſunt iſti quaſi in
numerabiles. quia ſtulti ⁊ inſi-
pientes ſunt. d̄ quibus dicitur
Eccleſiaſtes pꝛimo. Stultoꝛū
infinitus eſt numerus. Reue-
ra ſicut modo ſunt de numero
ſtultoꝛum: ſic in alia vita erunt
niſi ſuſcipiant diuinam ſapien
tiam: de numero dampnatoꝛuȝ
Non quidem de numero ſocio
rum agni ſed de numero ſocio-
rum beſtie id eſt dyaboli. d̄ qua
habetur Apoc. xiij. U Se
cundo tangitur hic illud quod
eſt ad aſſequendam beatitudi-
neȝ diſpoſitiuum. ⁊ hoc eſt im-
pꝛeſſio diſtinctiui quod innuit
Johannes. cum addit ſignato
rum ſupple per angelum haben
tem ſignū dei viui id eſt ꝑ chꝛi-
ſtum. de qua ſupꝛa eodeȝ. Iſta
enim ſignatio eſt quedaȝ diſpo
ſitio ad beatitudinem Nullus
enim vnquaȝ ſaluabitur niſi ſi-
gnatus fuerit aliqua ſignatio-
ne diuinitus. Ita ⁊ omnes qui
ſignati ſunt habent diſpoſitio-
nem: non quidem neceſſitatis
ad habēdā btitudinē Eſt āt ſciē
dū ꝙ ē mlˀtiplex ſigtio. Pꝛima
q̄dē eſt ꝑ eternā ṗdeſtīatiōeȝ. ꝑ
quā electi a repbis diſtiguūt̄. ⁊
d̄ iſta ṗt expōi ꝟbū dī Deut̄. 32.

Nōne hec cōdita ſūt apud me: ⁊ ſignata in theſaurꝭ meis. Re uera predeſtinatio et reprobatio nullo puro homini nota ſūt Apud deum enim condita ſūt ⁊ ſignata in theſauris ſapientie ſue. Secunda eſt per diuine ymaginis concreatōem. ꝑ quā diſtinguuntur homines a rebꝫ carentibus ratione. De iſta ſcribitur in pſalmo. Signatum ē ſuper nos lumen vultus tui domine. Tertia eſt per fidei formate infuſionem. per quā fideles ab infidelibus: ⁊ filij regni a filijs perditionis diſtinguuntur. Et de iſta dicit apoſtolꝰ ad Epheſ. j. Credentes verbo veritatis ⁊ euangelio ſalutis: ſignati eſtis ſpiritu promiſſiōis ſancto. Quarta eſt per baptiſmalis caracteris impreſſionē per quam baptiſati a nō baptiſatis diſtinguunꝰ. De qua quidem ſignatione habetur .ij. ad Corinthi. pmo caplo. Deus: dicit apoſtolꝰ: vnxit nos. vnctione ſupple corporali exterius: ⁊ criſmate ſpirituali interius. id eſt. grā ſpūſſancti. et ſignauit nos ſupple imprimēdo baptiſmalem caracterem animabus noſtris. ⁊ dedit pignꝰ ſpiritus in cordibus noſtris. id eſt ſpiritumſanctū. qui eſt pignus ⁊ arra hereditatis eterne. ſicut idē dicit ad Epheſ. j. Hec omnia fiunt in ſacro baptiſmate. ex quibꝫ homo dicitur chriſtianus. Quinta ſignatio eſt ꝑ exteriorem in loco euidentiſſimo ſcꝫ in fronte epiſcopalē criſmationem. que fit in ſacramento confirmationis. Tūc enim accipiunt chriſtiani ſpiritumſanctum ad robur. ⁊ vt aperte ⁊ ſine verecundia confiteanꝰ fidē chriſti. ꝓpter quod fit illa criſmatio in fronte: vbi pmo verecūdia hoīs apparet. De iſta videtur hic loqui angelus: cohibens ne demones verbum dei impediant: quoaduſqꝫ ſignentur ſerui dei in frontibus eorū. Sexta autem ſignatio eſt per martyrium et per aſperam carnis mortificationem. Hoc enī caractere ſignatus erat apoſtolus: quo erat chriſto confixus cruci: ferens ſemper in ſuo corpore mortificationem et crucem chriſti. Qui etiam dicebat ad Galathas ſexto caplo. Ego ſtigmata domini ieſu in corpore meo porto. Quia vt ipſe apłs dicit in quīto capitulo Qui ſunt chriſti carnem ſuam crucifixerunt cum vicijs ⁊ cōcupiſcentijs. De iſta ſignatione videtur loqui dominus dicens Ezechiel. ix. Signa thau ſuper frontes virorum gementium et dolentium. Thau enī habebat figurā crucꝭ: q̄ reuera ſignaꝰ in illis hoībꝫ qui carnē ſuam crucifixerūt cum vicijs.

x Septima ſignatio erit
in die iudicij. ſcȝ per electorum
a reprobis ſegregationem. De
qua habetur Matth. xxv. De
iſta etiam loquit͛ propheta in
pſal. dicens deo. Dediſti metu-
entib9 te ſignificationem: vt fu-
giant a facie arcus. Illa enim
erit ſignatio qua ipſi totaliter
fugiunt et euadunt arcum di-
uine ſententie ⁊ ictum inſana-
bilem eterne damnationis. De
qua autem iſtarum ſignatio-
num loquitur hic angelus ſpe-
cialiter. Scio ꝙ quidam expo-
nunt hoc de ſignatione que fit
in ſacramento confirmationis
propter quod dicitur: in fron-
tibus eorum. quod ego non re-
probo. quãuis ſacramentũ cõ-
firmationis non ſit ſimpliciter
ad ſalutem neceſſariũ: nec eius
carentia inferat ſimpl'r dam-
nationem: niſi contempnẽtib9
tm̃. nec ſic intellexit angel9: ſed
voluit dicere ꝙ iſta ſignatio q̃
fit interius ⁊ exterius per con-
firmationeȝ durabit vſqȝ ad fi-
nem ſeculi. ſicut et ſacramen-
ta alia eccleſie. propter quod
angelus ipſe compeſcit demo-
nes: ne tantum impediant ſa-
cramentum confirmationis et
ſacramentalis caracteris: quã-
tum impedire vellent. Uide-
tur tamen mihi: ſaluo meliori
iudicio: ꝙ intelligat hoc ange-
lus de ſignatione tertia. que vi-
delicet fit per fidei formate in-
fuſionem. Illa enim ẽ ſimplici-
ter ad ſalutem neceſſaria. ⁊ qui-
cunqȝ ab hac vita diſcedent cũ
illa: quicũqȝ ſint illi chriſtia-
ni vel alij: baptizati vel nõ ba-
ptizati: confirmati vel nõ con-
firmati: ſaluabuntur. Nec ob-
ſtat ꝙ hic dicitur In frontibus
eorum. quia hic accipit fron-
tes myſtice: non litteraliter. ſi-
cut et numeros et tribus iſra-
hel. Frons enim eſt ſita in emi-
nentiori ⁊ euidentiori parte fa-
ciei: in qua primo apparet ho-
minis verecundia. quia igitur
illi qui ſic habent fidem forma-
tam charitate ⁊ operantem per
dilectionem: aperte et ſine ve-
recundia confitentur fidẽ chri-
ſti. ideo dicit ꝙ illa ſignatio fit
in fronte. Sic enim exponitur
illud quod dicitur infra. xiiij.
Uidi ſupra monteȝ ſyon agnũ
ſtantem. ⁊c̃. ſequitur. habentes
nomen ei9 et nomen patris ſui
ſcriptum in frontibus eorum.
Per nomen enim agni et no-
men patris ſui vera fides intel-
ligitur. per quã homines dicũ-
tur chriſtiani. ipſius agni ſocij.
⁊ filij dei patris. Illud autẽ no-
men pro tanto dicitur ſcriptuȝ
eſſe in frontib9 eoꝝ. quia veri fi-
deles immobiliter tenẽt fidem.
⁊ ideo dicitur hoc nomẽ ſcꝑtũ.
Aperte etiã ⁊ ſine erubeſcentia
confitentur eam. et ideo in fron

tibus coꝝ. Jſta autē ſignatio
fit per ſpiritumſanctū. ſine quo
inhabitante non eſt fides ope-
rans per dilectionem. propter
quod dicit apoſtolꝰ ad Epheſ.
iiij. Nolite cōtriſtari ſpiritum
ſanctū dei: in quo ſignati eſtis
in die redemptionis. Dicit aūt
contriſtari ſup. praua opera fa-
ciendo. dicit etiā in die redem-
ptionis. id eſt. in die iudicij. in
quo iſta ſignatio precipue ap-
parebit. Prochdolor mlˀti ſūt
qui non ſunt ſignati caractere
agni: ſed beſtie. id eſt. dyaboli.
qui quidem caracter eſt ꝓfide
infidelitatis. De quorū quoli-
bet dicitur Apoc. xiiij. Si quis
adorauerit beſtiam et ymagi-
nem eius: et acceperit caracterē
in fronte ſua. aut in manu ſua:
id eſt. ſua operatione et in appa
rentia exteriori. hic bibet de vi-
no ire dei. Multi etiam ſunt q̇
⁊ ſi habent fidem chriſti: habēt
tamen informem: ⁊ ſine operi-
bus bonis. ⁊ iſti etiam crucia-
buntur a demonibꝰ. De quibꝰ
dicitur Apoc. ix. ꝙ preceptum
fuit locuſtis. per quas intelli-
gūtur demones. ꝙ nō lederent
fenum. id eſt. homines humi-
les. neqꝫ omne viride. id eſt. ho
mines caſtos ⁊ debiles. neqꝫ vl
lam arborē. id eſt. actiuos ho
mines ⁊ in bonis operibꝰ fru-
ctificantes. niſi tm̄ homines q̇
nō habent ſignū dei in frontibꝰ
ſuis. id eſt. qui nō habēt ſignū
dei. id eſt. fidem formatā cari-
tate. aliter enim fides non eſt ſi
gnum dei ſimpliciter. ⁊ quia q̇
talem fidem habent: nō audent
eam aperte confiteri ⁊ ſine ve-
recundia. ideo non habēt iſtud
ſignum in frontibus ſuis. y

Tertio dico ꝙ hic tangitur
illud quod eſt in eandem bea-
titudinem introductiuū. ⁊ hoc
eſt executio virtuoſi meriti. qꝺ
innuit Johannes cū dicit. Cen-
tum quadragitaquattuor mi-
lia. Et cum etiam addit. ex om
ni tribu filiorum iſrahel: idem
myſtice deſignatur. Non enim
idcirco dicit. Centum quadra-
gitaquattuor milia. vt velit di
cere ꝙ preciſe ſint tot electi ad
beatitudinē: ⁊ non plures. cū
dicat infra de eiſdem. Uidi tur
bam magnam. ⁊c. nec ideo di-
cit. ex omni tribu filiorum iſra
hel: vt velit dicere ꝙ non debe-
ant ſaluari aliqui de gentibus
ſed tm̄ de populo iſrahel. cum
dicat infra de turba innumera
bili per quā idem ſignat. ex om
nibꝰ gentibus ⁊c. nec velit di-
cere ꝙ ſaluētur de populo iſra-
hel: centū quadragintaquattu
or milia: ⁊ nō plures. de quali-
bet tribu duodecim milia tm̄.
quod idem eſt. quia duodecies
xij. milia ſunt centū quadragin
taquattuor milia. cum ante ad
uentum chriſti fuerunt multi

electi ad beatitudinē de popu-
lo iſrl'. In ꝑncipio etiam eccl'ie:
fuerūt multi conuerſi ad fideꝫ:
⁊ per ipſaꝫ ſaluati. In fine etiā
mundi ſm apl'm. cum intraue
rit plenitudo gentiuꝫ: reliquie
iſrahel ſalue fient. Non vult er
go iſta dicere: ſed ea accipit nō
ad lrām: ſꝫ ſm myſticā ſignifi-
cationē ꝑ iſta om̄ia volens ītel-
ligere ſaluādos ſiue de gentibꝫ
fuerint ſiue iudeis. ꝑ centū em̄
quadragītaquattuor milia in-
telligunt om̄es electi q̇ eternaꝫ
ſalutem cōſequent. q̄s oportet
eſſe iuſtos ⁊ in ꝟtutibꝫ ꝑfectos
Et loquor tm̄ de adult ⁊ babē
tibꝫ vſuꝫ rōnis. Iſti eī deſignāt
ꝑ centū: ꝓpter celeſtis glorie ex
pectatiōem. Centenariꝰ em̄ vt
dicunt ariſmetici tranſit a leua
in dextrā. Deſignant auteꝫ per
quadraginta propter precepta
decalogi et q̄ttuor euangelioꝝ
adimpletōem. Deſignant autē
ꝑ mille. qui ē numeroꝝ limes
vltimꝰ. ꝓpter omnis iuſticie cō
ſummatōem. Iſti etiā deſigna
ti ꝑ iſtos quattuor numeros de
ſignant etiaꝫ ꝑ noīa. xij. tribuū
iſrl'. oportet em̄ ꝙ habeāt illas
ꝟtutes q̄ ꝑ iſta. xij. nomia deſi-
gnant. De iſtis ſic acceptis di-
citur infra. xiiij. ꝙagnus ſtabat
ſupra montem ſyon. id eſt. in ce
leſti gloria. ⁊ cum eo centū qua
dragītaquattuor milia. Aliter
etiam dicitur. ſicut dictuꝫ fuit

ſupra in expoſitione epl'e. vicꝫ.
ꝙ ſunt quattuor ſtatꝰ ſanctita-
tis: in quoꝝ aliquo oportuit
oportet ⁊ oportebit eē fuiſſe vel
fore omnes ſaluandos. videlꝫ.
Status incipientium: ſiue pe
nitentiū. Status proficientiū.
ſcilicet in virtutibꝫ et meritis.
Status perfectoꝝ. Et ſtatus
peruenientium. Per quadra-
ginta enim deſignatur ſtatus
incipientium. Eſt quadragin-
ta numerꝰ pnīe. Per quattuor
aūt deſignat ſtatus ꝓficientiū.
propter quattuor virtutes in
quibꝫ ſe exercent. Per centum
āt: q̇ eſt ꝑfectꝰ numerꝰ deſignat
ſtatus ꝑfectoꝝ. Per mille aūt
q̇ eſt nūeroꝝ limes vltimꝰ deſi-
gnat ſtatꝰ ꝑuenientiū. Iſti aūt
quattuor ſtatibꝫ adaptant. xij.
virtutes deſignate per nomia
xij. tribuum. ſic ꝙ cuilibet ſta-
tui tria nomīa adaptant.

Incipientibꝫ em̄. i. ſanctitatē
ꝑ viam penitētie inchoantibus
adaptant tria prima nomīa. ſ.
Juda. Ruben. ⁊ Gad. In illis
enim ſunt tria. ſcꝫ vera peccati
confeſſio. que nō tm̄ dicit oris
locutionem: verum etiā et cor-
dis contritōem. ⁊ hec deſignat
ꝑ Juda. qđ interp̄tat cōfitens.
Verus etiā penitēs dic illđ ps.
Dixi confitebor aduerſum me
iniuſticiaꝫ meam domino: ⁊ tu
remiſiſti. ⁊c̄. Peccati frequens
cōſideratio. ⁊ iſta deſignatur ꝑ

Ruben. Interpretatur em̄ fili⁹
viſionis. ver⁹ em̄ penitens toti-
ens ꝯſiderat peccata que fecit: ⁊
totiens recordatur de ipſis. iux
ta illud pſal. hec recordat⁹ ſum
et effudi in me animā meā. ⁊c̄. ⁊
illud yſaie. xxxviij. Recogitabo
tibi oēs ānos meos in amaritu
dine anime ⁊c̄. ꝙ quaſi ſemꝑ ea
videt. ⁊ ante cordis ſui oculos
ſemper habet. iuxta illud pſal.
Iniquitatē meā ego cognoſco:
⁊ peccatū meū ꝯtra me. i. coraʒ
me eſt ſemper. Anime em̄ pecca
trici dicit̄ Hiere. iij. Leua ocu-
los tuos in directū. et vide vbi
nunc ꝓſtrata ſis. Pro peccato
plena ſatiſfactio. ⁊ hec deſignat̄
ꝑ gad. qḋ vno nomine interp̄ta
tur accinct⁹. iuxta illud Gene.
xlix. Gad accinct⁹ p̄liabit̄ ante
eū. Verus em̄ penitēs accingit̄
ad bene opandum ⁊ ꝓ peccatis
ſatiſfaciendū. dicitur em̄ de ve-
re penitētib⁹ qui aliquādo erāt
infirmi. cū erant in peccatis. j.
Reg. ij. Infirmi accincti ſūt ro
bore. ⁊ Prouer. vltimo dicitur
de aīa penitēte. Accinxit for-
titudine lumbos ſuos. ⁊ robo-
rauit brachiū ſuuʒ. Brachium
accingitur ad preliandum ꝯtra
vicia ⁊ concupiās ne iterum in
peccatū recidiuet. dicit̄ em̄ ei il-
lud pſal. Accingere gladio tuo
ſuꝑ femur tuū potētiſſime ⁊c̄.
Proficientib⁹ aūt adaptant̄
iſta tria noīa. ſ. Aſer. neptalim.
⁊ manaſſe. In illis em̄ qui profi
ciūt in virtutib⁹ ⁊ meritis ſunt
tria. ſ. intentio recta. ⁊ hec deſi-
gnatur ꝑ aſer. interpretat̄ enim
beatitudo. Certe qui ꝓficit in vir
tutib⁹ p̄ſtituit ſibi ꝓ fine ſuorū
operum eternā beatitudineʒ. ⁊
iſtā ſemꝑ intendit. alias non ꝓ
ficeret: ſʒ poti⁹ deficeret. Cogi-
tat ḡ ſꝑ illḋ pſal. Beati q̇ habi-
tāt in do. t. dn̄e ⁊c̄. Dilectio la-
ta. i. caritatiua. que etiam exten
dit ſe ad inimicos. ⁊ etiā ad be
ne opandū vſqꝫ ad finem vite.
⁊ hec deſignat̄ ꝑ neptalim. In
terpretatur em̄ dilatauit me do
min⁹. vel dilatatio mea. q̄ qui-
dem dilatatio eſt per caritatē. de
cui⁹ latitudine dicitur in pſal.
Omnis ꝯſummationis vidi fi
nem: latū mandatū tuū nimis
⁊c̄. ⁊ q̄ʒuis iſta dilatatio cordis
ſit neceſſaria in omni ſtatu ſan-
ctitatis: maxime tamen: vt vide
tur: eſt neceſſaria in ſanctitatis
ꝓfectu. Obliuio ꝑfecta. qui em̄
ſe exercet in virtutib⁹ obliuiſcit̄
mundi. carnis. ⁊ dyaboli. ⁊ bre
uiter omniū que poſſunt impe
dire ſanctitatē. ⁊ hec deſignat̄ ꝑ
manaſſen. Interpretatur eī ob-
liuiſcens. anime aūt exercenti ſe
in virtutib⁹ dicitur illud pſal.
Obliuiſcere populū tuum. i. vi
cia peccatoꝝ. ⁊ domum patris
tui. i. mundū iſtū. qui eſt dom⁹
dyaboli. quantuʒ ad ſtatū pcti.
eſt em̄ ipe actor omnis peccati.

B Perfectis autem adaptantur alia tria nomina.ſ.ſymeon.leui.ꝛ yſachar.ꝑfecti eniꝫ viri ſunt infirmis ꝛ afflictis benigni.ꝛ hoc deſignatur per ſymeon.interpretatur enim exaudiens merorem. perfecti enim ꝯpatiuntur ꝛ ſubueniunt miſeris.exaudiuntq́ꝫ afflictorū merorem: ſubueniendo eis. ſicut ſanctus Job dicebat de ſeipſo. Erā merentiū conſolator. Job xxix. Sunt etiā ꝑfecti a terrenis ꝛ mundanis abſtracti.ꝛ hoc deſignaꝛ ꝑ leui. interpretatur eñ aſſumptus.ꝛ certe ꝑfecti viri aſſūpti ſunt a deo de aquis curarū iſti⁹ ſecl'i ꝛ negociorꝫ tꝑaliū. vñ pt dicere ꝑfect⁹ vir illō pſal. Miſit de ſūmo ꝛ accepit me: et aſſumpſit me de aquis multis. De quolibet etiā poſſum⁹ dicere illud aliud pſal. Beat⁹ queꝫ elegiſti ꝛ aſſumpſiſti ꝛc̄. Sunt ipi etiam diuinis ꝛ eternis ſemper intenti.ꝛ hoc deſignaꝛ ꝑ yſachar.interpretatur eñ memorans dominuꝫ. Et certe ꝑfect⁹ vir dicit dño illud pſal. Domine memorabor iuſticie tue ſoli⁹

Peruenientib⁹ aūt adaptātur tria nomina.ſ.vltima.zabulon Joſeph.ꝛ benyamyn.Jlli eñ q̄ ꝑueniunt ad vite brauiuꝫ anteq̄ꝫ coronam accipiant ſunt fortiſſimi ad ꝯſummandū.ſuꝑple vite ſanctitatē.ꝛ hoc deſignaꝛ ꝑ zabulō.Jnterpretatur eñ habitaculū fortitudinis.homo eſt ꝓpinqu⁹ morti ꝛ ad vitaꝫ glorie ꝑueniēs debet eſſe cōtra hoſtes fortiſſim⁹.q2 tunc inſtat belluꝫ fortiſſimū demonū.qui quantum poſſunt impedire conātur ꝯſummationē ſanctitatis.exēplo apl'i q̄ dicebat. ij.ad Corꝫ. xij.Cum infirmor tunc fortior ſū ꝛ potēs.et exēplo illorꝫ de q̄bus dicit idē ad Hebre.xj. Fortes facti ſūt in bello.Debēt etiā eſſe ꝓmptiſſimi ad augmentandum merita ſuꝑ.ſi ampli⁹ viuerent.ꝛ hoc deſignaꝛ ꝑ Joſeph. Jnterꝑtaꝛ eñ augmētū. Cū eī ꝯſūmauerit homo tunc icipiet. ſm q̄ ſaꝑ.dicit Eccl.xviij.anime vero tali dꝛ Exo.xxiij.ꝑ figurā Expellam inimicos tuos de ꝯſpectu tuo.ne ſuꝑ.tibi egredienti de corꝑe noceāt:donec augearꝭ ſuꝑ.in meritis in tuo ꝓpoſito.qđ debet eſſe in fine vite.et poſſideas terrā.ſuꝑ. viuētium ineternū. Sūt etiā tales auidiſſimi ad amplexandū ſuꝑ. patrē excelſū.ꝛ hoc deſignaꝛ ꝑ benyamyn.Jnterpretaꝛ eñ fili⁹ dextere.quilibꝫ eñ taliū eſt ſpecialiter dei fili⁹.ac ꝑ hoc ꝛ heres ei⁹ ad Gala.iiij. q̄ ſi fili⁹ ꝛ heres ꝑ deū.ē etiā fili⁹ dextere.dextera eñ ſummi patris parata eſt amplexari ipm.iuxta illud Cetico.ꝑmo Dextera illi⁹ amplāxabiꝛ me. ꝛ illud pſal. Me ſuſcepit dextera tua.Sic igiꝛ di

eo ꝙ in iſtis quattuoꝛ numeris
ſcꝫ: centum quadragintaquat-
tuoꝛ milia. ꝛ in iſtis. xij. nomi-
nibus tribuum iſrael tangitur
miſtice id quod eſt executio vir
tuoſi meriti. Exponat autem q̇
cũqꝫ alius aliter ſm ꝙ deus in
ſpirauerit ei. De iſtis aũt tribu-
bus. quantũ ad ꝓpoſitũ ꝑtinet.
poteſt exponi illud pſal. Illuc
aſcenderunt trib9 trib9 dñi ꝛc̃.
Illuc dicit. i. in celũ aſcẽderunt
ſup. ꝛ aſcendẽt trib9 ſup. nõ q̄li
bet: ſed trib9 dñi. i. ſãcti viri de
ſignati ꝑ. xij. noĩa iſtaꝝ tribuuꝫ
aſcendẽt quidẽ ꝛ cõſcendent ad
ↄfitẽdũ nomini domini. Queꝫ
aſcenſum ꝛc̃.

Item de omnib9 ſanctis.
Sermo ſext9.

Vidi turbã
magnã quã dinume-
rare nemo poterat ꝛ
Apoc̃. vij. vbi ſupꝛa ¶ Se
cũdũ ꝙ ait Grego. libꝛo. ij. ſuꝑ
euangelia omelia. xvj. Nec li-
gua dicere: nec ĩtellect9 capere
ſufficit illa ſuꝑne ciuitatis quã
ta ſint gaudia angeloꝝ choꝛis
intereſſe ꝛc̃. In qua quidem ci
uitate, teſte Bern̄. ſermone. xj.
ſuꝑ Canti. dñs deus ipe futu-
rus eſt hũane ratiõi plenitudo
lucis. volũtati pulchꝛitudo pa
cis. ꝛ memoꝛie ↄtinuatio eter-
nitatis. ocul9 em̄ nõ vidit. nec
auris audiuit. nec in coꝛ hoĩs
aſcendit q̄ ꝑparauit de9 hijs q̇
diligũt ipm ſm apoſtolũ. j. ad
Coꝛ. ij. ſed Johannes aquila-
ris aſpectu: diuinoꝝ ↄſcius ſe-
cretoꝛum: abyſſum eterne clari
tatis penetrauit ꝓfundius. ꝛ lu
ci inacceſſibili accedens ꝓpius:
aliqua vidit in ſpiritu de illa ſu
perna ciuitate ꝛ beatoꝝ hoĩm
gloꝛia: de quib9 vna cum beatꝭ
ãgelis hodierna die celebꝛatur
feſtiuitas. que nobis expꝛimit
in hijs verbis dicens. vidi tur-
baꝫ magnã ꝛc̃. In quib9 qui
dem verbis gloꝛiam beatoꝛum
hominuꝫ quantũ ad quattuoꝛ
deſcribit euidenter. videlicet.
Quantũ ad magnã multitudi
nem oꝛdinate ſocietatis. Quã-
tum ad altam celſitudinem col
late nobilitatis. Quantum ad
miram pulchꝛitudinem oblate
felicitatis Quantũ etiã ad ple-
nam certitudinem triumpha-
te moꝛtalitatis Pꝛimo dico
deſcribit beatoꝝ hominũ glo-
riam. quantũ ad magnam mul
titudinem oꝛdinate ſocietatis.
ꝓculdubio in ſuperna ciuitate
eſt magna multitudo ciuiuꝫ. q̄
tamen eſt oꝛdinatiſſima et abſ-
qꝫ omni confuſione Non enim
habet ibi locum illud verbum
vulgatum. vbi eſt multitudo:
ibi eſt confuſio. verum eſt enim
ꝙ in hoc mũdo cõfuſe ſunt om

nia .iuxta illud qđ cantatur in
ſequentia. Cōfuſa ſunt hic om
nia. ſpes. met⁹ ⁊c̄. ſed ibi eſt ſū-
ma ordinatio parium diſpariū
q; loca cuiq; tribuens diſpoſi-
tio. h̄ em̄ ē ordo ſm ꝙ dicit Au
guſ. xvij. de ciuitate dei. Eſt etiā
illa multitudo mitiſſima abſq;
omni contradictione. quia eſt
ex ſocijs congregata. vnde pro-
prie dicitur illa multitudo ciui
tas. quaſi ciuiu; vnitas. De ip
ſa enim dicitur yſaie. xix. Ciui-
tas ſolis vocabitur vna. Una
quidem vnius ſublimitate du
cis. et vnius tranquillitate pa-
cis. ⁊ vnius iocunditate lucis.
⁊ vni⁹ ſolēnitate laudis. Sca-
binus enim vnus illorum ciui
um q̄ruis ſit alio beatior: nulla
tamē eſt ibi inuidia. nulla emu-
latio. nulla triſticia. nullaq; am
bitio. ſed amor mutuus: ⁊ gau
dium immenſum. Iſtam aute;
multitudinē innuit nobis Jo-
hānes cū dicit. Uidi turbā ma
gnum ⁊c̄. nemo dicit .i. nullus
homo. quia bene apud deū nu
merus iſte cognitus eſt. ſicut ſu
pra eodē euidenter īnuit cū di-
cit Audiui numerum ſignato-
rum ⁊c̄. ex omnib; gentib; tri-
bub; populis ⁊ liḡuis. ſupple cō
gregatam. Dicit autem ſignā-
ter gentib; vt euidenter innu-
at ꝙ non ſolum ex iudeis vel fi
lijs iſrahel. credo enim ꝙ longe
plures ſunt ⁊ erunt in celeſti cu
ria de gentib; q̄; de iudeis. Iſtā
congregationem nobiliſſimam
merito paſſionis chriſti eſſe fa-
ctam ⁊ ad huc fiendam merito
eiuſdem paſſionis chriſti beati
homines confitentur. ſupra eo
dem v. ca. cu; dicunt. Redemi
ſti nos domine deus noſter ex
omni tribu et ligua ⁊ populo ⁊
natione. ⁊ feciſti nos deo noſtro
regnum. De iſta turba glorio-
ſa poteſt exponi per figuram il
lud qđ ſcribitur .ij. Paral. xxx.
vbi dicitur ꝙ omnis turba iu-
da tam ſacerdotum quam leui
taru; ⁊ vniuerſe frequentie que
venerat ex iſrahel hilaritate per
fuſa eſt. Turba iuda id eſt lau-
dantium deum ⁊ confitentium
ei perpetuo. ⁊ in illa turba ſunt
ſacerdotes et leuite. ⁊ alterius
populi innumerabil' frequen-
tie. per quos intelligimus om
nes beatos homines. maiores
ſcilicet mediocres ⁊ inferiores.
qui omnes venerunt ex iſrahel
id eſt ex ſtatu fidei. per quam vi
detur deus: quāuis in enigma
te ad ſtatum ſpeciei in quo de⁹
ipſe videtur aperte. Et certe tur
ba iſta tota hylaritate perfuſa
eſt: excluſa penitus triſticia om
ni. ⁊ leticia ſempiterna ſuper ca
pita eius. gaudium ⁊ leticiam
obtinebunt ſicut dicitur yſaie.
triceſimoquinto. ⁊ lj. capitulo.

D Secũdo dico deſcribit
hic beatus Johãnes beatoꝝ
gloriam hominũ quantũ ad al
tã celſitudinem collate nobili/
tatis. cum dicit. Stantes ante
thronũ. ⁊ in ↄſpectu agni. Re/
uera beati omnes ſtãt ⁊ ſtabũt
ĩmutabiliter ꝓpter dotem ĩmor
talitatis ⁊ ꝑpetuitatꝭ Illud eñ
bonũ qḋ habebit quilibet: tene
bit ꝑpetuo ſine aliqua diminu
tione. ſed nobilius eſt ꝙ ipi ſtãt
ante thronum. i. ante ſedẽtem
in throno ſupple p̄eminẽtiſſime
beatitudinis. Qui quidem ſe/
dens in throno. i. in infinita be
atitudine eſt deus trinus ⁊ vnꝰ
Cuius quidez diuinitatẽ bea/
ti omnes clariſſime proſpici/
unt. ⁊ in ipa viſione cum ãnexa
dilectõne beati ſũt. ⁊ in ↄſpectu
agni. i. xp̄i hominis. cuiꝰ etiam
hũanitatẽ beati oẽs ſemꝑ aſpi/
ciunt. Oculi eñ interiori vidẽt
eiꝰ diuinitatẽ. oculo exteriori vi
debũt homines poſt iudicium
glorioſam humanitatẽ. ⁊ ſic in
grediendo ⁊ egrediẽdo paſcua
inuenient beatitudinis eterne.
ſicut dicit ſaluator ꝑ figurã Jo
hannis. x. Sũma ergo nobili/
tas beatoꝝ omniũ. quia aſtant
ante ſedentẽ in throno quem vi
dẽt facialiter. ⁊ qꝛ ſtãt in cõſpe/
tu agni. quẽ vident nũc aliqui.
⁊ tandem videbũt omnes bea/
ti homĩes corporaliter. Stant
igitur imutabiliter. vñ ipi ſunt
ꝑ figuram illi de quibꝫ dicitur.
iij. Regũ. x. Beati fui tui. ⁊ be
ati viri tui: hij qui ſtant coram
te ſemper. ⁊ iſti ſunt illi etiã de
quibꝫ dicitur in pſal. Benedici
te dominũ oẽs ſerui dñi: qui
ſtatis in domo dñi. Et ipi poſ
ſũt dicere illud aliud pſal. Stã
tes erãt ⁊ ſupple erũt perpetuo
pedes noſtri: in atrijs tuis ihe/
ruſalem. ſup. celeſtis. ſequitur.
Iheruſalem. ſup. celeſtis: q̄ edi
ficatur vt ciuitas: cuiꝰ ꝑticipa/
tio eius in idip̄m. i. portio bea/
titudinis cuiuſlibet huiꝰ ciuita
tis ciuis eſt in ip̄o deo qui nun
quã mutatꝛ: ſed ſemꝑ eſt idip̄m.
Et de duobꝫ choris hominũ be
atoꝝ. veteris. ſ. ⁊ noui teſtamẽ/
ti: vel de duobꝫ choris beatoꝝ.
angeloꝝ. ſ. ⁊ hominũ poteſt ex/
poni ꝑ figuram illud qḋ ſcribi
tur Apoc. xj. Hij ſunt due oliue
ſupple ꝓcurantes miſeris via/
toribꝫ oleum gratie ⁊ miſericor
die. ⁊ duo candelabra ſup. ꝓcu/
rãtia eiſdem lucẽ veritatis ⁊ ſa
pientie. in ↄſpectu dñi terre ſtã
tes. Stant etiã ante ſedẽtez in
throno. cuius diuinitatez vidẽt
clare intellectualiter. de quo q̇/
dem throno ac ꝑ hoc de ſeden/
te in ip̄o poteſt dicere beatus q̇/
liber illud pſal. Thronus eiꝰ ſi
cut ſol in ↄſpectu meo. De ↄdi
tionibꝫ aũt iſtiꝰ throni. ⁊ de il/
lis ꝓpter que beati homines me
rentur ante ip̄m. quere ſuperiꝰ

in ſanctorali maiori. in ſmone
ſcdo de innocentib᷒.ſ.ſine ma-
cula ſunt ante thronū dī. Stāt
etiā beati omnes in conſpectu
agni.i.xp̄i hominis.cuius hu-
manitatē gloriosam vidēt nūc
aliqui homines.⁊ tandē vide-
bunt omnes corporaliter. Iſte
aūt agnus propter aſſumptōēz
humanitatꝫ ſue a verbo aſſum-
ptus eſt ad thronū dei. Marci
vltimo dr̄ de ipſo.ꝙ ſedet a dex
tris dei.⁊ qm̄ eius humanitas
ꝓpter quā agnꝰ dr̄: eſt ſubſtan-
tificata ī persona filij q̇ eſt me-
dia in trinitate ꝑſona.ideo dici
tur infra eodē.agnꝰ qui in me-
dio throni eſt reget illos.id eſt.
beatos:⁊ deducet illos ad vite
fontes aquarū.⁊ abſterget deꝰ
omnē lachrymā ab oculis eo-
rum. Magna igit̄ eſt iſta nobi
litas beatoꝝ: ꝓpter quā ipi di-
cunt ſemꝑ illud canticū quod
ſcribit̄ ſupra.v. Sedenti ī thro
no ⁊ agno ⁊c̄. Et illud qd̄ ſcribi
tur ī eodem. Salus deo qui ſe
det ſuꝑ thronum et agno.

Tertio dico deſcribit Iohā
nes gloriā beatorū hoīm q̄ꝫtuꝫ
ad mirā pulchritudinē oblate
felicitatꝫ.cū ſubdit. amicti ſto-
lis albis. Per iſtas ſtolas intel
ligim̄ꝰ vtrāqꝫ beatitudinē. ani-
me.ſ. ⁊ corꝑis.quas quidē ſto-
las habent iam aliq̇ hoīes:⁊ ha
bebūt tandē oēs. q̄ ꝑ tanto di-
cunt̄ albe.qr excellūt omnia ve-
ſtimenta ⁊ ornamēta huiꝰ vite:
ſiue ſint corꝑalia: ſiue ſpūalia.
Sic eīm color albꝰ excellit om-
nē aliū colorē.ita ornamēta glīe
excellūt oīa ornamēta q̄ poſſūt
habere homīes in hac vita. ſiue
q̄ꝫtum ad animā: ſiue q̄ꝫtuꝫ ad
corpꝰ. ꝓpter qd̄ dicit ſupra. ter-
tio de beatꝫ hominib᷒. Ambu-
labūt mecum in albis: qr digni
ſunt. De iſtis autē amictis ſto
lis albis queſiuit vnꝰ a Iohan
ne. infra eodē. q̇ erant ⁊ vn̄ vene
rūt. Hij inquit: q̇ amicti ſūt ſto
lis albis q̇ ſūt ⁊ vn̄ venerūt. Et
Iohanne reſpōdente ꝙ ipe qui
querebat meliꝰ debebat ſcire. re
ſpondit querens. Hij ſunt qui
venerūt ex magna tribulatione
⁊ lauerūt ſtolas ſuas: ⁊ dealba
uerūt eas in ſanguine agni. Re
uera venerūt beati homīes de
magna tribulatiōe quā in hoc
mūdo ſuſtinuerūt. qr multe tri
bulatōnes iuſtorū. in pſ̄. ⁊ ipſi
etiā lauerunt ſtolas ſuas. id eſt
aīas ⁊ corꝑa. ⁊ dealbauer̄t eas
in ſanguine. q. d. ille q̇ reſpōde-
bat Iohāni. Scis tu quare bea
ti homines ſunt ⁊ erunt amicti
ſtolis albis. Reuera quia laue
runt eas ⁊ dealbauerunt eas ī
ſanguine agni. id eſt. in ſacra-
mentis eccleſie que habent ſuā
efficaciā a paſſione xp̄i. vel la-
uerunt eas in ſanguine agni. id
eſt. in fide paſſionis xp̄i. Cuiꝰ
quidem ſanguis habet dealba-

re.i.mūdare ꝛ pūrificare. beati
ergo q̄ lauāt ſtolas ſuas in ſan
guine agni. vt ſit ptās eoꝛuꝫ in
ligno vite. ꝛ ꝑ portā intrēt ſup.
ciuitatē celeſtē. ſic̄ dꝛ infra vltio.
F Circa ꝓmum vbi deſcri
bit Johēs glīaꝫ btōꝝ hominuꝫ
q̄ꝫtū ad multitudineꝫ oꝛdinate
ſocietatis. cū dicit. Uidi turbā
magnā ꝛc̄. Sciendū ꝙ loquen
do ꝑ figurā: iſta turba magna
quā iohānes vidit fuit ſignata
ꝑ illas turbas de q̄bꝫ loquit̄ ho
diernū euangeliū: qđ ſcribitur
Math. v. Uidēs. dicit. ihēſus
turbas ꝛc̄. multitudo em̄ ſuꝑ-
noꝝ ciuiū ꝛ turba dꝛ in ſingu-
lari: ꝓpter ſummā ꝯcoꝛdie vni-
tatē. q̄ eſt inter ipſos: ꝛ turbe in
plurali: ꝓpter ꝑmioꝝ diuerſita
tem. q̄ eſt in patria ſcḋm merito-
rū diuerſitatē. Jſtaꝝ āt turbaꝝ
Pꝛima eſt angelicoꝛū ſpirituū
Scḋa patriarcharum. Tertia
eſt ꝓphetarū. Quarta apl'oꝛum
Quinta martyꝝ. Sexta ꝯfeſſo
rū. Septima virginū. Et octa-
ua vniuerſalr̄ oīm electoꝝ. q̄bꝫ
q̄dem octo turbis rn̄dent octo
btītudines q̄ in euāgelio expꝛi-
munt̄. ſic̄ ſtatim patebit. Suꝑ
iſtas āt octo turbas aſcendit ie
ſus. i. dei filiꝰ q̄ ſemꝑ fuit ihs. i.
ſaluatoꝛ. ſpecialr̄ aūt fuit ieſus
cū fuit carni vnitꝰ. Tunc enim
nō ſolū effectiue: ſꝫ etiā merito-
rie fuit q̄ꝫtū ad hoīes cauſa ſa-
lutis. Jpſe dico ieſus nō ſolum
inquantū deꝰ: ſꝫ etiā inquantū
homo aſcēdit in montē. i. in ſū-
mū verticē btītudinis. Plꝰ em̄
incōꝑabiliter diſtat beatitudo
xp̄i a btītudine oīm electoꝝ: q̄ꝫ
a vallibꝫ diſtent altiſſimi mon
tes. Dicit ergo Math. Uidēs
ieſus turbas ſuꝑ. electoꝝ oīm.
que. viij. ſūt. vt dictū eſt. vidēs
dicit oculo miſcḋie: ꝑ ꝓmū effe
ctū ꝑdeſtinatōis: q̄ eſt iuſtifica
tio ꝓ ſtatu vie. ꝛ ꝑ ſcḋm effectū
ꝑdeſtinatiōis: q̄ eſt gloꝛificatio
ꝓ ſtatu patrie. Jſtis em̄ duobꝫ
modis videt dei filiꝰ om̄es ele-
ctos. vel eos viſurꝰ eſt an̄ fineꝫ
mūdi. Om̄es dico nō ſolū ho-
mines: ſꝫ etiā angelos q̄s vtro
q̄ꝫ modo iam vidit. ꝛ nō ſolum
eos q̄ nati fuerūt ante ab initio
mundi. Uidens turbas. ſic̄ di-
ctuꝫ eſt. oculo ſue miſericoꝛdie
aſcendit in montē. i. ſummum
verticem beatitudinis electoꝛū
oīm gloꝛiā tranſcendenteꝫ. Et
cū sediſſet. i. cū quieuiſſet ꝛ q̄e-
ſceret in ſummo vertice beati-
tudinis. ſemꝑ in illo quieuit ī-
quantū homo poſtq̄ꝫ factꝰ fuit
homo. ſemꝑ em̄ fuit cōpꝛehen-
ſoꝛ. ꝑfectiꝰ tn̄ quieuit ī illo poſt
ſuam reſurrectionē: qꝛ non ſolū
ſcḋm animā: ſed etiā ſcḋm coꝛpus
in quod gloꝛia ſue anime redū-
dauit. acceſſerūt ad eū diſcipu-
li eiꝰ. id eſt. omnes illi electi qui
ſpecialiter dicūt̄ ſcti. ꝛ de quibꝫ
ſpecialiter celebꝛatur iſta feſti-

nitas. Illi em̄ ſicut cum fuerūt
viatores acceſſerunt propi⁹ ad
ſuam ſanctitatem. ſic ⁊ nunc fa
cti comprehenſores: accedunt
propi⁹ ad eius felicitatem. quā
tamen nūq̄ȝ attigerūt. ⁊ aperi-
ens os ſuum docebat eos. Re
uera ieſus chriſt⁹ docuit viator
exiſtens electos ſuos talia per
que potuerunt glorie beatitu-
dinem adipiſci. Docuit enim
eos octo beatitudines. que cuȝ
ei⁹ gratia poſſunt haberi in via
per quas electi ad veram beati
tudinem patrie attingunt. Iſta
autem doctrina ſic eſt tenax in
memorijs beatorū ⁊ ſemper in
eis quaſi recens ac ſi nouiter
xp̄s ſedens ad dexteraȝ patris
eam imprimeret mentib⁹ eoꝝ.
propter quod bene d̄r q̄ ſedens
in ſummo beatitudinis docet
nos ⁊ iā beatos effectos dicēs.
Beati paupes ſpiritu. ⁊c̄. Iſta
beatitudo q̄uis omnib⁹ electis
ſit cōmunis: eſt tn̄ ꝓpria beatis
angelis. q̄ habuerūt pauperem
ſpiritum. i. nō inflantem: nō ſu
perbum. ſic̄ habuerūt demones
nō recognouerūt ꝯditōeȝ na-
ture ſue. idcirco de celo in infer
num corruerunt. Sed beati an
geli non ſupbierunt de excellen
tia nature ſue: ſȝ ꝓpriaȝ paruita
tem ꝯſiderātes meruerūt cōfir-
mari ad verā btitudinē. vnde ⁊
d̄r: q̄m ipſoꝝ eſt regnū celoruȝ.
Sequit̄. Bti mites ⁊c̄. Iſta
beatitudo ⁊ ſi om̄ib⁹ electis poſ
ſit eſſe cōmunis: ſpecialis tn̄ fu
it ſanctis patriarchis. q̄ fuerūt
viri mitiſſimi habentes cor dul
ce ⁊ beniuolū. Patȝ de abrahā
quō ſe habuit ſicut homo mitiſ
ſim⁹ ad Loth nepotē ſuū. Gen̄.
xiij. Quō etiaȝ ſe habuit ad ſa-
ram vxorem ſuā ꝯquerenteȝ de
agar ancilla. G n̄. xvj. Quō eti
am fuit mitiſſim⁹ ⁊ ſumme be-
niuolus in oratione quaȝ fecit
ꝓ ſodomitis. G n̄. xix. Quō eti
am ſicut homo mitiſſim⁹ fuit
prompt⁹ obedire mandato dei
ſup immolatione filij ſui Gen̄.
xxij. Patet ſilr̄ de iacob q̄ tanq̄ȝ
homo mitiſſimus ſe habuit ad
Eſau fratrem ſuū. ⁊ ad Laban
auunculum ſuum. ſicut appa-
ret in G n̄. Idem patet de moy
ſe. de quo d̄r q̄ erat vir mitiſſi-
mus ſup omnes homines qui
morabant̄ i terra. ſic̄ d̄r i libro
Nūeroꝝ. c. xij. Idē etiā de alijs.
Fuerūt em̄ mitiſſimi i iſta terra
morētiū: ⁊ iō terrā viuētiū poſ
ſidēt ⁊ poſſidebūt in eternū. vn̄
⁊ hic d̄r. q̄m ipſi poſſidebūt ter
ram. G Sequitur. Beati
q̄ lugent ⁊c̄. Iſta beatitudo et
ſi ſit cōmunis om̄ib⁹ xp̄ifideli-
bus: p̄cipue viris ꝑfectis. ſpecia
lis tn̄ p̄t dici fuiſſe ꝓphaꝝ. ⁊ vni
uerſalr̄ oīm ſctōꝝ doctoꝝ: q̄ lu
gēt nō ſolū ꝓpria peccata: ſȝ etiā
aliena. exemplū de Samuele q̄
lugebat Saulem. j. Regū. xvj.

exemplum etiam de Jeremia q̇
dicebat Quis dabit capiti meo
aquā ⁊ oculis meis fontē lacri⸗
maꝝ. ⁊ plorabo ⁊c̄. Jere. ix. Di
cit aūt Chriſo. ſuper illo verbo
ꝙ qui peccata ſua lugent beati
ſunt: ſed mediocriter. beatōres
aūt ſunt q̇ nō ſolū ſua lugēt: ſed
etiam aliena: tales cōuenit eſſe
doctores. ipi enim ſicut pecca⸗
tores increpāt verbo: ſic eos de
berent lugere ⁊ ad luctū ꝓuoca
re ſuo exemplo. Reuera qui ſic
lugēt in iſta vita in futura ꝑpe⸗
tuo gaudebūt. vñ ⁊ hic dicitur
qm̄ ipi ꝯſolabunᷣ. ſup ꝯſolatio
ne eterna Sequiᷣ Beati qui
eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā ⁊c̄. Jſta
beatitudo ⁊ ſi omib; ſeruis dei
ꝯueniat. ſpecialis tm̄ videᷣ fuiſ
ſe apoſtoloꝝ xp̄i. Jp̄i em̄ p̄ om
nib; hominib; quos vnquam
mūdus habuit eſurierūt ⁊ ſiti⸗
uerūt iuſticiā. ⁊ habuerūt ſum⸗
mū deſideriū exequēdi ⁊ dilatā
di iuſticiā legis ⁊ euangelij per
vniuerſū orbem. ꝓpter iſtud em̄
ſummū deſideriū diſcurrerūt
ꝑ vniuerſū mūdū nudi ⁊ pau⸗
peres: verbo ⁊ exemplo predicā
tes ⁊ publicantes iſtā iuſticiā
fidei ⁊ mortē duriſſimā ſubie
rūt. Et certe iſti eſuriētes ⁊ ſitiē
tes iſtam iuſticiā non caruerūt
premio. ymmo ꝓ merito ſui ve⸗
hemētis deſiderij refectionem
glorie ſūt ꝯſecuti. vñ ⁊ hic diciᷣ
qm̄ ipi ſaturabūtur. ſup. pane

celeſti. i. beatifica fruitiōe Se
quiᷣ Btī miſericordes ⁊c̄. Jſta
quinta beatitudo ſpecialis vi⸗
deᷣ fuiſſe martyꝝ xp̄i. dicit em̄
Remigiꝰ ſuꝑ iſto ꝟbo ꝙ miſe⸗
ricors diciᷣ quaſi habens miſe
rū cor q: miſeriā alteriꝰ q̄ſi ſuā
reputat. ⁊ de omni pctō alteriꝰ
q̄ſi de ꝓprio dolet Uere ſctī mar
tires fuerūt valde miſericordes
videntes em̄ infideles homīes
excecatos errore ⁊ perfidia: de
miſeria ipoꝝ dolebant ſicut de
ꝓpria. ⁊ intantū fuerūt eis com
paſſi ꝙ ꝓ ipoꝝ ꝯuerſione ad ve
rā lucē qui xp̄s eſt. nō ſolū ſua
tꝑalia ⁊ amicos carnales ꝯtēp
ſerūt: verū etiā ⁊ animas ſuas
poſuerūt ꝑ duriſſima ſupplicia
Nūq̄ȝ fuit in homīb; maior mi
ſericordia iſta. ⁊ ideo non carue
rūt p̄mio. ſȝ ꝓ miſcdia quā ipē
derūt ꝓximis: diuinā miſcdiā
que ꝑ infinitū maior eſt q̄ȝ fue⸗
rit coꝝ miſcdia: ꝯſequi merue⸗
rūt. vñ hic dicitur. qm̄ ipi miſe
ricordiā ꝯſequētur ¶ Se
quitur. Beati mundo corde ⁊c̄.
Jſta. vj. beatitudo videᷣ fuiſſe
ſpecialis ſctōꝝ ꝯfeſſoꝝ: ſiue fu
erūt pōtifices: ſiue nō. Jp̄i em̄
habuerūt corda mūdiſſima. vt
em̄ poſſēt obtinere cordis mū⸗
diciā: ꝯtēpſerunt bona terrena
mortificauerūt ſua corpa. ora⸗
tionib; lacrimoſis. ſupplicaue⸗
rūt dño. ⁊ carnē ſuā. cū vicijs ⁊
ꝯcupiſcentijs crucifigere volu

erũt. Et qm̃ habuerũt mundũ interiorem oculũ. quo ſolꝰ deꝰ ip̃e cernit̃: idcirco obtinẽt illã viſionẽ beatificã. i qua ſm. Augu. cũ annexa dilectiõe eſt tota merces. vñ ⁊ hic dicit̃. qm̃ ipſi deũ videbunt Sequit̃ Beati pacifici ⁊c̃. Iſta. vij. beatitudo videt̃ fuiſſe ſpecialis ſanctorꝝ ⁊ ſctãrũ virginũ. Uera em̃ pax ẽ. ſm Augu. a deo nõ diuidi. ⁊ ſolũ in hijs que dei ſunt delectari Reuera ſcti ⁊ ſctẽ virgines habuerũt ſpecialiter iſtã pacẽ pectoris. fuerũt em̃ pfectiſſime cõiuncti xp̃o. nec vnq̃ȝ fuerunt ab eo diuiſi. vñ de ip̃is dicit̃ infra Apoc̃. xiiij. Q, ſequũt̃ agnũ q̊cũq̄ȝ ierit. Ip̃i etiã ſpreta omni carnali delectatõe in ſolo deo delectari voluerũt. Motꝰ em̃ ſuos cõponẽtes: eos ſubiecerunt rõni. ⁊ edomitꝭ ꝯcupiſcẽtijs ſitiuerunt regnũ dı. ⁊ hoc eſt eſſe vere pacificũ. ſm Aug. De muliere em̃ virgine ⁊ ĩnupta dicit Apoſt. j ad Corꝝ. vij. ꝙ cogitat que dñi ſunt. quõ placeat dño. vt ſit ſctã ſpũ ⁊ corpe. Et certe iſti pacifici nõ carent p̄mio. ymmo p̄ alijs homibꝫ vocant̃ ⁊ vocabunt̃ filij dei. ⁊ h̃ ideo. quia pfectiſſimũ virginẽ. i. xp̃m iheſum dei filiũ: habentes corda ⁊ corpa virginalia imitant̃. vnde ⁊ dicit̃. qm̃ filij dei vocabũtur. Non quidẽ ip̃i ſoli: q2 ⁊ omẽs ciues celici vocant̃ filij dei: ſȝ ipſi ſpecialiter ratione predicta.

I Sequit̃. Beati qui pſecutionẽ patiũtur ꝓpter iuſticiã. ⁊c̃. Iſta. viij. beatitudo omnibꝫ turbis electorꝝ ⁊ electarũ ſeptẽ (de quibꝫ iam dictũ eſt. ⁊ octaue. que eſt iuſtorꝝ oĩm qui non fuerunt ita iuſti ita pfecti ſicut illi. de quibꝫ iam locuti ſumus) comunis eſt. q2 vt dicit Apoſt. ij. ad Thimo. iij. Omnes q̇ pie volunt viuere in xp̃o iheſu pſecutiões patient̃. Uere pſecutionem vel a carne ſua q̄ſi innatã. vel a mũdo illatã. vel a deo inflictã. qui quodãmodo electos ſuos dicitur pſequi qñ infligit eis aliquas tribulationes: vt p ip̃as a vicijs purgẽt̃. Signãter aũt dicit. ꝓpter iuſticiam. Multi em̃ pſecutiones patiunt̃ ꝓpter iniuſticias quas cõmiſerunt. Ip̃os em̃ interdum publica iuſticia punit. ⁊ interdum etiam diuina in hac vita. exemplũ de pharaõe ãthiocho ⁊ herode Iſti enim ꝓpter hoc non fuerũt beati: ſed illi qui patiunt̃ pſecutiones ꝓpter iuſticiam legis ⁊ euãgelij obſeruandã ⁊ in ſeip̃is et in alijs hominibꝫ defendendã. qui ꝓpter iſtam iuſticiam nõ ſequũtur ſuas ꝯcupĩas. nec obediunt peccatoribꝫ. ⁊ diuina verbera patienter tolerant. qꝺ vtriq̄ȝ ꝯmune eſt omnium ſeruorũ chriſti: tales. procul dubio ſunt beati. de iſtis loquit̃ hic chriſtꝰ

et beat⁹ petr⁹ ꝑme ſue cano.iiij.
ca.dicens. Siquid patimī pro
pter iuſticiā bti. Et qm̄ iſta bea
titudo om̄ib⁹ electis hominibus
eſt cōmunis ideo etiā habet cō
mune ꝑmiū.ſ. regnū celoꝝ. vn̄
⁊ h dicit̄.qm̄ ipoꝝ eſt regnū ce-
loꝝ. Qd aūt addit̄ Bt̄i eſtis ⁊c̄
nō eſt ſpecialis btitudo:ſ ʒ iſti⁹
viij.explicatio maioꝛ. Iſte ergo
viij.turbe electoꝝ.quaꝝ quedā
ꝑceſſerūt xp̄i incarnatōeʒ. ange
loꝝ.ſ.pr̄iarchaꝝ.ꝓphetaꝝ ⁊ etiā
multoꝝ electoꝝū. alij vero ſecu
ti ſūt.ſicut apl'oꝝ.martyrū.ↄfeſ
ſoꝛū.ꝟginū.⁊ ml'toꝛū electoꝛuʒ
q̄ iam ſūt in patria .⁊ illi etiaʒ q̄
ſurgent vſqʒ ad finē ſeculi:ſūt ꝑ
figurā ille turbe. de quib⁹ dicit̄
Math.xxj. Turbe que p̄cede
bāt ⁊ que ſequebātur clamabāt
Oſāna.i.o tu chꝛiſte ſalua nos.
Reuera a ꝑncipio vſqʒ ad fineʒ
nō fuit nec eſt nec erit ſal⁹ eterna
alicui niſi ꝑ fidē ⁊ merita iheſu
xp̄i. Bene ergo dicebāt xp̄o cla
mātes oſāna.qm̄ ꝑ ip̄m ⁊ p̄rece
dētes ſuā incarnationē et etiaʒ
ſequētes habuerūt.habēt ⁊ ha-
bebūt ſalutem eternā.q̄ eſt mer
ces eoꝝ copioſa in celis.vn̄ ⁊ in
fine euangelij dicit xp̄s turbis.
Gaudere et exultate . qm̄ mer-
ces veſtra ⁊c̄. Cuius quidē mer
cedis cū turbis ſanctoꝛuʒ oīm
nos ↄſoꝛtes efficiat ip̄e xp̄s do
minus.qui vidēs iſtas turbas
eo modo quo dictum eſt ſupe-
rius.aſcendit in mōtem ſupple
beatitudinis infinite. Ad quā
nos perducat dominus noſter
iheſus xp̄s. Amen.

De dedicatione templi. Sermo primus.

Ecce ego io
hannes. Apoc.xxj.
S Notandū q̄ do
mus dei in nouo teſtamēto ha-
bet multa noīa . Aliquādo em̄
dicit̄ dom⁹ iſta tēplū q̄ſi tectuʒ
amplū ad ſacrificandū deo. vel
dr̄ templū quaſi ad ↄtemplādū
aptum Aliquādo dicit̄ thaber
naculū .eo q̄ eſt dom⁹ militan
tiū ⁊ ꝑegrinantiū. vl' quaſi tha
bernadei ꝓpter diſpenſationē ſa
cramētaliū gratiaꝝ. Aliqn̄ dici
tur cenobiū . q̄ſi inouatoꝛiū. a
cenos grece.qd eſt nouū latine
Aliqn̄ monaſteriū quaſi ↄgre-
gariū multoꝛū in vnum coꝛp⁹.
a monos.qd eſt vnū. ⁊ ſterō qd
eſt ſtatus vel coꝛp⁹ Aliqn̄ mar
tyriū.vt pote cū eſt cōſtructa in
honoꝛe alicuius martyris Ali
quādo dicitur kyriaca.i.domi-
nicalis.qꝛ ibi dn̄o dn̄oꝝ ſeruit̄
Aliqn̄ dicitur baſilica.i. regia.
antiquit⁹ em̄ pallacia regū ba-
ſilice dicebātur:a baſilio rege.⁊
certe in hac domo regi regū ſer
uitur Aliqn̄ ſacrarium vel ſan
ctuarium . ꝓpter ſacra vel ſācta

que ibi aguntur. Aliqñ capella
a capa beati Martini. Reges
enim francorū portabant an-
tiquitus capam illam in bellis
quaſi loco vexilli. ꝛ loc⁹ in quo
cuſtodiebatur dicebatur capel
la. ꝛ cuſtodes ipius dicebantur
capellani. Que quidē nomina
tunc tráſlata ſunt in quibuſdā
regionib⁹ ad eccleſias. que dicū
tur capelle. ꝛ ad pſbiteros. qui
dicunt̄ capellani. Cōmuni au-
tem vocabulo iſte domus que
dicuntur a domate. quod grece
dicitur tectū. vel a domare qua
ſi domantes manere in ſe vna-
nimes: dicuntur oratoria. ꝓpter
orationem eccleſie. ꝓpter chriſti
ani populi congregationem. et
ꝯuocationem que fit in eis. De
iſta domo dixerat ille Jacob ꝑ
figuram. Terribilis eſt locus
iſte Nō eſt hic aliud niſi dom⁹
dei ꝛ porta celi Gene. xxviij.
¶ Nota ꝙ hoc nomen eccle
ſia dicitur de quinqꝫ rebus ſa-
cris. Aliquando enim dicitur
eccleſia domus materialis in q̄
deus colitur ꝛ fidelis populus
congregatur. vnde ꝛ thaberna-
culum ꝛ templum ī veteri teſta
mento aliquando dicebātur ec
cleſie. iuxta illud pſal. In eccle-
ſijs benedicite deo. multo forti⁹
ille que ad hoc temp⁹ gratie de
dicantur. Aliquando dicitur ec
cleſia vniuerſitas militās. que
vulgato noīe eccleſia militans
appellatur Eccleſia eñ grece idē
eſt qꝺ ꝯgregatio latine. ꝛ ꝑ quā
dam anthonomaſiā aꝓpriatū ē
illꝺ vocabulū mō cuicūqꝫ cōgre
gatōi fideliū. de iſta ꝯgregatōe
dicit apl'us quibuſdam epiſco
pis. ſicut habet̄ actuū. xx. Atten
dite vobis ꝛ vniuerſo gregi in
quo vos ſpūſſctūs poſuit epi-
ſcopos regere eccleſiā dī. quā ac
qſiuit ſāguine ſuo ꝛc̄. ꝛ illꝺ etiā
Math. xvj. Sup hāc pe. edi. ec
cleſiā meā. Nec mirū ꝙ cōgre-
gatio xpiano ꝑ dicit̄ eccleſia. qꝛ
etiā ꝯgregatio ꝓpl'i iſrl'itici iter-
dū vocat̄ eccl'a. ſic. iij. Re. viij.
Dīs eccleſia iſrael ſtabat ſup.
cū tēplū dedicabat̄. ꝛ in multis
alijs locis. Aliqñ etiā dicit̄ ec-
cleſia ſtat⁹ ſacerdotalis. vñ di-
xit xp̄s. ſic̄ habet̄ Math. xviij.
Si non audierit te ille qui pec-
cauit ī te poſtq̄ꝫ adhibitis duo
bus teſtibus ipſuꝫ corripueris
dic eccleſie id eſt prelatis. vnde
et vſus inoleuit ꝙ ſoli prelati ꝛ
miniſtri altaris dicunt̄ eccleſia.
verumtamen iſta tertia non di
ſtinguitur a ſecunda. niſi ſicut
caput a corpore. prelati enim in
cluduntur in ipā congregatio-
ne fidelium ſicut caput. ſūt eñ
ipſi pars eminentior corporis
myſtici ideo nomine eccleſie ap
pellantur. Aliquando etiam di
citur eccleſia domus eternalis.
celum ſcilicet empireuꝫ. de qua
domo dicitur in pſalmo. Beati

qui habitant in domo tua dñe ⁊c. De iſta domo poteſt intelligi illud verbum pſal. Cantate domino canticũ nouũ: laus ⁊c. Aliqñ etiã dꝛ eccl'a triũphans. de qua dicit apl'us ꝙ eſt glorioſa eccl'a: nõ habens maculã: neqꝫ rugam:

Item in dedicatione templi
Sermo ſecũdus

Ecce ego iohãnes ⁊c. U Hic preſens lectio incipit. que poteſt diuidi ĩ tres partes. Dicit enĩ Deuteř. xvij. ⁊. xix. ꝙ in oꝛe duoꝝ vel triũ ſtat omne teſtimoniũ. Idcirco iohannes ꝯfirmat ea q̃ vidit de gl'a ſctõꝝ triplici teſtimonio. Primo q̇dem teſtimonio ſui qui hãc viſionẽ vidit. cũ dicit [Ecce ego iohãnes] Scdo teſtĩonio patrũ q̇bꝫ deꝰ reuelauit: ibi [⁊ audiui vocẽ] Tertio teſtĩonio dei q̇ hãc viſionẽ oñdit. ĩ fine lcõis [Et dixit q̇ ſedebat in thꝛono]

Circa p̃mũ ſciendũ ꝙ ipm̃ teſtimoniũ iohãnis exponitur p̃ncipal'r de triũphante eccleſia Exponi ãt p̃t ſecũdario de militante. De triũphante eccl'a tangit. vij. nobiliſſimas ꝯditiões. q̃ꝝ quelibet eſt ĩ ea ꝑfectiſſime. q̃ꝝ p̃ma eſt vnitas. ſcda firmitas. tertia trãq̃llitas. q̃rta incoꝛruptibilitas. q̇nta hũilitas. ſexta interioꝝ gl'e nobilitas. ſeptima exterioꝛ claritas ⁊ venuſtas Propter vnitatẽ q̃ ĩ illa gl'ioſa eccl'a eſt ꝑfectiſſime. dicit Ioh. [Ecce ego iohẽs] Cuiꝰ q̇dẽ teſtimoniũ ẽ credibile nimis. q̇a nõ aſſero niſi viſa: iõ dic̃ [vidi] ſup. ocul' mẽtalibꝫ factꝰ in ſpũ. [ciuitatẽ]. i. ſuꝑnoꝝ ciuiũ vnitatẽ [Ciuitatẽ] q̇dẽ. i. triũphantẽ eccl'aꝫ ſub vna lege viuenteꝫ. ſub vno rege degentẽ. vno cibo fruentẽ. in vno libꝛo legentem. vna luce fulgentẽ. vno ſpũ volẽtem. ⁊ vna laude letantẽ. Hec ẽ iſta ciuitas de qua dꝛ Iſaie. xix. Ciuitas ſolis vocabitur vna:

Propter firmitatẽ autẽ eiꝰ addit [ſanctam]. i. ſtabilem et firmã. Sanctũ enĩ vno modo idẽ eſt qd̓ firmũ ⁊ ſtabile. illa ãt ciuitas ẽ firma ⁊ ſtabil'. dicit ḡ [ſanctã]. i. firmã ſtabilẽ ⁊ ſecurã. qꝛ tũc erit certa ꝙ ñ poterit nec in ꝑte nec in toto a ſuo ſpõſo ſeꝑari. Uñ yſa. xxxij. Sedebit ꝑꝑl's meꝰ in pulchꝛitudine pacis. in tabernaculis fiducie. ⁊ in requie opulenta. Hec eſt illa ciuitas ⁊ illud templum gl'e qd̓ eſt ſanctuꝫ. de q̃ Daniel'. iij. Uel [ſanctã]. i. oĩno mũdã: nõ habentẽ maculã: neqꝫ rugã. ad Eph. v. vt in h̃ vocabulo nõ ſolum notet̃ firmitas: verum etiã ⁊ puritas ſũma ¶ Propter tranquillitatẽ ãt ſubdit [irl'm]

interpretat͛ em̄ viſio pacis. vn̄
glo. Irl'm ir. om̄i quiete ꝛ pace
poſitã. ꝛ deũ. qui eſt vera pax.
videntẽ. tunc em̄ nichil erit qḋ
ei⁹ pacem ꝑturbare poſſit. Iſa.
xxxv. Nõ erit ibi leo. ꝛ mala be-
ſtia nõ aſcendet ꝑ eam. nec inue
nietur ibi. ſibi enim ḋr in pſal.
Poſuit de⁹ fines tuos pacem.
Propter incorruptibilitatẽ au
tem illi⁹ ciuitatis ꝛ ſuoꝝ ciuiũ
ſubiungit [nouam] id eſt. om
nino ĩnouatã. et vetuſtate tam
culpe q̄ȝ pene penitus ablata.
.j. ad Corꝫ. xv. Oportet morta
le hoc induere immortalitatẽ
In illa enim ciuitate non erit
niſi nou⁹ homo: cui ꝑ ꝓphetaȝ
ḋr in pſal. Renouabit͛ vt aqui-
le iuuentus tua. Sed pro-
pter ei⁹ ꝑfectiſſimã recognitio-
nẽ ꝛ reuerentiã qua oĩno ſubij-
ciet ſe deo. addit [deſcendentẽ
de celo] ſup. per recognitõem.
quia recognoſcit ſe habere q̇c-
quid boni habet nõ a ſe: ſed a
deo. Supra enim quarto dicit͛
de ſanctis. q̄ mittebant coro-
nas ſuas ante thronũ domini
dei ſui recognoſcentes. ſup. om
nia bona ſua ab eo ſe hr̄e. Pro
pter interioris aũt glorie nobi-
litatem addit [a deo parataȝ]
ſup. glorioſis aĩaꝝ dotibꝰ. que
ſunt viſio. tentio. dilectio. frui-
tio. in quibꝰ ꝯſiſtit eſſentia bea
titudinis. De quo quidẽ appa
ratu ḋr s̄. xix. Uxor agni pre-

parauit ſe. i. vt a deo prepararet͛
glorioſis dotibus diſpoſuit ſe.
Ipſa em̄ diſponendo ſe ꝑ meri
ta quodãmodo preꝑauit ſe. Il
la tñ preparatio eſt effectiue a ḋo.
iuxta illud ps̄. Paraſti in dul
cedine tua pauperi de⁹. Et ꝓme
ad Corꝫ. ij. Oculus non vidit:
nec auris audiuit: nec in cor ho
minis aſcendit q̄ preꝑauit de⁹
diligentibꝰ ſe. y Sed pro
pter exterioris glorie claritatẽ
ꝛ venuſtatẽ. q̄ ab ĩteriori ꝛ ſub-
ſtantiali gl'a: ſm Augu. redun-
dabit in corꝑa. iuxta illḋ pſal.
Om̄is gloria eius filie reg̃ ab
intus. beat⁹ Johãnes cõcludit.
[ſicut ſpõſam ornatã viro ſuo]
.i. ad ornatũ viri ſui. vel ſic̄ de-
cet virum ſuum. Uel ſicut de-
cet virũ ſuũ. ſ. xp̄m. vel deũ tri-
nitatẽ. Ille ornat⁹ fuit figurat⁹
in ornatu ipſi⁹ Heſter. de q̄ ḋr
Heſter. v. Bene ergo ḋr in ps̄.
de ſuꝑna ciuitate. Glorioſa di-
cta ſunt de te ciuitas dei. Et de
ornamentis iſtis vltimo dictis
exponi poteſt illud quod dicit͛
Iſaie. lij. Induere veſtimẽtis
glorie tue irl'm ciuitas ſancti.
ſup. viri tui. qui eſt ſanct⁹ ſan-
ctoꝝ. Secũdo aũt exponi poſ-
ſunt om̄ia iſta de eccleſia mili-
tante. q̄ eſt ciuitas ꝓpter ciuiuȝ
ſuorũ multiplicẽ vnitatẽ. prin
cipaliter aũt fidei ꝛ euangelice
legis. Ipſa em̄ eſt ciuitas dñi
virtutũ. de qua in pſal. Et ipſa

eſt illa ſpōſa virgo caſta deſpon
ſata xp̄o. de qua. ij. ad Coꝛ. xj.
Et ipa ē ciuitas ſancta. pꝛopter
puritatem quā habet reſpectu
ſynagoge. ⁊ ꝓpter firmitatē. Eſt
em̄ fundata ſuper fundamentū
aploꝝ ⁊ ꝓphaꝝ. qđ eſt xp̄s. ad
Ephe. ij. Jpſa etiā eſt irl'm. ꝓpt̄
pacem ⁊ trāquillitatē quam hꝫ
q̄ꝫuis impfecte in compatōe ad
ſupnā pacē. Jpſa etiā eſt locus
dei. de quo đr in pš. Jn pace fa
ctus eſt locꝰ eius. Jpſa etiaꝫ eſt
noua. ꝓpter ſpūalez innouatio-
nē. filijs em̄ eiꝰ đr in Leuiti. xxv.
cap̄. Nouis ſupueniētibꝫ vete-
ra ꝓijcietis. vel noua ꝓpter pꝛe
ceptoꝝ: ꝯſilioꝝ: ⁊ ſacramētoꝝ
nouitatē. om̄ia em̄ iſta ſunt no
ua reſpectu eoꝛū q̄ erāt in vete-
ri ſynagoga. Jnduit em̄ eccl'ia
nouū hoīem. ſ. ieſum xp̄m. Ad
Ephes. iiij. đr nobis. Jnduite
nouū hominē. Jpſa etiā eſt de-
ſcendens de celo ꝓpter gratiam
baptiſmalē. q̄ ipſam initiauit ⁊
ꝑ quā hꝫ victoꝛiā vicioꝝ. ⁊ que
deſcendit de celo. qꝛ virtus ce-
leſtis. i. diuina ipſam infundit.
ſic exponit Augu. iſtud deſcen
dere de celo. xx. de ciuitate dei.
ca. xvij. Jpſa etiā eſt a deo para
ta ꝑ optimū exercitiū ⁊ ſtrēnui
tatē: q̄bꝫ parat ſe ad obuianduꝫ
⁊ occurrendū ſponſo. de qua ob
uiatione đr Ecce ſponſus ve-
nit: exite obuiā ei. Matth. xxv.
Jpſa etiā eſt ſpōſa oꝛnata ſup.
gratijs ⁊ virtutibꝫ: ſicut decꝫ vi
rū ſuū. De iſto oꝛnatu qui ni-
hil aliud eſt q̄ꝫ decoꝛ virtutum
⁊ moꝝ cōpoſitio. dicit̄ Math.
xxv. oꝛnauerunt lampades ſu
as. Jſta igitur pꝛima particula
p̄ntis epiſtole exponitur pꝛin-
cipaliter de eccleſia triūphante
ſicut patuit. Exponi etiam po
teſt de eccleſia militante. quā-
uis nō ſic ꝓpꝛie ſicut de trium-
phante. ¶ Sequit̄. [Et au
diui vocem magnam] Ubi po
nit Johannes ſcđm teſtimoniū
ꝑ qđ vult ꝯfirmare ea q̄ vidit đ
gloꝛia ſanctoꝝ. ſ. teſtimonium
ſanctoꝛū patrū q̄bꝫ deꝰ reuela-
uit. Eſt aūt ſciendum ꝙ in iſta
particula ly tabernaculū p̄t ac-
cipi ꝓ coꝛꝑe xp̄i vero. ⁊ tunc ex
ponitur hec ſecūda ꝑticula pꝛi
mo de eccleſia triumphante. et
ſcđo de militante. Poteſt etiā
accipi tabernaculū ꝓ coꝛꝑe vir-
gineo matris ſue. ⁊ tūc exponi
tur p̄mo de eccleſia militante.
⁊ ſcđo de triumphante. Uel po
teſt accipi tertio ꝓ eccl'ia mate-
riali. de cuiꝰ ꝯſecratōe annua ſo
lēnitas celebꝛatur. Accipiendo
igitur tabernaculū p̄mo modo
ſcꝫ ꝓ coꝛꝑe xp̄i vero. qđ eſt ideꝫ
tabernaculū. quod apl'us vo-
cat f̄m vnā expoſitōem ampliꝰ
⁊ ꝑfectiꝰ nō manufactum. id eſt
nō huiꝰ creatōis. ad Hebꝛe. ix.
et de quo etiaꝫ đr in pſal. Jn cir
cuitu eiꝰ tabernaculum eius. i.

in circuitu verbi increati corpꝰ
eius. Dicit ergo ſic primo. [Et
audiui]ſup. aure interiori [vo
cem magnā] .i. ammonitionē
ſeu atteſtationē ꝓpheticā. que
dr̄ magna. vel quia a magnis:
vel qr̄ de magnis. i. de celeſtibꝫ
[de throno] id eſt. procedentē
ab illis in quibꝫ deus ſedet. vo
cem quidē [dicentem. Ecce ta-
bernaculū dei] id eſt. corpꝰ xp̄i
verū. vel etiā eiꝰ humanitas to
ta [cum hominibꝫ] ſup. eſt in
gl'a. cū q̇bꝫ ante militauit ī ter-
ra. ſic em̄ xp̄s homo cū ſanctis
habitauit in terra: ita ſemꝑ ha
bitabit cū eis in gl'a. vn̄ ſequit̄.
[Et habitabit cū eis] vt ſup.
dn̄s cum famulis: ⁊ rex cū mi-
litibꝫ ſuis. Unde Ezech. vltio.
Nomen ciuitatis ex illa die dn̄s
ibidem. [Et ipſi populus meꝰ
erunt] glo. in nullo eum offen-
dentes. qđ nō poteſt eſſe in via.
Eccl̄s. vij. Nō eſt hō iuſtꝰ in ter
ra q̇ faciat bonū ⁊ nō peccet [Et
ipſe deus cū eis]ſup. apparens
manifeſte ſm̄ vtrāqꝫ naturam
diuinā. ſ. ⁊ hūanā [erit eorū dn̄s]
ſup. ſm̄ rem ⁊ veritatē ⁊ apparē
tiā. qr̄ nūq̄ recedent ab eo: nec
ipſe ab eis. Que oīa ſumpta
ſūt. xxvj. c. Leuiti. vbi dicit ſic.
Ponā tabernaculū meū in me
dio veſtri. ⁊ nō abijciet vos aīa
mea. Ambulabo iter vos: ⁊ ero
veſter deꝰ: voſqꝫ eritis meꝰ ꝓpl's.
Dicit autem tabernaculū. non
quia in patria ſit neceſſitas mi
litandi. tabernaculū em̄ ꝓpe
eſt domꝰ militantiū. ſed hoc di
citur ad innuendū ſummā fa-
miliaritatem que erit inter de-
um et homines ſanctos. ſicut
ſolet eſſe inter regem et milites
qn̄ ſunt in expeditione pugne.
Hoc eſt itaqꝫ tabernaculū. de
quo dr̄ cuilibꝫ btōrū Iſa. xxxiij.
Oculi tui videbūt tabernacu-
lū qđ nequaq̄ trāſferri poteri
⁊c̄. Et nota ꝙ q̄uis humani-
tas chriſti glorioſa ſit nunc ve
re cum aliquibꝫ hominibus in
gloria: qui forte ſunt ibi ſm̄ ani
mā ⁊ corpꝰ. ſaltē certum eſt ꝙ
ſunt ibi ſm̄ animas. iſta tamē
verba exponunt̄ ꝓprie de huma
nitate xp̄i glorioſa. ꝓ tꝑe iſto qđ
erit poſt iudiciū. ⁊ ſic Johānes
p̄ncipaliter itellexit. A Di
cit etiā ſcđo exponēdo de eccl'ia
militante [Ecce tabernaculū
dei].i. corpꝰ xp̄i verū. ymmo et
humanitas eius tota eſt [cum
hominibꝫ]ſup. in eccleſia mili
tante. Quod quidem fuit verū
quando fuit natus ipſe de vir-
gine. ⁊ q̄diu fuit in terra cōuer
ſatꝰ. Baruch. iij. dr̄ In terris vi
ſus eſt. et cum hominibꝫ ꝯuerſa
tus eſt. De hoc loquit̄ iſte idem
Johānes cū dicit. Uerbū caro
factum eſt. ⁊c̄. Joh. j. Et certe
ipſe chriſtus ex quo fuit factus
homo. fuit ſpecialiter deus fi-
delium. et fideles ſunt pecu-li

ris populus eius. Accipiendo
autem ſecundo modo taberna
culū pro corpore virgineo ma-
tris xpī. quod eſt illud taberna
culum de quo in pſal. ðꝛ. San
ctificauit tabernaculum ſuum
altiſſimꝰ. exponuntur iſta ver-
ba primo de eccleſia militante:
ſub iſto ſenſu [ecce tabernacu-
lum dei] id eſt. virgo beata. q̄
ſm corpus et animā fuit taber
naculum dei [cum hominibꝫ]
ſupple fuit in terra a die ſue na
tiuitatis vſqꝫ ad mortem. Uel
ſic quantū ad triumphantez ec
cleſiam. [Ecce tabernaculum
dei] id eſt. virgo beata eſt [cum
hominibus] ſupple ſanctis in
gloria. Quod fuit verificatum
quando ipſa (vt pie creditur)
fuit in corpore ⁊ anima in celis
glorificata. Et certe ipſius me
ritis ⁊ precibus ipſe chriſtꝰ ha
bitat cum fidelibus. quos ſpe-
ciali modo inhabitat per gra-
tiam. et ipſi ſunt ſpecialis po-
pulus eius. Accipiendo autez
tertio modo ly tabernaculū pro
eccleſia materiali exponuntur
ſolum iſta verba de eccleſia mi
litante. de quo vno modo expo
ni poteſt illud verbum pſalmi.
In ſole. id eſt. in eccleſia militā-
te. que eſt illa mulier amicta ſo
le. de qua Apocal'. xij. que po-
ſuit tabernaculum ſuum in ec-
cleſiam materialem. Exponun
tur autem ſub iſto ſenſu [Ecce
tabernaculum dei] id eſt. eccle
ſia materialis eſt [cum homi-
nibus] ſupple qui ſunt mem-
bra eccleſie militantis. In quo
quidem tabernaculo chriſtus
habitat cum fidelibus ſacra-
mentaliter. et in quo etiam eſt
ipſe deus fidelium. quia in co
parcit ſepe peccatis eorum. et
quia oratōnes exaudit. propter
que etiam ipſi fideles efficiun-
tur deuotior ⁊ peculiarior popu
lus eius. B Sequit̄ quan
tum ad iſtud etiam ſm teſtimo
nium. [Et abſterget deus ⁊c.]
que quidem verba ſm Augu-
ſtinum. xx. de ciuitate dei. capi
tulo. xvij. exponi nō poſſunt ali
qualiter niſi de eccleſia trium-
phante. propter quod apparet
ꝙ principalior eſt totius illius
epiſtole expoſitio ꝑma. vñ dicit
ſic ſe continuans. [tabernacu-
lum dei]. i. humanitas xpī glo-
rioſa eſt ⁊ erit ſup. poſt iudiciū
[cū hominibꝫ glorificatis ī pa-
tria ⁊c. ſicut prius [et] tūc ſup:
[abſterget deus omnez lachry-
mam] id eſt. omnē lachrymādi
cauſam. id eſt. omnem miſeriā
tam culpe q̄ȝ pene. ꝙ ibi nō erit
luctus vbi erit plena gloria [et
mors vltra non erit] ſupple in
celo. nec etiam in inferno. ſi ſu-
matur hic mors ſicut dicit glo
ſa: pro diſſolutione corporis et
anime. accipiendo tamen mor-
tem ꝓ pena grauiſſima que erit

perpetua:erit vtriqꝫ mors in in
ferno.in celis autẽ erit vita op
poſita.i.delectatio infinita.tũc
enĩ erit verũ verbũ aplĩ.j.ad co
rinth.xv.abſorta eſt mors ĩ vi
ctoria[neqꝫ luctꝰ]vllus erit ibi
qꝛ nulla cã lugendi erit in celo
Quattuor eñ de cauſis. dicit
Rabanus.lugẽt hic ſancti. vel
cũ deplorãt pctã ꝓpria.vel cum
etiã pctã aliena.vel qꝛ credunt
multos ad infernũ deſcẽdere.
plagunt etiã ⁊ lugẽt q̃rto ꝑ di-
latione gl'ie ⁊ ꝓlongatiõe pre-
ſentis miſerie Nullũ aũt iſtoꝝ
erit in patria. q̃re nec luctꝰ ali-
q̃s erit ibi. cũ ſepe dicat̃ de infer
no, vbi erit fletꝰ ⁊ ſtridor denti
um.ſic̃ Math.viij.⁊.xiij.[neqꝫ
clamor]ſup.erit ibi ꝓpter timo
rẽ vel incurſũ hoſtiũ [neqꝫ do-
lor erit vltra]ſup.in celo ꝓpter
alicuiꝰ bõi defectũ. Ibi eñ erit
oĩm bonoꝝ aggregatio ꝑfecta
[q̃ ꝑma abierũt].i.q̃ꝫtũ ad ſan
ctos finita vita trãſierũt. ĩ hac
eñ vita fuerũt in lacrimis. ĩ lu
ctu ⁊ clamore cordis ⁊ oris. in
dolore multiplici.ſꝫ ab hac vi-
ta ꝑ mortẽ exiuerũt. Sꝫ q̇d. pꝰ
iudiciũ erit verũ dicere q̃ꝫtũ ad
ſanctos q̃ ꝑma abierũt: ſꝫ in dã
natis ꝑpetuo ꝑmanebũt. Se
quit̃[Et dixit q̇ ſedebat ĩ thro
no] Ubi ponit iohãnes bonuꝫ
teſtimoniũ ꝯfirmatiuũ eorũ q̃
vidit de gl'ia ſctõꝝ.ſ. teſtimoni
um dei q̇ hec oĩa oñdit.dicens.
[Et dixit qui ſedebat in thro-
no].i.xp̃s dominus.vl' etiã de
us trinitas.qui in ſanctis ſuis
ſedet ⁊ q̇eſcit.ſicut in throno ſu
o.[dixit]quidẽ ꝑ angelum mi
hi Johãni fuo ſuo.[Ecce no-
ua facio omnia]ad litterã tunc
mũdꝰ innouabit̃. tunc omnis
vetuſtas abijcietur a ſãctis ho-
minibꝫ.⁊ gl'e nouitas ab aĩabꝫ
gl'oſis ĩ corpa redũdabit. Tũc
enim exhibebit ſibi xp̃s nouaꝫ
ſuã nuptã.i.gl'ioſã eccl'iaꝫ.non
habentẽ maculã neqꝫ rugam.
ſicut apoſtolꝰ dicit ad Eph.v.

Itẽ ĩ dedicatione tẽpli.
Sermo tertius

Ecce taber
naculũ dei cum homini
bus ⁊c̃. vbi ſupra apoc̃.
xxj. E Celebrãtibꝫ dedica
tionem ſeu dedicationis feſtuꝫ
alicuiꝰ materialis eccl'ie. puta
baſilice ſaluatoris. vel baſilice
aplõꝝ petri ⁊ pauli. q̃ ſunt in
vrbe ſeu cuiuſcũqꝫ alterius id ẽ
vbicũqꝫ ſit in eccl'ia militante.
ꝓponit Johãnes diuiniſſimus
ꝑ ipſo feſto dedicationis verbũ
iſtud. Ecce thabernaculum dei
.i.eccl'ia materialꝭ. q̃ eſt dei ta-
bernaculum.ẽ enĩ thaberna ip
ſiꝰ.⁊ cella vinaria.in q̃ ſacramẽ
tales gratias deꝰ ipſe ꝑ ſacerdo
tẽ miniſtrũ diſpẽſat. Iſtud dic̃

tabernaculũ eſt ſup. cum homi-
nib⁹. de cuius q̃dem dedicatõe
celebrãt ipſi homines maximũ
feſtũ. Et eſt ſciendũ q̃ iſtud ṽ-
bũ ẽ excitatiũ ſopite ĩterne ꝺuo-
tionis. Indicatiuũ ĩmenſe di-
lectiõis Confoꝛtatiuum ĩfirme
cõdiciõis. Pꝛĩo dico verbũ
iſtꝺ eſt excitatiuuꝫ ſopite inter-
ne ꝺuotionis. qñ ſup: eſt ſopita
ꝓpter mũdanas occupationes
qñ dicit Ioħ. de materiali ec-
cleſia. Ecce taber. dei. ⁊c. Reue-
ra hoĩes indeuoti ⁊ ingrati de-
bent excitari ad deuotionẽ ⁊ ad
laudẽ dei. qñ dicitᷣ eis q̃ de⁹ in
altis. i. in celis habitat: habet ĩ
terra habitaculũ ſuũ dedicatuꝫ
nouũ. in quo deus vult lauda-
ri ⁊ benedici. nomẽq; ſuũ ſctĩfi-
cari a fidelib⁹ inuocari. ⁊ hoc ꝓpõit
hic ioħes. di. Ecce tabernacl'm
dei. excitetᷣ ergo ꝺuotio nr̃a ad
laudandũ et benedicendũ deũ
Hoc em̃ aduerbiũ ecce eſt ħ ex-
citatiuũ. ſicut in pſ. cũ ꝺꝛ. Ec-
ce nunc bñdicite dñm: oẽs ſer-
ui dñi. Qui ſtatis in domo do-
mini ⁊c. q̃ ṽba pñt hic ꝓꝑꝛie ap-
plicari. Hec em̃ eſt illa domus
in qua habitãt hoĩes q̃ ſũt vni-
us moꝛis ⁊ vni⁹ ꝓfeſſiõis. Que
quidem inhabitatio nõ eſt ſine
dei virtute. iuxta illud pſ. De-
us in loco ſancto ſuo: deus q̃ in-
habitare facit vnius moꝛis in
domo. D Secundo dico
iſtud verbũ eſt indicatiuũ ĩmẽ-
ſe dilectionis. ſcilꝫ diuine. cum
addit. cũ homib⁹. Summa eñ
eſt dei dilectio ⁊ caritas nimia
quã habet ad hoĩes. Ipe em̃ ex
caritate nimia voluit videri in
terris. ⁊ cõuerſari cum hoĩbus
iuxta illꝺ Baruch. 3. In terr; vi-
ſus eſt. ⁊ cũ hoĩb⁹ ꝯuerſatus ẽ.
Poſtq̃ȝ aũt terrã coꝛpaliter de-
ſeruit. ⁊ in celũ aſcendit: noluit
homines dimittere: ſed voluit
in terris fieri materiale tabna-
culum. in quo ipſe eſſet cũ ho-
minib⁹ ꝑ grãm ⁊ ſacramenta-
lem exiſtentiã ⁊ efficaciaꝫ vſq;
ad ꝯſummationẽ ſeculi. Iuxta
illud quod ipe dixit apoſtolis
aſcẽſurus in celũ Math. vlti.
Ecce ego vobiſcũ ſum omnib⁹
diebus vſq; ad ꝯſummationeꝫ
ſeculi. Uex eſt igitᷣ quod ipe di-
cit Prouer. viij. Delicie mee cũ
filijs hominũ. Immẽſa eſt igitᷣ
iſta dilectio qua deus dilexit ⁊
diligit homines. Ipſe em̃ volu-
it ex hominib⁹ gl'iari. ſup. ſm
carnẽ. cum homib⁹ cõuerſari.
ſup. coꝛpaliter ⁊ tpaliter. ꝓ ho-
minibus ĩmolari. ſup. in cruce
Ipſe etiã vult inter hoĩes habi-
tare. ſup. in tabernaculo mate-
rial' eccleſie Eſt ergo ṗmo iſtud
verbũ excitatiuũ ſopite inter-
ne deuotionis. Eſt et ſecundo ĩ-
dicatiuum infinite dilectionis
Tertio dico q̃ eſt confoꝛta-
tiuum infirme condicõis. ſup-
ple hominũ viatoꝛum. Infir-

mi enim ſumus omnes ⁊ fragi
lis condicionis. proni quidem
ad mala. ⁊ tardi ad bona. et cir
cũſepti mlt̄ꝭ hoſtibus. q̄b quã
tum eſt in nobis reſiſtere nõva
lemus. Sed cum audimus ꝙ
deus ipſe qui eſt potentiſſim⁹
eſt eñi omnipotens nomẽ eius
Exodi. xv. ca. ⁊ cuius volunta
ti nulla creatura poteſt reſiſte-
re: habitat nobiſcum. ſicut b io
hannes dicit. ⁊ habitabit cum
eis: certe qui infirmi ſunt: de-
bent accingi robore. ⁊ qui timi
di ſunt: debent timorem depo
nere. ⁊ audaciam recipe: ac ho-
ſtibus reſiſtere cum virtute di.
Filius eniꝫ dei carne aſſumpta
habitauit cum hominibus cor
poraliter quaſi triginta tribus
annis. iuxta illud Johan. p̄mo
Uerbum caro factũ eſt. ⁊ habi-
tauit in nobis. Sꝫ poſtq̄ꝫ aſcẽ
dit in celum. ⁊ ſi deſijt habita-
re cum homĩb⁹ corpaliter. non
tamen deſijt habitare cum eis
virtualiter ⁊ ſacramẽtaliter: ĩ-
mo habitat ⁊ habitabit vſqꝫ in
finem ſeculi per gratiã ⁊ ſacra
mentalẽ exiſtentiã. ⁊ habitabit
eternaliter per gl'iam cum hoĩ-
bus electis. Eccleſia eñi fideliũ
eſt ille mons. de quo in pſalm̄.
dicitur. Mõs in quo benepla-
citum eſt deo habitare in eo: et
enim dominus habitabit in fi
nem. id eſt. ſine fine. quantum
ad homĩes electos. Eſt ergo ter
tio iſtud verbum confortatiuũ
infirme condicionis. Debent
enim confortari cum audiunt
ꝙ deus habitat cum eis. ſicut
pater cum filijs. ſicut rex cum
focijs. ſicut magiſter cum diſci
pulis. et ſicut amicus cum a-
micis. Dicitur ergo. Ecce tab-
naculũ dei cum hominibus. et
habitabit cum eis. ⁊ ip. ⁊c̄.

C Circa primum debem⁹
hic videre duo de tabernaculo
materialis eccleſie. Primo de-
bemus conſiderare materialiſ
tabernaculi debitam venerati
onem. Jdcirco enim dedican-
tur vt deinceps nullis applicẽ-
tur vſibus: niſi diuinis. Hanc
enim venerationem exigit ma-
terialis eccleſia potiſſime con-
ſecreta vt nihil fiat ibi: niſi q̄d
ad laudem eſt et honorem veri
ſacrificij et ad ſalutem ⁊ vtilita
tem chriſtiani populi. ſicut ille
dicit in pſalmo. Circuiui et im
molaui in tabernaculo ei⁹ ho-
ſtiam vociferationis cantabo:
et pſalmum. ⁊c̄. Nõ enim de-
bẽt in ea exerceri mundana ne-
gocia. non teneri placita. nec
mercata. Chriſtus enim eiecit
bis in templo ementes et ven-
dentes: etiam illa que erant ne
ceſſaria in ſacrificijs illius tẽ-
porꝭ. ſicut clare habetur Mat
thei viceſimoprimo capitulo.
et Johãnis ſcd̄o di. Dom⁹ mea
domus orõnis vocabit̄. vos ãt

feciſtis illā ſpelūcam latronuz
multo min⁹ dn̄t ibi eē ſmones
fabuloſi. ludi iocoſi. verba tur-
pia. ꝛ vilia fcā. hanc ergo vene-
ratione exigit marial' eccl'ia. vt
ſolū fiant in illa que dicta ſunt.
Oratoriū enim dicit Aug⁹. ab
orando dicit'. ꝛ ꝑ hoc datur in-
telligi ꝙ in eo nihil dꝫ fieri qđ
deuotas p̄ces orātiū impediat
ꝛ impedire poſſit. alias ex do-
mo dei dicit' fieri ſpelūca latro
num. Querit enim ꝓpheta in
p̄s. d. Domine quis habitabit
in tabernaculo tuo aut quis ꝛc̄
Reſpōdēs ſubdit. Qui ingre-
dit' ſine macula ꝛc̄. Si eniꝫ nul
lus hītat digne in tabernaculo
dei niſi qui ingredit' ſine macu
la. ꝛ opatur iuſticiā. multo mi
n⁹ī eo digne hītat q̇ p⁹ ꝗꝫ ingreſ
ſus fuerit: ſe ipſum verb' ꝛ fact'
maculat. ꝛ opat' iniuſticiā. di-
cit enim propheta alibi in p̄s.
ꝙ domum dei decet ſanctitudo
in lōgitudine dieꝝ. felix eſt igit'
ille qui poteſt dicere illud aliđ
verbum p̄s. Domine dilexi de-
corem domus tue: ꝛ locum ha
bitationis glorie tue. Et certe
ille glorioſus princeps conſtā
tinus ideo multis ꝓuilegijs do
tauit marfiales eccleſias. vt ſꝑ
in digna veneratōne habeātur.
Et nimirum ſic quilibet debet
diligere ꝛ ſeruare decorem ꝛ ho
norem iſtius thabernaculi: ſi-
cut ipſe in p̄s. dicit alibi. Quaꝫ
dilecta thabernacula tua domi
ne ꝛc̄. ¶ Secundo debem⁹
conſiderare material' taberna-
culi myſticam ſignificationem
Iſtud enim materiale thaber-
naculum ſignat quītuplex ta-
bernaculum. de quib⁹ debem⁹
cōſiderare iugiter. p̄cipue cum
celebram⁹ dedicationis feſtum
Signat enim thabernaculum
virginale. in q̄ dei fili⁹ habita-
uit corꝑaliter ꝛ temporaliter. ſ.
virginē matrē ſuam. de q̄ dicit
ipa Ecci. xxiiij. Qui creauit me
requieuit in tabernaculo meo.
Signat etiam thabernaculuꝫ
ſingulare. in q̄ habitat dei fili⁹
ꝑſonaliter id ē qđ ſibi vniuit ꝑ
ſonaliter. ſ. humanitatem ſuam
quam vocat apoſtol⁹. ſecūduꝫ
vnā expoſitionē. ad heb. ix. tha-
bernaculum ampli⁹ ꝛ ꝑfecti⁹.
et non manufactū. i. humano
opere fabricatum. De iſto etiaꝫ
thabernaculo dicit ꝓpheta ī p̄s
Thabernaculū eius in circui-
tu eius. ſignans ad litteram di
uinitatem. Signat etiam tha-
bernaculum generale. in q̄ chri-
ſtus ſemper habitat virtualiter
ꝛ ſacramentaliter. ſcilicet eccle
ſiam militantem. de qua poteſt
exponi pſalmus In ſole poſuit
thabernaculum ſuum. In ſole
quidem id eſt in ſplendore fiđi
ꝛ feruore dilectionis. De h̄ etiā
dicebat quilibet vir iuſtus in
veteri teſtamēto illđ p̄s. Trāſ-

ſbo in locuꝫ tabernaculi admi
rabilis vſqꝫ ad domū dei. Si-
gnat etiā tabernaculum eterna
le. in quo deus apparet ꝑncipa
liter. ⁊ videtur facialiter. ac ha-
bitat cum ſanctis familiariter
⁊ ipe cum eo feliciter. Illud eſt
tabernaculū. de quo dicit apo-
ſtolus ad Hebreos. viij. ꝙ ip-
ſum fixit deus. ⁊ nō homo. In
iſto autem tabernaculo ſūt mľ
ta tabernacula. id eſt multa pre
mia ſm diuerſa merita. de qui
bus habetur Luce. xvj. Facite
vobis amicos de māmona ini-
quitatis: vt cum defeceritis re
cipiant vos in eterna taberna-
la. Signat etiā tabernaculum
ſpūale. ī quo deus habitat ſpi-
ritualiter per grām. ſ. mentem
humanā. in qua deus libenter
habitat. libēter cenat. ⁊ dormit
et penſat. Et de iſto tabernacu
lo qꝫ maxime debemus conſide
rare maxime in iſtis feſtiuitati
bus dedicationū. quia ſm Au
guſti. in quodā ſermone. Quo
tienſcunqꝫ feſtiuitatē templi vľ
altaris celebramus: ſi fideliter
ac diligenter attendim⁹: ſi iuſte
ac ſancte viuimus: quicquid ī
templis manufactis agitur: to
tum in nobis ſpūali edificatōe
completur. Non enim menti-
tus eſt ille qui dixit. Templuꝫ
dei ſanctum eſt: quod eſtis vos
ꝑma Corinth. iij. Unde illa. xij
que fiunt per epiſcopos in de-
dicationibus eccleſiarū materi-
rialium ſignant alia duodeciꝫ
que ſpiritualiter debent fieri in
tabernaculo mentis noſtre. ſic
notaui ſuperius in ſanctorali
maiori in feſto purificationis
ſuꝑ iſto verbo epiſtole. Veniet
ad templū ſanctū ſuum. Ideo
ſm eundē Augu. qntum poſſu
mus cum dei adiutorio labo-
rare debem⁹. ne de⁹ noſter in tē
plo ſuo. hoc eſt in nobis ipis ī
ueniat quod oculos ſue maie-
ſtatꝭ offendat. Sꝫ habitaclm
cordis noſtri vacuet vicijs: et
virtutib⁹ impleat. claudat dia
bolo: ⁊ aperiat chriſto. Aperia
tur dico bonis opib⁹. ſicut em̄
malis opib⁹ quaſi quibuſdam
ſerꝭ ⁊ vectib⁹ vite nobis ianua
claudit: ita procul dubio boniſ
operibus aperitur. Hoc ē illō
tabernaculū mentis humane.
de quo dicitur Job. xj. Si non
manſerit in tabernaculo tuo i-
iuſticia: tunc leuare poteris fa
ciem tuam abſqꝫ macula ⁊c: et
de eodem loquitur idem Job
xxix. caplo. Quando ſecreto de
us erat ī tabernaclo meo. Sic
igitur iſta quattuor ſunt conſi
deranda circa materiale taber-
naculum. precipue in feſtis de
dicationum.

Item de animabus. Sermo primus.

De animabus

BEati mor
tui qui in domino mo
riunẗ. Apoc. xiiij. k
Contra hoc ſic arguiẗ. Si
enim moriunẗ. iam nõ ſũt mor
tui. ⁊ ſi mortui ſunt. non mori-
antur. ad hoc poteſt reſponde-
ri dupliciter. Primo ſic. corpꝰ
humanum non tm̃ diciẗ mor-
tuum ꝓpter priuationem vite.
verum etiam ⁊ ꝓpter mortem
ipſam. i. neceſſitatez moriendi.
dictum enim fuit pͥmo homini
In quacunqꝫ hora comederis
morte morieris id eſt mortalis
eris. ⁊ addictus neceſſitati mo
riẽdi. vt apoſtolꝰ dicit ad Ro.
viij. ꝓpter iſtam mortalitatem
Corpus mortuum eſt propter
peccatũ. i. mortale ꝓpter pecca-
tum ⁊ neceſſario moriturũ. Se
cundum hoc igitur ſic exponi
poteſt. mortui id eſt mortales
homines. ⁊ neceſſario. ſup. qui
moriũtur ꝑ priuationẽ vite cor
poralis. ac anime a corpore ſe-
parationez. in domino id eſt ĩ do
minice fidei ꝯfeſſione in deuota
ſacramẽtorum preceptione ⁊ ĩ
vera non ficta peccatoꝝ cõfeſſi
one. ⁊ in bonorum tẽporalium
ꝓpter xp̃m largam pauperibuſ
diſtributionez. beati ſup. ſũt ta
les. etiã h vel ſaltem in re. vel ĩ
certa ſpe. Omnes tales vtiqꝫ
poſſunt dici beati q̄ ſunt ab om
ni hoſte ſecuri. ab omni ꝑiculo
liberi. ab omĩ pena expediti. vel
ſaltem cito expediẽdi: ⁊ de cele-
ſti gl'a certi. Taliũ enĩ mors ni
hil aliud eſt q̄ꝫ carnis ruptõ. ꝑe
grinationis terminus. laquei
ꝯtritio. finis exilij. laboris me-
ta. ꝑiculi euaſio. ruinoſe domꝰ
exitꝰ. deſcenſus de equo p̃cipiti
reditꝰ ad patriã. paterne heredi-
tatis inueſtitõ. victoria pugne.
exterminatõ miſerie. ianua vite
ꝓpter q̄ in p̃s. dicitur. Precioſa
in cõſpectu domini mors ⁊c̄
L Hic nota q̄ quiqꝫ ſũt mor
tes. quaꝝ due ſunt male ⁊ due
bone. ⁊ quĩta indifferẽs. poteſt
enim eſſe bona ⁊ mala. Prima
mors mala eſt mors culpe. que
idcirco mors diciẗ. quia ſepat
animã a deo q̄ eſt eius vita. Iſa
ye. lix. Iniquitates veſtre diui-
ſerunt inter vos ⁊ deũ veſtrum
De iſta morte dicitur Sapiẽ-
primo. q̄ deꝰ mortem nõ fecit.
gloſa. id eſt peccatũ. ſed impij.
. i. adam ⁊ eua manibꝫ ac verb
accerſierũt eam Manibꝰ quid
quas extenderunt ad pomũ ve-
titũ. ⁊ verbis. quibus eua male
dyabolo reſpondit. Secunda
eſt mors gehenne. que ideo di
citur mors eterna. quia eſt ibi
ſine fine multo maior cruciatꝰ
q̄ꝫ ſit ĩ morte corporali. De iſta
morte diciẗ in p̃s. Mors pecca
torũ peſſima Mala quid ꝓpter
penaꝝ diuerſitatẽ Peior ꝓpter
penaꝝ acerbitatẽ. Sꝫ peſſima

ꝓpter penarū ꝯhennitatē. Hec
dicit᷑ mors ſecūda. de qua. ſu-
pra ſecūdo ꝛ infra.xx. Beat⁹ et
ſanctus qui habꝫ partem in re
ſurrectōne prima. In hijs ſecū-
da mors non habet poteſtatem
ſecūdum gloſaꝫ.i. damnatio e-
terna. Iſta dicitur mors ſecun
da reſpectu prime. quia ſequit᷑
ex illa ſicut effectus ex cā. Mor
tui eūm morte pᷓma moriuntur
morte ſecūda. ſed nō in dn̄o: ſꝫ
oīno ſine dn̄o. ꝛ iō nō bti: ſꝫ mi
ſeri. Iſte due mortes ſūt male.
vt dc̄m ē. ꝛ iō ſunt oīno fugien
de ꝛ abhorrēde. Cōtra q̄s ſunt
duo remedia ꝑcipua. ſcilꝫ ele-
moſina. ꝛ obediētia. De elemo
ſyna dr̄ Thob.iiij. Elemoſyna
ab omni pctō ꝛ morte liberat. ꝛ
nō patit᷑ aīas ire in tenebras.
De obediētia dr̄ Ezech.xviij. Fi
lius iuſtus iudiciū ꝛ iuſticiaꝫ
opat⁹ ē. oīa ꝑcepta mea cuſtodi
uit. ꝛ fecit ea: vita viuet ꝛ non
morie᷑. Per iſta igit᷑ duo vitā
tur due mortes male: ꝛ acqui-
rit᷑ duplex vita eis ꝯria. ſcilꝫ vi
ta grē ꝯ mortē culpe. ꝛ vita gl'e
contra mortē iehēne. Tertia āt
mors q̄ bōa ē: eſt mors q̄ hō pec
cato morit᷑. ꝛ pctm̄ ſibi. q̄ fit ꝑ
virtutē pnīe. q̄ ſi tres ꝑtes ha-
beat. ſ. ꝯtritōem. ꝯfeſſionē. ꝛ ſa
tiſfactionē: pctm̄ deſtruit. ꝛ in-
ſtrumentū peccādi mortificat ꝛ
occidit. ſicut dicitur ad Coloſ
ſenſes tertio cap. Mortificate
membra veſtra que ſunt ſuper
terrā ꝛc̄. De iſta morte dr̄ Ro.
vj. Qui mortui ſumus pecca-
to: quomodo adhuc viuemus
in illo. Quarta autem mors q̄
eſt bona: ē mors qua homo mo
ritur ſpiritualiter mūdo. ꝛ mū
dus ſibi. Quam quidem mor
tem operatur ingreſſus religi-
onis. contemptus mundi. vo-
tum continentie. ꝛ profeſſio re
gularitatis. De qua ad Coloſ-
ſenſes tertio capitu. Mortui
eſtis. et vita veſtra abſcondita
eſt cum chriſto ī deo. Sic mor
tuus fuit Paulus qn̄ dixit ad
Galathas ſexto capitu. Mihi
mundus crucifixus eſt. et ego
mundo. Quinta autē mors: q̄
eſt mors indifferens: eſt mors
nature qua moritur corpus in
ſeparatione anime. de qua dic
tur ad Hebreos nono capitu.
Statutū eſt hominibus ſemel
mori. Modo dico applican-
do ad ꝓpoſitū ꝙ mortui. ſupple
morte tertia. qua quis morit᷑
peccato per veram penitentiaꝫ
vl' morte quarta qua quis mo
ritur mundo per votum profeſ
ſionis et regularem obſeruan-
tiā. q̄ꝛ ꝑmi ſūt oēs boni xp̄iani
adulti dico. Scđi aūt ſūt omnes
boni religioſi. omnes dico ſic
mortui qui ī domio. id eſt. ī cō
feſſione domini. vel per carita
tem exiſtētes ꝛ manentes ī dn̄o
id ē ꝑ dn̄o. vel ꝓpter dn̄m. ſicut

martyres moriũť. ſup. corpora
liter. beati ſup. ſũt omnes tales
beati quidem iam beatitudine
anime: ⁊ tandem erunt beatitu-
dine corporali. De iſtis omnibꝫ
morientibus in domino poſſũt
dici iſta omnia q̄ ſuperius de-
morte bona ſũt ſcripta. Mor-
tui autem ꝓma .ſ. morte culpe
et finalis impenitentie .qꝛ cuꝫ
moriũtur corporaliť nõ moriũ
tur in domino: ſed omnĩo ſine
domino. ideo tales poſt mortẽ
corpis non ſũt nec erũt vnq̄ꝫ be
ati: ſed ſemper miſeri. tranſeũt
enim a morte ꝓma. que ẽ mors
culpe ad morteꝫ ſecundam q̄ ẽ
damnatio

Item de animabꝫ
Sermo ſecũdus

Beati mor-
tui qui in domino mo-
riunť vbi ſupra Apoc.
xiiij. M In hoc verbo bre
uiter tria innuuntur videlicet.
Nature caſus terribilis. Gra-
tie ſtatus laudabilꝰ. Glorie fru
ctus optabilis. Primũ autem
innuiť in calamitate mortꝭ. Se
cundũ in ſecuritate finis. Ter-
tium autẽ in ꝑhennitate merce
dis. Primo dico tangiť hic na
ture caſus terribilꝰ i calamitate
mortis. cũ diciť. mortui. Mor
tui dico ꝓpter ꝓuationẽ vite na-
turalis. vel neceſſitatem moriẽ
di. Reuera magnꝰ eſt iſte caſꝰ
nature humane q̄ cadit a vita
naturali in mortem. q̄ caſu na-
tura cecidit ⁊ cadit in omnibꝫ
hominibꝫ. Quis eſt homo qui
viuet et nõ videbit mortem ⁊c̄.
in p̄s. q. d. nullus. nã ⁊ prophe-
te mortui ſũt Jo. viij. ⁊ dei filiꝰ
mortuus fuit . ſicut ſcriptura
clamat. ⁊ fides catholica tenet
Magnꝰ etiã fuit caſus nature
humane que cecidit in primis
hominibus ab ĩmortalitate ad
ſtatũ miſerie .i. ad neceſſitatem
moriẽdi. q̄ fuit ⁊ eſt ⁊ erit in oĩ
hõine ꝓpter primi hominis pec
catũ. Eſt enĩ corpꝰ noſtrũ mor
tale ⁊ corruptibile. ſm apoſto-
lũ. j. ad corin. xv. Quocũqꝫ mõ
ſũatur ergo h̄ mortui. vlꝰ ꝓ ꝓua
tione vite naturalꝰ. vel neceſſita
te moriendi. caſꝰ maxius ẽ na
ture humane ⁊ ſũme terribilis
quia ſm Ariſto. mors eſt vlti-
mũ terribiliũ. De iſta morte na
ture humane ĩminente ⁊ ſũme
terribili poſſunt dici q̄tuor ĩ ſũ
ma q̄ oẽꝫ hoĩeꝫ debẽt mouere
debent etiã cũ reddere ſollicitũ
ad taliter viuenduꝫ vt bene poſ
ſit mori. ⁊ poſtea viuere ĩeternũ
Eſt eniꝫ mors caſus nature no
ſtre flebilis ⁊ lamentabilꝰ. nã eiꝰ
curſus eſt neceſſariꝰ ⁊ ineuita-
bilis. Eius motus ſubitus eſt
⁊ ĩperceptibilis. Eius morſus
eſt rabidus ⁊ incurabilis. Eius

ſtatus eſt horridꝰ ⁊ inpmutabi
lis. Eſt dico mortis curſꝰ neceſ
ſariꝰ ⁊ incuitabilis. dicit enim
apoſtolꝰ. ad heb. ix. ꝙ ſtatutum
eſt hominibꝫ ſemel mori. Uere
ſtatutū in penā grauiſſimā ꝓpt
pcṁ pmorū parentū. Jſta enī
eſt lex adam dñe deus ſicut dici
tur. ij. Regū. vij. Lex quidez li-
gans omnē hominē. q̄ nunquā
habuit nec habebit quātū ad a-
liquē hoīem exceptionē. Jſtā eī
mortalitatem ⁊ moriendi neceſ
ſitatem trāſfuderūt pmi paren
tes in oēs poſteros. qꝛ peccaue
runt. ſicut tranſfudiſſent īmor-
talitatem ſi nō peccaſſēt. Dico
etiā ꝙ mortis motꝰ eſt ſubitus
⁊ imppceptibil'. nihil eī ſm ſene
cā eſt morte certius. ſed ꝓculdu
bio nihil eſt incertiꝰ hora loco
et modo mortis. Neſcit homo
finē ſuum. dicit ſapiens Eccs
ix. Uere neſcit homo quantuz
ad tempus nec q̄ꝫtum ad locū
nec q̄ꝫtum ad modum. Quis
eṁ poteſt ſcire quando morieť
vel vbi. vel qualiter. vtrū ſcili-
cet bene vel male. ꝓpter q̄d dic̄
ſapiens Ecc̄i. xviij. Ne verearſ
vſꝫ ad mortē iuſtificari. A ma
ne enī vſqꝫ ad veſperā īmuta-
biť tempus. Tps quidē viuen-
di in tempꝰ moriendi. tempus
merendi in tempus mercedem
percipiendi. Uiuus ḡ ⁊ ſanus
debet homo confiteri ⁊ cōuer-
ti ad dominum. ⁊ non expecta

revſqꝫ ad horam mortis. quia
ſubito venit mors. ⁊ dum non
ſperatur. et neſcit homo vtrum
ſuſtineat diuina iuſticia ꝙ be
ne moriatur. quia ſm Augu-
ſtinū. hac animaduerſione per
cutitur peccator. vt moriēs ob
liuiſcatur ſui qui dum viueret
oblitus eſt dei. Mortis etiam
morſus eſt rabidus ⁊ incurabi
lis. Dicit enim ſapiens Eccle-
ſiaſtici. x. ca. Homo cum mo-
rietur hereditabit ſerpentes et
beſtias ⁊ vermes. Placeat do:
ꝙ anime noſtre habeant poſt
mortem meliorem hereditatez
q̄ꝫ corpora noſtra ſunt habitu
ra. Hereditabūt enī forſan be-
ſtias aquaticas vel terreſtres.
que ip̄a deuorabunt. Serpen-
tes etiam et vermes que ip̄a ro
dent et in ip̄is requieſcent. Mor
tis etiam ſtatus eſt horridus ⁊
impermutabilis. non enim eſt
aliquis qui ſit reuerſus ab infe
ris. Sap. ij. ca. ꝓpter quod dixit
illa prudens mulier. ij. Reguz
xiiij. ca. Omnes morimur et q̄-
ſi aque dilabimur in terram q̄
non reuertentur. Homines va
dunt ad mortem. vadunt etiā
vt ſtercus ⁊ terra maneant. et
nullus inde reuertitur ſup ter
ram Caſus igiť iſte nać mľtuz
eſt terribilis. plenus enim ē ca
lamitate et miſerijs. O pecca-
ti ſtipendium. o nature debitū
o vltimum terribiliū. Sic igiť

pꝫ primū ꝙ ī hoc ṽbo innuit̄ na
ture caſus terribilis in calami
tate mortis. que datur intelli-
gi. cum dicitur mortui. N
Secundo innuitur gra-
tie ſtatus laudabilis in ſecuri-
tate finis. cum additur. qui in
domino. ſupple per gratiam et
caritatem manentes: moriūtur
ſupple corporaliter. mors eniꝫ
humane nature finis eſt. tunc
autem finis iſte ſecurus eſt cuꝫ
homo qui moritur: per gratiā
et caritatem manet in domino
talis enim ſecurus eſt de adipi
ſcenda btitudine etna. qꝛ preci
oſa in conſpectu domini mors
ſanctorum eius. in pſalmo. Be
ne ergo innuitur hic gratie ſta-
tus laudabilis in ſecuritate fi
nis cum dicitur. qui in domio
moriuntur. Qui eniꝫ in domi-
no moritur: non dubium quin
ſit in gratie ſtatu. qui eſt mltuꝫ
laudabilis. ac pec hoc non du-
bium quin eius finis ſit mul-
tum ſecurus. Sciendum autē
ꝙ illi moriuntur in aperta con
feſſione fidi domini. In firma
expectatōne glorie domini. In
ſecura dilectione bonitatis do
mini. In perfecta impletōe mā
datorum domini. In plena re
quiſitione. que fit per dignam
penitentiam. In deuota perce
ptione corporis domini. In ve
ra recognitione paruitatis ꝓ-
prie: et magnitudine domini.

In larga diſtributione bonoꝝ
ſuorum pauperibus domi. Et
in quibuſdam aliјs que placi-
ta ſunt domino ꝛ neceſſaria ac
quiſitionis ſalutis domini. Et
dicit neceſſaria adultis homi-
nibus ad huiuſmodi facultatē
quoniam vbi non eſſet poſſibi-
litas ſufficeret ſine exteriori ope-
re bona voluntas. Reuera qui
libet homo qui ſic moritur in
domino: habet finem ſecurum
et de ipſo argumentum euidēſ
eſt ꝙ vixit in domino. quoniaꝫ
ipſe poteſt dicere illud pſalmi-
ſte cum moritur. Prouidebaꝫ
dominū in conſpectu meo ſem
per. id eſt cum vixi: ſemper ha-
bui deum pre oculis. quoniam
a dextris ē mihi. ſupple. nūc cū
morior: ne cōmouear: ab eius
ſupple dilectione per aliquam
demonum temptationeꝫ. Pro
pter hoc letatum eſt cor meum
ſupple interius. et exultauit li-
gua mea. ſupple exterius. inſu
per ꝛ caro mea requieſcet ī ſpe.
ſupple glorioſe reſurrectionis
Quoniam non derelinques a-
nimā meam in inferno. id ē. in
purgatorio ſemper. nec dabis
ſanctum tuum. id eſt me tua gͣ-
tia ſanctificatum: videre. id eſt.
experiri corruptionem. ſupple
ſempiternam. Notas mihi fe-
ciſtis. ſupple. cum viuerem: vi
as vite. id eſt mandata tua. ad
implebis me leticia cum vultu

tuo.ſupple perpetue videndo.
Jn cuius quidem conſpectu e-
runt perpetue delicie. vnđ ſub
dit.delectationes ĩ dextera tua
vſqꝫ in finē.id eſt ſine fine. Po
teſt et dicere illđ aliđ pſal. Tu
illuminas lucernam meam:
domine deus meus illumina
tenebras meas.naturales. ſup
ple vt te facie ad faciem videā.
Quoniam in te.id eſt in virtu-
te tua eripiar a temptatiōe.quā
ſupple demones mihi conātur
incutere.et in te deo meo tranſ-
grediar murum.ſcilicꝫ tempta
tionum ⁊ laqueorum que de-
mones obijciunt mihi. Jtēꝫ cū
eſt propinquus exitui anime
de corpore poteſt dicere etiam
illud aliud pſalmiſte. Diſrupi
ſti domine vincula mea .ſupple
quibus anima mea alligaba-
tur corpori:tibi ſacrificabo ho
ſtiam laudis.Et iterum illđ a-
liud pſalmiſte.quando anxia-
tur anima pro egreſſu. Libera
me domine a perſequentibus
me:quoniam confortati ſūt ſu
per me.Educ de cuſtodia ani-
mam meam.vel de carcere.ſm
aliam tranſlationeꝫ ad confitē
dum nomini tuo.vel vltimo il
lud aliud pſalmi. Portio mea
domine ſit in terra viuentium
Et vide in gloſa. ſi placet tibi.
quante virtutis ⁊ efficacie eſt
verſiculus iſte ipſius pſalmi-
ſte.Diſrupiſti domine vincu-
la mea. tibi ſacrificabo hoſti-
am laudis: et nomen domini ĩ
uocabo.quando dicitur in ho
ra mortis.Jlli ergo qui mori-
untur ĩ domino eo modo quo
dictum eſt.poſſunt dicere iſta
verba et plura alia ꝗ ſumi poſ-
ſunt de canone ſacro. D

Notandum autem ꝙ illo-
rum qui moriuntur in domi-
no:quidam ſtatim euolant ad
patriam ſine aliquo purgato-
rio.ſicut pueri baptiſati. ſicut
martyres laureati. ſicut etiam
penitentes penitentia perfecta
Jn ſignum quorum aperti ſūt
celi chriſto ieſu baptizato.ſicut
euidenter apparet Luce tertio
capitulo. Et ſancto Stephano
prothomartyre lapidato.vt ha
betur Actuum ſeptimo capi-
tulo .Hi eĩ omnes moriuntur
cum Abraham et yſaac in ter-
ra promiſſionis.de quorum ꝗ-
libet dicit ſanctus Lucas Ac-
tuuꝫ ſeptimo capitulo: obdor-
miuit in domino.De iſtis om
nibus fuit celebrata heſterna fe
ſtiuitas.vnde pro illis non o-
portet orare.⁊ forſan iniuria fi
eret eis.quia ipſi valde ſunt bo
ni.quia tamen nobis incertuꝫ
eſt:non eſt ſine fructu oratio.
conuertetur enim in ſinu ipſi-
us orantis.Alij auteꝫ ſunt qui
non ſtatim euolant: ſed vadūt
ad ipſum purgatorium. ſic illi
qui nō perfecerunt ſuam peni-

tenciam. vel qui addiderunt ve
nialia. que omnia oportet vel
perfici quantum ad penitenti
am. vel omnino deleri q̄ntum
ad venialia. vt ſic ipſi tandem
ſint ſalui: ſic tamen quaſi per
ignē. ſicut dicit apoſtolus pri-
me Cor. tertio. Iſti moriūtur
cum iacob ⁊ ioſeph in terra egi
pti. quorum oſſa fuerunt trāſpor
tata in terrā pmiſſiōis: in ſignū
q̄ anime eorū poſtq̄ꝫ purgate
fuerint: transferent in paradi-
ſū. De iſtis omnib⁹ fit hodier
na cōmemoratio. ⁊ illi iuuant
per ſuffragia eccleſie et elemoſi
nas ac orōnes viuentiū. qui di
cuntur mediocriter boni. quia
ſunt in caritate ⁊ ſine peccato
mortali. ⁊ mediocriter mali. q̄r
habent aliquid ad purgandū
ꝓpter quod ſunt ad penitentiā
aliquā obligati: quibus obſtā-
tibus nō poſſunt ingredi curiā
paradiſi. ꝑcipue autē fit hodier
na cōmemoratio pro illis q̄ nō
habent carnales amicos p q̄s
iuuent ſpecialiter. Idcirco or-
dinatū eſt q̄ in iſta die p ſuffra
gia generalia adiuuent. Pro i-
ſtis ergo orandum eſt efficaci-
ter. quia vt dicitur in ſecundo
libro Machabeorum duode-
cimo capitulo. Sancta et ſalu
bris eſt cogitatio pro defunctis
exorare vt a peccatis ſoluantur
Per alia etiam ſuffragia. vtpo
te per elemoſynas ſubueniri eis
debet. Quilibet enim ipſorum
dicit illud Iob decimonono ca
pitulo. Miſeremini mei. miſe
remini mei. ſaltem vos amici
mei. quia manus domini te-
git me. ⁊c. Et quilibet eorum
dicit cuilibet noſtrum illō Ge
neſis quadrageſimo capitulo.
Memento mei cum bene tibi
fuerit. et facies mecum miſeri-
cordiam vt ſuggeras pharaoni
.i. deo. vt educat me de carcere
iſto. Iſti ergo om̄es iuuādi ſūt:
quia proſunt eis ſuffragia no-
ſtra. quia mortui ſunt in domi
no. De reprobis autem qui
mortui ſunt non in domino. et
ſine illis que placent domino:
non eſt curandum. quia valde
mali non ſunt in ſtatu in quo
poſſint eis proficere noſtrā opa
bona. Sunt enim illi quib⁹ di
cetur in die iudicij illud Apo-
calipſis vltimo capitulo. foris
canes ⁊ venefici. et impudici.
et homicide. et ydolis ſeruien-
tes. et omnis qui amat et facit
mendacium. Iſti omnes ſūt fi
gurati per iſtos qui fuerūt mor
tui in deſerto. quorum nullus
legitur fuiſſe tranſlatus in ter-
ram promiſſionis. In ſignum
q̄ iſti qui moriuntur in pecca
to mortali. quod per deſertū
interdum intelligitur. et qui a
gratia deſeruntur: nunq̄ꝫ tranſ
ferentur in celum. Sunt enim
de illis de quibus in pſ. dicitur

Pluet ſup peccatores laq̄os:
ignis ⁊ ſulphur ⁊ ſpūs pcellaꝝ
⁊c. Sequit̄ tertiū vbi innuit̄
fructus glorie optabilis in per
hennitate mercedis. quā tāgit
vox celeſtis cū dicit de morien
tib⁹ in dn̄o ꝙ ſtatim poſt mor/
tem ſunt beati. ſup. nūc beati/
tudine anime. ⁊ tandez erunt
beati beatitudine etiā corporiſ
que bene dicit̄ btītud o pfctā. q̄
eſt vita eterna. Iſti enī ſunt illi
de quibus dicit̄ Apoca. xix. ca.
Beati qui ad cenā nuptiarū a/
gni vocati ſunt. ⁊ illud aliud A
poca. vlti. Beati qui lauāt ſto/
las ſuas. i. anīas ⁊ corpa in ſan
guine agni. vel in ſacramentis
eccleſie habētibus efficaciam ī
ſanguīe agni. ſ. chriſti vt ſit po
teſtas eoꝝ ī ligno vite. vt p por
taz intrēt ciuitatē celeſtē. Quā
quidē ciuitatē p mortē ⁊ portā
pcioſe mort̄ oēs qui iā mor
tui ſunt in dn̄o intrauerunt. et
hoc vel in re. ſicut illi qui iā ſūt
actualiter beati. vel ī firma ſpe
ſicut illi qui adhuc ſunt in pur
gatorio. qui nondū meruerunt
actualiter ingredi: ſed ſūt in in
troitu. et ſunt in proximo īgreſ
ſuri. Cuius q̄dem ciuitat̄ nos
tandē conſortes efficiat ipe Je/
ſus chriſtus. cui⁹ claritas ipa3
illuminat. ⁊ qui eſt ipius inex
tinguibilis lucerna. Amen.

Item de animab⁹ Ser. iiij

Sancta ergo
et ſalubris eſt cogita/
tio p defunctis exora/
re: vt a peccatis ſoluant̄. ij. ma/
chabeoꝝ. xij. ¶ In his v̄/
bis aperte innuit̄ ꝙ illa cogita
tio que eſt pro defunctis (duz
tamē nō ſit pure ſpeculatīa: ve/
rum etiā ⁊ practica: ac extēdēs
ſpeculationē in exhortationē. i.
in pfectam orationē: que nō eſt
nuda: ſed veſtita. nō ſola: ſed aſ
ſociata. vicz mentali compaſſi/
one. elemoſynarū erogatōne. et
ſingularis ſacrificij oblatione.
qualis fuit cogitatio illius for/
tiſſimi viri iude) mortuos a pe
na liberat. viuos in corde hūili
at. a peccatis expiat. ⁊ tandem
beatificat. vnde in his verbiſ in
nuit̄ ꝙ talis cogitatio eſt Intu
itiua mortalitatis humane. Ex
peditiua penalitatis īflicte. Ex
piatiua impietatis commiſſe.
Et impetratiua felicitatis eter/
ne. Primo dico iſta cogitatio
eſt intuitiua mortalitatis hūa
ne. ⁊ idcirco viuentes humiliat
⁊ hoc innuit̄. cum hic dicit̄. co/
gitatio p defunctis ⁊c. Omnis
enim qui cogitat ⁊ diſpōit pro
defunctis exorare: ⁊ cogitatio/
nē pōit ī effectū: neceſſario īnue
tur mortalitatem humanā. ne
ceſſitatē ⁊ legem moriendi om
ni homini inſtitutam Cum enī
cogito ꝙ iſte vel ille vel alij qui

De animabus

cũqꝫ ꝓ quo volo orare ⁊ alia bo
na facere ſiue defũct⁹ eſt vel de
fũcti.idez debeo cogitare de me
ipſo ⁊ de quibuſcũqꝫ viuentibꝰ
ſicut eniꝫ ille vel illi defũcti ſũt
ita qñqꝫ ego ero defũct⁹ .i. vita
preſenti funct⁹. ⁊ oẽs homines
qui nũc viuũt qñqꝫ erũt ſic illi.
Quilibet enĩ mortu⁹ dicit cuili
bꝫ viuẽtiũ illđ eccĩ.xxxviij. Me
mor eſto iudicij mei.i. iudicij
mortis qđ ego iã ſubij. ſic enim
erit ⁊ tuũ.quia hoc iudiciũ mor
tis eſt a deo omni carni.i.oĩ ho
mini. Eccĩ.xlj. Et quilibet vi⸗
uus debet dicere de q̃libꝫ mor⸗
tuo illũ verſiculũ . Petri come⸗
ſtoris. Quod ſum⁹ iſte fuit. eri
m⁹ qñqꝫ qđ hic eſt . Et certe ex
hoc habemus materiã humili
andi ⁊ ꝯp̃mendi ſupbiã nrãm.
Quis enĩ pt ſupbire quãtãcũ⸗
qꝫ habeat excellẽtiã qñ cogitat
ſe moriturũ. ⁊ oĩa mũdana per
petuo dimiſſuꝝ. ⁊ ꝗ veniet tẽ⸗
pus. ⁊ forte cito ꝗ dicet̃ de ipſo
defũct⁹ eſt. id eſt vita preſẽti fũ
ctus eſt.ac rebus humanis ex⸗
emptus. Et non poteſt homo
cogitare de hijs qui defũcti ſũt
nec orare pro ipſis.quin iſtam
mortalitatem ⁊ moriendi neceſ
ſitatem neceſſario habeat cogi⸗
tare.ergo humiliemur. ⁊ de no
bis ipſis modicum extimem⁹
¶ Secundo iſta cogitati
eſt quantum ad mortuos expe
ditiua penalitatis inflicte ⁊ ideo
ipſos a purgatorio liberat. ⁊
hoc innuitur hic cum dicitur.
vt a peccatis ſoluãt̃. Certe om⸗
nis homo qui cogitat ⁊ diſpo⸗
nit exorare pro mortuis ⁊ alia
bona facere .iſta bona debet di
rigere ad expeditionem anima
rum de penis purgatorij. ⁊ hũc
finẽ debet ſibi ſtatuere. vt inq̇t.
a peccatis ſoluantur.i. a penis
quas ſuſtinent ꝓ peccatis vel a
peccatis.i.a culpis .non mor⸗
talib⁹. quia talia ſolui nõ poſſũt
poſt hãc vitã : ſed a venialibꝰ. de
q̇bus homo h̃ nõ penituit. hec
enim quia nõ repugnant eſſen
tie caritatis. bene ſoluunt̃ poſt
hanc vitã. talia enim remittun
tur. Ergo ſubueniam⁹ anima⸗
bus defunctoꝝ. ⁊ faciam⁹ ꝓ eis
talia pietatis officia vt domin⁹
ſoluat eos a penis ⁊ a vinculis
q̇bus ſunt ꝯpediti. Ipſius enĩ
eſt ſoluere. iuxta illud p̃s . Do⸗
minus ſoluit ꝯpeditos. Nr̃m
autẽ eſt orare ⁊ alia bona ꝓ ipiſ
facere vt domin⁹ audiat gemi⸗
tus ꝯpeditoꝝ .et ſoluat filios
interemptorum .i. defunctorũ
in pſalmo Quilibet enim mor
tuus dicit cuilibet noſtrum il⸗
lud.geñ.xl. Memento mei cuꝫ
bene fuerit tibi ⁊ facies mecum
miſericordiaꝫ. vt ſuggeras pha
raoni id eſt deo regi mundi vt
educat me de iſto carcere ſcilicꝫ
purgatorij . Igitur ſecundum
ꝗ monet apoſtolus ad Hebre.

xij. Mementote vinctorum tā
quam ſimul vincti id eſt corū
qui ſecundum animas iam ſūt
ligati ī purgatorio. vbi nos qn̄
q̄ȝ propter peccata noſtra eri⁹
ligati. quod ita cito erit ꝙ qua
ſi preſens debet reputari. vnde
debemus nos reputare quaſi
ſimul vinctos cum alijs qui iā
actualiť ſūt ligati R. Ter
tio iſta cogitatio eſt quantū ad
viuos expiatiua impietatꝫ cō-
miſſe. et hoc innuitur cum di-
citur hic. ꝙ talis cogitatio ē ſā
cta. id eſt ſanctificatiua. id ē pec
catorum per viuentes commiſ
ſorum expiatiua. Dicitur eniȝ
Eccleſiaſtici viceſimonono ca-
pitulo. Concludc elemoſynaȝ
in ſinu pauperis. et hec pro te
exorabit ab omni malo. ſupple
tam culpe q̄ȝ pene. vt ab eo libe
reris. qꝛ elemoſyna viri q̄ſi ſac
cu. ꝛc̄. Reuera omnis elemoſy
na que fit pro mortuis taȝ ſpi-
ritualis. cuiuſmodi eſt oratio:
et corporis chriſti oblatio: q̄ȝ
corporalis. cuiuſmodi eſt pau
perum ſubuentio: ſi tamen bo
na intentione fiant: merentur
apud deum: ſaltem de cōgruo
vt deus ſoluat animam illius
qui ipſam facit a peccatis. ip-
ſamqȝ expiet et emundet. Di-
citur eī Eccleſiaſtico tertio ca
pitulo. Elemoſyna patris. id ē.
quam aliquis facit pro anima
patris ſui: non erit in obliuiōe
corā deo. imo ſup. erit in recor-
datione ipī⁹. Et elemoſina q̄m
aliquis facit pro pctīs matris
cōmemorabiť ipī⁹ in die iudi-
cij in purgatorio. Et ſicut ī ſere
no glacies. ſup. ſoluiť: ſic pecca
ta talis hominis ſoluenť meri-
to elemoſyne. Qḋ q̇dem veruȝ
eſt nō ſolū reſpectu poſitorū in
purgatorio: ſed etiā in preſen-
ti vita. ergo iſta cogitatio ē ſan
cta. id eſt ſanctificatiua. id eſt ī
pietatum expiatina. Diciť eniȝ
Thobie. xij. ꝙ bona eſt oratio
cum ieiunio ꝛ elemoſyna magꝭ
q̄ȝ theſauros auri condere. q̇ni
am elemoſyna a morte liberat.
ꝛ ipā eſt que purgat peccata. ꝛ
facit inuenire vitam eternam.
Et illi regi impio. ſcilȝ Nabu-
chodonoſor. ſicut habetur Da-
nielis quarto caplō. dictum fu
it. Peccata tua elemoſynis re-
dime. et iniq̄tates tuas miſeri-
cordijs pauperum. Quod nō
ſolum verum eſt de elemoſyniſ
quas quis facit pro defunctis.
Tales enim non ſolum proſūt
defunctis: ſed etiam facientibꝫ
eas. Quarto dico ꝙ talis co
gitatio eſt impetratiua felicita
tis eterne. Et idcirco non ſoluȝ
viuentes a peccatis expiat: ve-
rum etiam et tandem beatifi-
cat. et hoc innuitur cum dici-
tur hic ꝙ hec cogitatio non ſo
lum eſt ſancta. id eſt viciorum
ſanctificatiua: ſȝ etiā ſalubꝛꝭ. i.

ſalutis eterne acquiſitiua. non
ſolum enī animas mortuorū
a penis liberat. ac ꝑ hoc ⁊ ad ſa
lutem perducit: verum etiam ⁊
animā viui hominis hec cogi-
tantis. bonum enī q̄d fit ꝓ ani-
mabus que ſunt ī purgatorio
non ſolū prodeſt eis ad hoc vt
citius ſalutem aſſequant̄: ſ; eti-
am prodeſt animabꝰ facientiū:
vt eam tandem aſſequāt̄. Qui-
buſlibet em̄ qui in fide vera de
functis ſubueniunt dicit beatꝰ
Petrus ꝑme canonice ſue pri-
mo caplo. ꝙ erunt reportanteſ
finem ſue fidei ſalutē animarū
ſuarum. Salutē dico eternam
de qua dicitur Eſaye. xlv. ſalua
tus eſt in domino ſalute eterna
Dicit̄ ergo. Sancta ⁊ ſalubris
eſt cogitatio ⁊c̄.

Item pro defunctis. Sermo quartus

In diebus
illis. Uir fortiſſimꝰ iu
das ⁊c̄. ij. Machab. xij.
F Ad euidentiā iſtiꝰ lectio
nis. quā interdū legit eccl'ia in
miſſa de mortuis: ſunt aliq̄ pre
mittenda. Primum eſt ꝙ ſecū
dus liber machabeorū. de quo
iſta lectio ſumit̄: nō eſt. ſm̄ q̄d
dicit magiſter hiſtorie ꝓſecutio
ſed proſecute repetitio. In q̄ q̄
dem repetitione recapitulant̄ q
dam deſcripta in ꝑmo libro. ad
dunt̄ autē aliq̄ que ibi fuerunt
ſuppꝛ̄ſſa. Inter cetera addit̄ vnū
ſpēale q̄d facit ad ꝓpoſitum. q̄d
ſcribit̄ in hoc. xij. c. vi; ꝙ Jop
pite ſubmerſerūt doloſe nō mi
nus ducētos viros de iudeis. q̄
habitabāt inter eos. ꝓpter q̄d iu
das machabeꝰ cū exercitu ſuo
portū eorū nocte ſuccendit. ſca
phas eorū combuſſit. ⁊ eos qui
ab igne fugerunt gladio ꝑemit
Et quia cognouit ꝙ iānite pa
ri mō voluerunt facere iudeis.
iō ſilr̄ portū eorū cū nauibꝰ ſuc
cendit. In iſta aūt cōbuſtiōe fu
it cōmiſſum preliū inter iude-
os ⁊ iānitas. ⁊ plr̄es ex iudeis ꝓ
ſtrati fuerūt. Cū aūt iudas vel
let corpa eorū tollere ⁊ in ſepul
cris paternis ponere inuenit ſb
tunicis eoꝝ de donarijs ydolo
rū q̄ fuerūt apud iāniam. quod
lex ꝓhibebat. vn̄ fuit manifeſtū
omnibꝰ ob iſtud delictū ipſos
corruiſſe. ↄuerſi fuerūt tn̄ oēs
ad p̄ces rogātes dn̄m vt mor-
tuis ꝑceret. ⁊ iſtud delictū obli
uioni daret. Judas autē q̄ erat
ꝑnceps exercitꝰ fecit fieri colle-
ctā. in q̄ q̄libet de ſuis aliq̄d cō
tulit ſ; ſuā facultatē. ⁊ collegit
duodecim milia dragmas. q̄s
miſit hieroſolymā offerri in ſa
crificiū ꝓ pctīs mortuoꝝ vt ab
eis ſoluerent̄. Et in hoc ↄſiſtit
lr̄alis ſn̄ia pn̄t; lectiōis. Se-
cūdu; eſt ꝙ pn̄s lcō ſm̄ vtrūq;

ſenſum. lr̃aleꝫ. ſ. ⁊ ſpũaleꝫ vnũ ⁊
idẽ docet. ⁊ ad vnũ ⁊ idem fide
les hortat᷑. vꝫ. vt inſtar Jude
machabei elemoſinis. ſacrifici-
is. ⁊ orõnibꝫ: aĩabꝫ ſubueniant
defunctoꝝ. Hijs viſis vt ſiĺ
exponamꝰ pñteꝫ lcõneꝫ lr̃aliter
⁊ ſpũaĺr. Jſta lectio q̃tuor fac.
Primo eñ docet q̃lis debꝫ eſſe
ꝯditio illiꝰ qui mortuos iuua-
re diſponit. quia hec eſt deteſta
tio peccatorũ. Scđo docꝫ qua-
lis dꝫ eſſe ꝯditio illiꝰ opis quo
mortuos iuuare credit. qꝛ hec
eſt oblatio ſacrificiorũ. Tertio
docet qualis dꝫ fuiſſe conditio
illiꝰ q̇ adiutorũ requirit. quia
hec eſt deuota pceptio ſacramẽ
torum. Quarto q̇s dꝫ eſſe finis
ꝓpter quẽ mortuos iuuare intẽ
dit. quia hic eſt ſolutio debito-
rum. Jſta patebunt cũ vtrũqꝫ
ſenſuꝫ iſtiꝰ lectõis ꝓſequemur.
¶ Primo dico docet qua
lis debet eſſe ꝯditio illiꝰ q̇ mor-
tuos iuuare diſponit. Hec eñ
eſt deteſtatio peccatorum. Qui
eñ digne vult ſubuenire mor-
tuis: debet ꝑmo ſubuenire ſibi
ipſi. vt ſi ſit in peccato mortali
q̇ ipſm penitus deteſtetur: ⁊ ip-
ſum a ſe penitꝰ abijciat ꝑ veraꝫ
confeſſionem. Peccator enim
cum actu ⁊ ĩ amore peccati nec
digne poteſt orare: nec digne ſa
crificia offerre. nec etiã elemoſy
nas digne pro mortuis eroga-
re. Non eñ acceptantur mune
ra iſtiꝰ hominis qui nõ eſt ei ac
ceptꝰ. Geneſ. iiij. dꝛ: q̇ reſpexit
dominꝰ ad Abel et ad munera
eiꝰ. ad Cayn aũt ⁊ ad munera
eiꝰ nõ reſpexit. Prius eñ reſpi-
cit deꝰ ad perſonam offerẽtis q̃ꝫ
reſpiciat ad eiꝰ oblatõem. Qui
ergo digne ⁊ vtiliter vult ſub-
uenire mortuis: oportet q̇ ſit
vir fortiſſimꝰ iudas. Uir q̇deꝫ:
id eſt. virtuoſe ꝯcupiſcentiã re-
primens. ⁊ vir fortiſſimꝰ. id eſt
fortiter temptationes dyaboli
cas repellens. ipſas ad petram
chriſtum fortiter allidendo. et
q̇ ſit iudas. id eſt. ꝑ veram con
feſſionem omne peccatum a ſe
depellens. Judas enim inter-
pretatur confitens. per veram
autem ꝯfeſſionem: que requirit
plenam ſatiſfactionem: merec᷑
homo remiſſionem peccatorũ.
iuxta illud pſal. Dixi cõfitebor
aduerſũ me iniuſticiã meã dño
⁊ tu remiſiſti impietatẽ peccati
mei. Hoc igitur eſt ꝑmũ quod
preſens lectio docet. vꝫ. qua-
lis debet eſſe ꝯditio illiꝰ q̇ mor
tuos iuuare diſponit. Hec eñ
eſt deteſtatio peccati: que ſi ꝓ̃e
deteſtet᷑: erit vir fortiſſimus iu
das. ⁊ tunc vtiliter poterit pro
mortuis facere qđ iſte iudas fe
cit. de quo dꝛ hic [Jn diebꝫ illĺ]
ſup. q̃n iudas machabeꝰ corpa
iudeoꝝ interfectoꝝ in bello cõ
miſſo inter iamnitas ⁊ iudeos
voluit ſepulture tradere. et in-

uenit in tunicis eoꝝ quedaꝫ de
donarijs ydolorum que fuerūt
apud Jāniam. ex quo fuit ma-
nifeſtum ꝙ ꝓpter illud peccatū
mortui fuerāt. ⁊ ꝯuertit ſe cum
toto ſuo exercitu ad preces ⁊ ad
facienda iſta pro mortuis que
hic dicuntur. vnde dicit. [In
diebus illis vir fortiſſim⁹ ⁊c.]
De iſto aūt iuda machabeo qui
fuit filius matathie dicitur pri
mo Machabeorū. iij. ꝙ fuit in
p̄lijs victorioſiſſim⁹. ſimilis le
oni ī ſuis opꝫib⁹. ⁊ ꝙ fuit victor
⁊ debellator anthiochi. ⁊ inter
emptor quorūdaꝫ alioꝝ qui ſe
pe ꝯtra iudeos ebullierūt de ꝑ
ſyde. quomodo etiaꝫ ip̄e gladio
ſuo caſtra iſrahel donec viueret
ꝓtexit. patet cuilibet intuēti pri
mū librū Machab. Quan-
tum autem ad ſecundū ſubdit
ꝙ ip̄e iudas [collatione facta]
.ſ. collecta facta qua q̄libet de
exercitu ſuo aliq̄d contulit ſm
ſuam facultatē. [xij. milia drag
mas argenti miſit Jeroſolimā:
offerri ea ibi. in ſacrificium] di-
cit textus [pro peccatis mortu-
orum iuſte vel bene ⁊ religioſe]
dicit textus [de reſurrectiōe co-
gitans. niſi enim eos qui ceci-
derant reſurrecturos ſperaret
ſuperfluū ⁊c.] docet enim per
iſta verba qualis debet eſſe con
dicio opꝫis quo quis mortuos
iuuare credit. hec enim ē digna
oblatio ſacrificiorum. Ubi eſt

ſciendum ꝙ ille iudas ⁊ ſi fecit
offerri pro illis mortuis illa ſa
crificia que tantummodo figu-
rabant ⁊ tamen mortuis profi
ciebant. ⁊ nos multo forti⁹ de-
bemus offerre ſacrificia. que nō
tantum figurant: ſed ſunt res
figurata. ⁊ realiter efficiunt q̄d
figurant ¶ Debemus au
tem pro mortuis quadruplex
offerre ſacrificium. quoruꝫ pri
mum eſt mentale. ⁊ hoc eſt lacri
moſa compaſſio. Secundū eſt
vocale. ⁊ hoc eſt affectuoſa ſup
plicatio. Tertium eſt tempora
le. ⁊ hoc eſt elemoſinarum ero-
gatio. Quartum eſt ſingulare:
⁊ hoc eſt corporis chriſti immo
latio Et quodlibet iſtorum de
bet valere quantum eſt ex parte
offerrentis tria milia dragmas
argenti. ⁊ debet mitti in irl'em
ſupernam. firmiter expectādo
glorioſam reſurrectionē Quod
libet dico iſtorum ſacrificiorū
que debent offerri pro mortuis
debet offerri cum fidelitate pro
feſſionis. quam intelligo in ter
nario ꝓpter trinitatem perſona
rum quam fides credit. Cum
ſecuritate dilectionis. quam in
telligo in millenario ꝓpter nu-
meri perfectionem. caritas cū
eſt ſm apoſtolum vinculum ꝑ
fectionis. Cum ſimplicitate in
tentionis quam in dragma in-
telligo. Eſt enim dragma nu-
mus certe quantitatis habens

ymaginem regis: In omni em̄
ſacrificio quod offertur ꝑ mor-
tuis debet offerens oculum in
tentionis ſue dirigere ad hono-
rem regis glorie. ⁊ ad purga-
tionem ſue ymaginis: que ē ani
ma hominis mortui que ī pur-
gatorio expiatur. Cuȝ honeſta
te conuerſationis quam in argē
to claro ⁊ puro intelligo Debet
etiam offerri cū liberalitate ero
gationis. vt iſta ſacrificia nō vē
dat. non mutuet. non accomo-
det: ſed liberaliter mittat ⁊ do-
net. ſicut fecit iſte Judas ad lit-
teram. qui miſit iſtas. xij. milia
dragmas argenti offerri in ie-
ruſalem pro peccatis mortuo-
rum: ita etiam quilibet noſtrū
debet iſta liberaliter mittere in
ieruſalem ſupernam. Cum fir-
mitate etiam expectationis. be
ne quidem ⁊ religioſe de finali
reſurrectione cogitando ⁊ eam
firmiſſime expectādo. aliter em̄
ſuperflua ⁊ vana eſſent omnia
que pro mortuis faceremꝰ. ſic
enim dicitur de iſto iuda ꝙ mi
ſit Jeroſolimā omnia ſupradi-
cta: iuſte ſeu bene ꝺ reſurrecti-
one cogitans. Niſi enim eos q̇
ceciderant id eſt mortui fuerāt
reſurrecturos ſperaret ⁊c. J
Jlle autē bene ⁊ religioſe de re
ſurrectione cogitat qui fideliter
credit ⁊ firmiter ſperat ꝙ hū̄a-
na corpora quantumcunq; pu
trefacta ⁊ viciata fuerint: in fi-
ne mundi ⁊ in die iudicij. virtu
te diuina reſurgent. ⁊ anime ip
ſorum ea reſument. eiſq; reu-
nientur inſeparabiliter. hoc em̄
aſtruit vera fides. ⁊ confitetur
ſimpliciter. quod etiam patres
veteris teſtamenti crediderūt.
⁊ inſcripturis ſuis reliquerunt
dicit enim propheta in pſalmo
loquēs deo. Exaudi deus ora-
tionem meaȝ: ad te omnis caro
veniet. ⁊ beatꝰ Job. xix. Scio
enim ꝙ redemptor meus viuit.
⁊ in nouiſſimo die de terra ſur-
recturus ſum. ⁊ rurſum circū-
dabor pelle mea. ⁊ ī carne mea
videbo deum ſaluatorem meū
Quem viſurus ſum egoipſe:
⁊ oculi mei conſpecturi ſunt. et
non aliꝰ. Repoſita eſt enim hec
ſpes mea in ſinu meo. Dicit au
tē. ſcio enim. in perſona omnis
hominis. ⁊ non dicit certe pro
veritate fidei. cui nil falſum ſub
eſſe poteſt. Jlle vlterius de re-
ſurrectione bene ⁊ religioſe co
gitat qui inter homines reſur-
gentes credit et ſperat magnaȝ
differentiā futurā eſſe. Oportȝ
enim credere ⁊ ſperare ꝙ electo
rum corpora erunt fulgida ſub
tilia. ⁊ non ſolum immortalia
verum etiam ⁊ ſimpliciter im-
paſſibilia. ⁊ ꝙ viuant ſimul cū
anima vita glorioſa. nam ipſiꝰ
aīe glīa ī corpa redūdabit. Re-
proborum autem corpora et ſi
ſint futura immortalia: erunt

tamē ſūme paſſibilia. ⁊ ſine ali
is dotibꝫ viuent ꝑpetuo ꝑ ani-
mā. vita tamē illa potius mors
dicēda eſt q̄ʒ vita. Hāc aūt dif-
ferentiaʒ ponit ſaluator. Iohā.
v. dicēs Uenit hora in qua om
nes qui in monumētis ſunt au
dient vocem filij dei. ⁊ ꝓcedent
qui bona fecerūt i reſurrectōem
vite. qui vero mala egerūt in re
ſurrectionē iudicij. Et hoc idem
ꝓpheta dixerat daniel. ſicut ha-
betur Dañ. xij. Multi inquit.
de hijs qui dormiūt ī terre pul
uere: euigilabunt. alij quidem
in vitam eternā. ⁊ alij in obpro
briū vt videant ſemper. Et illi
pueri de quibꝫ habetur. ſecūdo
Mach. vij. quorum vnus dixit
illi anthyocho. Rex mūdi nos
defunctos ꝓ ſuis legibꝫ: in eter
ne vite reſurrectione ſuſcitabit
E alius dixit eidem. Tibi em̄
reſurrectō ad vitam nō erit. nec
etiam ſuꝑple alijs peccatoribꝰ
qui male morientur. ⁊ tamen re
ſurgent R Reuera ſi in quo
libet iſtorum ſacrificioꝝ que de
bent offerri ꝓ mortuis. iſta. vj.
ꝑdicta ſunt: tūc q̄dlibet erit ac
ceptum deo. tale em̄ fuit ſacrifi
cium abel. de quo dicit apoſto-
lus hebre. xj. Q fide abel plu-
rimā hoſtiā q̄ʒ cayn obtulit deo
per quam teſtimonium conſe-
cutus eſt eſſe iuſtꝰ. teſtimoniuʒ
perhibente muneribꝫ eius deo
Talibus em̄ muneribꝰ que cū
talibus offeruntur virtutibus
deus perhibet teſtimoniū. quia
ea acceptat. Ergo pro deo offera
mus ꝓ mortuis iſta ſacrificia.
ſicut ſuo modo fecerat iudas ⁊
ſocij ſui. Certum enim eſt ꝙ ip
ſi obtulerunt ꝓ hijs. qui ꝓſtra-
ti fuerant ſacrificium cōpaſſio
nis ⁊ ſacrificium orationis. nā
ſicut dicit textus parum ſupra
ſe ↄuerterūt omnes ꝓ ip̄is mor
tuis ad preces. Sacrificiū etiā
erogationis. nam quilibet tan
tum de ſuo ↄtulit ꝙ iudas po-
tuit inde mittere. xij. milia dra-
gmas argenti Obtulerūt etiaʒ
non ſacrificium ſingulare cor-
poris domini quia nonduʒ in-
ſtitutum erat. nec in cruce obla
tum erat. ſed fecerūt offerri iſta
ſacrificia que iſtud figurabant
Ergo offeramus ⁊ nos ſupra-
dicta ſacrificia. id ē. beneficia. ⁊
mittamus ea in ieruſalem ſuꝑ
nā in ↄſpectu diuine maieſtatꝭ
inſtar ipſius iude. de quo dicit̄
ꝙ miſit iſta que dicta ſunt ieru
ſolimā offerri ea ibi ī ſacrificiū
ꝓ peccatis mortuorū. Sacrifi
cemus ergo pro mortuis ſacri
ficium iuſticie. ſicut dicitur in
pſal. Iuſtum enim eſt vt mortu
is corde condoleamus. illis di-
co quoꝝ anime ſunt in purga-
torio ⁊ ope ſubueniamꝰ. vt etiā
pro ip̄is preces fundamus ⁊ im
maculatā hoſtiam offeramus:
vel offerri faciamꝰ. Sacrificiū

em̄ altaris tante virtutis eſt q̄n
te vnq̄ȝ fuit. Cū ergo oblatuȝ in
cruce pctm̄ deleuit: debitū ſol-
uit. nō eſt dubiū quin etiā nūc
immolatū in altari: eandeȝ ha-
beat efficaciam: q̄ȝtū eſt de ſe. q̄ȝ
uis nō habeat eandeȝ efficaciā
totaliter. qꝛ nō eſt ordinatū di
uinitus ad illa om̄ia ad q̄ fuit
ordinatū cum fuit immolatū ī
cruce. valet tm̄ immolatū in al-
tari ad deletōem peccatoruȝ ve
nialium. ad liberatōem anima
rum a carcere purgatorij ꝛ a pe
nis. dicit em̄ apl's ad Heb. x. ꝙ
ſctificati ſumꝰ ꝑ oblatōȝ corꝑis
ihesu xp̄i. qđ quidē verū eſt ſuo
modo: nō ſolū cum fuit oblatū
in cruce: verum etiā cū quotti-
die immolaꝛ in altari. Et mitta
mus iſta ſacrificia in irl'm ſuꝑ-
nam ꝓ mortuis: expectantes fir
miter reſurrectionem corporū
humanoꝝ. alias em̄ non eſſent
ꝓ mortuis fructuoſa. Sic eniȝ
fecit iſte iudas. ſic̄ h̄ dꝛ: iuſte et
bene de reſurrectiōe cogitans.
niſi enim eos qui ceciderāt re-
ſur. ꝛc̄.

Hic aūt occur-
rit vnum dubium de hoc ꝙ di
cit. niſi mortuos reſurrecturos
ſperaret: vanum videretur eſſe
orare ꝓ mortuis. Sed contra.
eccleſia orat pro animabꝫ mor-
tuoꝝ vt a penis liberentur pur
gatorij etiam anteq̄ȝ corpora re
ſurgant. ſicut quottidie multe
liberantur. corpora etiā non re
ſurgent niſi in nouiſſimo die.
ergo dato ꝙ corꝑa humana nū
q̄ȝ reſurgerent: non eſſet vanuȝ
orare pro animabꝫ. que natura
liter incorruptibiles ſunt. vt a
penis liberarentur ꝛ euolarent
ad gaudia ſempiterna. Sed ſi
dicas iuxta Augu. xij. de ciuita
te dei ꝙ anime nō poſſunt ſine
corporibꝫ perfecte beatificari.
quia propter naturalem incli-
natōem quā habent ad corpus
non poſſunt ferri in ſummum
celum. Non ſufficit hoc dicere
vt videtur. q̄a eccleſia non orat
ꝓ ꝑfecta beatificatione anima-
rum: ſed ꝓ expeditione earum
a penis purgatorij. dicendo a
porta inferi. ꝛ tranſitu illarum
ad illaȝ gloriā quā habent nūc
multe ſanctorum anime quarū
corꝑa ſunt in ſepulchris. Dicē
dum ad omnia iſta: ꝙ niſi om-
nis homo crederet futuraȝ eſſe
reſurrectionem humanorū cor
porum: vana eſſet fides ſua ꝓ-
culdubio. quia nulla eſſet cum
non eſt fides vera niſi ſit inte-
gra. id eſt. actus credendi om̄s
ſicut dicit apoſtolꝰ. j. ad Coꝝ.
xv. Q̄ȝ ſi mortui nō reſurgunt:
neq̄ȝ xp̄s reſurrexit. vana eſt fi
des noſtra. ac ꝑ hoc vt nulla. ſe
quiꝛ ꝙ neq̄ȝ ſpes neq̄ȝ actꝰ aliq̄
eſſent ī nobis. ac per hoc ſeque-
retur ꝙ vana eſſent omnia que
pro nobis ꝛ ꝓ alijs faceremus.
Tunc vtiq̄ȝ ſi ita eſſet: eſſet va-

nū orare ꝓ mortuis. ſup. ſi non crederemꝰ nec ſperaremꝰ futurā corporū reſurrectōez. Preterea nō dicit h ſcriptura ꝙ vanū eſt orare ꝓ mortuis niſi ſꝑaret̃ futura corpoꝝ reſurrectio. ſed dicit ꝙ vanū videret̃. Et reuera ſic hōibꝰ videret̃: qꝛ cū aīa nō mereat̃ niſi in corꝑe et ꝑ corpꝰ. ita ꝙ oꝑatio meritoria dr̄ potius oꝑatio totiꝰ ꝯiūcti ex aīa ⁊ corpore q̄z ipiꝰ aīe ſolū. ex q̄ ſequit̃ ꝙ remuneratio plena potiꝰ erit totiꝰ ꝯiuncti q̄z anime ſolū. Si ergo corpꝰ nūq̄z reſurgeret nec vnq̄z cū anima ꝑticiparet beatitudinem. nec h ſꝑaret̃: tūc videret̃ vanū orare ꝓ animabꝰ mortuoꝝ. qꝛ ſic videret̃ ꝙ corꝑa nihil vnq̄z ꝑticiparent de beatitudine: ita poſſ3 videri etiā d animabꝰ. Et vlteriꝰ ſi anime ⁊ corpora nūq̄z ꝑticiparent beatitudinem: vanum eſſ3 orare ꝓ eis. Preterea omīs oꝑatio videtur eſſe vanum q̄ vel nō attingit finem vltimū: vel penitꝰ nihil facit ad aſſecutōem ipiꝰ. finis aūt noſter vltimꝰ eſt ꝑfecta beatitudo. que eſt ꝑfecte terminatiua omnis appetitꝰ ⁊ inclinationis ipiꝰ anime. ac ꝑ hoc ꝑfecte quietatiua. ſed iſtud nūq̄z eſſet niſi corꝑa reſurgerent: ⁊ anime eis reunirent̃ ſicut ꝓpriis ꝑfectibilibus. quia anima ſeꝑata ſemper ipm appetit. nec poteſt habere ſine ipſo perfectum eſſendi modum: ⁊ ꝑ ꝯſequens nec oꝑandi. Ergo hoc poſito ꝙ non eſſet futura reſurrectio corporum. ⁊ hoc nō ſperaret̃: vana videret̃ eſſe oratio q̄ fieret ꝓ animabus quia illa oratio nihil faceret ad ꝯſecutōem vltimi finis. Bene ergo dicit hic ſcꝑtura ꝙ niſi ſperaret ille iudas eos q̄ ceciderāt reſurrecturos: eſſet ſuꝑfluū ⁊c̄. Quod euidentius declarat per illud quod ſubditur. ꝙ ipē conſiderabat ꝙ hij q̄ cū pietate ⁊c̄. ſequit̃. optimā haberent repoſitam grām. Optima aūt gratia eſt perfecta beatitudo. que quietat omnē appetitū anime: q̄ non poteſt ſine corꝑe quietari. Iſtud autē euidenter innuit ſaluator Johannis. vj. cum dicit. Qui credit in filium dei: habet ſup. in ſpe vitam eternam. ⁊ ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Unde innuit aperte ꝙ nō habebit̃ plene vita eterna niſi ꝑ reſuſcitatōem corporum. Et q̄zuis talia ſuffragia viuoꝝ ordinent̃ ad expeditiōez anime de purgatorio. ꝓncipaliꝰ tamen ordinant̃ ad aſſecutōem ꝑfecte beatitudinis: q̄ ſine corꝑe nūq̄z erit. Uel ſolum ſi nō ſperaretur ꝙ corpꝰ deberet ſuo mō illā vitā ꝑticipare: vanū videret̃ hominibꝰ ꝓ ipſa anima orare. ſic̄ dictū eſt ſupra. Uel dicendum

ꝙ intētio eſt hui⁹ ſcp̄ture ⁊ ſcri-
ptoris ſolū ꝯmendare iudā de
fide immortalitatis aīe hoīs: q̄
manet poſt mortez. ⁊ q̄ ſi cum
pietate exiuit de corꝑe eidē glo
rioſe reunietur. Et reuera ſi ani
ma cū corꝑe ſimul finiret̄: ſicut
dixerunt aliq̄ infideles. tunc va
num eſſet ꝓ mortuis orare.
M Tertio p̄ncipal̄r tangit
ſcp̄tura ⁊ aperte innuit qualis
debet eſſe conditio illi⁹ mortui
q̄ adiutoriuz requirit. quia hec
cōditio eſt deuota ſuſceptio ſa-
cramentoruz. ⁊ hoc vel actu vel
ſolum in deſiderio. cum ſubdit
[Sed q꞉ ꝯſiderabat ꝙ hij q̄ cū
pietate dormitōem] .ſ. mortis.
[accep̄ant optimā haberēt r̄po
ſitam grām] .i. beatitudinez ꝑ-
fectam. Et iſto loco veterꝫ teſta-
menti ꝓbat̄ aperte ꝙ ſit futura
reſurrectio corpoꝝ hūanoꝝ. q̄
ſimul cū anima ꝑticipabūt glo
riā in eternū. Sꝫ occurrūt ꝉ
dubia. Primo: quō iſte iudas
credebat de illis q̄ fuerūt mor-
tui apud Jamniā ꝙ dormiuiſ-
ſent cum pietate. cuꝫ pietas ſit
verus cult⁹ dei. Nunc aūt non
eſt ver⁹ cultus dei niſi ſub lege
euāgelica: vt videt̄. Jlli autem
fuerunt mortui ſub lege moſay
ca. Preterea vbi non eſt di-
uine leḡ obſeruantia: nō poteſt
eſſe vera pietas. ſꝫ iſti fuer̄t mor
tui: ſicut dicitur eodem capitu
lo propter tranſgreſſionē legis
quia acceperāt de donarijs ydo
lorū que erant apud Jamniā.
Dicitur enim Deuterono. vij.
non inferes quippiam ex ydolo
in domum tuam. ne fias ana-
thema. Preterea non vide-
tur ꝙ iſte Judas haberet verā
fidez de celeſtibus bonis. quia
dicit: optimam haberent repo-
ſitam gratiam. cum tamen in
diuinis non promitterētur niſi
bona terre. Jſaie. j. Ad pri-
mum dicendum ꝙ om̄i temꝑe
⁊ in omni ſtatu humani gene-
ris potuit eſſe ſalus per fidem
mediatoris: quem maiores cre
debant explicite venturum. et
alij implicite. eadem autez fuit
fides antiquoruz que eſt ⁊ mo
dernorum. ⁊ ſicut moderni cre
dunt chriſtum veniſſe per quē
ſaluantur. ita credebant illi vē-
turum. per quem ⁊ ſaluati fue-
runt. q̄zuis ergo tempora mu-
tata ſint: vna tamen fides fuit
in illis que eſt in iſtis. ergo in il
lis potuit eſſe vera pietas. ⁊ fu
it in multis. q̄zuis non eſſent
ſub euangelica lege. Et reuera
Judas iſte: qui fuit vn⁹ de ma
ioribus: habuit explicite fidem
iſtam. Ad ſecundum dico ꝙ
ſi conſtitiſſet Jude ꝙ illi tranſ
greſſores legis q̄ acceperunt de
donarijs ydoloꝝ: fuiſſent mor
tui ſine vera penitentia: nunq̄
conſideraſſet eos dormiuiſſe

cum pietate. ſed ꝯfidēs in diui-
na miſericordia. ⁊ ꝙ illi homi-
nes pugnauerunt contra ydola
tras pro illius culpe tranſgreſ-
ſione ideo pro quitatione pene
quam credebat eos ſuſtinere in
purgatorio: ordinauit ꝙ fierēt
pro eis oratiões. ⁊ ſacrificia of-
ferrentur ¶ Ad tertiū di-
cendum ꝙ q̄uis iudei cõmuni
ter non multum curarēt niſi de
bonis temporalibꝰ. illis enim
dictum fuit illud. bona terre co
medetis. Juſti tamen viri ⁊ ele
cti credebant vel implicite vel
explicite eſſe futuram perfectā
beatitudinem quam aſſequen-
tur ſancti homines non ſolum
in anima: ſed etiam in corpore.
non in iſta vita: ſed in alia. non
ex meritis ꝓpriis: ſed ex meritis
perfecti mediatoris quem cre-
debant in mundum eſſe ventu
rum. ⁊ iſtam perfectam beatitu
dinem hic optimam gratiaȝ ap
pellauit. De omnibꝰ igitur qui
ante chriſti aduentum cum ve
ra pietate ſuſceper̄it mortꝭ dor
mitioneȝ: conſtat ſm fidem ꝙ
ipi vel iam habent: vel ſalteȝ ha
bebunt optimam gratiam id ē
beatitudinem perfectam. De il
lis autem qui fuerunt baptiza-
ti in chriſto, et ſacramēto fidei
regenerati: certū ē ꝙ qui dormi
tionem mortis ſuſceperunt cū
vera pietate habent optimā illā
gratiam: vel ad minus infalli-
biliter habebūt. Et pro illis ſpe
cialiter dictū eſt ſuperius ⁊ ad
huc dicit̄. ꝙ illi mortui qui ad
iutoriū a viuis requirūt ⁊ qui-
bus poſſunt ꝓdeſſe viuoruȝ ſuf
fragia: ꝙ eorū debet fuiſſe iſta
cõditio que eſt apta ꝓfeſſio cre-
dendoꝝ. ⁊ deuota ſuſceptio ſa
cramentoꝝ. de illis enim ſpeci-
aliter eccleſia ꝯſiderat dicēs ꝙ
qui cum pietate dormitionem
⁊c̄. Talibus enim qui ſic cum
pietate in chriſto obdormiunt
ſi diſceſſerunt cum aliquo pur-
gabili: eis credimus multū va-
lere predictum quadruplex ſa-
crificium. ſi tamē eo modo q̄ di
ctum eſt offerantur. illi em̄ nūc
cū pietate dormitionem mor-
tis accipiūt Qui cū cultu chri
ane religionis. Qui cum motu
deuotionis. Qui cum affectu
dilectionis. Qui cū propoſito
deſertionis peccatorum huic ſe
culo moriūtur. Qui etiam mi-
grant ab hac vita. Cū fidei cõ-
feſſione Cum ſacramentorum
ſuſceptione Cum peccatorum
perfecta ꝯtritiõe. Cum bonorū
ſuorum temporalium diſcreta
diuiſiõe ⁊ ordinatiõe diſcedūt
tamen cū aliquo purgabili qđ
oportet expiari penitꝰ añquaȝ
intrent in gaudia celi. Tales ei
moriuntur in domino. ⁊ idcir-
co vel ſūt vel erūt beati. Apoc̄.
xiiij. Tales ⁊ ſi morientur cor-
poraliter: q2 tamen viuūt ſpiri

tualiter: eoꝝ finis non dicitur
mors: ſȝ magis dormitio Mo
riunť em̄ cū ſpe glorioſe excita
tionis. ſ. quando nox vite pre-
ſentis tranſierit. ⁊ mane glorie
inclareſcere ceperit. qn̄ canet tu
ba nouiſſima dicens. Surgite
mortui ꝓperate ad iudiciuȝ dei
ihesu xp̄i. tūc tales optimā ha-
bebūt repoſitā gratiam. i. perfe
ctam anime ⁊ corporis gloriaȝ
que erit optima gratia ꝯſūma-
ta. Iſti aūt habent in ſpe repoſi-
tā gratiā. in re aūt reponendā. q̄
tandeȝ reponeť realiter ꝑpetuo
poſſidēda. Pro quo tūc ꝓprie i
telligiť illud Job. xix: Repoſi-
ta eſt hec ſpes mea. i. res ſpera-
ta in ſinu meo. vel etiam poteſt
intelligi quantū ad animas q̄
ſūt i purgatorio ꝓ nūc quantū
ad habitū ſpei quā habent fir-
miſſimā de glorie ꝑfecte aſſecu-
tiōe. vnde dicit. repoſita eſt hec
ſpes mea ⁊c̄. ꝑ quē modū loqui
tur ap̄l'us etiā viuens in mor-
tali corpe ſcđe ad Thimo. iiij.
Repoſita eſt mihi corona iuſti
cie ⁊c̄. Tales em̄ fuerūt vulne-
rati mortis iaculo: non in valle
infima cū dānatis. nec in mon-
tis vertice cū btīs. quoꝝ dāna
toꝝ penis nō poſſūt ꝓdeſſe nr̄a
ſuffragia. q2 ſūt valde mali. Si
aūt nō indigēt. q2 ſūt valde bo-
ni: ſed fuerūt vulnerati in colle
. i. in ſtatu cōmūis iuſticie. q̄ mi
grauerūt cū aliquo purgabili:
qui ſūt mediocriter boni. ⁊ me
odicriter mali. Nō em̄ ſūt val-
de boni. q2 ſūt in corꝑali pena.
nec ſūt valde mali. q2 ſunt ſine
mortali culpa D Talibus
em̄ ꝓſūt viuoꝝ ſuffragia. ſicut
dicit innocentius extra de cele.
miſ. Capit. cū Marthe. vbi di
cit ꝙ illa q̄ fiunt ꝓ valde bonis
ſūt gratiaꝝ actiōes. q̄ aūt fiūt ꝓ
valde malis ſūt viuoꝝ ꝯ̄leſcun
ꝗ ꝯſolatiōes. q̄ aūt fiūt ꝓ medi
ocriter bonis ſunt expiationes.
Que auteȝ fiūt ꝓ mediocriter
malis ſunt ꝓpiciatōes. ꝑ ſuffra-
gia em̄ viuoꝝ expiantur tales
a culpa veniali. ſiquā habent. et
de9 ꝓpiciať eis ad dimiſſionē vľ
ad remiſſionē pene. Hij ſūt vi-
ri miſcđie quoꝝ pietates nō de
fecerūt: ſicut diciť Eccľi. xliiij.
viri vtiqȝ miſcđie. qui dei miſe
ricordiā cognouerūt. ⁊ ipaȝ in
ſtāter poſtulauerūt. q̄ miſcđiā ſi
bi ipis fecerūt. ⁊ eā ꝓximo impē
derūt: ideo digni miſcđia a ſecu
lo migrauerūt. Math. v. Bti
miſericordes ⁊c̄. vn̄ ſubdiť. q̄ꝝ
pietates nō defecerūt Uere non
defecerūt. q2 ꝓpter pietates eoꝝ
de9 de ipis pie recordať ⁊ etiaȝ
ipis exhibet officia pietatꝭ. ⁊ de
bet. quia ſunt in pena. a qua ta
mē poſſunt expediri. et non poſ
ſūt ꝑ ſe ipos ſe iuuare. quia dor
miūt. Sicut aūt dormiens nō
poteſt oꝑari. nō poteſt ambula-
re. nō poteſt loqui. poteſt tamen

plangere ſic ⁊ illi quoꝝ anime ſunt in purgatorio nõ poſſunt opari opa meritoꝝ. nõ poſſunt ambulare p viã mãdatoꝝ. nec poſſũt loqui laudando deũ nec faciẽdo ꝯfeſſionẽ pctõꝝ. poſſũt tñ plãgere petẽdo caritatẽ viuorũ. Ergo quia ĩdigẽt ꝓpter grauitatẽ ſupplicij. ⁊ qꝛ p ſe nõ poſſunt ſe iuuare. qꝛ iaꝫ ſunt extra ſtatũ meriti. ⁊ qꝛ noſtra ſuffragia poſſũt eis ꝓficere. qꝛ ſunt ſine ſcoria mortalis pcti. ⁊ in ſtatu gratie dei. ⁊ in ſpe firma glorie padyſi. debem⁹ ꝓ eis p̃dicta ſacraficia immolare. Unicuiqꝫ em̃ taliũ dicit̃ Job. xj. Cũ te ꝯſũptum putaueris. ſ. reſpectu tui corpis: orieris. ſ. in claritate vt lucifer. ſ. ĩ vniuerſali reſurrectione cũ. ſup. interim habebis fiduciã ꝓpoſita tibi ſpe de glorie pfecte adeptiõe. ⁊ defoſſus. i. in fouea poſit⁹. ⁊ terra defoſſa coptus: ſecur⁹ dormies. ſecurus quidem de pene infernalis euaſione. requieſces. ſ. in ſepulchro ⁊ nõ erit q̇ exterreat. ſ. p eterne pene cõminatiõem. Null⁹ em̃ eternã penã cõminabit̃ eis. ergo iuuem⁹ iſtos. ⁊ nõ mltũ curem⁹ de illis qui ſunt in inferno. de q̇b⁹ ibidẽ ſubdit̃. Oculi aũt impioꝝ. i. intẽtio eoꝝ ⁊ deſideriũ deficiẽt. ſemp em̃ inſpexerũt ad malicias ⁊ ꝯſeqñt̃ penalitatẽ. ad diuicias ⁊ ꝯſequentur eternã lacrimatiõem. Sequtur. ⁊ effugiũ peribit ab eis. nõ em̃ poterũt effugere. ⁊ ſpes illorum. i. res ab illis aliqñ ſperata abominatio eſt anĩe illoruꝫ. qꝛ ꝓpter illa que aliqñ ſperauerũt tollerabũt penã ſẽpiternã ¶

Quarto ⁊ vltimo docet iſta lectio qualis debet eſſe ꝯditio finis gl'ie ꝓpter quẽ quis mortuos iuuare intẽdit. qꝛ hec ẽ ſolutio debitoꝝ in quib⁹ mortui ſunt obligati deo. ita ꝙ nũq̃ꝫ videbũt deum viſiõe glorie donec ſoluerint nouiſſimũ q̃drantem ⁊ hoc innuit̃ hic cũ ſubinfertur [Sctã ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defũctiſ exorare vt a peccatis ſoluãtur.] O de peccatis quanta mala faciũt. Inducunt em̃ animã in obligatiõem grauiſſimã. que niſi plene ſoluta fuerit: nũq̃ꝫ aĩa exibit purgatoriũ intrabit paradyſuꝫ. euadet tormentũ. aſſequet̃ eternũ gaudiũ. ab hac obligatiõe ſolus de⁹ ſoluit p̃ncipaliter. iuxta pſal. Dominus ſoluit cõpeditos. Sed viui bñ poſſũt iuuare mortuos modis p̃dictis. vt manu diuine clemẽtie celeri⁹ a debito ſoluant̃. qꝛ vt h̃ dicit̃. Sctã ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defũctis exorare. vt a pctis ſoluãt̃. i. a pena tpali debita pctis ⁊ etiã quibuſdaꝫ pctis ſoluant̃. Quãuis em̃ pctã mortalia nõ poſſũt remitti poſt hanc vitã. qꝛ anime que recedunt cũ peccato mortali nõ

habēt caritatē. ſine qua nec poſ
ſūt ipē aliq̄d mereri. nec viuoꝝ
meritis iuuari. Eſt em̄ caritas
meriti ſicut datuꝫ meriti. dico
de digno nō ꝯdigno. poſſūt tñ
pctā venialia in iſta vita deleri
in illis aīabꝫ dūtaxat que ī pur
gatorio expiant̄. qꝛ ſunt in gra-
tia ⁊ caritate dei Ergo faciamꝰ
qḋ in nobis eſt. vt deus audiat
gemitꝰ cōpeditoꝝ. ⁊ ſoluat ſili
os īterēptoꝝ. vt nos qui aliqñ
ligati eramꝰ mereamur ꝑ viuo-
rū̄ ſuffragia abſolui. Dicit̄ em̄.
Eccī. tertio. ꝙ elemoſina patris
.i. quā aliquis dat ꝓ aīa patris
ſui: nō erit in obliuiōe corā deo
⁊ quam aliquis dat ꝓ pctō ma-
tris memorabit̄ ciꝰ. ſ. deus vel
elemoſina in die tribulationis
.i. in penis purgatorij̄. ⁊ ſicut ī
ſereno glacies ſup. ſoluit̄. ⁊ hoc
qñ eſt tp̄s calidū. ſic ⁊ pctā ta-
lis hominis tūc ꝑ viuoꝝ ſuffra
gia ſoluent̄. pctā quidē .i. pene
peccatis debite. vel pctā .i. cul-
pe veniales. ſi in talibꝫ deceſſit
Innuit em̄ expreſſe ſaluator ꝙ
pctā aliq̄ in futura vita poſſūt
deleri. cuꝫ dicit de blaſphemia
ſpūſſcti Matth. xij. ꝙ non re-
mittet̄ in hoc ſeculo nec in futu
ro. Non quidē mortalia. vt di-
ctū eſt. ergo venialia remittunt̄
Ex hoc loco veteris teſtamenti
aperte ꝓbatur ꝙ non ſolum eſt
dare ꝓ animabꝫ que recedent a
corporibꝫ paradyſū vl̄ infernū.
⁊ limbū. quātū ad animas ſan
ctoꝝ patrum qui aduentū xp̄i
preceſſerunt. ſed etiam eſt pone
re locū penalem purgatorium.
in quo purgantur anime illorū
qui moriunt̄ in domino. ⁊ etiā
purgabantur ante chriſti aduē
tuꝫ. dicitur enim hic ꝙ ſalubre
eſt ꝓ defunctis exorare vt a pec-
catis ſoluantur. Certum enim
eſt ꝙ non oportet orare ꝓ ani-
mabus que ſunt in celo. qꝛ non
habent peccata a quibꝫ ſoluan-
tur. nec pro illis qui ſunt in in-
ferno. quia etiam tales non poſ
ſunt a peccatis ſolui. ergo dici
tur de animabꝫ que ſunt in pur
gatorio. quoꝝ peccata ſolui poſ
ſunt. Nec hoc etiaꝫ intellexit iu
das pro animabꝫ illis que erāt
tunc in lymbo. quia ipſe qui fi
delis erat nl̄lo modo credebat
ꝙ anime illorum qui fuerant
mortui apud Jamniaꝫ. cum fu
iſſent mortui propter graue pec
catum. vt ſuperius eſt dictum.
eſſent in lymbo cum animabꝰ
patrum: ſed credebat ꝙ eſſent
in purgatorio ad purgationem
penarum tp̄is pro peccatis de-
bitarum. Eſt igitur neceſſariuꝫ
ponere locum purgatorij̄. cuiꝰ
tamen cōtrarium habent here-
tici ⁊ valdēſes. Juuemus ergo
mortuos. vt cuꝫ erimꝰ mortui
mereamur iuuari ꝑ viuos. Qḋ
nobis ꝯcedat ⁊c.

De animabus
Sermo quint⁹.

N **Olumus** vos ignorare de dor
mientib⁹ ꝛc̄.p̄mo ad
Theſſal'.iiij. Q Jn iſto ca
pitulo poſtq̄ꝫ apl'us reuocauit
iſtos theſſalonicē̄ſes a moꝝ diſ
ſolutōe: in iſta pte reuocat eos
a fidei impfectōe: ꝛ maxīe circa
articulū̄ reſurrectōis Ubi facit
q̄ttuoꝛ. Primo em̄ tāgit ſcribē
di occaſionē. Scđo oñdit ex fa
cto xp̄i futuꝫ reſurrectōem. ibi
[Si em̄ credim⁹] Tertio tāgit
reſurrectōis ſeriē ꝛ oꝛdineꝫ. ibi
[H ci vob dicim⁹] Quarto hoꝛ
tat eos ad mutuā in ſpe reſur-
rectōis ꝯſolatōeꝫ. ibi [Jtaqꝫ cō
ſolami.] Primo tāgit ſcribēdi
occaſionē. q̄ fuit incōſolabil' cō
triſtatio quā oñdebāt aliq̄ theſ
ſalonicenſes ſup moꝛte caroꝝ
ſuoꝝ. Sic em̄ dolebāt đ moꝛte
ipoꝝ ac ſi eſſent totaliter moꝛ-
tui ꝛ nūq̄ꝫ victuri. ſic dolēt mul
ti infideles q̄ nō ſperāt ꝙ moꝛ-
tui reſurgāt Primo igit' in iſta
pte dat de reſurrectōe documē-
tū. ſcđo aſſigt documēti fructū
ꝛ emolumentū. ibi [vt nō cōtri
ſtemini] tertio iplicat creden-
tib⁹ emolumētū: nō credentib⁹
damnū ꝛ incōmodū. ibi [ſic̄ et
ceteri] Pro p̄mo dicit ill' theſſ.
q̇b⁹ ſcribebat [Nolumus vos
ꝛc̄]. i. de moꝛtuis q̄s appellat
doꝛmientes ꝓpter facilitateꝫ re
ſurrectiōis. q̄ erit ita facilis ſic̄
eſt excitatio a ſomno. Un̄ Da-
niel'. xij. đr euigilatio. Multi:
dicit ꝓpha: de hijs q̇ doꝛmiunt
in terre puluere: euigilabunt. i.
reſurgent. Bn̄ multi. q2 oīs.
vt dicit ibidem glo. De iſtꝭ doꝛ
mientibus. i. moꝛtuis: nolebat
apl's ignoꝛare qm̄ eſſēt reſurre
cturi Hoc em̄ ignoꝛare eſſꝫ val
de periculoſum. j. ad Coꝝ. xv.
Si in hac vita tm̄ in xp̄o ſperā
tes ſum⁹: miſerabilioꝛes ſum⁹
omnib⁹ hominib⁹. Hoc ergo
vult eos non ignoꝛare. nec ta-
men vult hoc eos ſcire. quia de
futura reſurrectione non habe
mus ſcientiā ꝓprie dictaꝫ: quia
ſolum ꝑ fidem tenem⁹ ip̄aꝫ eſſe
futuram. nec tn̄ habem⁹ de ipſa
ignoꝛantiā. quia credim⁹ ip̄am
eſſe futurā. Credere auteꝫ largo
modo poteſt dici ſcire. ymmo ꝛ
videre. q̄ꝫuis enigmaticū ꝛ ſpe
culare. iuxta illud apl'i. p̄me ad
Coꝝ. xiij. Uidem⁹ nunc ꝑ ſpe-
culum in enigmate. Et ad He
bꝛe. xj. dicit ideꝫ. ꝙ fides eſt ar
gumentum nō apparentiū. per
q̄dlibet aūt argumentū: niſi ſit
ſophiſticū: aliq̄ noticia generat'
Quāuis igit' nō habeam⁹ de cre
dibilib⁹ ſcientiā ꝓprie dictā. nō
tn̄ ea ſimpl'r ignoꝛam⁹. q2 ſicut
dicit Hugo. fides eſt infra ſciē
tiaꝫ: ꝛ ſupꝛa opinionē ꝯſtituta.

R ¶ Pꝛo ſecundo addit [vt
non cõtriſtemini] .i. totaliter ⁊
incõſolabilit̃ triſtemini de moꝛ
te amicoꝝ veſtroꝝ. ¶ Pꝛo tertio
ſubdit. [ſicut ⁊ ceteri] .i. infide
les ſup. ꝯtriſtant̃ incõſolabili-
ter. [qui ſpem non habẽt.] ſup.
future r̃ſurrectionis ¶ Pꝛouerb.
xxiiij. ¶ Nõ habẽt futuroꝝ ſpem
mali. Igit̃ in credentibꝫ eſt ma
gnũ emolumẽtũ nõ ignoꝛare d̾
moꝛtuis ꝙ ſint ad vitã r̃dituri.
qꝛ ꝓpter fidẽ ⁊ ſpẽ quã hñt d̾ fu
tura reſrectõe. ⁊ ſi ꝯtriſtãt̃ natu
raliter de moꝛte amicoꝝ ſuoꝝ:
nõ tñ ꝯtriſtãtur incõſolabiliter
qꝛ ſm̃ glo. ⁊ ſi naturalis amoꝛ
triſticiã gignit: ſpes tñ ꝯſolat̃.
hĩc igit̃ ꝯſolamur: ⁊ inde angi-
mur. cũ infirmamur ĩde doloꝛ
afficit: hĩc fides reficit. inde do
let hũana ꝯditio: hĩc ſanat diui
na ꝓmiſſio. ¶ Nec miꝝ ſi triſta-
mur in moꝛtibꝫ nr̃oꝝ qꝛ ⁊ xp̃s
dñs ſuꝑ lazaro moꝛtuo fleuit.
Johã. xj. ¶ Fleuit quidẽ. vt dicit
gloſa. nõ moꝛtuũ quẽ mox ſuſci
tauit. ſꝫ moꝛtẽ quã hõ peccãdo
ꝯtraxit. In nõ credẽtibꝫ eſt dã-
nũ magnũ iſtud ſimpl'r ignora
re. vicꝫ ꝙ moꝛtui ſint ad vitã re
dituri qꝛ ex h̾ ĩcõſolabil'r cõtri-
ſtant̃. nõ g̃ dicit apl'us abſolute
vt nõ ꝯtriſtemini. qꝛ vtiqꝫ ꝯtri
ſtãdũ eſt. ſed addit ſicut ⁊ ceteri
qui ſpẽ nõ habẽt. ꝓpter quã qui
dem ſpẽ moꝛtuos ipa ſctã eccl'a
iuuat. vñ Augu. in lib. de cura
agẽda ꝓ moꝛtuis ¶ Oꝛatiõibꝫ. in
quit ſctẽ eccl'e ⁊ ſacrificio ſalu-
bꝛi ⁊ elemoſinis que ꝓ eoꝝ ſpi
ritibꝫ erogant̃ nõ eſt dubitãduꝫ
moꝛtuos adiuuari. vt cum eis
miſericoꝛdiꝰ agat̃ a dño q̃ꝫ eoꝝ
pctã meruerunt. ¶ Hoc eiñ ſicut
pr̃ibꝫ traditũ vniuerſa obſeruat
eccl'ia. vt ꝓ eis q̇ ĩ ꝯmuniõe coꝛ
ꝑis ⁊ ſãguinis xp̃i defũcti ſunt
⁊ ipiꝰ ſacrificij oblatio ⁊ deuo-
ta fideliũ oꝛatio. ⁊ elemoſinaꝝ
largitio nõ inaniter: ſed cũ fru-
ctu maximo fiãt. ⁊ ſubdit augu
ſtinꝰ. ¶ Nõ eſt ambigẽdũ iſta ꝓ-
deſſe defũctis: ſed talibꝫ qui ita
vixerũt añ moꝛtẽ vt poſſint eis
vtilia eſſe poſt moꝛtẽ. ¶ Naꝫ qui
ſine fide oꝑante ꝑ dilectõeꝫ. eiꝰ
qꝫ ſacramẽtis de coꝛꝑibꝫ exiert:
fruſtra illis a ſuis huiuſmodi
pietatis ĩpẽdunt̃ beneficia. cuiꝰ
modi tñ hec eſſent: pignoꝛe ca-
ruerũt ¶ Nõ ergo moꝛtuis noua
oꝑant̃ merita cũ ꝓ eis aliquid
boni oꝑant̃ ſui: ſed eoꝝ p̃cedẽti
bus iſta ꝯſeq̃ntia addunt̃. Igit̃
in moꝛte caroꝝ debemꝰ ꝯtriſta
ri ſanabili doloꝛe. ⁊ ꝯſolabiles
lacrimas fũdere ꝯditiõe moꝛ-
tali. quas tñ redimat gaudiuꝫ
fidei q̃ credunt̃ fideles qñ moꝛi
unt̃ aliquantulũ a nobis abire:
⁊ ad melioꝛa tranſire. qꝛ ꝓpter
hoc a fidelibꝫ ꝓ viribꝫ cura ſe-
peliendi ⁊ ſepulchꝛa ꝯſtruendi
(que in ſcriptura ſacra inter bo
na oꝑa deputata ſunt, non ſo-

lũ in corꝑibꝫ ꝓphāꝝ ꝛ alioꝝ ſcō
rũ: veꝝ etiā ꝛ i ipſiꝰ dñi corꝑe)
laudati ſũt q̇ iſta fecerũt. Imple
ant igit̄ homies erga ſuos po-
ſtremi officia munerꝭ. ꝛ ſui hu-
mani lamẽta meroris. verũ illa
q̄ adiuuāt ſpem defũctorũ. ſcꝫ
oblatões. orões. ꝛ elemoſyna-
rũ erogatões ꝓ ipſis defunctis
obſeruātiꝰ ꝛ abũdantiꝰ impen-
dāt. Iſta eñ ſolũ defũctos ad-
iuuāt. Illa vo ꝛ ſi mala nõ ſint
ymmo bona. ſi moderate fiant
ſm ꝑſone exigentiā. magis tñ
ſũt ad viuorũ ſolatiũ q̄ȝ ad auxi
liũ defunctoꝝ. Vñ Aug. vbi ſ.
Pompa funerꝭ. agmīa exequiaꝝ
ſũptuoſa ſepult̄e diligẽtia. mo-
numẽtoꝝ opulẽta ꝯſtructio: ſũt
q̄liacũqꝫ ſolatia viuoꝝ ñ adiuto
ria mortuoꝝ. Hec oīa ſcp̄ta ſũt
de libro Augꝰ. de cura agenda
ꝓ mortuis: ꝛ ſunt hic ꝑ maiori
ꝑte ī glo. ¶ Sequit̄ ⌊Si ei
credimꝰ ꝛc.⌋ vbi oñdit ex facto
xp̄i. q̇ mortuꝰ fuit ꝛ reſurrexit:
futurā etiā mortuorũ reſurre-
ctionẽ. Et facit duo. Primo ei
tāgit antecedens. ſ. xp̄i reſurre-
ctionẽ. Scdo ſubdit ꝯñs. ſ. re-
ſurrectõeȝ nrām. ibi ꝓpe. ⌊ita et
deꝰ⌋ Dicit igit̄ ſic ſe ꝯtinuans.
nõ debetꝭ ꝯtriſtari. eo mõ q̄ di-
ctũ eſt. de mortibꝫ hoīm q̄ȝtum
cũqꝫ caroꝝ ⌊Si ei credimꝰ ꝛc.⌋
ſic ſup. ꝛ crede debẽꝰ ⌊ꝙ iheſus
mortuꝰ eſt ꝛ reſurrexit⌋ ꝙ ei di-
cit mortuꝰ videt̄ obeſſe reſurre-
ctioni. ſȝ ꝙ addit. ꝛ reſurrexit.
generat ſpem de nr̄a reſurrecti-
one. ⌊Ita⌋ ſup. debẽꝰ credere ꝙ
ſup. ⌊ꝛ deꝰ⌋ ſup. trinitas ⌊eos
q̇ dormierũt⌋. i. q̇ mortui ſunt ⌊ꝑ
iheſum⌋. i. ꝓpter fidẽ iheſu. ſicut
mortui fuerũt martyres ſcti. vel
⌊ꝑ ihm⌋. i. ꝑ eũ vſqꝫ ad morteȝ
euntes tāq̄ȝ ꝑ fidẽ nr̄aȝ. Ipē eñ
eſt vita Ioh. xiiij. Nos eñ nõ
tm̄ ſuſcitabit deꝰ: ſȝ oēs mor-
tuos tam bonos q̄ȝ malos ſu-
ſcitabit deꝰ: ſȝ iſtos q̇ dormierũt
ꝑ iheſum. vt dictũ eſt. ⌊adducet
cũ eo⌋ in eadem beatitudīe et ī-
mortalitate. vt glo. dic̄ Ioh. xij
vbi dicit xp̄s. Ubi ego ſuȝ: illic
ꝛ miſter meꝰ erit. Boni ergo ho
mines erũt in ducatu dñi cũ ve
nerint ad iudiciuȝ dñi. idcirco
iuxta ꝓphetā in pſal. Ab auditi
one mala nõ timebũt. Mali āt
ſine ducatu venīẽt. ideo in ma-
ximo tremore erunt. Sȝ quid
facit apl's dicit glo. Xp̄m enim
qui iam non morit̄: ꝛ mors illi
vltra nõ dominabit̄. dicit mor
tuum. Dicendum ſm gloſam
ꝙ hoc idcirco facit. vt dum au
dimꝰ xp̄m fuiſſe mortuum ꝛ re
ſurrexiſſe: ita ſperemꝰ nos poſt
mortem tandem reſurrecturos
Electos autem homines mor-
tuos dicit dormiẽtes. quia ne-
mo tam facile poteſt excitare a
ſomno ſocium ſuũ q̄ȝ facile ex-
citabunt̄ omnes a ſomno mor-
tis. Dubitaret autem aliquis

de iſta ꝯſequentia quam ponit
apoſtolus. Si em̄ credim⁹ ꝛc̄.
non em̄ videtur ꝙ ſit ꝯſequen-
tia neceſſaria. ꝙ ſi chriſtus re-
ſurrexit: ꝙ ꝓpter h̄ alij̄ mortui
debeāt reſurgere. Non em̄ re-
ſurrectio mortuoꝝ dependet a
reſurrectione xp̄i ſicut a cauſa
efficiente, vt videť. Dicendū ꝙ
iſta ꝯſeq̄ntia non eſt neceſſaria
ſimplr̄: ꝙ neceſſitaret omnē in
tellectum. q2 nō intellectū infi-
deliū. verūtamen eſt ꝯſequētia
neceſſaria om̄i catholico: ei⁹ in
tellectum neceſſitans: nō neceſ
ſitate abſoluta: ſed neceſſitate
ſuppoſitionis. i. ex ſuppoſitione
fidei ꝛ ꝟitatꝭ katholice. Oñdit
h̄ apl̄s cū dicit. Si eī credim⁹
ꝛc̄. Credere āt ē act⁹ fidei. Hoc
ideꝫ oñdit. j. ad Coꝝ. xv. cum
dicit. Si mortui nō reſurgent
neqꝫ xp̄s reſurrexit. vana eſt fi-
des nr̄a. ꝛ ſm glo. falſa. ſꝫ ꝛ in-
utilis. ꝛ ſine fructu. falſa etiam
eēt ſcptura. q̄ dicit ibidē ꝙ xp̄s
r̄ſurrexit a mortuis pmitie dor
mientiū. Sꝫ quō pmitie ſi filij̄
p⁹ ip̄m q̇ tp̄e ꝛ dignitate prior
ſurrexit. ſm glo. nō reſurgerent
Certe ſua reſurrectio nō eēt pri-
mitie. nec ip̄e in h̄ haberet frēs
ſꝫ ipſe ſol⁹ reſurrexiſſꝫ. nūq̄ꝫ fra
trib; ſuis iſtud largitur⁹ Bona
igiť eſt ꝯſeq̄ntia apl̄i. Si eī cre
dim⁹ ꝛc̄. Et qñ dr̄ ꝙ reſurrectio
mortuoꝝ nō depēdet a reſurre
ctiōe xp̄i vt a cauſa efficiēte. Di

cendū ꝙ q̄ꝫuis dicat q̄dā gloſa
ſup illo ꝟbo. j. Coꝝ. xv. Si aūt
xp̄s p̄dicať ꝙ reſurrexit a mor-
tuis ꝛc̄. ꝙ reſurrectio xp̄i eſt cā
reſurrectōis mortuoꝝ. tñ ꝓprie
loq̄ndo nō eſt cauſa ſufficiēs nͨ
cauſa ſimplr̄. niſi cā ſine q̄ non.
q2 ordinauit ab eterno diuīa ſa
piētia nullū de mortuis reſur-
gere ad īmortalitatē ante xp̄m.
vñ ꝓ tanto p̄t reduci ad cām ef-
ficientē. q2 ſi xp̄s nō reſurrexiſ-
ſet: alij̄ nō eſſent reſurr ecturi. vł
nō eſſet ipſe pm⁹ inter reſurgen
tes. ꝓpter qđ dicit apl̄us ibidē.
ꝙ ſi mortui nō reſurgent: neqꝫ
xp̄us reſurrexit. Ipſe em̄ ſic eſt
pm⁹ in hoc ꝙ om̄s debent eum
ſequi. Et qm̄ xp̄i reſurrectio n̄
eſt ꝓprie loq̄ndo cā efficiēs reſur
rectōis mortuoꝝ. idcirco dictū
eſt ꝙ iſta ꝯſeq̄ntia nō eſt neceſſa
ria neceſſitate abſoluta: ſꝫ ſoluꝫ
ex fidei ſuppoſitiōe. ¶ Se
quiť. [Hoc em̄ vob̄ dicimus]
vbi oñdit future reſurrectiōis ſe-
riem. Et pmo q̄ꝫtū ad ei⁹ celeri-
tatē. Scđo q̄ꝫtū ad cāꝫ efficiētē
ibi. [qm̄ ip̄e dñs] Tertio q̄ꝫtū
ad ordinē. ibi [ꝛ mortui q̇ ī xp̄o
ſūt] Quarto q̄ꝫtū ad ꝑpetuita-
tē ibi [ꝛ ſic ſp] Ad iſtoꝝ aliq̄leꝫ
euidentiā ſunt aliqua notāda.

Primū ē ꝙ oēs hoīes vel re
ſurrexerunt vel reſurgent: tam
illi q̇ erunt mortui ante chriſti
aduentū ad iudiciū q̄ꝫ etiaꝫ illi
q̇ tunc inuenienť viui. vñ dixit

iſte apl'ს.j.ad Coꝝ.xv.Omnes
q̇dez reſurgem⁹.Et qm̄ nō ē re-
ſurrectio corpalis niſi a morte
corpis: idcirco ſeq̇ꝛ ꝙ om̄es ho
mies q̇ vnq̄ꝫ fueꝛt vel q̇ futi ſūt
oēs mortui ſūt vel morienꝛ. Et
h̄ etiā idem dicit apl's ad Heb.
ix. di. ꝙ ſtatutū eſt hōībꝫ ſemel
mori. Scōm eſt ꝙ de illis q̇
in aduētu iudicis inuenienꝛ vi
ui dubiū fuit qn̄ ꝛ quō illi mo-
rienꝛ.putabāt aliq̇ ꝙ nō moriē
tur:ſꝫ ſine morte media tranſ-
ferenꝛ ad īmortalitatem. ſꝫ iſta
opīo eſt oīno ꝯ ſcp̄turā ſacrā .ꝛ
etiā ꝯ rōnem.ſ.qꝛ xp̄s ꝛ mr̄ ſua
fueꝛt ꝟe mortui.ꝛ illi nō mori-
anꝛ.Quō ergo ꝛ qn̄ morientur
Dicendū ꝙ illi q̇ tūc īuenieꝛ vi
ui veniēte iudice rapienꝛ in nu
bibꝫ obuiā xp̄o in aera.ſic dicit
apl's.ad min⁹ electi ī illo raptu
patienꝛ mortē ꝛ p̱ ignē confla-
gratiōis īcinerabūꝛ eoꝝ corpa
ꝛ purgabunꝛ tūc aīe q̄ tunc ali-
q̄d purgabile ſunt habiture .ꝛ
ſtatī poſt diuīa ꝟtute reſurgent
Et dico ſtatī p⁹. qꝛ inter ipſoꝝ
mortē ꝛ r̄ſurrectōꝫ ſic erit mora
modica ꝙ q̄i videbūꝛ nō fuiſſe
mortui. Illa enim mora ſic erit
modica ꝙ apoſtolus vbi ſupra
vocat eā momentū. In momē
to inq̇t ī ictu oculi ꝛc̄. Reprobi
ꝟo ꝛ ſi nō rapiāꝛ cū electꝭ ī aera
in illo p̱uo ſpacio morieꝛ ī ter-
ra ꝛ reſurgēt .Om̄s igiꝛ hoīes
q̇ ſunt erūt ꝛ q̇ fueꝛt . nec erunt
mortui:ſic illi morienꝛ.Et ſi di
catur ꝯ hoc p̱ illud Niceni ſim
boli ꝛ etiā aploꝝ .ꝙ xp̄s ventu
rus eſt iudicare viuos ꝛ mortu
os.ergo vt videtur:aliqui iudi
cabuntur qui nūq̄ꝫ fuerūt mor
tui . ꝛ ita illi nunq̄ꝫ morientur.
Dicendū ꝙ ibi accipitur ly vi-
uos p̱ illis qui in aduentu xp̄i
inuenientur viui.qui tn̄:vt di-
ctum eſt:morientur anteq̄ꝫ iu-
dicentur. ꝛ oēs reſurgēt a terre
puluere in quē erūt redacta cor
pora.exceptꝭ xp̄o et mr̄e ſua ſic
credo.ꝛ Johāne euāgeliſta mi-
niſtro mr̄is ſue. Hec videꝛ eſſe
opīo Aug.xx.de ci.dī.xx.caplo
U Tertiū eſt q̇d innuit in
ꝟbis iſtꝭ.cū dic̄.nos q̇ viuim⁹
ꝛc̄.ꝛ īfra.Deinde nos q̇ viuim⁹
ꝛc̄.viſus nāq̄ꝫ fuit apte innuere
ꝙ ſuo tp̱e eſſꝫ vētura extremi iu
dicij dies . teſſalonicēſes timue
rūt valde ne damnarenꝛ. eo ꝙ
tarde ad fidē veniētes imp̱fecti
eſſent .ꝛ qꝛ h̄ nō erat verū.ſup.
ꝙ tūc inſtaret dies dn̄i.nec fue
rat d̄ intentōe apl'i.idcirco ſcri
pſit eis aliā epl'aꝫ: vbi exhortaꝛ
eos ne terreantur quaſi inſtet di
es domini.ſicut apparet ī ſcd̄o
caplo illi⁹ epiſtole.Apl's āt ſcḋm
ꝙ dicit h̄ glo.in p̱ſona electoꝝ
loq̇ꝛ.qui viui inueniēdi ſunt in
aduētu dn̄i.q̇bꝫ iō ſe ꝯnumerat
quia cuꝫ illis vnum corp⁹ erat.
et quia illi erant ei futuri ſimi-
les in tribulatōibꝫ ꝛ preſſuris.

Quartū eſt ꝙ raptꝰ ille q̄ ra
piētur in aera illi electi qui tūc
viui inuenient̄. in principio e-
rit motꝰ violentꝰ. qꝛ eoꝝ cor-
pa erūt grauia. nec naturaliter
aſcendere poſſūt. Rapiētur aūt
vel violentia vēti vehemētiſſi-
mi. vel illiꝰ ignis cōflagratio-
nis. vel miſterio angeloꝝ. In
fine aūt illiꝰ raptꝰ fient illa cor
pora glorioſa. ꝛ ex tūc non erit
motus violentus. qꝛ mouebū-
tur ꝑ dotem agilitatis. Quī
tum eſt ꝙ in reſurrectione cuiꝰ
libet hominis erūt tria. ſ. ꝑpa-
tio ad corꝑis reformationē. ꝛ
corꝑm reformatio. ꝛ corꝑm re
formatoꝝ cū ſuis animabus
ꝓꝑijs iterata vnio. Primū fi-
et ī īſtanti. quia fiet virtute cre
ata. i. miſterio angeloꝝ. qui col
ligēt pulueres ſctōꝝ corꝑm a
q̄ttuor ꝑtibꝫ orbis. iuxta illud
Math. xxiiij. Mittet filiꝰ hoī
nis angelos ſuos ꝛ cōgregabūt
electos eiꝰ ꝛc̄. Iſta autē pulue-
ris collectio erit q̄dā ꝑparatio et
diſpoſitio ad reſurrectionē. ꝛ h̄
vtiqꝫ erit in tēpore. alia āt duo
. ſ. corꝑm reformatio ꝛ cum aī-
mabꝫ iterata vnio erūt ī inſtan
ti. quia fient virtute diuina q̄ a
git in inſtanti. Iſta aūt tria quā
uis ꝑmum ſit fiendum in tem-
pore ſic tam ſubito fient. ꝙ iſtō
apl'us totū vocat momētū. j. ad
corīth. xv. Sextū eſt q̄d
vlt dicere apl's ꝑ iſta ꝟba cū di
cit. Ipſe dn̄s in iuſſu ꝛ in voce
archangeli ꝛ in tuba dī. vtrū ꝑ
iſta idem ītelligat ſeu diuerſa.
Quidā eī dicūt ꝙ ꝑ iuſſū ītelli
git volūtatē diuinā ꝟtutis īfini
te. q̄ tūc oīa q̄ fiet imperabit.
vnde ſenſꝰ eſt. ī iuſſu. i. in ꝑtāte
ꝑcipiente. Per alia vero duo
viꝫ. ꝑ vocē archāgeli. ꝛ ꝑ tubaꝫ
dī intelligit aliq̄d creatū: ſꝫ dif
ferent̄. qꝛ quidā dicūt ꝙ ꝑ vocē
archāgeli ꝛ ꝑ tubā dei ītelligit
vocē quādā articl'atā. q̄ fiet tūc
miſterio āgeloꝝ. ꝛ forſā miſte-
rio archāgeli michael' q̄ dicet̄.
Surgite mortui ꝛc̄. ꝛ eādē vo-
cem dicit tubā dī. quaꝫ idcirco
vocat tubā. qꝛ erit terribilis.
quātū ad reꝓbos. q̄ vocabūtur
ad bellū. q̄uis ſit ſūme dl'ctabi
lis. quātū ad electos. q̄ vocabū
tur ad feſtū. ī bellis autē ꝛ ī feſt̄
ſolēt homines vti tubis. ſꝫ vo-
cat eā tubā dei. qꝛ a dō habebit
ꝟtutē. Aliq̄ aūt dicūt ꝙ xp̄s in
ſuo deſcēſu. ꝑmo iubebit pulue
res ſeu ꝑtes q̄ſcūqꝫ mortuoꝝ
corꝑm recolligi ꝑ miſteriū āge
licū. Et h̄ notat̄. cū dicit̄. in iuſ
ſu. Secūdo iubebit corpa re-
formari. ꝛ ipis reformatis. ani
mas vniri. ꝛ hec duo fient ꝑ ꝟ-
tutē diuinā ſolū. Iſtud aūt ꝑce
ptū ſm notat h̄ cū dicit. ī tuba
dei. i. in ꝟtute dī. Tertio archā
geli q̄ fuerunt cuſtodes ꝓuīcia-
ruꝫ in ꝓuincijs q̄s cuſtodierūt
clamabūt fortit' ꝛ ſēſibiliter ſo-

no articulato. vt dictũ ē. ꝙ oēs
coram iudice corꝑaliter cōpa-
reāt ſniām vltimā ⁊ irreuocabi
lem audituri. Et hoc notat̃ cuȝ
dicit̃. in tuba dei. Poteſt aũt di
ci breui⁹ ꝙ ꝑ vocē archāgeli in-
telligit vocē ꝑdictā: angeloꝝ
miſterio formatā. ꝑ tubā dei in
telligit vocē xp̄i corꝑaleȝ. q̄ ip̄e
in quātũ homo clamabit ſic for
titer ⁊ efficaciter ꝙ ei⁹ vox. vt di
criſoſtom⁹ ſcindet lapides. ap̄i
et monumēta. ⁊ omnes q̇ erũt i
monumētis excitabit. de q̄ dici
tur Joh. v. Uenit hora in q̄ om
nes q̇ in monumētis ſũt audiēt
vocē filij dei. ⁊ ꝓcedēt ⁊c̄. Iſtam
vocē vocat tubā dei tum q̄ꝛ xp̄s
eſt de⁹. tũ etiā q̄ꝛ illa vox ab ip̄a
deitate recipiet virtutē. iuxta il-
lud p̄s. Dabit dñs voci ſue vo-
cē ꝟtutis. De iſtis aũt oib⁹. ſ. d̉
voce archāgeli ⁊ de tuba dei in
telligit̃ illd̉ Mat. xxv. Media
nocte. i. nullo ſciēte aut ſꝑante.
clamor fact⁹ ē. i. fiet ꝩ Sep
timũ eſt de ordine reſ̃gētiũ. v-
trũ videlȝ ſit futurus aliq̇s or-
do tp̄is. notā. ꝙ oēs electi ⁊ reꝓbi
mortui añ aduētum iudicis. et
qui tũc inuenient̃ viui. in raptu
illo morient̃ añq̄ȝ alij q̇ fuerant
mortui reſurgant. Et cuȝ dicit
hic ap̄ls ꝙ mortui qui in chri-
ſto ſunt reſurgent primi: nō in-
telligit de primitate temporis:
ſed de ꝑmitate dignitatis. Sȝ
contra hoc eſt, q̄ꝛ inter illos q̇
tunc inuenient̃ viui: erunt aliq̇
digniores mľtis alijs q̇ añ eos
mortui fuerũt. cũ eni eccľia ſit
velut caſtroꝝ acies ordinata.
ſicut in acie militũ ꝑmo ordie ⁊
vltimo ponunt̃ fortiores: ſic et
in ꝑmo ſtatu eccľie ⁊ vltimo. vñ
ſicut fuerũt aliq̇ ꝑfectiores mľ-
tis alijs q̇ ꝓceſſerunt. ita erunt
digniores. nō dico oīmibus. q̄ꝛ
nō ap̄lis. qui ꝑfectiſſimi fuerũt
vñ ꝙ dicit q̄dā glo. ſuꝑ iſta epi
ſtola. ꝙ illi erũt digniſſimi: ſēꝑ
intellige exceptis alijs multis.
Alij vero dicũt ꝙ electi qui añ
aduentuȝ iudicis mortui erũt.
primo reſurgent. qd̉ videt̃ innu
ere ap̄ls. cum dicit. mortui qui
in xp̄o ſunt ⁊c̄. Reprobos eniȝ
non dicunt mortuos in xp̄o: ſȝ
tm̄ electos. Secũdo reſurgent
illi electi qui tũc inuenient̃ vi-
ui. Cum eni alij reſurgent. iſti
morient̃ i illo raptu. ⁊ paulo p⁹
reſurgent omnes reꝓbi tā illi q̇
tunc erunt mortui q̄ȝ illi q̇ tũc
inuenient̃ viui. Et hoc ſatis in
nuere videt̃ ap̄ls. cum dicit. de
inde nos qui viuim⁹. loq̇tur de
electis qui tunc reꝑientur viui
vnde nec cum dicit. reſurgent
primi. nec cum dicit. deinde nos
qui viuim⁹. loq̇tur de reꝓbis.
vt videt̃. ex q̄ relinquit̃ ꝙ illi vl-
timo reſurgent. Uidetur autē
quibuſdam alijs ꝙ omnes ele
cti ſiue qui tunc erunt mortui
ſiue qui tunc inuenientur viui:

ſimul reſurgent. quia ante reſ
ſurrectionem illoꝝ moriēt̃ illi
qui tunc erunt viui. ꝛ paulo pꝰ
ſimul cum alijs reſurgent et ꝙ
reꝓbi qui valde inuite venient
ad iudiciũ poſt eos reſurgent.
Sed reuera nõ vident̃ hec bene
ꝯſonare vbis apl'i. qui plane vi
det̃ ponere ordinē tp̄is inter re
ſurrectionē illoꝝ electoꝝ ꝛ illo
rum. Et ideo videt̃ mihi dicen.
ꝙ poſito ꝙ ſit aliquis ordo tē-
poris ſicut apl's innuit. ſic tñ e
rit modica mora. ꝙ omnes taꝫ
electi q̄ꝫ reꝓbi ſimul reſurgere
videbũtur. E. Dijs vid̃ dic̄
ſic apl's. oſtendens reſurrectio-
nis celeritateꝫ. ꝛ ſic ſe ꝯtinuās
eos q̇ dormierũt adducet deus
cum eo. [hec eni] ꝙ ſup. fuerũt
ſic. [vobis dicim'].ſ. ego cui
credendum eſt. ſũ enim doctor
gentium in fide ꝛ veritate. j. ad
Thim. ij. vl' ego ꝛ Siluanꝰ ac
Thymotheꝰ. quibꝰ credēdum
eſt. quia in ore duoꝝ vel triũ te
ſtium ſtat omne verbũ. ſicut di
cit lex dei. Deute. xvij. [in ver-
bo dñi.] qḋ ſup. docuit nos. qḋ
etiaꝫ veritas eſt. Joh. xvij. Ser
mo tuus vitas ē. [ꝙ nos q̇ vi-
uimꝰ].i. viuemꝰ. [q̇ reſidui ſu-
mꝰ].i. qui tũc erimꝰ [i aduētu
dñi] ſup. ad iudiciũ. q. d. illis
de nob' vl' de q̇buſcũq; electis q̇
reſidui erũt tormētis ātixp̄i. vl'
qui reꝑient̃ viui. ſꝫ ratōne ſupiꝰ
dicta ꝯtinuat ſe cũ illis [nõ ꝑue
niēꝰ] ſup. in reſurgendo [eos q̇

dormierũt. i. q̇ mortui ſũt. reſur
rectio eni oīm ſic fiet. ꝙ nõ erit
ibi ꝑ̄us ꝛ poſteriꝰ. ſm tp̄s. vel
ſaltim nõ appebit. q2 ſi īcidat
aliqḋ tēpꝰ mediũ: iꝑceptibile e
rit. Succeſſio eni ē i moriēdo
qḋ notat apl's. cũ dic̄. reſidui.
Simltas aũt vl' ſ̄a vl' appns
erit in reſurgēdo. qḋ notat cum
dic̄. nõ ꝑueniemꝰ eos. Sequit̃
[qm̄ ip̄e dñs] vbi tāgit cām ef-
ficientē reſurrectōis. vbi q̄tuor
implicat euidēter. videlꝫ ꝙ ip̄e
criſtꝰ qui i q̄ꝫtũ deꝰ ē: ē cā effici-
ens ipſiꝰ reſurrectōis veniet ad
iudiciũ ꝑſonal'r. cũ dic̄ ip̄e dñs
Potēter. q̄d notat̃ cũ addit [in
iuſſu].i. iperādi ptāte. nõ i hu
militate ſic̄ i ꝑmo aduētu. non
em̄ eq̇tabit tũc aſinā. vel porta-
bit crucē: ſꝫ veniet cũ vtute mlt
ta ꝛ maieſtate Math. xxiiij. vi
debũt filiũ hoīs venientē ꝛc̄. E-
uidēter quia [i voce archange
li] Forte michael'. vel ēt pluriũ
āgeloꝝ. q̇ dicēt. Surgite mor.
ꝛc̄. t̃ribil'r. q2 [i tuba dei] forte
eādē vocē quā ſupiꝰ dic̄ archā-
geli. eo mõ q̄ dc̄m ē. vocat tubā
ꝓpt̃ ſonũ eiꝰ t̃ribilē. l' i tuba dīvē
turꝰ ꝓpt̃ māifeſtatōnē ſui aduē-
tꝰ. ſm glo. l' ēt ſm aliā gl'. q2 ad
feſtũ vēiet. q̄ꝫtũ ad ſcōs. ad bel
lũ q̄ꝫtũ ad reꝓbos. In feſtꝭ āt ꝛ
bell' ſolent vti tub'. Dr̃ āt tuba
dei. q2 a deo ꝛ a xp̄o inquātum
deus habebit efficaciam et v-
tutem. Exponitur aũt ſic. ſiue
ſumat̃ vox archangeli ꝑ voce

xp̄i corꝑali. vel ꝑ voce formata
miſterio alic⁹ angeli vel pluriū
ſic̄ dictū eſt. ſ̄. Uel potes diſti
guere ſi placet. vt etiā dictū eſt
ſu mēdo ꝑ vocē archangeli vo-
cē formatā miſterio alic⁹ arch-
angeli. puta michael' vel pluri-
um. vel ꝑ tubā dei vocē xp̄i cor-
poralē. Ueniet etiā xp̄s ad iudi
ciū localiter. q2 [deſcēdet de ce
lo] ſup. in aera. Johel'. iij. Con-
gregabo oēs gētes in vallez io-
ſaphat ꝛc̄. apparebit em̄ xp̄s in
aere ſuper illam vallem ioſa-
phat. ꝛ electi erūt cum eo in aere
reprobi aūt cū quib9 diſcepta-
bit manebūt in terra quā ſꝑ di
lexerūt. vel [deſcēdet de celo]
id ē de occulto ad manifeſtum
Math. xxiiij. Sic̄ fulgur exit
ab oriēte ꝛc. Jſte aūt deſcenſus
ſi accipiat' ꝑ motu locali attri-
buit' ꝑſone xp̄i. nō ſm diuinita
tē. q̄ vbiqꝫ ē tota. ſꝫ ſolū ſm hu
manitatē. A Sequitur. et
[mortui] Ubi tāgit reſurrecti
onis ſeriē q̄ꝫtū ad reſurgētiū or
dinē. Et tāgit q̄ttuor. videlꝫ re
ſurgētiū ordinē. ꝯgregationez
viuētiū. ip̄i⁹ iudicis aduētum.
ꝛ iudicij locū. Propter p̄mum
dicit [ꝛ mortui q̄ in xp̄o ſūt]. i.
ſm aliq̄s electi q̄ erant mortui
an̄ iudicij aduētū. ꝛ an̄ ceſſatio
nē mot⁹ celi. Jllos em̄. ſ. electōs
vocat mortuos ī xp̄o [reſurgēt
p̄mi] ꝛ hoc vel dignitate ſolum
vt quidā dicūt. vel etiā tꝑe. ſic̄
alijs placet. q̄d magis vid' ver
bis ap̄l'i ꝯſonare. Sequit' [De
inde nos q̄ viuim⁹] hoc ē illi d̄
nob. hoc ē de electis. cuꝫ q̄bus
ſe cōnumerat rōne ſuꝑi⁹ dicta
q̄ tūc viuem⁹. vel poti⁹ q̄ tūc vi
uēt ceteris mortuis [q̄ relinqui
mur]. i. q̄ reſidui antixp̄i ꝑſecu
tionib⁹ ꝛ tormētis ſum⁹ [ſil' cū il
lis] q̄ nos ſup. ī reſurgēdo ꝑ ali
quā morā tp̄is p̄ceſſerūt. Jn v̄-
bis em̄ ap̄l'i cū dic̄ p̄mi ꝛ dein-
de ſatis clare ptꝫ ꝙ erit aliq̄ mo
ra iter reſurrectōem electoꝝ. q̄
tūc erūt mortui. ꝛ illoꝝ q̄ tūc
inuenient' viui. verū ſic erit mo
ra modica. vt ſup̄. dictū ē ꝙ po
terit dicere. ſil' cū ill'. Pro ſecū-
do addit [rapiemur]. ſ. ſil' cuꝫ
illis. vl' violētia vēti vehemētiſ-
ſimi. vel ignis ꝯflagratiōis. q̄ q̄-
dē rapt⁹ erit mot⁹ violēt⁹ ꝓpter
corpoꝝ g̃uitatē. Jn illo aūt ra-
ptu. vt dictū eſt. ſ̄. morient' illi
q̄ in aduētu xp̄i inuenient' viui
ꝑ illū em̄ ignē īnouabunt' q̄ꝫtū
ad eoꝝ corꝑa. ꝛ q̄ꝫtū ad anīas
purgabunt'. ꝛ paulo poſt reſur
gēt. ita ꝙ totū poterit dici ſiml'
ſup. q2 q̄ꝫtū ad hoīes erit tem-
pus impceptibile. Propter ter
tiū dicit. [obuiā xp̄o] hōes em̄ e-
lecti poſtq̄ꝫ reſurrexerunt ilico
obuiabūt iudici venienti. de qua
obuiatōe d2 Math. xxv. Ecce
ſpōſus venit. exite obuiā ei. for
ſan aūt reprobi nō obuiabunt
ei. q2 nō erūt digni. q2 victi corā

to appebūt. Quātū ad qrtū ſb-
iūgit [i aera] In aere eñ q̄ntuꝫ
ad bonos erit loc⁹ iudicij. ſicut
dictū ē. repbi ꝟo reſurgētes: in
terra iudicabūt. ⁊ ſniam irreuo
cabilē reportabūt. Lꝫ aūt nō vi
deat h fieri mētio de reſurrecti
one repboꝝ. tñ indubitāter re
ſurgēt. ⁊ poſito ꝙ p⁹ electos re
ſurgēt: ſic erit mora modica ꝙ
ſil' cū ill' reſurrexiſſe videbunt.
Scdo āt tāgit ſeriē reſurrecti-
onis q̄ntū ad ppetuitatē cū ad-
dit [Et ſic ſp cū dño eri⁹] Nō
ſic ſp. i. in aere. ſꝫ ſic ſp. i. hñtes
corpa imortalia gl'ificata vbi-
cūqꝫ fuerim⁹ cū ipo. vl' ſi vis ēt
icludere repbos: dicas ſm gl'.
[Et ſic ſp cū dño erim⁹] i. hñ
tes ſempiterna corpa. ſuo mō
ſic ipſe. repboꝝ eñ corpa. et ſi
ſint ſūme ſuka paſſibilia. nūqꝫ
tñ ꝯſumēt. B Quarto pn
cipal'r hortat nos ad mutuā in
ſpe reſurrectōis ꝯſolatōeꝫ. cuꝫ
dic̄ i fine [Itaqꝫ] qr ſup. oēs re
ſurgē⁹ ⁊ nos electi ſp cū dño eri
m⁹ [ꝯſolami iuicē] i. alterutꝛ
de morte amicoꝝ vrōꝝ. ſup. [i
ꝟbis iſtis] q̄ ſup. ſūt tenor ⁊ cā
magne ſpei. Notā. aūt ꝙ apl's
ſm glo. cū dic̄ ſupi⁹. vt nō con
triſtemini. nō phibet cōtriſtari
ſimpl'r i morte hoim: ſꝫ phibꝫ
cōtriſtari imoderate ⁊ incōſola
bil'r. ſic ifideles ꝯtriſtabant. qa
reuera ꝯtriſtari oportet i morte a
micoꝝ ml'tū. tū pter natal' pie
tatis affectū. ij. Mach. iiij. dici
tur de anthiocho ꝙ flex⁹ ad mi
ſericordiā fudit lacrias. recor-
dat⁹ defuncti. ſ. ei⁹ ſobrietatē ⁊
modeſtiā. tū pter oñdēdū dile
ctiōis ſignū. vñ de xpo flēte ſup
lazarū Joh. xj. dixerūt iudei. ec
ce quō amabat eū. tū etiā pter
ꝯſolatiōnē alioꝝ lugētiū. Ecci
vij. Nō deſis plorātib⁹ i ꝯſola-
tione. tū ēt pter vitādā detra-
ctionē hoim Ecci. xxxviij. Pro
pter delaturā amare fer luctuꝫ
⁊c. tū etiā pter dubiū ſtatū mo
riētiū. Eccl'. ix. Oia i futurū ſer
uant incerta. tū nihilomin⁹ p
pter dañū mortꝫ eoꝝ. Sic iu-
dei lugebāt iudā dicētes. j. ma
chab. ix. Quomō cecidit potēs
Triſtādū ē ergo i morte hoim-
tñ cōſolabil'r etiā pter ml'ta. p-
mo pter cōem ⁊ ineffugabileꝫ
mortꝫ caſū. vñ ꝯſolatorie dicit.
oēs ibim⁹ poſt ipm. dr de mor-
tuo. ⁊. ij. Re. xij. dr ꝙ dixit Da
uid de filio ſuo qñ fuit mortu⁹
Ego vadā magis ad eū. ille ve-
ro nō reuertet ad me. ⁊ ſic ꝯſolā
tus ē berſabee. Scdo pter di-
uinū de morte iudiciū. vñ ꝯſolā
torie dr. erḡ dño placuit deb⁹
pati. Ecci. xlj. c. Hoc iudiciū a
dño oī carni. Et i pſ. Memor
fui iudicioꝝ tuoꝝ. ſeq̄t. ⁊ ꝯſo
lat⁹ ſum. Tertio pter modicū
hui⁹ triſticie fructū. vñ ꝯſolato
rie dr. ⁊ q̄d valet nobis lugere.
Ecci. xxxviij. Propter dlaturā

amare fer luctū illi⁹ vno dic. ⁊ cōſolare ꝓpter triſticiā. ⁊ fac luctum ſm̄ meritum ei⁹ vno die vel duob⁹ ꝓpter detractionē ⁊c̄. Sequit̄. Nec enim eſt ꝯuerſio ſup. mortui ad vitā. ⁊ huic ſup. mortuo nihil ꝓderis. ſup. lugēdo ⁊ teipſum peſſimab. Quarto ꝓpter luctū morientiū. vnde ꝯſolatorie dicit̄ Uitā mutauit ⁊ moriendo fecit magnū lucrū ⁊ Ecci. xxij. dicit̄. Modicū plora ſup mortuū. qm̄ requieuit. Ultimo ꝓpter ſpem reſurrectionis eorū. Unde ꝯſolatorie dicitur Adhuc videbitis eū in gloria ⁊ h̄ dicit apl's ꝓpter ea q̄ dicta ſunt ⁊ ꝓpter hec pricipaliter Itaq̄ʒ conſolamini inuicem in verbis iſtis.

Item de animab⁹ Sermo ſextus

Ecce miſteriū vobis dico.]pri me ad corinthios. xv c. Poſtq̄ʒ i p̄cedētib⁹ hui⁹ ep'le excluſit apl's errorē q̄rūdā circa dona grē. h̄ excludit in iſto xv. ca. errorē aliq̄rū circa dona gl'e. In hoc eniʒ ca. oñdit apl's xp̄i reſurrectōnē iā fc̄tāʒ. ac per hoc nrām futurā. quā ꝓbat ⁊ p rōes fidei ⁊ p exēpla nat̄e. ex q̇b⁹ oñdit p̄mo reſrectiōis noſtre poſſibilitatē. Secūdo reſurgentiū diuerſitatē. ſupra. [non ois caro eādē] Tertō reſurgēdi modū ⁊ ordinē. i eod̄ ca. [Ecce miſteriū vobis dico] vbi p̄ñs lctō icipit. In q̄ q̄d lctōne apl's i ſūma duo facit. Primo eni oñdit futurā eſſe reſurrectionē. Secūdo oñdit q̄ fiet p⁹ reſurrectionē. ibi [cū aūt mortale h̄] Adhuc in p̄ma pte facit q̄tuor. Primo eni oñdit i q̇bus gl'oſa reſurrectio fiet. Secundo q̄ʒ cito fiet. ibi [in momento in ictu oculi.] Tertō quō fiet ibi [Canet eniʒ tuba]. Quarto q̄re fiet ibi [oportet eniʒ corruptibile h̄] adhuc i p̄ma pte facit duo. p̄mo eī tāgit reſurgētiū generalitatem. ſecūdo diuerſitatē ibi [Sed nō oēs]. Quātū ad p̄mū dicit ſic loquēs oib⁹ xp̄ianis. [Ecce miſteriū vobis dico]. i. q̄ddā ſecretū ⁊ q̄ddā occultū vob̄ apperio Myſteriū ei ſm̄ gloſā: grecū ē ⁊ ſonat latine ſecretū vel occultū. In hoc igit̄ ꝙ ait. myſteriuʒ vob̄ dico. īnuit ſe q̄ddā ſecretū ⁊ occultū apire. ſcʒ reſurrectionē finalē oīum hūanorū corpm̄ q̄ reuera fuit i principio eccl'ie multū ſecreta maxime gētilib⁹ qm̄ iter gētiles ph'os q̇dā poſuerūt aīarū cū corpib⁹ corruptionē. ⁊ q̇dā hominū eternā ⁊ ſine fine gn̄atōnē. q̇dā aūt aīarū reſolutōnē. q̇dā negauerūt itellectuū ml'tiplicatōnē. tenētes tm̄ in oib⁹ hoīb⁹ eē vnū itellectū ⁊ hij oēs parū curauerūt de reſurrectione, Articul⁹ etiā reſur

rectionis fuit multũ difficilis
ad credẽdũ. ⁊ ideo apoſtolꝰ vo-
lẽs loqui de reſurrectõne dicit
ſe apꝑire q̃ddã myſteriũ ⁊ q̃ddã
ſecretũ. vñ addit. Oẽs quidem
reſurgemꝰ. ſcȝ. poſt mortẽ. re-
ſurrectio enĩ p̃ſupponit mortẽ
Et certe omnes homines q̇ fue
rũt ⁊ ſũt et erũt. ſũt q̃ſi iã mor-
tui vel morĩẽtur etiã illi q̇ ĩ ad
uẽtu xp̃i ad iudiciũ ĩuenĩẽť viui
Iſta enĩ ẽ lex adam. i. inſtituta
omni hõĩni ꝓpter pctm̃ adã ſcȝ
lex moriendi. vñ apl's. heb. ix.
Statutũ ẽ hõĩibꝰ ſeľ mori ⁊. ĩj.
Re. xiiij. dixit illa mľier ſapiẽſ
Oẽs morimur ⁊ q̃ſi aque dila-
bimur in terrã. q̃ nõ reuertẽtur.
Primo enĩ homini dictuȝ fuit
pro ſe ⁊ ſuis poſteris. In qua-
cũqȝ hora ꝯmederis ſup. de li-
gno veti to. morieris. i. mortaľ
eris et neceſſario moriturꝰ. ge
neſiſ. ij. ergo omnes moriemur
⁊ a morte reſurgemꝰ. Reſurge-
mꝰ dico oẽs tã boni q̃ȝ mali. tã
magni q̃ȝ ꝑuuli: etiã in origi-
nali decedẽtes. tã illi etiã q̇ ĩ ad
uentu iudicij erũt mortui q̃ȝ illi
etiã q̇ tũc ĩuenientť viui. q̇ mori
enť añ iudiciũ. ⁊ reſurgẽt. ſic di
ctũ ẽ D Probať eĩ poſſibilitaſ
reſurrectionis. i. ꝙ nõ ſit cõtra
naturã. ex inclinatiõe naturali
q̃ eſt in illis pulueribꝰ hũano-
rũ corꝑm ſaltẽ remota ad eã n-
dẽ animã rationalẽ. q̃ nõ p̃t eſſe
fruſtra. qꝛ ſm̃ naturã nihil eſt
fruſtra. vñ oȝ ꝙ aliqñ quieteť ⁊
termĩeť. qḋ nõ p̃t eẽ niſi ꝑ itera
tam vnionẽ eiuſḋ aĩe cũ corꝑe
coḋ q̃d erit illa reſurrectõ quaȝ
ſꝑamꝰ Preterea ꝓbať q̃ſi ne
ceſſitas reſurrectiõis ex inclina
tione naturali quã habȝ aĩa ſe-
ꝑata a corꝑe ad illḋ corpꝰ q̃d an
tea ĩformauit ⁊ aĩauit. ꝓpť quã
quiḋ inclinatiõeȝ. ſm augu. xij.
ſuꝑ geñ. ad lrãm retardatur ne
poſſit ꝑfctẽ ferri ĩ ſũmuȝ celũ. i.
ꝑfctẽ frui. Cũ ergo iſta inclina
tõ nõ poſſit eẽ ſemꝑ ſñ termina
tõe. vt viḋr. ſeq̇tur q̃ necceſſario
ꝙ anima eiḋ corꝑi iterũ vniať.
ſeꝑata enĩȝ a corꝑe nõ habȝ ꝑfe
ctm̃ eẽndi modũ nec p̃t ꝑfctẽ eli
cere oꝑatõnes. q̃ ſũt videre ⁊ a-
marc. ac ꝑ hoc nͨ ꝑfctẽ btificarí
Preť ea cũ anima nõ mercať
niſi in corꝑe. qḋ eſt ſibi datũ in
adiuuamẽtũ. nõ p̃t vel ſaltẽ ñ dȝ
ſm eq̃tatem diue iuſticie p̃mia
ri ſm merita vel demerita niſi
cũ corꝑe. qḋ non poſſet eſſe niſi
corpꝰ idem numero reſurgeret
cui anima iterũ vniretť Pre-
terea ꝓbať eſſe neceſſitas reſur
rectiõis nrẽ ex reſurrectiõe xp̃i.
q̃ȝ fiḋs nrã p̃ſuppõit fcãm eẽ vñ
ſic arguit apl's. in illo cap. Si
mortui nõ reſurgũt. neqȝ xp̃s
reſurrexit ergo ⁊ mortui reſur
gẽt. Igiť futura eſt generaľ re-
ſurrectõ omniũ hoĩm poſt mor
tẽ ſuã. Mors eĩ gñaľ ẽ oĩbꝰ hoĩ
bꝰ. ⁊ ſimilr reſurrectio. que nõ

erit niſi p⁹ mortẽ. Vñ aplſ̄s ī h̄
ca. dicit In ſipiẽs tu qd̄ ſemīas
nõ viuificat̄ niſi p̄us moriatur
Sic ḡ aplſ̄s p̄mo tãgit reſurgẽ
tiū generalitatẽ. E Articu
l⁹ aūt iſte d̄ reſurrectiõe pbat̄ ef
ficaciſſime p ſcripturas ſacras
veter ac noui teſtamẽti. ꝛ certe
articuli fidei nõ pbãtur alit̄ q̄z
p ſcripturã ſcãm. Dicit enī iob
in pſona ſua ꝛ oīum hominum
In nouiſſimo die d̄ terra ſurre
ctur⁹ ſū. ꝛ rurſū ẽcũdabor pelle
mea. ꝛc̄. Maifeſte ḡ p̄dixit iſte
futurã eſſe reſurrectionẽ eiuſdẽ
hoīnis. Nõ enī eſſet reſurrectõ
niſi hõ id in numero q̄ fuit mor
tu⁹ rediret ad vitã ī eadẽ carne
ꝛ in eiſd̄ mẽbris. Hec ſcribunt̄
Job xix. Dañ. etiã xij. habet̄ ex
preſſū teſtimoniū d̄ reſurrectio
ne tã bonoꝝ q̄z maloꝝ. vide ibi
Sed ꝛ Ezech. xxxvij. habet̄ ex-
preſſa pphetia de reſurrectione
mortuoꝝ vide. Iſay. ẽt xl. d̄r q̄
vid̄. ī die iu. oīs ca. i. oīs hõ pit
q2 os dñi locutū eſt. i. v̄bum dī
incarnatū. qd̄ q̄dem verbū ad-
ducitur Luce. iij. ſub hijs v̄bis.
Videbit oīs caro ſalutare dei.
ꝛ Apoc̄. j. ſub hijs v̄bis. Vide-
bit eū omnis ocul⁹. ꝛ q̄ euz pu-
pugerūt. ij. etiã Mach. vij. ha-
bet̄ exp̄ſſum teſtimoniū d̄ reſur
rectione. ſaltẽ bonorū. Rex mū
di. dixit ille puer. nos defūctos
pro ſuis legib⁹ in eterne vite re
ſurrectiõe ſuſcitabit. Xp̄s etiã ī
nouo teſtamẽto exp̄ſſiſſime pre
dixit oīum hominū reſurrectõ
nẽ futurã. dixit enī ſic Jo. v. Ve
nit hora. i. vẽiet in q̄ oẽs q̄ ī mo
numẽtis ſūt audiẽt vocẽ filij dī
ꝛ pcedẽt qui bona fecerūt in re
ſurrectionẽ vite. q̄ v̄o mala ege-
rūt in reſurrectionẽ iudicij. Il-
la etiaz ſctã martha reſpõdens
xp̄o dicẽti ſibi. Reſurget frater
tuus. dixit de illo ꝛ de cunctis
hominib⁹. Scio q2 reſurget in
reſurrectione in nouiſſimo die.
De reſurrectiõe aūt bonorū di-
xit xp̄s exp̄ſſe. Jo. vj. Hec ẽ vo
lūtas patris mei q̄ miſit me vt
omnis q̄ credit in filiū dei habe
at vitã eternã. ꝛc̄. ĩfra eod̄. Qui
mãducat carnẽ meã ꝛ bibit ſãg
uinẽ meū. habet vitã eternaz. ꝛ
ego ꝛc̄. De reſurrectiõe etiã om-
niū xp̄ianorū tam bonorum q̄z
malorūz habet̄ exp̄ſſuz teſtimo
niū Math. xxv. vbi dicitur. me
dia nocte clamor fact⁹ eſt ꝛc̄. ſe
quit̄. Tunc ſurrexerūt omnes
virgines ille. i. ſurgẽt oẽs xp̄ia-
ni. ꝛ multa alia teſtimonia ad
pbãdam generalẽ reſurrectiõez
omniū hominū a morte ppter
qd̄ apte dicit h̄ aplſ̄s. Omnes q̄
dẽ reſurgem⁹. ꝛ tota eccl̄a dicit
in ſymbolo fidei. expecto reſur
rectionẽ mortuorū. null⁹ ḡ ſup
hoc dubitare debet F Se-
quit̄ [. Sed nõ omnes immu-
tabimur] Vbi poſtq̄z oñdit re
ſurgẽtiū generalitatẽ. oñdit re-

ſurgẽtiũ diuerſitatẽ. ſic ſe ꝯtinu
ans. [oẽs dixi reſurgem⁹: ſed nõ
omnes immutabimur.] quia
nõ niſi ſolũ electi q̇ mutabũtur
a miſerijs ad ꝑfectã aĩme ꝛ cor
poris gloriã. de q̇bus exponiẗ
illud p̃s. Hec mutatio dextere
excelſi. Reprobi aũt ꝓ ꝑꝛie loq̃n
do nõ ĩmutabũtur. qꝛ trãſibũt
ab eodẽ in idem .i. a miſeria in
miſeriam. quãuis inconꝑabili-
ter maiorẽ ꝛ durabiliorẽ qꝛ ine
ternũ. vel ꝑ tanto ĩtelligit apl's
ꝙ nõ ĩmutabũtur ĩ meliorẽ ſta
tuȝ. ĩmo in lõge d'teriorẽ ꝛ quãtu
ad animã ꝛ quãtũ ad corp⁹ Se
quiẗ [ĩ momẽto] vbi poſtq̃ȝ ge
neneral'r dixit. oẽs reſurgem⁹:
ſȝ nõ oẽs ĩmutabimur. ſȝ ſoluȝ
electi q̇ ĩ meliorẽ ſtatũ mutabũ
tur: oñdit de ip̃a reſurrectõe q̃n
tũ fiet ꝛ q̃ntũ durabit. vñ oſten
dit tria. vicȝ. ꝙ illð tp̃s erit bre
ue. qꝛ [ĩ momẽto] .i. in breuiſſi-
mo tp̃is ſpacio. nõ enĩ pt eẽ bre
ui⁹. ſi tñ momẽtũ dicat tp̃s. q̇a
forſan diĉ inſtãs tp̃is ſiĉ nunc.
Scðo oñdit ꝙ ẽ celer. qꝛ [in i-
ctu ocl'i] .i. q̃ȝ cito ocul⁹ ictu ꝑ-
cutit viſa ꝛ trãſit ad ea. vel for-
te meli⁹ [in ictu oculi] .i. q̃ȝ ci-
tu res q̃ videẽẗ ꝑcutiũt oculũ. qꝛ
ſm Ariſto. nõ videẽ⁹ extra mit-
tẽtes: ſȝ int⁹ ſuſcipiẽtes. ꝛ certe
h̃ ẽ ſm ph'os in inſtãti. ẽ enĩȝ vi
ſio inſtãtanea. Tertio oñdit ꝙ
erit tp̃s finale. qꝛ [ĩ nouiſſima
tuba] .i. ꝑ magnã vocẽ ꝛ vltiãȝ
poſt quã alia nõ erit. vl' q̃n fiet
clamor ille magn⁹ ꝛ vltim⁹ p⁹
quẽ ali⁹ nõ erit. ergo erit breue
tp̃s. celer op⁹. ꝛ finis vltimus.
Quãuis eñi vt dictũ fuit ſupi
us. collectio puluerũ ex q̇b⁹ re
formabũẗ hũãa corꝑa q̃ fiet an
gelorũ miſterio debeat fieri in
tp̃e q̃ȝuis breui. formatio tamẽ
corꝑm ꝛ reunio aĩarũ eiſdem
corꝑib⁹. et egreſſus de tumul'ꝛ
ſepulcris. ꝛ ꝯꝑitio corã iudice
q̃ oĩa fiẽt ꝟtute dĩna. q̃ ſubito.
.i. ſine tp̃e p̄t agere: fiẽt in inſtã
ti. Ip̃m ẽt iudiciũ ꝛ oĩa q̃ ſcri-
bunẗ Math. xxv. fiẽt in inſtãti
Si aũt aliq̇s vellet ꝯtendere ꝛ
dicere. ſ. ꝙ imo fiẽt in tp̃e. ñ m'l
tũ curo. dico tñ cũ apl'o ꝙ oĩa
p̃dicta ſic fiẽt ſubito ꝙ poteſ't
dici facta fuiſſe ĩ momẽto .ĩ i-
ctu ocl'i. ¶ Seq̇ẗ. [Canet
eñi tuba] Ubi oñdit quõ fiet re
ſurrectio. ꝛ tãgit q̃ttuor q̃ erunt
in ſignũ mãifeſtũ reſurrectõis.
Quorũ p̄mũ erit tube vocifera
tio. Scðm erit mortuorũ viuifi
catio. Tertiũ erit m'l'torũ ꝑfe-
ctio: q̃rtũ erit m'l'torũ gl'ificatõ.
Propter p̄mũ diĉ ita. ſic ſe cõ-
tinuãs. reſurrectio erit ĩ nouiſ-
ſima tuba. ꝑ quã aliq̃d ſignuȝ
euidẽs ꝛ p̃clarũ intelligiẗ. de q̃
puto ꝙ erit vox mag̃ ꝛ corꝑal'. ꝛ
ſon⁹ articulat⁹. q̇ aliq̃n dr̃ vox
archangeli .i. xp̃i q̇ ẽ p̄nceps ar
changelorũ: ꝓpter miſteriũ hu-
manitat'. vel vox m'l'torũ ãge-

loꝝ vel alic⁹ āgeli ſpāľr. vtpote
michaeľ. ꝑ miſteriū tñ̄ formata
xp̄o deo. de q̄b⁹ expōiť illð. j. ad
Theſ. iiij. Ipe dn̄s ī voce archā
geli de. de. ce. Qn̄z dꝛ vox filij
dei ꝓpter auc̄tē mittēt̃. Ipe em̄
mittet āgelos q̄ clamabūt. De
hac voce dꝛ Job. v. Oēs q̄ ī mo
numēt̃ ſūt audiēt vocē filij dei
Qn̄z āt dꝛ tuba. ꝓpter vehemē
tiā terroꝛ̃. de q̄ h. ꝛ. j. ad Theſ
iiij. Qn̄qꝫ dꝛ clamoꝛ. ꝓpter evi-
dētiā opis. vt Mat. xxv. Pro-
pter ſc̄om addiť [Et mortui re
ſurgēt] ſup. oēs gñaľr tā bōi q̄ꝫ
mali. Propter tertiū ſb̄diť [in
corrupti]. i. cū ītegritate ꝛ ꝑfe
ctōe. i. abſqꝫ diminutōe mēbro
rū. dꝛ Ezech. xxxvij. ꝙ accedēt
oſſa ad oſſa vnūq̄dqꝫ ad iūctu
rā ſuā. Eſt āt ſciēdū ꝙ electi re-
ſurgēt oīno īcorrupti. i. cū oī in
tegritate. cū oī decore. cū oī ꝑfe
ctōe mēbroꝝ. Si ṽo fuit ī coꝛ-
corpib⁹ dū viuebāt aliq̄ defor-
mitas: mutabiť ī decorē. de re-
probis aūt certū ē ſm̄ fidē ꝛ ſcp̄
turā ſacrā. ꝙ reſurgent cū alijs
corpib⁹ ī q̄bꝫ recipiēt ſm̄ ea q̄
geſſerūt. q̄ q̄dē corpa q̄ꝫuis ſp̄
debeāt manere: ꝛ nūq̄ꝫ cōſumi.
Dr̄ nāqꝫ Job. xx. de hoīe impio
Luet q̄ fec̄ oīa. nec tñ̄ ꝯſumetur
Repboꝝ ēt corpa dīna virtute
ſp̄ ī igne ꝛ ī alijs ſupplicijs māe
būt īcōſūpta. ñ tñ̄ loq̄ndo ꝓpe
erūt īmortalia. qꝛ ꝯtinue mori
enť. i. ſuſtinebūt maiores dolo-
res īcōpabiľr q̄ꝫ ſint ī naťali ſe
paratōe aīe a corpe. Ipſoꝝ etiā
corpa ſi dū viuebāt vita mortaľi
erāt trūcata ꝛ diminuta ſeu vi-
ciata mēbr̃: ꝛ ſi hēbāt aliquas
macľas ſeu deformitates: cum
eis ſp̄ manebūt. nᷤ diminutio
ſepabiť. nec deformitas muta-
biť ī decorē. Jō dic̄ apľs ſupius
ſꝫ ñ oēs īmutabimur. qꝛ nō re-
probi: ſꝫ tm̄ electi. Veꝝ ē tñ̄ ꝙ
repbi reſurgēt īcorrupti. largo
mō ſumēdo īcorruptōem. ſcꝫ ꝑ
corpm ꝯſiſtētia ſempiťna. ꝛ eti
am veꝝ ē ꝙ ſi repbi ñ habuerūt
dū viuerēt aliquā diminutionē
mēbrorū cū eiſdē reſurgēt. vt ī
eis cū q̄bꝫ peccauerunt ꝑpetue
cruciēť. Propť q̄rtū ſb̄dit apľs
[Et nos]. ſ. electi [imutabiur]
qꝛ puto ꝙ erat ſibi diuinit⁹ re-
uelatū. Reuera electi ꝑ reſurre
ctionē īmutabūť. i. ī ſtatū meli
orē q̄ꝫtū ad corp⁹ ꝛ aīaꝫ muta-
buntur. De corpore hic dic̄ idē
ſanctus Paul⁹ apo. ī ƀ cor. c.
vbi apte inuit ꝙ ſc̄toꝝ̄ corpa ī
ſigniēť q̄ttuor dotibꝫ glīoſ. Di
cit em̄ ſic. Semiať corp⁹. ſ. hu
manū ī corruptōe: ſurget ī īcor
ruptōe. ƀ dic̄ q̄ꝫtū ad dotū im-
mortalitat̃. Semiať ī ignobili
tate: ſurget ī glīa. ƀ dic̄ q̄ꝫtū ad
dotē claritat̃. Semiať ī īfirmi
tate: ſurget ī ṽtute. ƀ dic̄ q̄ꝫtuꝫ
ad dotē agilitat̃. Semiať cor
p⁹ aīale: ſurget corp⁹ ſpūale. ƀ
dic̄ q̄ꝫtū ad dotē ſb̄tilitatis. De
aīabꝫ āt illľ q̄ añ diē iudicij ñ fu
erūt glīoſe: certū ē ēt ꝙ īmuta-
būť. qꝛ ð miſia traſibūt ad glo
riā. ꝑ quā īſigniēť trib⁹ glīoſis

dotib⁹.ſ.viſiōe clariſſima dīne
ꝟtutꝭ.dilectōe ꝛ fruitōe ꝑfectiſſi
ma dīne bōitatꝭ.ꝛ tētōe ꝛ fruiti
one firmiſſima.i.ꝑpetua oīs fe
licitatꝭ. Ille āt aīe q̄ añ iudiciū
erāt glīoſe ēt imutabūť. qꝛ pro
pter vnionē ad ſua corꝑa ad q̄ i
clināť naťal'r: ꝑfecti⁹ elicieēt act⁹
ſuos.eoꝙ hēbūt ꝑfectiorē eſſen
di modū.ac ꝑ h̄ ꝑfecti⁹ deo fru
enť. D Seq̄ť Loꝫ ei ꝛc. Ubi
oñdit apl's finē.ſic ſe ꝯtinuans
Nos .ſ.electi imutabimur
.i.ī meliorē ſtatū q̄ꝫtū ad corp⁹
ꝛ aīaꝫ mutabimur. Loꝫ ei corrup
tibile h̄ .ſ.corp⁹ q̄d geſtā⁹.q̄d
vtiq̄ꝫ eſt corruptibile naťal'r.qꝛ
cōpoſitū ē ex ꝯtrijs.imo neccario
hꝫ corrūpi ꝓpť pctm̄ p̄mi ꝑntis
Propť q̄d ē iducta corruptōis
neccitas iduere icorruptōꝫ vt
ſit tāq̄ꝫ coronatū icorruptōe.vt
.ſ.ſm gl'.ñ ōficiat.nec aliq̄l'r le
daťꝛ mor. h̄ expōe ſic corrup-
tibile iduere i.ꝛc. vt.ſ.nunq̄ꝫ
diſſoluať.nec diſſolui poſſit.ꝓ-
pť dotē ipaſſibilitatꝭ. No. ꝙ
q̄ꝫuiꝭ iſta ꝟba pñt aliq̄l'r expōi de
q̄cūq̄ꝫ hūano corꝑe.q̄d ſm ꝟita
tē reſ'get idē ī nūero.ꝛ iduet in
corruptōꝫ.qꝛ ſꝑ manebūt ꝛ nūq̄ꝫ
ꝯſūmeť.ꝓp̄e tñ exponūť ſm in
tētōeꝫ apl'i ꝛ gl'.ď corꝑib⁹ elcōꝝ
q̄ ñ ſolū nūq̄ꝫ diſſolueť:imo nc
vnq̄ꝫ eſurieēt ſeu ledēť. ac ꝑ h̄ ſi
pl'r imortl'ia eēt. Corꝑa ei rep-
boꝝ q̄ꝫuiꝭ nūq̄ꝫ diſſolueť:tñ itē-
ſiue ledēť ꝛ ab aq̄s niuiū trāſieēt
ad calorē niūꝫ. Job.24.ac ꝑ h̄
ñ eēt ꝓp̄e imortl'ia. qꝛ ꝑpetuo ī

dolore mortꝭ eēt No.ēt ꝙ ꝑ h̄
ꝙ dic̄.oꝫ.īnuit q̄ndā neccitateꝫ
reſurrectōis.reuera q̄dā neceſſi
tas ē vt hoīes reſ'gāt.tū ꝓpť poſ
ſibilitatē q̄ ē ī pulueribꝰ hūano
rū corꝑm.lꝫ remotā ad recepti
onē eiuſď aīe.tū ēt ꝓpter naťalē
īcliatōeꝫ aīaꝝ ad reſūptōeꝫ co-
rūdē corꝑm.tū ēt ꝓpter ꝑfectam
remuneratōꝫ hoīꝫ tā bonoꝝ q̄ꝫ
malorū.vt q̄libꝫ recipiat in ſuo
corꝑe q̄d ꝑ ipm̄ meruit ſiue bo
nū ſiue malū.tū nihilomi⁹ ꝓpť
dīnū ꝓmiſſū ꝛ ꝓpter ſcp̄ťe ſacre
teſtimoniū adīplēdū Cū āt dic̄
h̄ īnuit māifeſte reſurrectōem
eiuſdē corꝑis ī nūero.iuxta illď
iob.xix. Quē viſu.ſū ego ip.ꝛc
Per h̄ āt ꝙ dic̄ icorruptōꝫ ꝛ i-
mortalitatē:itelligit illā ipaſſi-
bilitatē ꝛ imortl'itatē quā ſctō-
rū corꝑa ſūt hitura. q̄ eēt oīno
ďſa ab ipaſſibilitate ꝛ imortl'i
tate.ſic̄ ſi māſiſſēt ī ſtatu inocē
tie.tūc ei hūana corꝑa erāt ipaſ
ſibilia ꝛ imortl'ia .i. potētia nō
pati ꝛ ñ mori. Sꝫ p⁹ iudiciuꝫ
erūt ipaſſibilia ꝛ imortalia.i. ñ
potentia pati aut ñ potētia mo
ri Et ſic ī ſtatu inocētie eēt imor
talitas effectiue ꝑ dīnā ꝟtutē.ꝛ
formaliter ꝑ iuſticiā originalē
ita p⁹ iudiciū erit imortalitas
ꝑ diuinā ꝟtutē effectiue.forma-
liter aūt ꝑ dotē ipaſſibilitatis.
I Sciendū aūt ꝙ qꝛ ꝑ na
turā corp⁹ aliq̄d corruptuꝫ nō
p̄t redire idē in nūero.nec mor-
tuū p̄t fieri viuū. qꝛ nō p̄t eē re
greſſus a p̄uatōe in habitū.ido

dīa q̄ fiūt ī reſurrectōe mortuo
rū dīne ꝟtuti dn̄t attribui. poſ-
ſibilitas em̄ q̄ erit in pulueribꝫ
ꝛ inclinatio q̄ erit in aīabꝰ: nū-
q̄ꝫ poſſent reduci ad actū: niſi
ꝑ dinā ꝟtutē. vn̄ iſta neceſſitas
quā vidꝛ īportare illud opꝫ ſb
dir ſoli dīne ꝟtuti. ꝓpter q̄d dic̄
ſepe xp̄s. ego ſuſcitabo eū in no
uiſſimo die. Joh̄. vj. ꝛ Joh̄. xj.
dic̄. Ego ſū reſurrectio ꝛ vita. o-
portet ꝙ corruptibile hoc īdue
re ꝛc̄. q̄ quidē ſūt indumēta ſa-
lutis. de quibꝰ Eſa. lxj. Gaudēſ
gaudebo in dn̄o: ꝛ exultabit a-
nima mea in deo meo. qꝛ indu
it me veſtimētis ſalutis ꝛ indu
mēto iuſticie ꝛc̄. Sequitur.
[Cū aūt mortale hoc] Ubi o-
ſtēdit q̄ fiēt pꝰ reſurrectionē. et
facit tria. Prio em̄ oñdit ī ſan
ctis hoībꝰ mortis deſtructiōeꝫ
Scd̄o ſctōꝝ ꝯ̄ mortē inſultati
onē. ibi [Ubi ē mors victoria]
Tertio reddit ꝓ oībꝫ grāꝝ ac-
tionē. ibi [Deo aūt grās] Dic̄
ꝙ. cū aūt mortale hoc] idem. ſ.
nūero ꝛ viſui demōſtrabile [in
duerit īmortabilitatē] ꝓpt quā
nūq̄ꝫ eſuriēt. Apoc. vij. Nō eſu
riēt neqꝫ ſitiēt amplꝰ. ꝓpt quā
ēt nūq̄ꝫ diſſoluenꝛ. īmo nec po
terūt diſſolui [tūc fiet] ꝛ nō an
te. i. īplebiꝛ [ſermo qui ſc̄ptꝰ ē.
abſorta] .i. deſtructa [ē mors]
ſcꝫ corpis [in victoria] xp̄i. ſ. i.
ī ſua reſurrectōe. reſurgēs em̄ a
mortuis iā nō moriꝛ. ꝛ mors il
li vltra nō dn̄abiꝛ. ſic̄ dꝛ ad Ro
vj. vn̄ q̄ꝫtū ad corpꝰ xp̄i totalr̄
mors abſorta ē ꝛ deſtructa. Et
qm̄ ſua reſurrectio fuit p̄mon-
ſtratiua nr̄e. qꝛ ſic̄ ipſe reſurre-
xit: ita ꝛ electi mortui reſurgēt.
qꝛ ꝛ tūc erit veꝝ dicere ꝙ iu-
ſtorū corpibꝰ abſorta ē mors.
ſup. corpis. qꝛ ex tūc nō moriēꝛ
nec mors vltra dn̄abiꝛ ipis. Et
iſta abſortio ſeu dſtructio mor-
tis erit effectīe ꝑ xp̄m hoīem et
deū. qꝛ vt dic̄ apl's. ꝛ hoc coꝫ. c.
Xp̄us reſurrexit a mor. p̄. dor.
Qm̄ q̄dē ꝑ hoīeꝫ mors. ꝛ ꝑ ho-
minē reſurrectio mortuoꝝ. Et
ſic̄ ī adā oēs moriūꝛ. ita ꝛc̄. Jſta
ēt abſortio mortꝭ q̄ fuꝛa ē ī cor
poribꝫ ſcōꝝ fuit p̄mōſtrata ī vi
ctoria xp̄i. i. ī ſua reſurrectōe. qꝛ
vt dꝛ. ꝫ. coꝫ. c. Si mortui nō re
ſurgūt: neqꝫ xp̄s reſurrexit. ſed
xp̄s reſurrexit. ꝫ. ꝛc̄ Ubi āt ſcri
ptꝰ ē iſte ſmo q̄ dꝛ. Abſorta eſt
mors ī vi. dic̄ gl'. ꝙ ī eſa. ꝛ ī O-
ſee. Eſa. xxv. dꝛ ſic. Precipita-
bit dn̄s mortē ī ſempiternū. et
xxvj. dic̄ ſic loq̄ns hūano gene
ri. Uiuēt mortui tui. ſ. eternalr̄
īterfectiqꝫ mei reſurgēt. Et iſtꝭ
ſumiꝛ iſte ſmo. abſorta ē mors
ꝛc̄. ꝛ ſi ñ ſm ꝟba: tn̄ ſm ſenſum
Oſee ēt. xiij. ſic dic̄ ꝓph̄a ī pſōa
xp̄i. Ero mors tua. ꝛc̄ Dic̄ aūt
gl'. ꝙ ſm lr̄aꝫ. lxx. interp̄tū hꝛ.
[abſorta ē mors ī vi. Ul' ſic p̄t h̄
expōi. ꝛ ſm gl'. [abſor. ē mors]
.i. diabolꝰ deuictus eſt iā ī p̄te.

qꝛ ꝗuis poſſit tēptare hoīes et
ſeducere. nulli tñ p̄t violētiā in
ferre. ſic̄ faciebat añ mortē xp̄i.
tā ei amiſit īpellentē lꝫ retulerit
manū attrahētē: tūc āt. i. ī reſur
rectōe total'r erit deuict⁹. ꝛ ſine
manu erit. i. ſine oī ptāte. ꝛ hoc
[in victoria] qꝛ modū vincēdi
homines exceſſit. xp̄m. ſ. tēptā-
do. ip̄mqꝫ aggrediēdo ī q̄ nihil
habebat. vñ volēs xp̄m vincere
vict⁹ eſt: ꝛ total'r meruit vinci.
Uel ſic. [Mors] culpabilis ꝛ
carnal' ꝯſuetudo peccandi [ab
ſorta ē]. i. deſtructa ē [in victo
ria] ſup. ſctōꝝ hoīm. q̄ vincunt
ꝯcupias in p̄nti. Prīo mō ſu-
mit' mors ꝑ morte nature. Se
cūdo mō ꝑ mort' actore. Ter-
tio mō ꝑ morte culpe. R

Eſt aūt notādū ꝙ mors ſup
ple nature qñqꝫ ē occidenda. ſic̄
Ozee. xiiij. ca. Ero mors tua o
mors ꝛc̄. Qñqꝫ p̄cipitāda. ſic̄
Eſa. xxv. vt dictū ē. Qñꝫ āt de
ſtruēda. ſic̄. s̄. codē ō2. Nouiſſi-
me deſtruet' inimica mors. Qñ
qꝫ abſorbēda. ſic̄ h. Sic igit' pꝫ
p̄mū. ſ. quō apl's oñdit futurā
eſſē in ſctis hoīb⁹ mort' deſtru
ctionē. Seq̄t'. [Ubi eſt mors
victoria tua] Ubi q̄ꝫtū ad ſcōꝫ
q̄ttuoꝛ fac̄. Prīo em̄ inſultādo
q̄rit vbi ē victoria mort': Se-
cūdo vbi ē cā mort'. ibi prope.
[Ubi ē mors ſtimul⁹ tu⁹]. Ter
tio oñdit q̇d ſit cā mort'. ibi [ſti
mul⁹ aūt mort'. Quarto oñdit

ꝙ ꝑ legē nō ē ablata: ſꝫ aucta cā
mort'. ibi [Uirtus ꝟo pctī lex]
Quantū aūt ad p̄mū dic̄ ſic. lo
quēs de ꝑſona reſurgētiū ī ꝑſo
na q̄ꝝ apl's inſultat morti. di.
[Ubi ē mors victoria tua] q̄. ſ.
oēs hoīes vīcebas. q̄ſi dicerent
reſurgētes. tu mors penit⁹ vi-
cta es. et neminē vincere potes
q̄ tñ añ oēs viciſti. Hoc idē pōt
exponi de dyabolo. vt dicat' de
illo o [mors]. i. diabole [vbi ē]
nūc [victoria tua] q̄. ſ. añ q̄i oēs
hoīes viciſti. q. d. oīno vict⁹ es
ꝛ neminē vīcere potes. Ad hoc
aūt p̄t adduci illō Eſa. xiiij. In
die illa cū requiē ōderit tibi de
us a laboꝛe tuo ꝛc̄. ſeq̄t'. ſumes
ꝑabolā iſtā. ꝛ dices. Quō ceſſa
uit exactoꝛ. i. diabol⁹. q̇euit tri
butū. i. mors quā exigit dyabo
lus ab oī hoīe tanq̄ꝫ tributum.
Quātum aūt ad ſcōm addit.
[Ubi ē mors ſtimul⁹ tu⁹] o tu
[mors] nature. dic̄ apl's. inſul-
tādo ꝛ ꝑ illo tūc ī ꝑſona reſur-
gētiū [vbi ē ſtimul⁹ tu⁹]. i. pec-
catū originale qō fuit cā mort'
q̄ q̇dē ſtimulo oēs pūcti ꝛ vene
nati fuim⁹. q. d. electi reſurgen
tes. iā nō ē nec ampli⁹ erit. q̇a
total'r deleta fuit ꝑ paſſionē xp̄i
nō ē nec erit ōinceps pctm̄ ori
ginale ī nob. nec q̄ꝫtū in ſe nec
q̄ꝫtū ad aliquā ei⁹ ſeq̄lā. Ul' ſic
etiā ſm glo. O [mors]. i. diabo
le [vbi ē ſtimul⁹ tu⁹]. i. actuale
pctm̄. qō facit diabol⁹ in hoīe

ei ꝯſentiente. de q̄ q̇ dē ſtimulo
dicit aplūs. ij. Coꝛ. xij. Dat⁹ ē
mihi ſtimul⁹ car. mee ⁊c. Uel
ſic. o moꝛs. i. o carnal' ꝯſuetudi
nis delectatio. vbi ē ſtimul⁹ tu
us. i. pctm̄ actuale nō ē i nobis
nec erit āpli⁹. ⁊ iō diabolus n̄
pt nos deinceps pūgere cū ſuo
ſtimulo. nec hēbit in nobis lo-
cū deinceps carnal' delectatio.
hec enī oīa q̄ztū ad nos penit⁹
ceſſauerūt. Iſta enī oīa debēt i
telligi de reſurgētib⁹ reſurrecti
one glīoſa. in q̇b⁹ ex tūc pc̄tm n̄
erit. nec pnitaſ ad peccādū. nec
pena aliq̄ debita pctō. Quā
tū ad tertiū addit. [Stimulus
āt moꝛtꝭ. i. cā moꝛtꝭ naturalis
[pc̄tm]ē. ſ. oꝛiginale. p vnū enī
hoīem. i. adā pc̄tm i hūc mōm
intrauit. ⁊ p pctm̄ moꝛs. ⁊ ita i
oēs hoīes moꝛs ptrāſijt. i quo
oēs peccauerūt. Ro. v. In ipſo
enī peccāte actual'r oēs pdide-
rūt iuſticiā oꝛiginalē. c⁹ erāt de
bitoꝛes. ac p h̄ oēs q̇ deſcēdūt
ex eo p carnalē gn̄atōem: ꝯhunt
pctm̄ oꝛigīale. q̄d nihil aliō eſt
q̄z carētia iuſticie oꝛigīal' cū de
bito hn̄di eā. Iſtud āt pctm̄ o-
riginale ſtimul⁹ ē. id ē. cā moꝛ-
tis coꝛpal'. ad Ro. vj. Stipen
dia peti moꝛs Uel ſic [Stimu
lus moꝛtꝭ]. i. diaboli [pctm̄ ē]
ſup. actuale. q̇ hoīes pūgit. Ul'
ſic [Stimul⁹ moꝛtꝭ]. i. praue
ꝯſuetudis [pctm̄ ē]. i. vſ⁹ pec-
cādi. Quātū ad q̄rtū ſubdit

[Uirt⁹ vo]. i. augmentū [pcti
lex]ē. ſʒ de moſaica h̄ itelligat'
hec tn̄ lex cū ſit bōa ⁊ ſctā: non ē
augmētū pcti p ſe. abſit. p cām
ſed p quandā occaſionē. q. di.
pctm̄ magis viguit ex lege. nō
p ſe ⁊ directe. ſʒ ex hūana mali
cia. p legē occaſione accepta. eo
ꝙ hūana malicia nitit' in vetitū
De hac āt victoꝛia p xp̄m icho
ata. ⁊ i fine mūdi cōſūmāda g̃-
tie ſūt agēde. iō ſubdit' [Deo āt
gr̄as q̇ dedit nob̄ victoꝛiā per
dn̄m noſtrum ieſum chꝛiſtū].

Finiūt ſermones poſtillares
eplaꝝ de ſanctis reuerēdi pr̄is
et dn̄i: dn̄i Bertrandi de cura
epi Tuſculani. ⁊ ſacroſācte Ro
mane eccl'ie cardinalis. Impſ-
ſi Argentine. Anno dn̄i. Mil
leſimo q̇ngenteſimoſecundo.
Finiti ſabbato poſt feſtum con
uerſionis ſancti Pauli apl'i.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

qꝛ ꝗuis poſſit tẽptare hoĩes e
ſeducere. nulli tñ pt violẽtiã i
ferre. ſic faciebat añ mortẽ xp
tã ei amiſit ĩpellentẽ lʒ retuler
manũ attrahẽtẽ: tũc ãt. i. ĩ reſu
rectõe totalr erit deuict⁹. ⁊ ſin
manu erit. i. ſine oĩ ptãte. ⁊ ho
[in victoria] qꝛ modũ vincẽ
homines exceſſit. xp̃m. ſ. tẽptã
do. ip̃mqꝫ aggrediẽdo ĩ q̃ nih
habebat. vñ volẽs xp̃m vince
vict⁹ eſt: ⁊ totalr meruit vinc
Uel ſic. [Mors] culpabilis
carnal ↄſuetudo peccandi [a
ſorta ẽ]. i. deſtructa ẽ [in vict
ria] ſup. ſctõꝝ hoĩm. q̇ vincun
ↄcupiãs in pñti. Prio mõ ſu
mit mors ꝑ morte nature. S
cũdo mõ ꝑ mortꝭ actore. Ter
tio mõ ꝑ morte culpe. K

Eſt aũt notãdũ ꝙ mors ſu
ple nature qñqꝫ ẽ occidenda. ſ
Ozee. xiij. ca. Ero mors tua
mors ⁊c. Qñqꝫ p̃cipitãda. ſ
Eſa. xxv. vt dictũ ẽ. Qñꝫ ãt d
ſtruẽda. ſic. ẽ. codẽ dꝛ. Nouiſſi
me deſtruet inimica mors. Q
qꝫ abſorbẽda. ſic h. Sic igit p
p̃mũ. ſ. quõ apl's oñdit futur
eſſe in ſctis hoib⁹ mortꝭ deſtr
ctionẽ. Seqt. [Ubi eſt mo
victoria tua] Ubi q̃ꝫtũ ad ſcõ
q̃ttuor fac. Prio em̃ inſultãd
q̃rit vbi ẽ victoria mortꝭ: Se
cũdo vbi ẽ cã mortꝭ. ibi prope.
[Ubi ẽ mors ſtimul⁹ tu⁹]. Te
tio oñdit q̇d ſit cã mortꝭ. ibi [ſt
mul⁹ aũt mortꝭ. Quarto oñdi